T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI

MANİSA GÖRDES'TE BULUNAN OSMANLI DÖNEMİ SÜSLEMELİ MEZAR TAŞLARI

DOKTORA TEZİ

CİLT-I

Hazırlayan
Hür Kamil BİÇİCİ

145388

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr.Mehmet Zeki İBRAHİMGİL

Ankara – Mart 2004

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

.... ait

... .

... . adlı çalışma, jürimiz tarafından

....

Anabilim/anasanat Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(İmza)
Başkan
Akademik Unvanı, Adı Soyadı

(İmza)
Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı (Danışman)

(İmza)
Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı

(İmza)
Üye..... ....
Akademik Unvanı, Adı Soyadı

(İmza)
Üye..... ....
Akademik Unvanı, Adı Soyadı

CİLT I

İÇİNDEKİLER.....i-iv
ÖNSÖZ.....v-vi
KISALTMALAR.....vii
FOTOĞRAF VE ÇİZİMLER LİSTESİ.....viii-xiv

I.GİRİŞ.....1

A. Konu ve Tanımı.....1

1. Amacı ve Önemi.....1-3
2. Yöntemi.....3-12
3. Kavramsal Çerçevesi.....12
4. Kapsam ve Tezin Sınırlılıkları.....12
5. Veri Toplama Tekniği.....13
6. Mezar Taşı İle İlgili Başlıca Yayınlar, Tezler ve Kaynakların Değerlendirilmesi13-22

B. Anadolu Dışında ve Anadolu'da Ölü Gömme Geleneği.....22-31

1. İslam Öncesi Türklerde ve Anadolu Uygarlıklarında Ölü Gömme Geleneği 22-26
2. İslam Sonrası Türklerde Defin.....26-31

C. Mezar Taşlarında Kullanılan Yapım ve Süsleme Teknikleri..... 32

1. Oyma.....32
2. Kabartma.....32
3. Kazıma.....32
4. Boyama.....32-33

D. Gördes.....33-36

II. KATALOG.....37

A. Ağalar Mezarlığı.....38-88

B. Büyük Mezarlık.....89-591

CİLT II

C. Garipler Mezarlığı.....592-621

D. Hüseyni Baba Mezarlığı.....622-751

E. Soğuk Hava Deposu.....752-761

III. DEĞERLENDİRME VE KARŞILAŞTIRMA 762-764

A. Kullanılan Malzeme.....764-765

B.Gözlenen Mezar Taşı Biçimleri.....763

C. Üslup.....766-767

D. Mezar Taşlarında Görülen Süslemeler.....767

1. Süsleme Konuları.....767
2. Süslemede Seçilen Motifler.....768
2.1. Bitkisel Bezemeler.....768
2.1.1. Akantus.....768-769
2.1.2. Armut.....769-770
2.1.3. Asma.....770
2.1.4. Ayçiçeği.....770
2.1.5. Boru Çiçeği.....770
2.1.6 Çan Çiçeği.....770-771
2.1.7 Erik.....771
2.1.8 Fulya.....771
2.1.9 Gül.....771-772
2.1.10. Haşhaş.....772
2.1.11. Horoz İbiği.....772-773
2.1.12. İncir.....773
2.1.13. Kalla.....773
2.1.14. Karanfil.....773-774
2.1.15. Kasımpatı.....774
2.1.16. Kır Çiçeği.....774
2.1.17. Kıvrık Dal.....774-775
2.1.18. Küpe.....775
2.1.19. Lale.....775
2.1.20. Manolya.....776
2.1.21. Mimoza.....776
2.1.22. Mine.....776
2.1.23. Nergis.....776
2.1.24. Orkide.....776
2.1.25. Palmet.....777
2.1.26. Palmiye.....777

2.1.27. Rozet.....778
2.1.28. Rumi.....778
2.1.29. Servi.....778-780
2.1.30. Sümbül.....780
2.1.31. Üzüm.....780
2.1.32.Yaprak.....781
2.1.33. Yıldız.....781
2.1.34. Zambak.....781-785
2.2. Geometrik Bezemeler.....785
2.2.1. Burma.....785
2.2.2. Çarkıfelek.....785-786
2.2.3. Dalga.....786
2.2.4. Hilal.....786
2.2.5. Işın Çubuğu.....786-787
2.2.6. İnci.....787
2.2.7. Saç Örgüsü.....787-788
2.2.8. Testere Dişi.....788
2.2.9. Yıldız ve Güneş biçimli şekiller.....788
2.2.10. Yumurtaya yakın biçimli motif dizisi.....788
2.2.11. Yürek.....788
2.2.12. Zikzak.....788-799
2.3. Nesneli Bezemeler.....789
2.3.1. Kandil.....789
2.3.2. Kordon.....789
2.3.3. Meyva Kasesi.....789-791
2.3.4. Nal.....791
2.3.5. Saksı.....791
2.3.6. Şamdan.....791
2.3.7. Takılar.....791-792
2.3.8. Vazo.....792-793
2.4. Mimari Bezemeler.....793-803
2.5. Taşçı İşaretleri.....803-806
2.6. Yazılı Bezeme.....806-808
E. Başlıklar.....808-809

1. Kavuklar.....809-810

2. Sarıklar.....810

3. Fesler.....810-811

4. Külah.....811-812

5. Kadın Başlığı.....812

F. Mezar Taşı Kitabelerine Göre Gördes'te Sosyal ve Dini Yaşama Ait Bazı Bilgiler 812-816

IV. SONUÇ 817-827

KAYNAKÇA.....828-840

EKLER

LEVHALAR

HARİTA (Gördes)

KROKİ LER

Mezar Taşı Kroki Numaraların Katalog Örnek Numaralarındaki Karşılık Çizelgesi

Eski Gördes ve Mezarlık Alanlarının Krokisi 1

Eski Gördes Ağalar Mezarlığı Krokisi 2

Eski Gördes Büyük Mezarlık Krokisi 3

Eski Gördes Garipler Mezarlığı Krokisi 4

Eski Gördes Hüseyni Baba Mezarlığı Krokisi 5

TABLOLAR

TABLO GENEL I

TABLO BİTKİSEL BEZEMELER II

TABLO GEOMETRİK VE NESNELİ BEZEMELER III

TABLO MİMARİ BEZEMELER IV

TABLO GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ V

TABLO KİTABE BAŞLIKLARI VE SOSYAL YAŞAM İLE İLGİLİ BİLGİLER VI

ÖZET

SUMMARY

ÖNSÖZ

Mezar taşları belki çoğumuza ölümü, hayatın bitişini akla getirdiği için soğuk, sevimsiz ve yontulmuş bir taş parçası olarak gelebilir. Oysaki ölüm, Allah'ın iradesinin kaçınılmaz olarak tüm canlılar üzerinde tecelli etmesidir. Ölümün müslümanlar için bir son değil, aksine yeni bir hayatın başlangıcı olduğu inananlarca ifade edilmektedir. Bu görüşe inanan insanlar ölümü acıdan çok, biraz buruk bir tebessümle, mutlulukla, yürekten bir teslimiyetle karşılayarak bunu mezar taşlarında da olduğu gibi taşları bir çiçek bahçesine döndürmeye çalışarak, bir şekilde ifade etmeye çalışmışlardır.

İncelediğimiz örnekler, bir ibret vesikası olmasının yanında geçmişimizi, benliğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı temsil etmektedir. Soluk alan bir canlı gibi bize alçak gönüllü, sessiz bir şekilde döneminin kesitlerini sunarak, anlatarak, kim olduğumuzu, nereden gelip, nereye gideceğimizi hatırlatmaktadır.

Geçmişte Manisa il merkezinde ve ilçelerinde değeri gereği gibi kavranamayan mezar taşları kırılmış, tahrip edilmiş, duvar, merdiven yapımında kullanılmış, Gediz nehrine işe yaramaz taş parçası diye atılmış ve tahrip edilmeyen bir kısım taşlarda yeniden kullanılmıştır.Bunlarda eski yazıların silinmiş izleri gözükmekte ve yeni yazıya uyarlanmış biçimleriyle, mermercilerin ve müşterileri olan ölü yakınlarının beğenisine sunulmuştur. Gördes mezarlıklarındaki taşlar devrik, toprağa yatmış gibi olsalar da bu yıkımdan nasiplerini almadıkları için çoğunlukla sağlamdırlar. Gerçi Gördes, Manisa ili ve diğer ilçelere uzak ve ulaşım yönünden de çok sapa olması ve içeride kalması da mezar taşlarının insan eliyle olumsuz şekilde etkilenmemesinde büyük bir rol oynamıştır. Kuşkusuz yöre halkının atalarına saygısını da bu korumada etkili olmuştur.

Gördes bölgenin en fazla mezar taşlarına sahip bir ilçesidir. Burada bulunan mezarlıklar bir sit alanı ilan edilerek, devlet tarafından koruma altına alınmıştır. Bunun yanında mezarlık alanı içerisinde hala gömü yapılarak, ilçeye hizmet vermektedir. Gömü yapılırken açılan toprak eski mezar taşlarını kapatabilmekte, bunun yanında

da gömülü durumda bulunan başka taşlarda gün yüzüne çıkabilmektedir. Mezar taşlarında zaman zaman karşılaşabildiğimiz tahripler yalnız insan eliyle olmamaktadır. Çevrede yaşayanlara ait bazı büyükbaş hayvanlar mezarlık alanı içerisinde sahipsizce dolaşmakta ve kısmen de olsa taşları tahrip edebilmektedir. Doğa ise; yüzyıllar içinde insanların yapamadığı tahribi ısı, nem, yağmur, çamur, rüzgar, yosun gibi oluşumlarla yavaş yavaş mezarlıklardaki taşları etkilemeye başlamıştır. Bu yüzden bölgenin en çok mezar taşına sahip, mezarlıklarına sahip çıkılması gerekmektedir. Belediye'nin imkanları sınırlı, elemanları az ve yetersiz olması dolayısıyla; değerli yetkililerin ve ilgililerin yardımını beklemektedir.

Doktora tez çalışmamı proje kapsamında destekleyen Gazi Üniversitesi Rektörlüğüne, tezimin her aşamasında konuyla ilgili olarak bilgi ve yardımlarını esirgemeyen Hocalarım Prof.Dr.H.Örcün BARIŞTA'ya, Prof.Dr. Hakkı ACUN'a, Prof.Dr.Halit ÇAL'a, Danışmanım Yrd.Doç.Dr.Mehmet İBRAHİMGİL'e, mezarlıkların kroki çizimleri için rolöve alan arkadaşlarım Araş.Gör.Murat ÇERKEZ'e, Araş.Gör.Hakan Çetin'e kitabelerin okunmasında yardımcı olan Öğr.Gör.Dr.Altan ÇETİN ile Okut.Dr. İbrahim BÜLBÜL'e, mezarlıklara ulaşımımda katkı gösteren Gördes Belediye Başkanlığına, Gördes'e gelerek mezar taşlarının ölçülerini almamda katkıları olan Yusuf Çapar'a teşekkür eder, sevgi, saygı ve şükranlarımı sunarım.

KISALTMALAR

A	: Ağalar Mezarlığı
B	: Büyük Mezarlık
c.	: Cilt
cm.	: Santim
Çiz.	: Çizim
D.	: Dal
Fot.	: Fotoğraf
G	: Garipler Mezarlığı
H	: Hüseyni Baba Mezarlığı
Kadın B.	: Kadın Başlığı
Lev.	: Levha
Mazgal P.	: Mazgal Pencere
m.	: Metre
ÖA	: Ön Asya
Res.	: Resim
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SD	: Soğuk Hava Deposu
STY	: Sanat Tarihi Yıllığı
Şerefe K.	: Şerefe Kapısı
TD	: Tarih Dergisi
TED	: Türk Etnografya Dergisi
TFA	: Türk Folklor Araştırmaları
TH	: Tarih Hazinesi
TTAED	: Türk Tarih Arkeoloji ve Etnografya Dergisi
TTK	: Türk Tarih Kurumu
TTOKB	: Türkiye Turing Otomobil Kurumu Belleteni
VD	: Vakıflar Dergisi
Yalnızca K.	: Yalnızca Kubbe
Y.	: Yaprak
YTY	: Yeni Türkiye Yayınları
yy.	: Yüzyıl

GÖRDES MEZAR TAŞLARI FOTOĞRAF VE ÇİZİM LİSTESİ SIRA NO:1

KATALOG NUMARASI	FOTOĞRAF LİSTESİ	TARİH	AÇIKLAMA	ÇİZİM LİSTESİ	AÇIKLAMA
-	FOT.1	-	Ağalar Mezarlığı Genel Görünüm	-	-
-	FOT.2	-	Ağalar Mezarlığı Genel Görünüm	-	-
-	FOT.3	-	Ağalar Mezarlığı Genel Görünüm	-	-
A-1	FOT.4	1795	Baş taşı	ÇİZ.1	Ayak taşı
A-1	FOT.5	1795	Ayak taşı	ÇİZ.2	Başlık
A-2	FOT.6	1813	Şahide	ÇİZ.3	Başlık
A-3	FOT.7	1833	Şahide	ÇİZ.4	Şahide
A-3	FOT.8	1833	Taşın arka yüzü	-	-
A-4	FOT.9	1834	Şahide	ÇİZ.5	Şahide
A-5	FOT.10	1835	Baş taşı	ÇİZ.6	Şahide
A-5	FOT.11	1835	Ayak taşı	-	-
A-5	FOT.12	1835	Taşın arka yüzü	-	-
A-6	FOT.13	1839	Şahide	ÇİZ.7	Şahide
A-7	FOT.14	1840	Baş taşı	ÇİZ.8	Şahide
A-7	FOT.15	1840	Taşın arka yüzü	-	-
A-7	FOT.16	1840	Ayak taşı	-	-
A-7	FOT.17	1840	Taşın arka yüzü	-	-
A-8	FOT.18	1842	Baş taşı	ÇİZ.9	Baş taşı
A-8	FOT.19	1842	Ayak taşı	ÇİZ.10	Ayak taşı
A-9	FOT.20	1843	Şahide	ÇİZ.11	Şahide
A-10	FOT.21	1847	Şahide	ÇİZ.12	Başlık
A-11	FOT.22	1849	Şahide	ÇİZ.13	Başlık
A-12	FOT.23	1857	Şahide	ÇİZ.14	Şahide
A-13	FOT.24	1864	Şahide	ÇİZ.15	Başlık
A-14	FOT.25	1872	Baş taşı	ÇİZ.16	Baş taşı
A-14	FOT.26	1872	Ayak taşı	ÇİZ.17	Ayak taşı
A-15	FOT.27	1874	Şahide	ÇİZ.18	Başlık
A-16	FOT.28	1882	Şahide	ÇİZ.19	Şahide
A-17	FOT.29	1882	Şahide	ÇİZ.20	Şahide
A-18	FOT.30	1885	Baş taşı	ÇİZ.21	Şahide
A-18	FOT.31	1885	Ayak taşı	-	-
A-19	FOT.32	1900	Şahide	ÇİZ.22	Şahide
A-20	FOT.33	1901	Şahide	ÇİZ.23	Şahide
A-21	FOT.34	1904	Baş taşı	ÇİZ.24	Ayak taşı
A-21	FOT.35	1904	Ayak taşı	ÇİZ.25	Başlık
A-22	FOT.36	19.YY.	Baş taşı	ÇİZ.26	Başlık
A-22	FOT.37	19.YY.	Ayak taşı	-	-
A-23	FOT.38	19.YY.	Şahide	ÇİZ.27	Şahide
-	FOT.39	-	Büyük Mezarlık Genel Görünüm	-	-
-	FOT.40	-	Büyük Mezarlık Genel Görünüm	-	-
-	FOT.41	-	Büyük Mezarlık Genel Görünüm	-	-
-	FOT.42	-	Büyük Mezarlık Genel Görünüm	-	-
B-1	FOT.43	1709	Şahide	ÇİZ.28	Şahide
B-2	FOT.44	1745	Şahide	ÇİZ.29	Şahide
B-3	FOT.45	1751	Şahide	ÇİZ.30	Başlık
B-4	FOT.46	1754	Şahide	ÇİZ.31	Şahide
B-5	FOT.47	1754	Şahide	ÇİZ.32	Şahide
B-6	FOT.48	1754	Şahide	ÇİZ.33	Şahide
B-7	FOT.49	1760	Şahide	-	-
B-8	FOT.50	1760	Şahide	ÇİZ.34	Şahide
B-9	FOT.51	1762	Şahide	ÇİZ.35	Başlık
B-10	FOT.52	1763	Şahide	ÇİZ.36	Şahide
B-11	FOT.53	1764	Şahide	-	-
B-12	FOT.54	1766	Şahide	ÇİZ.37	Şahide
B-13	FOT.55	1766	Şahide	-	-
B-14	FOT.56	1767	Şahide	ÇİZ.38	Başlık
B-15	FOT.57	1767	Şahide	ÇİZ.39	Şahide
B-16	FOT.58	1770	Şahide	ÇİZ.40	Başlık
B-17	FOT.59	1771	Şahide	ÇİZ.41	Şahide
B-18	FOT.60	1772	Şahide	ÇİZ.42	Şahide
B-19	FOT.61	1773	Şahide	ÇİZ.43	Şahide
B-20	FOT.62	1775	Şahide	ÇİZ.44	Başlık
B-21	FOT.63	1776	Şahide	ÇİZ.45	Şahide
B-22	FOT.64	1777	Şahide	ÇİZ.46	Şahide

GÖRDES MEZAR TAŞLARI FOTOĞRAF VE ÇİZİM LİSTESİ SIRA NO:2

FOTOĞRAF LİSTESİ	KATALOG NO	TARİH	AÇIKLAMA	ÇİZİM LİSTESİ	AÇIKLAMA
B-23	FOT.65	1780	Şahide	ÇİZ.47	Şahide
B-24	FOT.66	1781	Şahide	ÇİZ.48	Şahide
B-25	FOT.67	1781	Şahide	ÇİZ.49	Şahide
B-26	FOT.68	1782	Şahide	ÇİZ.50	Şahide
B-27	FOT.69	1782	Şahide	ÇİZ.51	Şahide
B-28	FOT.70	1783	Şahide	ÇİZ.52	Başlık
B-29	FOT.71	1783	Şahide	ÇİZ.53	Şahide
B-30	FOT.72	1784	Şahide	ÇİZ.54	Şahide
B-31	FOT.73	1785	Şahide	ÇİZ.55	Şahide
B-32	FOT.74	1786	Şahide	ÇİZ.56	Şahide
B-33	FOT.75	1787	Şahide	ÇİZ.57	Şahide
B-34	FOT.76	1787	Şahide	ÇİZ.58	Şahide
B-35	FOT.77	1792	Şahide	ÇİZ.59	Şahide
B-36	FOT.78	1792	Şahide	ÇİZ.60	Başlık
B-37	FOT.79	1792	Şahide	ÇİZ.61	Şahide
B-38	FOT.80	1793	Şahide	ÇİZ.62	Şahide
B-39	FOT.81	1793	Baş taşı	ÇİZ.63	Şahide
B-39	FOT.82	1793	Ayak taşı	-	-
B-40	FOT.83	1793	Şahide	ÇİZ.64	Şahide
B-41	FOT.84	1793	Şahide	ÇİZ.65	Şahide
B-42	FOT.85	1793	Şahide	ÇİZ.66	Şahide
B-43	FOT.86	1794	Şahide	ÇİZ.67	Şahide
B-44	FOT.87	1794	Şahide	ÇİZ.68	Şahide
B-45	FOT.88	1794	Şahide	ÇİZ.69	Şahide
B-46	FOT.89	1795	Şahide	ÇİZ.70	Şahide
B-47	FOT.90	1795	Şahide	ÇİZ.71	Şahide
B-48	FOT.91	1796	Şahide	ÇİZ.72	Şahide
B-49	FOT.92	1796	Şahide	ÇİZ.73	Şahide
B-50	FOT.93	1796	Şahide	ÇİZ.74	Şahide
B-51	FOT.94	1796	Şahide	ÇİZ.75	Şahide
B-52	FOT.95	1797	Şahide	ÇİZ.76	Şahide
B-53	FOT.96	1797	Şahide	ÇİZ.77	Şahide
B-54	FOT.97	1797	Şahide	ÇİZ.78	Şahide
B-55	FOT.98	1798	Şahide	ÇİZ.79	Şahide
B-56	FOT.99	1798	Şahide	ÇİZ.80	Şahide
B-57	FOT.100	1798	Şahide	ÇİZ.81	Başlık
B-58	FOT.101	1798	Şahide	-	-
B-59	FOT.102	1799	Şahide	ÇİZ.82	Şahide
B-60	FOT.103	1799	Şahide	ÇİZ.83	Şahide
B-61	FOT.104	1800	Şahide	ÇİZ.84	Şahide
B-62	FOT.105	1802	Şahide	ÇİZ.85	Şahide
B-63	FOT.106	1803	Şahide	ÇİZ.86	Şahide
B-64	FOT.107	1804	Şahide	ÇİZ.87	Şahide
B-65	FOT.108	1806	Şahide	ÇİZ.88	Şahide
B-66	FOT.109	1806	Şahide	ÇİZ.89	Şahide
B-67	FOT.110	1806	Şahide	ÇİZ.90	Başlık
B-68	FOT.111	1807	Şahide	ÇİZ.91	Şahide
B-69	FOT.112	1807	Şahide	ÇİZ.92	Şahide
B-70	FOT.113	1809	Şahide	ÇİZ.93	Başlık
B-71	FOT.114	1809	Şahide	ÇİZ.94	Şahide
B-72	FOT.115	1810	Şahide	-	-
B-73	FOT.116	1810	Şahide	ÇİZ.95	Şahide
B-74	FOT.117	1810	Şahide	ÇİZ.96	Şahide
B-75	FOT.118	1810	Şahide	ÇİZ.97	Şahide
B-76	FOT.119	1810	Şahide	ÇİZ.98	Şahide
B-77	FOT.120	1811	Şahide	ÇİZ.99	Şahide
B-78	FOT.121	1812	Şahide	ÇİZ.100	Şahide
B-79	FOT.122	1813	Şahide	ÇİZ.101	Şahide
B-80	FOT.123	1813	Şahide	ÇİZ.102	Şahide
B-81	FOT.124	1813	Şahide	ÇİZ.103	Başlık
B-82	FOT.125	1813	Şahide	ÇİZ.104	Şahide
B-83	FOT.126	1815	Şahide	ÇİZ.105	Şahide
B-84	FOT.127	1816	Şahide	ÇİZ.106	Şahide
B-85	FOT.128	1816	Şahide	ÇİZ.107	Şahide

GÖRDES MEZAR TAŞLARI FOTOĞRAF VE ÇİZİM LİSTESİ SIRA NO:3

FOTOĞRAF LİSTESİ	KATALOG NO	TARİH	AÇIKLAMA	ÇİZİM LİSTESİ	AÇIKLAMA
B-86	FOT.129	1817	Şahide	ÇİZ.108	Şahide
B-86	FOT.130	1817	Şahideden Ayrıntı	-	-
B-87	FOT.131	1817	Şahide	ÇİZ.109	Başlık
B-88	FOT.132	1817	Şahide	ÇİZ.110	Şahidenin arkası
B-88	FOT.133	1817	Taşın arkası	ÇİZ.111	Şahide
B-89	FOT.134	1817	Şahide	-	-
B-90	FOT.135	1817	Şahide	ÇİZ.112	Şahide
B-91	FOT.136	1817	Şahide	ÇİZ.113	Şahide
B-92	FOT.137	1818	Şahide	ÇİZ.114	Başlık
B-93	FOT.138	1818	Baş taşı	ÇİZ.115	Şahide
B-93	FOT.139	1818	Ayak taşı	ÇİZ.116	Şahide
B-94	FOT.140	1819	Şahide	ÇİZ.117	Şahide
B-95	FOT.141	1821	Baş taşı	ÇİZ.118	Başlık
B-95	FOT.142	1821	Ayak taşı	-	-
B-96	FOT.143	1822	Şahide	ÇİZ.119	Şahide
B-97	FOT.144	1823	Şahide	ÇİZ.120	Şahide
B-98	FOT.145	1824	Şahide		Şahide
B-99	FOT.146	1824	Şahide	ÇİZ.121	Şahide
B-100	FOT.147	1824	Şahide	ÇİZ.122	Şahide
B-101	FOT.148	1825	Şahide	ÇİZ.123	Şahide
B-102	FOT.149	1825	Şahide	ÇİZ.124	Şahide
B-103	FOT.150	1825	Şahide	ÇİZ.125	Şahide
B-104	FOT.151	1825	Şahide	ÇİZ.126	Şahide
B-105	FOT.152	1826	Şahide	ÇİZ.127	Şahide
B-106	FOT.153	1827	Baş taşı	ÇİZ.128	Ayak taşı
B-106	FOT.154	1827	Ayak taşı	ÇİZ.129	Başlık
B-107	FOT.155	1827	Baş taşı	ÇİZ.130	Şahide
B-107	FOT.156	1827	Ayak taşı	ÇİZ.131	Ayak taşı
B-108	FOT.157	1828	Baş taşı	ÇİZ.132	Şahide
B-108	FOT.158	1828	Ayak taşı	ÇİZ.133	Ayak taşı
B-109	FOT.159	1828	Şahide	ÇİZ.134	Şahide
B-110	FOT.160	1828	Şahide	ÇİZ.135	Şahide
B-111	FOT.161	1829	Şahide	ÇİZ.136	Şahide
B-112	FOT.162	1829	Şahide	ÇİZ.137	Şahide
B-113	FOT.163	1830	Şahide	ÇİZ.138	Şahide
B-114	FOT.164	1830	Baş taşı	ÇİZ.139	Ayak taşı
B-114	FOT.165	1830	Ayak taşı	ÇİZ.140	Başlık
B-115	FOT.166	1830	Şahide	ÇİZ.141	Şahide
B-116	FOT.167	1830	Şahide	ÇİZ.142	Şahide
B-117	FOT.168	1831	Şahide	ÇİZ.143	Şahide
B-118	FOT.169	1831	Şahide	ÇİZ.144	Şahide
B-119	FOT.170	1831	Şahide	ÇİZ.145	Şahide
B-120	FOT.171	1831	Şahide	ÇİZ.146	Şahide
B-121	FOT.172	1832	Şahide	ÇİZ.147	Şahide
B-122	FOT.173	1832	Şahide	ÇİZ.148	Başlık
B-123	FOT.174	1833	Şahide	ÇİZ.149	Şahide
B-124	FOT.175	1834	Şahide	ÇİZ.150	Şahide
B-125	FOT.176	1834	Baş taşı	ÇİZ.151	Şahide
B-125	FOT.177	1834	Ayak taşı	ÇİZ.152	Ayak taşı
B-126	FOT.178	1835	Şahide	ÇİZ.153	Şahide
B-127	FOT.179	1837	Şahide	ÇİZ.154	Başlık
B-128	FOT.180	1837	Şahide	ÇİZ.155	Başlık
B-129	FOT.181	1837	Şahide	ÇİZ.156	Şahide
B-130	FOT.182	1838	Şahide	ÇİZ.157	Şahide
B-131	FOT.183	1838	Şahide	ÇİZ.158	Şahide
B-132	FOT.184	1839	Şahide	ÇİZ.159	Şahide
B-133	FOT.185	1840	Şahide	ÇİZ.160	Şahide
B-134	FOT.186	1841	Şahide	ÇİZ.161	Şahide
B-135	FOT.187	1841	Şahide	ÇİZ.162	Başlık
B-136	FOT.188	1842	Baş taşı	ÇİZ.163	Şahide
B-136	FOT.189	1842	Ayak taşı	ÇİZ.164	Ayak taşı
B-137	FOT.190	1842	Baş taşı	ÇİZ.165	Şahide
B-137	FOT.191	1842	Ayak taşı	ÇİZ.166	Ayak taşı
B-138	FOT.192	1842	Şahide	ÇİZ.167	Başlık
B-139	FOT.193	1844	Şahide	ÇİZ.168	Şahide

GÖRDES MEZAR TAŞLARI FOTOĞRAF VE ÇİZİM LİSTESİ SIRA NO:4

FOTOĞRAF LİSTESİ	KATALOG NO	TARİH	AÇIKLAMA	ÇİZİM LİSTESİ	AÇIKLAMA
B-140	FOT.194	1846	Şahide	ÇİZ.169	Şahide
B-141	FOT.195	1848	Şahide	ÇİZ.170	Şahide
B-142	FOT.196	1848	Şahide	ÇİZ.171	Şahide
B-143	FOT.197	1848	Şahide	-	-
B-144	FOT.198	1849	Şahide	ÇİZ.172	Başlık
B-145	FOT.199	1849	Şahide	ÇİZ.173	Şahide
B-146	FOT.200	1849	Şahide	ÇİZ.174	Şahide
B-147	FOT.201	1851	Şahide	ÇİZ.175	Şahide
B-147	FOT.202	1851	Şahidenin arkası	-	-
B-148	FOT.203	1853	Şahide	ÇİZ.176	Şahide
B-149	FOT.204	1854	Şahide	ÇİZ.177	Şahide
B-150	FOT.205	1857	Şahide	ÇİZ.178	Şahide
B-151	FOT.206	1859	Şahide	ÇİZ.179	Şahide
B-152	FOT.207	1860	Şahide	ÇİZ.180	Şahide
B-153	FOT.208	1861	Şahide	ÇİZ.181	Şahide
B-154	FOT.209	1853-62	Şahide	ÇİZ.182	Şahide
B-155	FOT.210	1863	Şahide	ÇİZ.183	Başlık
B-156	FOT.211	1865	Şahide	ÇİZ.184	Şahide
B-157	FOT.212	1868	Baş taşı	ÇİZ.185	Şahide
B-157	FOT.213	1868	Ayak taşı	ÇİZ.186	Başlık
B-158	FOT.214	1879	Şahide	ÇİZ.187	Başlık
B-159	FOT.215	1871	Şahide	ÇİZ.188	Şahide
B-160	FOT.216	1872	Şahide	ÇİZ.189	Şahide
B-161	FOT.217	1873	Şahide	ÇİZ.190	Şahide
B-162	FOT.218	1873	Şahide	ÇİZ.191	Başlık
B-163	FOT.219	1874	Şahide	ÇİZ.192	Şahide
B-164	FOT.220	1876	Şahide	ÇİZ.193	Şahide
B-165	FOT.221	1877	Baş taşı	ÇİZ.194	Şahide
B-165	FOT.222	1877	Ayak taşı	-	Şahide
B-166	FOT.223	1877	Şahide	ÇİZ.195	Başlık
B-167	FOT.224	1877	Şahide	ÇİZ.196	Şahide
B-168	FOT.225	1880	Şahide	ÇİZ.197	Şahide
B-169	FOT.226	1882	Şahide	-	-
B-170	FOT.227	1882	Şahide	ÇİZ.198	Şahide
B-171	FOT.228	1883	Şahide	ÇİZ.199	Şahide
B-172	FOT.229	1885	Baş taşı	ÇİZ.200	Baştaşı
B-172	FOT.230	1885	Ayak taşı	ÇİZ.201	Ayak taşı
B-173	FOT.231	1887	Baş taşı	ÇİZ.202	Baştaşı
B-173	FOT.232	1887	Ayak taşı	ÇİZ.203	Ayak taşı
B-174	FOT.233	1888	Şahide	ÇİZ.204	Şahide
B-175	FOT.234	1890	Şahide	ÇİZ.205	Şahide
B-176	FOT.235	1891	Baş taşı	ÇİZ.206	Baştaşı
B-176	FOT.236	1891	Ayak taşı	ÇİZ.207	Ayak taşı
B-177	FOT.237	1891	Şahide	ÇİZ.208	Şahide
B-178	FOT.238	1892	Şahide	-	-
B-179	FOT.239	1892	Şahide	ÇİZ.209	Başlık
B-180	FOT.240	1892	Baş taşı	ÇİZ.210	Baştaşı
B-180	FOT.241	1892	Ayak taşı	ÇİZ.211	Ayak taşı
B-181	FOT.242	1893	Şahide	ÇİZ.212	Şahide
B-182	FOT.243	1893	Şahide	ÇİZ.213	Şahide
B-183	FOT.244	1893	Şahide	ÇİZ.214	Şahide
B-184	FOT.245	1894	Şahide	ÇİZ.215	Şahide
B-185	FOT.246	1895	Şahide	-	-
B-186	FOT.247	1895	Baş taşı	ÇİZ.216	Ayak taşı
B-186	FOT.248	1895	Ayak taşı	ÇİZ.217	Başlık
B-187	FOT.249	1895	Baş taşı	ÇİZ.218	Şahide
B-187	FOT.250	1895	Ayak taşı	ÇİZ.219	Başlık
B-188	FOT.251	1895	Şahide	ÇİZ.220	Şahide
B-189	FOT.252	1896	Şahide	ÇİZ.221	Şahide
B-190	FOT.253	1897	Baş taşı	ÇİZ.222	Şahide
B-190	FOT.254	1897	Ayak taşı	ÇİZ.223	Şahide
B-191	FOT.255	1897	Baş taşı	ÇİZ.224	Şahide
B-191	FOT.256	1897	Ayak taşı	-	-
B-192	FOT.257	1897	Şahide	ÇİZ.225	Şahide
B-193	FOT.258	1897	Şahide	-	-

GÖRDES MEZAR TAŞLARI FOTOĞRAF VE ÇİZİM LİSTESİ SIRA NO:5

FOTOĞRAF LİSTESİ	KATALOG NO	TARİH	AÇIKLAMA	ÇİZİM LİSTESİ	AÇIKLAMA
B-194	FOT.259	1898	Şahide	ÇİZ.226	Şahide
B-195	FOT.260	1898	Baş taşı	ÇİZ.227	Baş taşı
B-195	FOT.261	1898	Ayak taşı	ÇİZ.228	Ayak taşı
B-196	FOT.262	1899	Baş taşı	ÇİZ.2291	Baş taşı
B-196	FOT.263	1899	Ayak taşı	ÇİZ.230	Ayak taşı
B-197	FOT.264	1900	Şahide	ÇİZ.231	Şahidenin arkası
B-197	F0T.265	1900	Şahidenin arkası	ÇİZ.232	Başlık
B-198	FOT.266	1900	Şahide	ÇİZ.233	Şahide
B-199	FOT.267	1901	Şahide	ÇİZ.234	Şahide
B-200	FOT.268	1902	Şahide	ÇİZ.235	Başlık
B-201	FOT.269	1903	Şahide	ÇİZ.236	Şahide
B-202	FOT.270	1903	Şahide	ÇİZ.237	Şahide
B-203	FOT.271	1903	Şahide	ÇİZ.238	Şahide
B-204	FOT.272	1904	Baş taşı	ÇİZ.239	Şahide
B-204	FOT.273	1904	Ayak taşı	-	-
B-205	FOT.274	1904	Baş taşı	ÇİZ.240	Baş taşı
B-205	FOT.275	1904	Ayak taşı	ÇİZ.241	Ayak taşı
B-206	FOT.276	1907	Şahide	ÇİZ.242	Şahide
B-207	FOT.277	1907	Şahide	ÇİZ.243	Başlık
B-208	FOT.278	1908	Şahide	ÇİZ.244	Şahide
B-209	FOT.279	1908	Şahide	ÇİZ.245	Şahide
B-210	FOT.280	1909	Baş taşı	ÇİZ.246	Baş taşı
B-210	FOT.281	1909	Ayak taşı	ÇİZ.247	Ayak taşı
B-211	FOT.282	1909	Baş taşı	ÇİZ.248	Şahide
B-211	FOT.283	1909	Ayak taşı	-	-
B-212	FOT.284	1910	Baş taşı	ÇİZ.249	Baş taşı
B-212	FOT.285	1910	Ayak taşı	ÇİZ.250	Ayak taşı
B-213	FOT.286	1912	Şahide	ÇİZ.251	Başlık
B-214	FOT.287	1913	Şahide	ÇİZ.252	Şahide
B-215	FOT.288	1915	Baş taşı	ÇİZ.253	Baş taşı
B-215	FOT.289	1915	Ayak taşı	ÇİZ.254	Ayak taşı
B-216	FOT.290	1917	Baş taşı	ÇİZ.255	Baş taşı
B-216	FOT.291	1917	Ayak taşı	ÇİZ.256	Ayak taşı
B-217	FOT.292	18-19.YY.	Şahide	ÇİZ.257	Şahide
B-218	FOT.293	18-19.YY	Şahide	ÇİZ.258	Şahide
B-219	FOT.294	18-19.YY	Şahide	ÇİZ.259	Şahide
B-220	FOT.295	18-19.YY	Şahide	ÇİZ.260	Şahide
B-221	FOT.296	18-19.YY.	Şahide	ÇİZ.261	Şahide
B-222	FOT.297	19.YY	Şahide	-	-
B-223	FOT.298	18-19.YY	Şahide	ÇİZ.262	Şahide
B-224	FOT.299	18-19.YY.	Şahide	ÇİZ.263	Başlık
B-225	FOT.300	18-19.YY.	Şahide	ÇİZ.264	Başlık
B-226	FOT.301	18-19.YY.	Şahide	ÇİZ.265	Şahide
B-227	FOT.302	18-19.YY.	Şahide	ÇİZ.266	Şahide
B-228	FOT.303	18-19.YY.	Şahide	ÇİZ.267	Şahide
B-229	FOT.304	18-19.YY.	Şahide	ÇİZ.268	Şahide
B-230	FOT.305	18-19.YY	Şahide	ÇİZ.269	Şahide
B-231	FOT.306	19.yy	Şahide	ÇİZ.270	Şahide
B-232	FOT.307	18-19	Baş taşı	ÇİZ.271	Başlık
B-232	FOT.308	18-19.YY.	Ayak taşı	-	-
B-233	FOT.309	18-19.YY.	Baş taşı	ÇİZ.272	Şahide
B-233	FOT.310	18-19.YY.	Ayak taşı	ÇİZ.273	Ayak taşı
B-234	FOT.311	19.yy	Şahide	ÇİZ.274	Başlık
B-235	FOT.312	18.yy	Şahide	ÇİZ.275	Şahide
B-236	FOT.313	18-19.YY	Şahide	ÇİZ.276	Şahide
B-237	FOT.314	19.yy	Şahide	ÇİZ.277	Şahide
B-238	FOT.315	18-19	Şahide	ÇİZ.278	Şahide
-	FOT..316	-	Garipler Mezarlığı Genel Görünüm	-	-
-	F0T.317	-	Garipler Mezarlığı Genel Görünüm	-	-
-	FOT.318	-	Garipler Mezarlığı Genel Görünüm	-	-
G-1	FOT.319	1741	Şahide	ÇİZ.279	Başlık
G-2	FOT.320	1799	Şahide	ÇİZ.280	Başlık
G-3	FOT.321	1821	Şahide	ÇİZ.281	Başlık
G-4	FOT.322	1841	Baş taşı	ÇİZ.282	Ayak taşı
G-4	FOT.323	1841	Ayak taşı	ÇİZ.283	Başlık

GÖRDES MEZAR TAŞLARI FOTOĞRAF VE ÇİZİM LİSTESİ SIRA NO:6

FOTOĞRAF LİSTESİ	KATALOG NO	TARİH	AÇIKLAMA	ÇİZİM LİSTESİ	AÇIKLAMA
G-5	FOT.324	1842	Şahide	-	-
G-6	FOT.325	1864	Baş taşı	ÇİZ.284	Baş taşı
G-6	FOT.326	1864	Ayak taşı	ÇİZ.285	Ayak taşı
G-7	FOT.327	1871	Şahide	ÇİZ.286	Başlık
G-8	FOT.328	17-18	Şahide	ÇİZ.287	Başlık
G-9	FOT.329	-	Şahide	ÇİZ.288	Şahide
G-10	FOT.330	-	Şahide	ÇİZ.289	Şahide
G-11	FOT.331	18.yy	Şahide	ÇİZ.290	Şahide
G-12	FOT.332	-	Şahide	ÇİZ.291	Şahide
G-13	FOT.333	-	Şahide	ÇİZ.292	Şahide
G-14	FOT.334	-	Şahide	ÇİZ.293	Şahide
-	FOT.335	-	Hüseyni Baba Mezarlığı. Genel Görünüm	-	-
-	FOT.336	-	Hüseyni Baba Mezarlığı. Genel Görünüm	-	-
-	FOT.337	-	Hüseyni Baba Mezarlığı. Genel Görünüm	-	-
H-1	FOT.338	1755	Şahide	ÇİZ.294	Şahide
H-2	FOT.339	1765	Şahide	ÇİZ.295	Başlık
H-3	FOT.340	1767	Şahide	ÇİZ.296	Başlık
H-4	FOT.341	1769	Şahide	ÇİZ.297	Şahide
H-5	FOT.342	1772	Şahide	ÇİZ.298	Başlık
H-6	FOT.343	1772	Şahide	ÇİZ.299	Şahide
H-7	FOT.344	1772	Şahide	ÇİZ.300	Şahide
H-8	FOT.345	1772	Şahide	ÇİZ.301	Şahide
H-9	FOT.346	1782	Şahide	ÇİZ.302	Başlık
H-10	FOT.347	1785	Şahide	ÇİZ.303	Başlık
H-11	FOT.348	1790	Şahide	ÇİZ.304	Başlık
H-12	FOT.349	1797	Şahide	ÇİZ.305	Şahide
H-13	FOT.350	1798	Şahide	ÇİZ.306	Şahide
H-14	FOT.351	1800	Şahide	-	-
H-14	FOT.352	1800	Şahide	-	-
H-15	FOT.353	1803	Şahide	ÇİZ.307	Şahide
H-16	FOT.354	1803	Şahide	ÇİZ.308	Şahide
H-17	FOT.355	1808	Şahide	ÇİZ.309	Şahide
H-18	FOT.356	1813	Şahide	ÇİZ.310	Şahide
H-19	FOT.357	1814	Şahide	ÇİZ.311	Şahide
H-20	FOT.358	1814	Şahide	ÇİZ.312	Şahide
H-21	FOT.359	1814	Şahide	ÇİZ.313	Şahide
H-22	FOT.360	1820	Şahide	ÇİZ.314	Ayak taşı
H-22	FOT.361	1820	Şahide	ÇİZ.315	Ayak taşı
H-23	FOT.362	1821	Şahide	ÇİZ.316	Şahide
H-24	FOT.363	1822	Şahide	ÇİZ.317	Başlık
H-25	FOT.364	1822	Şahide	ÇİZ.318	Şahide
H-26	FOT.365	1823	Şahide	ÇİZ.319	Şahide
H-27	FOT.366	1825	Şahide	ÇİZ.320	Şahide
H-28	FOT.367	1829	Şahide	ÇİZ.321	Başlık
H-29	FOT.368	1830	Baş taşı	ÇİZ.322	Şahide
H-29	FOT.369	1830	Ayak taşı	-	-
H-30	FOT.370	1831	Şahide	ÇİZ.323	Şahide
H-31	FOT.371	1834	Şahide	ÇİZ.324	Başlık
H-32	FOT.372	1834	Şahide	ÇİZ.325	Şahide
H-33	FOT.373	1836	Baş taşı	ÇİZ.326	Ayak taşı
H-33	FOT.374	1836	Ayak taşı	ÇİZ.327	Başlık
H-34	FOT.375	1849	Şahide	ÇİZ.328	Şahide
H-35	FOT.376	1849	Şahide	ÇİZ.329	Başlık
H-36	FOT.377	1871	Şahide	ÇİZ.330	Başlık
H-37	FOT.378	1873	Şahide	ÇİZ.331	Başlık
H-38	FOT.379	1879	Şahide	ÇİZ.332	Şahide
H-39	FOT.380	1879	Baş taşı	ÇİZ.333	Ayak taşı
H-39	FOT.381	1879	Ayak taşı	ÇİZ.334	Başlık
H-40	FOT.382	1887	Şahide	ÇİZ.335	Şahide
H-41	FOT.383	1887	Şahide	ÇİZ.336	Şahide
H-42	FOT.384	1889	Baş taşı	ÇİZ.337	Baş taşı
H-42	FOT.385	1889	Ayak taşı	ÇİZ.338	Ayak taşı
H-43	FOT.386	1891	Şahide	ÇİZ.339	Başlık
H-44	FOT.387	1894	Şahide	ÇİZ.340	Şahide
H-45	FOT.388	1897	Şahide	ÇİZ.341	Şahide

GÖRDES MEZAR TAŞLARI FOTOĞRAF VE ÇİZİM LİSTESİ SIRA NO:7

FOTOĞRAF LİSTESİ	KATALOG NO	TARİH	AÇIKLAMA	ÇİZİM LİSTESİ	AÇIKLAMA
H-46	FOT.389	1902	Şahide	ÇİZ.342	Şahide
H-47	FOT.390	1903	Baş taşı	-	-
H-47	FOT.391	1903	Ayak taşı	-	-
H-48	FOT.392	1903	Şahide	ÇİZ.343	Şahide
H-49	FOT.393	1903	Şahide	ÇİZ.344	Şahide
H-50	FOT.394	1904	Baş taşı	ÇİZ.345	Baş taşı
H-50	FOT.395	1904	Ayak taşı	ÇİZ.346	Ayak taşı
H-51	FOT.396	1904	Şahide	ÇİZ.347	Şahide
H-52	FOT.397	1911	Baş taşı	-	-
H-52	FOT.398	1911	Ayak taşı	-	-
H-53	FOT.399	1915	Şahide	ÇİZ.348	Başlık
H-54	FOT.400	1923	Şahide	ÇİZ.349	Şahide
H-55	FOT.401	18-19.YY.	Şahide	ÇİZ.350	Başlık
H-56	FOT.402	18.yy	Şahide	ÇİZ.351	Başlık
H-57	FOT.403	17-18	Şahide	ÇİZ.352	Başlık
H-58	FOT.404	18-19.YY	Şahide	ÇİZ.353	Şahide
H-59	FOT.405	18-19.YY	Şahide	ÇİZ.354	Şahide
H-60	FOT.406	18-19.YY.	Şahide	ÇİZ.355	Şahide
H-61	FOT.407	18-19.YY	Şahide	ÇİZ.356	Şahide
H-62	FOT.408	1770	Şahide	ÇİZ.357	Başlık
H-63	FOT.409	17-18.YY.	Şahide	ÇİZ.358	Başlık
SD-1	FOT.410	1782	Şahide	ÇİZ.359	Başlık
SD-2	FOT.411	1784	Şahide	ÇİZ.360	Şahide
SD-3	FOT.412	1821	Şahide	ÇİZ.361	Başlık
SD-4	FOT.413	1834	Şahide	ÇİZ.362	Şahide
SD-5	FOT.414	1881	Şahide	ÇİZ.363	Başlık
-	FOT.415	1862	Şahide (Alaşehir Kesik Minare Cami H.)	-	-
-	FOT.416	1863	Şahide (Akhisar Ulu Cami Haziresi)	-	-
-	FOT.417	-	Şahide (Manisa Nişancıpaşa Cami H.)	-	-
-	FOT.418	1888	Şahide (Menemen Mahkeme Cami H.)	-	-
-	FOT.419	1895	Şahide (Menemen Mahkeme Cami H.)	-	-
-	FOT.420	1891	Şahide (Manisa Hüsrev Ağa Cami H.)	-	-
-	FOT.421	1912	Şahide (Soma Darkale Mezarlığı)	-	-
-	FOT.422	1909	Şahide (Soma Darkale Mezarlığı)	-	-
-	FOT.423	1906	Şahide (Pınarbaşı Mezarlığı)	-	-
-	FOT.424	1905	Şahide (Kırkağaç Mezarlığı)	-	-
-	FOT.425	1916	Şahide (Menemen Mahkeme Cami H.)	-	-
-	FOT.426	1925	Şahide (Pınarbaşı Mezarlığı)	-	-
-	FOT.427	1767	Şahide (Menemen Mahkeme Cami H.)	-	-
-	FOT.428	1748	Şahide (Akhisar Ulu Cami Haziresi)	-	-
-	FOT.429	1841	Şahide (Tire Yeni Cami Haziresi)	-	-
-	FOT.430	1911	Şahide (Manisa Nişancıpaşa Cami H.)	-	-
-	FOT.431	1895	Şahide (Manisa Nişancıpaşa Cami H.)	-	-
-	FOT.432	1921	Şahide (Menemen Mahkeme Cami H.)	-	-
-	FOT.433	-	Şahide (Gördes Hüseyni Baba Mez.)	-	-
-	FOT.434	-	Şahide (Gördes Hüseyni Baba Mez.)	-	-
-	FOT.435	-	Şahide (Gördes Hüseyni Baba Mez.)	-	-
-	FOT.436	1959	Şahide (Gördes Hüseyni Baba Mez.)	-	-

I. GİRİŞ

"Manisa Gördes'te Bulunan Osmanlı Dönemi Süslemeli Mezar Taşları", konulu bu doktora çalışmasında Gördes'te Ağalar, Büyük, Garipler, Hüseyni Baba Mezarlıklarından üçyüzotuzsekiz mezar taşı, Belediye'ye ait Soğuk Hava Deposu önünde bulunan mezar taşlarından beş tane mezar taşı incelenerek, katalog çalışmasında yer almıştır. Mezar taşlarında tarihi bilinen bütün örnekler XVIII.yy.başı ile XX.yy. ilk çeyreği arasındadır. Üçyüzkırküç örnekten yetmişsekiz tanesi XVIII.yy., yüzdoksanbeş tanesi XIX.yy., otuziki tanesi XX.yy. ilk çeyreği, kırk tanesinin de tarihi bilinmemekle birlikte XVIII-XIX.yy. arasında olabileceği düşünülmektedir. Mezar taşlarının yedi tanesi taş, geri kalanı da mermer malzemeden yapılmıştır.

A. Konu ve Tanımı:

Türk sanatının üç boyutlu çalışmaları kapsamında mezar taşlarının ayrı bir yeri ve konumu vardır. Bunlar arasında halılarıyla ün yapmış Gördes önem arz etmektedir. Manisa ilinin eski Gördes'teki mezarlıklarında bulunan mezar taşlarının süslemeli olanlarının arasından Osmanlı Dönemine ait üçyüzkırküç mezar taşı konu olarak seçilmiş ve bu yolla bir araştırma yapılması öngörülmüştür.

1. <u>Amacı ve Önemi</u> :

Eski Gördes'teki mezarlıklarda bulunan, bezemelerle süslü, değişik kompozisyonlu mezar taşları tespit edilerek, bunların hangi estetik değer yargılarıyla yapıldığı, Gördes'in kimlik belgesi olan mezar taşlarına eğilerek kime ait olduğunun bulunması hedeflenmiştir.

Süslemeli mezar taşlarının katalog kısmında belirtildiği üzere tarihi, kime ait olduğu, kitabesi, biçimi, bugünkü durumu, türü, ölçüleri, malzemesi, yapım ve süsleme tekniği, konusu, tanım ve kompozisyonunu ortaya koyarak, Manisa Gördes mezar taşlarının Türk sanatı içerisinde mezar taşları alanındaki yerinin belirlenmesi amaçlanmıştır

Gördes mezar taşları, diğer bölgelerdeki örnekler gibi zamanla gerek doğa, gerek insan ve gerekse hayvanlar tarafından gün geçtikçe tahribata uğramaktadır.

Günümüze oldukça iyi gelebilen örneklerin dışında, yazıları aşınmış, kırılmış, eksilmiş, ya da ısı ve nem farkından dolayı yosunlanıp, yazıları ve süslemeleri kararmış bulunan pek çok mezar taşı bulunmaktadır. Bu konu üzerinde durulmasının sebebi, bugün olan taşları, kaybolmadan veya ağır bir tahribata uğramadan ortaya çıkarmak ve özelliklerini belirleyerek, Türk mezar taşları içerisinde fazla bilinmeyen, incelenmeyen Gördes mezar taşlarını hak ettiği yere koymaktır. Türk sanatında mezar taşları, çeşitli yönleri ile ele alınıp, bilimsel kriterler çerçevesinde detaylıca fazla incelenmiş değildir. Gördes ilçesinde dört farklı mezarda bulunan çeşitli süsleme kompozisyonlarına sahip mezar taşları araştırılmayı, ilgiyi ve kurtarılmayı beklemektedir. Oldukça zengin kompozisyonlara sahip olan bu olan bu ilçedeki mezar taşları Türk sanatında Batılılaşma Dönemi diye isim verilen XVIII. ve XIX.yy.ların Avrupa tesirindeki duygu, düşünce ve estetik zevkini akla getiren ve gösteren önemli tarihi unsurlardır.

Ölen insanlar için mezarlar açmak ve o mezarlar üzerine taş dikme geleneği binlerce yıldır süregelen bir adettir. İnsanımız da bu adete bağlı kalmış, Orta Asya'dan başlayarak devam eden ve XX.yy. başlarına kadar olan süreç içerisinde eşsiz bir olgunluğa ve estetik değere ulaşmıştır.

Gördes mezar taşları, yurdumuzun çeşitli bölgelerindeki farklı örneklerde olduğu gibi gerek tabiat gerekse canlıların bilinçsiz davranışlarıyla gün geçtikçe yok olmakta ve tahrip olmaktadır. Bu eserlerden kimisi toprak altında, kimisi yere düşmüş, kimisi de toz toprak içinde ve harap haldedir. İlgililere konuyla ilgili olarak gerekli hassasiyetin ve önemin gösterilmesi hususunda uyarmak ve çalışmak gerekmektedir.

Mezar taşları özellikle Türklerin Anadolu'ya gelişinden itibaren başlayıp, Osmanlının son dönemine kadar olan bir süreç içerisinde gelişen ve toplumun malı olarak, zamandan zamana, yöreden yöreye değişen farklı özellikleriyle zengin bir his ve beğeni sunan önemli bir kaynaklardır. Bunların hepsi sanat tarihi açısından olduğu gibi kendi tarihimiz açısından da kıymetli birer belge niteliği taşımaktadır. Gördes'te çok önceleri yaşamış değişik zümrelere mensup kişilerin mezarının nerede olduğu ne yaptığı bilimsel olarak araştırılmamış olup, bunun önemi de şimdiye dek kavranamamıştır. Yurdumuzda pek bilinmeyen Gördes mezar taşları bu doktora tez

çalışmasıyla birlikte, Türk Sanatı içerisinde hak ettiği yeri bulmada yardımcı bir rehber olacaktır.

2. Yöntemi:

Bu tezi oluştururken izlenen yöntem kısaca şu şekilde olmuştur :
Gördes ilçesinde bulunan mezar taşları ile ilgili hiç bir yayın bulunmamaktadır. Mezar taşlarında karşılaşılan süslemeler ile aynı ve farklı bölgelerdeki benzer örnekler incelenmiştir. İlk olarak Mayıs 2001'de ve 9-12 Temmuz 2001 tarihlerinde ön araştırma yapmak amacıyla Gördes'e gidilerek kısa süreli çalışmalar yapılmıştır. 11-23 Ağustos 2001 tarihinden itibaren de mezarlık alanları içerisinde başlayan fotoğraf ve slayt çekimi, tespitler ve yüzeysel temizlik çalışmaları Ağustos 2003'de tamamlanmıştır. 2001 ve 2003 yılı içerisinde Kuzeybatı Anadolu Bölgesi (Manisa, İzmir ve bazı ilçeler) ve Marmara Bölgesinin (İstanbul, Bursa, Edirne) bazı yerleşim birimlerinde konu ile ilgili olarak incelemelerde bulunulmuştur. Böylece farklı bölgelerdeki mezar taşlarının özellikleri de görülmeye çalışılmıştır.

Mezarlıkların krokileri çizilmeden önce İller Bankasının bölge haritalarının ve arazi paftalarının bulunduğu yere gidilerek Eski Gördes ve mezarlıkların bulunduğu paftalar aranmıştır ancak şu andaki Gördes ile ilgili paftaların olduğu, mezarlık alanlarının paftalarının bulunmadığı anlaşılmıştır. Gördes Belediyesinden mezarlık alanlarının kısmen yer aldığı kroki temin edilmiştir. Ancak çizilen krokilerden biraz farklı olduğu görülmüştür.

Gördes'in tarihini ve bazı yöresel özelliklerini anlatan, ulaşılan bütün yayınlar taranarak, ilgili bilgiler derlenmiştir. Yayın tarama işleminden sonra eski Gördes'te bulunan ve çeşitli alanlarda yer alan mezarlıklarda, süslemeli mezar taşları tespiti yapılmıştır. Önce tek tek incelenen taşların fotoğraf ve slayt çalışmasıyla birlikte mezar taşlarının ölçüleri alınıp, taslak çizimleri yapılmıştır. Böylece belirlenen araştırma evreninden örneklerin seçimine geçilmiş, bazı benzer ve süslemesiz örnekler ayıklanmış, incelenen parçalardan gösterdikleri özellikleri dayanarak üçyüzkırküç parça örnek olarak belirlenmiştir.

Mezar taşları üzerinde bulunan süslemeler, motifler gruplandırılarak özellikleri belirtilmeye çalışılmıştır. Bütün bu işlemlerden sonra mezar taşının kime ait olduğuna dair tespit işlemleri yapılıp Osmanlıca okunmasına geçilmiştir. Mezar taşları üzerindeki kitabelerin hepsi düzgün, görünür nitelikte olmadığı gibi bazılarının kırık, eksik, aşınmış ve yosunlaşmadan dolayı kirli olduğu için bazı kelimeleri okunamamış, o okunamayan kelimeler de boş bırakılmıştır. Çözülemeyen kitabeleri mümkün olduğunca Osmanlıca konusunda bilgili kişilere gösterme, okutma yoluna defalarca gidilmiştir. Osmanlıca'yı çok iyi bilen ve aynı zamanda Arapça ve Farsça'dan anlayan hocalardan sürekli yardım alınmıştır. Şahide kitabelerinin bir kısmı toprağa gömülü olduğundan ve gömülü kitabeyi tamamıyla ortaya çıkarmak için kazı izni bulunmadığından kazı yapılamamış, dolayısıyla okunamamıştır.

Bütün bu işlemleri yaptıktan sonra her bir mezar taşına numara verilerek bir katalog meydana getirilmiştir. Son olarak da eski Gördes'te yer alan süslemeli mezar taşlarının aynı ve farklı bölgelerdeki benzer örnekleri ortaya konularak, karşılaştırma yoluna gidilip, Türk sanatı içindeki yeri belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu araştırmadaki örnekler taşların üstündeki kitabelerden yola çıkılarak ve zaman içinde taşlardaki değişimi takip edebilmek amacıyla kronolojik bir sistematikle dizilmiştir. Üzerinde tarih kitabesi bulunmayan taşlar katalogun sonunda verilmiştir. Böylece varsayım ve analoji sonunda ulaşılan düşünceyle, başka deyişle yorumlama yapılarak dizgi kurmaktan kaçınılmış, yorum düzeyinde tarihlemede olabilecek bir bilimsel yanılgıya neden olmamağa çaba harcanmıştır. Bu örneklerin kendi yorumumuzla yapılmaya çalışılan tarihlemeleri gözlem fişlerinin altındaki tarihlendirme hanesine işlenmiş, bu yolla başka araştırmacılarında konu üzerinde farklı bilimsel sonuçlara varabilmesine olanak tanınmıştır. Ayrıca bazı örneklerde tarihi veren rakamların bazılarının silindiği, kaybolduğu ancak kalan izlerden tamamlanabildiği gözlenebilmiş ve bu örnekler görsel verilere dayanarak tarihleri tamamlanmıştır. Bazı mezar taşlarında ise; taş ustalarının çoğunun hattat olmadığından imla ve sayı hatalarına düştüğü gözlenmiş, benzer bir yaklaşımla bu taşlardaki sayı ve harflerdeki eksiklik kısmen de olsa tamamlanmaya çalışılmıştır. Bitkisel konulu bazı tasvirlerde ise; stilize edilmiş motiflerin veya unsurların tanımları güçleştirdiğinden dolayı, olabileceği düşünülen ve yayınlarda geçen benzer örneklere göre tanımlar verilmeye özen gösterilmiştir.

Bu çalışmanın katalogundaki tarih kitabeli mezar taşları kronolojik bir sistematik içinde sıralandırılmıştır. Tarih kitabesiz veya tarihsiz mezar taşları ise, katalogun her mezarlığa ait bölümün sonunda verilmiştir. Bu mezar taşlarının bir grubunun hiç kitabesi yoktur. Bir grubun ise tarih kitabesinin toprak altında olabileceği düşünülmektedir. Bir grup mezar taşı da toprağa gömülü olduğundan kitabeleri eksik okunmuştur. Ancak burası bir sit alanı olduğu ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın denetiminde bulunduğundan, mezarlık alanı içerisinde taşların tarihini ortaya çıkarmak için kazmak veya taşların yerini değiştirmek yasaktır. Kurallara uyup uyulmadığını görmek için de sürekli polis denetimindedir. Mezarlık alanları içerisinde bazen çalışma yapmamamız konusunda halktan bazı insanlardan sert uyarılar alınmış, tartışmalar yaşanmıştır. Bu tür kitabesiz ve tarihsiz taşlar ikinci grup kapsamında ele alınmıştır. Ayrıca mezarlık alanları içerisinde, toprak yüzeyinin üstünde bir kısmı gözüken yüzlerce mezar taşı bulunduğunu tespit etmekle birlikte, onları çıkarmaya müsaade edilmediğinden, bir kısmının da yazısı ve süslemesi oldukça aşınmış ve bazılarının da süslemeleri birbirinin aynı olduğu veya hiç süslemesi olmadığı için katalog çalışmasına dahil edilememiştir. Mümkün olduğu kadar farklı bezeme örneklerinde yoğunlaşılmaya çalışılmıştır. Mezarlıklarda günümüz mezar taşları ile Osmanlı dönemi mezar taşları iç içe, sıkışık vaziyette yer almaktadır. O yüzden bazı mezar taşlarının fotoğraf ve slayt çekiminde güçlükler yaşanmıştır. Katalog çalışmasına ulaşılabilinen ölçüler içerisinde Ağalar Mezarlığından yirmiüç, Büyük Mezarlıktan ikiyüzotuzsekiz, Garipler Mezarlığından ondört, Hüseyni Baba Mezarlığından altmışüç, Soğuk Hava Deposu önündeki on taştan beş mezar taşı dahil edildi. Katalog çalışmamız toplam üçyüzkırküç mezar taşıyla ilgili katalog bilgilerini içermektedir. Aslında toprak yüzeyinde bir kısmı gözüken, parçalar halinde olan, süslemesi ve başlığı bulunmayan, süslemesi ve yazısı aşınmış olduğundan belli olmayan, katalog çalışmasının dışında kalan dört mezarlıkta yaklaşık altıyüze yakın mezar taşı olabilir. Kesin bir mezar taşı rakamı verilememektedir. Çünkü mezarlık alanı ilçenin defin ihtiyacını günümüzde de karşıladığı için, toprak altında gömülü durumda olan mezar taşları ortaya çıkarıldığı gibi, bazı taşlarda gömü sırasında şahidenin üzerine toprak geldiği için kaybolabilmektedir. Ayrıca mezarlık alanının bazı yerlerinde yoğun ot, çalı çırpı olduğundan ve temizleme olanağı olmadığından dolayı girilememiş, inceleme yapılamamış, o alanlarda mezar taşı örneklerinin mevcut olup, olmadığı tespit edilememiştir. İncelenen bütün mezar taşları şahideli tipte olup, sembolik lahitli ve

sandukalı tip bulunmamaktadır. Ancak Osmanlı Dönemi mezar taşlarına benzeyen, yakın bölgelerdeki mezar taşlarından etkilenerek Cumhuriyet Dönemi sonrası yapılan sembolik lahitli örnekler vardır. Bunlar konu içerisine girmediği için ele alınmamıştır.

Doktora tez çalışmasının içeriği; önsöz, içindekiler, kısaltmalar cetveli, fotoğraf ve çizimler çizelgesi, giriş, katalog, değerlendirme ve karşılaştırma, sonuç, kaynakça, ekler (levhalar, tablolar, harita, krokiler), özet şeklinde dizilmiştir. Fotoğraf ve çizim listesi aynı sayfa içerisinde bir çizelge halinde verilmiştir. Çünkü katalogda yer alan metnin içerisinde fotoğraflar ve çizimlerin bir arada verilmiş olması dolayısıyla, bir kolaylık sağlanması ve aynı anda fotoğrafların ve çizimlerin bir arada verilen çizelgeyle takip edilmesi hedeflenmiştir.

Katalog yöntemi dört farklı gözlem fişiyle yapılmıştır, ancak iki gözlem fişinin diğerlerinden farklılığı ayak taşlarının da kataloga dahil edilmesidir. Bu araştırmanın katalog ünitesinde bilimsel sistematik gereği bir örneklik prensibini uygulamak amacıyla sorgulanacak özellikler gözlem fişi üzerine yerleştirilmiş ve her mezar taşının plastik özellikleri, kimliği görsel, nesnel özellikleri ile belirlenmeye çalışılmıştır. Mezar taşlarının arz ettiği nitelikler dört ayrı kalıpla sorgulama sistemini uygulamayı gerektirmiş ve dört ayrı gözlem fişi kalıbıyla mezar taşlarının kimliği belirlenmeye, böylece örnek fotoğraf ve taslak çizimlerle desteklenerek belgelenme yoluna gidilmiştir. Gözlem fişlerinde fotoğraflarla betimlenen plastik özelliklerin ayrıntılarına inilmek için taslak çizimlerle, desen, kompozisyon, motiflerin analizleri yapılmıştır. Bu arada bazı mezar taşlarını taçlayan üç boyutlu başlıkların kroki çizimleriyle, analizleri yapılarak gözlenen çeşitlemeler belirlenmeye uğraşılmıştır. Bu taslak analiz çizimlerinde ayrıntıların vurgulanması ön planda tutulmuş, gözlem fişinde ayrıntılar açıkça belirtilmesinin yanında, mezar taşı ölçülerinin yaklaşık 31 cm. ile 190 cm. arasında değişiklik göstermesi sebebiyle, bire bir rölöve çizimleri yapılmamıştır. Ayrıca daha iyi çizim yapabilmek için mülaj alınmaya çalışılırken, bazı insanların tepkisiyle karşılaşılmış, tartışmalar yaşanmıştır. Genellikle mezarlıklar içerisindeki çalışmada yüzey araştırma izni yalnızca bizi kapsadığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan bizimle birlikte çalışma yapacak kişiler önceden bilinmediğinden dolayı, bildirilmediği için tek olarak mezarlıklarda çalışılmıştır. Mülajı tek kişinin almasının çok zor olduğu gibi, en az iki kişinin de yardımcı olması gerekmektedir. Bu çalışmada yardımcı olacak kişilerin isimleri bildirilmediği gibi, talipli insan da

bulunamadığı ve bazı tartışmalar yaşandığı için mülaj alınamayıp, çizimler fotoğrafdan bakılarak yapılmaya çalışılmıştır. Gözlem fişlerinin kitabe ünitesinde, mezar taşlarında kitabeleri Arap harfleriyle verilen Osmanlıca , kısmen Arapça ve Farsça yazılar, okuyuculara ve araştırmacılara kolaylık sağlamak amacıyla Latin alfabesiyle Türkçe kaleme alınmıştır. Bazı farklı okunuş ve transkripsiyonda beliren problemler sanat tarihinin konusuna girmediğinden, taşların kitabelerini bir sanat tarihçi gözüyle daha çok kime ait olduğu, ölüm tarihi, mesleği ön planda tutulması yeğlenmiştir. Bu konuda fotoğraflar açıkça betimleyici olduğundan belli zorlamalardan kaçınılmıştır.

Katalog kısmında kullanılan dört gözlem fişinin birbirinden farklılığı, ikisinin başlıklı ve birinin ayak taşlı, ikisinin başlıksız ve birinin ayak taşlı olmasıdır. Gözlem fişi aşağıdaki boş örneğe göre ele alınmış ve daha sonra da aynı gözlem fişi tekrar verilerek yanlarına açıklayıcı bilgiler sunulmuştur.

Katalog Örnek No :
Katalog Kroki No:
Fotoğraf No :
Çizim No :
İnceleme Tarihi :
Yeri :
Tarihi :
Kime Ait Olduğu :
Kitabe :
Yazı:
Üslup:
Biçimi :.
Bugünkü Durumu :
Türü :
Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün						
Alt						
Üst						
Kenar						

Kullanılan Malzeme :

Yapım Tekniği :

Süsleme Tekniği :.

Konu:

Kompozisyon:

İkinci grup gözlem fişinde yer alan tablo katalog'da aşağıdaki şekil esas tutularak verilmeye çalışılmıştır.

Mezar Taşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün							
Alt							
Üst							
Kenar							Çevresi
Başlık							
Boyun							

Gözlem fişlerinde yer alan kısımlar ve açıklamaları aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

Katalog Örnek No : Mezarlıklardaki taşların en erken örneklerinden başlayarak tarihsiz

olanlara doğru sıralanmış, bulunduğu mezarlığın adının ilk harfine göre numaralanmıştır.

Katalog Kroki No: Mezarlık alanındaki mezar taşlarının krokiye göre sıralandırılmış halidir.

Fotoğraf No : Mezar taşlarının çekilmiş fotoğrafları gözlem fişinde yer almaktadır.

Çizim No : Mezar taşlarının çizimleri gözlem fişinde yer almaktadır.

İnceleme Tarihi : Mezarlıklardaki inceleme tarihlerini belirtmektedir.

Yeri : İncelenen mezarlığın adı bulunmaktadır.

Tarihi : Mezar taşının hicri ve miladi tarihi verilmektedir.

Kime Ait Olduğu : Kitabesine göre ölen kişinin adı, ünvanı yazılmıştır.

Kitabe : Kitabenin latin alfabesine göre Türkçe okunuşu verilmiştir.

Yazı : Yazı çeşidi sunulmuştur.

Üslup : Süslemenin antinatüralist, natüralist ve şematik olup, olmadığı yazılmıştır.

Biçimi : Baş ve ayaktaşının formu açıklanmıştır.

Bugünkü Durumu : Sağlam, kırık, gömülü veya yerde mi olduğu belirtilmiştir.

Türü : Ölenin cinsiyetinin kadın mı, erkek mi olduğu yazılmıştır.

Ölçüleri : Mezar taşının çeşitli yönlerden alınmış ölçüleri tablo içinde verilmiştir. Diğer gözlem fişinden farklı olarak başlık ve boyun kısmının ölçüleri ve çevre uzunlukları eklenmiştir.

Kullanılan Malzeme : Kullanılan malzemenin mermer mi veya taşmı olduğu ifade edilmiştir.

Yapım Tekniği : Taşın yapılış şekli kısaca belirtilmiştir.

Süsleme Tekniği : Taşın süslemesinin yapılış tekniği kısaca açıklanmıştır.

Konu: Mezar taşında yeralan süslemelerin hangi cins olduğu yazılmıştır.

Kompozisyon: Mezar taşının formu, özellikleri, kitabesi ve süslemelerinin taşın üzerinde nerede yer aldığı, süsleme kompozisyonunu oluşturan unsurların dağılımı, isimleri verilmeye ve açıklanmaya çalışılmıştır.

Başlık : Mezar taşlarının bazılarında yer alan kavuk, sarık, fes, külah veya kadın başörtüsü şeklinde olan başlıklar tanımlanmıştır.

Tarihlendirme : Kitabesiz veya tarihi bulunmayan başlıklı mezar taşları mezarlıklardaki benzer örneklerden yola çıkılarak tarihlendirilmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte tarihlendirmeye yarayan bazı örneklerin azlığı ve çeşitli uzak ve yakın bölgelerde bu türe benzer süsleme kompozisyonuna ulaşılamaması, özellikle taşçı işareti olabileceğini düşünülen mezar taşlarında tarihlendirmeyi güçleştirme veya tarihlendirememe gibi sorunlarla karşılaşılmıştır.

Değerlendirme ve Karşılaştırma bölümünde, dört mezarlıkta ve depoda bulunan incelenen örnekler; ilkönce kendi aralarında daha sonra da çevre bölgeler, İstanbul, Manisa, İzmir, Edirne'de bulunan mezar taşı, su mimarisi ve el sanatları alanları içerisinde yer alan bazı örneklerin süslemeleriyle karşılaştırma yoluna gidilerek, mezar taşlarındaki süsleme unsurları, malzeme, teknik, cinsiyet, tarih gibi veriler, hazırlanan tablolara yerleştirilmiştir.

Kaynakça verildikten sonra, değerlendirme ve karşılaştırma içinde ele alınan bazı mezar taşlarının fotoğrafları levhalar kısmına yerleştirilmiş, Gördes'in haritası verilmiş, son olarakta dört mezarlıkta incelenen örnekler, mezarlıklardaki konumlarına göre kroki üzerinde numaralandırılıp, ölçekli ve ölçeksiz krokilerde yerleştirilerek,

sunulma yoluna gidilmiştir. Kroki mezar taşı numaraları ile kronolojik olarak sıralanan mezar taşı numaraları birbirinden farklıdır. Kroki mezar taşı numaralarının katalog örnek numaralarındaki karşılığı bir çizelgeyle birlikte sunulmuştur. Kroki 1'de Eski Gördes ve mezarlık alanlarınında yer aldığı ölçeksiz kroki verilmiştir. Kroki 2'de Ağalar Mezarlığından yirmiüç mezar taşı, Kroki 3'de Büyük Mezarlık ile ilgili ölçeksiz krokide ikiyüzotuzsekiz mezar taşı, Kroki 4'de Garipler Mezarlığını gösteren ölçekli krokide ondört mezar taşı, Kroki 5'te Hüseyni Baba Mezarlığını gösteren ölçekli krokide altmışüç mezar taşı mezarlık alanlarında bulunduğu konuma göre yerleştirilmiştir. Kroki 2-5 'te yer alan krokilerde mezar taşları yüzyıllara (XVIII-XX.yy.) göre değişik renklerde gruplandırılmıştır. Kroki 3-5'te taşçı işaretli mezar taşları farklı bir renkte işlenerek krokiye dahil edilmiştir. Mezar taşları krokilerde, XVIII. yy. kırmızı renkle, XIX. yy. yeşil renkle, XX. yy. mavi renkle, taşçı işaretli mezar taşları sarı renkle gösterilmiştir. Böylece mezarlık alanları içerisinde mezar taşlarının yüzyıllara göre dağılımını, konumunu izleyerek, ortaya çıkan farklılıkları takip edebilmek mümkün olabilecektir.

Sonuç bölümünde incelenen örnekler, değerlendirme ve karşılaştırmanın ışığında verilmiş, ölçme ve değerlendirmeye esas olacak tablolara çok özen gösterilmiş ve sağlıklı genelleme ve sınıflama yapabilmek için tablolarda haneler açılmıştır. Beş çeşit tablo hazırlanmıştır. İlk tabloda genel bilgiler, sonra bitkisel, geometrik ve nesneli, mimari bezemeler ile gövde ve tepelik biçimlerine göre ayrılan mezar taşlarını katalogdaki kronolojik sıralama esas alınarak düzenleme yoluna gidilmiştir. Bu tablolarda, mezar taşlarının tarihleri, malzeme ve tekniği, formları, kompozisyon ve süsleme özellikleri belirlenerek, bir genellemeğe gitmeğe çalışılmış, bu taşların Türk Sanatı içerisindeki yerinin ve öneminin belirtilmesi hususu gözetilmiştir . Kullanılan beş çeşit tablo içinden Tablo-I Genel'de soldan sağa doğru mezarlıklarda yer alan katalog numarası, varsa ayak taşı, miladi tarihi, yazı şeritlerinin diagonal veya yatay eksende dizilişleri, şahidelerin bugünkü durumunun sağlam olup olmadığı, sağlam olanların dikili veya yerde mi olduğu, şahidenin türünün kadın veya erkek mi olduğu, kullanılan malzemenin cinsinin mermer mi, taş mı olduğu, yapım ve süsleme tekniği olarak uygulanan oymalı, kazımalı, boyamalı ve kabartmalı mezar taşlarının bulunduğu örnekler ve son olarakta mezarlıklarda görülen süsleme konularından bitkisel bezemeler, yazılı bezemeler, geometrik bezemeler ve nesneli bezemeler verilmiştir.

Tablo-II Bitkisel Bezemeler konulu tablolarda; mezar taşlarında göz önüne çıkan bitkisel bezemelerden akantus, armut, asma, ayçiçeği, boru, çan, erik, fulya, gül, haşhaş, horoz ibiği, incir, kalla, karanfil, kasımpatı, kır çiçeği, kıvrık dal, küpe, lale manolya, mimoza, mine, nergis, orkide, palmet, palmiye, rozet, rumi, servi, sümbül, üzüm, yaprak, yıldız ve zambak motifleri alfabetik olarak sıralanarak, hangi örneklerde yer aldığı belirtilmiştir.

Tablo-III Sembolik-Geometrik-Nesneli Bezemeler'i içeren tabloda alfabetik ve soldan sağa doğru katalog sıra numarası , sembolik ve geometrik işaretli olduğu düşünülen taşçı işaretleri yerleştirilmiştir. Sonra sırasıyla burma, çarkıfelek, dalga, hilal, ışın çubuğu, inci görünümlü dairesel motif, saç örgüsü, testere dişi, yıldız veya güneş, yumurta veya yumurtaya yakın biçimli motif dizisi, yürek ve zikzak motifleri; nesneli bezemeler içinde mimari özellikli cami, türbe, ev gibi bezemeler ile bunlara ait çeşitli üniteler sıralanmıştır. Diğer nesneli bezemeler kase, saksı, vazo ve takılar, başlıklardan kavuk, sarık, fes, külah ve kadın başlığı işlenmiştir. Nesneli bezemelerden mimari bezemeler ve başlıklar alfabetik biçimde sıralanmamış, özellikle başlıklarda kronolojik bir sırayla verilme amacı güdülmüştür. En son kısıma da sülüs, celi sülüs, nesih, talik , rik'a ve türsüz yazı türünün ele alındığı yazılı bezemeler verilmiştir.

Tablo-IV Mimari Bezemelere Yönelik Döküm'ü gösteren tabloda bazı mezar taşlarında ele alınan cami, türbe, ev ve bu yapılarla ilgili olarak taşın üzerinde konumları, kat, kubbe, minare sayıları, minarelerde yer alan şerefe, şerefe kapısı, mazgal penceresi, bilezik, kapı, merdiven, kaidesinin olup olmadığı, evlerin çatılarının sundurma veya sivri çatılı mı olduğu, yapı tasvirlerinde işlenen pencere biçimlerinin dikdörtgen veya kare mi olduğu, kapıları, aynı cephe üzerinde birden fazla yapının yer alıp almadığı, kesmetaş malzeme kullanımı, şehir manzarasını ifade etmeye çalışan taşvirlerde yapıların surlu veya sursuz olup olmadığı ele alınmıştır. Ayrıca bir mimari bezemede köprü tasvirinin yapılmış olduğu gözlenerek, tabloya işlenmiştir.

Tablo-V Gövde ve Tepelik Biçimleri ile ilgili tabloda soldan sağa doğru, ilk olarak mezarlığın katalog numarasıyla başlanılmış, sonra sırasıyla, ayak taşı, prizmal gövdeli başlıklı mezar taşları, sivri tepelikli ve alınlıklı mezar taşları, dikdörtgen gövdeli ve başlıklı mezar taşları, sivri kemer biçimli tepelikli mezar taşları, dilimli

tepelikli mezar taşları, yuvarlak kemer biçimli tepelikli, hotoz biçimli tepelikli mezar taşları, kaş kemer biçimli tepelikli mezar taşları ve ters kavisli kemer biçimli tepelikli mezar taşları şeklinde incelenerek, tablolarda sunulmuştur.

Tablo-VI Kitabe Başlıkları ve Sosyal Yaşamla İlgili Kitabe Bilgileri ile ilgili tabloda şahidelerdeki yazı şeritlerinin ilk veya ikinci satırında yer alan cümle kalıpları verilmiş, sonra sırasıyla; sülale veya lakap adları, kadın ve erkek isimleri, kitabede adı geçenin ve varsa yakınlarının meslek veya ünvanları işlenmiştir.

3. Kavramsal Çerçevesi:

Mezar taşları ile ilgili olarak yapılan çalışmaların henüz yeterli olmadığı bilinmektedir. Konu ile ilgili araştırma yaparken; Türk sanatı içerisinde mezar taşı kavramı nedir, nasıl çıkmıştır, tarihi gelişimi nasıl olmuştur ? Gördes ve çevresinde nasıl uygulanmış ve ne biçimde yer almıştır? şeklinde kavramsal bir çerçeve içinde ele alınması yöntemine başvurulmuştur.

4. Kapsam ve Tezin Sınırlılıkları:

Gördes'te bulunan dört mezarlıkta ve Soğuk Hava Deposunda yer alan süslemeli mezar taşlarının tespiti yapılmış ve Gördes çevresinde bulunan mezar taşları ile biçim-form ve süsleme açısından inceleme yoluna gidilmesi hedeflenmiştir. Tez konusu olan Gördes Mezar Taşları için Eski Gördes mezarlıklarında yapılan araştırmalar sonucu yaklaşık olarak yediyüz süslemeli mezar taşı ve ikiyüz kadar da süslemesiz mezar taşı olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanında süslemeli mezar taşlarının bazılarının toprağa oldukça gömülü olması, bazılarının da kırık veya harap olmasından dolayı yazılarıyla, süslemelerinin belli olmamasından o mezar taşlarını tez konumuz içerisinde almak mümkün olmamıştır. Konu süslemeli mezar taşları olduğu için bitkisel, geometrik ve nesnel bezemeler bulunan mezar taşları üzerinde sınırlanmıştır. Bu sınırlamayla belirlenen evrenden sonra üçyüzkırküç örnek seçilmiştir.

5. Veri Toplama Tekniği:

Mezarlık alanları çalışmasından önce Gördes ve mezar taşları üzerine her türlü makale ve benzeri yayın taramasına ulaşılmaya çalışılmıştır. Gerekli literatür çalışması bittikten sonra o bölgeye gidilerek mezar taşlarının fotoğraf ve slaytlarının çekilmesi, ölçülerinin alınması ve bazı mezar taşlarının da topraktan temizlenmesi, incelenmesi ve hazır hale getirilmesi yoluna gidilmiştir.

6. Mezar Taşı İle İlgili Başlıca Yayınlar, Tezler ve Kaynakların Değerlendirilmesi

Manisa ili Gördes ilçesindeki mezarlıklarla ilgili yayın veya lisansüstü tez çalışması bulunmamaktadır. Ancak Gördes'e yakın iller ve ilçelerle ilgili kısmen de olsa bazı yayınlar vardır. Kullandığımız yayınlar Giriş bölümünde Gördes'in konumu, yeri ve özellikleri; Türklerde , Anadolu'da defin ve mezar taşı geleneği; mezar taşların gelişimi ve bölgelere göre durumu konusundan bahsederken ilgili ulaşılabilinen yayınlardan faydalanılmış ve belirtilmiştir. Karşılaştırma, değerlendirme kısmında da Gördes'e yakın ve uzak bölgelerdeki mezar taşları ve çeşitli eserler yayınlar yoluyla karşılaştırılarak, incelenmiştir.

Tekrarlardan kaçmak amacıyla birinci grupta konudan yola çıkılarak dizilmiştir. Burada alfabetik ya da kronolojik bir sistem uygulanmıştır.

Mezar taşları ile ilgili taranan yayınlarda bazı araştırmacıların birden fazla yayınının olduğu görülmüştür. Bu durumda yayın taramasında kronolojik bir sıra izlenirse, araştırmacının ilk yayınıyla son yayını arasında bir bağ kurmak ve ulaştığı düzeyi belirlemek amacıyla, konuyla ilgili yayınlarda yazarları adlarıyla bağlantı kurarak alfabetik bir sistematikle giriş bölümünde anlatılmıştır. Gördes'in yeri ve tarihi ile Türklerde, Anadolu'da defin adetleri hakkındaki yayınlarda araştırmacılar alfabetik olarak dizilmemiştir. Mezar taşlarıyla ilgili ulaşılabilinen yayınlar ve tezler 1935 ile 2003 yılları arasındaki zaman diliminde yapılmıştır.

Gördes'i ilk çağlardan Cumhuriyetin başlangıç yıllarına kadar sürükleyici ve etkileyici bir ifadeyle anlatan Zekeriya Yurdoğlu'nun "Gördes Tarihi" konu ile ilgili araştırma için ilk başvuru kitabı olmuştur. Bu kitapta Gördes'in yeri, önemi, tarihsel

gelişimi, ticari ve kültürel etkinlikleri, Kurtuluş Savaşında Milli Mücadeledeki rolü, Gördes'in adet ve gelenekleri konusunda derleyici bilgiler vermiştir (Yurdoğlu, 1993:1-112). Süleyman Sami İlker-Hüseyin Tuncay-Halil Aker'in yazdığı fakat Zekeriya Yurtoğlunun kendi ağzıyla anlattıkları bilgilerden oluşan "Bir Zamanlar Gördes" adlı kitap, Zekeriya Yurtoğlu'nun kitabında anlatılmayan, eksik kalan hususları tamamlar niteliktedir. Bu kitapta Gördes'in iktisadi, ticari, kültürel, dini, sosyal yaşam, eski meslekler konusuna değinilmiştir (İlker,Tuncay,Aker, 1999:1-335). Daha çok bir başvuru ve el kitabı niteliğinde olan, yazarı ve tarihi bulunmayan "Manisa Gördes" kitabı, Şoförler ve Otomobilciler Odası tarafından bastırılmış ve Gördes'in daha çok tarihsel gelişimi ve halıcılığı anlatılmıştır (Manisa Gördes Anonim, :4-23).

Türklerde İslam öncesi ve sonrası ölüm adetleri , Anadolu'da geçmişten günümüze defin adetleri ile ilgili olarak farklı yayınlardan ve tezlerden faydalanılmıştır. (Güneş, 1995:100; Başkan, 1994:236; İbni Fadlan, 1975:117-118; Karamürsel, 2002:77; Barthold, 1947:525,534; Diyarbekirli, 2002:855-856; Kocasavaş, 2002:67,70; Baykara, 1993:127-128; Kayapınarı, 1999:26; Muzior, 2002:125; Kürüm, 2002:779; Belli, 2002:927; Dubrowsky, 2002:81; Akyurt, 1998:165-166; Zeybek, 2001:8; Soysal, 1997:1215). Bu yayınlarda genel olarak araştırmacılar hemen hemen aynı konulara değinerek, benzer ifadeler kullanarak, tarihsel verilerin ışığında ve seyyahların verdikleri bilgilerle, kendi araştırmalarını pekiştirerek, derleyip, toparlayarak sunmuşlardır. Eskiden günümüze doğru çeşitli mezar tipleri kısaca açıklanmaya çalışılmıştır.

Türklerin İslamiyeti kabulünden sonra Anadolu'da Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı döneminde mezar taşlarının biçimi, formu, dönemler arasında şekil ve süsleme yönünden nasıl değiştikleri, bölgelere göre özellikleri, ilgili yayınlarda anlatılarak verilmeye çaba harcanmıştır. Gördes'teki mezar taşlarını ilgilendiren hiçbir yayın olmaması tez çalışmamızı zorlamakla birlikte, bu çalışmanın orjinalliğini ortaya koymaktadır. Kullandığımız yayınlar geçmişten Osmanlının son dönemine kadar geçirdiği evreleri göstermesi ve Gördes'teki XVIII-XX. yy. ait mezar taşların bu dönemler arasında görülen farklar, benzerlikler ilgili yayınlar incelenerek, karşılaştırılarak belirtilmiştir.

İkinci grupta yer alan çalışmalar, kronolojilik olarak şimdiye kadar yıllar itibarıyla yapılan, ulaşabilinen tezlerdir. Kamil Akarsu'nun "Celvetiye Tekkelerinde Bulunan Mezar Taşları ve Kitabeler" (Akarsu, 1985), Emin Nedret İşli'nin,"İstanbul'da Gömülü Şairlerin Mezar Kitabeleri" adlı tez çalışması Türk Dili Edebiyatı alanında olan, şairlerin kitabelerini örneklerle anlatan bir çalışmadır (İşli, 1991), Yusuf Benli'nin "Akşehir'de Bulunan Süslemeli Türk Mezar Taşları" (Benli, 1992), Şule Gökdeniz'in "Şişli Ermeni Mezarlıkları'ndaki Mezar Yapılarının Mimari Özellikleri Üzerine Bir İnceleme" (Gökdeniz, 1992), Özlem Özcan'ın "Ahlat Anadolu Selçuklu Mezar Anıtlarının Çizgisel Analizi" (Özcan, 1993), Cebe Özer'in "Edirne'de Osmanlı Dönemi Natürmort Süslemeli Mezartaşları" (Özer, 1993), Ünsal Hatipoğlu'nun "Anadolu'da Koç-Koyun ve At Biçimli Mezartaşları" (Hatipoğlu, 1993), A. Alım Güven (Karamürsel) " XV. Yüzyıl Osmanlı Mezar Taşları (İznik-Bursa-Edirne-İstanbul)" (Karamürsel, 1994), Ahmet Sacit Açıkgözlü'nün "Eyüp Sultan Civarında İmzalı Mezar Taşı Kitabeleri" (Açıkgözoğlu, 1995), Firdevs Güneş'in " Türklerde Defin Merasimi" (Güneş, 1995), Gülgün Elitez'in "Türk Mezartaşlarında Bitki Motifleri" (Elitez, 1996), Ekrem Çoktan'ın "Karacaahmed 9. Ada Mezar Taşı Kitabeleri" (Çoktan, 1996), Günnur Aydoğdu'nun "Amasya Mezartaşları" konulu tezi Sanat Tarihi alanında yapılmış bir çalışmadır. Araştırmacı çalışmayı katalog şeklinde yaparak, Amasya mezar taşlarının Türk sanatı içerisinde yerini ortaya koymaya çalışmıştır (Aydoğdu, 1997), Ayhan Kayapınar'ın "Akkoyunlu, Karakoyunlu Mezartaşları" (Kayapınar, 1999), Receb Zeybek'in "Denizli Kabristanlığında XVIII. ve XIX. Yüzyıldan Kalma Mezar Taşlarının Tahlili" (Zeybek, 2001), Candaş Keskin'in "İstanbul'da Bulunan Osmanlı Dönemi Armalı ve Madalyalı Mezar Taşları" (Keskin, 2001). Yukarıda bahsedilen tezlerin çoğu sanat tarihi alanının dışında araştırma konusu olup, tezlerde bahsedilen mezar taşları Türk dili, tarih, resim, din üzerinde yoğunlaşmış olup, süsleme yönünden özelliklerine çok fazla değinilmemiştir. Bu araştırmalar daha çok tanıtım amaçlı ve çoğu katalog çalışması şeklindedir.

Üçüncü grup da yer alan alfabetik olarak verilmiş çalışmalar ise; mezar taşları ve konuyu ilgilendiren süslemeler hakkında yayınlanan kitaplar ve makalelerdir. Bunların belli başlıcaları kısaca şunlardır:

Azade Akar'ın süsleme sanatındaki vazo motiflerini anlatan yayını ile (Akar, 1969:267-272), yüzyıllar boyunca mezar taşlarında karşılaşılan süslemeler (Akar, 1974:12-24; Akar, 1977:73-78) gelişimi, özellikleri örneklerle ifade edilmiştir.

Beyhan Karamağaralı'nın "Ahlat Mezar Taşları" ilgili yayınları, (Karamağaralı, 1970:2-3; Karamağaralı, 1992; Karamağaralı, 2002:208-217) Mezar taşları konusunda en titiz çalışmalardan biridir. Yayınlarda Ahlat mezar taşlarını bizlere katalog olarak sunup, taşların tipleri, özellikleri ve süsleme hakkında bilgiler vermiştir. Özellikle kitabın giriş kısmında yer alan ,Türkiye'deki çeşitli bölgelerde bulunan mezar taşı örnekleri hakkında verdiği bilgiler, tezimiz kapsamı içerisinde de değerlendirilerek yararlanma yoluna gidilmiştir. Ayrıca Sivas ve Tokat'taki figürlü mezar taşlarının mahiyeti hakkındaki araştırması da dikkat çekicidir (Karamağaralı, 1971-75-109).

Burhan Oğuz'un "Mezartaşında Simgeleşen İnançlar" isimli çalışması mezar taşlarında yer alan motiflerin, sembollerin, süslemelerin mitolojik ve dini olarak tarihteki medeniyetler ve Osmanlılar içerisinde yerini, önemini kendi düşünce ve yorumunu katarak bizlere sunmaktadır (Oğuz,1983).

Cevdet Çulpan'ın "Antik Devirlerden Zamanımıza Kadar İlahiyat-Edebiyat-Tıp ve Sanat Tarihlerinde Serviler" isimli çalışması servinin mezar taşlarında çok sevilen ve Gördes mezar taşlarında da karşımıza çokça çıkan servilerin çeşitli bilim dallarında da kullanıldığı görülmektedir. Eserden anlaşıldığı kadar, serviler kullanıldığı malzemeler üzerinde tek veya birden fazla olabilmektedir. Şekil olarak düz ve ucları sağa, sola doğru yatık, ağaç, çiçek, gül, üzüm salkımları, asma dalları, güneş, yıldız, vazo ve kuş motifleri ile türlü şekillerde ele alınmıştır (Çulpan, 1961).

Demet Karaçağ'ın "Bursa'daki 14-15. yy. Mezartaşları" (Karaçağ, 1994). Kitapta Bursa'da Türk-İslam Eserleri ve Muradiye Müzesinde, Bursa'nın çeşitli cami hazirelerinde, mezarlıklarında bulunan 14-15. yy. mezar taşları sistematik bir katalog çerçevesinde, sanat tarihi yöntemiyle incelenerek verilmiştir.

Faik Reşit Unat'ın "Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu" (Unat, 1988) yayın mezar taşlarında ki hicri tarihleri miladi tarihe çevirmemizde kılavuz bir kitap olarak fayda sağlamıştır.

Ferit Devellioğlu'nun "Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat" (Devellioğlu, 1995). Gördes'teki bazı mezar taşı kitabelerinde adı geçen isimlerin anlamları ve yazılışları hakkında başvurulan bir yayın olmuştur.

Firdevs Tırman'ın "Tabii Çiçekler Morfolojisi ve Yapma Çiçekçilikte Kullanılan Kalıplar" adlı kitapta yer alan çiçekler botanik bilimine göre araştırılarak tanıtılmıştır. Buradaki bilgiler mezar taşlarında karşılaştığımız bir çok bitkisel unsuru çizimlerle, gösterip, tanıttığı için önem arz etmektedir (Tırman, 1987). Ayrıca, çiçeklerin tanımlarıyla ilgili bilgilerden faydalanılmıştır.

Gül Tunçel; " Batı Anadolu Bölgesinde Cami Tasvirli Mezartaşları" (Tunçel, 1989). Bu yayın çalışma bölgemize yakınlığı ve mimari tasvirli örnekleri ile Gördes mezar taşları arasında karşılaştırma için büyük benzerlik gösterdiği için yararlanılan başlıca yayınlardan biri olmuştur. Bu yayında Akhisar, Alaşehir, Bergama, İzmir, Manisa, Menemen, Pınarbaşı ve Zeytinliova merkezlerindeki cami tasvirli mezar taşları incelenerek, karşılaştırma ve değerlendirme yapılarak verilmiştir. Ancak G. Tunçel'in kitabında yer alan Menemen Ulu Camiindeki mezar taşlarının Menemen Mahkeme Camii haziresine taşınmış olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca Beypazarı Müzesi'ndeki mezar taşları ile ilgili çalışması da bulunmaktadır (Tunçel, 2002:441-456).

Halit Çal'ın İstanbul Eyüp'teki erkek mezar taşlarındaki başlıklar adlı incelemesi başlıklar konusunda çeşitli özellikleri belirtilip, bir tipoloji yapılarak değerli bilgiler sunmaktadır . Başlık konusunda yeterince yayın olmaması ve titiz bir araştırma açısından başvurulacak bir çalışmadır (Çal, 2000a:206-225).

Hans Peter Laquer'in "Hüve'l-Baki, İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları" (Laquer, 1997). Bu çalışmada İstanbul'da bulunan büyük mezarlıklar (Üsküdar, Surdışındaki mezarlıklar, Eyüp, Haliç'in kuzey kıyısı ve Beyoğlu, dış semtlerdeki mezarlıklar), hazireler, 19.yy.da İstanbul mezarlık geleneklerinin değişimi, batı mezarlıkları, mezar taşı yazıları, mezar taşı yazıları, süsleme ve başlıklar (kavuklar, fes türleri, erkek başlıkları, kadın başlıkları), derviş mezarları ve tarih kaynağı olarak Osmanlı mezar taşları konusunda yapılan çalışmalar örneklerle, çizimlerle sunulmuştur. Aynı araştırmacının İstanbul'un bazı mezarlıklarında ve hazirelerinde bulunan seçtiği mezar taşı örneklerinde, gül, servi, asma, hurma ağacı

ve meyve kasesi gibi çeşitli bitkisel motifleri (Laquer, 1984:263-274), mezar taşlarındaki harf devrimiyle birlikte mezar kitabesinin içerik ve şekil yönünden uğradığı değişiklik mezar taşlarının da değişmesine yol açmış, geleneksel süsleme ve süs şekilleri özellikle çiçek ve geometrik motifler yerini İslam dışı motiflerin aldığını örneğin, mezar taşlarında ölenin resminin yer aldığını (Laquer, 1989:1373-1380), Osmanlı mezar taşlarında karşılaşılan problemleri (Laquer, 1982:21-44) belirtmiştir.

H.Örcün Barışta'nın Göynük Akşemsettin Türbesi Haziresindeki Mezar Taşları (Barışta, 2002a:123-136; Barışta, 2002b:117-124), Osmanlı mezar taşlarında karşılaşılan takı tasvirleri (Barışta 2002c:1309-1313), Eyüp Cafer Paşa Türbesi Haziresi (Barışta, 2000a:252-283), Eyüp'te bazı çocuk mezar taşları çeşitli örneklerle incelenerek, süsleme özellikleri verilmiştir (Barışta, 1997:172-180). Aynı araştırmacının Türk el sanatları (Barışta, 1998) ve İstanbul'da bulunan bazı çeşmelerle ilgili araştırmaları ve onların süslemeleri mezar taşlarındaki süslemelerle benzerlik göstermesi yönünden yararlanılması gereken yayınlardır (Barışta, 1991; Barışta, 1992; Barışta, 1993; Barışta, 1995).

Hüseyin Türkmenoğlu'nun "Mezar-Mezarlık ve Mezartaşları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi" 1980'li yılların sonuna kadar mezar taşları ve mezarlıklarla ilgili yayınlanmış tezler, makaleler ve kitapların bibliyografik künyesinin yer aldığı çalışma konuyla ilgili kişilere yol gösterici niteliktedir (Türkmenoğlu 1989).

H.Turhan Dağlıoğlu'nun İstanbul Mezarları ve mezar taşları üzerine yaptığı çalışmalar yapıldığı dönem açısıyla yeterli olmamakla birlikte, fikir vermektedir (Dağlıoğlu, 1935a:1537-1544; Dağlıoğlu, 1935b:1839-1851; Dağlıoğlu, 1935c:2173-2178; Dağlıoğlu, 1943:13-18), Edirne Mezartaşları (Dağlıoğlu, 1936:159-192).

İzzet Kumbaracılar; "Serpuşlar" (Kumbaracılar, Tarihsiz). Osmanlılar döneminde saray, tarikat, idari, meslek erkanının kullanmış oldukları ve mezar taşlarında da sıkça örneklerini gördüğümüz başlıkların anlamını, görsel ve ifadesel olarak vermeye çalıştığı için bu konuda önemli yayınlardan biridir.

Jean-Louis Bacque-Grammont ve Aksel Tibet tarafından yayına hazırlanan, içinde bir çok Türk ve yabancı araştırmacının birbirinden değerli incelemeleri bulunan bu

kitap iki cilt halinde "İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri" adıyla yayınlanmıştır (Bacque-Grammont, Tibet, 1996). İçerisinde; ölüm, ölü ve defin merasimleri; İslam hukukuna göre mezar yapısı; Arap mezar kitabeleri; Yemen'deki Sada Türbeleri; Bahreyn Adasındaki V-XI.yy.ait İslam mezarları; Şam'daki bir mahallede yer alan XII-XV.yy. ait mezarlıklar ve türbeler; Fransa'daki Müslüman mezarlıklar; Müslüman Türklerin mezar yazıtlarında İslam öncesi dönem izleri; Afyon yöresi Türkmen mezar taşları; Osmanlı mezarlıklarının geleceğe dönük incelemeleri; mezar taşları başlıklarının tasnifi hakkında bilgiler; Osmanlı mezar taşlarındaki tarih beyitleri hakkında düşünceler; Eretnalılar devri zaviye ve kümbedleri; Diyarbakır Mezar kitabeleri; İstanbul'da gömülü bazı Tunusluların mezar taşı kitabeleri; İstanbul'da İranlılar Mezarlığı; Yenikapı Mevlevihanesi haziresi; Hazarlar'ın Kaçak ve Borçalı boylarından oluşan Karakalpaklar'da insan heykelli kabirtaşları yapma geleneği, Batı Kazakistan ve Osmanlı dönemi mezar taşları hakkında etnografik ve tarihsel veriler; Balkanlar'daki Müslüman mezarlıklarına genel bir bakış; Bulgaristan ve Yunanistan'daki Halkis, Niğbolu, Rusçuk'ta yer alan az bilinen birkaç mezar taşı örnekleri; Yugoslavya'daki Müslüman mezar yazıtları ve Mehmed Mujezinoviç'in çalışmalarının bu konudaki katkıları; Makedonya Tekkelerinin türbe ve mezarlıkları; Osmanlı dönemi Kahire'sinde mezar ve türbe üslupları; doğuda ve batıda mezarlıklar, tarihsel gelişimi; Müslümanların hakiki şehri, Osmanlı padişahlarının mezarları; Osmanlı hanedanının kent görünümüne etkisi, İstanbul'daki mezar-cami külliyelerinin sundukları toplu mesaj; İstanbul sur içindeki Müslüman mezarlıklarının konumlanması; Müslüman ülkelerde yalancı ölümler ve diri diri gömülenler; Batı İran'da profesyonel ağıtçılar ve cenaze ardından yakınmalar; Suriye'de cenaze ve defin adetleri; Cava'da defin gelenekleri; Bozyazı'da sonun başlangıcı; Yatırlar, İdikutlar veya nimetin rolü; Müslüman ermiş mezarları ve şifa bulma; Avrupa'da ölen Müslümanların mezarları ve cenazeleri; mezar mekanı-kutsal mekanın mimari strüktürlerinin devamlılığı; İslam toplumlarında matemi simgeleyen renkler: mavi, mor ve siyah; İslam sanatında ölümle ilişkili bir simge olarak damalı motif; İran'daki Luristan göçebe mezarlıkları ve mezar taşları; Kayseri Zamantı Vadisi mezar taşlarında mesleki işaretler; kuzeydoğu Bulgaristan Müslümanlarında antropomorf mezar taşları; Trieste'deki Osmanlı mezarlığı gibi araştırmalar üzerine değerli bilgiler anlatılmıştır.

Jean Lois Bacque-Grammont, Hans Peter Laquer, Nicolas Vatin'in Osmanlı mezar taşlarına yönelik çalışmaları oldukça dikkate değerdir. Bu çalışmalarda İstanbul'da Merdivenköy (Bacque-Grammont, Laquer, Vatin, 1991a:92-136), Fındıkzade Molla Gürani (Bacque-Grammont, Eyice ve diğerleri, 1991b:233-318), Şile (Bacque-Grammont, Vatin, 1987:45-61), Küçük Ayasofya (Bacque-Grammont, Laquer, Vatin, 1984:441-540), Sinop'ta (Grammont-Bacque, Vatin, 1992b:105-207), Karacaköy'de (Bacque-Grammont-, Vatin, 1991c:7-27) bulunan müzelerde, cami hazirelerinde ve mezarlıklarda yer alan mezar taşlarını kendilerinin geliştirdiği bir tipolijiyle incelemeye ve sınıflandırmaya çalışmışlardır. Ayrıca Osmanlı mezarlıklarını tipolojik ve tarihsel kaynak olarak incelemişlerdir (Bacque-Grammont, Laquer, Vatin, 1992a:197-214).

Kadir Pektaş; Bitlis Mezar Taşları ile ilgili çalışması (Pektaş, 1998:15-28; Pektaş, 1999:15-28) ve "Bitlis Tarihi Mezarlıkları ve Mezar Taşları" (Pektaş, 2001). Yayında Bitlis merkez, ilçeler ve köylerdeki (Güroymak ilçesi, Aşağı Kolbaşı, Tahtalı , Kavunlu, Kaleli, Günkırı, Yamaçköy, Çallı köylerinde; Tatvan'a bağlı Küçüksu, Dalda, Tokaçlı ve Dibekli köyleri) çeşitli mezarlıklar incelenerek, tipolojik ve süsleme özellikleri görsel ve ifadesel bir anlatımla sunulmuştur.

Mehmet Önder'in mezar taşları, mezarlıklar (Önder, 1946:4; Önder, 1956:620-621), Konya mezar taşları (Önder, 1966:3-5; Önder, 1970:5-16), Mevlevi sikkeleri (Önder, 1955:1113-1114) araştırmalarında mezar taşlarının genel özellikleri yanında, karşılaşılan süslemeler, Mevlevi başlıklar konu edilmiştir

Mehmet Zeki Kuşoğlu'nun "Mezar Taşlarında Hüve'l Baki" adlı eseri (Kuşoğlu, 1984) Mezar taşlarını tarihi değerler, edebi, milli kültür değerleri, sanat eseri yönünden önemine değinerek mezar taşlarına ve mezarlıklarına sahip çıkılması vurgulanmaktadır.

Metin Haseki'nin "Plastik Açıdan Türk Mezar Taşları" (Haseki, 1984). Yayında Türklerde mezar taşlarının tarihi gelişimi, mezar ve mezar taşı, taşların karakter ve özellikleri, Selçuklu-Beylikler ve Osmanlı dönemi mezar taşları anlatılarak çeşitli bölgelerde örnekler verilmiş, mezar taşların karakterleri ve plastik açıdan önemi vurgulanmaya çalışılmıştır.

İstanbul Mezarlıklar Vakfınca bastırılan "Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu, 18-20 Aralık 1998" adlı yayında İslam'da ve Türklerde ölüm, defin adetleri, mezarlık gelenekleri, mezar kavramının Türk edebiyatında, dinde ve halk ağzında yeri, önemi, mezar taşları, türbe, kurgan gibi yapıların mezar kavramı içindeki yeri gibi kavramlara parmak basılarak, Türk insanının Orta Asya'dan itibaren, Anadolu'ya gelmesi ve İslam'la tanışmasıyla birlikte geleneklerin değişmekle birlikte devam ettiğini göstermesini çeşitli araştırmacıların ortaya koydukları bilgilerle anlatması yönünden ilgi çekicidir (Mezarlıklar Vakfı, 1999).

Naci Eren'in "Hece Tahtaları. Antalya-Burdur-Bolu-Muğla Çevresi" (Eren, 1984). Araştırmacı, Anadolu'daki mezarlara dikilen ve mezar taşı yerine geçen tahtalar ile mezar üzeri şeklini meydana getiren ağaç malzemeleri ele almaktadır. Tahtacılar denilen topluluğun dikmiş olduğu dar, dikdörtgen düz bir tahta şeklinde çok basit olanlardan, başlıklı, başlıklı ve omuzlu ve kenarları kertikli, yaba şekilli, stilize çiçek biçimli, kurs biçimli, fesli, kavuklu, sarıklı, üzerleri çerçeveli, beşik çatılı olanlara kadar ağaç malzemenin mezar taşında bir şahide gibi kullanıldığını ifade etmektedir.

Necmi Ülker'in "İzmir Pınarbaşı kitabeleri" (Ülker, 1985:1-20), "Tire müzesindeki İslami kitabeler" (Ülker 1986:5-34), "İzmir Yağhanelerdeki Bektaşi Mezar Kitabeleri" (Ülker, 1987:1-38), "İzmir Hacı Mahmud Cami Haziresindeki Mezar Kitabeleri" (Ülker, 1988:19-34), "İzmir Ali Ağa Cami Haziresi Mezar Kitabeleri, (XVIII-XX.yüzyıl)" (Ülker, 1989:19-34), "Eski Foça Mezar Kitabeleri" (Ülker, 1990:1-17), "Balıkesir Şeyh Lütfullah Cami Haziresi Mezar Kitabeleri" (Ülker, 1991:457-476), "Eğe Bölgesi Osmanlı Devri Mezar Taşları" (Ülker, 1999:230-237) konulu araştırmalar Eğe Bölgesinde yer alan bazı mezar taşlarının kitabeleri ve kısmen özellikleri açısından tanıtıcı bilgiler sunmaktadır.

Nihat Boydaş'ın plastik değerler açısından bir mezar taşı incelemesi, bu yönde araştırmalar yapacak kişilere ışık tutacak niteliktedir (Boydaş, 1998:115-121).

Nurhan Atasoy'un "Derviş Çeyizi" adlı yayınında Türkiye'deki tarikat giyim, kuşam ve özellikle dini başlıkların anlatımı yapıldığı için önem arz etmektedir (Atasoy, 2000), diğer bir yayını olan "Hasbahçe" Osmanlı kültüründe bahçe ve çiçek tutkusunu, çeşitli çiçek örnekleriyle gösterdiği için ilgi çekmektedir (Atasoy, 2002).

Rüçhan Arık'ın "Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı" isimli kitapta çeşitli mimari elemanlarda yer alan kalem işi süslemeler ve bu süslemelerin değişik malzemelerle kullanıldığı örnekleri göstermesi açısından önemlidir. Batılılaşmayla birlikte Anadolu'daki dini ve sivil mimari elemanlarda kullanılan tasvirler belli bir yerin ya da hayali, tek cami ya da yapı tasviri, gemi , natürmort ve figürlü tasvirler olarak göz önüne çıkmaktadır. Gördes'teki mezar taşı süslemeleri ile bu eserdeki örnekler dönem itibarıyla aynı oldukları için benzerlikler gösterdiği için dikkat çekici olmaktadır (Arık, 1988).

Semavi Eyice'nin Türkiye'deki mezarlıklar ve hazirelerle ilgili yazmış olduğu çalışma da kültür varlıklarımızın ne durumda olduğunu anlatması bakımından ilgi çekicidir (Eyice, 1955:685-694; 1966:123-134). Ayrıca, Kırşehir'de bulunan 1310 tarihli tasvirli mezar taşı hakkındaki çalışması, bu konudaki çalışmalara ışık tutucu niteliktedir (Eyice, 1966:208-223).

Seyfi Başkan; Konya Selçuklu (Başkan, 1984a:10-11; Başkan, 1984b:12-13) ve "Karamanoğulları Dönemi Konya Mezar Taşları" (Başkan, 1996) ve aynı konudaki makalede. Selçuklu ve Karamanoğulları dönemi (Başkan, 1990:203-215) Konya mezar taşlarının tipolojik ve süsleme özellikleri verilerek Türk sanatı içerisindeki önemine değinilmiştir. Ayrıca Anadolu'da bulunan mezarlıklar ve mezar taşları, Türklerde mezar taşı kültü ve geleneği hakkında bilgiler sunulmuştur.

Yıldız Demiriz'in "Osmanlı Kitap Sanatında Natüralist Üslupta Çiçekler" (Demiriz, 1986) ve "Türk Sanatında Bahar Açmış Meyva Ağacı Motifi" çalışmalarında yer alan örnekler ve konunun mezar taşı süslemelerine yakınlığı dolayısıyla göze çarpmaktadır.

B. Anadolu Dışında ve Anadolu'da Ölü Gömme Geleneği

1. İslam Öncesi Türklerde ve Anadolu Uygarlıklarında Ölü Gömme Geleneği

Ölüleriyle yaşayan, geçmişine bağlı, atalarına saygılı, nereden geldiğini ve nereye gideceğini bilen insanımız ölümü korkarak değil, olgunlukla karşılamış, ölenin

yeni bir hayata başladığı düşünülmüştür. Ruhun ölümsüzlüğünü benimseyen insanoğlu, eski çağlardan günümüze doğru ölümün, insan hayatının sonu olmadığını, sadece dünya hayatından sonsuz olan hayata geçiş olduğu düşüncesini özümsemiş ve buna bağlı olarak ta ruhun huzur bulması veya ruhun olumsuz etkilerinden kurtulmak için bir takım dinsel, geleneksel pratikler yapmış ve yapmaktadır (Güneş, 1995:100). Ölüm anında başlayan hatta bazen ölünün gömülmesinden sonra devam eden bir takım geleneksel uygulamaların yer aldığı mezar kavramımız İslam öncesine ait inançlarla Anadolu'nun yerli geleneklerinin bir sentezidir. Orta Asya'da Türklerin sadece ölen kişinin anısını devam ettirmek düşüncesiyle mezar taşı yaptığını akla getirmek yanlış olur. Bozkır inançlarının temelindeki ruhun ikinci yaşamı düşüncesi, ölümden sonraki hayata başlanacak yerin mutlaka kalıcı bir mekan olmasını gerektirir (Başkan, 1994:236).

Türklerde en eski dönemlerden itibaren devam eden ölü gömme adetleri ölüyü yakarak küllerini gömme,teşhir etme, doğrudan toprağa gömme gibi çeşitli defin adetleri vardır. Bütün bu adetler Şamanizm inançları yönünde yapılıyordu. Toprağa gömme Hunlar'da, Göktürkler'de, Oğuzlar'da, Bulgarlar'da, Hazarlar'da, Kırgızlar'da, Karluklar'da ve daha bir çok Türk kabilelerinde uygulanmıştır (İbni Fadlan, 1975:117).

Tonguz, Kitan, Yakut, Tatar, Kırgız, Bulgar Türklerinde cesedin teşhir edilerek, yani ağaca bir tabut içinde, kuruyup, çürüyene kadar asılması şeklinde, bir ölü gömme çeşidi de vardır (İbni Fadlan, 1975:118; Karamürsel, 2002:77). Asılıp, bir müddet sonra kuruyan, çürüyen ceset toplanır, gömülür, yakılır veya bir yerde saklanırmış.

Orta Asya'da eski devirlerde ölenin toplum içindeki statüsüne bağlı olarak törenlerle defnederlerdi. Bu konuyla ilgili olan bazı Çin kaynaklarında Türklerin ölü gömme törenleri sırasında ölünün yakın akrabalarının ve ailesinin, ölünün konduğu çadırın önünde ağlarken, yüzlerini bıçakla kestiklerini ve kanla karışık ağladıklarını ve bu törenin 7 defa tekrar edildiğini yazmaktadır (Çoruhlu, 1999:47; Karamürsel, 2002:77).

Şamanist Türklerin ölü gömme törenleri ve ölünün yüzünün doğuya çevrilmesi hususu ile ilgili bazı kısımları destanlarda da karşımıza çıkar (Tunçer, 1981:917-918;

Kocasavaş, 2002:69). Orhun Türkleri dünyanın dört yanını tayin ederken doğuya bakarlardı, böylece sağ yan-güney, sol yan-kuzey olurdu (Barthold, 1947:534).

Türklerin defin törenleri ile ilgili şu bilgilerde önemlidir. Eski Çin kaynaklarına göre Hunlar, ölülerini iki katlı iç ve dış bir tabuta koymaktaydılar. Tabutu altın ve gümüşle işlenmiş kumaşlarla, kürklerle örterlerdi. Matem elbiseleri yoktu (Kocasavaş, 2002:67). Aynı kaynaklar Göktürklerin defin merasimi hakkında da bilgi verir. Ölüyü çadıra koyarlardı. Oğulları, torunları, akrabaları çadırın önünde koyun ve atlar keserlerdi. Çadırın etrafında yedi kez dolanırlardı. Sonra herhangi bir günde ölünün atı, kullandığı eşyaları ateşe atarlar, külünü yine başka bir günde mezara defnederlerdi. Hunlar ölülerini; İlkbaharda ölenleri sonbaharda, sonbaharda ölenleri de ilkbaharda gömerlerdi (Kocasavaş, 2002:67). Bu adet Göktürkler'de VIII.yy.a kadar devam etmiştir. Hunlarda ölü gömme merasiminin ancak belirli zamanlarda yapılmasının sebebi, büyük kurganların inşa etmenin çok emek ve çok insan ve çok zaman isteyen bir meşgale olmasıydı (Diyarbekirli, 2002:856). Mezar çevresinde, ölünün hayatta iken öldürdüğü düşman sayısınca balbal ve ölünün kendisini temsil eden heykeller dikerlerdi. Atların ve koyunların kafalarını sırıklara geçirirlerdi. Oğuzların defin töreni ile bilgileri ise; İbni Fadlan'dan öğreniyoruz. Buna göre, biri öldüğü zaman ev biçiminde mezar hazırlanırdı. Ölüye ceket giydirilip, kuşağı kuşandırılır, yayı yanına konurdu. Eline içi kımız dolu tahta kadeh verilirdi. Ölünün tüm eşyaları, serveti bu mezara konup, mezar kapatılırdı. Ölünün sahip olduğu atlarından servetine göre bazen yüzlercesi kesilirdi, eti yenirdi , başı, derisi, ayakları ve kuyrukları sırıklara asılırdı (İbni Fadlan, 1975:117). Tuncer Baykara yazısında A.Graç, A.A.Çarikov ve Prof.Kızlasov'un çalışmalarından bahsederek balbal diye adlandırdığımız heykel grublarından bazılarının elinde içki kadehi olması sebebiyle kesinlikle balbal olmayacağını fakat mezara ait olduğunu söylemektedirler (Baykara, 1993 :127-128).

Ölü gömme geleneklerinden biri olan ceset yakma geleneği M.Ö.1200'den itibaren çeşitli Orta Asya kavimlerinde görülmektedir. Göktürkler, Hazarlar, Moğollar, Tuna Bulgarları, Kırgızlar, Kitanlar tarafından uygulandığı anlaşılmaktadır (Kayapınar, 1999:26). Sarı Uygurlar, ihtiyarların ve Şamanların cesetlerini yakarlardı (Kocasavaş, 2002:70). Bu yolla ateşin bütün kötülükleri temizlediği görüşü hakimdi. Küller rüzgara savrulur,nehre dökülür veya toprağa gömülürdü (Muzior, 2002:125).

Eski Türk dininde bu dünya gelip geçici olduğu için, ölen insanı öbür dünyada cennete gitmesi ve rahat etmesi için mezarına yaşamındaki eşyaları, atları,bazen çok yakınları da konulmuştur. Cesetler çoğunlukla mumyalanır ve mezarlık bir kurgan haline getirilirdi. Kurganların büyük ve önem verilerek yapılmasındaki ana neden olarak; Türklerin öldükten sonra yeniden dünyaya gelecekleri inancını göstermektedir. Kurganların boyutları, ölen kişinin şahsiyetine ve konumuna göre farklılık göstermektedir. Kutsal alanlara yapılan kurgan (Belli 2002:927); bir çukur içine yapılmış bir ağaç mezar odasından ve onun üstünde yığılarak meydana getirilen küçük bir tepecikten oluşmaktadır. Dıştan bakıldığında tepe gibi yükselti gibi görünen kurganların iç düzeninde, toprak altında bir mezar odası yer almaktadır. Kurgan en genel şekliyle, altta mezar odası ve üstte yığma tepe olarak iki bölümden oluşmaktadır. Mezar odası ahşaptan düzenlenir ve mezarın tavanını oluşturan ahşap kirişlerin üzerinde, toprak, kil ya da taştan oluşturulan yığma yer alır (Dubrowsky, 2002:81). Mezar odasında duvarlar, ağaç kütüklerinin yatay ve düşey olarak sıralanmasıyla, örtü sistemi ise ise ağaç gövdelerinin birbirine bitişik kirişler halinde dizilmesiyle oluşmuştur. Tip olarak herhangi bir malzeme ve değişik boyutlarda yapılan mezar tepelerinden yani tümülüsten fazla farklı değildir. Ayrıca kurganların etrafında, ölen kişilerin sağlığında öldürdüğü düşman sayısı kadar balbal dikildiği, ve öldürülen düşmanların öteki dünyada ona hizmet edeceklerini düşünüyorlardı (Barthold, 1947:525). Ayrıca bazı kurganlarda ölen şahsın bizzat heykelinin dikildiği de görülmektedir. Kurganlar yalnızca zengin sınıf için olmadığı gibi fakir halktan kişilerinde bu tür mezar yapılarına gömüldüğü anlaşılmaktadır.

Anadolu'da definler eski çağlarda ölen kişinin evinin yakınına, ev tabanları altına veya şehrin dışına yapıldığı, ortaya çıkan araştırmalardan anlaşılmaktadır. (Akyurt, 1998:165). Anadolu'da eski çağlarda basit toprak mezarlar; kerpiç çevrili, taşlarlarla çevrili, seramik parçaları ile örtülü, yakma gömme tipi şeklinde defin tipleri görülür (Akyurt, 1998:166).

M.Ö.1000'de Doğu Anadolu'da Urartular anıt mezarlar ve kaya mezarlar yapmışlardır. M.Ö.8-6. yy.da Frigler, Orta ve İç Anadolu Bölgesinde krallarını tümülüslere ve oyduklara görkemli kaya mezarlarına defnetmişlerdir. M.Ö.I.binde Batı Anadolu'da Lidyalılar'da soylu insanlarını Frigler gibi tümülüslere gömmüşlerdir. Lidya halkının kullandığı defin biçimi kayalara oyulmuş mezar odalarıdır (Zeybek,

2001:8; Soysal, 1997:1215). Helenistik dönemde; tümülüsler, hipojeler, kaya mezarları, lahitler ve stellerden defin için yararlanılmıştır. Roma döneminde ise gömüler; yerleşim alanlarının dışında yer alan nekropol denilen mezarlık alanlarda yapılmıştır. Bizans devrinde ise, mezarlıklar, lahitler, hipojeler ve kiliselerin içinde önemli kişilerin gömülmesi için ayrılan yerler kullanılmıştır.

2. İslam Sonrası Türklerde Defin:

Türklerin Müslümanlığı kabul etmesinden sonra, Türklerin ölüm, ölüler kültü, defin adetleri üzerinde bir takım değişikler olmuştur. İslamiyet'te de tekrar diriliş inancı olması ve ölüye saygı konusunda benzer bazı özellikler dolayısıyla Türkler İslam'ın bu konudaki kurallarına hemen uyum sağlamışlardır.

Peygamber vefat ettiği zaman, bir sedir üzerinde, iç gömleği üzerinde bulunduğu halde yıkanmış ve üç parça halindeki pamuklu beyaz bir kumaş ile kefenlenmiştir. Daha sonra sırasıyla Müslüman topluluğu cenaze namazını kılmışlar ve mezarın yerden bir karış yüksek yapılarak, arsadan alınan kırmızı toprakla sıvanmıştır. İslam dinine mensup biri öldüğü zaman, öncelikle yıkanır, kefenlenir. Cenaze namazı kılındıktan sonra erkek ise en az bele kadar, kadın ise ise daha derine gömülür. Çünkü İslam da kadınlar mahrem kabul edilmektedir. Ölü mezarda sağ omuz tarafına doğru yatırılır. Ölünün üzerine, genel olarak mezarın üst yan kenarından tabanına doğru çaprazlama olarak tahta konur, ölü bu diagonal biçimde olan tahtaların altında kalır ve üzerine toprak atılarak defin yapılır. Cemaat dağıldıktan sonra hoca ölünün mezarının başucuna giderek ona İslami konularda telkin verir (Karaman, 1996:4). Arazinin biçimine, bölgelerin durumuna ve inanca göre vefat edenin kıbleye doğru yöneltme gereği görülür. Müslümanlıkta şamanizmde olduğu gibi ölenin arkasından ağlama, üstünü başını yırtma, mezara eşya koyma olmayıp, yapılması hoş karşılanmaz ve günah karşılanır. Bu tür davranışların ölüye azap vereceği ifade edilir.

Mezarların üzerine ölünün yerini belli etsin diye taş koymak çok eskiden beri devam eden bir adettir. Binlerce yıldan beri devam eden bu adet bütün toplumların yaşam biçimlerinde mezar taşı; ölünün yattığı yeri, yatanın başarılarını, önemini belirtecek yazılar, işaretler, resimler içermesi bakımından önem taşımaktadır. İslam dininde önceleri şimdiki gibi mezarlara taş dikme geleneği yoktu. Bu geleneği ilk

başlatanlar Emeviler ve Abbasiler oldu, sonraları diğer Müslüman topluluklarda bunu benimseyerek, mezar taşlarını kendi sistemlerine göre adapte etme yoluna gitmişlerdir. Karahanlılardan itibaren türbe veya kümbet denen, 3 bölümden oluşan (en altta cenazelik, gövde de mescit de olarak kullanılabilen gövde ve kubbe kısmı) ve önemli kişiler için yapılan mezar yapıları ortaya çıkmıştır.

Türk, İran ve Arap mezar taşlarında yatanın kimliği, mesleği ile birlikte şiir gibi edebi yazılarda çokça görülmektedir. Anadolu'da ilk örnekleri Selçuklularla başlayan Türk mezar taşı geleneğini, daha sonra Osmanlılar devam ettirerek bizlere arkeoloji, sanat tarihi, etnografya, tarih, edebiyat, teoloji alanında belge niteliğinde son derece kıymetli bilgiler verirken, dönemlerinin ortak beğenilerini, yaşam tarzlarını bütün gerçeklikleriyle sunarlar.

Türklerin İslam öncesi ve müslümanlığı kabul ettikten sonra kullandıkları mezar tiplerini şöyle açıklanabilinir (Kayapınar, 1999:98).

Yapılarına Göre Türk Mezar Tipleri :

A. Yeraltı mezar tipleri
   a. Kaya oyuğu veya kovuk mezarlar
   b. Kuyu mezarlar
   c. Kurganlar (Çam, 1999:64).

B.Yerüstü mezar tipleri

1. Bark tipi mezarlar
2. Şahideli mezarlar. Ölenin mezarını göstermek ve kimliği hakkında bilgi vermek için mezarın başına dikilen şahide veya baştaşı kullanılmıştır. Burada ölenin, kimliği genellikle yazılır. Bunlar kendi aralarında "a. Yazısız mezar taşları b. Yazılı muntazam mezar taşları c. Yazılı düz mezar taşları" (Arseven, 1956:454).
3. Lahid şeklindeki mezarlar; mezarların üstüne dikdörtgen bir prizma şeklinde tabut biçiminde yekpare taş veya taş plakalardan çatılarak yapılan mezarlardır. Bu sembolik lahitlerin üzerinde, iki ucunda şahide ve ayak taşları yer alır.

4. Şahidesiz sandukalı mezarlar. Sandukalar; taş veya mermer malzemenin yekpare ya da kapaklı gövde şeklinde yapılmasıyla ortaya çıkan mezarlardır. Bunlar sade veya süslü, yazılı olarak yapılmışlar ve ait oldukları dönemin özelliklerini yansıtmaktadırlar. Selçuklu döneminden itibaren ahşap, çini, alçı malzemeyle yapılan mezar taşı örnekleri de vardır. Sandukalarda şahide ve ayaktaşı bulunmaz. Ancak ölünün baş tarafı, bir motif veya kitabe ya da bu bölümün daha yüksek yapılıp, sandukanın ayak ucuna doğru gidilerek alçalan bir eğim ile mutlaka belirlenir. Bazen şahide taşı ile sandukaların birlikte meydana getirdikleri ve genellikle Selçuklularda görülen mezar taşları da vardır.
5. Üzerine heykel dikilmiş mezarlar. Koç-Koyun Şeklinde olan mezar taşları Akkoyunlu ve Karakoyunlu dönemlerine ait olmak üzere Anadolu'da daha çok Güney ve Doğu Anadolu'da Diyarbakır, Kars, Van, Malatya ve Tunceli bölgelerinde görülmektedir. Bu tür mezar taşları genellikle ayakta ve çökmüş vaziyette ele alınmışlardır. Bunların bir kısmında çeşitli eşyaları belirten tasvirler işlenmiştir. Bunlar çatal, hançer, şiş, dokuma tezgahı, kalkan, bıçak, kılıç gibi kabartmalardır. Bu tür mezar taşı geleneği az olmakla birlikte Tunceli, Kars, Bingöl gibi illerde bulunan bazı Türk aşiretleri hala sürdürmektedir (Güneş, 1995:97). Ayrıca komşumuz bulunan Nahçıvan'ın özellikle Ordubat, Şahbuz ve Culfa bölgeleri yoğun olmak üzere her bölgesinde koç,koyun şeklinde heykel mezarlara rastlanılmaktadır (Seferli, 2002:229). At şeklindeki mezar taşları daha çok Tunceli'nin Aşağıdirik köyü ile Karaoğlan bucağında rastlanılan bu tür mezar taşlarında tüfek, kılıç gibi motiflerde yer almakta olup, tespit edilenlerin hepsi ayakta ve eğersiz biçimde yapılmışlardır (Güneş, 1995:98). Erzincan Çayırlı'da insan başı şekilli, heykel görünümlü mezar taşları bölgedeki mezarlıklarda yer almaktadır. İnsan başı şeklinde olanlardan birinin başında sarığı, kaşları ve kalın bıyığı dikkat çekicidir. Benzer örneklerden 3 tane daha örnek vardır. Bunlardan biri XIX.yy. sonu, diğerleri Cumhuriyet sonrasıdır (Özkan, 2002:611-620).
6. Kümbet ya da Türbe olarak nitelendirilen Anıt mezarlar : Türklerin İslamiyeti kabulünden sonra Kümbet ve Türbeler yaygınlaşmış, toplum içinde ileri gelenler için daha çok türbe türünde yapılar inşa edilmiştir. Bunun kaynağını mezara duyulan derin saygı ve bağlılık yanında (Yazar, 1999:418-431) Orta Asya geleneklerinin İslam senteziyle yoğrulmasında aramak gerekir.

Mezar taşları bulundukları bölgenin, yörenin ve dönemin özelliklerini yansıtması açısından büyük önem taşırlar. Süsleme açısından figüratif olanları Selçuklu ve Beylikler dönemine aittir. Afyon, Akşehir, Kırşehir, Tokat, Tire, Ahlat, Ardahan, Bitlis, Malazgirt, Konya gibi merkezlerde bu tür taşlar açısından yoğundur. Yine bu döneme ait koç, koyun, at şeklindeki mezar taşları Azerbaycan, Nahçivan, Gürcistan ve Ermenistan topraklarından, Anadolu'nun Doğu bölgesinin çeşitli merkezlerine dağılan bir farklılık göstermektedir (Kırzıoğlu, 1993:133-160). Çoğunlukla Erzurum, Tunceli, Diyarbakır gibi yerlerde görülmektedir. Bunlar Akkoyunlu ve Karakoyunlu dönemleri arasında daha çok yapılmıştır.

Erken Osmanlı döneminde özellikle İznik ve Bursa mezar taşlarında mukarnaslı mihrap, rumi ve hatayi motifler yoğundur. Klasik Osmanlı devrinden itibaren mezar taşlarında formlar,süsler son derece sade ve formları keskindir. Baş taşlarında ölenin kimliğini yansıtan serpuş, sarık, kavuk, fes, sikke gibi başlık biçimleri göze çarpmaktadır (Önder, 1966:4; Laquer, 1997:138-159; Çal, 2000a:206-225). Bu başlıklar sayesinde ölenin esnaf, sanatçı, alim, memur, asker olduğu anlaşılabilmektedir. Bayan mezar taşlarında başlık az olmakla birlikte vardır fakat başlığın yerine daha çok kadının takıları, yemesi, oyalarını simgeleyen bitkisel motiflerle kuşatılmış, taçlandırılmış mezar taşları yer almıştır.

Anadolu'da Selçuklu dönemine ait en eski tarihli mezar taşları İznik'te rastlanmıştır. Bu taşlarda kıvrık dallar ve kufi kitabe işlenmiştir. Anadolu Selçuklu döneminde insan, hayvan, kuş gibi figürlü örneklere çokça göze çarpmaktadır. Akkoyunlu ve Karakoyunlu dönemine ait yukarıda bahsedildiği gibi; koç-koyun ve at şeklinde heykel görünümlü mezar taşları karşımıza çıkmaktadır. Beylikler döneminde daha çok Selçuklu döneminin etkileri devam eder. Erken Osmanlı döneminin mezar taşlarında özellikle Bursa etkisi göze çarpar. " İnce uzun sandukaların ve üzerleri, sivri ya da yuvarlak kemerlerin bulunduğu mezar taşları, Orta Anadolu mezar taşlarından oldukça yüksek ölçüdedir. Figüratif bezemeler karşımıza çıkmaz. Çok temiz olarak hatayi bezemeler görülür (Haseki, 1984:8).

Bu devirde Selçuklu ve Beylikler dönemi süsleme unsurları devam etmektedir. Osmanlının klasik döneminde mezar taşları sade bir görünüme sahiptir. Lale

devrinde döneminin özelliği olan çiçekler göze çarpar. Barok üslubun görüldüğü devrede mezar taşları son derece taşkın ve süslü bir anlatıma sahiptir.

XVIII. Asırdan itibaren başlayan batılılaşma süreci, toplumsal yapıda olduğu gibi, mimariye ve dolayısıyla mezar taşlarına da yansımıştır. Mimaride kendini Barok , Rokoko ve Ampir üslup olarak gösteren bu etki, batı kaynaklı çiçek ve yaprak motifleri mimetrik ve asimetrik biçimde mezar taşlarına da yansımıştır (Haseki, 1984:10). Kurdelalara sarılmış güller, taşkın ve kabarık çiçekler, dallar, yapraklarla donatılan mezar taşları, İstanbul'da ve Anadolu'da yoğun olarak bulunmaktadır. Lale, karanfil, sümbül, hurma ağacı, servi ağaçları, limon, nar, haşhaş, üzüm asma, meyva tabağı, kaseler, vazolar, çeşitli meyvalar, akantus yaprakları, perde motifleri mezar taşlarında süsleme unsuru olarak kullanılmıştır. Bunun yanında vazodan, saksıdan çıkan çiçekler, kıvrık dal, yaprak motifleri belli bir kompozisyon içinde, abartılı bir biçimde ele alınmışlardır.

Yine bu dönemde barok ve rokoko üslupla meydana getirilen mezar taşlarının bir kısmının boyandığı göze çarpmaktadır. Örneğin, Üsküdar Ahmediye Külliyesinde bulunan Sultan I. Mahmut dönemine ait bir baş şahidesinin fes ve püskülü boyanmıştır. İstanbul Eyüp Sultan'da bulunan bazı hazirelerde yazıları altın yaldız ve lacivert boyayla boyanmış taşlar görülmektedir. Yozgat Çapanoğlu Camisinin çevresinde bulunan mezar taşlarının bir kısmı boyalıdır. Fakat bunun yanında yine Kuzeybatı Anadolu Bölgesinde daha çok Gördes olmak üzere, Soma, İzmir, Pınarbaşı bölgelerinde doğal boya ile boyanan ve el yapımı halıcılıkta kullanılan bu malzemenin mezar taşlarında da kullanılarak, insanlara bizim kullandığımız boyalar çıkmaz, yüzyıllara meydan okur diye, sanki mesaj vermektedirler.

Osmanlı dönemi mezar taşlarında kullanılan yazı çeşitlerinin; sülüs, nesih, talik ve 18. yüzyıldan itibaren da daha çok celi sülüs ile celi talik olduğu anlaşılmaktadır (Derman, 1975:47).

Mezar taşlarının yapımında hattat, nakkaş ve mermer veya taş ustasının emeği bulunur. Bu üç sanatkarın en güzel çalışmaları ve taş ustasının hepsinin üstünde gayretiyle çelik kalemlerle mermere veya taşa kitabeler işlenir ve varsa süslemeler

yapılır. Uğur Derman, Mehmet Zeki Kuşoğlu ve Ahmet Sacit Açıkgözlü mezar taşı kitabelerinin hazırlanışını benzer ifadelerle şu şekilde anlatmaktadırlar:

Mezar taşı kitabesi için bir metin seçilir ve seçildikten sonra hattata götürülür. Hattat meza raşı için uygun olan yazı çeşidinden biri ile şahidenin kitabesini taşa geçirmeye başlar . Kitabenin yazılacağı taş ebadınca siyah kalınca bir kağıt hazırlanır. Sarı renkte tabii bir boya olan zırnık ile yazı kağıda geçirilir. Bu usulden başka, taşa doğrudan doğruya is mürekkebi ile kitabe yazıldığı da görülmüştür. Siyah kağıda zırnıkla yazılan yazıyı kontrol etmeye ve pürüzleri yok etmeye çalışmak daha uygundur. İnceltilmek istenilen yerler siyah mürekkeple, kalınlaştırılacak yerlerde zırnıkla uygun hale getirilir. Bu şekilde kalıp hazırlandıktan sonra siyah kağıdın altına aynı ebatta beyaz bir kağıt konulur. Zırnıklı yazının dışından sıkça iğne ile delik açılır. Deliklerin alttaki beyaz kağıda güzelce geçebilmesi için kağıtların altına ıhlamur ağacından bir levha yerleştirilir. Bu şekilde beyaz kağıda sık iğne delikleriyle nokta nokta işlenerek kitabenin bu şekilde çıkması sağlanır. Yazı işi bitirildikten sonra nakkaş tarafından taşın şekli kararlaştırılır, başlığı yapılacaksa o belirlenir, çizilir. Beyaz kağıttaki delikli kalıp yazı şeritleri, mezar taşının üzerine konulur ve kağıdın üzerinde kömür tozu ile dolu bez veya kese iyice dolaştırılır. Kağıttaki deliklerden geçen kömür tozu mermer üzerinde aynı şekilde noktalar halinde oluşur. Taşın üzerindeki bu noktalar dikkatlice kalemle çizgiler halinde birleştirilir. Bu safhadan sonra taş ustası belki de günlerce bu çizgilerle sınırlandırılmış yazının dışında kalan kısımları oymakla uğraşır. Dikkat edilmesi gereken husus, yapılan çalışmanın estetik ve oran açısından kusursuz oyulmasıdır. Çünkü yapılan küçük bir hata taşın üzerinde hemen kendini belli eder. Ustalar mermer üzerinde çalışırken, onu gevsetmemeye çalışır. Mermere ters kalemle vurulunca mermer gevşer, zaman içerisinde bu gevşeyen yere sızan su mermere zarar vererek çatlamasına, parçaların kopmasına bile neden olabilir. Bu çalışma da muhtelif boyda çelik kalemler ve çekiç kullanılır. Kabartma usulünün aksine harflerin oyulması , pek tercih edilmemiştir (Derman, 1975:36,38; Kuşoğlu, 1984:5-6; Açıkgözoğlu, 1995:23-24).

C. Mezar Taşlarında Kullanılan Yapım ve Süsleme Teknikleri :

1. **Oyma** : Kullanılacak malzemenin yüzeylerini özel aletlerle oyarak, şekillendirmedir. Bu keskin sivri uçlu bir alet ve bu aletin üzerini de vurmak için matraka veya madırga denen, ağır ve kısa saplı tokmak kullanılır. Çelik uçlu aletle biçim verilecek malzemenin üzerinden parçalar koparılarak, oyarak veya yontarak yüzey üzerinde çukur oluşturmak ve verilecek şeklin ortaya çıkmasını sağlamak şeklinde olmaktadır.

2. **Kabartma :** Zemin üzerine kabartılmış olarak yapılan veya oyma sonucu yüzey çevresinden üstte oluşan, çıkıntılı biçime kabartma adı verilir.Bu oymanın verdiği bir sonuçtur. Kabarıklığı az olanlara alçak kabartma, çok yüksek olanlara da yüksek kabartma denir. Yüksek kabartmalar yüzeyden taşkın vaziyettedir.

3. **Kazıma:** Ele alınacak malzemenin yüzeyini belirli, belirsiz ince bir tabaka halinde ortaya çıkarılmasıdır. Yüzey oyulmaz, aletle süsleme çizgisel, şematik olarak verilir. Bu sert, keskin bir aletle malzemenin yüzeyine vurularak, çizilerek yapılır.

4. **Boyama:** Doğal (kök veya toprak) ve yapay boyalarla, motiflerin üzerinin renklendirilmesi veya herhangi bir süsleme yapılmasıdır. Boyama tekniğiyle çeşitli yapılardaki unsurların renklendirilmesi Osmanlı Döneminde XVII. ve XVIII. yy.da kapı ve minberlerde çokgen, üçgen, yıldız şekilleri boyama biçiminde ele alınmış, XVIII. dan sonra çoğu Avrupa kaynaklı çiçek, meyve gibi tasvirler sivil ahşap unsurları bezemede kullanılmıştır (Türkoğlu, 1995:67). Özellikle XVI. yy.dan itibaren mezar taşlarında da boyama tekniği ele alınmaya başlanılmıştır. Örneğin Şehzade Camii haziresinin mermer mezar sandukalarının bazıları eskiden sık sık mavi, yeşil, kırmızı renklere boyanıp, yazılarda altın varak kullanıldığının bilindiğini H. Canan Cimilli (Cimilli, 1996:48) Şerare Yetkin'den aldığı bir alıntıda bahsetmektedir (Yetkin, 1985:27). Yozgat Çapanoğlu Camii Türbesinde bulunan XVII ile XX. yy. ait bazı mezar taşları da boyalıdır (Bölükbaşıoğlu, 1997). Boyama ile kullanılan malzemenin, renklendirilerek bezemesinin Anadolu Selçuklu Döneminden (Öney, 1992:85-86) Osmanlının son dönemine kadar kullanıldığı görülmektedir. Özellikle mezar taşlarında az da olsa bu geleneğin devam ettiği gözlenmektedir. Gördes'teki boyalı

mezar taşı örneklerinde bu geleneği göstermesi açısından önem arz ettiği ortaya çıkmaktadır.

D. Gördes

Gördes, Akhisar ovasının doğusundaki alçak dağlık ve tepelik yerleri içine almakta ve Uşak-Gördes yaylasının batı bölümüne kadar uzanmaktadır (Harita 1). Batı Anadolu'da Gediz Irmağı'na kavuşan Kum Çayı'nın yukarı kısmında (Gördes Deresi), bu derenin batı kıyısındaki yamaç üzerinde. 450-500 rakımlı bir kasabadır. Gördes Akhisar'a 58, Salihli'ye 81 km. uzaktadır. Bu çevrede yer yer toprak kaymaları olduğundan (İlker,Tuncay, Aker,1999:266-274), 1940 yılında kasaba 3 km. ilerideki kayalık bir zemin üzerinde tekrar kurulmuştur.

Gördes'in ilk adının "Gordium" olduğu, bir süre sonra "Gordium Yoliya Polis" adıyla bilindiği söylenilmektedir. Lidya tarihine ait bazı haritalarda Gördes'in adı, "Julia Gordos" olarak gösterilmektedir (Yurdoğlu, 1993:15). Bu isim Bergama Krallığı, Roma Dönemi haritalarında da geçmektedir. Bizans döneminde "Gördes Guardez" olmuştur. Saruhan Beyliği döneminde Gördes'in adı. "Koritöz" olarak değişmiştir. XVIII. ve XIX. yy.'larda Gördus veya Gördüz olarak değişen Gördes 1930'lu yıllardan itibaren bugünkü ismiyle anılmaya başlanmıştır. Manisa Vilayeti Hakkında çıkan 1932 yılına ait bir mecmuada; Gördes'in Yunanca Kordiyos ve Gordiyon isimlerini aldığından bahsedildiğini fakat bunun doğruluğunu kanıtlayacak hiçbir tarihi belgenin olmadığını, hatta Anadolu'yu ve bu çevreyi de inceleyen Şarl Buton'un Gördes'i incelemeyişinden, geçmişte de Anadolu istilalarında Gördes'in adının geçmemesi önemli askeri bir konumda olmadığına delalet edebileceğinden bahseder, dolayısıyla Gördes'in eski önemli bir tarihi olmayabileceğini söyler (Manisa Vilayet Hususi İdaresi, 1932 : 237). Fakat bunun yanında Gördes'deki bazı evlerin zemininde mermer sütunların olduğu ve bunların evvelce bir mabede ait olabileceği, minarelerde bazı cins mermerler üzerinde birinde inek başı ve Yunanlıların Delfi ayinlerindeki kızların, tarihi zaferlerde komutanların başlarına koydukları dallardan yapma çelenk tasvirleri olduğunu belirterek, Gördes'in eski geçmişiyle ilgili bilinmeyen çok konular olduğunu da açıklar (Manisa Vilayet Hususi İdaresi, 1932: 238-239). Mehmet Çelebi'nin 1412'de Saruhan Beyliği'ni ortadan kaldırıp, Osmanlı topraklarına katması ile Gördes'in Osmanlı

yönetimindeki dönemi başlamakta ve bu durum I920'li yıllara kadar devam etmektedir. Gördes Yunanlılar tarafından ilk önce 15 Temmuz 1920'de işgal edilmiştir. Bu işgal üç defa tekrarlanmış, üçüncüsünde şehir 23 Mayıs 1921 'de tamamen yakılıp, yıkılınca her türlü zenginlik ve güzellikler, kıymetli halılar, şeriye sicilleri hep yok olmuştur Gördes, İstiklâl Savaşı yıllarında Kuvay-ı Milliye destekli Gördes Çeteleri ve Yunanlılar arasında sürekli savaş sahası olmuş ve 14 ay kadar Yunan işgalinde kalarak, 30 Ağustos 1922"de bağımsızlığına kavuşmuştur.

Evliya Çelebi, 1671'li yılında Gördes'i ziyaret etmiş, gördüklerini kitabında, Gördes hakkında şu şekilde bahsederek;

"Büyük İskender'den sonra Yanko kralının Murdar oğlu Koritöz'ün elinden Saruhanoğlu Yakup Han Ulubaş Bey eliyle almıştır diye belirtmektedir. Fakat tarihi kaynaklarda Yankoa kralı ile ilgili bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Tarihte bilinen Saruhan Bey'in Gördes'i savaşla Bizanslılardan almış olduğudur. Gördes sonra, Yakup Şah kızını Al-i Osman'a verince çeyiz olarak Yıldırım Han eline geçmiştir" (Evliya Çelebi, 1993:517; Evliya Çelebi, 1935:55-56). Evliya Çelebi Gördes kalesinden bahsettikten sonra Gördes'in yüzelli akçe kaza olduğunu, nahiyesinin yetmişsekiz köy olduğunu, şehrin bir dağ eteğinde birbiri üstüne yapıldığını yapılan ikibinikiyüz haneden oluştuğunu, evlerin alt kısmının kaya, üstünün kerpiç olan Türkistan evlerinden olduğunu, kasabada altı mahalle, onbir mihrap ve çarşıda da bir ulu camisi bulunduğunu, Gördes nehri üzerinde güzel bir köprü olduğunu, bir medrese, iki tekke, dokuz mektep, üç han, altı çeşmeye sahip, her tarafı bağ olduğunu ve ahalisinin Türk olduğunu anlatmaktadır (Evliya Çelebi, 1993: 518). Texier'de Gördes halılarından bahsederek, bu halılara yanlışlıkla İzmir halısı adı vermenin yanlış olduğunu bildirmekle birlikte, kumaşlarının inceliği ve renklerin güzelliğinin dikkat çekici olduğunu fakat fiyatlarının Uşak halılarından dört, beş kat pahalı olduğunu belirtir (Texier, 2002:366). Ayrıca yazar Gördes'in yakınlarından geçen Kum çayını söyleyerek; bu nehrin bazı çoğrafyacılar tarafından Lidya'yı Frigya'dan ayıran Phrygius nehri ile karıştırılmış ve eski araştırmacılar tarafından oldukça eksik tanındığını belirtmektedir (Texier, 2002:78). Gördes çayının bir adıda Phrygius'tur.

Beş mahalle ve 945 haneden oluşan Eski Gördes'e; Kumçayı üzerindeki tahta köprüden geçilip, oldukça dik bir yokuş çıkıldıktan sonra gidilir (İlker, Tunçay, Aker

1999:23). Bu çevrede dükkanlar, çarşı, belediye, otel ve evler yer almaktaydı. 1834 yılına ait Osmanlı arşivlerinde 32 adet mahalle adının yer aldığı ve bunlar da; "Divan, Nakıp Ağa, Cuma, Pazar, Recebli, Orta, Kaymak, Hoşab, Bekirefendioğlu, Karacaoğlu, Mecikoğlu, Ebubekir Ağa, Kozluoğlu, Mahmut Çavuş, Çolakoğlu, Helvaci, Küçük İmam, Mücellidoğlu, Kedi Ali, Eklioğlu, Akaoğlu, Aliağaoğlu, Buldanlı Emir, Müfti, Karaböce, Kantarcı, Kuzumoğlu, Suhte, Molla Mustafa, Köle Osman, Baş Amuca, Reaya (Rumiyan, Rum) mahalleleridir" (İlker, Tuncay, Aker, 1999:26). Eski Gördes'te sokak ve caddelerin döşemesi taş olup, yağmur sularının rahatça akıp gitmesi için yol kenarları yüksek ve ortası çukur olacak biçimde ele alınmış, ara sokaklar girintili ve dar yapılmıştır. Evler tek veya iki katlı olup, alt kat genellikle ahır olarak kullanılmıştır. 1920 yılından önce Gördes'te yedi cami varmış. Bu camiler Yunanlılar tarafından yakılarak, tahrip edilmiştir. Bunlar Tersik Başı Cami, Yağcı Emir Cami, Pazar Cami, Divan Mahallesi Cami, Yaka Cami, Güdük Minareli Cami, Uzunçam Camileridir (İlker,Tuncay, Aker, 1999:66). Gördes'te ayrıca Çarşıbaşı, Divan, Çataloluk Çeşmeleri (İlker,Tuncay, Aker, 1999:33); Tahta ve Beton Kum Çayı Köprüleri (İlker,Tuncay, Aker, 1999:34-35), su değirmenleri (İlker,Tuncay, Aker, 1999:49-51) vardı.

Eskiden Batı Anadolu Bölgesi'nin halı dokuma merkezlerinin en önemlilerinden biri olan Gördes, Türklerin halıcılıkta yarattığı çift düğüm denilen ilmik tipine tüm dünyada kabul gören bir ifadeyle Gördes düğümü denmiştir. Gördes halıları motiflerine göre, Kız Gördes, Marpuçlu Gördes, İbrikli Gördes, Elmalı Gördes, Sinekli Gördes gibi isimler almışlardır (Manisa Gördes Anonim;Yurdoğlu, 1993:52). "Gördes düğümünde desimetrekarede sıklık 28x32 ile 48x56 dır. Bu halıların yüksekliği 1 cm.dir. İlme yündür. Bazı eski örneklerde beyazlar pamukla işlenmiştir. Çözgü; yün, pamuk, nadiren ipek veya ketendir. Atkı, yün veya pamuktandır ve iki ilme sırası arasında genelde iki kattır. Biri düz, diğeri çapraz atılmıştır. Kenarlar, iki, üç katlı atkı ipliğiyle örülmüştür. Bazı ender parçalarda köşelere ipek saçak eklenmiştir. Halıların arkası muntazam görünüşlüdür. Kaba halılarda ise atkı ve çözgü (argaç) de pamuk ipliği de kullanılmaktadır ve desimetrekarede 12x18 düğüm bulunmaktadır. Bu halıların yüksekliği 2 cm.dir" (Manisa Gördes Anonim,:20; Yurdoğlu, 1993:53).

Geçmişte insanlar haşhaş ve tütün eker, bağcılık yapar, sebze yetiştirerek hem kendi ihtiyacını karşılar hem de geri kalanını pazarda satardı. Aynı zamanda küçük ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği de yapılırdı. Gördes'te bugünde olduğu gibi eskiden ticaret, Pazartesi günü kurulan Pazar yerinde, civardaki yaylalarda ekilen buğday ve yetiştirilen hayvan mahsülleri, bilhassa üzüm olmak üzere çeşitli meyvalar, peynir, pekmez getirilerek satılırdı. Gördes Çayı ve Simav Gölünden balık da getirilerek diğer ürünlerle birlikte pazarda halkın beğenisine sunulurdu.

Eski Gördes'deki mezarlıklarda yer alan kitabelerdeki bilgilerle, Gördes'in geçmiş tarihini, insanların kullandığı isimleri, sülale adlarını, mesleklerini, ünvanlarını öğrenebiliyoruz. Milli kültürümüzün Ege Bölgesine özgü yöresel bir kesitini tanıtan fakat yurdumuzun insanları tarafından, halıları dışında pek tanınmayan Gördes ilçesi, Osmanlılar döneminde altın yumurtlayan bir tavuk veya Gördes yaşlılarının ifadeleri ile bir altın çukuru iken, 1921 Yunan işgali neticesinde çıkan yangınlar, Gördes'teki bir çok kıymetli halının yanmasına yol açtığı gibi, şehrin kültürel dokusunun mahvolmasına, şeriye sicilleriyle birlikte diğer kayıtların kısmen veya çoğunun yok olmasına sebeb olduğu ifade edilmektedir. Bu yangınla birlikte Osmanlının eski zengin şehri fakirleşerek, halkı neredeyse bir ekmeğe muhtaç hale gelmiştir. Halılarıyla ünlü Gördes'in XVIII ile XX. yy. arasındaki zaman diliminde soludukları havayı bizlere adım adım aksettiren, sosyal ve kültürel oluşumlar ile bilgiler vererek, Yunan yangını sonucu yok olan bazı bilgilere ulaşma açısından eşsiz bilgiler sunan Gördes Mezar taşları boynu bükük fakat mağrur vaziyette bizleri beklemektedir.

II. KATALOG

A. Ağalar Mezarlığı:

Halk arasında Şehitler veya Beyler Mezarlığı ismi de verilir. Büyük Mezarlığın üst batı ucunda, Eski Gördes girişindeki yol üzerinde yer almaktadır. Alan açısından küçük bir mezarlıktır (Fot.1-3, Kroki 1-2).

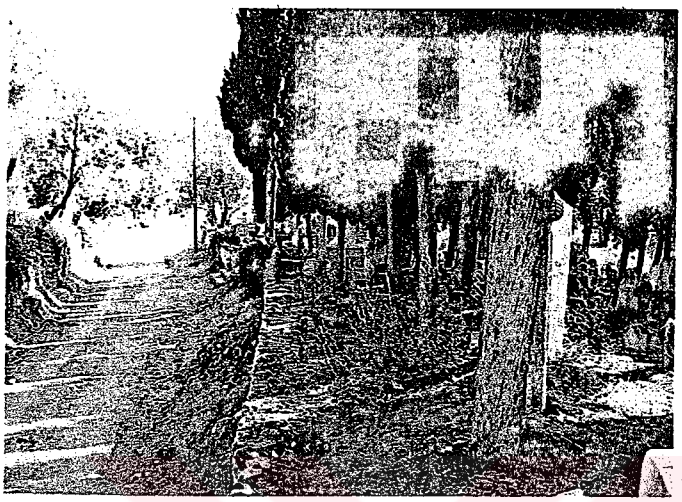

Fot.1 Ağalar Mezarlığı'ndan genel görünüm

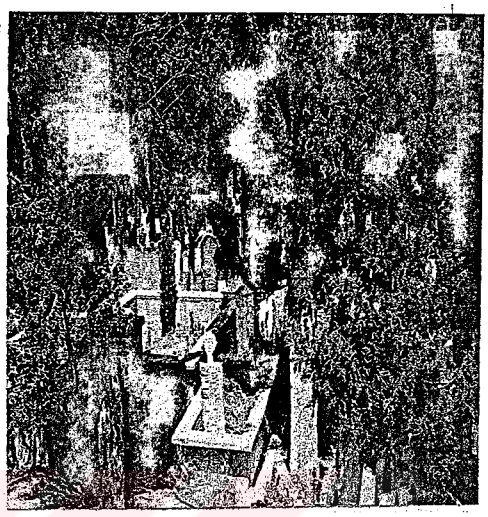

Fot. 2 Ağalar Mezarlığından genel görünüm

Fot.3 Ağalar Mezarlığı'ndan genel görünüm

Katalog Örnek No : A-1

Katalog Kroki No: A-22

Fotoğraf No : 4,5

Çizim No : 1, 2

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1210 / M.1795

Kime Ait Olduğu : Yonkacı oğlu Süleyman Ağâ

Kitabe :

-Sene 1210
-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-Bismillahirrahmanirahim
-Re'sûl-hikmeti mehafetillah
-Gördes Kazasından
-Yonkacı oğlu Süleyman
-Ağânın rûhu için
-Fâtihâ-i Şerife

Yazı : Nesih işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.Ayak taşının üst kısmı sivri kemer biçimindedir.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	107 cm.	90 cm.	-	-	5 cm.	5 cm.
Alt	-	-	26 cm.	23 cm.	5 cm.	5 cm.
Üst	37 cm.	7 cm.	30 cm.	28 cm.	5 cm.	5 cm.
Kenar	70 cm.	83 cm.	-	-	2,5 cm.	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (servi,gül,kıvrık dal) ve nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Baş taşında yazı şeritleri ilk satırda düz, diğer satırlar ise, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Ayak taşında ise; bir servi ağacı ve bu ağacın alt iki yanından çıkarak devam eden stilize edilmiş birer dal işlenmiştir. Dalların en üst ucu laleyi hatırlatan bir biçimde ele alınmıştır.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın oval formludur. Destar yatay bir şekilde sarıklı başlığı dolanmaktadır. Sağ üst üç yanından destarlar sol aşağıya doğru diagonal bir biçimde atılmıştır. Yatay ve diagonal destarlar bir arada kullanılmıştır. Başlığın tepesinde gülü andıran bitkisel motif vardır.

Fot.4 Şahide

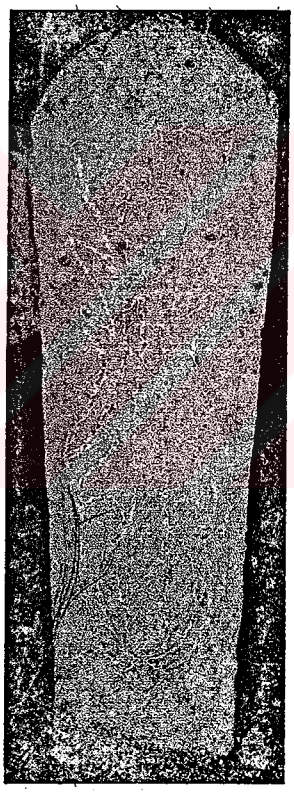

Fot.5 Ayak taşı

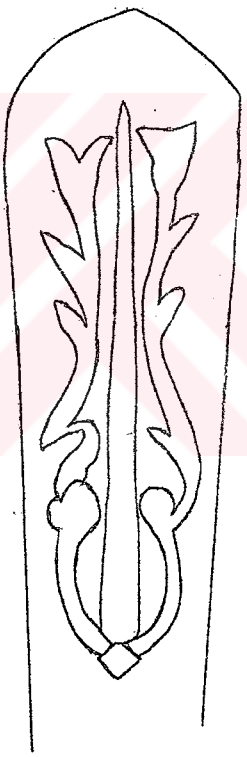

Çiz.1 Ayak taşı

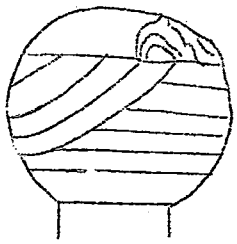

Çiz.2 Başlık

Katalog Örnek No : A-2

Katalog Kroki No: A-4

Fotoğraf No : 6

Çizim No : 3

İnceleme Tarihi : 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1229/M.1813

Kime Ait Olduğu : Seyyid Hâcı Muhammed Efendi

Kitabe :

-Hüve'l- muîn
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefâat müctebâ
-Kurt Hâcı Hâfızoğlu merhûm
-Seyyid Hâfız Muhammed Efendi rûhuna
-Fâtiha
-Sene 1229

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	100 cm.	29 cm.	-	
Alt	-	29 cm.	7 cm.	
Üst	30 cm.	29 cm.	8 cm.	
Kenar	70 cm.	-	4 cm.	Çevre
Başlık	19 cm.	24 cm.	15 cm.	70 cm.
Boyun	11 cm.	12-19 cm.	7 cm.	40-52 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği bezeme seçilmiştir.

Konu : Nesneli (başlık) ele alınmıştır.

Kompozisyon: Yazı şeritleri soldan sağa doğru, eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabarma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın oval formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte baklava gibi geometrik şekilleri görülen kısa başlıklı bir kavuktur. Bu kavuğun başlığı sağ üstten alt sola doğru diagonal bir biçimde az taşkın sarıklı ve düz destarlı gibi sarılmıştır.

Fot.6 Şahide

Çiz.3 Başlık

Katalog Örnek No : A-3

Katalog Kroki No: A-2

Fotoğraf No : 7, 8

Çizim No : 4

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : 1249 H./ M.1833

Kime Ait Olduğu : Şehidzâde Mustafâ Ağâ Zevcesi Aişe Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Eşref Timurculi hem vivde.. muhterem
-Şehid zâde Mustafâ ağa zevcesi iffet nişân
-Sâni-i sıddıka idi Aişe hanım girân
-Kûllû nefsin zâika nümâ pes içdi hemân
-Duhter-i Pâkize-i Sındırgılızâde bu kim
-İffet-i ismetle olmuşdu müşâr bil-menân
-İmtisâlen emr-i subhâniye cânından geçüb
-Azm-i ukba etti fâni olduğu içün bu cihân
-Şule-i envâr-ı rahmet rûşen etsin kabrini
-Olsun eltâf-ı ilâhi merkadın da sayeban
-Kafûr olsun beka mülkünde dilhâhiyle ezân
-Bağ-ı adn içre sezâdır dutsa her yerde mekân
-Ruh-ı pâki didârân ile olsun bana
-Binikiyüz kırkdokuzda eyledü azmi cinân
-Sene 1249

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve realist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde, üçgen alınlık formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	156 cm.	-	7 cm.
Alt	-	41 cm.	7 cm.
Üst	18 cm.	54 cm.	7 cm.
Kenar	138 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği : Kazıma tekniği ele alınmıştır.
Konu: Nesneli (cami,ev), Bitkisel (akantus, servi) ve geometrik bezeme seçilmiştir.
Kompozisyon: Tepelik kısmı üçgen alınlık şeklinde olan mermer şahide yatay bir silmeyle kitabelikten ayrılmaktadır. Tepeliğin merkezine iki katlı bir cami ile bitişiğine sundurma çatılı bir yapı yerleştirilmiştir.

Cami tek minareli, alemli, şerefeli olup, kubbesi altı ince profille dilimlere ayrılarak üstüne bir alem konulmuştur. Kubbe ve minarenin oturduğu kısım yatay bir silme ile sınırlandırılmış, kubbe kasnağında sıralanan yuvarlak kemerli iki eş büyüklükte pencere açıklığı birbirinden düşey çizgilerle ayrılmıştır. Soldaki pencere açıklığının yanında kesme taş örgülü bir duvar yer almaktadır. Kasnak altındaki cephe yüzeyinde, yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı, iki yandan bir düşey çizgiyle kapının sağında ve solunda bulunan kesme taş örgülü duvarla sınırlandırılmıştır. Caminin bitişiğinde ve solunda iki katlı, sundurmalı bir yapı ele alınmıştır. Üst cephe, alt cephe ile yatay bir silmeyle sınırlandırılmış olup, soldaki yuvarlak kemerli pencere yarım şekilde işlenmiş, diğeri ise tam verilmiştir. Bu cephenin sağ yan yüzünde kesme taş örgülü duvar yer almaktadır. Alt cephenin iki tarafında biri dikdörtgen, diğeri yuvarlak kemerli pencere açıklığı vardır.

Mimari birimlerin sağında, solunda, altında ve üstünde barok ve rokoko özellikli S ve C kıvrımlarından oluşan akantus yaprakları yer almaktadır.

Taşın kitabesinin üstü yuvarlak kemer biçimli olup, üzengisi çift sıra iç bükey şeklinde işlenmiştir. iki yanda birer bitkisel özellikli sütunce ve bu sütuncelerin hemen üstünde yine S ve C kavisi yapan barok karakterli yapraklar yerleştirilmiştir.

Mimari ve diğer unsurların ele alınışında bir perspektif anlayışı görülmemektedir.

Taşın arka yüzünde, alt kısımdan başlayarak üst kısma doğru gittikçe incelerek devam eden, ucu sağa doğru kıvrılmış durumda olan bir servi ağacı kazılarak resmedilmiştir. İçinde çizilmiş bulunan çizgilerle ağacın dalları verilmeye çalışılmıştır. Oldukça sade ve şematik bir anlayış göze çarpmaktadır.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde ele alınarak, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde, onaltı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.7 Şahide

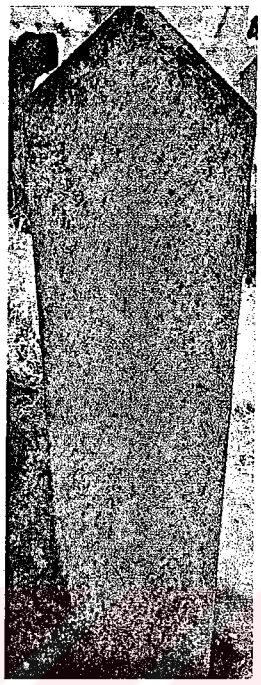

Fot.8 Arka kısmı

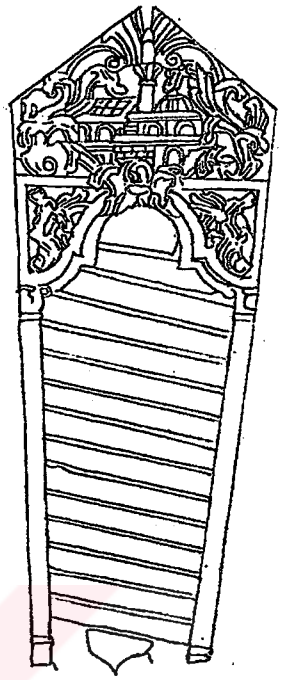

Çiz.4 Şahide

Katalog Örnek No : A-4

Katalog Kroki No: A-13

Fotoğraf No : 9

Çizim No : 5

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1250 / M.1834

Kime Ait Olduğu : Hâcı Abdizâde Hâcı Ali'nin zevcesi Emine Kadın

Kitabe :

-Hüve'l –Bâkî Sene 1250
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şifa Mustafâ
-Merhume magfûrun lehâ
-Hâcı Abdizâde Hâcı
-Ali'nin zevcesi Emine kadın rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	86 cm.	-	7 cm.
Alt	-	29 cm.	7 cm.
Üst	11 cm.	32 cm.	7 cm.
Kenar	75 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu: Nesneli (cami, ev), Bitkisel (servi, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Mermer şahide, tepelikten itibaren daralarak inmektedir. Tepeliğin sol tarafında bir cami, ortada minare, sağ yanda ise yan yana üç adet sivil mimari birim ile onların arkasında iki adet birim daha yer almaktadır. Şahidenin üst sol kısmında

gövdesinin bir kısmı olan bir servi ağacı, onun yanında iki katlı bir cami motifi işlenmiştir. Cami kubbesi üç dilimli olup, yatay bir silme üzerindeki saçak profili üzerine yerleştirilmiştir. Bu saçak profili kubbenin her iki yanında kırılma yaparak, eğimli olarak verilmiştir. Kasnakta dört adet yuvarlak kemerli pencere açıklığı işlenmiş olup, bunlardan ortadaki dört tanesi daha büyük ve geniş tutulmuştur. Soldaki pencere baklava dilimleri ile, diğer pencerelerde yatay ve düşey çizgilerle kafesli bir görünüm verilmeye çalışılmıştır. Yapının alt kısmı yine iki yandan kırılma yapıp, eğimli olarak bir çift silme ile verilmiştir. Bu cephede ortada daha geniş ve büyük olan yuvarlak kemerli bir açıklık ile bunun iki yanında birer adet daha küçük yuvarlak kemerli kapı açıklıkları bulunmaktadır. Bu kapı açıklıkları düşey bir çizgi ile iki kısma ayrılmıştır.

Minare yapının alt kademesinden başlayarak, en üst kısma doğru giderek, taşın ekseninde olacak bir biçimde yerleştirilmiştir. Yuvarlak kemerli bir açıklığın içinde altı basamaklı bir merdiven yer almaktadır. Minare tek şerefeli, bileziklidir. Gövdesinde iki adet, şerefenin üstünde de bir adet mazgal pencere açıklığı işaretlenmiştir. Şerefenin üstünde yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı görülebilmekte olup, minarenin en üst kısmı sivri bir külahla örtülüdür.Taşın sağ tarafında beş adet yapı tasviri bulunmaktadır. Bunlar birer sivri külahla örtülü olup, bunların cephelerinde yuvarlak kemerli birer açıklık yer almaktadır. Alttaki ve sağda olan yapının yüzeyinde yer alan kapı açıklığı bir düşey çizgi ile iki kısma ayrılarak verilmiştir. Minarenin solunda ve sağında S ve C kavisi yapan üç adet servi ağacı işlenmiştir. En sağdaki daha küçük boyutlu ele alınmıştır.

Yapıların verilişinde bir perspektif özelliği görülmemekle birlikte sağda altta bulunan üç mimari sivil birimin yan yana sıralanması az da olsa bir derinlik amacı taşıdığını göstermektedir.

Taşın kitabesi yuvarlak bir kemer formu oluşturan bir silmeyle üstten verilmiştir. Kitabenin iki yanında stilize edilmiş üç yapraklı bir çiçek motifi birer çerçevenin içine yerleştirilmiştir. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli, yedi çerçeve içinde kabartma halinde yer almaktadır.

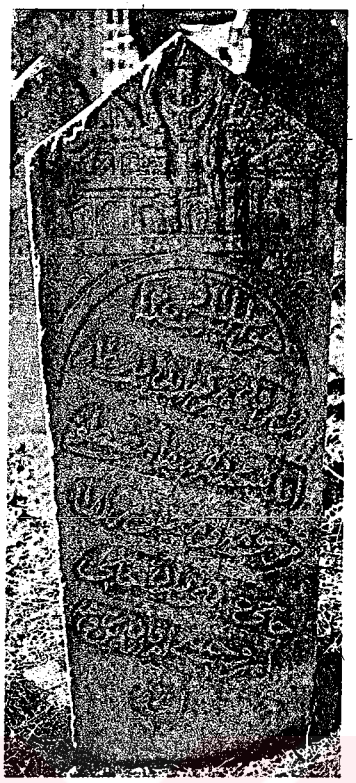

Fot. 9 Şahide

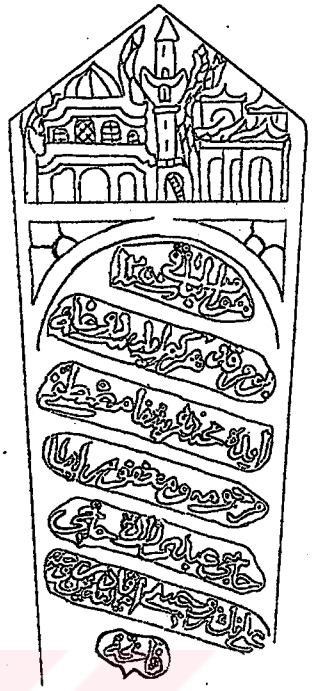

Çiz.5 Şahide

Katalog Örnek No : A-5

Katalog Kroki No: A-1

Fotoğraf No : 10-12

Çizim No : 6

İnceleme Tarihleri : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1251 / M.1835

Kime Ait Olduğu : Müftünün Zevcesi Hatice Monlâ

Kitabe :

-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-Dirigâ zevce-i müftü efendi pâk dâmen kim
-Hadice monlâ pes-mândesi hasretle giryândır
-Aminûn bâd-ı ecel soldurdu gonca gül iken nagâh
-Garib bülbüller firâkta kaldı bağrı büryandır
-Hüdâ yâ rahm edüb lâ-tenkusu remzinde kıl ihyâ
-Hayât-ı manevi La-büd cihân bağından asândır
-Bu sâhib-i kabre kıl ihlâs bir fatiha ihdâ
-Hudâ bess-i zikr ü eba'l-hayr eyleye mevlâya ihsândır
-Muhibbi cândan nesl-i bal olduğu içün şükr-i Hüseyni Kerbela mersiye söyle tarih-i ityandır
-Sene 1251

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve naturalist üslup karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	160 cm.	160 cm.	-	-	7 cm.	6 cm.
Alt	-	-	42 cm.	32 cm.	7 cm.	6 cm.
Üst	48 cm.	6 cm.	52 cm.	47 cm.	7 cm.	6 cm.
Kenar	112 cm.	154 cm.	-	-	4 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Baş taşı ve ayak taşının arka tarafı kazıma teknikleriyle ele alınmıştır.
Konu: Bitkisel (akantus,gül, horoz ibiği, servi, yıldız), geometrik (dalga,hilal) ve nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.
Kompozisyon : Yuvarlak kemer biçimli tepeliğin iki yanından daralarak inen mezar taşında, vazodan çıkan güller ve akantus yaprakları kompozisyonu oluşturmaktadır. Yazı şeridi ile süslemenin bulunduğu kısmı zikzak çizerek devam eden bir profil ayırmaktadır. Tepelik kısmının ortasında bulunan kaideli vazonun alt gövdesi yedi dilimli, üst gövdesi altı dilimlidir. Üst ve alt gövdeyi çift sıra yatay çizgi kesmektedir. Vazonun ağzı beş parçalıdır ve vazodan çıkan akantus yaprakları üste, sağa ve sola doğru kıvrılmaktadır. Vazonun sol ve sağ kısmında ikişer tane gül arka arkaya aşağıya doğru sallanmaktadır. Her iki taraftaki güllerin en altında üçer yaprak, dallarında toplam dörder yaprak bulunmaktadır. Tepeliğin alt her iki köşesinde akantus yapraklarından oluşan bir volüt, barok ve rokoko karakterli S ve C kıvrımları meydana getirmektedir.

Taşın arka yüzüne kazılarak verilmiş, alttan üste doğru gidildikçe daralan bir servi ağacı işlenmiştir. Servi ağacının içi eğimli çizgilerle taralıdır. Üstte ucu, sağa doğru kıvrıktır. Ucunun sol yanında altı yapraklı bir yıldız çiçeği, sağında da bir hilal işlenmiştir. Hilalin iç kenar yüzeyine de bir yıldız çiçeği konulmuştur. Servinin gövdesinin her iki tarafından çıkan dallar üzerinde birer horoz ibiği çiçeği motifi betimlenmiştir.

Ayak taşı sivri bir tepelikten aşağıya doğru inildikçe biraz daralan dikdörtgen bir forma sahip olup, baştaşının arkasındaki gibi bir servi ağacı kazılarak ele alınmıştır. Servi ağacının gövdesinin her iki yanında birer daldan çıkan horoz ibiği çiçek motifleri, ucunun her iki yönünde ise ;solda altı yapraklı bir yıldız çiçeği, sağda bir hilal tasvir edilmiştir. Taşın çevresi her taraftan zikzak yaparak devam eden bir kontürle çevrelenmiştir.

Yazı şeridini dalga şeklinde kıvrımlı bir bordür üstten çevrelemektedir. Soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu 5 çerçevenin içinde yazılar onbir satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

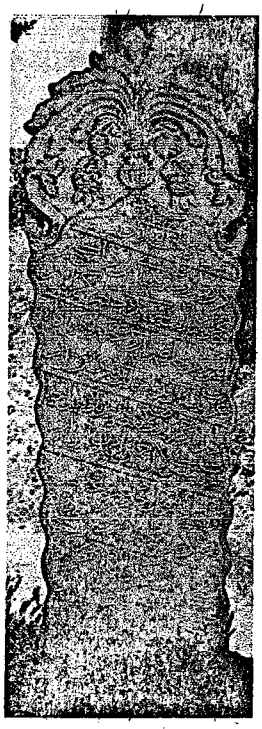

Fot.10 Baş taşı

Fot.11 Taşın Arkası

Fot.12 Ayak taşı

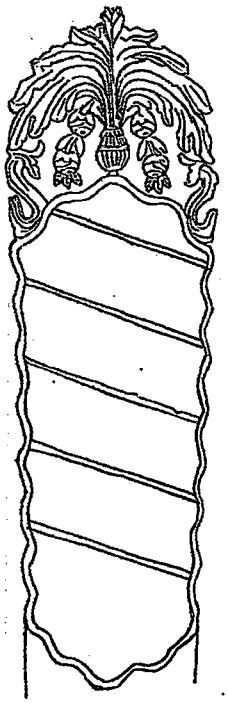

Çiz.6 Baş taşı

Katalog Örnek No : A-6

Katalog Kroki No: A-18

Fotoğraf No : 13

Çizim No : 7

İnceleme Tarihi : 12.8.2001

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1255 / M.1839

Kime Ait Olduğu : Müftüzâde Mustafâ Efendi zevcesi Fâtıma

Kitabe :

-Hüve'l –Hayy Sene 1255
-Velâ te'huz bi-isyâni
-Ve kemmül külli noksâni
-Müftüzâde Mustafâ efendi
-Zevcesi Fâtıma rûhuna Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	121 cm.	-	-
Alt	-	31 cm.	7 cm.
Üst	17 cm.	40 cm.	6 cm.
Kenar	104 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşının kitabe kısmı ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir silme çevirmektedir. Bu silmenin alt tarafında yazı şeritleri, üst yanında bitkisel kompozisyon bulunmaktadır.

Taşın tepelik kısmının ortasından yarı yuvarlak bir şekil üzerinden çıkan stilize edilmiş akantus yaprakları üst, sağ ve sol alt kısma kadar devam etmektedir.

Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir biçimde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

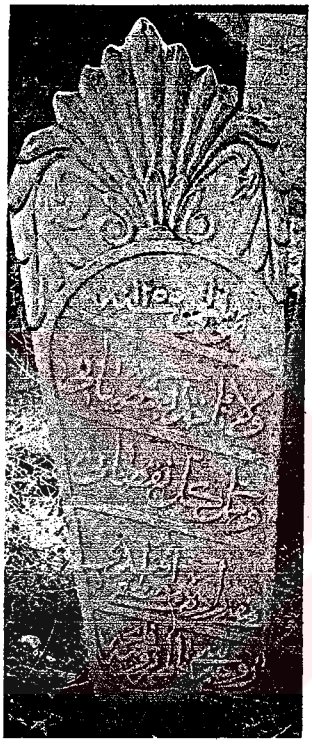

Fot. 13 Şahide

Çiz.7 Şahide

Katalog Örnek No : A-7

Katalog Kroki No: A-17

Fotoğraf No : 14-17

Çizim No : 8

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1256 / M.1840

Kime Ait Olduğu : Allamezâde zevcesi Aişe Hanım

Kitabe : -Sene 1256 Hüve'l-Bâkî fi 5 d.
-Hasretâ allâmezâde zevcesi hem nesl-i pâk
-Aişe hanım kati gençlikde kasd etti bekâ
-Bir bilinmez derde düçâr oldu kıldı sine çâk
-Akıbet dermânını bulmadı soldu mâh-i likâ
-Mâderi babasının iki gözü kan dökmede
-Ayrı düşürme deyu mahşerde eylerler recâ
-Ey dirigâ afvına mazhar düşürüb kıl kerem
-Fâtihâ kıldıkça zarı ruhuna eyle resâ
-Yazdım inneke rabbenâ şükrü duâ tarihine
-Bâb-ı lütfundan kerem kıl cennetin ali necâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Baş ve ayak taşı sağlamdır. Ayak taşı yerde devrik durmaktadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	172 cm.	123 cm.	-	-	7 cm.	6 cm.
Alt	-	37 cm.	18 cm.	34 cm.	7 cm.	6 cm.
Üst	18 cm.	13 cm.	40 cm.	39 cm.	7 cm.	6 cm.
Kenar	154 cm.	110 cm.	-	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma tekniği ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (akantus, horoz ibiği, servi), nesneli (vazo) ve geometrik (dalga, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Yuvarlak kemer biçimli bir tepeliği bulunan baş taşının gövdesi, üstten aşağıya doğru zikzak şeklinde inen bordürle çevrilmiştir. Dilimli bir görünüşe sahip

olan kaideli bir vazodan çıkan stilize edilmiş barok karakterli yapraklar, ilkönce üste, sonra sola ve sağa doğru giderek kıvrılmaktadır. Vazonun üst iki yanından çıkan birer dal içe doğru bükülmekte, bu dalların yanından çıkan başka yapraklı birer dal aşağıya doğru sallanmaktadır. Tepeliğin alt iki köşesinde stilize edilmiş akantus yaprakları S ve C kıvrımlarıyla birer volüt oluşturmaktadır.

Yazı şeridi soldan sağa doğru diagonal meyilli olup, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde onbir satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Taşın arka yüzünde ise; çok yüzeysel olarak üstten alta doğru ele alınan bir servi ağacı yerleştirilmiştir.

Ayak taşı ise; basık, üçgen sivri bir tepeliğin her iki yanından aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçime sahiptir. Şahidenin gövdesinde çok yüzeysel olarak bir servi ağacı ele alınmıştır. Servi ağacı alttan üste doğru gidildikçe incelen ve ucu sağa doğru kıvrılan biçimdedir. Gövdesinin içi taralıdır. Alt gövdesinin her iki yanında birer madalyon içinde altı yapraklı bir yıldız çiçeği işlenmiştir. Üst gövdesinin her iki yanından çıkan dal üzerinde, iki dalın ortasında yer alan birer horoz ibiği çiçeği motifi tasvir edilmiştir. Ayak taşının arka yüzünde de üst ucu sağa doğru kıvrık olan, alttan üste doğru incelenerek devam eden bir servi ağacı kazılarak yerleştirilmiştir.

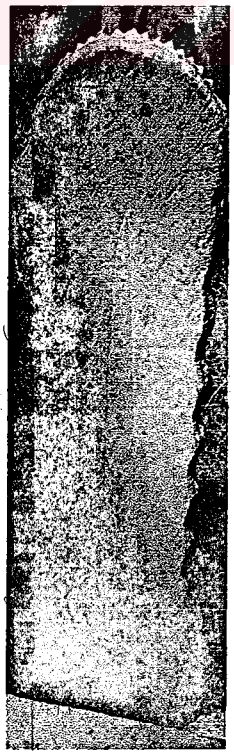
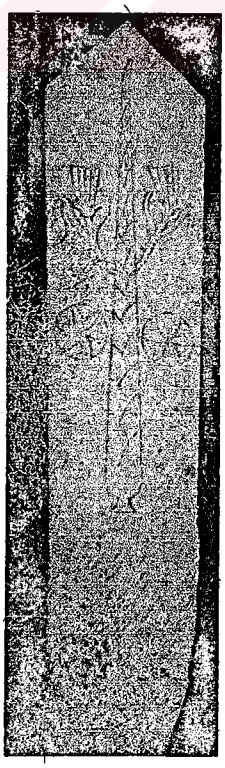
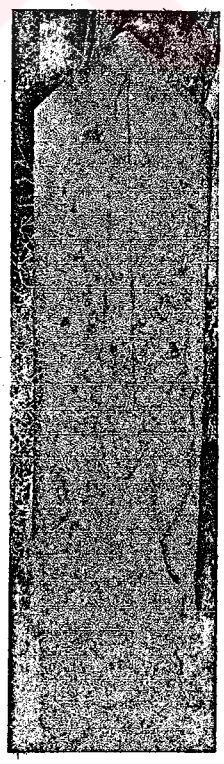
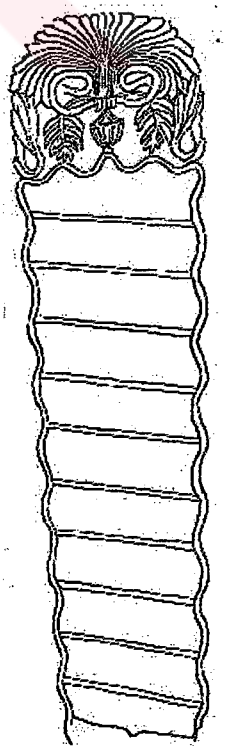

Fot.14 Baş taşı Fot.15 Taşın arkası Fot.16 Ayak taşı Fot.17 Ayak taşının arkası Çiz.8 Baş taşı

Katalog Örnek No : A-8

Katalog Kroki No: A-19

Fotoğraf No : 18-19

Çizim No : 9-10

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1258 / M.1842

Kime Ait Olduğu : Müftüzâde Mustafâ Efendinin Zevcesi Emine Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Hayy sene 1258
-Müftüzâde Mustafâ
-Efendinin Zevcesi
-Merhûme Emine
-Hanım rûhuna Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde, üçgen alınlık formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	100 cm.	107 cm.	-	-	-	8 cm.
Alt	-	-	25 cm.	25 cm.	7 cm.	8 cm.
Üst	12 cm.	16 cm.	36 cm.	28 cm.	8 cm.	8 cm.
Kenar	88 cm.	91 cm.	-	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Boyama, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (akantus, horoz ibiği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Tepelik kısmından alta doğru inildikçe daralan bir biçime sahip mezar taşının, kitabe kısmı ile tepelik kısmını birbirinden yuvarlak kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst kısmından dikey bir şekilde yükselen stilize edilmiş akantus yaprakları üst, sol ve sağ alt kısma doğru kıvrılarak devam etmektedir. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin

içinde, beş satır olarak kabartma halinde verilmiş yazı şeritleri göze çarpmaktadır. Kitabenin olduğu yüzey lacivert doğal boya ile boyalıdır.

Ayak taşı yanlardan sivri üst tepelik kısmına doğru gidildikçe genişlemektedir. Gövde yüzeyinde ucu sağa doğru kıvrık, gövdesi alttan üste doğru genişleyen içi taralı, gövdesinin iki yanından birer dal çıkan ve bu dalların her bir tarafında birer horoz ibiği çiçeği motifi bulunan servi ağacı kazılarak işlenmiştir.

Fot.18 Baş taşı

Fot.19 Ayak taşı

Çiz.9 Baş taşı

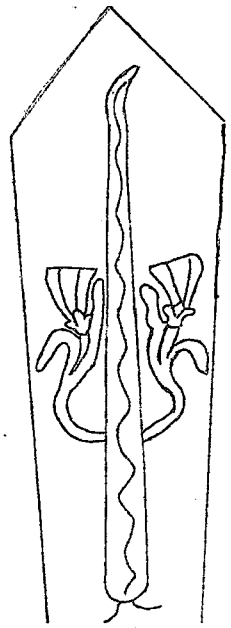

Çiz.10 Ayaktaşı

Katalog Örnek No : A-9

Katalog Kroki No: A-9

Fotoğraf No : 20

Çizim No : 11

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1262 / M.1845

Kime Ait Olduğu : Recebzade Saîd Ahmed Efendi Validesi Allame Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Nazar kıl çeşm-i ibretle gel beni okut ey arif-i dânâ
-Bu âlem cümle fânidir inayet et dua ihdâ
-Ki Gördüs naibi Hacı Recebzâde Saîd Ahmed
-Efendi validesi Alime hanım afif edâ
-Nasib-i hâk çekmiş kuvadan mevtü-l-garib üzre
-Ezelden levh-i mahfuzda meğer olmuş kalem icrâ
-Nidayı ırci'î vârid olunca sû-yi hatiften
-fenâdarın kıldı hemân oldu revân-ı ukbâ
-Zunûbun mağfiretle kabrini nurûnla tenvir et
-Ata kıl cümle maksûdun ayâ sahib-i kej bahşâ
-Vefat tarihin dedim sa'idi ahî sirişkiyle
-Mekânın eylesin mabud sarayı cennet el-me'vâ
-Sene 1262

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, şematik ve naturalist üslup karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövdeli, üçgen alınlık formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	146 cm.	-	-
Alt	-	33 cm.	6 cm.
Üst	18 cm.	43 cm.	7 cm.
Kenar	128 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu: Nesneli (vazo), bitkisel (akantus, armut, erik, gül, lale, palmiye, servi, sümbül) geometrik (yumurta dizisi) ve nesneli (cami,ev) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Tepelikden aşağıya doğru inildikçe daralan mezar taşının üst kısmıyla, gövde kısmı yatay bir silmeyle ayrılmaktadır. Ayrılan iki silme bordürü arasında, içinde inci, yumurta ve nokta dizisini andırdığı düşünülen motifler bulunmaktadır. Tepeliğin sol tarafına düşen kısmında önde 3 mimari birim, arkada bir cami olan, sur duvarlarıyla çevrili bir şehir manzarası verilmeye çalışılmıştır. Sağ tarafta ise, bitkisel unsurlar işlenmiştir. Tepeliğin en üst sivri kısmının olduğu yerde barok karakterli akantus motifinden oluşan kartuş dikkat çekmektedir. üç adet sivil mimari birim , soldan sağa doğru yükselerek kavis yapan, düzgün kesme taş duvar örgüsüne sahip bir cephe üzerine yan yana yerleştirilmişlerdir. Soldaki birim ile ortadaki ortada ki birim arasına bir servi ağacı konulmuştur. Birimler sivri külahlı olup, gövde yüzeylerinde; soldaki ve ortada ki yapıda yuvarlak kemerli iki pencere açıklığı konulmuş ve bunlar eğimli çizgilerle belirtilmiştir. Sağdaki köşkün cephe yüzeyinde baklava dilimli, yuvarlak kemerli bir pencere açıklığı işlenmiştir. üç sivil mimari birimin arkasına düşen kısımda alemli, dört dilim kubbeli bir cami motifi ve sol yanında tam işlenememiş, üst kısmı az verilmiş bir mimari birim ve servi ağacı ele alınmıştır. Caminin kubbe eteğinde yatay iki kuşak meydana getiren profilin yüzeyinde yan yana yuvarlak kemerli üç pencere açıklığı yerleştirilmiştir. Pencereler tam olarak işlenmemiş olup, baklava dilimleri ile belirtilmiştir. Caminin bitişiğinde ve sağında olan minaresi tek şerefelidir. Şerefenin üstünde kapısı ve üstünde bir mazgal deliği, en üstünde de sivri külahı vardır. Gövdesinde iki adet mazgal deliği bulunmaktadır. Caminin ön cephesinde, soldaki ve ortadaki pencerenin ortasında bir servi ağacı konulmuştur.

Taşın üst sağ kısmında meyveler, çiçekler ve yapraklardan oluşan bir natürmort betimlemesi karşımıza çıkmaktadır. Merkezde duvar örgüsünün üst kısmında ağaç veya çiçek bulunmaktadır. Sağdaki kısımda bereket boynuzu biçiminde yapılmış bir vazo içerisinden çıkan yapraklar ve çiçekler, güller ve armutlarla birlikte ele alınmış olup, taşın yüzeyini boş bırakmacasına kaplamaktadır.

Yatay silmenin alt tarafında, gövde kısmında barok karakterli S ve C kıvrımlarından oluşan stilize edilmiş akantus yaprakları kitabenin üst kısmını çevrelemektedir.

Kitabenin iki yanında bitkisel unsurlu iki sütunce motifi vardır. Kitabe soldan sağa doğru eğim yaparak inen bir çerçeve içindedir.

Taşın sol üst yanındaki 3 adet yapının önünden ve soldan sağa doğru kavis yapan duvar örgüsü ile az da olsa bir derinlik ifadesi verilmeye çalışılmıştır. Mezar taşında yedi adet çerçeve içinde ondört satır halinde kitabe kabartma olarak verilmiştir.

Fot.20 Şahide

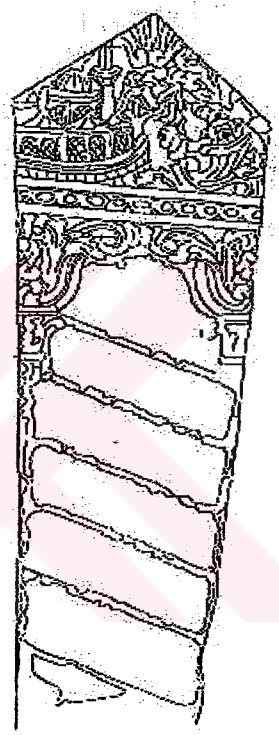

Çiz.11 Şahide

Katalog Örnek No : A-10

Katalog Kroki No : A-16

Fotoğraf No : 21

Çizim No : 12

İnceleme Tarihi : 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1264/M.1847

Kime Ait Olduğu : Hâcı Muhammed Ağâ

Kitabe :

-Sene 1264 Hüve'l muîn
-İş bu sâhibi makberi
-Hâcı Muhammed Ağâ
-Ukbâya irtihâl kıldı
-Fehmedüb dünya bekasın.....heman
-İrciî emrine cân-u dilden kıldı imtisâl
-Halkı hüsn ile bana olmuş ebed.....
-Bu mükafat ile.....didar ve mal

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Alt kısmı gömülü ve üst kısmı sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	118 cm.	29 cm.	-	
Alt	-	29 cm.	8 cm.	
Üst	26 cm.	29 cm.	7 cm.	
Kenar	92 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	17 cm.	25 cm.	17 cm.	71 cm.
Boyun	9 cm.	14-20 cm.	7 cm.	42-52 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, sekiz satır kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın oval formlu olup, takkenin yalnızca biraz görülen üst kısmı elips biçimdedir. Destar yatay ve soldan sağa doğru diagonal bir biçimde sarıklı başlığı dolanmaktadır. Başlığın sağ üst yanından püskülü veya taylesanı aşağıya doğru sarkmaktadır.

Fot.21 Şahide

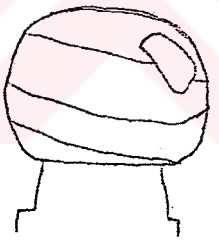

Çiz.12 Başlık

Katalog Örnek No : A-11

Katalog Kroki No: A-15

Fotoğraf No : 22

Çizim No : 13

İnceleme Tarihi : 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1266/M.1849

Kime Ait Olduğu : Mucuri Muhammed Efendinin.....

Kitabe :

-Sene 1266
-Hüve'l- hallâku'l-Bâkî
-Merhûm ve mağfûr leh
-Mucûri Muhammed Efendinin

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövdeli formdadır.

Bugünkü Durumu : Gömülü ve sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	63 cm.	33 cm.	11 cm.	
Alt	-	28 cm.	11 cm.	
Üst	30 cm.	33 cm.	11 cm.	
Kenar	32 cm.	-	6 cm.	Çevre
Başlık	21 cm.	21 cm.	18 cm.	65-80 cm.
Boyun	9 cm.	15 cm.	10 cm.	47 cm.

Kullanılan Malzeme : Taştan yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dört satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Taşın alt kısımı gömülüdür.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın formlu olup, kavuğun görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir. Destar başlığın ortasına kadar düzgün ve yatay bir şekilde, dolanmaktadır. Başlığın destarı sağ üstten sol aşağıya doğru diagonal olarak ele alınmıştır. Katibi denen kavuk cinsinden ve kısa sarıklı yıldız dilimli başlıklıdır.

Fot.22 Şahide

Çiz.13 Başlık

Katalog Örnek No : A-12

Katalog Kroki No: A-10

Fotoğraf No : 23

Çizim No : 14

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1274 / M.1857

Kime Ait Olduğu : Şehidzade Hüseyin.....

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt sene 1274 t. 15 r. A.
-Cihâna doymadı cânım
-Ecel yakdı giribânım
-Şehidzâde Hüseyin

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve naturalist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Süsleme biçiminden bir kadına ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	67 cm.	-	4 cm.
Alt	-	29 cm.	4 cm.
Üst	11 cm.	34 cm.	4 cm.
Kenar	56 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (akantus, gül, kalla, kıvrık dal) ve geometrik (dalga) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Gövdesinin alt kısmı toprağa gömülü durumda olan mezar taşı, yuvarlak kemer biçimli bir tepeliğin iki yanından aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçime sahiptir. Tepeliğin orta kısmına yakın yerde kalla çiçekleri, merkezin dört tarafına da birer gül yerleştirilmiştir. Üst kısımdaki gülün üzerinden başlayarak üste, sola ve sağa doğru kıvrılarak giden, stilize edilmiş akantus yaprakları ve alt yandan

çıkan dallar üzerinde bulunan kalla çiçekleri tepelik kısmının kompozisyonunu oluşturmaktadır. Tepeliğin alt kısmı ile yazı şeridini her iki yönden çeviren silme arasında, alttan üste doğru devam ederek giden dal üzerinde, gül goncasını hatırlatır gibi kalla çiçekleri dizilmiştir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekildedir. Taşın toprak üstünde görünen yüzeyi, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır kabartma halinde verilmiştir.

Fot.23 Şahide

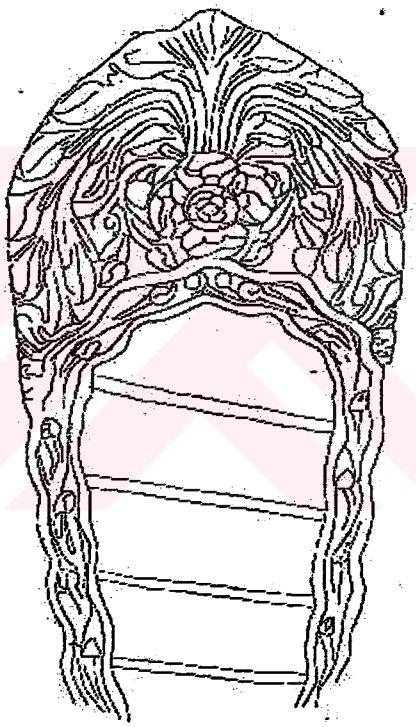

Çiz.14 Şahide

Katalog Örnek No : A-13

Katalog Kroki No: A-12

Fotoğraf No : 24

Çizim No : 15

İnceleme Tarihi : 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1281/M.1864

Kime Ait Olduğu : Şehidzâde Hüseyin Hüsni Efendi Mahdumu Muhammed Tevfik

Kitabe :

-Sene 1281 Ah mine'l- mevt
-Cihâna doymadı cânım
-Şehîdzâde Hüseyin Hüsnî
-Efendinin mahdûmu
-Muhammed Tevfik rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	66 cm.	-	8 cm.	
Alt	-	21 cm.	8 cm.	
Üst	19 cm.	22 cm.	8 cm.	
Kenar	47 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	11 cm.	19 cm.	12 cm.	50 cm.
Boyun	8 cm.	15 cm.	7cm.	42 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşı, alttan üste doğru dikdörtgen bir forma sahiptir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık : Fes alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemekte, sol yanından aşağıya doğru püskülü sarkmaktadır. Fesin tepesi yuvarlak formdadır. Aziziye denen fes türündendir.

Fot.24 Şahide

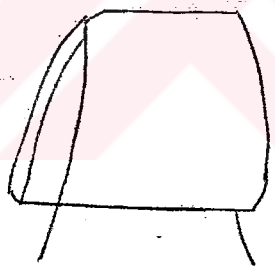

Çiz.15 Başlık

Katalog Örnek No : A-14

Katalog Kroki No: A-8

Fotoğraf No : 25-26

Çizim No : 16-17

İnceleme Tarihleri : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1289 / M.1872

Kime Ait Olduğu : Kantarcı oğlu Hasan Ağâ zevcesi Emine Hoca

Kitabe : -Sene 1289
-Hüve el-hallâku'l-Bâkî
-El-merhûm ve el-mağfûr lehâ
-Kantarcı oğlu
-Hasan Ağâ zevcesi
-Emine Hoca rû-
-huna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	71 cm.	63 cm.	-	-	7 cm.	8 cm.
Alt	-	-	31 cm.	30 cm.	7 cm.	8 cm.
Üst	18 cm.	19 cm.	32 cm.	34 cm.	7 cm.	8 cm.
Kenar	53 cm.	44 cm.	-	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma tekniği ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (servi), Nesneli (cami) ve geometrik (testere dişi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Baş taşının üst kısmı üçgene yakın şekilde olup, içlerine bir bordür gibi devam eden üçgen biçiminde testere dişi gibi çentikler atılmış, bu üçgenlerin altına da oldukça yüzeysel, diagonal biçimde çizgiler kazılarak işlenmiştir. Bu çizgilerin kesiştiği üst noktada minareli bir cami olabileceği düşünülen bir motif karşımıza çıkmaktadır. Bunun üzerinde belirleyici hiçbir işaret yoktur. Son derece

şematik biçim arz etmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir biçimde, yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Ayak taşı, alttan üste doğru gidildikçe incelen, üst kısmı sivri kemer biçimlidir. Taşın yüzeyinde içi taralı ve ucu sağa kıvrık bir servi ağacı göze çarpmaktadır.

Fot.25 Şahide

Fot.26 Ayak taşı

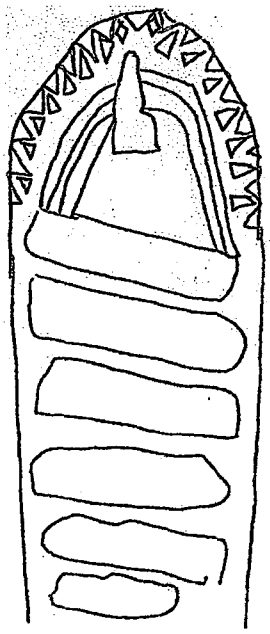

Çiz.16 Şahide

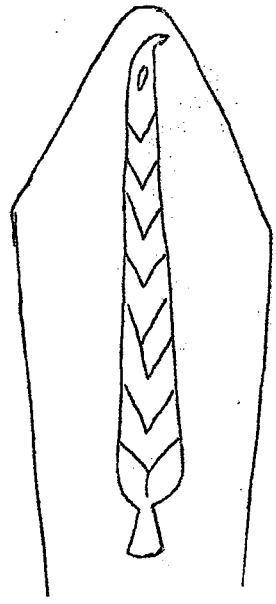

Çiz.17 Ayak taşı

Katalog Örnek No : A-15

Katalog Kroki No: A-11

Fotoğraf No : 27

Çizim No : 18

İnceleme Tarihi : 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1291/M.1874

Kime Ait Olduğu : Belli değil

Kitabe :

-1291
-Hüve'l- hayyûllezi lâ yemût
-Ya ilahi eyle makâmın ravza-i cennet
-Ya Muhammed kıl şefaat ümmetindir
-Merhûm ve mağfûrun leh Musulun

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	60 cm.	30 cm.	5 cm.	
Alt	-	30 cm.	5 cm.	
Üst	26 cm.	30 cm.	5 cm.	
Kenar	34 cm.	-	-	Çevre
Başlık	17 cm.	20 cm.	9 cm.	56 cm.
Boyun	9 cm.	17 cm.	5 cm.	44 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri üstte ilk satırı düz, altta ise; soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Külah alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemektedir. Külahın tepesi ovale yakın formdadır.

Fot.27 Şahide

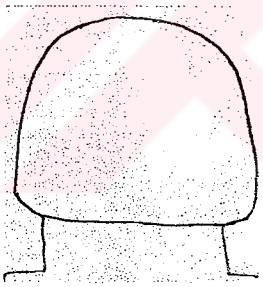

Çiz.18 Başlık

Katalog Örnek No : A-16

Katalog Kroki No: A-14

Fotoğraf No : 28

Çizim No : 19

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1296 / M.1879

Kime Ait Olduğu : Belli değil

Kitabe :

-Hüve'l Bâkî sene 1296
-İlahi ente rahmani
-Recâi minke gufrâni
-Ve la te'huz bi-isyâni
-Ve kemmi'l- küllü noksâni

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Süsleme biçiminden kadın mezarı olabileceği düşünülmektedir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	99 cm.	-	6 cm.
Alt	-	31 cm.	6 cm.
Üst	21 cm.	38 cm.	6 cm.
Kenar	78 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (akantus), geometrik (tek inci) ve nesneli (saksı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Taşın alt kısmı yok ve kırıktır. Alttan üste doğru genişleyen, yuvarlak kemer biçimli tepeliği bulunmaktadır. Gövde ile tepelik kısmını bir silme ayırmaktadır. Silmenin üst kısmında bitkisel bir kompozisyon, alt kısımda yazı şeritleri bulunmaktadır.

Taşın tepeliğinin ortasında, alt kısmı sekiz dilimli olan bir saksı göze dikkat çekmektedir. Bu saksıdan çıkan akantus yaprakları üste, sola ve sağdan aşağıya devam etmektedir. Her iki yöne devam eden yaprakların arasında birer inci motifi yer almaktadır.

Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir biçimde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır ve kabartma halinde verilmiştir.

Fot.28 Şahide

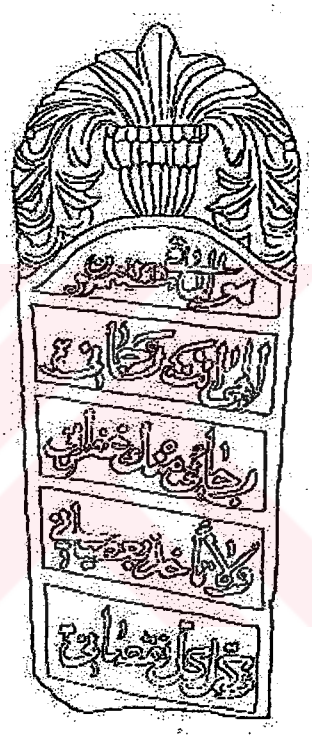

Çiz.19 Şahide

Katalog Örnek No : A-17

Katalog Kroki No: A-5

Fotoğraf No : 29

Çizim No : 20

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1300 / M.1882

Kime Ait Olduğu : Şehidzâde Hâcı Mustafâ Ağâ zevcesi Dudu Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî Sene 1300
-Müyesser oldu bana Şehâdet
-İlâhî sen nasib eyle saâdet
-Bulayım ta ki resûlinden şefâat
-Şehidzâde Hâcı Mustafâ Ağâ
-Zevcesi Dudu hanım rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	139 cm.	-	7 cm.
Alt	-	28 cm.	7 cm.
Üst	9 cm.	40 cm.	7 cm.
Kenar	130 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (akantus), nesneli (vazo) motif seçilmiştir.

Kompozisyon: Mezar taşı üstten alta doğru incelen bir görünüm arz etmektedir. Gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Tepelikte

kaideli bir vazo içerisinden üste doğru yükselen ve yanlara doğru sarkan stilize edilmiş akantus yaprakları göze çarpmaktadır. Vazonun gövdesi stilize bitkisel unsurlarla bezemelidir. Bordürün alt kısmında, soldan sağa doğru eğimli bir biçimde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeridi yedi satır ve kabartma halinde verilmiştir.

Fot.29 Şahide

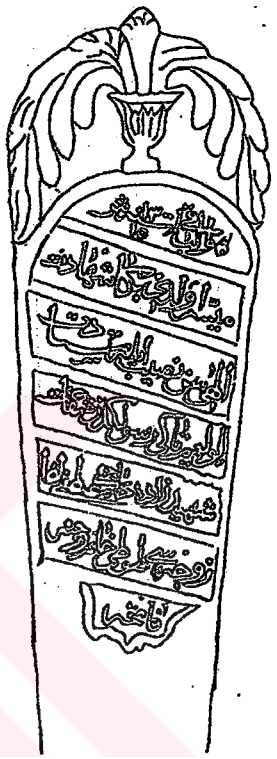

Çiz.20 Şahide

Katalog Örnek No : A-18

Katalog Kroki No: A-23

Fotoğraf No : 30-31

Çizim No : 21

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1303 / M.1885

Kime Ait Olduğu : Şehidzâde Râmi Beğ Zevcesi Zarife Hânım

Kitabe :

-Hüve'l-Hayy'ül-Bâkî
-Sene 1233
-Müyesser oldu bana şehadet
-İlahi sen nasib eyle sâadet
-Bulam ta ki resulunden şefâat
-Merhûme şehidzâde Râmi beğ
-Zevcesi Zarife Hânım
-Rûhuna Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	100 cm.	102 cm.	-	-	6 cm.	7 cm.
Alt	-	-	33 cm.	32 cm.	6 cm.	7 cm.
Üst	12 cm.	12 cm.	35 cm.	39 cm.	6 cm.	7 cm.
Kenar	88 cm.	90 cm.	-	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği :Kazıma tekniği ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (akantus, palmet, servi) ve nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Baş taşı : Tepelik kısmından inildikçe daralan mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir silme çevirmektedir. Bu silmenin

üstünde, kaidesi bir ters palmet olan, vazo içerisinden üste doğru çıkan, yanlara doğru sarkan, stilize edilmiş dallar ve yapraklar göze çarpmaktadır. Vazonun gövdesi bitkisel unsurlarla bezemelidir.

Silmenin alt tarafında, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde çerçevelerin içinde yazı şeritleri sekiz satır ve kabartma halinde verilmiştir.

Ayak taşı : Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen dikdörtgene yakın bir biçime sahip olan ayaktaşının, gövde yüzeyinde oldukça basit, üst ucu sağa doğru kıvrık bir servi ağacı kazılarak tasvir edilmiştir.

Fot.30 Şahide

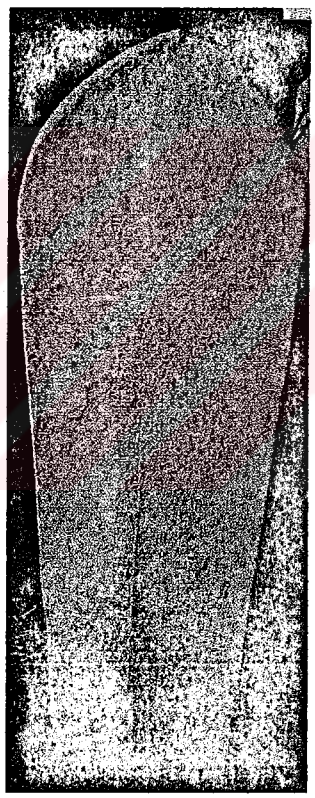

Fot.31 Ayaktaşı

Çiz.21 Şahide

Katalog Örnek No : A-19

Katalog Kroki No: A-7

Fotoğraf No : 32

Çizim No : 22

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1318/ M.1900

Kime Ait Olduğu : Belli değil.

Kitabe : -Hüve'l-Bâkî sene 1318 fî 8 Receb
-Esub bad-ı ecel soldurdu nâgâh
-Dükendi ömrü eyledi azm-ı bekâ
-Garib vâlidi hasretde bağrı büryândır

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Natüralist verilmiştir.

Biçimi : Üçgen tepelikli, dikdörtgene yakın gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik, kırık ve eksik durumdadır.

Türü : Süsleme biçiminden kadın mezarı olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	62 cm.	35 cm.	6 cm.
Alt	-	35 cm.	6 cm.
Üst	11 cm.	35 cm.	6 cm.
Kenar	51 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kalla, mimoza), nesneli (kordon) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Şahide alttan üste doğru genişleyerek devam etmektedir. Sivri kemer biçim tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst tarafından yükselerek devam eden, küçük, kordon veya bağ diye adlandırdığımız dikdörtgen biçimli bir nesnenin içinde, bukle

haline getirilmiş kalla çiçekli ve mimozalı dallar, yanlardan alt iki yöne doğru kıvrılmaktadır.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dört satır ve kabartma halinde verilmiştir.

Fot.32 Şahide

Çiz.22 Şahide

Katalog Örnek No : A-20

Katalog Kroki No : A-20

Fotoğraf No : 33

Çizim No : 23

İnceleme Tarihi : 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1319/M.1901

Kime Ait Olduğu : Birgivi müftüzâde Behçet Efendi mahdumu Servet Beğ

Kitabe : -Sene 1319
-Dünyaya geldim ne oldu neyledim
-Takdiri hudâ böyle imiş bilmedim
-Birgivi müftüzâde Behçet
-Efendi mahdumu Servet Beğ'in
-Rûhu içün fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövdeli

Bugünkü Durumu : Devrik ve sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	58 cm.	-	5 cm.	
Alt	-	23 cm.	5 cm.	
Üst	19 cm.	25 cm.	5 cm.	
Kenar	39 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	13 cm.	18 cm.	8 cm.	46 cm.
Boyun	6 cm.	6 cm.	5 cm.	32 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (yapraklı dal), nesneli (başlık, takı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır ve kabartma halinde verilmiştir. Taşın arkası plaka gibi ince şekilde ele alınmıştır.

Başlık : Kareye yakın, üstten alta doğru gidildikçe genişleyen formda ele alınmış olan başlık küçük kızların giydiği bir başörtüsü şeklinde gibidir. Başlığın üzerinde dal üzerinde yapraktan oluşan bitkisel bir bezeme bulunmaktadır. Başlığın alın hizasına gelecek tarafı, yay veya C şeklindedir. Biraz daha altta da bir sıra inci veya gerdanlık dizisinin yer aldığı göze çarpmaktadır.

Fot.33 Şahide

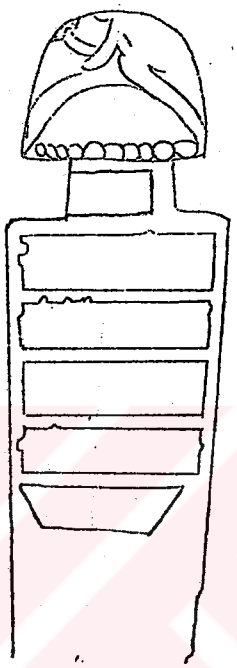

Çiz.23 Şahide

Katalog Örnek No : A-21

Katalog Kroki No: A-21

Fotoğraf No : 34-35

Çizim No : 24-25

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : H.1322 / M.1904

Kime Ait Olduğu : Müftüzâde Muhammed Nuri Efendi mahdumu Ahmed Şefket Beğ

Kitabe :

-Sene 1322
-Ah gençlikde o biçare kılub azm-i bekâ
-Olmadı derdime bin dürlü ilâc kâr-ı şifâ
-Ah hüdam şevketim aldın elimden ah-ı vâh
-Namlı gitti şevketim cehlinden bi-gâne
-Akıbet badirinin yakdı ateş sinesinin
-Oldu bir nahl-ı ümidinden o divâna cüdâ
-Görmedi zevk-i cihânı zerre kadr hâsılı
-Ola cennette dahi barri makam 'alâ
-Birgivi müftüzâde Muhammed Nûri Efendi Mahdûmu
-Ahmed Şevket Beğin rûhu içün fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak ta.	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	161 cm.	195 cm.	37 cm.	37 cm.	7 cm.	7 cm.	
Alt	-	34 cm.	37 cm.	37 cm.	7 cm.	7 cm.	
Üst	21 cm.	27 cm.	37 cm.	37 cm.	7 cm.	7 cm.	
Kenar	140 cm.	168 cm.	-	-	3 cm.	3 cm.	Çevre
Başlık	14 cm.	-	20 cm.	-	14 cm.	-	39 cm.
Boyun	8 cm.	-	14 cm.	-	7 cm.	-	47 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Baş taşı başlıklı olup, taşın yüzeyinde süsleme unsuru bulunmamaktadır. Soldan sağa doğru silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde onbir satır halinde yazı şeridi kabartma olarak verilmiştir. Gövde yüzeyi doğal boya ile boyalıdır.

Ayak taşı , devrik, ağaca dayalı bir vaziyettedir. Şahidenin üst kısmı yuvarlak kemer biçimli, gövdesi de üstten alta doğru dikdörtgen bir forma sahiptir. Üst kısmı soğanımsı bir biçimde verilmiştir. Gövdesinin yüzeyinde alttan üste doğru incelerek devam eden ve ucu sağa doğru kıvrık olan bir servi ağacı kazılarak ele alınmıştır.

Başlık : Fes alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemektedir. Fesin tepesi yuvarlağa yakın formdadır. Aziziye fes türündendir.

Fot.34 Baş taşı

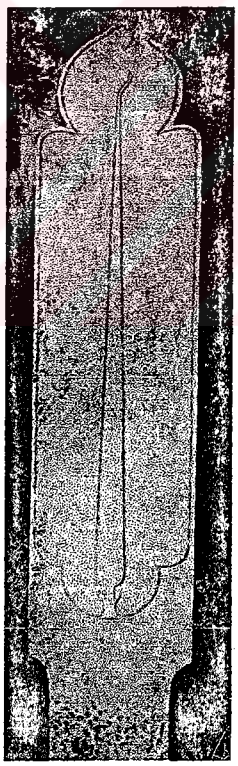

Fot.35 Ayak taşı

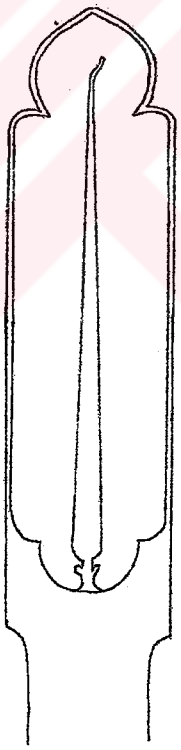

Çiz.24 Ayak taşı

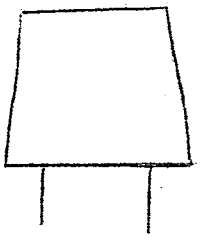

Çiz.25 Başlık

Katalog Örnek No : A-22

Katalog Kroki No: A-3

Fotoğraf No : 36-37

Çizim No : 26

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : M.1830-1900 arası

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mustafâ Ağâ

Kitabe :

-Hüve'l-Hayy'ül-Bâkî
-Hak kelamında buyurdu küllü nefsin zâikâ
-Ke's-i mevti nûş eder ahiren insan bi- murad
-Hacı Mustafâ Ağâ yeni şehitzâde bu sikâl
-Terk edüb fâni cihânı eyledi azmi bekâ
-Davete kıldı icâbet güş edince.
-Cennet-i alâda kılsın hur'u gılmâna safâ
-Hanean mükerrem idi ehli ulûm e sâlik
-Destgiri ola eltâf-ı hudâ rûz-ı cezâ
-Eylesün eshel hesabın hazret-i rabbi kerim
-Ruz-ı mahşerde şefi' olsun habibi kibriyâ
-Çıkdı evclere suedâ kuvvetinde tarihin didi
.....

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	146 cm.	141 cm.			7 cm.	6 cm.	
Alt	-	-	24 cm.	38 cm.	7 cm.	6 cm.	
Üst	28 cm.	20 cm.	35 cm.	39 cm.	7 cm.	6 cm.	
Kenar	118 cm.	121 cm.	-	-	-	4 cm.	Çevre
Başlık	19 cm.	-	30 cm.	-	14 cm.	-	50 cm.
Boyun	5,5 cm.	-	15 cm.		7 cm.	-	44 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.
Konu : Bitkisel (horoz ibiği, servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.
Kompozisyon: Herhangi bir süslemesi bulunmayan baş taşı, başlıklıdır. Kitabesi soldan sağa doğru eğimli olup, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde onüç satır halinde kitabesi kabartma olarak yer almaktadır.

Ayak taşı ise; sivri basık bir tepeliklidir. Yanlardan aşağıya doğru gittikçe incelen bir servi ağacı kazılarak işlenmiştir. Servi ağacının içi V veya onbaşı nişanı şeklinde taralıdır. Servinin en üst ucu sağa doğru kıvrıktır. Ağacın gövdesinin her iki yanından çıkan dal üzerine, iki dal arasına birer horoz ibiği çiçeği motifi karşılıklı olarak yerleştirilmiştir.

Başlık : Yatay oval formlu olan başlığın destarları , sağdan sol alta doğru diagonal ve yatay olarak atılarak sarılmış ve başlığın bütün yüzeyini kaplamıştır.

Tarihlendirme : Başlık biçiminden (B-157, B-179'da görüldüğü gibi) ve ayaktaşındaki süsleme bakımından (A-5, A-7, A-8, H-33'de ele alındığı üzere) benzer örneklerle karşılaştırdığımızda bu mezar taşının XIX.yy.ikinci çeyreği ile son çeyreği arasına ait olabileceği düşünülebilir.

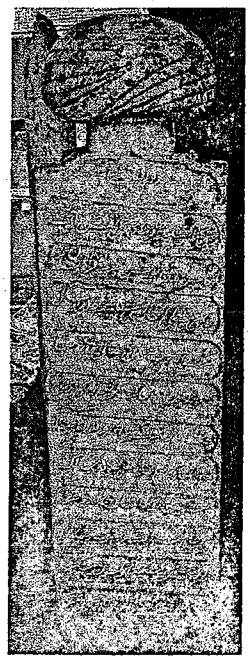

Fot.36 Baş taşı

Fot.37 Ayak taşı

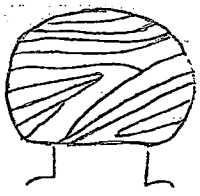

Çiz.26 Başlık

Katalog Örnek No : A-23

Katalog Kroki No: A-6

Fotoğraf No : 38

Çizim No : 27

İnceleme Tarihi : 12.8.2001, 30.10.2001, 10.5.2002, 18.10.2002, 8.5.2003

Yeri : Ağalar Mezarlığı

Tarihi : - 19.yy. ikinci çeyreği ile 20. yy. başı

Kime Ait Olduğu : Ahmed Efendi zevcesi Fâtıma ez-Zehrâ

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî Ahmed Efendi zevcesi

-Fâtıma ez-Zehrâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	38 cm.	-	8 cm.
Alt	-	19 cm.	8 cm.
Üst	6 cm.	20 cm.	8 cm.
Kenar	32 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (palmiye) seçilmiştir.

Kompozisyon: Gövdesinin alt kısmı toprağa gömülü durumdadır. Şahidenin, üst kısmı sivri kemer biçimlidir. Gövde ile kitabe şeridinin bulunduğu kısmı, yuvarlak kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst kısmından yükselerek devam eden, yuvarlak gövdeli, içi baklava dilimleriyle taralı, üste, yanlara doğru sallanan,

üzerinden dallar çıkan, ananas meyvesinini veya daha çok palmiyeyi de andıran bir bitkisel kompozisyon ele alınmıştır.

Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde kitabe kısmı üç satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Tarihlendirme : Tarih kısmı gömülü olan mezar taşının benzer örneği Gördes mezarlıklarında bulunmamaktadır. Ananas meyvası veya palmiye ağacını hatırlatan bir görünümü vardır. Ancak barok etkili stilize yapraklarla ananas veya palmiye motifinin ele alınış biçiminden yola çıkarak A-5 (M.1835), A-12 (M.1857), A-17 (M.1882), A-16 (M.1879), A-6 (M.1839), A-8 (M.1842), H-38 (M.1879), H-40 (M.1887), H-46 (M.1902), B-214 (M.1913) mezar taşlarında görüldüğü gibi kıvrılan, sallanan yapraklar, bu mezar taşının süslemesinde de karşımıza çıkmaktadır. Motifler biraz farklı ama üslup benzemektedir. Bir etkileşim söz konusudur.Dolayısıyla XIX.yy. ikinci çeyreği ile XX.yy. başı arasına tarihlemek düşünülebilir. Ayrıca bu mezarlıktaki mezar taşları bir şahide hariç diğerleri XIX ile XX.yy.başına aittir.

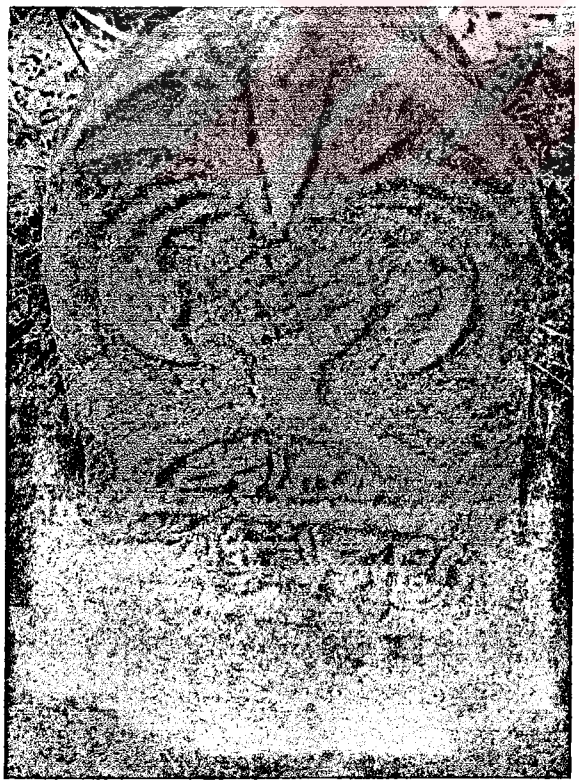

Fot. 38 Şahide

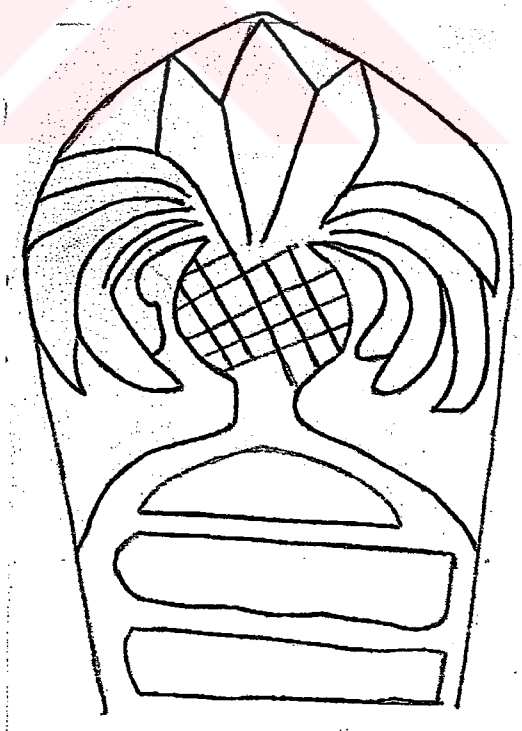

Çiz. 27 Şahide

B. Büyük Mezarlık:

Eski Gördes'e giden aşağı yol üzerindedir. Üst batı ucunda Ağalar, aşağı ucunda Garipler ve Hüseyni Baba Mezarlığı ile çevrilidir. Kapsadığı alan açısından en büyük mezarlıktır. Halk arasında Ulu Mezarlık diye de anılır. Mezarlık alanı engebeli, inişli çıkışlı bir alan üzerinde yer almaktır (Fot.39-42, Kroki 1,3). Geçmişte Gördes'te olan büyük heyelanda mezarlık alanının bazı kısımlarında da toprak kaymaları olduğu ifade edilmekte ve bazı yerler bunun sonucu olsa gerek çukur içindedir.

Fot.39 Büyük Mezarlıktan genel görünüm

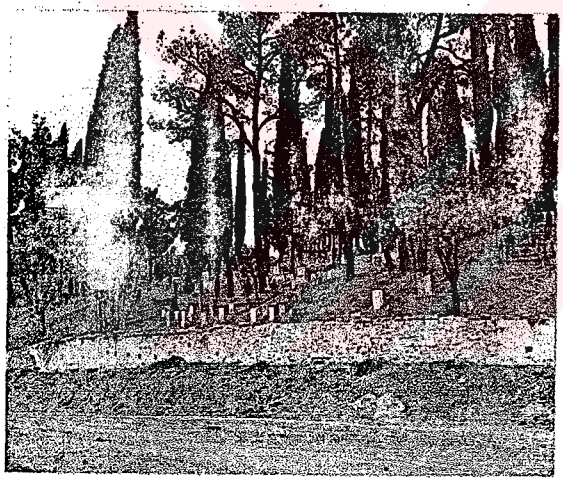

Fot.40 Büyük Mezarlıktan genel görünüm

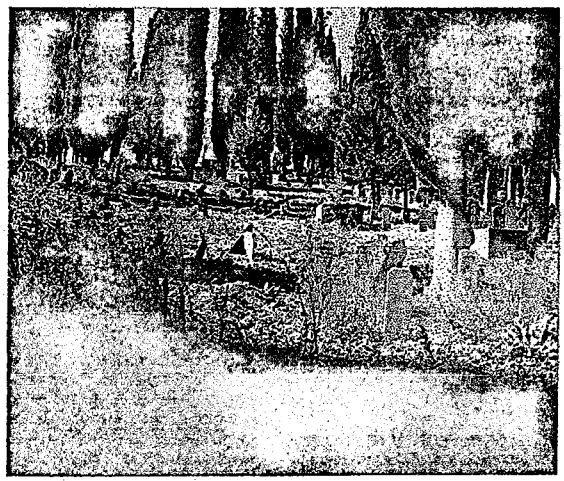

Fot.41 Büyük Mezarlıktan genel görünüm

Fot.42 Büyük Mezarlıktan genel görünüm

Katalog Örnek No : B-1

Katalog Kroki No : B-130

Fotoğraf No : 43

Çizim No : 28

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1121 / M.1709

Kime Ait Olduğu : Mürsel oğlu Mustafa Kerimesi Aişe

Kitabe : -Hüve'l-mu'in

-Nazeninim gitti cennet bağına
-Yaktı firâkı valideyni cânına
-Merhum Mürsel oğlu Mustafa
-Kerimesi Aişe rûhuna fâtihâ
-Sene 1121

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövdeli ve üçgen alınlık formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	95 cm.	-	-
Alt	-	20 cm.	5 cm.
Üst	13 cm.	28 cm.	5,5 cm.
Kenar	82 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı alttan üste doğru genişleyen bir biçimde ele alınmıştır. Üst kısmı sivri bir tepelikle son bulmaktadır. Gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Mimari ve bitkisel motifler kompozisyonu meydana getirmektedir.

Tepeliğin sol kısmında yer alan cami kubbelidir. Kubbesi alemli ve dilimli örtülüdür. Çift sıra Yatay bir silme üzerine oturan kubbenin yanında çok az bir kısmı verilen küçük bir yapı daha vardır. Kubbenin oturduğu çift sıra silme sağa doğru kırılma yaparak gitmektedir. Cephesinde kesme taş duvar örgüsü, iki kanatlı dikdörtgen biçimli bir kapısı ile yanında yuvarlak kemer biçimli içi düz ve çizgilerle taralı şebekeli bir penceresi yer almaktadır. Caminin sağında, kesme taş duvar örgülü kaidesi üzerinde yükselen minaresi göze çarpmaktadır. Minarenin en üst kısmı işlenmemiştir. Gövdesinde bileziği, mazgal pencereleri, şerefesi ve şerefe kapısı bulunmaktadır. Minarenin kaidesine bitişik olarak devam eden çift sıra silme üzerinde yer alan iki kubbeli yapılarda dilimli bir örtüye sahiptir. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli, içi baklava dilimleriyle taralı bir pencere, bu pencerenin iki yanında kesme taş duvar örgüsü dizilidir. Minarenin solunda ve sağında toplam iki adet servi ile bir kısmı gözüken bir çiçek motifi dikkat çekmektedir.Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir şerit çevirmektedir. Bu şeridin üst iki yan köşesinin içindeki kısımlarında stilize edilmiş barok karakterli akantus yaprakları konulmuştur. Kitabe soldan sağa doğru diagonal bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır ve kabartma halinde verilmiştir.

Fot.43 Şahide

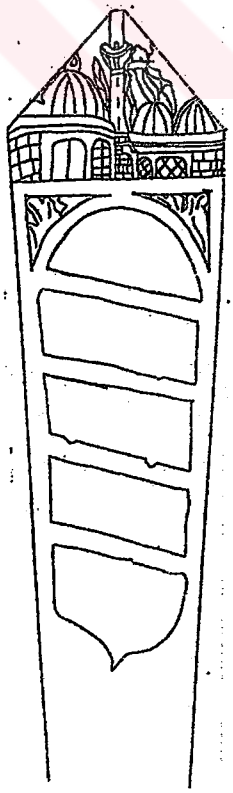

Çiz.28 Şahide

Katalog Örnek No : B-2

Katalog Kroki No : B-97

Fotoğraf No : 44

Çizim No : 29

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1158 / M.1745

Kime Ait Olduğu : Emine Kadın

Kitabe :

-Merhûme ve mağfûre

-Emine Kadın rûhuna

-Fâtihâ sene 1158

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	104 cm.	-	7,5 cm.
Alt	-	29 cm.	7,5 cm.
Üst	18 cm.	40 cm.	7,5 cm.
Kenar	86 cm.	-	6 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Geometrik (ışın çubuğu) bezeme seçilmiştir.

Tanım ve Kompozisyon : Üç parçalı tepeliği bulunan mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürle stilize edilmiş bir çiçek birleşmekte ve üst tarafında da , bir merkezden dağılan dokuz dilimli, yarım rozet çiçeği, yelpaze, istiridye veya damla motifi gibi diye de

adlandırabileceğimiz ışın çubukları motifi yer almaktadır. Kitabenin bulunduğu kısmın içi oyuktur.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde üç satır olarak, kabartma halinde taşın yüzeyi oyularak verilmiştir.

Fot. 44 Şahide

Çiz.29 Şahide

Katalog Örnek No : B-3

Katalog Kroki No : B-21

Fotoğraf No : 45

Çizim No : 30

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1165/M.1751

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mustafâ Ağâlı bin Hâcı Hüseyin Ağâ

Kitabe :

-Bakmayan çeşm-i
-Basîretle mezârım
-Taşına bilmez ahvâlim
-Benim ta gelmeyince başına
-Merhûm Hâcı
-Mustafâ Ağâlı bin Hâcı
-Hüseyin Ağâ rûhu içün
-Fâtihâ sene 1165

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve kırık durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	130 cm.	25 cm.	12 cm.	
Alt	30 cm.	25 cm.	12 cm.	
Üst	35 cm.	25 cm.	12 cm.	
Kenar	45 cm.	-	4 cm.	Çevre
Başlık	20 cm.	10-24 cm.	12 cm.	38-63 cm.
Boyun	15 cm.	10-14 cm.	8 cm.	40-50 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında, yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, sekiz satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, üstte çuha ile astar arasında baklava gibi geometrik şekilleri bulunan, alt yan kısımları oldukça taşkın sarıklı bir kavuktur. Sarığın üst kısmı V biçiminde bir boşluk meydana getirirken,alın bölümü de ters C biçimini almaktadır.

Fot.45 Şahide

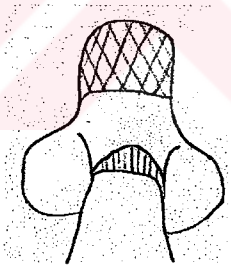

Çiz.30 Başlık

Katalog Örnek No : B-4

Katalog Kroki No : B-186

Fotoğraf No : 46

Çizim No : 31

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1165 / M.1752

Kime Ait Olduğu : Emine Hanım

Kitabe :

-Merhûme
-Emine rûhuna
-Fâtihâ
-Sene 1165

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	100 cm.	-	-
Alt	17 cm.	26 cm.	10 cm.
Üst	11 cm.	35 cm.	9,5 cm.
Kenar	89 cm.	-	7,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Geometrik (çarkıfelek, ışın çubuğu) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir silme ayırmaktadır . Bu silmenin üstünde stilize edilmiş bir çarkıfelek yer almaktadır. Bunun da üst tarafında dokuz dilimli yarım rozet çiçeği, yelpaze, istiridye veya damla motifi gibi de adlandırabileceğimiz ışın çubukları motifi göze çarpmaktadır. Kitabenin bulunduğu

kısmın içi oyuktur. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde dört satır halinde yüzeyi oyularak verilmiştir.

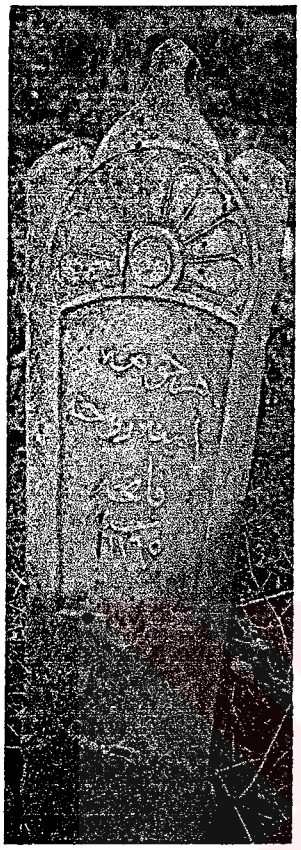

Fot.46 Şahide

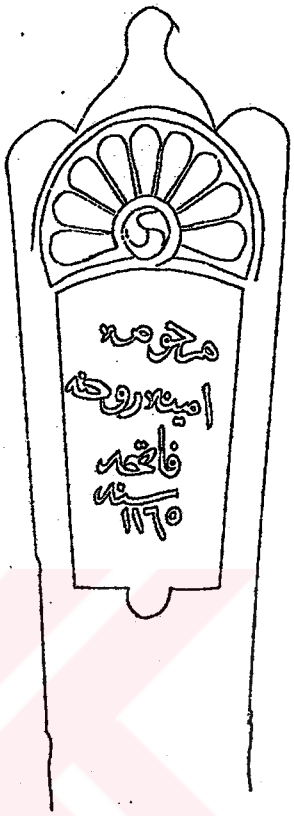

Çiz.31Şahide

Katalog Örnek No : B-5

Katalog Kroki No : B-234

Fotoğraf No : 47

Çizim No :32

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1168 / M.1754

Kime Ait Olduğu : Hadice bin Hâcı Mahmud

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Kable'l Amel bakmayın çeşmi basiret
-Eylemez o taşına .bilmezem
-Evvel hamili na gelmiş başa
-.....Hadice bin el-Hâcı
-Mahmud Allah rızâsu
-İçün el-fâtihâ fî evâhiri
-Şaban eş-Şerif
-Sene 1168

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	94 cm.	-	-
Alt	-	32 cm.	9,5 cm.
Üst	17 cm.	39 cm.	9 cm.
Kenar	77 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (palmet) ve geometrik (zikzak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden, mezar taşının gövde ve çok parçalı tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üstünde barok etkili, rumiler, palmetler vardır. Bunlar birbirlerinin içlerine geçerek, dekoratif süsleme unsurunu oluşturmuşlardır. Yazı şeridinin üstündeki yuvarlak kemer biçimli bordürün içine de M harfini andıran ve zikzak çizen motifler dizilmiştir. Kitabeler sağdan sola doğru eğimli bir şekilde dokuz satır halinde, kabartma olarak, taşın yüzeyi oyularak verilmiştir.

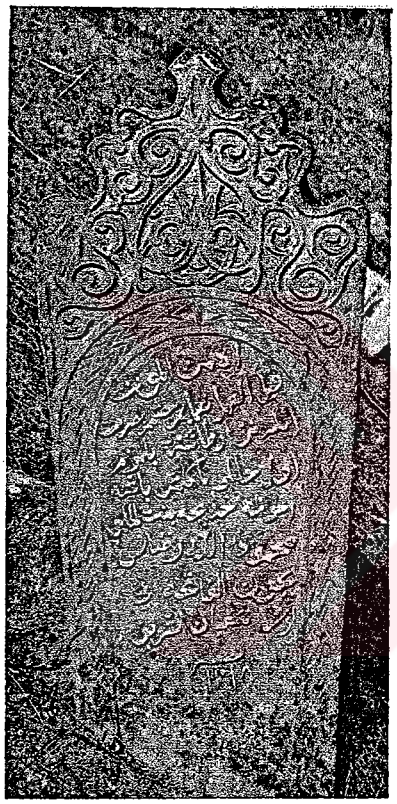

Fot.47 Şahide

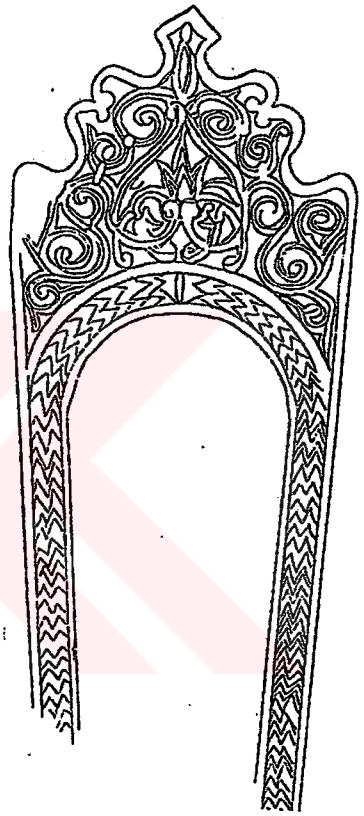

Çiz.32 Şahide

Katalog Örnek No : B-6

Katalog Kroki No : B-237

Fotoğraf No : 48

Çizim No : 33

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1171 /M.1757

Kime Ait Olduğu : Aişe bint Hasan Ağâ

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Kabrimi envâr-ı Kuran ile tezyin eyleyin
-Rûz-ı mahşerde şefaat ede hudâ
-Kılâ vefâ ihlâs ile fâtihâ
-Eyle ihsân merhûma
-Aişe bint Hasan Ağâ
-Rûhu içün el- fâtihâ
-Tarihi mie ve elf ve
-Sebün sehr safer
-Fi yeum Hamse aşare

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	99 cm.	-	9,5 cm.
Alt	-	33 cm.	9,5 cm.
Üst	15 cm.	44,5 cm.	9,5 cm.
Kenar	84 cm.	-	5,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (palmet, rozet, rumi) ve geometrik (dalga, zikzak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, genişleyerek devam eden tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üstünde barok etkili bitkisel unsurlar, rumi ve palmetler vardır. Bunlar dekoratif bitkisel süsleme unsurunu oluşturmuşlardır. Yatay silmenin altındaki yan köşelerin içlerinde ise; birer stilize edilmiş yaprakların arasına altı yapraklı rozet çiçekleri yerleştirilmiştir. Yazı şeridini çepeçevre kuşatan bordürün içine de M harfini andıran ve zikzak yapan motifler dizilmiştir. Kitabeler soldan sağa doğru diagonal bir şekilde on satır halinde taşın yüzeyi oyularak ve kabartma olarak verilmiştir.

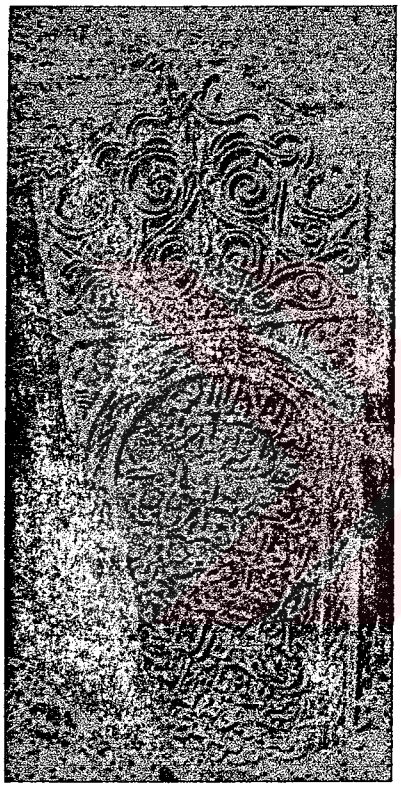

Fot.48 Şahide

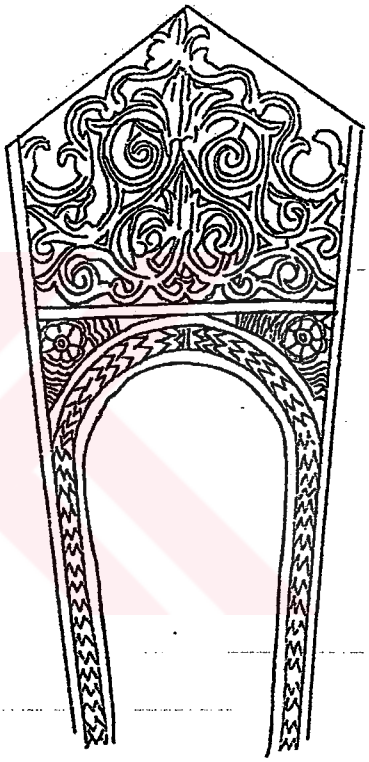

Çiz.33 Şahide

Katalog Örnek No : B-7

Katalog Kroki No : B-38

Fotoğraf No : 49

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1174 / M.1760

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mustafa Kerimesi Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Ziyaretten murad hemen duâdır.
-Bugün bana ise yarın sanadır
-Hâcı Mustafa Kerimesi
-Merhûme ve magfûrun lehâ
-Hadice rûhuna fâtihâ
-Sene 1174

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : En üst kısmı biraz kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	136 cm.	-	7 cm.
Alt	-	27 cm.	7 cm.
Üst	5 cm.	39 cm.	7 cm.
Kenar	131 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, horoz ibiği, lale) ve geometrik (çarkıfelek) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve üst kısmı biraz kırıktır. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile dilimli tepelik

kısmını basık kavisli kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üstünü yuvarlak kemer biçimli bir bordür dolaşmaktadır. Bu bordürün içinde bir çarkıfelek bulunmakta ve bunun etrafına dizilmiş stilize edilmiş akantus yaprakları kompozisyonu oluşturmaktadır. Ayrıca yuvarlak kemer biçimli şeridin her iki parçalı kenarında birer horoz ibiği çiçeği motifi ile üst tarafında bir kısmı gözüken, laleyi hatırlatan bir çiçek yer almaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde ve kabartma görünümlü verilmiştir.

Fot.49 Şahide

Katalog Örnek No : B-8

Katalog Kroki No : B-110

Fotoğraf No : 50

Çizim No : 34

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1174 / M.1760

Kime Ait Olduğu : Muhammed kızı Emine

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefaât Mustafa
-Ümid Muhammed kızı merhûme
-Emine rûhuna fâtihâ
-Sene 1174

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat ağaca dayalı durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	112 cm.	-	6 cm.
Alt	-	32 cm.	6 cm.
Üst	7 cm.	40 cm.	6 cm.
Kenar	105 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Geometrik (ışın çubuğu) ve bitkisel (gül) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve ağaca dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile dilimli tepelik kısmını basık kemer biçimli biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmeyle birleşen ve yuvarlak kemer

biçimli silmenin altında stilize edilmiş gül goncasını hatırlatan bir çiçek ve bu çiçeğin üst tarafında etrafa bir şua gibi dağılan sekiz dilimli, yelpaze, yarım rozet çiçeği, istiridye veya damla motifi gibi de tanımlayabileceğimiz ışın çubukları motifi göze çarpmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde altı satır halinde, kabartma biçiminde, şahidenin yüzeyi oyularak verilmiştir.

Fot.50 Şahide

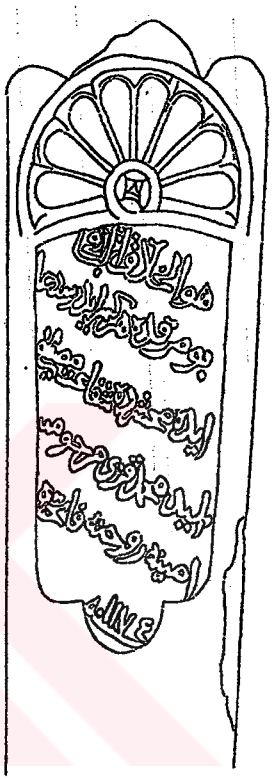

Çiz.34 Şahide

Katalog Örnek No : B-9

Katalog Kroki No : B-51

Fotoğraf No : 51

Çizim No : 35

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1176 / M.1762

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mustafâ

Kitabe :

-Bu merkade her kim ederse du'â
-Ede mahşerde şefaat mücteba
-Merhûm ve magfûr el-hâcı
-Mustafâ Rıza li'l-llah
-Rûhu içün el-fâtihâ
-Sene 1176
-Fi şevval

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	111 cm.	27 cm.	10 cm.	
Alt	-	27 cm.	10 cm.	
Üst	39 cm.	27 cm.	10 cm.	
Kenar	72 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	26 cm.	26 cm.	25 cm.	60 cm.
Boyun	11 cm.	15 cm.	10 cm.	40 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Alttan üste doğru genişleyen mezar taşında, kitabeler soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, yedi satır halinde kabartılmış görünümde ve taşın yüzeyi oyularak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında baklava gibi geometrik şekilleri bulunan baklava dilim başlıklı, sarıklı bir kavuktur. Sarığın dilimleri çapraz olarak atılmış, ilkönce sol kısımdan sağ alt köşeye, onunda altından sağ üst köşeden sol alt köşeye doğru diagonal bir biçimde ele alınmıştır.

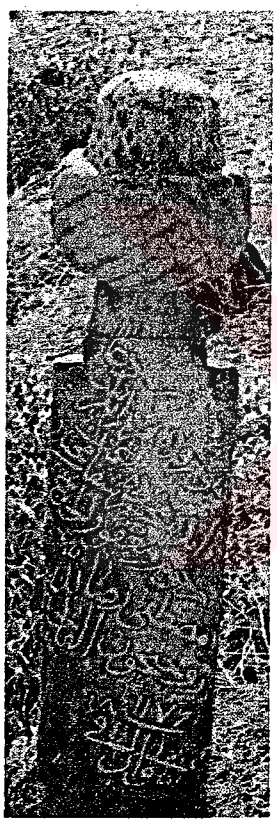

Fot.51 Şahide

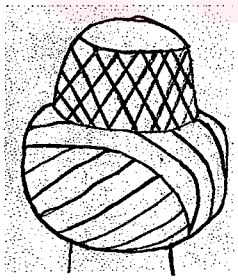

Çiz.35

Katalog Örnek No : B-10

Katalog Kroki No : B-84

Fotoğraf No : 52

Çizim No : 36

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1177 / M.1763

Kime Ait Olduğu : Hâcı Süleyman Ağâ ehli Hadice Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-hallaku'l- Bâkî
-Merhûme ve mağfûrun leha
-Hasan Efendizâde
-Oğlu El-hâc Süleyman Ağâ
-Ehli Hadice Kadın
-Rûhu içün fâtihâ
-Sene Hicri 1177.

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat ağaca dayalı vaziyettedir.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	153 cm.	-	7,5 cm.
Alt	44 cm.	30 cm.	7,5 cm.
Üst	13 cm.	39 cm.	7,5 cm.
Kenar	140 cm.	-	6,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, rozet, yaprak) ve geometrik (ışın çubuğu, çarkıfelek) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile beş parça çıkıntılı tepelik kısmını, basık kavisli

kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmeyle birleşen, yuvarlak kemer biçimli başka bir silme içinde , stilize edilmiş bir çarkıfelek ve bunun etrafından dağılan sekiz güneş ışını arasında stilize edilmiş yaprağı hatırlatan unsurlar yer almaktadır. Silmenin üstünde , en sağda, solda akantus yaprakları ve bu yaprakların biraz üstündeki çıkıntı da rozet çiçeği olması muhtemel birer çiçek göze çarpmaktadır. Yazı şeritlerini yanlardan ve alttan, içinde stilize edilmiş yaprakların olduğu bir bordür çevirmektedir. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Mezar taşı ağaca dayalı vaziyettedir.

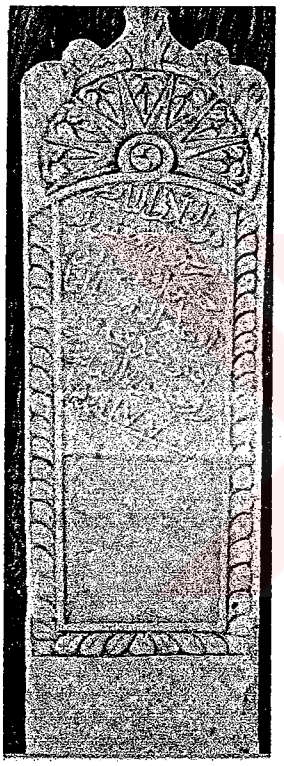

Fot.52 Şahide

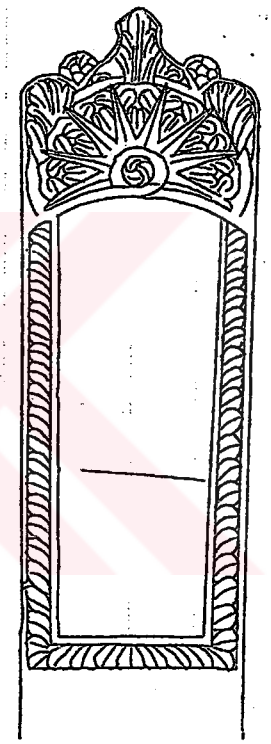

Çiz.36 Şahide

Katalog Örnek No : B-11

Katalog Kroki No : B-210

Fotoğraf No : 53

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1178 / M.1764

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mahmud Ağâ Kerimesi Emine Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Ziyaretden murad olan duâdır
-Bugün bana ise yarın sanadır.
-Hâcı Mahmud Ağâ kerimesi
-Merhûme Emine kadın
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1178
-Safer Gurre

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	82 cm.	-	7,5 cm.
Alt	-	27 cm.	7,5 cm.
Üst	13 cm.	31 cm.	7,5 cm.
Kenar	69 cm.	-	5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını iki sıra halinde düz yatay bir bordür ayırmaktadır.

Üstteki bordürü iki yandan akantus yaprakları sararak kuşatmış vaziyettedir.Tepelik kısmının en üstünde bir çiçek ve her iki tarafında birbirine simetrik vaziyette, barok karakterli stilize edilmiş C ve S kıvrımlı yaprakların yer aldığı görülmektedir. Yapraklar birbirlerinin içine geçerek, dolanarak süslemeyi oluşturmuşlardır. Yazı şeritlerini üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme çevirmektedir. Bu silmenin üst iki yanının köşelerinde kalan kısımların içinde birer akantus yaprağı motifi göze çarpmaktadır. Kitabeler diagonal bir şekilde yedi satır halinde kabartma olarak, taşın yüzeyi oyularak verilmiştir.

Fot.53 Şahide

Katalog Örnek No : B-12

Katalog Kroki No : B-45

Fotoğraf No : 54

Çizim No : 37

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1180 / M.1766

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mustafâ kızı Hadice

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt.
-Bu merkade her kim ederse du'â
-Ede mahşerde şefa'ât müctebâ
-Hâcı Mustafa kızı
-Merhûme Hadice rûhuna
-Fâtihâ fî 20 Zil-hicce 1180

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	123 cm.	-	7,5 cm.
Alt	-	35 cm.	7,5 cm.
Üst	15 cm.	44,5 cm.	7,5 cm.
Kenar	108 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği :Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, mine, palmet, rumi, yaprak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve ağaca dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile üçgen alınlıklı tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üstünde barok etkili,

palmet, rumi ve bitkisel unsurlar vardır. Bunlar dekoratif süsleme unsurunu oluşturmuşlardır. Yatay silmenin altındaki yan köşelerin içlerine stilize edilmiş yapraklar ve arasına birer mine çiçeği yerleştirilmiştir. Yazı şeritlerini çepeçevre, stilize edilmiş akantus yapraklarının oluşturduğu bir bordür kuşatmaktadır.

Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır ve kabartılmış görünümde verilmiştir.

Fot.54 Şahide

Çiz.37 Şahide

Katalog Örnek No : B-13

Katalog Kroki No : B-112

Fotoğraf No : 55

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1180 / M.1766

Kime Ait Olduğu : Züleyhâ Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l –mevt
-Ehl-i kabre her kim ederse du'â
-Ede mahşerde şefaat müctebâ
-Merhûme ve mağfûre Züleyhâ Kadın rûhuna
-El-fâtihâ sene 1180.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	122 cm.	-	-
Alt	-	29 cm.	8,5 cm.
Üst	17 cm.	38 cm.	10 cm.
Kenar	105 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği :Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, fulya, yaprak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını iki sıra halinde yatay bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üsttekinin içinde akantus ve fulya motifi, alttakinin içinde yaprak motifi bulunmaktadır. Yaprak motifi üst ve yan kenarlarda dikdörtgen

şeklindeki bordürün içinde bulunmakta ve mezar taşını kuşatmaktadır. Tepelik kısmının her iki tarafında birbirine simetrik vaziyette barok karakterli C ve S kıvrımlı yapraklardan oluşan kompozisyon görülmektedir. Ortada akantus motifleri birbirine simetrik biçimde yerleştirilmiş ve yaprakların arasından çıkan yapraklar her iki yönden üste doğru kıvrılmışlardır. İkisinin de ucunda birer fulyayı hatırlatan çiçek bulunmaktadır.Yazı şeritlerini üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme çevirmektedir. Bu silmenin üst iki yan köşelerinde kalan çerçevelerin, içinde birer içiçe geçmeli ters üçgen şekli göze çarpmaktadır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde ve kabartma görünümlü verilmiştir.

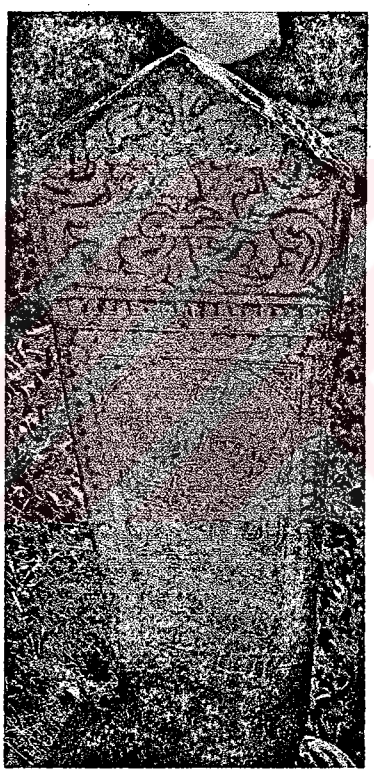

Fot.55 Şahide

Katalog Örnek No : B-14

Katalog Kroki No : B-20

Fotoğraf No : 56

Çizim No : 38

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1181/M.1767

Kime Ait Olduğu : Abdullah İbni Zaim Muhammed Ağâ

Kitabe :

-Ah mine'l- mevt
-Okuya bir fâtihâ li'l- âlemin
-Durağı cennet ola makâmı emîn
-Merhûm Abdullah İbni
-Zâim Muhammed Ağâ
-Rûhuna el- fâtihâ sene 1181

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	84 cm.	22 cm.	-	
Alt	-	22 cm.	11 cm.	
Üst	37 cm.	22 cm.	10 cm.	
Kenar	47 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	24 cm.	15-22 cm.	14 cm.	46-61 cm.
Boyun	13 cm.	11-13 cm.	9 cm.	37-45 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey ve aralarında yuvarlak gibi geometrik şekilleri bulunan, alt yan kısımları oldukça taşkın kısa sarıklı katibi denen bir kavuktur. Sarığın üst kısmı V biçiminde bir boşluk meydana getirirken,alın bölümü de ters C biçimini almaktadır.

Fot.56 Şahide

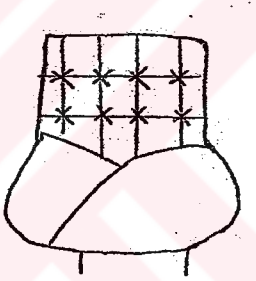

Çiz.38 Başlık

Katalog Örnek No : B-15

Katalog Kroki No : B-44

Fotoğraf No : 57

Çizim No : 39

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1181 / M.1767

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mustafâ zevcesi Rahime

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Oku bir fâtihâ rahmeten li'l-âlemin
-Durağı cennet ola fî makam-ı emin
-el-hâc Mustafâ zevcesi merhûme
-ve magfûre Rahime
-Rûhuna fâtihâ
-fî 19 şevval
-Sene 1181.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	126 cm.	-	7,5 cm.
Alt	-	35 cm.	7,5 cm.
Üst	17 cm.	42 cm.	7,5 cm.
Kenar	109 cm.	-	5,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği :Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, armut) ve geometrik (tek inci, zikzak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üstünde barok ve rokoko etkili, stilize edilmiş bitkisel unsurlar yer almakta, bunlar birbirlerinin içlerine geçerek, karmaşık, dekoratif süsleme unsurunu oluşturmaktadır. Taşın sol üst tarafı aşınmış olduğundan pek belli değildir. Barok etkili S ve C kıvrımlı akantus yaprakları birbirlerine simetri olabilecek şekilde karşılıklı yerleştirilmişler, üstte kartuş, ortada ise akantustan meydana gelmiş, perdeyi hatırlatan bir motif dizisi vardır. Yapraklar sağa, sola ve içe bükülmelerle son derece dekoratif amaçlı bir süsleme meydana getirmişlerdir. Ayrıca sağ üst kısımda bir lale motifi de karşımıza çıkmaktadır. Alt kısımda yaprakların kenarlarına inci taneleri ara ara sıralanmıştır. Tepelik kısmının altındaki iki düz yatay bordürün içinde birbiri ardınca dizilen, yaprağı hatırlatan motifler yerleştirilmiştir. Bu bordürün altındaki iki yan köşenin içlerine de birer stilize edilmiş çiçek konulmuştur. Yazı şeridini çepeçevre kuşatan bordürün içine de M harfini hatırlatan ve zikzak çizen motifler dizilmiştir. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.57 Şahide

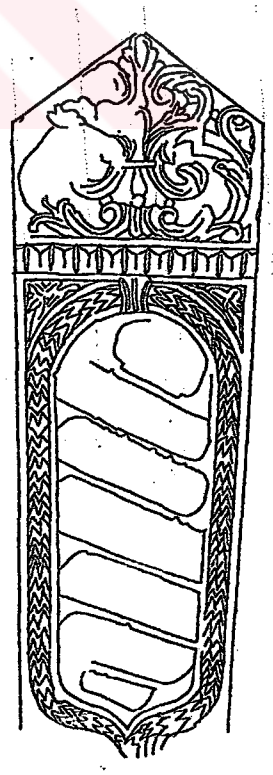

Çiz.39 Şahide

Katalog Örnek No : B-16

Katalog Kroki No : B-176

Fotoğraf No : 58

Çizim No : 40

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1184/M.1770

Kime Ait Olduğu : Es Seyyid El Hâc İsmâil.....Seyyid Ahmed

Kitabe :

-Hüve'l- hallâku'l- Bâkî
-Rûhu mevta bildi gâfil ile duâ göz
-Bir göz.....gibi duâya muhtâc
-Es- Seyyid El- Hâc İsmâil
-Merhûm ve mağfûrun leh Seyyid Ahmed
-Rûhuna duâullah el- fâtihâ
-Sene 1184

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	116 cm.	26 cm.	-	
Alt	-	26 cm.	15 cm.	
Üst	39 cm.	26 cm.	13 cm.	
Kenar	77 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	25 cm.	30 cm.	24 cm.	54-84 cm.
Boyun	14 cm.	14-17 cm.	10 cm.	45-55 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında baklava gibi geometrik şekilleri bulunan baklava dilim başlıklı, kısa sarıklı bir kavuktur. Sarığın dilimleri çapraz olarak atılmış, ilkönce sol kısımdan sağ alt köşeye, onunda altından sağ üst köşeden sol alt köşeye doğru diagonal bir biçimde ele alınmıştır.

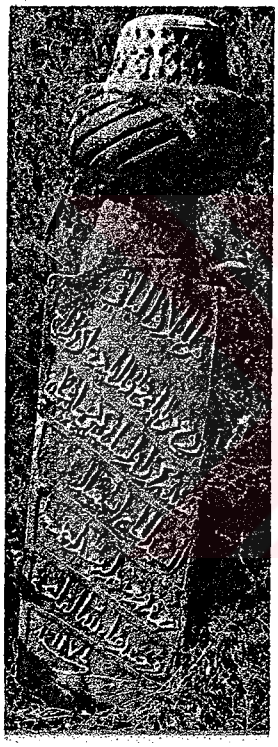

Fot.58 Şahide

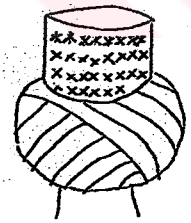

Çiz.40 Başlık

Katalog Örnek No : B-17

Katalog Kroki No : B-85

Fotoğraf No : 59

Çizim No : 41

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1185 / M.1771

Kime Ait Olduğu : Fâtıma binti Seyyid İsmâil

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Ziyaretten murad olan
-Du'âdır bugün bana ise
-Yarın sanadır merhûm
-Fâtıma binti Seyyid İsmâil
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1185

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	104 cm.	-	4 cm.
Alt	-	26 cm.	4 cm.
Üst	13 cm.	32 cm.	4 cm.
Kenar	91 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Geometrik (çarkıfelek, testere dişi), nesneli (alem) ve bitkisel (yaprak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Ağaca dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile dilimli tepelik kısmını basık kavisli

kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürle birleşen ve yuvarlak kemer biçimli kısmın içinde bir çarkıfelek ve bunun üst tarafında karşılıklı olarak sıralanmış şua gibi dağılmış yapraklar ve onun da üstünde testere dişi motifi ele alınmıştır. Taşın üst orta yerinde kubbeli, hilalli bir alem yer almaktadır.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartılmış görünümde verilmiştir.

Fot.59 Şahide

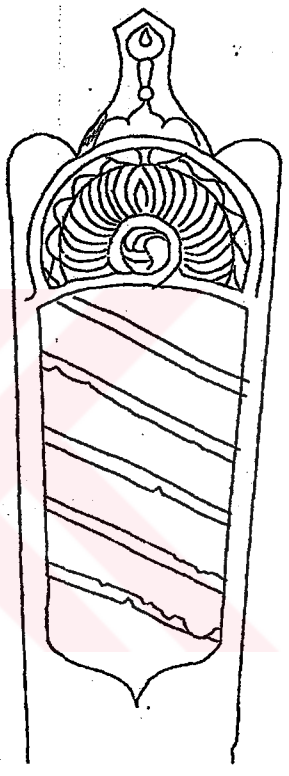

Çiz.41 Şahide

Katalog Örnek No : B-18

Katalog Kroki No : B-172

Fotoğraf No : 60

Çizim No : 42

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1186 / M.1772

Kime Ait Olduğu : Sunullahzâde Hâcı İsmâil Ağâ zevcesi Züleyhâ Hatun

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Bakma ceşm-i basir ile mezarımın
-Taşına kimseler gelmeyince garib başıma
-Sunullahzâde el-hâcı
-İsmâil Ağa zevcesi
-Merhûm ve mağfûr
-Züleyhâ hatun rûhu içün
-El-fâtihâ sene 1186
-Fi 15 Rebiü'l-evvel

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	142 cm.	-	-
Alt	-	36 cm.	8 cm.
Üst	20 cm.	42 cm.	7,5 cm.
Kenar	122 cm.	-	5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği :Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, yaprak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, her iki yönden genişleyerek devam eden üçgen tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını iki sıra halinde yatay bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün içinde ve taşın gövdesini iki yandan çeviren bordürün içinde stilize yapraklar yer almaktadır. Tepelik kısmının en üstünde onbir dilimli bir yaprak ve bunun her iki tarafında birbirine simetrik vaziyette barok karakterli C ve S kıvrımlı akantus yapraklarından oluşan kompozisyon görülmektedir. Yapraklar iki yönde karşılıklı olarak birer çiçekle birlikte ele alınmıştır. En üstte ve ortadaki akantus yaprağının altına, üstünde birer inci motifi işlenmiştir. Yazı şeritlerini üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme çevirmektedir. Bu silmenin üst iki yanındaki köşelerin içinde birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek göze çarpmaktadır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır ve kabartma halinde verilmiştir.

Fot.60 Şahide

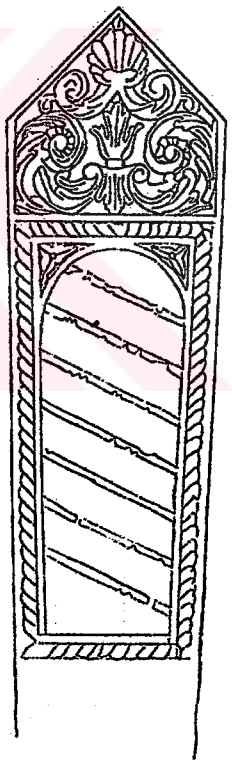

Çiz.42 Şahide

Katalog Örnek No : B-19

Katalog Kroki No : B-223

Fotoğraf No : 61

Çizim No : 43

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1187 / M.1773

Kime Ait Olduğu : Hâcı Hasan kızı Kezban Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Hâcı Hasan kızı
-Merhûme ve mağfûrun lehu
-Kezban kadın rûhuna
-el-fâtihâ
-Sene hicri 1187

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	81 cm.	-	8,5 cm.
Alt	-	31 cm.	8,5 cm.
Üst	14 cm.	38 cm.	8,5 cm.
Kenar	67 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği :Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kır çiçeği, yaprak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile üçgen alınlıklı tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst tarafında yapraklar, dallar karşılıklı olarak taşın üst

tarafına ve yanlara doğru genişleyerek , kıvrılarak devam etmektedir. Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Bu silmenin üst yan köşelerinin içlerine birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek yerleştirilmiştir. Silmelerin iki yandaki ucu sütun başlığı haline getirilmiş bir nesnenin üzerine oturmaktadır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde beş satır halinde taşın yüzeyi oyularak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.61 Şahide

Çiz.43 Şahide

Katalog Örnek No : B-20

Katalog Kroki No : B-4

Fotoğraf No : 62

Çizim No : 44

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : **Büyük Mezarlık**

Tarihi : H.1189/M.1775

Kime Ait Olduğu : **Nasûh oğlu Seyyid Muhammed**

Kitabe :

-Hüve'l- hallâkü'l- Bâkî
-Müesser oldu bana şehâdet
-İlâhi sen nasîb eyle saâdet
-Bulam ta ki resûlünden şefâat
-Nasûh oğlu merhûm Seyyid Muhammed
-Rûhuna el- fâtihâ sene 1189

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	122 cm.	33 cm.	-	
Alt	-	33 cm.	10 cm.	
Üst	40 cm.	33 cm.	9 cm.	
Kenar	82 cm.	-	4 cm.	Çevre
Başlık	27 cm.	24 cm.	20 cm.	63-74 cm.
Boyun	13 cm.	15-20 cm.	8 cm.	45-89 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır ve kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında düşey ve çubuk gibi şekilleri bulunan kısa çubuk başlıklı, sarıklı bir kavuktur. Sarığın dilimleri çapraz olarak atılmış, ilkönce sol kısımdan sağ alt köşeye, onunda altından sağ üst köşeden sol alt köşeye doğru diagonal bir biçimde ele alınmıştır.

Fot.62 Şahide

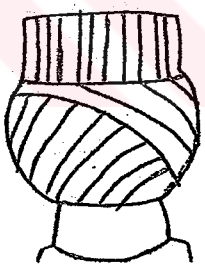

Çiz.44 Başlık

Katalog Örnek No : B-21

Katalog Kroki No : B-206

Fotoğraf No : 63

Çizim No : 45

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1190 / M.1776

Kime Ait Olduğu : Hâcı Ahmed Kerimesi Şerife Fâtıma

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Merhûme Hâcı
-Ahmed kerimesi
-Şerife
-Fâtıma rûhuna fâtihâ
-Sene 1190

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	96 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	27 cm.	6,5 cm.
Üst	13 cm.	32 cm.	6,5 cm.
Kenar	83 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği :Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği) ve geometrik (saç örgüsü) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile üçgen tepelik kısmını iki sıra halinde yatay bir bordür ayırmaktadır.

Bu bordürlerin içinde baklava dilimi hatırlatan motifler bulunmaktadır. Taşın tepeliğinin merkezine irice bir akantus yaprağı yerleştirilmiş ve bunun her iki tarafına da karşılıklı olarak birbirine simetrik vaziyette stilize edilmiş barok karakterli C ve S kıvrımlı dallar ile yapraklardan oluşan kompozisyon işlenmiştir. Yazı şeritlerini üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme çevirmektedir. Bu silmenin üst iki yanının köşelerinde kalan çerçevelerin içinde birer stilize edilmiş kır çiçeği işlenmiştir. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır ve kabartma halinde verilmiştir.

Fot.63 Şahide

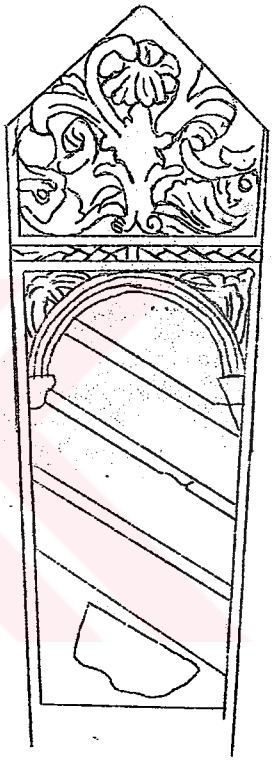

Çiz.45 Şahide

Katalog Örnek No : B-22

Katalog Kroki No : B-56

Fotoğraf No : 64

Çizim No : 46

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1191 / M.1777

Kime Ait Olduğu : İbrahim Ağâ kızı Ümmühan

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-İbrahim Ağâ kızı
-Merhûme ve magfûre
-Ümmühan rûhuna
-el-fâtihâ
-Sene 1191.

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprak altındadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	102 cm.	-	-
Alt	-	27 cm.	6,5 cm.
Üst	14 cm.	36 cm.	6 cm.
Kenar	88 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği :Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, yaprak) ve geometrik (burma) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile üçgen tepelik kısmını üç sıra halinde yatay bordür ayırmaktadır. Bu bordürlerden üsttekinin içinde burma motifi, alttakinin içinde

yaprak motifi bulunmaktadır. Tepelik kısmının her iki tarafında birbirine simetrik vaziyette barok, rokoko karakterli C ve S kıvrımlı dallar ve yapraklardan oluşan kompozisyon görülmektedir. Ortada akantus motifleri laleyi hatırlatan bir biçimde ele alınmış, daha üstte de yuvarlak kemer biçimli bir kuşağı çeviren kartuş motifi şeklinde işlenmiştir. Yazı şeritlerini üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme çevirmektedir. Bu kuşağın üst iki yanının köşelerinde kalan çerçevelerin içinde birer iç içe geçmeli ters üçgen şekli göze çarpmaktadır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde beş satır halinde taşın yüzeyi oyularak ve kabartma olarak verilmiştir.

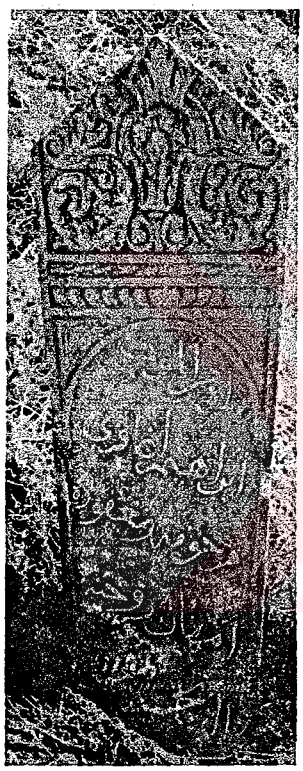

Fot.64 Şahide

Çiz.46 Şahide

Katalog Örnek No : B-23

Katalog Kroki No : B-68

Fotoğraf No : 65

Çizim No : 47

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1194 / M.1780

Kime Ait Olduğu : Hâcı Emir kızı Fâtıma

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Merhûm Hâcı Emir kızı
-Fâtıma rûhu içün
-el-fâtihâ
-1194

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ,naturalist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	103 cm.	38 cm.	-
Alt	-	38 cm.	5,5 cm.
Üst	13 cm.	38 cm.	5 cm.
Kenar	90 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği :Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, armut, kır çiçeği, yıldız, palmiye, servi), nesneli (cami, türbe) ve geometrik (saç örgüsü) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşının alt kısmı toprağa gömülü vaziyette olup, taşın üst kısmı sivri üçgen alınlıklı bir tepelikle son bulmaktadır. Tepelikten aşağıya doğru inildikçe daralan mezar taşının gövdesi ile üst kısmını yatay bir silme ayırmaktadır.

Barok etkili stilize edilmiş yapraklar, tepeliğin ortasında yer alan camiyi sağdan ve üstten olmak üzere üç taraftan kuşatmaktadır. Üstte yapraklar iki kademeli profilleri olan yuvarlak kemer formuyla sınırlandırılmıştır. Bu profilin her iki köşesinde birer yapraklı armut motifi yerleştirilmiştir.

Cami alemli, dilimli bir örtüye sahip kubbesi ile tek katlı bir görünümdedir. Kubbe saçak örtüsü üzerindeki kasnağa oturmaktadır. Cephesinde yan yana üç adet yuvarlak kemerli pencere açıklığı görülmektedir. Camiye bitişik olan minarenin gövdesinde bir mazgal pencere açıklığı, iki adet bilezik, bir şerefe ile kapısı göze çarpmaktadır. Minare sivri külahlı olup, üzerinde alem vardır. Minarenin bitişiğinde daha küçük kubbeli, alemli, dilimli kubbe örtülü bir türbe yer almaktadır. Kubbe düz bir silme üzerinde durmaktadır. Cephesi kesme taş duvar örgülüdür.

Taşın sağ ve sol kısmında S ve C kıvrımları yapan stilize edilmiş yapraklar simetrik olarak işlenmiştir. Bu yaprakların her iki yanında birer palmiye ağacı motifi konulmuştur. Minarenin sağında bir servi ağacı, üstte ise üç adet yıldız çiçeği bulunmaktadır.

Yazı şeridini üstten alta doğru çift sıra yuvarlak kemer profili çevrelemektedir. Çift sıra profilin arasındaki boşluğun içine saç örgüsüne benzer bir friz yazıyı çepeçevre sarmaktadır.

Tepelik kısmını gövdeden ayıran silmenin hemen altında her iki köşede yer alan iç içe geçmiş iki çerçeve içinde stilize edilmiş birer üç yapraklı çiçek göze çarpmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.65 Şahide

Çiz. 47 Şahide

Katalog Örnek No : B-24

Katalog Kroki No : B-98

Fotoğraf No : 66

Çizim No : 48

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1195 / M.1781

Kime Ait Olduğu : Hâcı Halil Ağâ'nın Kerimesi Zeyneb Hoca

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Hâcı Halil Ağâ'nın
-Kerimesi merhûme Zeyneb Hoca
-Rûhuna el- fâtihâ
-Sene 1195

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	98 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	28 cm.	5,5 cm.
Üst	12 cm.	36 cm.	5,5 cm.
Kenar	86 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, rozet) ve geometrik (ışın çubuğu) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve başka bir şahideye dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile dilimli tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmeyle birleşen

ve yuvarlak kemer biçimli bir bordürün içinde rozet çiçeği ve bu çiçeğin üst tarafında sekiz dilimli yelpaze, yarım rozet çiçeği, istiridye veya damla motifi gibi de tanımlanabilinecek ışın çubukları motifi yer almaktadır. Taşın en üst ,sağ ve sol kısmında stilize edilmiş akantus yaprakları işlenmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.66 Şahide

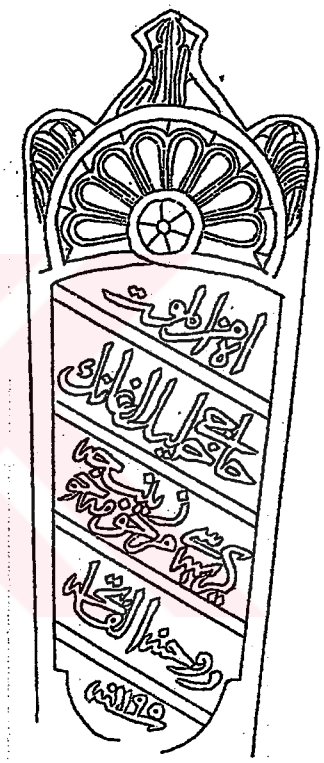

Çiz.48 Şahide

Katalog Örnek No : B-25

Katalog Kroki No : B-136

Fotoğraf No : 67

Çizim No : 49

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1195 / M.1781

Kime Ait Olduğu : Müftüzâde Hâcı Süleyman Efendi Zevcesi Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Ya ilahi kıl inayet yerimi dâr eyleme
-Köşkümü eyle cennet yerimi nâr eyleme
-Müftüzâde Hâcı Süleyman Efendi zevcesi
-Merhûme Ümmü Gülsüm rûhuna
-Fâtihâ sene 1195 fî 18

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	97 cm.	-	-
Alt	-	29 cm.	8 cm.
Üst	12 cm.	36 cm.	7 cm.
Kenar	85 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, rozet), nesneli (alem) ve geometrik (ışın çubuğu) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşı, üç parça tepelik çıkıntılıdır. Mezar taşının, gövde ile tepelik

kısmını basık kavisli kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmeyle birleşen ve yuvarlak kemer biçimli bordürün içinde stilize edilmiş bir rozet çiçeği ve bu çiçeğin üst tarafında sekiz dilimli, yelpaze, yarım rozet çiçeği, istiridye veya damla motifi gibi diye de söylenebilecek ışın çubukları motifi işlenmiştir. Tepeliğin en üst ucunun içinde kubbesinin bir kısmı gözüken alemi vardır. Bu ucun kenarlarını akantus yaprakları çevirmiştir. Diğer köşelerdeki uçların içine birer ucunda bir çiçek olan dal motifi yerleştirilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.67 Şahide

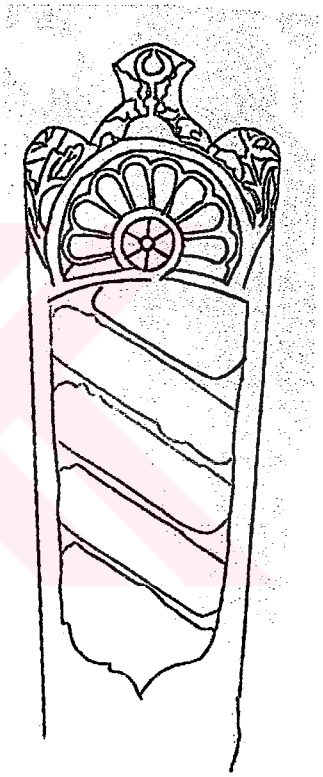

Çiz.49 Şahide

Katalog Örnek No : B-26

Katalog Kroki No : B-207

Fotoğraf No : 68

Çizim No : 50

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1196 / M.1782

Kime Ait Olduğu : Karacazâde Hâcı Ahmed Ağâ Hatunu Fâtıma

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Merhûme ve mağfûre
-Karacazâde Hâcı
-Ahmed Ağâ Hatunu
-Fâtıma rûhuna fâtihâ
-Sene 1196

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	98 cm.	-	4,5 cm.
Alt	-	35 cm.	4,5 cm.
Üst	15 cm.	38 cm.	4,5 cm.
Kenar	83 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus), nesneli (alem) ve geometrik (çarkıfelek, ışın çubuğu) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile dilimli tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli

bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürle birleşen ve yuvarlak kemer biçimli bordür içinde bir çarkıfelek, bunun üst tarafında da sekiz dilimli yelpaze, yarım rozet çiçeği, istiridye veya damla motifi gibi de adlandırılabilecek ışın çubukları motifi yer almaktadır. En üst dilimin içinde dilimli kubbesinin bir kısmı gözüken bir cami ve hilalli alemi vardır. Diğer köşelerdeki uçların içine birer horoz ibiği motifi yerleştirilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde altı satır halinde taşın yüzeyi oyulup kabartma olarak verilmiştir.

Fot.68 Şahide

Çiz.50 Şahide

Katalog Örnek No : B-27

Katalog Kroki No : B-86

Fotoğraf No : 69

Çizim No : 51

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1196 / M.1782

Kime Ait Olduğu : Aişe Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-bâkî
-Merhûme ve mağfûrun lehâ
-Cennetlik kızı Aişe
-Kadın rûhuna fâtihâ
-Sene 1196

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	100 cm.	-	-
Alt	17 cm.	20 cm.	4.5 cm.
Üst	11 cm.	26,5 cm.	7 cm.
Kenar	89 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (ev) ve bitkisel (akantus, horoz ibiği, servi, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Tanım ve Kompozisyon : Mezar taşı üstten alta doğru inildikçe daralan bir biçime sahiptir. Taşın tepelik kısmı ile gövde kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmaktadır.

Kompozisyonu, ortadaki daha büyük, en soldaki daha küçük olmak üzere yan yana 4 adet sivri külahlı birer ev ile yapıların yanında bulunan servi ve akantus yapraklarından oluşan bitkisel ve nesneli unsurlar oluşturmaktadır. Evlerden ortada yer alanın kare biçimli, içi baklava dilimleriyle taralı bir penceresi vardır. Diğer yapıların cephelerinde yuvarlak kemerli birer açıklık bulunmaktadır. Muhtemelen kapı olabilir.

İki boyutlu bir anlatımın olduğu tasvirde, barok karakterli stilize edilmiş S ve C kıvrımları yapan yapraklar her yönden yapıları çevrelemektedir.

Yazı kitabesini üst kısımdan itibaren yuvarlak kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Üst yan köşelerin içlerinde kalan panolarda stilize edilmiş birer üç yapraklı çiçek yer almaktadır. Yazı şeridi soldan sağa doğru diagonal şekilde, beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.69 Şahide

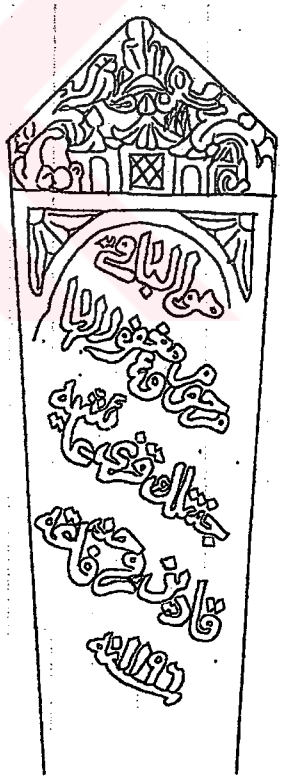

Çiz.51 Şahide

Katalog Örnek No : B-28

Katalog Kroki No : B-34

Fotoğraf No : 70

Çizim No : 52

İnceleme Tarihi : 3.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1197 / M.1783

Kime Ait Olduğu : Zaim Muhammed Ağâ

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-İlla ey 'aşıkı rahmet dostlar
-Du'adan yâd etmeyüb bizim hâli fikr eden sizler
-Ziyaretgâhı insana mekâbir gibi makam olmaz
-Duâ eyle dâim kan mevtayı yarın kendi duâlardan cûdâ olmaz
-Ziyaretden murad kahi duadır
-Bugün bana ise bu halet yarın sanadır.
-Sâhibü'l-hayr ve'l-hasenat
-Zâ'im Muhammed Ağâ ruhu içün
-el-fâtihâ sene 1197 mâh-ı Receb

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	133 cm.	-	10 cm.	
Alt	24 cm.	19 cm.	10 cm.	
Üst	38 cm.	30.5 cm.	10 cm.	
Kenar	69 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	38 cm.	25 cm.	16 cm.	72 cm.
Boyun	9 cm.	13 cm.	10 cm.	38 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (servi), nesneli (başlık, alem) seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşının boyun kısmında hilalli bir cami alemi yer almaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey ve çubuk gibi şekilleri bulunan, alt yan kısımları taşkın uzun çubuklu dilimli başlıklı bir kavuktur. Sarığın üstünde, sol alttan sağ üste doğru diagonal bir biçimde giden, içi taralı bir servi ağacı dikkat çekmektedir. Sarığın üst kısmı V biçiminde bir boşluk meydana getirirken,alın bölümü de ters C biçimini almaktadır.

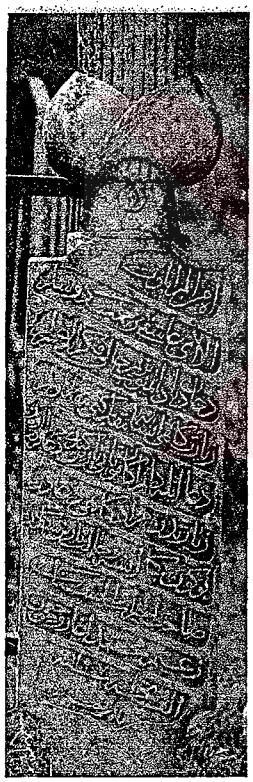

Fot.70 Şahide

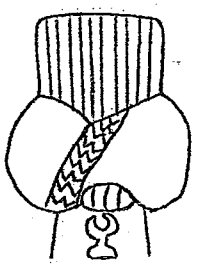

Çiz.52 Başlık

Katalog Örnek No : B-29

Katalog Kroki No : B-91

Fotoğraf No : 71

Çizim No : 53

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1197 / M.1783

Kime Ait Olduğu : Hâcı İsmâil zevcesi Emine

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Oku fâtihâ rahmeten li'l-âlemin
-Durağı cennet fî makamı emin Hâcı
-İsmâil zevcesi merhûme Emine rûhuna
-Fâtihâ sene 1197

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	101 cm.	-	5 cm.
Alt	-	34 cm.	5 cm.
Üst	12 cm.	39 cm.	5 cm.
Kenar	89 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, lale, küpe) ve geometrik (ışın çubuğu, tek inci) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürle birleşen ve yuvarlak kemer biçimli bir silme içinde

aralarında birer inci olan, rozet çiçeğini hatırlatan beş yapraklı bir çiçek ve bu çiçeğin üst tarafında sekiz dilimli istiridye veya damla motifi gibi diye de ifade edilebilecek ışın çubukları motifi yer almaktadır. Taşın en üst kısmında dal üzerinde lale ve küpe, yan kısımlarında ise stilize edilmiş akantus yaprakları göze çarpmaktadır.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.71 Şahide

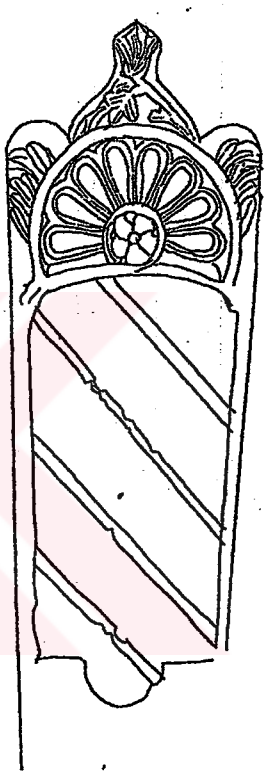

Çiz.53 Şahide

Katalog Örnek No : B-30

Katalog Kroki No : B-235

Fotoğraf No : 72

Çizim No : 54

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1199 / M.1784

Kime Ait Olduğu : Gülsüm Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Oku bir fâtihâ rahmeten li'l-âlemin
-Durağı cennet ola fî makam emin
-Ya mücibu's-sâilin
-Merhûme ve mağfûre Gülsüm kadın rûhuna
-Sene 1199 Gurre cemâzu'l-ahir

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	95 cm.	-	6 cm.
Alt	-	31 cm.	6 cm.
Üst	12 cm.	39 cm.	6 cm.
Kenar	83 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği), geometrik (saç örgüsü) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile üçgen tepelik kısmını yatay bir bordür

ayırmaktadır. Bu bordürün içi baklava dilimlerini andıran saç örgüsü motifiyle taralıdır. Taşın merkezinde istiridye ye benzetilmiş, dilimli bir görünüm arz eden, kartuş haline getirilmiş akantus yaprakları göze çarpmaktadır. Tepelik kısmında ve her iki yanında akantus yaprakları karşılıklı olarak C ve S kıvrımları yaparak devam etmektedir. Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli çift sıra silme kuşatmakta ve bunların uçları kıvrılarak bükülmekte, birer sütun başlığına oturmaktadır. Bu silmenin üst yan köşelerinin içlerine birer lale ve üç yapraklı çiçek bir arada tasvir edilmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru diagonal bir biçimde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.72 Şahide

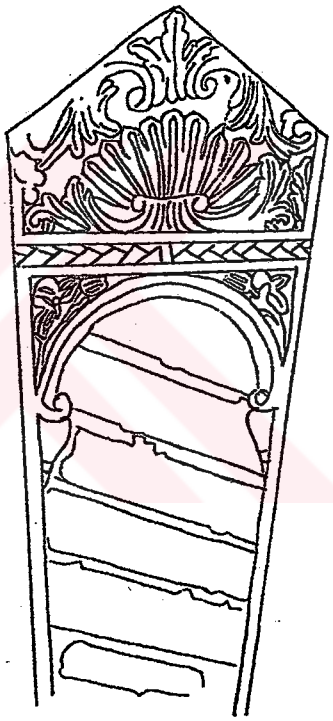

Çiz.54 Şahide

Katalog Örnek No : B-31

Katalog Kroki No : B-213

Fotoğraf No : 73

Çizim No : 55

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1200 / M.1785

Kime Ait Olduğu : Şeyh Mustafa Kerimesi Aişe Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Şeyh Mustafa kerimesi
-Merhûme ve mağfûrun lehâ
-Aişe kadın rûhuna fâtihâ
-1200

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	96 cm.	-	5 cm.
Alt	-	28 cm.	5 cm.
Üst	13 cm.	35 cm.	5 cm.
Kenar	83 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği), ve geometrik (tek inci) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile üçgen tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst yanında akantus yapraklarından oluşan bir perde motifi yer almaktadır. Bu perde

görünümlü akantusların sağ ve sol yanında stilize edilmiş barok etkili S ve C kıvrımları yapan başka akantus yaprakları birbirlerini simetri olabilecek şekilde dizilmişlerdir. Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür kuşatmaktadır. Bu bordürün üst iki yanındaki köşelerinin içine stilize edilmiş beş yapraklı birer çiçek konulmuştur. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde beş satır halinde taşın yüzeyi oyularak kabartma olarak verilmiştir.

Fot.73 Şahide

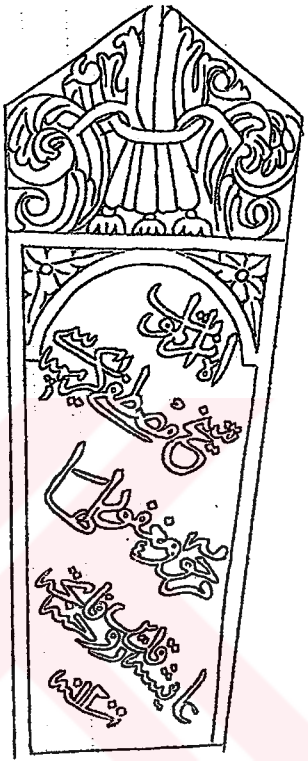

Çiz.55 Şahide

Katalog Örnek No : B-32

Katalog Kroki No : B-107

Fotoğraf No : 74

Çizim No : 56

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1201 / M.1786

Kime Ait Olduğu : Hâcı Süleyman Kerimesi Hadice Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l –mevt
-Bu merkade her kim ederse duâ
-İde mahşerde şefaât müctebâ
-Hâcı Süleyman kerimesi
-Hadice Kadın rûhuna
-Fâtihâ sene 1201 10 Cemaziye'l-evvel.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik tarzda verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	129 cm.	-	6 cm.
Alt	-	30 cm.	6 cm.
Üst	15 cm.	36 cm.	6 cm.
Kenar	114 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami) , bitkisel (kır çiçeği) ve geometrik (burma, hilal, saç örgüsü) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen bir tepeliği bulunan taş, iki yandan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçime sahiptir. Gövde ile tepelik kısmını iki düz bir silme şeridi

ayırmaktadır. Bu silmelerin arasında burma motifi yer almaktadır. Kompozisyonu mimari birimler ile bitkisel nesneler oluşturmaktadır.

Cami iki kademeli bir görünüş arz etmektedir. Kubbesi alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbenin iki yanında birer tane hilal şeklinde alem , kubbe düz yatay bir çift silme üzerine yerleştirilmiştir. Cephesinde beş adet yuvarlak kemer biçimli, içleri baklava dilimleriyle taranmış penceresi bulunmaktadır. Alt cephede ise; ortada yuvarlak kemer biçimli bir kapısı dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış durumdadır. Kapının her iki yanında da kare biçimli pencereler dizilmiştir. Pencereler altı dilimlidir. Minare kaidesi üzerinde, camiye sağ kısımdan bitişik olarak yükselmektedir. Kaidesinin üzerinde ve şerefenin altında olmak üzere iki bileziği vardır. Gövdesinde üç mazgal penceresi, bir şerefe kapısı mevcuttur. Minare sivri külahlı olup, üzeri alemle örtülüdür. Minarenin sağında iki kubbeli, revaklı, sütunlu, pencereli başka bir cami daha göze çarpmaktadır. Yan yana iki kubbesi olan mekanların, kubbeleri alemli ve örtüsü dilimlidir. Kubbeler düz yatay bir silme üzerine oturmaktadır. Cephesinde dikdörtgen biçimli, içi kanatlı üç penceresi yan yana sıralanmıştır. Sütunlar alt cephede çift sıra yatay bir silme üzerinde durmaktadır. Alt cephe kesme taş duvar örgülüdür. Cephenin ortasında yuvarlak kemer biçimli, ortadan dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış olan kapısı işlenmiştir. Minarenin ve caminin arkasında, üstte bir hilal ve dört yıldız çiçeği, sağda ise bir yıldız çiçeği ile bir servi tasvir edilmiştir.

Caminin alttan üste doğru ele alınışında ve servilerin verilişinde çok az da olsa bir derinlik hissi uyandırılmaya çalışılmıştır.

Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli çift sıra bordür ters U şeklinde kuşatmaktadır. Bir çift sıra bordürün içinde burma motifi tekrarlanmıştır. Tepelik kısmının altındaki iki köşede kalan çerçevelerin içinde birer adet dört yapraklı çiçek konulmuştur. Kitabe soldan sağa doğru eğimli olarak, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.74 Şahide

Çiz.56 Şahide

Katalog Örnek No : B-33

Katalog Kroki No : B-220

Fotoğraf No : 75

Çizim No : 57

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1202 / M.1787

Kime Ait Olduğu : Müftü Hâcı İsmâil Efendi'nin zevcesi Gülsüm Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefâat müctebâ
-Müftü Hâcı İsmâil Efendinin
-Zevcesi merhûme Gülsüm
-Kadın rûhuna fâtihâ
-Sene 1202

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik tarzda verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	102 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	29 cm.	6,5 cm.
Üst	17 cm.	39 cm.	6,5 cm.
Kenar	85 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (akantus) ve geometrik (hilal, saç örgüsü) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı alt kısımdan üste doğru gidildikçe genişleyen, üçgen alınlıklı bir tepelikle son bulan bir formda ele alınmıştır. Gövde kısmı ile tepelik

kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Kompozisyonu mimari birimler ve çeşitli bitkisel unsurlar oluşturmaktadır.

Alınlığın sol kısmında bulunan cami ile sağ kısımda yer alan kubbeli yapılar dilimli birer örtüye sahiptir. Caminin kubbesinde bir kısmı gözüken alemi vardır. Kubbe çift sıra halindeki düz yatay silmenin bulunduğu kasnağa oturmaktadır. Kubbe kasnağı ve alt cephenin iki yanında birer küçük kubbe dikkat çekmektedir. Caminin üst cephesinde yuvarlak kemer biçimli, içleri taralı şebekeli üç pencere dizilmiştir. Ortadakinin içi sola doğru eğimli bir şekilde taranarak işlenmiştir. Alt cephe çift sıra silmenin altında, kesme taş duvar örgülü iki tane kare biçimli, içi taralı ve şebekeli pencere ve ortadan bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bir kapıyla birlikte ele alınmıştır. Caminin sağ bitişiğinde bir kaide üzerinde yükselen minaresi bulunmaktadır. Minare kaidesinin ortasında küçük bir kapı açıklığı, kapının üzerinde yatay bir silme, bir mazgal pencere, bir bilezik, üst üste üç tane mazgal pencere, bir bilezik, şerefe, şerefe kapısı, sivri külahı ve alemiyle tasvir edilmiştir. Minarenin sağında türbe olabileceğini düşündüğümüz iki kubbeli bir yapı, kesme taş duvar örgüsünün üzerinde kubbeli olarak yükselmektedir. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli , muhtemelen bir kapı açıklığı tasvir edilmiştir.

Tepeliğin üst kısmında bir kısmı gözüken bir yıldız çiçeği, onun altında bir hilal, belli bir aralıkla alt alta sıralanmış üç servi ağacı, minarenin sağında yine bir kısmı işlenen iki yıldız çiçeği, sağdaki ilk türbenin arkasında bir palmiye ağacı, üç adet servi ağacı ile birlikte verilmiştir.

İki boyutlu bir ifadesi olmakla birlikte, caminin alttan üste doğru ele alınışı ve servilerin çeşitli yönlerden sıralanışları da az da olsa bir derinlik taşıdığını bize hissettirmektedir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli çift sıra bir bordür kuşatmaktadır. Bu bordürün içinde saç örgüsü motifi tasvir edilmiştir. Bu bordür iki yanda üç sıra yatay silmeli sütunumsu bir başlığa oturmakta ve üst iki yan köşede kalan panoların içinde birer barok etkili stilize edilmiş akantus yaprakları betimlenmiştir. Kitabe soldan sağa doğru eğimli olarak, yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

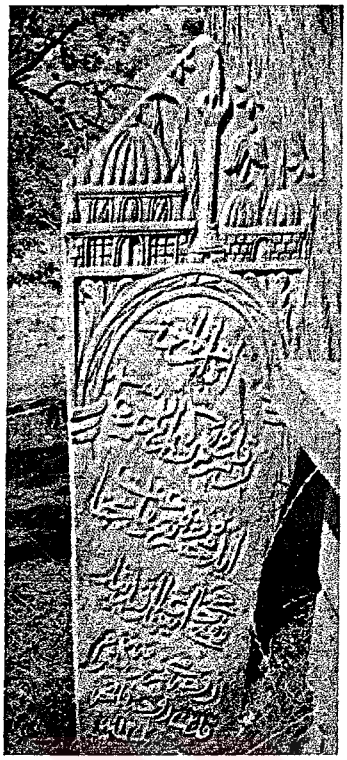

Fot.75 Şahide

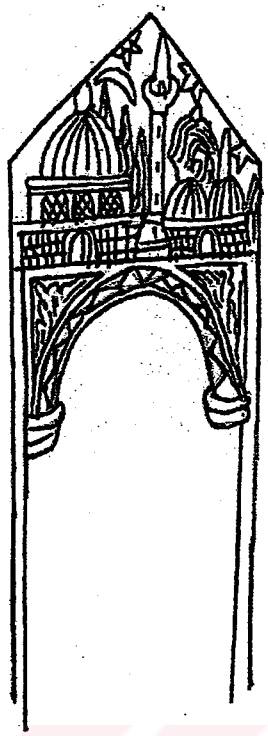

Çiz.57 Şahide

Katalog Örnek No : B-34

Katalog Kroki No : B-54

Fotoğraf No : 76

Çizim No : 58

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1202 / M.1787

Kime Ait Olduğu : Hâcı Süleyman kızı Şerife Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-El-Hâc Süleyman kızı
-Merhûme Şerife Ümmü Gülsüm
-Rûhuna el-fâtihâ sene 1202.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve naturalist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	88 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	28 cm.	6,5 cm.
Üst	17 cm.	36 cm.	6,5 cm.
Kenar	71 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği), nesneli (kase) ve geometrik (tek inci) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Gövdesinin bir kısmı toprağa gömülü durumdadır. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden üçgen tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst tarafında, ortada kaideli, iki kulplu, dekoratif bitkisel bezemeli bir yayvan kase içinde

açmış, tomurcuk ve ters dönmüş halde güller ve orkideyi hatırlatan bir çiçek çıktığı natürmort tasviri yer almaktadır. Kasenin sol ve sağ yanlarında barok karakterli, S ve C kıvrımlı, stilize edilmiş akantus yaprakları birer dörder sıra inci dizisiyle birlikte ele alınmışlardır. Tepelik kısmının üst kenarları yine akantus yaprakları motifiyle bezelidir. Bu bezemenin hemen altında bir sıra halinde yatay ve yuvarlak kemer biçimli bir kuşak yer almaktadır. Kuşağın ortasına akantus motifi işlenmiştir. Yazı şeridini çevreleyen çift sıra yuvarlak kemer biçimli bordürün üst her iki köşesinin içlerinde birer stilize edilmiş akantus yaprakları göze çarpmaktadır. Ayrıca stilize edilmiş akantus yaprakları her iki köşede birer sütunce şeklini almıştır.

Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

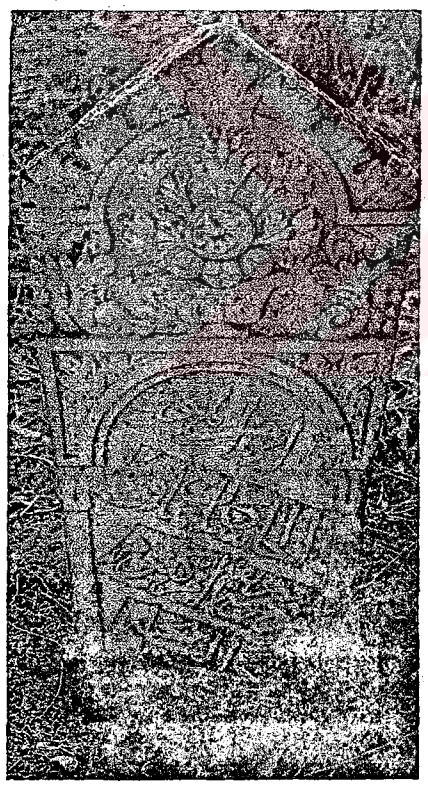

Fot.76 Şahide

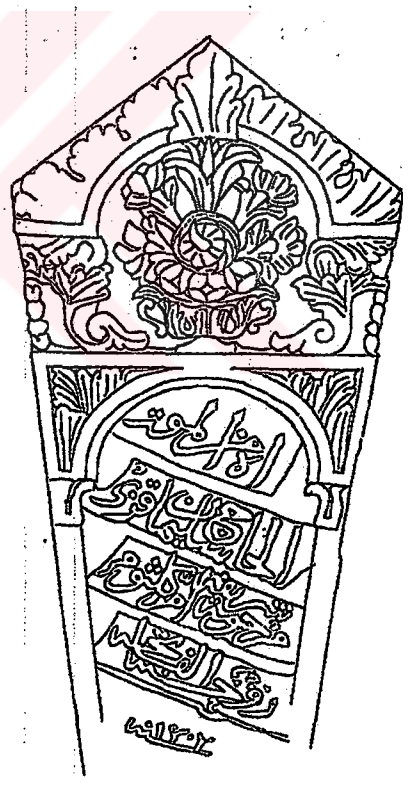

Çiz.58 Şahide

Katalog Örnek No : B-35

Katalog Kroki No : B-108

Fotoğraf No : 77

Çizim No : 59

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1207 / M.1792

Kime Ait Olduğu : Abdülkadir oğlu Hâcı Süleyman kızı Şerife Fâtıma

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Abdülkadir oğlu
-Hâcı Süleyman kızı merhûme
-Şerife Fâtıma rûhuna
-Fâtihâ sene 1207

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	85 cm.	-	5 cm.
Alt	-	29 cm.	5 cm.
Üst	11 cm.	32 cm.	5 cm.
Kenar	74 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (kır çiçeği) bezeme beçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen bir tepeliği bulunan mezar taşı , iki yandan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçimde ele alınmıştır. Gövde ile üçgen tepelik kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Kompozisyonu çeşitli mimari birimler ile bitkisel motifler oluşturmaktadır.

Cami 2 katlı biçimde yapılmıştır. Kubbesi alemli, dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe düz yatay bir silme üzerine oturmaktadır. Üst ve alt cephesinde yuvarlak kemer biçimli toplam altı adet açıklık vardır. Muhtemelen üst cephedekilerin üçü, alt cephedekilerin ikisi penceredir. Alt cephenin ortasındaki açıklıkta bir kapı olmalıdır. Caminin sağında kaidesi üzerinde yükselen minaresi göze çarpmaktadır. Minaresi sivri külahlı ve alemlidir. Gövdesinde şerefesi, mazgal penceresi yer almaktadır. Caminin solunda sivri bir çatıya sahip olan cephesinde kareye yakın dikdörtgen biçimli, içi taralı penceresi bulunan bir ev işlenmiştir. Yapının arkasında yan yana üç adet servi dizilmiştir. Minarenin sağında yalnızca kubbeleri gözüken iki mimari birim, ihtimal türbedir. Türbelerin arkasında sola, sağa ve üste doğru kıvrılarak çıkan dallı yapraklı çiçekler sıralanmıştır. Ayrıca kitabeyi üstten çeviren yuvarlak kemer biçimli bordürün köşelerinde kalan kısımların içlerinde, stilize edilmiş üç yapraklı birer çiçek dikkati çekmektedir.

İki boyutlu bir anlatımı olan taşın süslemesinde, motifler ve mimari birimler oldukça şematik olarak ele alınmıştır. Yazı şeridi soldan sağa doğru diagonal bir şekilde dört satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.77 Şahide

Çiz.59 Şahide

Katalog Örnek No : B-36

Katalog Kroki No : B-113

Fotoğraf No : 78

Çizim No : 60

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1207 / M.1792

Kime Ait Olduğu : Eşmeli Hâcı Seyyid Muhammed Efendi

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Oku bir fâtihâ rahmeten li'l-âlemin
-Durağı cennet ola fî makam emin
-Merhûm Eşmeli Hâcı Seyyid Muhammed
-Efendi rûhuna fâtihâ
-Sene 1207 Gurre

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	112 cm.	28,5 cm.	10 cm.	
Alt	-	28,5 cm.	10 cm.	
Üst	33 cm.	28,5 cm.	10 cm.	
Kenar	79 cm.	-	3,5 cm.	Çevre
Başlık	25 cm.	23 cm.	20 cm.	60-76 cm.
Boyun	10-7,5 cm.	17,5-13 cm.	10 cm.	40 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (servi), geometrik (yıldız), nesneli (başlık, alem) seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşının boyun kısmında hilalli bir alem yer almaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında yıldız gibi geometrik şekilleri bulunan, alt yan kısımları taşkın, yıldız dilim başlıklı kısa sarıklı bir kavuktur. Başlığın sol alt tarafından sağ üste doğru giderek devam eden,kazılarak oluşturulmuş, içi taralı bir servi ağacı göze çarpmaktadır.

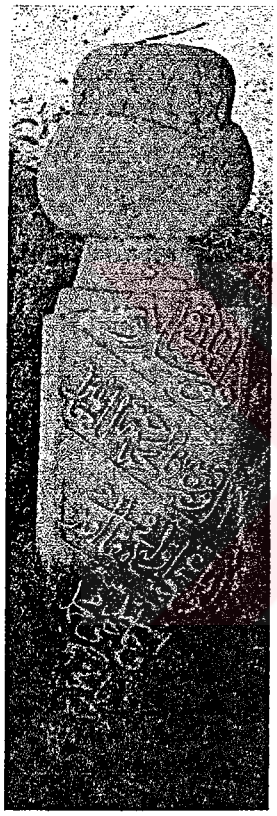

Fot.78 Şahide

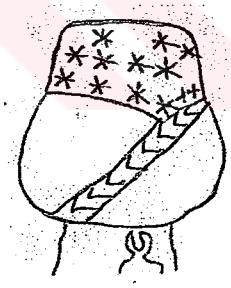

Çiz.60 Başlık

Katalog Örnek No : B-37

Katalog Kroki No : B-179

Fotoğraf No : 79

Çizim No : 61

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1207 / M.1792

Kime Ait Olduğu : Hâcı Hasan Kerimesi Şerife Zeyneb

Kitabe : -Ah mine'l-mevt
-Bu merkade her kim ederse du'â
-Ede mahşerde şefâat müctebâ
-Geyikoğlu Hâcı Hasan kerimesi Şerife
-Merhûme Zeyneb rûhuna
-Fâtihâ
-Sene 1207

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	94 cm.	-	-
Alt	-	27 cm.	5 cm.
Üst	13 cm.	35 cm.	3,5 cm.
Kenar	81 cm.	-	1,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, servi, yaprak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen sivri bir tepeliği bulunan şahide, yanlara doğru inildikçe daralmaktadır. Gövde ile tepelik kısmı birbirinden yatay bir silmeyle ayrılmıştır. Cami, iki türbe ve bir ev ile bitkisel unsurlar konu edilmiştir.

Taşın alınlığının sol kısmında yalnızca kubbeleri verilmiş olan türbe olması muhtemel iki yapı yan yana sıralanmıştır. Yanında iki katlı bir ev ve evinde bitişiğinde kubbeli, minareli bir cami yer almaktadır. İki türbenin ve caminin kubbesi dilimli birer

örtüye sahiptir. Caminin alemli kubbesi yatay silmeyle verilmiş bulunan saçak örtüsünün de bulunduğu kasnağa oturmaktadır. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli bir kapısı vardır. Kapının her iki yanında duvar, iki yanda çapraz çizgiyle taralıdır. Sivri bir çatıyla örtülü olan ev iki katlı ve cumbalı olabileceği düşünülebilir. İlk katında dikdörtgen biçimli penceresi göze çarpmaktadır. Pencerenin içi sağdan sola doğru çizgilerle taralıdır. Bu kat düz bir silme üzeride yer almaktadır. Alt katta küçük yuvarlak kemer biçimli bir kapı tasvir edilmiştir. En solda türbenin arkasında iki, evin arkasında iki, minarenin sağında iki olmak üzere altı servi ağacı yerleştirilmiştir. İki türbenin arkasından çıkan yapraklı bir dal sağa doğru kıvrılarak çıkmaktadır. Minare sivri külahlı, alemli , şerefeli, şerefe kapılı ve mazgal pencerelidir.

İki boyutlu bir anlatımın olduğu kompozisyonda herhangi bir derinlik etkisi göze çarpmamaktadır.

Kitabeyi üst iki yandan yuvarlak kemer biçimli bir bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üstte birleştiği yerde ve iki yan köşelerde kalan panoların içinde stilize edilmiş barok karakterli akantus yaprakları dikkat çekmektedir. Bu bordür alt kısma doğru dikey bir şekilde iki taraftan devam etmektedir. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.79 Şahide

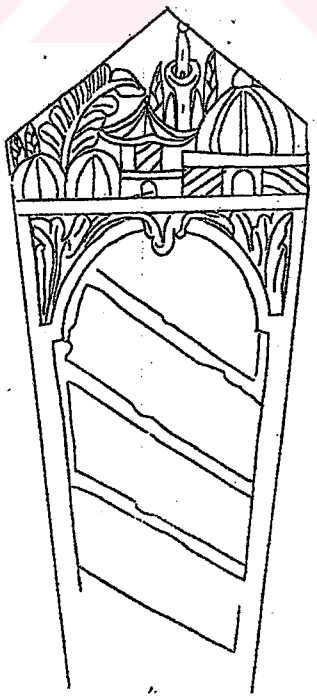

Çiz.61 Şahide

Katalog Örnek No : B-38

Katalog Kroki No : B-205

Fotoğraf No : 80

Çizim No : 62

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1208 / M.1793

Kime Ait Olduğu : Ali Beşe kızı Aişe

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Ali Beşe kızı
-Merhûme Aişe
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1208

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	69 cm.	-	-
Alt	16 cm.	19 cm.	6,5 cm.
Üst	7 cm.	23,5 cm.	5 cm.
Kenar	62 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami,türbe), bitkisel (akantus, servi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Tanım ve Kompozisyon : Mezar taşı üçgen alınlıklı tepelik kısmından inildikçe daralan bir biçime sahiptir. En üst kısmı biraz kırık olan taşın gövde ile tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Konu olarak cami, türbe ve bitkisel

unsurlar ele alınmıştır. Solda bulunan cami ve sağda bulunan türbe, kubbeli , alemli ve dilimli örtülüdür. Türbe ve caminin kubbeleri yatay bir profille sınırlandırılan bir kasnağa oturmaktadır. Cephelerinde yuvarlak kemer biçimli açıklıklar görülmektedir. Caminin cephesindeki açıklıkların ne olduğu belli olmamakla birlikte muhtemelen ortadaki kapı, iki yanındakilerde penceredir. Türbenin cephesindeki iki açıklık ortadan birer çizgiyle iki kanada ayrılmış olan bir kapı açıklığıdır. Caminin sağına bitişik olarak bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Kaidesinde iki kanada ayrılmış bir kapı bulunmaktadır. Minarenin külah kısmı belli değildir. Gövdesinde şerefesi, mazgal pencereleri işlenmiştir. Minarenin solunda beş yapraklı bir yıldız çiçeği, sağında ve türbenin arkasında bir kısmı verilmiş dört adet servi ağacı dikkat çekmektedir.Servilerin önden arkaya doğru yerleştirilişi az da olsa bir derinlik hissi uyandırmaktadır.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yan köşelerinin içlerinde birer stilize edilmiş barok karakterli akantus yaprağı işlenmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli olarak beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.80 Şahide

Çiz.62 Şahide

Katalog Örnek No : B-39

Katalog Kroki No : B-30

Fotoğraf No : 81-82

Çizim No : 63

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1208 / M.1793

Kime Ait Olduğu : Müftüzâde Hâcı Ali Efendi zevcesi Gülsüm

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1208
-Dilerim bakmaya rabbim yüzümün karasına
-Merhem-i şefkat ura ma'siyetim yarasına
-Kereminden ne kadar mücrim isem kim eder
-Var iken kân-ı şefâat afvımın çaresi
-Müftüzâde Hâcı Ali Efendi
-Zevcesi Gülsüm rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, şematik ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	106 cm.	88 cm.	-	-	5,5 cm.	5,5 cm.
Alt	-	-	31 cm.	30 cm.	5,5 cm.	5,5 cm.
Üst	21 cm.	16 cm.	42 cm.	32 cm.	5,5 cm.	5,5 cm.
Kenar	85 cm.	72 cm.	-	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Boyama, kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, lale, servi), nesneli (vazo) bezeme beçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür

ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında kaideli bir vazo içerisinden yükselen stilize edilmiş yapraklar üste doğru çıkmakta ve her iki yönden de kıvrılarak aşağıya doğru sarkmaktadır. Vazonun gövdesinin alt yüzü stilize edilmiş bitkisel unsurlarla süslenmiştir. Vazo kaidesinin her iki yanından çıkan dallar arasından ikişer tane lale motifi göze çarpmaktadır. Kuşağın alt kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Gövde kısmı doğal boya ile boyalıdır.

Ayak taşı : Üst kısmından alt kısma doğru giderek daralan bir biçime sahip olan mezar taşının gövdesinde alttan üste doğru daralarak, yükselen ve ucu sağa doğru kıvrık olan bir servi ağacı işlenmiştir. Gövde kısmı doğal boya ile boyalıdır.

Fot.81 Baş taşı

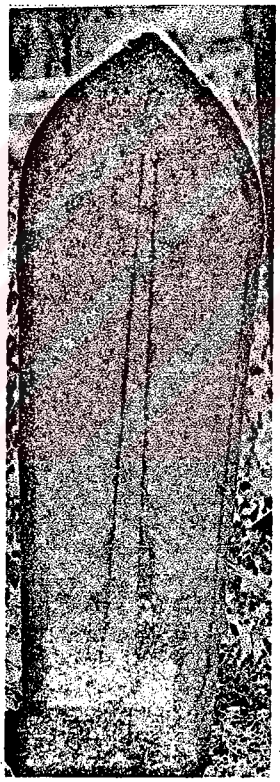

Fot.82 Ayak taşı

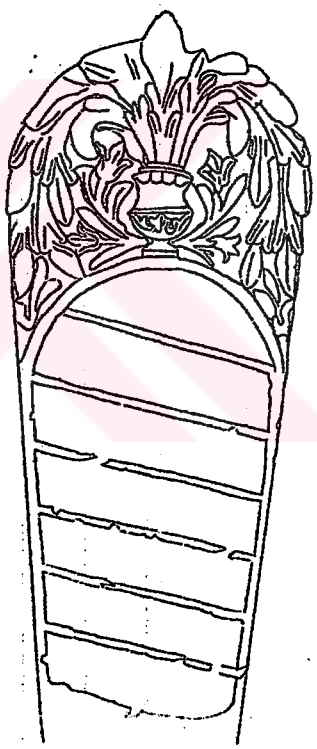

Çiz.63 Baş taşı

Katalog Örnek No : B-40

Katalog Kroki No : B-117

Fotoğraf No : 83

Çizim No : 64

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1208 / M.1793

Kime Ait Olduğu : Hasan Efendizâde Hâcı İbrahim Ağâ ehli Şerife Aişe binti Abdullah bin Monlâ

Kitabe :

-Fî Rebiü'l-evvel sene 1208
-Hasan Efendizâde
-Hâcı İbrahim Ağâ ehli şerife
-Merhûme Aişe binti Abdullah
-Bin Monlâ rûhuna
-el-fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	113 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	30 cm.	5,5 cm.
Üst	17 cm.	37 cm.	5,5 cm.
Kenar	96 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, orkide) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile üçgen alınlıklı tepelik kısmını yatay bir silme

ayırmaktadır. Bu silmenin üst yanında akantus yaprağının üstüne beş adet gül ve bir adet orkide yerleştirildiği natürmort tasviri göze çarpmaktadır. En üstte kartuş motifi yer almaktadır. Taşın sağ ve sol yanında stilize edilmiş barok etkili akantus yaprakları motifleri birbirlerini simetri olabilecek şekilde tekrarlamaktadır. Yazı şeridini üstten çift sıra yuvarlak kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Bu silmenin üst iki yanının köşelerinin içine birer gül konulmuştur. Çift sıra silme altta sütunce haline getirilmiş birer akantus yaprağına oturmaktadır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

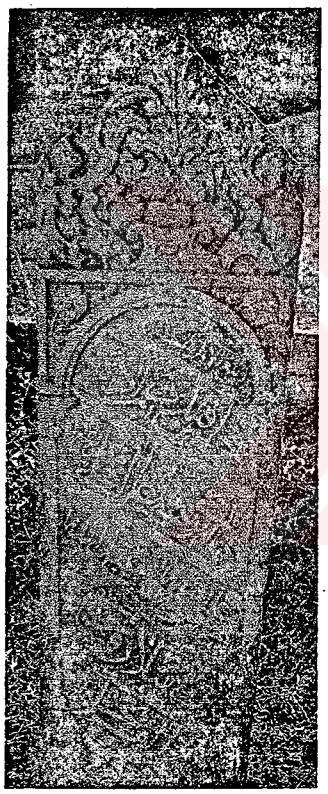

Fot.83 Şahide

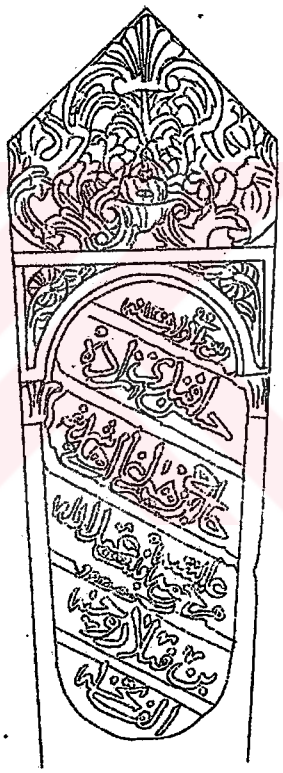

Çiz.64 Şahide

Katalog Örnek No : B-41

Katalog Kroki No : B-178

Fotoğraf No : 84

Çizim No : 65

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1208 / M.1793

Kime Ait Olduğu : Hâcı Muhammed Kerimesi Şerife Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefâat müctebâ
-Emir Hâcı İsmâilzâde
-Hâcı Muhammed kerimesi
-Merhûme Şerife Ümmü Gülsüm
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1208

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist , natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	114 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	34 cm.	5,5 cm.
Üst	27 cm.	41 cm.	5,5 cm.
Kenar	87 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami,türbe, ev), bitkisel (akantus,gül, nergis, servi, yıldız ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı alt kısımdan üst kısma doğru gidildikçe genişleyen formludur. Üçgen tepelik kısmı ile gövde kısmı birbirinden yatay bir silmeyle ayrılmaktadır. Cami, türbe, ev ve çeşitli bitkisel unsurlar bir arada konu edilmiştir.

Taşın orta kısmında iki cepheli, iki minareli bir cami karşımıza çıkmaktadır. Cami alemli, dilimli kubbe örtülüdür. Caminin ve türbenin kubbesi yatay profil üstüne oturmaktadır. Caminin üst cephesinde üç, alt cephesinin beş adet yuvarlak kemer biçimli açıklık bulunmaktadır. Üst soldaki iki kanada ayrılmış bir kapı, diğerleri penceredir. Alt cephedekilerden ortadaki dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış olan bir açıklıktır. Diğerleri pencere olup, en soldaki ve sağdakinin içi baklava dilimleriyle taralı, bunların bitişiğindekilerden birinin içi soldan sağa doğru eğimli biçimde, öbürü de yatay ve dikey çizgilerin kesişmesiyle oluşan biçimde taralıdır. Caminin sağında ve solunda silme üzerinde birer minare yükselmektedir. Minareler alemli ve külahlıdır. Gövdelerinde üçer mazgal pencere, birer şerefe, birer şerefe kapısı yer almaktadır. Soldaki türbenin cephesinde fazla belli olmayan bir kapısı ile kesmetaş örgülü, derzli, baklava dilimli duvar dikkati çekmektedir. Sağda sivri külahlı bir çatıya sahip, kesme taş duvar örgülü, yuvarlak kemer biçimli kapılı bir ev tasvir edilmiştir. Bu yapının arkasında bir kısmı gözüken başka bir ev daha yerleştirilmiştir. Bu yapının çatısı ve duvarının bir kısmı işlenmiştir. Taşın en üst sivri kısmının kenarında bir kısmı verilmiş olan bir yıldız çiçeği, onun altında üç yıldız çiçeği, bir hilal, kubbenin arkasında da sekiz adet servi ağacı, minarenin sol alt kısmında bir, sağdaki minarenin bitişiğinde beş adet servi ağacı sıralanmıştır. Türbenin iki, evin arkasında bir adet gül ve nergis betimlenmiştir. Kitabe iki yandan stilize edilmiş bir sütun başlığından aşağıya doğru inerek ters yuvarlak kemer biçimli kuşak şeklini almaktadır. Kitabeyi üstten stilize edilmiş barok karakterli S ve C kıvrımları yapan akantus yapraklarının iki yönden devam ederek üst ortada birbirleriyle birleşmektedir.

Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Servilerin çeşitli yönlerden yerleştirilişi ve caminin alttan üste doğru verilişi ile çok az da olsa bir derinlik havası sezilebilmektedir.

Fot.84 Şahide

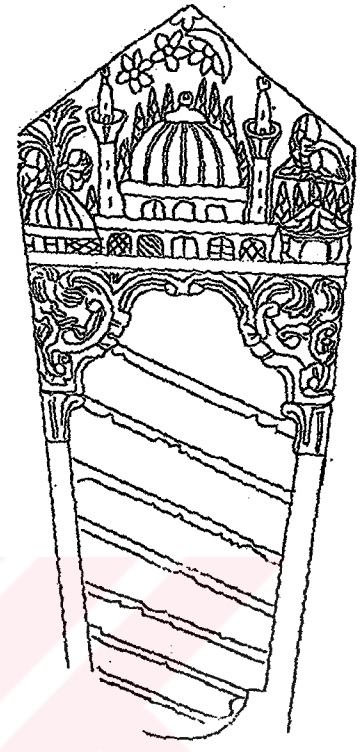

Çiz.65 Şahide

Katalog Örnek No : B-42

Katalog Kroki No : B-218

Fotoğraf No : 85

Çizim No : 66

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1208 / M.1793

Kime Ait Olduğu : Kuzuroğlu Hâcı Mustafa kızı Zeyneb

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Kuzuroğlu Hâcı Mustafa
-Kızı merhûme Zeyneb rûhuna
-Fâtihâ
-Sene 1208

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	71 cm.	-	4,5 cm.
Alt	-	28 cm.	4,5 cm.
Üst	13 cm.	35 cm.	4,5 cm.
Kenar	58 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) ve geometrik (ışın çubuğu) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile dilimli tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır . Bu bordür ortadan madalyon görünümlü geometrik bir şekille birleşmektedir. Üst tarafda dokuz dilimli istiridye veya damla motifi gibi görünümlü

ışın çubukları motifi yer almaktadır. En üst ve yanlardaki uçların içerisine akantus yaprakları yerleştirilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, kabartma olarak dört satır halinde yüzeyi oyularak verilmiştir.

Fot.85 Şahide

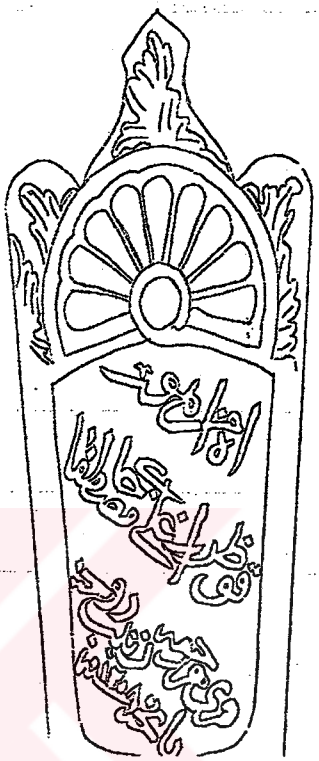

Çiz.66 Şahide

Katalog Örnek No : B-43

Katalog Kroki No : B-155

Fotoğraf No : 86

Çizim No : 67

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1209 / M.1794

Kime Ait Olduğu : Ali Ustazâde Abdullah Kerimesi Zeyneb

Kitabe :

-Sene 1209
-Ali ustazâde
-Abdullah kerimesi
-Zeyneb Hanım rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	63 cm.	-	-
Alt	-	22 cm.	5 cm.
Üst	11 cm.	27 cm.	6 cm.
Kenar	52 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül) ve nesneli (kordon veya bağ) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üstünde bir kordon veya bağla bağlanmış üç gül ve stilize edilmiş akantuslar üste ve her iki yöne doğru kıvrılır vaziyette verilmiştir.

Bordürün alt kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde, yazı şeritleri dört satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.86 Şahide

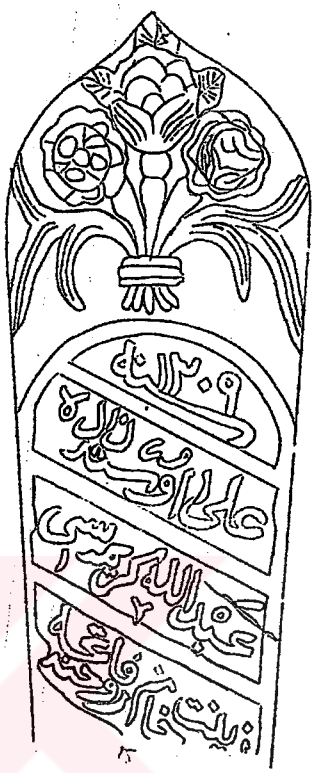

Çiz.67 Şahide

Katalog Örnek No : B-44

Katalog Kroki No : B-173

Fotoğraf No : 87

Çizim No : 68

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1209 / M.1794

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mahmudzâde İbrahim Ağâ'nın ehli Aişe Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Hâcı Mahmud
-Zâde İbrahim Ağâ'nın
-Ehli merhûme Aişe
-Kadın rûhuna fâtihâ
-13 Zilkâde sene 1209

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist , natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	94 cm.	-	5 cm.
Alt	-	27 cm.	5 cm.
Üst	15 cm.	34 cm.	5 cm.
Kenar	79 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (türbe, ev), bitkisel (akantus, gül, lale, palmiye, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı alttan üste doğru genişleyen ve sivri kemer formlu bir tepeliği olan bir biçimde ele alınmıştır. Üçgen tepelik kısmı ile gövde kısmını yatay bir

silme ayırmaktadır. Çeşitli büyüklükte sivil yapılar, türbeler ve bitkisel unsurlar bir arada kullanılarak sanki bir şehir manzarası konu edilmiştir.

Taşın sol kısmının ön ve arka tarafında yan yana üçer adet sivil yapı sıralanmıştır. Bu yapıların hepsi üçgene yakın sivri birer çatıyla örtülüdür. Önden ikinci ve üçüncü, arkadan birincisinin iki, sağdakinin bir yuvarlak kemer biçimli, önden üçüncüsünün iki, arkadan en baştakinin bir, ortadakinin iki, sağdakinin bir olmak üzere dikdörtgen biçimli pencere ve kapı açıklıkları bulunmaktadır. Pencere açıklıklarının içleri bazılarında boş, bazılarının da baklava dilimleriyle, bazılarının da yatay çizgilerle taralı olduğu gözlenmektedir. Ön sağdaki yapının orta cephesinde yer alan dikdörtgen biçimli kapısı iki yatay çizginin ortadan dik bir çizgiyle kesilmesiyle oluşan bir görünüm arz etmektedir. Arkadaki ikinci yapının orta cephesinde dikdörtgen biçimli, dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bir kapı tasvir edilmiştir. Taşın sağ kısmında sol alttan üste doğru kavis yaparak yatay üç sıra silmeyle devam eden bir merdiven veya duvarın kesme taş duvar örgüsü işlenmiştir. Duvarın önünde yalnızca kubbeleri verilmiş olan iki adet dilimli, alemli türbe sıralanmıştır. İki türbenin arkasında bir, öndeki yapıların yanlarında ve arkalarında yedi servi ağacı, duvarın arkasında bir palmiye ağacı, iri bir çiçek, sol üstte kıvrılarak çıkan iki lale ve gül dikkat çekmektedir.

İki boyutlu bir anlatımın yer aldığı kompozisyonda, karşımıza herhangi bir derinlik unsuru olabilecek ifadeye rastlanılmamaktadır.

Kitabe iki yandan stilize edilmiş birer sütunce şeklinde barok karakterli akantus yapraklarına oturmaktadır. Kitabenin üst iki yanında basık kemer biçimli bir bordür akantus yaprağının iki yanında birleşmektedir. Yapraklar S ve C kıvrımlıdır. Yazı şeridi soldan sağa doğru altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.87 Şahide

Çiz.68 Şahide

Katalog Örnek No : B-45

Katalog Kroki No : B-182

Fotoğraf No : 88

Çizim No :69

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1209 / M.1794

Kime Ait Olduğu : Emine Hanım

Kitabe :

-Merhûm ve mağfûr

-Emine rûhuna

-Fâtihâ sene 1209

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	80 cm.	-	-
Alt	20 cm.	19 cm.	7 cm.
Üst	8 cm.	26,5 cm.	5,5 cm.
Kenar	72 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (akantus, yıldız) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Sivri kemer biçimli bir tepeliği bulunan mezar taşı iki yandan aşağıya doğru inildikçe daralan bir görünüm arz etmektedir. Gövde ile tepelik kısmı

birbirinden yatay bir silmeyle ayrılmaktadır. Cami, türbe ve bitkisel unsurlar süsleme konusu edilmiştir.

Sol kısımda cami, ortada minare, sağda türbe olduğu düşünülen yapı yer almaktadır. Cami ve türbe kubbelidir. Kubbeler dilimli birer örtüye sahiptir ve yatay profil üzerindeki kasnağa oturmaktadır. Caminin cephesinde üç, türbenin cephesinde dört adet yuvarlak kemer biçimli açıklık vardır. Caminin açıklıkları yan yana ve türbedekilerden daha büyüktür. Üçü de ortalarından dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmış kapılardır. Türbenin açıklıkları da muhtemelen pencere açıklıklarıdır. Caminin sağında bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Kaidesinde yuvarlak kemer biçimli bir kapısı bulunmaktadır. Kaidenin üzerinde iki mazgal pencere, şerefe, şerefe kapısı ve bir mazgal pencere ele alınmıştır. Minarenin sağında ve solunda birer beş yapraklı yıldız çiçeği, bir hilal yerleştirilmiştir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yan köşelerinde birer stilize edilmiş barok karakterli akantus yaprağı konulmuştur. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli olup, üç satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.88 Şahide

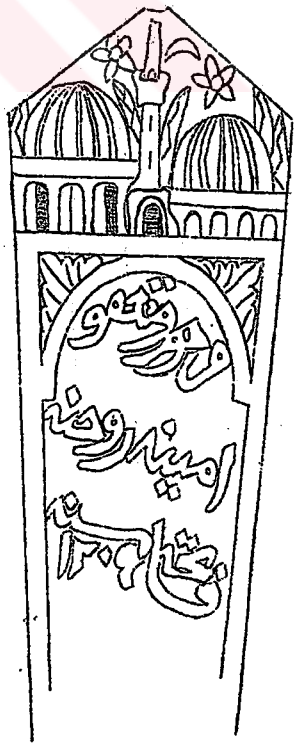

Çiz.69 Şahide

Katalog Örnek No : B-46

Katalog Kroki No : B-48

Fotoğraf No : 89

Çizim No : 70

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1210 / M.1795

Kime Ait Olduğu : Muhammed Ağâ Kerimesi Rahime

Kitabe :

-Ah mine'l mevt
-Bu merkade her kim ederse du'â
-Ede mahşerde şefa'ât müctebâ
-Muhammed Ağâ'nın kerimesi
-Merhûme Rahime kadın rûhuna
-Fâtihâ sene 1210

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	107 cm.	-	6 cm.
Alt	-	33 cm.	6 cm.
Üst	15 cm.	37 cm.	6 cm.
Kenar	92 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus), geometrik (ışın çubuğu, çarkıfelek) ve nesneli (alem) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır.

Bu bordürle birleşen ve yuvarlak kemer biçimli bir silme içinde bir çarkıfelek ve etrafında on dilimli yarım rozet çiçeği veya damla motifi gibi de tanımlanabilecek ışın çubukları motifi yer almaktadır. Kuşağın üstünde hilalli, alemli bir cami kubbesi, iki yanda ise stilize edilmiş birer akantus yaprağı göze çarpmaktadır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

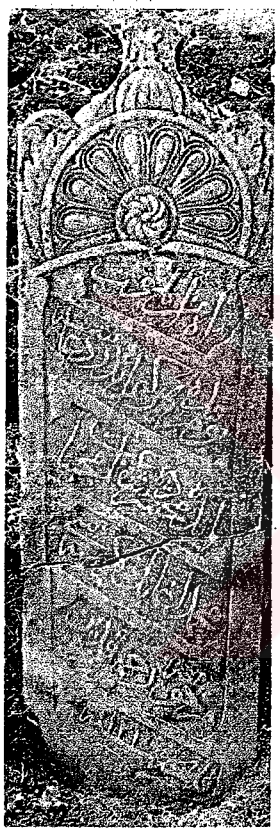

Fot.89 Şahide

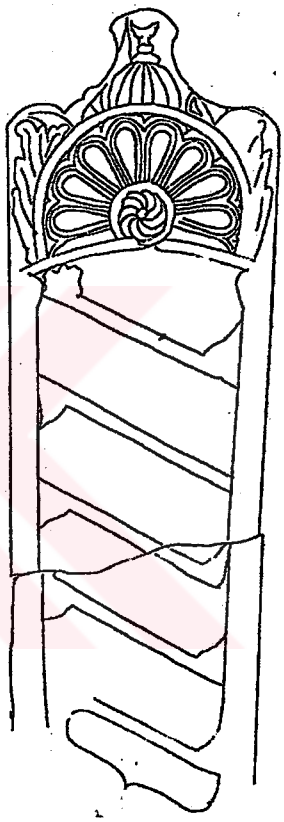

Çiz.70 Şahide

Katalog Örnek No : B-47

Katalog Kroki No : B-171

Fotoğraf No : 90

Çizim No : 71

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1210 / M.1795

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mahmud oğlu Hâcı Ahmed Ağâ zevcesi Fâtıma Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-bâkî Zilhicce
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlâhi sen nasib eyle sâadet
-Bulam ta ki resulünden şefâ'at
-Hâcı Mahmud oğlu Hâcı Ahmed
-Ağâ zevcesi merhûme Fâtıma
-Kadın rûhuna fâtihâ sene 1210

Yazı : Celi Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	128 cm.	-	7 cm
Alt	-	33 cm.	7 cm.
Üst	14 cm.	41 cm.	7 cm.
Kenar	114 cm.	-	5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, servi, yıldız) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Şahide üçgen tepelik kısmından inildikçe daralan bir biçime sahiptir. Taşın gövdesi ile tepelik kısmı birbirinden yatay bir silme ile ayrılmaktadır. Kompozisyonu çeşitli mimari birimler ile bitkisel unsurlar oluşturmaktadır.

Tepeliğin ortasında bulunan cami iki kat cepheli bir görünüm arz etmektedir. Cami kubbeli olup, kubbesi alemli ve dilimlidir. Kubbe ve altındaki cephe saçak kornişi üzerinde çift sıra silme üstüne oturmaktadır. Üst cephede yan yana yuvarlak kemer biçimli, içleri taralı pencere, alttakinde ise; ortada yuvarlak kemer biçimli, iki kanatlı bir kapı ile iki yanında kare biçimli, baklava dilimli, şebekeli bire pencere yer almaktadır. Caminin iki yanında birer minaresi göze çarpmaktadır. Minareler sivri külahlı ve alemlidir. Şerefesi, şerefe kapısı, bileziği, gövdesinde ve üstte mazgal pencere deliği yer almıştır. Sol ve sağ kısımlarda aynı şekilde birer büyük, birer küçük ev işlenmiştir. Yapılar tek ve iki katlı olup, sivri bir çatıya sahiptir. Küçük olanların cephesinde yuvarlak kemer biçimli iki pencere açıklığı, büyük olanlarınki iki katlı olduğu için daha farklıdır. Soldakinin üst cephesinde yan yana üç adet dikdörtgen biçimli pencere (ortadaki yatay ve dikey çizgilerle taranmış, şebekelidir.), alt kat ise; yan yana üç adet yuvarlak kemer biçimli küçük açıklıklar işlenmiştir. Muhtemelen ortadaki kapı açıklığıdır. Sağdakinin üst cephesinde ortadaki dikdörtgen, yanlardakinin yuvarlak kemer biçimli pencere açıklığı, alt cephede de üç adet yuvarlak kemer biçimli açıklık yerleştirilmiştir. Ortadaki kapıdır.

İki minarenin üstünde kalan kısımlarda iki yıldız çiçeği, bir hilal, tepede üç yapraklı bir çiçek, iki yanda yapıların arkasında üçer adet servi, solda üç adet gül çıkarak sağa, sola ve üste doğru kıvrılmaktadır.

Kitabeyi üstten S ve C kıvrımlarıyla oluşmuş, barok karakterli akantus yaprakları iki yanda simetri oluşturarak ortada birleşmiş ve akantus yaprağı şeklinde sütun başlığına iki yanda oturmaktadır. Akantus yapraklarının üstündeki köşelerde yine stilize edilmiş barok etkili yapraklar sıralanmıştır.

İki boyutlu bir anlatım gözlenmekte fakat bunun yanında caminin alttan üste doğru verilişinde, yapıların ve servilerin sıralanışında az da olsa bir derinlik etkisinin olduğu sezilebilmektedir.

Kitabe soldan sağa eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.90 Şahide

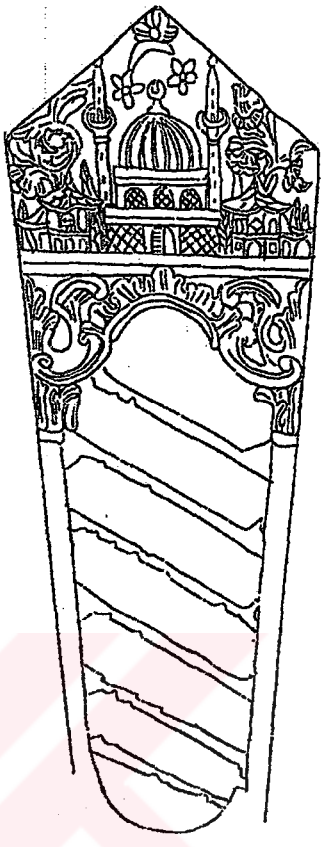

Çiz.71 Şahide

Katalog Örnek No : B-48

Katalog Kroki No : B-53

Fotoğraf No : 91

Çizim No : 72

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1211 / M.1796

Kime Ait Olduğu : Kara Uzunoğlu kızı Selime Hatun

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Kara Uzunoğlu kızı
-Selime Hatun rûhuna
-Fâtihâ sene 1211

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	93 cm.	-	5 cm.
Alt	-	23 cm.	5 cm.
Üst	9 cm.	35 cm.	5 cm.
Kenar	84 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül, karanfil, kır çiçeği, lale), geometrik (ışınsal çubuk) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve taşa dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürle birleşen ve bir kuşağın içinde olan stilize edilmiş gül goncasını hatırlatan bir çiçek ve bu çiçeğin

etrafındaki merkezden çıkarak dağılan istiridye veya damla motifi gibi de görünen ışınsal çubuk motifleri yer almaktadır. Bordürün üstündeki orta kısımda lale ve stilize bir çiçek, solda ve sağda karanfili hatırlatan bir çiçek ele alınmıştır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde dört satır halinde taşın yüzeyi oyularak, kabartma olarak verilmiştir.

Fot.91 Şahide

Çiz.72 Şahide

Katalog Örnek No : B-49

Katalog Kroki No : B-106

Fotoğraf No : 92

Çizim No : 73

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1211 / M.1796

Kime Ait Olduğu : Abdülkadir Kerimesi Şerife Aişe Hoca

Kitabe :

-La îlahe îllallah Muhammedün Resûllullah
-Hûve'l-hallâku'l-Bâkî
-Müyesser oldu bana şehadet
-İlâhi sen nasib eyle şa'âdet
-Bulam taki resûlünden şefâ'at
-Abdülkadir kerimesi
-Merhûme Şerife Aişe Hoca rûhuna
-el-fâtihâ sene 1211 Ramazan fî 3.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	157 cm.	-	10 cm.
Alt	-	34 cm.	10 cm.
Üst	16 cm.	45 cm.	10 cm.
Kenar	141 cm.	-	6,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, lale), nesneli (vazo) ve geometrik (yumurta dizisi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile üçgen tepelik kısmını iki sıra halinde yatay bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün içinde natürmort kompozisyonlu küçük ve büyük oval motifler bulunmaktadır. Tepelik kısmının her iki tarafında birbirine simetrik vaziyette barok, rokoko karakterli C ve S kıvrımlı akantus yapraklarından oluşan kompozisyon görülmektedir. Ortada stilize edilmiş bitkilerden meydana gelen bir vazo içerisinden güller ve laleler üste ve yanlara doğru kıvrılarak devam etmektedir. En üstte bir kartuş motifi, onun altında kısa yatay ve yuvarlak kemer biçimli üç sıra bir kuşak yer almaktadır. Kartuş motifi bu bu kuşağın ortasından itibaren sarılmış vaziyettedir.Yazı şeritlerini üstten yuvarlak kemer biçimli bir kuşak çevirmektedir. Bu kuşağın üst yanlarında akantus yaprakları C ve S kıvrımları yaparak,çeşitli yönlere doğru hareket etmektedir. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

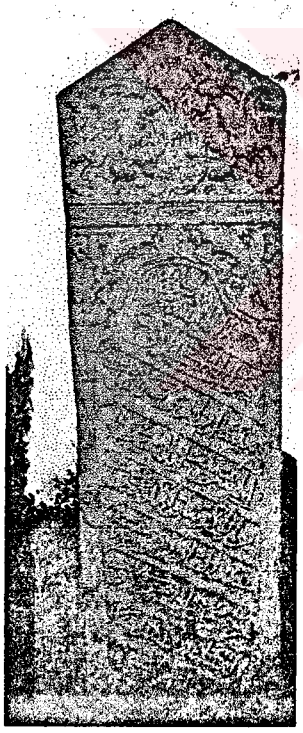

Fot.92 Şahide

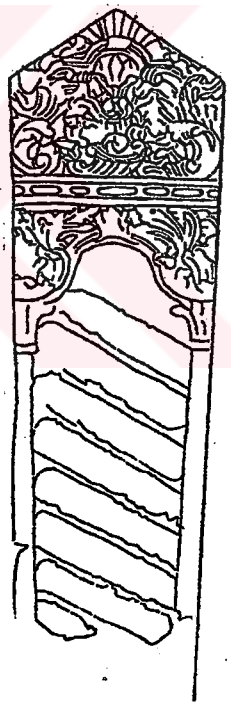

Çiz.73 Şahide

Katalog Örnek No : B-50

Katalog Kroki No : B-115

Fotoğraf No : 93

Çizim No : 74

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1211 / M.1796

Kime Ait Olduğu : Hâfız Hâcı Süleyman Efendinin zevcesi Şerife Hâfız Zeyneb

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlâhi sen nasib eyle saâdet
-Bulam ta ki resûlünden şefâat
-Hâfız Hâcı Süleyman Efendinin
-Zevcesi merhûme Şerife Hafız Zeyneb
-Rûhuna fâtihâ sene 1211

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	112 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	31 cm.	5,5 cm.
Üst	12 cm.	36 cm.	5,5 cm.
Kenar	100 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (akantus, kır çiçeği, yıldız) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı, üst kısmından aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçime sahiptir. En üst kısmı kırık olan taşın, gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Bitkisel ve mimari unsurlar kompozisyonu oluşturmaktadır.

Tepelik kısmının ortasında 2 kademeli cephesiyle bir cami yer almaktadır. Kubbe alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Cephesinde ikisi çok küçük olmak üzere üç yuvarlak kemerli açıklık bulunmaktadır. Kubbe alt cephede yatay bir silme üzerine oturmaktadır. Alt cephede ise, ikisi dikdörtgen biçimli, içi baklava dilimleriyle taralı iki pencere, ortada da yuvarlak kemer biçimli kapısı göze çarpmaktadır. Kapı ortadan dikey bir çizgiyle kesilerek iki kanada ayrılmıştır. Caminin sağında ve solunda birbirine simetrik olabilecek şekilde, S ve C kıvrımlarıyla oluşturulan barok karakterli stilize edilmiş akantus yaprakları yerleştirilmiştir. Kitabenin solunda bir hilal, sağında altı yapraklı bir yıldız çiçeği işlenmiştir.

Kitabe şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmeler arasında kalan çerçeveler içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Yazı şeridinin üst iki yanının köşelerinde kalan kısımlarda stilize edilmiş birer çiçek tasvir edilmiştir.

Fot.93 Şahide

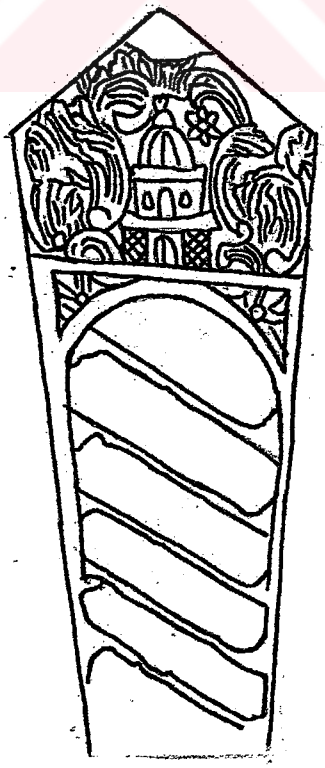

Çiz.74 Şahide

Katalog Örnek No : B-51

Katalog Kroki No : B-114

Fotoğraf No : 94

Çizim No : 75

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1211 / M.1796

Kime Ait Olduğu : Hâcı Abdi Ağâzâde Hâcı Numân Ağâ zevcesi Zeyneb Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlahî sen nasib eyle sa'âdet
-Bulam taki resûlunden şefâ'at
-Hâcı Abdi Ağâzâde Hâcı Numân
-Ağâ zevcesi merhûme Zeyneb kadın
-Rûhuna fâtihâ sene 1211

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	134 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	36 cm.	6,5 cm.
Üst	13 cm.	42 cm.	6,5 cm.
Kenar	121 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, orkide) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yatay çift sıra bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst yanında akantus yaprağı vazo şekline getirilmiştir. Bunun üstüne de yedi

adet gül ve bir adet orkide yerleştirildiği bir natürmort kompozisyonu göze çarpmaktadır. En üstte kartuş motifi yer almaktadır. Taşın sağ ve sol yanında stilize edilmiş barok etkili C ve S kıvrımlı akantus yaprakları birbirlerini simetri olabilecek şekilde tekrarlamaktadır. Yazı şeridini üstten çift sıra yuvarlak kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Bu silmenin üst iki yanının köşelerinin içine akantus yaprakları konulmuştur. Çift sıra silme altta sütunce haline getirilmiş birer akantus yaprağına oturmaktadır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

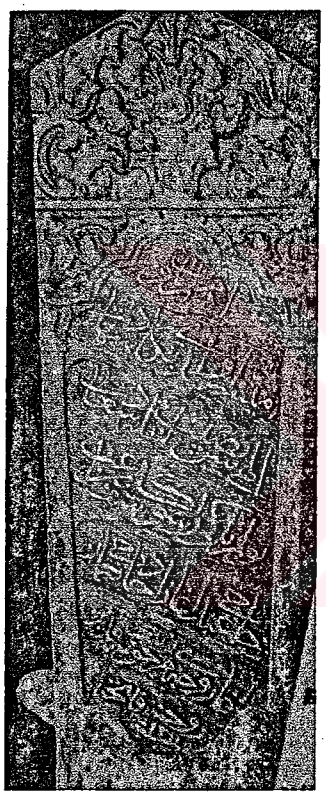

Fot.94 Şahide

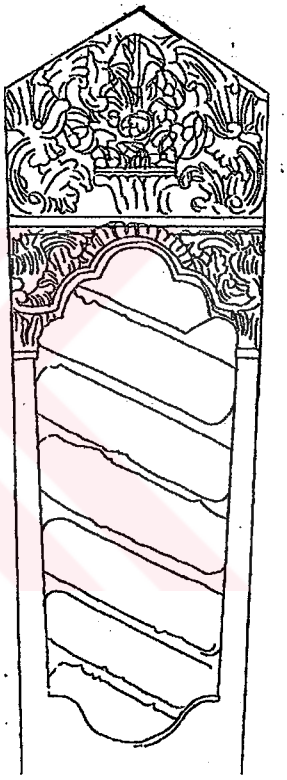

Çiz.75 Şahide

Katalog Örnek No : B-52

Katalog Kroki No : B-8

Fotoğraf No : 95

Çizim No : 76

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1212 / M.1797

Kime Ait Olduğu : Nalçeci İbrahim Zevcesi Zeyneb bint Hâcı Hüseyin Bağcivân

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-el-çeküb bi'l-cümleden
-Kıldım feragat Nâlçacı İbrahim
-Zevcesi Zeyneb bint
-Hâcı Hüseyin Bağcivân
-Rûhuna Fâtihâ
-Sene 1212

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	120 cm.	-	4,5 cm.
Alt	25 cm.	29 cm.	4,5 cm.
Üst	14 cm.	35 cm.	4,5 cm.
Kenar	106 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, sümbül) ve geometrik bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve taşa dayalı vaziyette durmaktadır. Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmını

yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında , iki yanında stilize edilmiş dallar,yapraklar ve sümbül ele alınmıştır. Ortada hangi çiçek olduğu pek anlaşılamayan bir kır çiçeği ve çiçeğin içinden çıkan dallar , yapraklar üste, sola ve sağa doğru kıvrılarak devam etmektedir. Bordürün alt kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde , silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

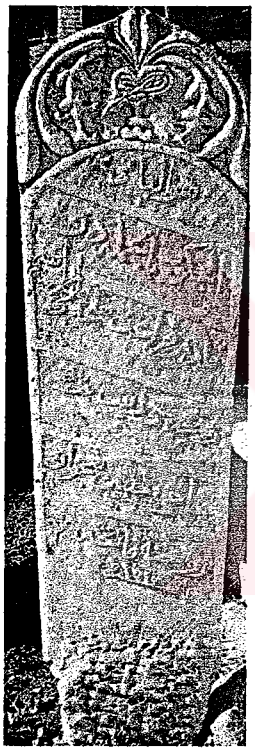

Fot.95 Şahide

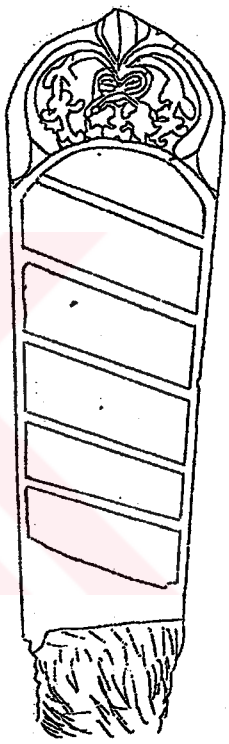

Çiz.76 Şahide

Katalog Örnek No : B-53

Katalog Kroki No : B-15

Fotoğraf No : 96

Çizim No : 77

İnceleme Tarihi : 3.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1212 / M.1797

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mustafâ'nın kızı Emine Kadın

Kitabe :

-Sene 1212
-Ah mine'l-mevt
-Hâcı Mustafânın kızı
-Merhûme Emine kadın
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	70 cm.	-	5 cm.
Alt	-	27 cm.	5 cm.
Üst	10 cm.	32,5 cm.	5 cm.
Kenar	60 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, lale), nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Kırık ve devriktir. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile üçgen tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst tarafında bir vazo içerisinden stilize edilmiş yapraklar, dallar, güller, lale üste doğru çıkmakta ve her iki yönden de çiçekler

kıvrılarak aşağıya doğru sarkmaktadır. Vazonun gövdesinin alt yüzü stilize edilmiş bitkisel unsurlarla süslenmiştir. Taşın üst her iki kenarı stilize edilmiş C ve S kıvrımlı çiçek ve dallarla ele alınmıştır. En üstte barok karakterli kartuş motifi bulunmaktadır. Yazı şeritlerini üst köşelerindeki çerçevelerin içinde stilize edilmiş birer üç yapraklı çiçek göze çarpmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dört satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Gövdesinin alt kısmı eksiktir.

Fot.96 Şahide

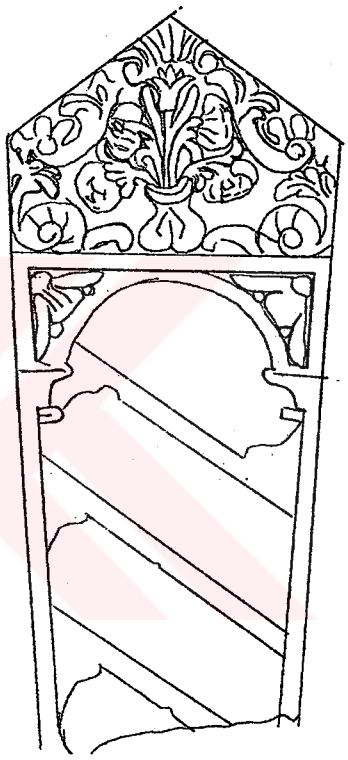

Çiz.77 Şahide

Katalog Örnek No : B-54

Katalog Kroki No : B-219

Fotoğraf No : 97

Çizim No : 78

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1212 / M.1797

Kime Ait Olduğu : Ömer oğlu Hâcı Hüseyin zevcesi Fâtıma

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Her kim bu merkade ederse duâ
-Eyleye mahşerde şefâat Mustafa merhûme
-Mağfûrun lehâ Ömer oğlu Hâcı Hüseyin zevcesi
-Fâtıma rûhu içün fâtihâ 1212

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Taşın en üst kısmı biraz kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	75 cm.	-	5 cm.
Alt	-	25 cm.	5 cm.
Üst	11 cm.	33 cm.	5 cm.
Kenar	64 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (ev), bitkisel (akantus, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Tepesinin en üst kısmı kırık olan taş, iki yandan aşağıya doğru inildikçe daralan bir görünüm arz etmektedir. Yazının bulunduğu gövde kısmı ile üçgen tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır.

Yan yana ve arka arkaya sıralanmış bulunan yedi adet evle bir şehir manzarası verilmeye çalışılmıştır. Bu evlerin en solunda ve sağında birbirine simetrik gelecek bir biçimde yerleştirilmiş olan birer çiçek ve barok karakterli stilize edilmiş S ve C kıvrımlı yapraklar en üstte bir kartuş motifiyle birleşmektedir. Evler sivri külahlı üçgen biçime yakın çatılı olup, cephelerinde kare biçimli, içleri baklava dilimleriyle taralı şebekeli birer pencere yer almaktadır.

Yapıların yan yana ve arka arkaya dizilişleri zayıf da olsa bir derinlik hissi uyandırmaktadır.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir şerit kuşatmakta ve bu şerit iki yandan birer sütunceye oturmaktadır. Bu şeridin üst iki yanının köşelerinde kalan kısımlarında stilize edilmiş birer çiçek betimlenmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.97 Şahide

Çiz.78 Şahide

Katalog Örnek No : B-55

Katalog Kroki No : B-50

Fotoğraf No : 98

Çizim No : 79

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1213 / M.1798

Kime Ait Olduğu : Hâcı Numân Ağâ Kerimesi Şerife Zelihâ

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Nazeninim gitti cennet bağına
-Firâkını kodu valideyni cânına
-Hâcı Numân Ağâ kerimesi merhûme
-Şerife Zelihâ rûhuna fâtihâ
-Receb fî 12 sene 1213

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	98 cm.	-	5 cm.
Alt	-	25 cm.	5 cm.
Üst	12 cm.	34 cm.	5 cm.
Kenar	86 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (türbe), bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı, aşağıdan yukarıya doğru gittikçe genişleyen, üçgen bir tepelikle son bulan biçimde ele alınmıştır. Üçgen tepelik kısmı ile kitabe şeridinin bulunduğu kısım yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır.

Tasvir türbe olabileceğini düşündüğümüz bir mimari birimle, onun üstünde ve her iki yanında yer alan bitkisel motiflerden oluşmuştur. Türbe alemli ve kubbesi dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbesi düz bir kasnağa oturmaktadır. Cephesinde yuvarlak kemerli ortadan dikey bir çizgiyle kesilerek iki kanada ayrılmış bir kapısı bulunmaktadır. Kapının her iki yanında açılmış bir biçimde duran kapı kanatları dikkat çekmektedir. Türbenin üstünde stilize edilmiş kartuş motifi, yuvarlak kemer biçimli bir profilin ortasından üste ve yanlara doğru çıkmaktadır. Türbenin her iki kenarında barok karakterli S ve C kıvrımlarından oluşan, stilize edilmiş yapraklar simetrik bir şekilde yer almaktadır. Aralarında gül olması muhtemel çiçek motifi vardır.

Yazı üstten alta doğru yuvarlak kemer formlu bir bordürün altına doğru işlenmiştir. Yazı şeridinin üst iki yanının köşelerinde kalan çerçevelerin içinde barok karakterli, stilize edilmiş yapraklar gözükmektedir. Gerek caminin , gerek bitkisel unsurların ele alınışında iki boyutlu bir anlatım hissedilmektedir. Kitabe soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

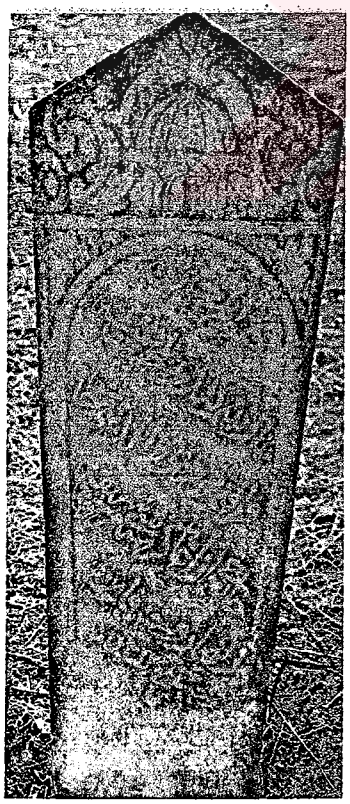

Fot.98 Şahide

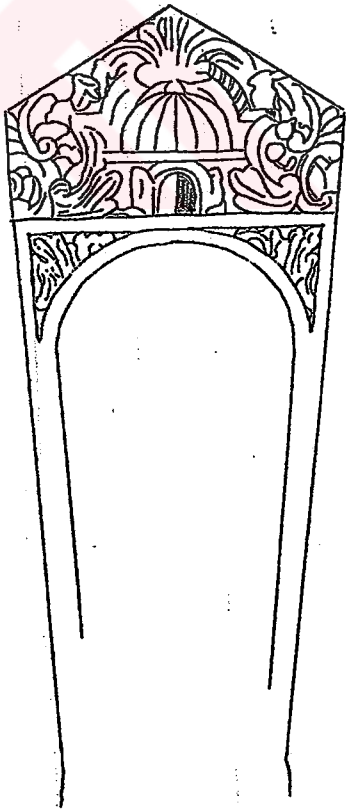

Çiz.79 Şahide

Katalog Örnek No : B-56

Katalog Kroki No : B-52

Fotoğraf No : 99

Çizim No : 80

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1213 / M.1798

Kime Ait Olduğu : Hâcı Numân Ağa Kerimesi Şerife Aişe

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Nâzenini gitti cennet bağına
-Firakını kodu valideyni canına
-Hâcı Numân Ağâ kerimesi
-Merhûme Şerife Aişe rûhuna
-Fâtihâ sene 1213 Receb fî 22.

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	137 cm.	-	-
Alt	33 cm.	29 cm.	7 cm.
Üst	10 cm.	34 cm.	6 cm.
Kenar	127 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (türbe), bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Tepelik kısmı üçgen alınlık biçimindedir. Mezar taşı tepelik kısmından yanlara doğru inildikçe daralan görünümdedir. Tepelik kısmıyla, yazınında bulunduğu gövde kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Taşın ana ekseninde

mimari bir yapı ve çevresine yerleştirilmiş bitkisel unsurlarla süslemesi bir arada verilmiştir.

Türbe görünümlü yapı, alemli, dilimli kubbe örtüsüne sahiptir. Kubbe kasnağa oturmaktadır. Yapının cephesinde yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Kapı ortadan dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmıştır. Kapının her iki yanından başlayan yatay çizgiler cepheyi kesmekte ve böylece birer pencere havası verilmek istenmiş olabilir.Yapıyı üstten ve her iki yandan çeviren gülü hatırlatan stilize birer çiçek , yapraklar S ve C kıvrımları yaparak barok özellikler taşımaktadır. Her iki yönde birbirine simetrik olacak biçimde konulmuşlardır. Çiçeğin dalları iki yönden yapıyı adeta kuşatarak bir çerçeve içine almıştır.

Yazının bulunduğu gövde kısmı, üstten yuvarlak bir kemer formu meydana getirmiş ve yazı şeritlerinin nihayetine kadar her iki yönden dikey bir çizgiyle kesilerek taşın gövdesini bir çerçeve içine almıştır. Kitabenin üst iki yanının köşelerinde kalan kısımların içinde stilize edilmiş akantus yaprakları yerleştirilmiştir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde beş satır halinde kabartma olarak işlenmiştir.

Fot.99 Şahide

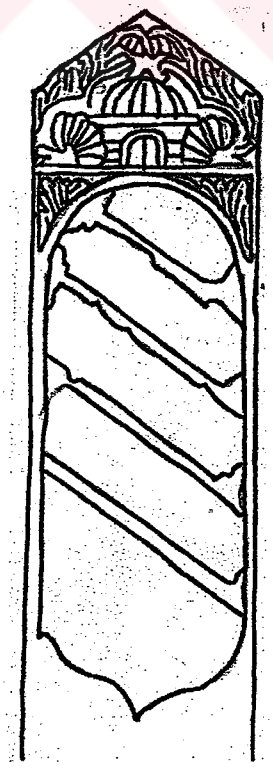

Çiz.80 Şahide

Katalog Örnek No : B-57

Katalog Kroki No : B-123

Fotoğraf No :100

Çizim No : 81

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1213/M.1798

Kime Ait Olduğu : Hâcı Muhammed Ağâ oğlu Seyyid Hâcı Süleyman Ağâ

Kitabe :

-Sene 1213
-Hüseyin Efendi
-Oğlu Hâcı Muhammed
-Ağâ oğlu merhûm Seyyid
-Hâcı Süleyman Ağâ rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	78 cm.	26 cm.	-	
Alt	-	26 cm.	10 cm.	
Üst	26 cm.	26 cm.	9 cm.	
Kenar	52 cm.	-	4 cm.	Çevre
Başlık	18 cm.	20 cm.	18 cm.	58-68 cm.
Boyun	8 cm.	14-16 cm.	8 cm.	42-51 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formludur, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey ve çubuk gibi şekilleri bulunan, kısa çubuk başlıklı, çapraz sarıklı bir kavuktur.

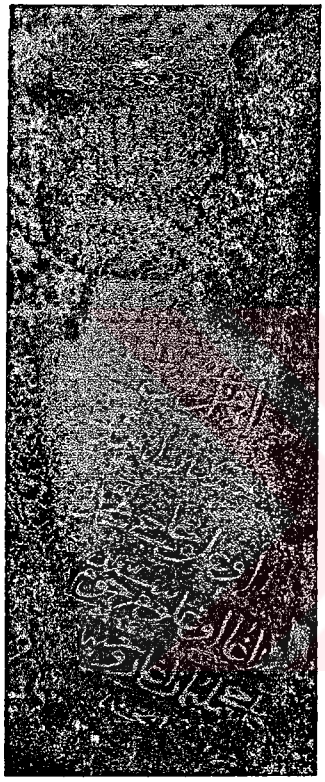

Fot.100 Şahide

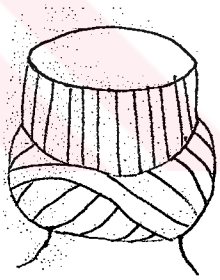

Çiz.81 Başlık

Katalog Örnek No : B-58

Katalog Kroki No : B-217

Fotoğraf No : 101

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1213 / M.1798

Kime Ait Olduğu : Hâlil Hoca zevcesi Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Sene 1213
-Ziyaretten murad olan duâdır
-Bugün bana ise yarın sanadır
-Muallim-i sıbyân Hâlil Hoca
-Zevcesi merhûme Hadice rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	85 cm.	-	6 cm.
Alt	-	31 cm.	6 cm.
Üst	12 cm.	39 cm.	6 cm.
Kenar	73 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (türbe, ev), bitkisel (kır çiçeği,palmiye) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı, basık üçgen bir tepeliğinden aşağıya doğru inildikçe daralan bir forma sahiptir. Gövde ve tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Kesme taş örgülü beden duvarının üzerinde yükselen, yan yana iki

kubbe göze çarpmaktadır. Bunlar muhtemelen türbedir. Türbenin kubbesi dilimli birer örtüye sahiptir. Cephelerinin ortasında ortak yuvarlak kemer biçimli iki kanatlı bir kapı yer almaktadır. Türbenin duvarına sağdan bitişik, iki ev sıralanmıştır. Evlerden soldaki daha geniştir. İki evde sivri külahlı, üçgene yakın biçimli bir çatı örtüsüyle ve kare biçimli pencere açıklıklarıyla ele alınmıştır. Soldakinin penceresi baklava dilimleriyle, sağdakinin ise, düz yatay çizgilerle taralıdır. Türbelerin arkasında ve bitişiğinde stilize edilmiş iki palmiye ağacı göze çarpmaktadır. Soldakinin yaprakları işlenmemiştir.

Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün iki yan köşesinde kalan kısımlarında stilize edilmiş iki yapraklı birer çiçek yerleştirilmiştir.

Kitabe soldan sağa doğru diagonal bir şekilde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.101 Şahide

Katalog Örnek No : B-59

Katalog Kroki No : B-3

Fotoğraf No : 102

Çizim No : 82

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1214 / M.1799

Kime Ait Olduğu : Ömer Ağâzâde Ahmed Efendi Zevcesi Gülsüm Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî 1214
-El-Çeküp bi'l-cümleden
-Kıldım Feragat Ömer Ağazâde
-Ahmed Efendi zevcesi
-Gülsüm Hatun Rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	106 cm.	-	6 cm.
Alt	25 cm.	25 cm.	6 cm.
Üst	14 cm.	32 cm.	6 cm.
Kenar	92 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, küpe) ve geometrik (tek incl) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve taşa dayalı vaziyette durmaktadır. Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Tepelik kısmının üç yerinde yuvarlak inci motifine benzer bir şekil üzerinde, stilize edilmiş birer küpe çiçeği motifi ve akantus

yaprakları yer almaktadır. Yapraklar üste, sola ve sağa doğru kıvrılmaktadır. Silmenin alt kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.102 Şahide

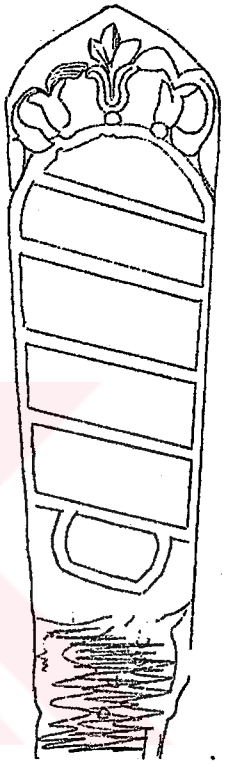

Çiz.82 Şahide

Katalog Örnek No : B-60

Katalog Kroki No : B-14

Fotoğraf No : 103

Çizim No : 83

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1214 /1799

Kime Ait Olduğu : Abıkoğlu Mustafâ kızı Hadice

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Abıkoğlu
-Mustafâ Kızı merhûme
-Hadice rûhuna fâtihâ
-Sene 1214

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	108 cm.	-	-
Alt	35 cm.	23 cm.	6 cm.
Üst	10 cm.	28 cm.	5 cm.
Kenar	98 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (kır çiçeği, servi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı, üstten aşağıya doğru inildikçe daralmaktadır. Üçgen alınlığı bulunan mezar taşının, gövde ile üst kısmı yatay bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Taşın sol ve sağ kısmında birer alemli, dilimli kubbe örtülü birer cami bulunmaktadır. Kubbe düz bir silme üzerine oturmaktadır. Soldaki caminin cephesinde saçak kornişi altındaki kısım iç bükey olarak devam etmektedir. Caminin kare biçimli, yatay ve dikey çizgilerin kesişmesiyle oluşan şebekeli, altı parçalı bir penceresi vardır. Yanında ise yuvarlak kemerli, bir çizgiyle kesilerek ikiye ayrılmış kapı açıklığı göze çarpmaktadır. Sağdaki caminin cephesinde kare formlu dört parçalı bir penceresi görülmektedir. Sağdaki pencere ise, dikdörtgen formlu, içi baklava dilimleriyle taralı bir şekil arz etmektedir. Ortada ise, yuvarlak kemerli ortadan dikey bir çizgiyle kesilerek iki kanada ayrılmış bir kapı açıklığı yer almaktadır. Taşın merkezinde camilere bitişik bir minare yer almakta ve minare soğanımsı bir kaide üzerinde yükselmektedir. Kaidesinin az üstünde küçük bir kapısı, gövdesinde iki mazgal penceresi, bileziği, şerefesi ve şerefe kapısı işlenmiştir. Minarenin şerefesi biraz kırıktır. Minare sivri külahlı ve alemlidir. Her iki caminin kubbesinin arkasında birer servi ve yarısı gözüken birer yıldız çiçeği yerleştirilmiştir.

İki boyutlu tasvirin olduğu taşın yüzeyinde kitabe üstten yuvarlak kemer biçimli bir profille kuşatılmıştır. Her iki köşede kalan kısımların içinde barok karakterli birer yaprak veya kır çiçeği yer almıştır. Yazıların etrafı oyulup, kabartma olarak beş satır halinde verilmiştir.

Fot.103 Şahide

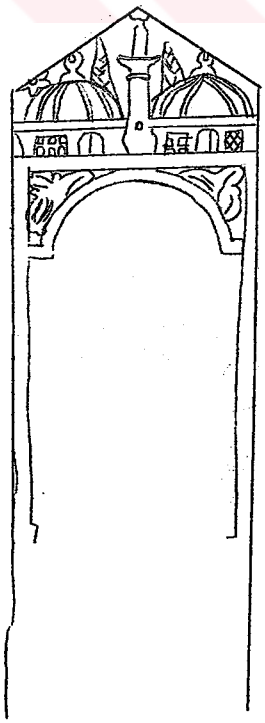

Çiz.83 Şahide

Katalog Örnek No : B-61

Katalog Kroki No : B-13

Fotoğraf No : 104

Çizim No : 84

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1215 / M.1800

Kime Ait Olduğu : Çerkes Muhammed Ağâ Zevcesi Fâtıma Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Merhûm ve mağfûrun leh Çerkes
-Muhammed Ağâ zevcesi Fâtıma
-Hatun rûhuna fâtihâ
-Sene 1215 h.

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	85 cm.	-	4 cm.
Alt	19 cm.	35,5 cm.	4 cm.
Üst	17 cm.	34,5 cm.	4 cm.
Kenar	68 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus,kıvrık dal), nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve duvara dayalı vaziyettedir. Her iki yan kenarı bir düz, bir yarı yuvarlak kemer biçiminde ele alınmış olup, alttan üste doğru devam etmektedir.

Kaş kemer biçimini andıran tepelik kısmının merkezinde, kaideli bir vazo içerisinden üste ve her iki yöne doğru çıkan stilize edilmiş dallar ve kıvrılan yapraklar işlenmiştir. Taşın üst iki kenarı da stilize edilmiş yapraklarla çevrilidir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot. 104 Şahide

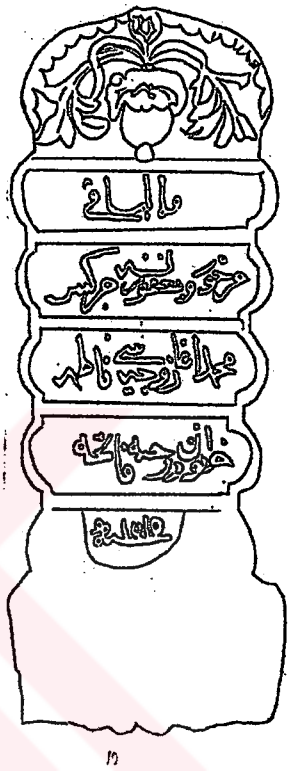

Çiz.84 Şahide

Katalog Örnek No : B-62

Katalog Kroki No : B-94

Fotoğraf No : 105

Çizim No : 85

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1217 / M.1802

Kime Ait Olduğu : Hâcı Şeyh zevcesi Şerife Rukiyye

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefâat müctebâ
-Şefik kızı Hâcı Şeyh zevcesi
-Merhûme Şerife Rukiyye rûhuna
-Sene 1217

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde ve üçgen tepelik formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	87 cm.	-	5 cm.
Alt	-	28 cm.	5 cm.
Üst	16 cm.	38 cm.	5 cm.
Kenar	71 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, horoz ibiği, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşında yazının bulunduğu gövde kısmı ile tepelik kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmaktadır. Tepelik kısmının ortasında bir camii ve çevresinde bitkisel unsurlar tasvir edilmiştir.

Yatay sıralı kesme taş örgülü duvarın üstüne oturan cami, kubbeli, alemli ve dilimli örtülüdür. Kubbe çift sıra bir silme üzerine oturmaktadır. Cephesinde yan yana yuvarlak kemer formlu üç pencere açıklığı bulunmaktadır. Caminin sağında şerefeli, bilezikli, mazgal pencereli minaresi yer almaktadır. Minare sivri külahlıdır. Minarenin oturduğu silme sağa doğru eğim yapmaktadır. Bunun arkasında mimari bir birim yani ev dikkati çekmektedir. Cephesinde kare formlu, içi taralı, şebekeli bir penceresi vardır. Üst örtüsü dilimlidir. Caminin sağında, solunda ve üstünde barok karakterli stilize edilmiş S ve C kıvrımlı akantus yaprakları ile minarenin solunda yelpaze biçiminde horoz ibiği çiçeği ele alınmıştır. Yapraklar iki yanda simetrik bir biçimdedir. Minarenin üstünde stilize akantus yer almaktadır.

İki boyutlu bir anlatımı olmasına karşın, duvarın ardından caminin ve evin verilişi az da olsa derinlik izlenimi taşımaya çalıştığını göstermektedir.

Kitabeyi üst iki yandan birbirine simetrik C biçimli birer silme çevrelemektedir. Bu iki silmenin arkasındaki köşede stilize edilmiş, üçer yapraklı birer çiçek tasvir edilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

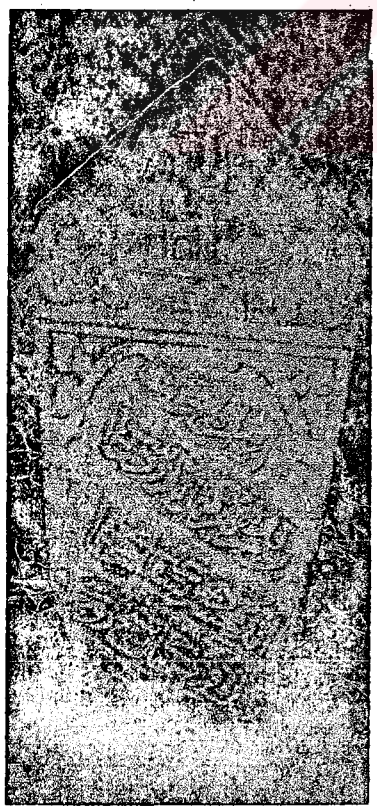

Fot.105 Şahide

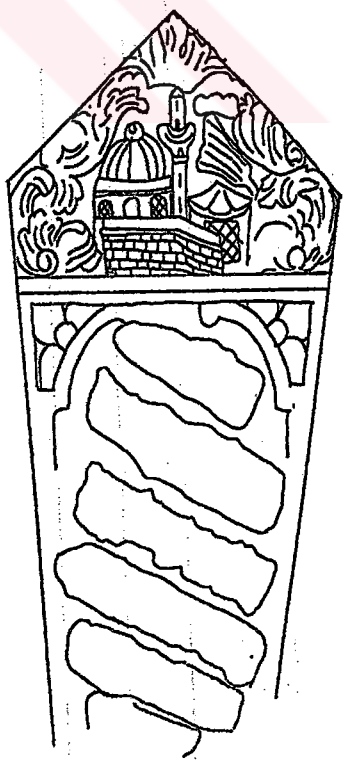

Çiz.85 Şahide

Katalog Örnek No : B-63

Katalog Kroki No : B-209

Fotoğraf No : 106

Çizim No : 86

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1218 / M.1803

Kime Ait Olduğu : Monlâ oğlunun kerimesi Züleyhâ Hanım

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Monlâ oğlunun
-Kerimesi merhûme Züleyhâ
-Hanım rûhuna fâtihâ
-Sene 1218

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	78 cm.	-	4,5 cm.
Alt	-	26 cm.	4,5 cm.
Üst	13 cm.	31 cm.	4,5 cm.
Kenar	65 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, servi), nesneli (cami, türbe, ev) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşının gövde ile tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Cami, türbe, evlerden oluşan yapı topluluğu ile servi ağaçları kompozisyonu oluşturmaktadır.

Taşın sol kısmında kubbesinin bir kısmı gözüken yapı, bitişiğinde cami, minare, türbe ve iki ev yer almaktadır. Kubbeli yapılar dilimli bir örtüye sahiptir. Cami ve türbenin kubbesi alemlidir. Kubbeler çift sıra profile oturmaktadır. Caminin ve türbenin cephesinde yuvarlak kemer biçimli, iki kanada ayrılmış birer kapı bulunmaktadır. Cami kapısının iki yanında baklava dilimleriyle taralı bir duvar örgüsü, türbenin cephesinde yatay sıra kesme taş duvar örgüsü göze çarpmaktadır. Caminin sağında kesme taş duvar örgülü kaide üzerinde yükselen minaresi dikkat çekmektedir. Kaidesinde bir kısmı gözüken kapısı, bileziği, şerefesi ve şerefe kapısı ile sivri külahı tasvir edilmiştir. Minarenin sağında türbe ve bir kısmı gözüken iki ev sıralanmıştır. Evler üçgen biçimli sivri çatıyla örtülü olup, cephelerinde dikdörtgen biçimli, içleri baklava dilimleriyle taralı, şebekeli birer pencere işlenmiştir. Caminin arkasında iki, yanında dört, türbenin arkasında üç olmak üzere yedi servi ağacı betimlenmiştir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevirerek, alt kısma doğru dikey bir şekilde inmektedir. Yazı şeridinin üst iki yanının köşelerindeki kısımlarda stilize edilmiş barok karakterli birer akantus yaprağı konulmuştur. Kitabe soldan sağa doğru eğimli ve beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.106 Şahide

Çiz.86 Şahide

Katalog Örnek No : B-64

Katalog Kroki No : B-96

Fotoğraf No : 107

Çizim No : 87

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1219 / M.1804

Kime Ait Olduğu : Bayram Çelebizâde Hâfız İbrahim Kerimesi Hâcı Muhammed ehli Şerife Vâfiyye

Kitabe :

-Sene 1219
-Bu merkade her kim iderse du'a
-Ede mahşerde şefa'ât müctebâ
-Bayram Çelebizâde Hâfız
-İbrahim kerimesi Hâcı Muhammed
-Ehli merhûm Şerife
-Vâfiyye rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	98 cm.	-	5 cm.
Alt	-	31 cm.	5 cm.
Üst	10 cm.	36 cm.	5 cm.
Kenar	88 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, armut, gül, incir, kır çiçeği, servi) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı alt kısımdan üst kısımlara doğru gidildikçe genişleyen bir biçime sahiptir. Dilimli tepeliğinin ortasındaki daha geniş olmak üzere, üç parçalı bir görünüm arz etmektedir. Gövde kısmı ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Kompozisyonu cami ve çeşitli yapıların oluşturduğu bir şehir manzarası ile bitkisel motifler oluşturmaktadır.

Cami taşın alınlığın merkezine yakın bir yerde iki katlı işlenmiştir. Alemli ve dilimli bir kubbesi vardır. Kubbe kasnak üzerindeki yatay bir silme üzerine oturmaktadır. Cephesinde yumurta biçimli, içleri taralı biri büyük olmak üzere üç adet yuvarlak kemer biçimli bir penceresi bulunmaktadır. Alt cephede , ortada kare biçimli, içi yatay ve dikey çizgilerle kesişen, taralı, şebekeli bir penceresi, iki yanında da yuvarlak kemer biçimli içleri taralı birer pencere daha yer almaktadır. Caminin solunda şehir duvar örgüsü üzerinde yükselen minaresi göze çarpmaktadır. Minare bilezikli, şerefeli ve mazgal pencerelidir. Üst kısmı sivri bir külahla örtülüdür. Üst sol kısımda bir hilal minareye bitişik şekildedir. Minarenin üzerinde yüksekliği düzgün sıralı kesme taş duvar örgüsü sol üst kısımdan sağ alt kısma doğru kırılma yaparak gider. Arkasında yalnızca alemi ve dilimli kubbesi gözüken ve bir türbe olduğu düşünülen bir yapı, solunda yan yana iki, sağında arka arkaya üç adet ev dikkati çekmektedir. Evler sivri külahla örtülüdür. Cephelerinde pencere açıklığı vardır. Bunlardan en soldaki ve sağdaki kare biçimli , içleri taralı ,diğerleri de yuvarlak formlu olarak yapılmışlardır.

Türbenin kubbesinin iki yanında ikişer adet, minareye bitişik bir tane olmak üzere beş adet servi yerleştirilmiştir. Minarenin en üstünde bir kısmı gözüken üç yapraklı bir çiçek, sağında bir dal üzerinden sağa doğru kıvrılan bir gül, caminin sağ bitişiğinde armut, incir ve çeşitli çiçekler betimlenmiştir.

İki boyutlu bir anlatımı olmasına rağmen, duvarın arkasından yapıların verilişi ile az da olsa bir derinlik hissedilebilmektedir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Bu silmenin üst iki yan köşelerinde stilize edilmiş birer yaprak yerleştirilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.107 Şahide

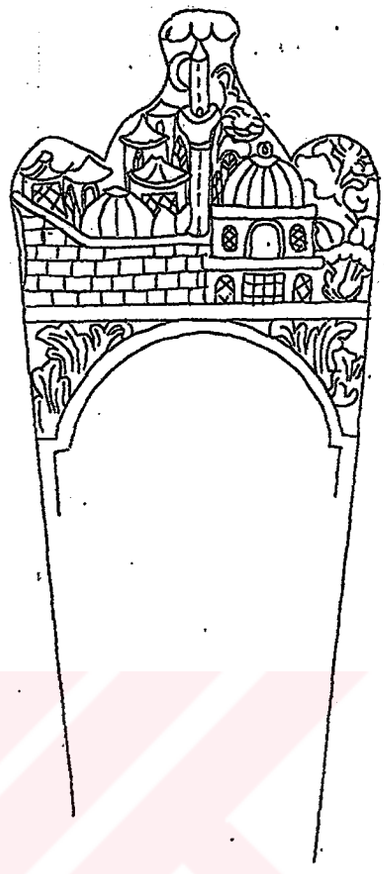

Çiz.87 Şahide

Katalog Örnek No : B-65

Katalog Kroki No : B-109

Fotoğraf No : 108

Çizim No : 88

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1221 / M.1806

Kime Ait Olduğu : Resûloğlu Hâcı Abdullah Hafız Kerimesi Şerife Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Bu merkade her kim iderse du'â
-Ede mahşerde şefaat müctebâ
-Resûloğlu Hâcı Abdullah Hâcı Hafız kerimesi
-Merhûme Şerife Hadice
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1221

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	122 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	35 cm.	6,5 cm.
Üst	11 cm.	45 cm.	6,5 cm.
Kenar	111 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, gül, lale), nesneli (cami, vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen sivri bir tepeliği bulunan şahide, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan biçimdedir. Gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Bir cami ve çeşitli bitkisel unsurlar kompozisyonu oluşturmaktadır.

Çok katlı bir görünüme sahip olan cami, kubbeli, kubbesi de alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe ve kubbenin altındaki cepheler yatay bir silme üzerine oturmaktadır. Kubbenin altındaki cephede yuvarlak kemer biçimli, içleri yatay ve dikey çizgilerle taralı üç pencere ile iki küçük açıklık bulunmaktadır. Orta cephede, ortada yuvarlak kemer biçimli büyük bir pencere, bu pencerenin iki yanında birer küçük açıklık, sol ve sağ kısımda da ortadan dikey bir çizgi ile kesilerek iki kanada ayrılmış birer kapı göze çarpmaktadır. En alt cephede ise; yan yana yuvarlak kemer biçimli iki kanada ayrılmış üç kapı ele alınmıştır. Kapıların araları kesme taş duvar örgülüdür. Minare caminin sağında ve bitişik olarak yükselmektedir. Gövdesinde mazgal pencere, bilezik, şerefe ve şerefe kapısı yer almaktadır. Minare sivri külahla örtülüdür.

Caminin sağında bir vazonun içerisinden çıkan gül, lale gibi çiçekler sola , sağa ve üste doğru çıkarak kıvrılmaktadır. Taşın tepeliğinin sağ ve sol kısmından S ve C kıvrımları yaparak çıkan stilize edilmiş barok karakterli yapraklar birbirine simetrik bir biçimde dizilerek en üstte, taşın ortasında birleşmektedir.

Yazı şeridini üstten üç kademeli bir profil çevrelemektedir. Profil stilize edilmiş yaprak biçimindeki her iki yöndeki birer sütun başlığına kadar devam etmektedir. Üst iki yan köşesinin içinde kalan kısımlarda yine stilize edilmiş barok karakterli S ve C kıvrımlı yapraklar ve birer çiçek yerleştirilmiştir.

Yazı şeridi soldan sağa doğru diagonal bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

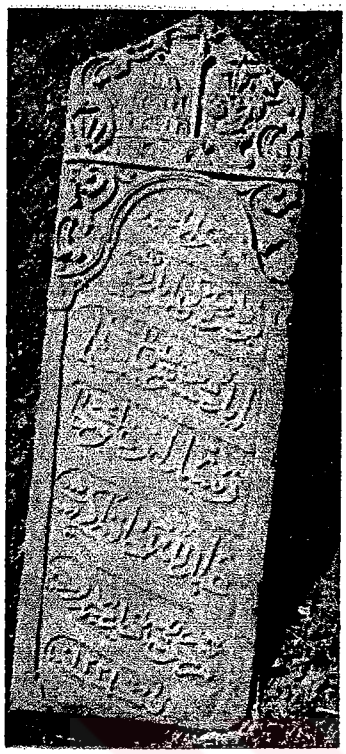

Fot.108 Şahide

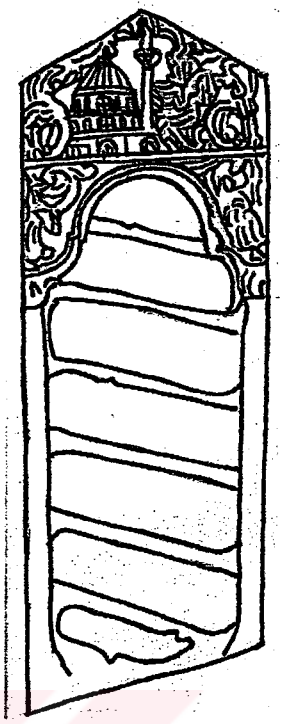

Çiz.88 Şahide

Katalog Örnek No : B-66

Katalog Kroki No : B-131

Fotoğraf No : 109

Çizim No : 89

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1221 / M.1806

Kime Ait Olduğu : Aişe bint Hâcı Muhammed Beğzâde

Kitabe : -Sene 1221
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefaât
-Müctebâ merhûme Aişe
-Bint Hâcı Muhammed Beğ
-Zâde rûhuna
-Lillah el-fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	86 cm.	-	5 cm.
Alt	-	26 cm.	5 cm.
Üst	4 cm.	37,5 cm.	5 cm.
Kenar	82 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (akantus, gül) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı, alt kısımdan başlayarak üst kısma kadar genişleyerek devam eden bir biçimde ele alınmıştır. Üst tepelik kısmı, parçalı görünümde olup, ortadaki daha geniş olmak üzere yuvarlak kemer biçimli üç parça halindedir. Tepelik kısmı ile gövde kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır.

Kubbeli yapılar ve bitkisel unsurlar tasviri oluşturmaktadır. Kubbeli bütün birimler ve minare düz yatay bir silme üzerine oturmaktadır. Bu silme minareden sonra sağa doğru kırılma yaparak devam etmektedir. Kubbelerin olduğu yapılar dilimli bir örtüye sahiptir. Cami ve minaresinin de bulunduğu cephede yuvarlak kemer biçimli üç açıklık bulunmaktadır. Ortadaki dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış olan bir kapıdır. Diğerleri de , içleri baklava dilimleriyle taralı pencerelerdir. Minarenin yalnızca gövdesi gözükmekte ve üst kısmı bulunmamaktadır. Gövdesinde mazgal pencere açıklıkları vardır. Minarenin altında yarısı gözüken bir kapı işlenmiştir. Muhtemelen minarenin kapısıdır. Sağdaki kubbeli mekanın cephesinde oldukça küçük ve yuvarlak kemer biçimli iki kanada ayrılmış, üç adet kapı açıklığı yerleştirilmiştir.

Minarenin iki yanından çıkan birer gül ve sağda kubbenin arkasında yer alan akantus yaprakları yazı şeridinin üstünde kalan her iki köşede olan yapraklar gibi barok karakterli ve stilize edilmiştir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir şerit kuşatmaktadır. Kitabe soldan sağa doğru diagonal bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

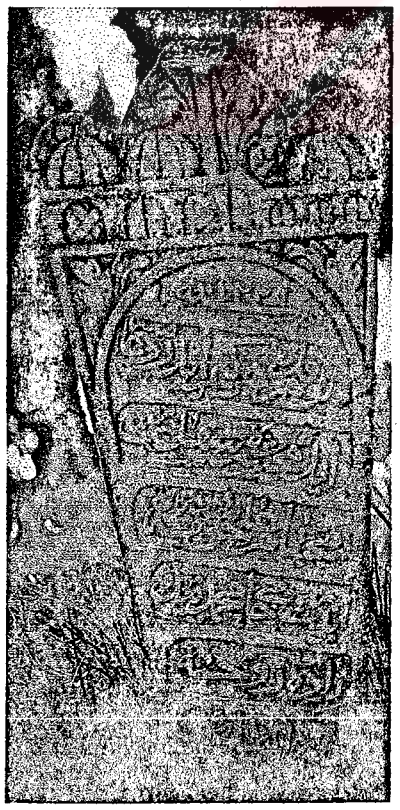

Fot.109 Şahide

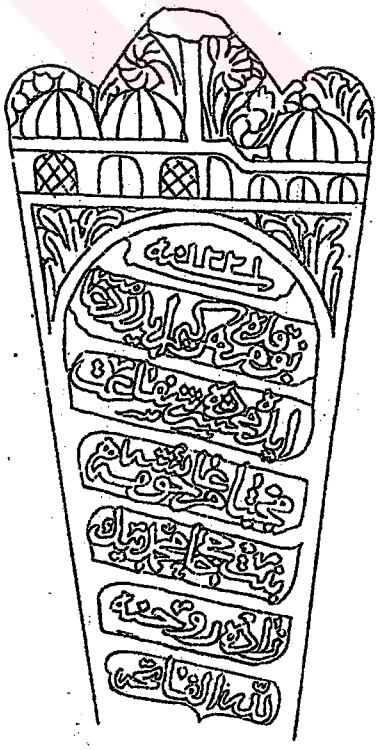

Çiz.89 Şahide

Katalog Örnek No : B-67

Katalog Kroki No : B-189

Fotoğraf No : 110

Çizim No : 90

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1221/M.1806

Kime Ait Olduğu : Kadayıfçızade Hâcı Hâfız Hâlil Efendi

Kitabe :

-Hüve'l- Bâkî sene 1221
-İşte dünyâdan çekildim
-Ben şu azl hâneye
-Eyledim râhat bu uzletten uyanmam haşre dek
-Izdırâbı derd ile her rûzi şeb bi'dâr idim
-Zemzemesi bâd için âhiret hazırlığı tedârik et
-Kadayıfçızâde Hâcı Hâfız Hâlîl Efendi
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	101 cm.	-	4 cm.	
Alt	-	33 cm.	4 cm.	
Üst	32 cm.	35 cm.	4 cm.	
Kenar	69 cm.	-	-	Çevre
Başlık	21 cm.	26 cm.	12 cm.	71 cm.
Boyun	11 cm.	16-26 cm.	6 cm.	44-65 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu yedi çerçevenin içinde ve taşın toprak üzerinde görünen yüzeyinde, sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Başlığın sol üst köşesine gül olması muhtemel bir çiçek tasvir edilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın yatay oval formlu olup, sarıklı fesin yalnızca biraz görülen üst kısmı, yuvarlak biçimdedir. Destar yatay bir şekilde soldan sağa doğru sarıklı takkeyi dolanmaktadır. Başlığın sol üst yanından aşağıya doğru bir gül sarkmaktadır.

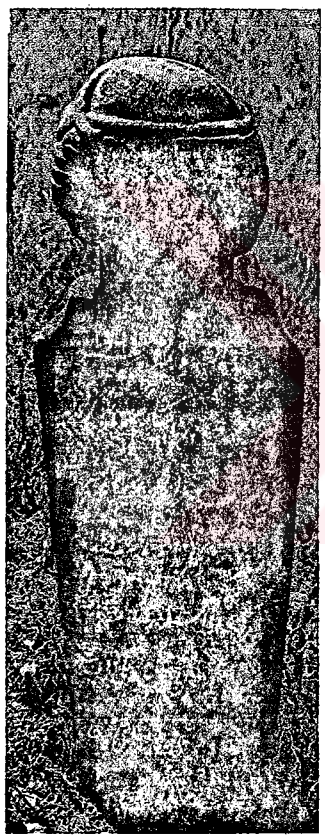

Fot.110 Şahide

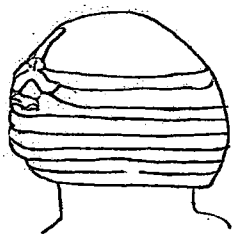

Çiz.90 Başlık

Katalog Örnek No : B-68

Katalog Kroki No : B-208

Fotoğraf No : 111

Çizim No :91

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1222 / M.1807

Kime Ait Olduğu : Hâcı Hüseyin kızı Emine

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Hâcı Hüseyin kızı
-Merhûme Emine rûhuna fâtihâ
-Sene 1222.

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	79 cm.	-	4 cm.
Alt	-	24 cm.	4 cm.
Üst	10 cm.	27 cm.	4 cm.
Kenar	69 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (türbe, ev), bitkisel (kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı bir tepeliği bulunan mezar taşı, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçime sahiptir. Gövde ile tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ile ayrılmaktadır. Mimari ve bitkisel unsurlar bir arada ele alınmıştır.

Taşın orta kısmında düzgün kesme taş duvar örgüsünün üzerinde, alemli, külahlı, üçgen görünüşlü sivri çatılı bir ev yer almaktadır. Bu yapının ve aynı özellikleri taşıyan soldaki yapının cephelerinde birer yuvarlak kemer biçimli, içleri baklava dilimleriyle taralı, şebekeli pencere göze çarpmaktadır. Pencerelerin her iki yanında birer S şeklinde çizik dikkati çekmektedir. Duvarın silmesi çift sıra olup, sağa doğru kavis yapmaktadır. En sağda yalnızca dilimli bir kubbesi gözüken türbe olabileceği düşünülen bir yapı daha vardır. Bu kubbenin üstünde bir çiçek, sol kısımda iki servi ağacı yapıların yanında ve arkalarında sıralanmıştır.

İki boyutlu bir anlatımı olan tasvirin kitabesi üstten yuvarlak kemer biçimli bir şerit çevrelemektedir. Bu şeridin üst iki yan köşesinde birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek yerleştirilmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli olarak dört satır halinde taşın yüzeyi oyulup, kabartma olarak verilmiştir.

Fot.111 Şahide

Çiz.91 Şahide

Katalog Örnek No : B-69

Katalog Kroki No : B-212

Fotoğraf No : 112

Çizim No : 92

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1222 / M.1807

Kime Ait Olduğu : Fâtıma bint Hâcı Hâfız Hâlil Efendi

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefaât müctebâ
-Müderris Muhammed Emin zevcesi
-Merhûme Fâtıma bint Hâcı Hâfız
-Hâlil Efendi rûhuna fâtihâ
-Sene 1222
-Gurre/Zilkâde

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	102 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	28 cm.	5,5 cm.
Üst	13 cm.	36 cm.	5,5 cm.
Kenar	89 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, servi, yıldız) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen sivri bir tepeliği bulunan şahide, iki yandan aşağıya doğru inildikçe daralan biçimlidir. Tepelik ile gövde kısmı birbirinden yatay bir silmeyle ayrılmaktadır. Cami, türbe, evler ve bitkisel motifler bir arada şehir manzarası olarak konu edilmiştir.

Taşın sol kısmında bir kısmı gözüken alemli, kubbeli, cephesi kesme taş duvar örgülü, yuvarlak kemer biçimli kapılı bir türbe ile bitişiğinde iki katlı bir cami yer almaktadır. Cami alemli ve kubbelidir. Kubbesi dilimli bir örtüye sahip olup, çift sıra profil üzerindeki kasnağa oturmaktadır. Alt cephede aynı şekildedir. Üst cephede yan yana üç adet yuvarlak kemer biçimli, içleri taralı, şebekeli pencere, alttaki cephede ise; yuvarlak kemer biçimli ortadan dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmış olan kapı, kapının her iki yanında da dikdörtgen biçimli, içi baklava dilimleriyle taralı, şebekeli birer göze çarpmaktadır. Caminin sağına bitişik olarak kesme taş duvar örgülü kaide üzerinde yükselen minaresi bulunmaktadır. Minare alemli, sivri külahlı ve şerefelidir. Bilezik ve mazgal pencere açıklıkları belli değildir. Sağ kısımda, soldan sağa doğru kavis yapan ve düz giden, sonra sağ üste doğru tekrar kavis yapan kesme taş duvar örgüsü üzerinde yan yana üç adet ev dizilmiştir. Tasvirde yer alan duvarın ortasında bir kısmı gözüken kapısı dikkat çekmektedir. Evler sivri külahlı olup, üçgen görünümlü birer çatıyla örtülüdür. Cephelerinde dikdörtgen biçiminde birer pencere tasvir edilmiştir. En sağdakinin penceresi yatay şekilde, diğer ikisinin de içi baklava dilimleriyle taralıdır. Bu evlerin arkasında; üste doğru çıkan yapraklı bir dal üzerinde üç adet gül gözükmektedir. En üst kısma yakın bir yerde bir kısmı gözüken bir yıldız çiçeği, minarenin solunda bir hilal, caminin kubbesinin sol altında iki servi, onun üstünde stilize edilmiş yapraklar, caminin sağ arkasında iki servi daha ele alınmıştır.Servilerin dizilişleri, evlerin altındaki duvarın verilişi az da olsa bir derinlik kaygısı taşıdığını hissettirmektedir.

Kitabe üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordürle çevrilmektedir. Bu bordürün üst iki yanındaki köşelerinin içinde birer stilize edilmiş barok karakterli akantus yaprakları yerleştirilmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.112 Şahide

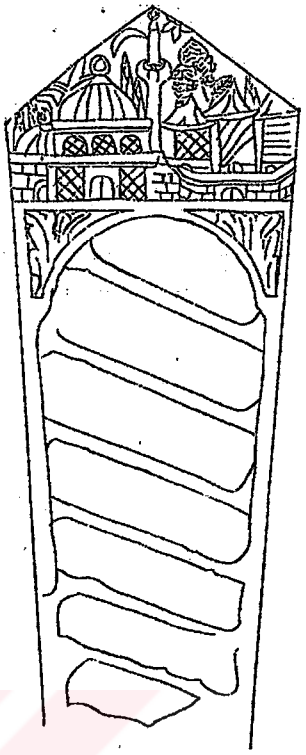

Çiz.92 Şahide

Katalog Örnek No : B-70

Katalog Kroki No : B-126

Fotoğraf No : 113

Çizim No : 93

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1224/M.1809

Kime Ait Olduğu : Kurt Hâcı Hâfızın oğlu Mustafa

Kitabe :

-1224
-Ah mine'l- mevt
-Durağı cennet ola
-Makâmı emîn merhûm
-Kurt Hâcı Hâfızın
-Oğlu Mustafa rûhu içün
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve kırık durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	77 cm.	-	10 cm.	
Alt	-	21 cm.	10 cm.	
Üst	29 cm.	26 cm.	10 cm.	
Kenar	48 cm.	-	6 cm.	Çevre
Başlık	19 cm.	20 cm.	20 cm.	70 cm.
Boyun	10 cm.	12 cm.	10 cm.	43 cm.

Kullanılan Malzeme : Taştan yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Tanım ve Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın formlu olup, üstten alta doğru incelmektedir. Kavuğun üst kısmı daire biçimindedir. Destar yatay bir şekilde soldan sağa doğru sarıklı kavuğu dolanmaktadır.

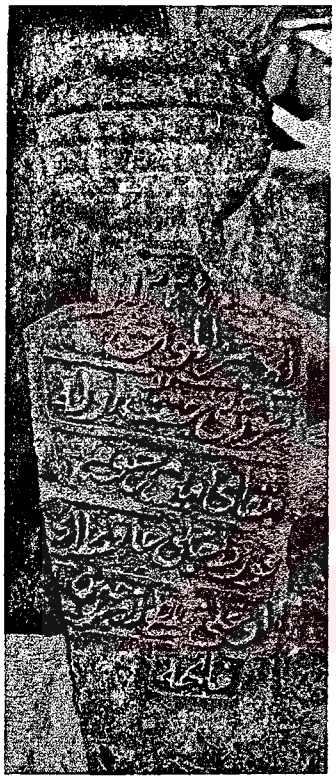

Fot.113 Şahide

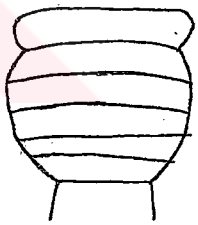

Çiz.93 Başlık

Katalog Örnek No : B-71

Katalog Kroki No : B-195

Fotoğraf No : 114

Çizim No : 94

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1224 / M.1809

Kime Ait Olduğu : Nuh Çelebi oğlunun zevcesi Şerife Ümmühan

Kitabe :

-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlâhi sen nasib eyle saâdet
-Bulam ta ki resûlünden şefâ'at
-Nuh Çelebi oğlunun
-Zevcesi merhûme Şerife
-Ümmühan rûhuna fâtihâ
-Sene 1224 Rebiü'l-evvel

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	134 cm.	-	6 cm.
Alt	-	32 cm.	6 cm.
Üst	14 cm.	43 cm.	6 cm.
Kenar	120 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, lale, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı bir tepeliği bulunan mezar taşı, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçimde ele alınmıştır. Gövde ile tepelik kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmaktadır. Bir şehir görünümünü anlatan kompozisyonu çeşitli mimari birimler ve bitkisel motifler oluşturmaktadır.

Taşın tepelik kısmının ortasında çifte minareli bir cami yer almaktadır. Cami kubbeli ve kubbesi dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe yatay silme üzerine oturmaktadır. Cephesinde üç adet yuvarlak kemer biçimli pencere sıralanmıştır. Ortadakinin içi baklava dilimleriyle, diğerleri de dikey ve yatay çizgilerin kesişmesiyle meydana gelen bir taramayla ele alınmıştır. Alt cephede düzgün sıralı kesme taş duvar örgüsü ve ortada yuvarlak kemer biçimli bir kapı yer almaktadır. Kapı ortadan dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmıştır. Caminin sağında ve solunda birer minare dikkat çekmektedir. Minareler sivri külahlı, alemli, şerefeli, şerefe kapılı ve mazgal pencerelidir. Camiye iki yandan bitişik olan, eğim ve kavis yaparak devam eden kesme taş duvar örgüsü işlenmiştir. Bu şehir duvarının cephesinin sol kısmında iki, sağdakinde bir tane yuvarlak kemer biçimli açıklık bulunmaktadır. Bunların ortasından dikey bir çizgiyle kesilmiş olanları birer kapıdır. Bu duvarların arkalarında sol ve sağ tarafta yan yana ikişer tane sivri külahlı, üçgene yakın çatılı ve cephelerinde birer yuvarlak kemer biçimli açıklık bulunan evler göze çarpmaktadır. En soldaki, yapı cephesindeki açıklık iki kanatlı olduğu için bir kapıdır. Diğerleri de birer penceredir. Bu pencerelerden soldan ve sağdan ikinci olan yapının penceresi dikey ve yatay çizgilerin kesişmesiyle oluşan bir biçimdedir. Diğeri de baklava dilimlidir.

Sol kısımda üç adet, cami kubbesinin iki yanında ikişer tane, sağ kısımda iki adet olmak üzere yapıların önünde, arkasında ve yanında dokuz adet servi ağacı konulmuştur. Ayrıca en üstte bir ucu sağa, bir ucu sola doğru kıvrılan dalda iki adet gül, sol ve sağ kısımda laleye benzer birer stilize edilmiş çiçek dikkat çekmektedir.

İki boyutlu anlatımı olmasının yanında servilerin çeşitli yönlerden dizilişleri ile az da olsa bir derinlik havasının verilmeye çalışıldığı gözlenmektedir.

Yazı şeridini üstten çift sıra yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemekte ve bu bordür akantus yaprağından oluşan bir sütunceye oturmaktadır. Bu bordürün üst iki

yanının köşelerinde kalan panoların içinde barok karakterli stilize edilmiş S ve C kıvrımlı birer akantus yaprağı simetrik olarak tasvir edilmiştir.

Kitabeler soldan sağa doğru silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.114 Şahide

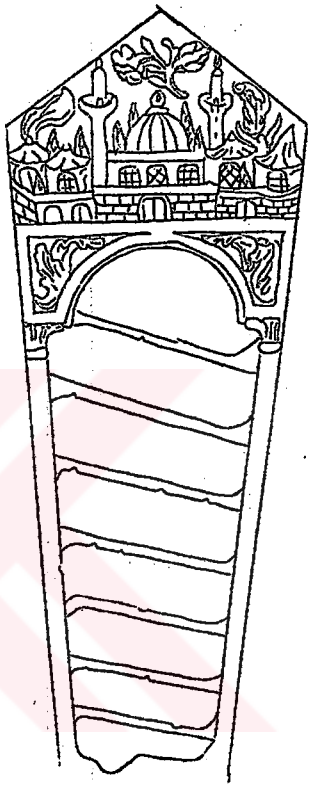

Çiz.94 Şahide

Katalog Örnek No : B-72

Katalog Kroki No : B-132

Fotoğraf No : 115

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1225 / M.1810

Kime Ait Olduğu : Müftüzâde Hâcı Süleyman Efendi zevcesi Rahime Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-muin 1225
-Her kim ederse bu kabre duâ
-Ede mahşerde şefaât müctebâ
-Müftüzâde el-hâc Süleyman Efendi zevcesi
-Rahime Hatun rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	130 cm.	-	6,5 cm.
Alt	26 cm.	32 cm.	6,5 cm.
Üst	15 cm.	36 cm.	6,5 cm.
Kenar	115 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami,türbe, ev), bitkisel (akantus, kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı üçgen basık tepelikli, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçimde ele alınmıştır. Üçgen tepelik kısmı ile gövde kısmını

birbirini yatay bir silme ayırmaktadır. Kompozisyonu çeşitli mimari birimler ile nebati unsurlar oluşturmaktadır.

Taşın sol kısmında yalnızca kubbesinin küçük bir kısmı gözüken camiye ait bir birim ile onun yanında iki kademeli, minareli bir cami yer almaktadır. Kubbeli mekanların hepsi dilimli bir örtüye sahiptir. Caminin sağındaki kubbeler alemlidir. Cami kubbesinin oturduğu çift sıra silme ilk önce sola, sonra azıcık sağa doğru kavis ve eğim yapmaktadır. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli küçük bir açıklık, ortada dikdörtgen biçimli, içi baklava dilimleriyle taralı şebekeli bir pencere ve sağında kesme taş duvar örgüsü görülmektedir. Alt cepheyi üst cepheden ayıran çift sıra silme ortada orta da yatay giderken sol ve sağda bir kırılma ile kavis yapmaktadır. Alt cephede solda kesme taş duvar örgüsü, ortada iki kanatlı bir kapı, sağda yuvarlak kemer biçimli içi taralı ,şebekeli bir pencere bulunmaktadır. Caminin sağına bitişik olarak kesme taş örgülü bir kaide üzerinde yükselen minaresi dikkat çekmektedir. Minare taşın tepeliğinin tam ortasındadır. Çift bilezikli, mazgal pencereli, şerefeli ve şerefe kapılıdır. Minarenin sağında kubbeli bir mekan olan türbe olabileceğini düşündüğümüz bir yapı ve sivri çatıyla örtülü bir ev yan yana sıralanmıştır. Türbenin cephesinde yuvarlak kemer biçimli iki açıklık vardır. Soldakinin içi taralı bir pencere, iki kanada ayrılmış olanı da bir kapıdır. Evin cephesinde dikdörtgen biçimli içi baklava dilimleriyle taranmış bir pencere yerleştirilmiştir. Minarenin sağında arka arkaya iki servi ile türbenin arkasında kıvrılarak üste doğru yükselen iri bir çiçek işlenmiştir.

Caminin alttan üste doğru ele alınışında ve servilerin verilişinde az da olsa bir derinlik havası sezilebilmektedir.

Yazı şeridinin üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevirmektedir. Bu bordürün üst iki yan köşesinde kalan kısımlarında stilize edilmiş barok karakterli birer akantus yaprağı konulmuştur.

Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

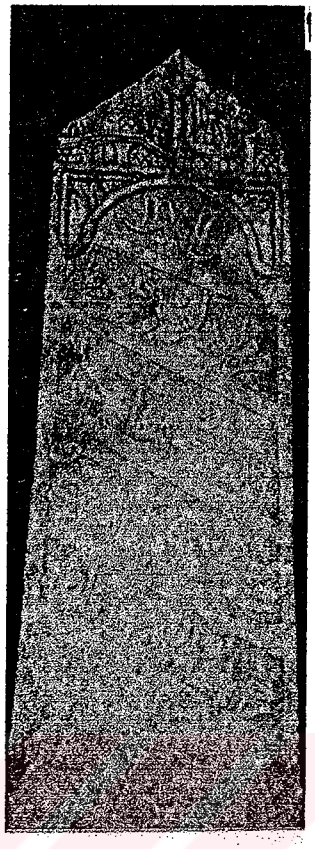

Fot.115 Şahide

Katalog Örnek No : B-73

Katalog Kroki No : B-141

Fotoğraf No : 116

Çizim No : 95

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1225 / M.1810

Kime Ait Olduğu : İbrahim Ağâ ehli Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Sene 1225
-Ziyaretden murad olan duâdır
-Bugün bana ise yarın sanadır
-Bornuz oğlu İbrahim Ağâ
-Ehli Hadice rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	127 cm.	-	6 cm.
Alt	30 cm.	23 cm.	6 cm.
Üst	14 cm.	32 cm	6 cm.
Kenar	113 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe,ev), bitkisel (kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı alt kısımdan üste doğru gidildikçe genişleyen, üçgen bir tepelikle son bulan bir biçimde ele alınmıştır. Gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır.

Sol kısımdan başlayarak devam eden sağa doğru kavis yapan düz bir silme üzerinde yan yana iki kubbeli bir mekan, bir minare ve minarenin sağında yan yana iki mimari mekan yer almaktadır. Soldaki küçük kubbeli mekan bir türbe, yanındaki de bir camidir. Türbe ve caminin kubbesi alemli ve dilimlidir. Aralarında bir servi motifi bulunmaktadır. Camiye sağdan bitişik olan minaresi sivri külahlıdır. Gövdesinde mazgal pencereleri, bileziği, şerefesi ve şerefe kapısı göze çarpmaktadır. Sağ kısımda olan pavyonlar sivri külahlı ve çatılıdır. Cephelerinde dikdörtgen biçimli, içleri taralı birer pencere yerleştirilmiştir. Sağ üst kenarda yarısı işlenmiş yapraklı bir çiçek dikkat çekmektedir. Cami ve türbenin bulunduğu cepheye yuvarlak kemer biçimli 2 kanatlı bir kapı ile kare biçimli, içi baklava dilimleriyle taralı şebekeli bir pencere işlenmiştir. Pencerenin sağından itibaren devam eden kesme taş duvar örgüsü cepheyi tamamlamaktadır. Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir şerit çevirmektedir. Bu şeridin üst iki yan köşelerinde kalan kısımlarında stilize edilmiş yapraklı birer çiçek konulmuştur.

Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

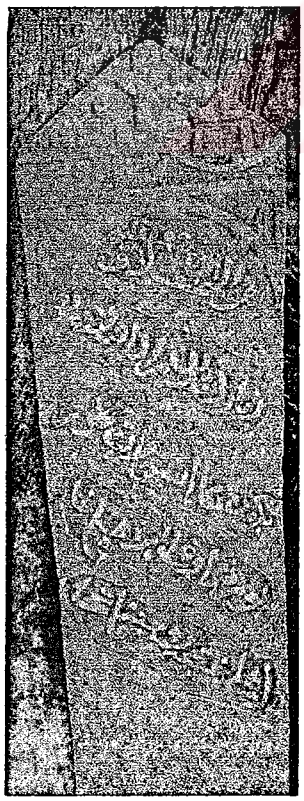

Fot.116 Şahide

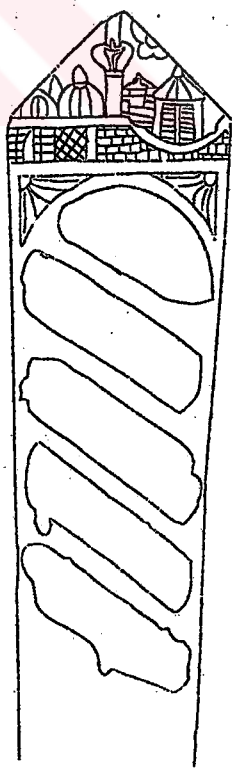

Çiz.95 Şahide

Katalog Örnek No : B-74

Katalog Kroki No : B-167

Fotoğraf No : 117

Çizim No : 96

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1225 / M.1810

Kime Ait Olduğu : Emir Hâcı İsmâil kızı Fâtıma

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Emir Hâcı İsmâil
-Kızı merhûme Fâtıma
-Rûhuna el-fâtihâ
-Sene 1225

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	105 cm.	-	5 cm.
Alt	-	33 cm.	5 cm.
Üst	18 cm.	39 cm.	5 cm.
Kenar	87 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus,gül, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı bir tepeliği bulunan, dikdörtgen gövde formlu mezar taşı, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir görünüm arz etmektedir. Üçgen tepelik kısmını gövdeden yatay bir silme ayırmaktadır. Tepelik kısmında yer alan cami, türbe, iki ev ve çeşitli bitkisel unsurlar konu edilmiştir.

Taşın üst orta merkezinde iki katlı, minareli, kubbeli, alemli bir cami yer almaktadır. Caminin kubbesi dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe ve altındaki cephe çift sıra silme üzerine oturmaktadır. Silme düz bir şekilde devam ettikten sonra iki yöne doğru kavis yapmaktadır. Üst ve alt cephelerde yuvarlak kemer biçimli pencereler ve kapı açıklığı göze çarpmaktadır. Üst cephedeki beş pencerenin ortasındaki baklava dilimleriyle taralı, iki yanındaki ve alt cephedekiler düz ve dikey çizgilerin kesişmesiyle oluşan biçimde taralıdır. Ortada bulunan açıklık bir kapıdır. Caminin sağ bitişiğinde minare yükselmektedir. Minare alemli, şerefeli, şerefe kapılı ve iki mazgal pencerelidir. Külah kısmı kırıktır. Taşın sağ kısmında yalnızca alemli, dilimli kubbesi verilmiş olan bir türbe, arkasında iki tane sivri külah ve çatılı, cephesinde dikdörtgen biçimli pencereli ev tasvir edilmiştir. Soldaki evin penceresi baklava dilimleriyle, sağdakinin ise, yatay ve dikey çizgilerle taralı formdadır. Türbenin arkasının iki yanında birer servi, minarenin solunda bir servi ağacı işlenmiştir. Taşın sol üst ve sağ üst kısmına doğru S ve C kıvrımları yaparak devam eden stilize edilmiş akantus yaprakları yerleştirilmiştir. Sol üst kısımda ayrıca bir gül sağa doğru bükülmektedir. İki boyutlu bir anlatım gözükmektedir. Herhangi bir derinlik etkisi göze çarpmamaktadır. Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir kuşak çevrelemektedir. Bu kuşağın üst iki yanının köşelerindeki panolarda birer stilize edilmiş akantus yaprakları konulmuştur. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot. 117 Şahide

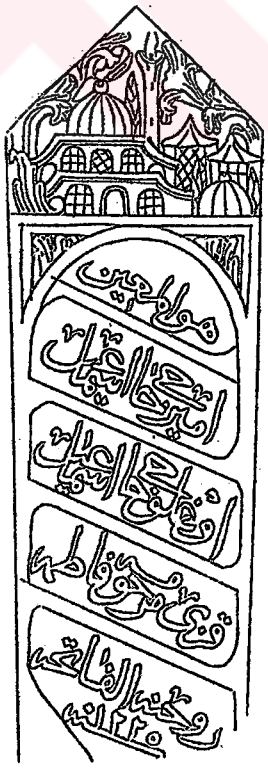

Çiz.96 Şahide

Katalog Örnek No : B-75

Katalog Kroki No : B-169

Fotoğraf No : 118

Çizim No : 97

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1225 / M.1810

Kime Ait Olduğu : Ali Usta oğlu Hâcı Hâfız kızı Rahime

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefâat müctebâ
-Ali Usta oğlu Hâcı Hâfız kızı
-Merhûme Rahime rûhuna fâtihâ
-Sene 1225

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	96 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	28 cm.	5,5 cm.
Üst	12 cm.	36 cm.	5,5 cm.
Kenar	84 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (akantus, ayçiçeği, kır çiçeği, lale, palmiye) ve geometrik bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı tepelik kısmından yanlara doğru inildikçe daralan mezar taşı bir görünüm arz etmektedir. Gövde ile üçgen tepelik kısmını

birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Tepelik ve gövde kısmında işlenen cami, minare ve çeşitli bitkisel unsurlar kompozisyona konu edilmiştir.

İki katlı olan cami dilimli kubbe örtülü ve alemlidir. Kubbe ve altındaki cephe üzerindeki çift sıra profil üzerine oturmaktadır. Her iki cephede üçer yuvarlak kemer biçimli açıklık bulunmaktadır. Açıklıkların kapı veya pencere olduğu belli olmamakla birlikte alt cephenin ortasındaki kapı, diğerlerinin pencere olması muhtemeldir. Caminin sağ bitişiğinde derzli kesme taş duvar örgülü kaidesi üzerinde minaresi yükselmektedir. Minare bilezikli, mazgal pencereli, şerefeli, şerefe kapılı ve külahlıdır. Taşın sağ kısmında iri bir ayçiçeği, üç adet palmiye ağacı, cami kubbesinin sağında bir lale, en solda stilize edilmiş barok karakterli bir akantus yaprağı dikkat çekmektedir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanında kalan panoların içlerine birer stilize edilmiş akantus yaprağı yerleştirilmiştir. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

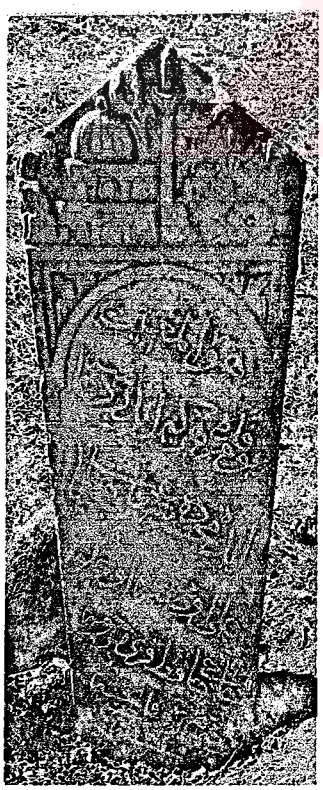

Fot.118 Şahide

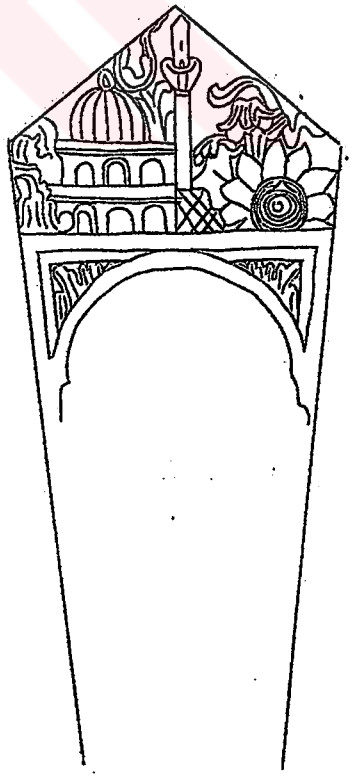

Çiz.97 Şahide

Katalog Örnek No : B-76

Katalog Kroki No : B-238

Fotoğraf No : 119

Çizim No : 98

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1225 / M.1810

Kime Ait Olduğu : Müderriszâde Emin Efendi kerimesi Ümmü Gülsüm Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-muin
-Nazeninim terki dünya azm-i bekâ eyledi
-Gençliğine doymadı hiçbir murada ermedi
-Bâğ-ı cennette enisi huriler olsun heman
-Zir-î ve meskeni Firdevs-i ala bildi
-Müderriszâde Emin efendi kerimesi Ümmü
-Gülsüm Kadın rûhuna fâtihâ
-Sene 1225

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist , natüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	96 cm.	-	-
Alt	-	25 cm.	5 cm.
Üst	10 cm.	35 cm.	4,5 cm.
Kenar	86 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, yıldız, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Şahide, üçgen tepelik formlu kısmından aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçimde ele alınmıştır. Tepelik kısmı ile alt bölüm arası yatay bir silmeyle sınırlandırılmıştır. Bu silmenin üst kısmının solunda bir cami ve bir ev, sağda

ise; birbiri ardına sıralanmış mimari birimler yer almaktadır. Bu yapıların yanlarında ve üstlerinde bitkisel unsurlar göze çarpmaktadır.

Caminin örtü sistemi dilimli bir yapıya sahiptir. Üstte alemi bulunmaktadır. Kubbe ve ev yatay ve çift silmeden oluşan kasnağa oturmaktadır. Kasnağın altındaki cephede yuvarlak kemerli, içleri baklava dilimleriyle taranmış bir pencere yer alır. Bu pencerenin solunda ve sağında yuvarlak kemer biçimli içleri boş kapı açıklıkları görülmektedir. Üst cephenin solunda yer alan ev sivri çatılı ve cephesinde kapısı vardır. Kapı açıklığı, ortasından düşey bir çizgiyle de iki kanada ayrılmıştır. Caminin sağında kaide üzerinde yükselen minaresi tek şerefeli, mazgal pencereli ve şerefe kapılıdır. Minarenin sağ bitişiğinde ve önde iki, arkada iki olmak üzere dört adet yapı yer almaktadır. Bunlardan sol arkadaki ile sağ öndeki daha büyük ele alınmış, hepsi sivri külahla örtülü ve kare formlu, içleri yatay çizgilerle taranmış, pervazlı birer pencereleri vardır. Tepeliğin sağında ve solunda bir yıldız çiçeği ve aralara dağılmış serviler göze çarpmaktadır. Sağ tarafta bulunan yapıların arka arkaya verilmesi ile servi ağaçlarının yerleştirilişi ile az da olsa bir derinlik vurgulanmaya çalışılmış ama yine de iki boyutluluktan kurtulamamıştır.

Kitabe üstten yuvarlak kemerli çift silmeli bir bordürle çevrelenmiştir. Yazının üst tarafının her iki yanının köşesindeki panoların içlerine barok karakterli yapraklar işlenmiştir. Kitabe soldan sağa doğru diagonal olarak verilmiş ve sekiz satır halinde kabartma halinde etrafı oyularak oluşturulmuştur.

Fot.119 Şahide

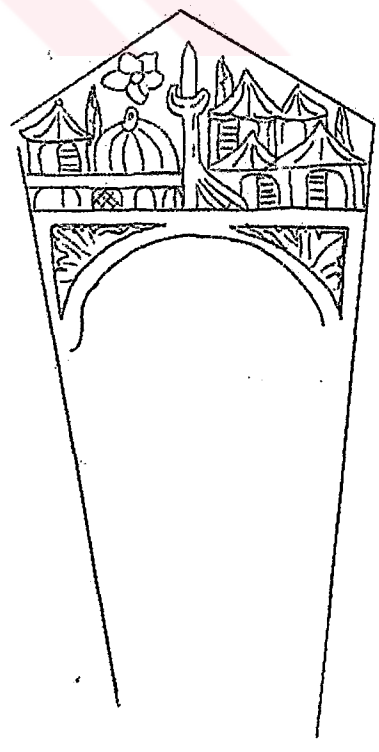

Çiz.98 Şahide

Katalog Örnek No : B-77

Katalog Kroki No : B-185

Fotoğraf No : 120

Çizim No : 99

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1226 / M.1811

Kime Ait Olduğu : Hâcı Mahmud oğlu Hâcı Ağâ Kerimesi, Hâcı Hüseyin'in oğlu Ahmet Ağâ ehli Züleyhâ

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlâhi sen nasib eyle saâdet
-Bulam ta ki resûlünden şefâat
-Hâcı Mahmud oğlu Hâcı Ahmed
-Ağâ kerimesi Hâcı Hüseyinin
-Oğlu Ahmet Ağâ ehli Züleyhâ
-Rûhuna fâtihâ sene 1226

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	157 cm.	-	6 cm.
Alt	-	43 cm.	6 cm.
Üst	17 cm.	55 cm.	6 cm.
Kenar	140 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev, vazo), bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı tepelik kısmından aşağıya doğru inildikçe daralan mezar taşının gövdesi ile tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin altında ve üstünde yer alan cami, türbe, evler ve çeşitli bitkisel unsurlar manzara konulu olarak tasvir edilmiştir.

Tepelik kısmının ortasında çifte minareli, üç kademeli bir cami yer almaktadır. Cami alemli, dilimli kubbe örtülüdür. Kubbe çift sıra profilin bulunduğu kasnağa oturmaktadır. Profil üst ve alt cephelerde sol alttan sağ üste doğru kavis yapmakta, yatay bir hat çizdikten sonra sağ alta doğru tekrar kavis yaparak devam etmektedir. Caminin, türbenin ve diğer sivil yapıların cephelerinde yuvarlak kemer ve dikdörtgen biçimli pencere ve kapı açıklıkları vardır. Pencere açıklıklarının içleri hep baklava dilimleriyle taralı olup, şebekeli bir görünüme sahiptir. Caminin üst ve orta cephesinde dörder pencere sıralanmıştır. En alttaki cephenin ortasında, ortadan dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bulunan bir kapı, kapının iki yanında dikdörtgen biçimli birer pencere yerleştirilmiştir. Caminin iki yanında soğanımsı kesme taş örgülü kaide üzerinde birer minare yükselmektedir. Kaidelerin tam altlarında birer yuvarlak kemer biçimli minare kapısı ele alınmıştır. Minareler külahlı, alemli, şerefeli, şerefe kapılı ve mazgal pencerelidir. Sağ kısımda kavis yaparak devam eden kesme taş duvar örgülü cami duvarının cephesinde iki kanada ayrılmış bir kapı açıklığı, bu duvarın arkasında ve onun arkasında yan yana ikişer adet sivri çatılı sivil yapılar bulunmaktadır. Bunlardan ilk ve soldakinin cephesinde iki kanatlı bir kapı açıklığı, diğerlerinin ise pencere açıklığıdır. İkinci sıra olan yapıların soldakinin cephesinde iki pencere işlenmiştir. Bunun yanındaki yapının cephesinde iki pencere işlenmiştir. Bunun yanındaki yapının penceresi ise dikdörtgen biçimlidir. Sivil yapıların yani evlerin arkasında alemli, kubbeli bir türbe karşımıza çıkmaktadır. Türbenin kubbesi çift sıra profilin üzerindeki kasnağa oturmakta ve cephesinin ortasında dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmış yuvarlak kemer biçimli bir kapı, kapının iki yanında bir kısmı verilmiş olan birer pencere tasvir edilmiştir. Caminin üstünde bir dal üzerinde iki yöne doğru bükülmüş vaziyette güller, servi ağaçları betimlenmiştir. Üst kısımda iki kademeli profili olan yuvarlak kemer formu alt iki yandan düz bir hatla dikkat çekmektedir. Taşın sağ ve sol ile üst kısımlarında barok karakterli S ve C kıvrımları yapan stilize edilmiş akantus yaprakları, sol kısımda bir vazodan bitkisel çıkan çiçek ve güller dikkat çekmektedir.

Caminin ve diğer yapıların aşağıdan yukarıya veya arka arkaya verilişleri ile az da olsa bir derinlik ifadesi verilmeye çalışılmıştır. Kitabeyi üstten üç kademeli, iki yandan kavis çizerek üstte yuvarlak kemer biçimi alan bir bordür çevrelemektedir. Bu bordür iki yandan sütunce şeklindeki stilize edilmiş akantusa oturmaktadır. Bordürün üst iki yan köşelerinin içlerinde stilize edilmiş akantus yaprakları ve çiçekler konulmuştur.

Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

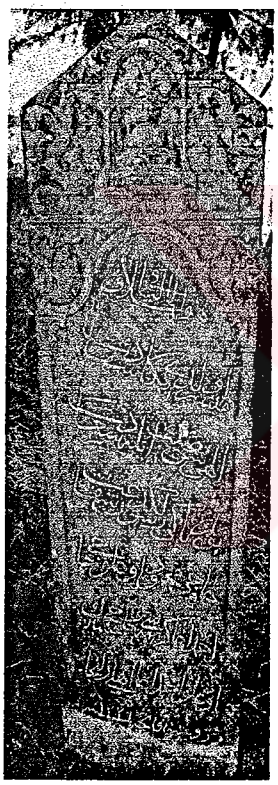

Fot.120 Şahide

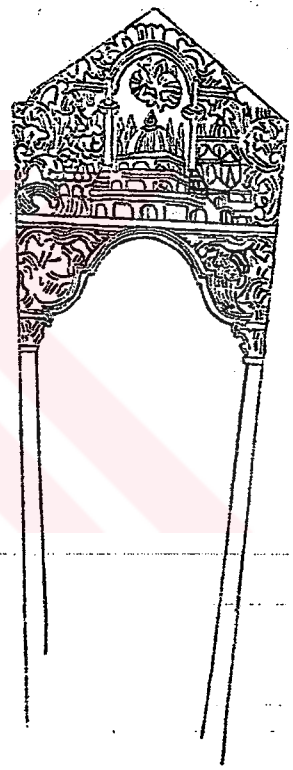

Çiz.99 Şahide

Katalog Örnek No : B-78

Katalog Kroki No : B-216

Fotoğraf No : 121

Çizim No : 100

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1227 / M.1812

Kime Ait Olduğu : Hâfız Süleyman Efendi Zevcesi Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Hâfız Süleyman Efendi
-Zevcesi merhûme Ümmü Gülsüm
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1227

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	90 cm.	-	5 cm.
Alt	-	24 cm.	5 cm.
Üst	12 cm.	30 cm.	5 cm.
Kenar	78 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, karanfil, kır çiçeği, palmiye, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen bir tepeliği bulunan mezar taşı, aşağıya doğru inildikçe daralan bir görünüm arz etmektedir. Gövde ve tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Bu silmenin üstünde ve altında bulunan çeşitli mimari birimler ile bitkisel unsurlar süslemeyi oluşturmaktadır.

Taşın sol kısmında bulunan cami iki katlı biçimdedir. Kubbeli ve kubbesi alemli ve dilimli örtülüdür. Kubbenin oturduğu üç sıra yatay silmeli kasnak cephesi iki yandan kırılma yapmaktadır. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli bir, içi taralı ve kareye yakın iki pencere bulunmaktadır. Bu cephe çift sıra silme üzerine oturmaktadır. iki yandan kırılma yaparak inmektedir. Cephesinde üç adet yuvarlak kemer biçimli açıklık göze çarpmaktadır. Ortadaki dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bir kapı, diğer ikisi birer penceredir. Caminin sağına bitişik olarak minaresi yükselmektedir. Minaresi bilezikli, mazgal pencereli, şerefe ve şerefe kapılı ve sivri külahlıdır. Sağ kısımda yan yana sivri çatıyla örtülü, cephelerinde yuvarlak kemer biçimli bir penceresi bulunan iki ev yer almaktadır. Bunlardan sağdakinin penceresi baklava dilimli ve şebekelidir. iki evin önünde üç yapraklı bir çiçek, üstte bir palmiye ağacı, minarenin ve caminin sağında toplam üç adet servi ağacı yerleştirilmiştir. En üst kısımda stilize edilmiş karanfil dikkati çekmektedir.

Caminin ve servilerin çeşitli yönden verilişleri ile az da olsa bir derinlik amacı olduğu görülmektedir. Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevirmektedir. Bu bordürün üst yan köşesinde stilize edilmiş birer barok karakterli akantus yaprakları tasvir edilmiştir. Kitabe soldan sağa doğru diagonal olarak beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

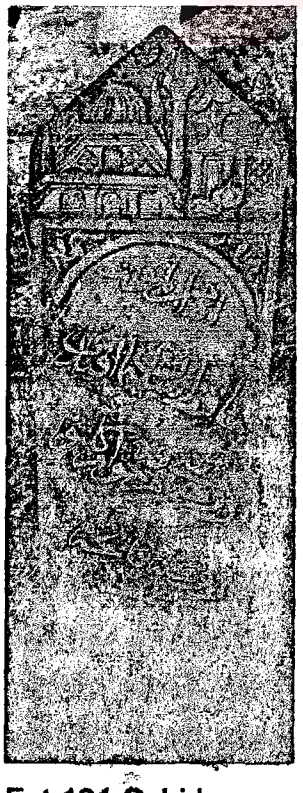

Fot.121 Şahide

Çiz.100 Şahide

Katalog Örnek No : B-79

Katalog Kroki No : B-47

Fotoğraf No : 122

Çizim No : 101

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1228 / M.1813

Kime Ait Olduğu : Müderris oğlu İbrahim Ağâ kızı Fâtıma Kadın

Kitabe :

-Hûve'l-mu'in
-Müderris oğlu ibrahim
-Ağâ kızı merhûme ve magfûre
-Fâtıma kadın rûhuna fâtihâ
-Sene 1228.

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	142 cm.	-	-
Alt	37 cm.	26 cm.	4,5 cm.
Üst	11 cm.	35 cm.	4 cm.
Kenar	131 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (horoz ibiği, kır çiçeği, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı üçgen bir tepelikle son bulan, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir şekilde işlenmiştir. Tepelik kısmı ile yazının bulunduğu kısım yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Silmenin üstünde, taşın sol kısmında bir cami, sağda ise bitkisel unsurlarla birlikte yan yana iki kubbe ele alınmıştır.

Cami alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe saçak örtüsünün olduğu yatay silme üzerine oturmaktadır. Cephesinde yuvarlak kemerli üç açıklık bulunmaktadır.

Ortadaki açıklık sağ üstten sol alta doğru çizilen bir çapraz çizgiyle kesilmiştir. Bu muhtemelen kapı diğerleri de pencere olabilir. Kapı olabileceğini düşündüğümüz açıklığın iki yanındaki açıklıklarda ortalarından dikey bir çizgiyle kesilerek iki kanada ayrılmıştır. Cami düz bir silme üzerinde durmaktadır. Onunda altında kesme taş duvar örgüsü yer almaktadır. Caminin sağında ve bitişiğinde minaresi vardır. Minare bir kaide üzerinde yükselmektedir. Bir kısmı verilen kaidenin yuvarlak kemerli kapısı duvara bitişiktir. Minarenin gövdesinde üç, külahının altında da iki olmak üzere beş mazgal pencere açıklığı , bir şerefe ve kapısı, bileziği, sivri külahı ile betimlenmiştir. Minarenin solunda bir yıldız çiçeği ve minare kaidesinin hemen yanında sadece kubbesi ele alınmış, türbe olabileceği düşünülen, iki adet dilimli bir örtüye sahip yapılar sıralanmıştır. Kubbelerin arkasında iri, yelpaze biçiminde horoz ibiği çiçeği tasvir edilmiştir. Taşın gövdesinde ve üstte yer alan yuvarlak kemer formlu silme , yazıyı üstten kuşatmaktadır. Silmenin yan köşeliklerinde kalan çerçevelerin içinde stilize edilmiş üç yapraklı birer çiçek yerleştirilmiştir.

İki boyutlu bir anlatımı olan tasvirde mimari birimlerin ve bitkilerin verilişinde herhangi bir perspektif havası sezilememiştir.

Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli olarak, beş satır halinde, taşın yüzeyi oyulup, kabartma olarak verilmiştir.

Fot. 122 Şahide

Çiz.101 Şahide

Katalog Örnek No : B-80

Katalog Kroki No : B-116

Fotoğraf No : 123

Çizim No : 102

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1229 / M.1813

Kime Ait Olduğu : Pehlivanzâde Hâcı Ahmed Alemdar zevcesi Fâtıma

Kitabe :

-Hüve'l-hallâk'ul-Bâkî
-Bakın ceşm-i basiretle mezarım taşına
-Bilmez ahvalim ta gelince başına
-Pehlivanzâde Hâcı Ahmed
-Alemdâr zevcesi merhûme
-Fâtıma rûhuna fâtihâ
-Sene 1229

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	107 cm.	-	3,5 cm.
Alt	-	32 cm.	3,5 cm.
Üst	13 cm.	40 cm.	3,5 cm.
Kenar	94 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen bir tepeliği bulunan şahide, yanlardan aşağıya doğru daralan biçimdedir. Tepeliğinde yer alan Cami ve nebati unsurlar kompozisyonu oluşturmaktadır.

Taşın tepeliğinin merkezinde yer alan cami motifi iki kademelidir. Kubbesi alemli ve dilimlidir. Kubbe yatay bir silme üzerine oturmaktadır. Bu silme üzerinde ve kubbenin iki yanında birer yaprak yerleştirilmiştir. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli soldaki ve sağdaki içi baklava dilimleriyle taranmış, ortada ise; yatay ve dikey çizgilerle kesilmiş olan toplam dört adet pencere işlenmiştir. Pencerelerin araları ve alt cephede düzgün kesme taş duvar örgülüdür. Bu cephenin ve alt cephenin her iki kenarı da kavis yaparak devam etmektedir.. Cephenin ortasında yuvarlak kemer biçimli, iki kanatlı bir kapısı göze çarpmaktadır.

Caminin sağında ve solunda birbirine simetri yapacak şekilde en üste kadar devam eden stilize edilmiş akantus yaprakları kubbenin üstünde birleşmektedir. Onun da üstünde yine yaprak vardır.

Yazı şeridini üstten yanlara doğru kavis yaparak giden bir şerit çevrelemektedir. Kitabe soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, taşın yüzeyi oyularak, yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

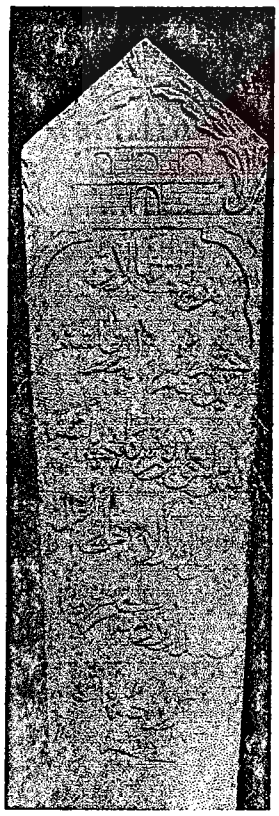

Fot.123 Şahide

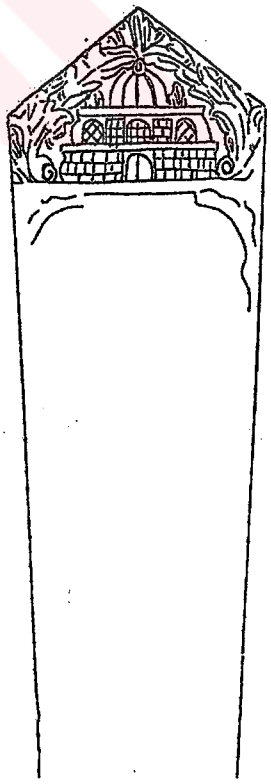

Çiz.102 Şahide

Katalog Örnek No : B-81

Katalog Kroki No : B-124

Fotoğraf No : 124

Çizim No : 103

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1229/M.1813

Kime Ait Olduğu : Hüseyin Efendizâde Muhammed Ağâ mahdumu Ahmed Efendi

Kitabe :

-Hüve'l- mu'în
-Ederken âmm-i tahsîli
-Erişdi hükmü rahmâni
-Kusûrun affeyle yâ rabbi
-Lütfen Hazreti Karâni
-Hüseyin Efendizâde Muhammed
-Ağâ mahdûmu Ahmed Efendi
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1229

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	83 cm.	26 cm.	7 cm.	
Alt	-	26 cm.	7 cm.	
Üst	28 cm.	26 cm.	7 cm.	
Kenar	55 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	19 cm.	20 cm.	16 cm.	56-65 cm.
Boyun	9 cm.	13-18 cm.	7 cm.	40-50 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu beş çerçevenin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey ve çubuk gibi geometrik şekilleri bulunan, kısa çubuk başlıklı bir kavuktur. Başlığın sol alt tarafından sağ üste doğru giderek devam eden, içi taralı bir servi ağacı göze çarpmaktadır.

Fot. 124 Şahide

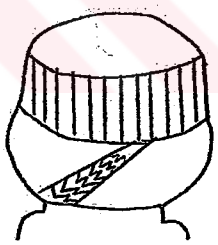

Çiz.103 Başlık

Katalog Örnek No : B-82

Katalog Kroki No : B-143

Fotoğraf No : 125

Çizim No : 104

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1229/M.1813

Kime Ait Olduğu : Mustafa.....

Kitabe :

-Sene 1229
-Ah mine'l- mevt
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Şefâat ede mahşerde
-Mustafa.....

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Alt kısmı gömülü ve üst kısmı harap durumdadır

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	71 cm.	-	9 cm.	
Alt	-	31 cm.	9 cm.	
Üst	33 cm.	33 cm.	9 cm.	
Kenar	38 cm.	-	7 cm.	Çevre
Başlık	24 cm.	27 cm.	27 cm.	76-89 cm.
Boyun	9 cm.	16 cm.	10 cm.	48 cm.

Kullanılan Malzeme : Taştan yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toprak üstünde kalan yüzeyinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın oval formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte baklava gibi geometrik şekilleri olan kısa yıldız başlıklı bir kavuktur. Bu kavuğun başlığı düz olarak sarılmıştır. Sarık yanlardan az taşkındır.

Fot.125 Şahide

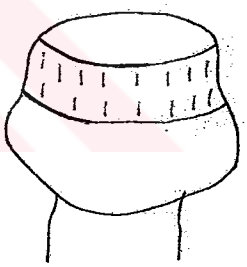

Çiz.104 Başlık

Katalog Örnek No : B-83

Katalog Kroki No : B-177

Fotoğraf No : 126

Çizim No : 105

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1230 / M.1815

Kime Ait Olduğu : Tuzluzâde Hâcı İsmâil Ağâ zevcesi Aişe Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Merhûm ve mağfûr lehâ
-Tuzluzâde el-hâc İsmâil Ağâ
-Zevcesi Aişe kadın rûhuna fâtihâ
-Sene 1230

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	97 cm.	-	8 cm.
Alt	-	21 cm.	8 cm.
Üst	12 cm.	28,5 cm.	8 cm.
Kenar	85 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (türbe, ev), bitkisel (kır çiçeği, palmiye, servi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam etmekte ve üstte üçgen bir tepelikle son bulmaktadır. Gövde ile üçgen tepelik kısmını

birbirinden yatay bir silmeyle ayrılmaktadır. Bu kısımlarda ev, türbe ve bitkisel unsurlar konu edilmiştir.

Taşın sol kısmında üçgen biçimli ve sundurma çatılı, çatısı çapraz çizgilerle oluşturulan, kiremitlerle örtülü bir ev ele alınmıştır. Bunun cephesinde soldaki az işlenen olmak üzere üç yuvarlak kemer biçimli pencere bulunmaktadır. Pencerelerin içleri baklava dilimleriyle taralı ve şebekelidir. Evin sağ bitişiğinde kesme taş örgülü kaide üzerinde minare yükselmektedir. Minare iki bilezikli, iki mazgal pencereli, şerefeli, şerefe kapılıdır. Külah kısmı belli değildir. Minarenin sağında bir servi ağacı ve yalnızca kubbesi ele alınmış olan bir türbe, türbenin arkasında kesme taş duvar örgüsü dikkat çekmektedir. Duvarın üzerinde bir palmiye ağacı işlenmiştir. Taşın sol üst kenarında bir kısmı verilmiş bir yıldız çiçeği yerleştirilmiştir. İki boyutlu bir anlatımı olan kompozisyonda herhangi bir derinlik unsuruna rastlanılmamaktadır.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanındaki panoların içinde birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek konulmuştur. Yazı şeridi ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.126 Şahide

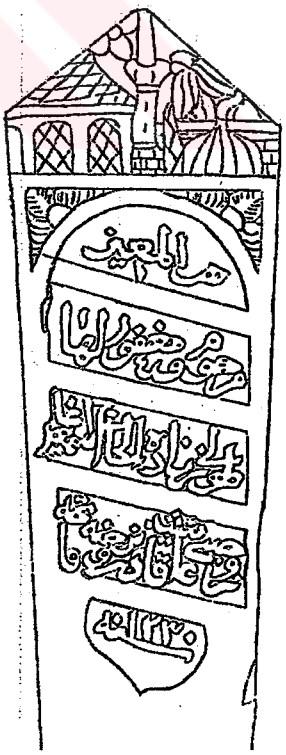

Çiz.105 Şahide

Katalog Örnek No : B-84

Katalog Kroki No : B-25

Fotoğraf No : 127

Çizim No :106

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1231 / M.1816

Kime Ait Olduğu : Yahya Ağâ'nın câriyesi Aişe

Kitabe :

-Hüve'l- Muin
-Gördüs voyvodası
-Yahya Ağânın cariyesi merhûme
-Aişe rûhuna fâtihâ sene 1231

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	116 cm.	-	-
Alt	25 cm.	25 cm.	7,5 cm.
Üst	12 cm.	32,5 cm.	6,5 cm.
Kenar	104 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (akantus, servi, yaprak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Basık üçgen bir tepelik kısmına sahip olan mezar taşı , yanlara doğru inildikçe daralan bir forma sahiptir. Tepelik kısmı ile yazınında bulunduğu gövde kısmı yatay bir silme ile kesilmiştir. Tepelik kısmının sol yanında, soldan sağa, aşağıya doğru kavis yaparak yükselen, ne olduğu fazla anlaşılamayan fakat türbe

olabileceği düşünülen mimari birimler , onun üstünde de bitkisel kompozisyon ele alınmıştır.

Yatay bir silme üzerinde minareli, alemli ve dilimli bir örtüye sahip olan bir cami yer almaktadır. Cephede ortada yuvarlak kemerli bir kapısı ortadan dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmıştır. Kapının her iki yanında dikdörtgen biçimli içleri baklava dilimleriyle taranmış, soldaki daha geniş olmak üzere birer şebekeli pencere açıklığı göze çarpmaktadır. Minare kubbenin oturduğu silme üzerinde yükselmekte, şerefeli, şerefe kapılı, sivri külahlıdır. Camiye bitişik olan sağ kısımda mimari bir birim gözükmektedir. Üst örtüsü bulunmayan bu birim üstten kavis yapan bir silme ile kuşatılmış, üstünde de iri stilize edilmiş yapraklar bulunmaktadır. Yapının cephesinde yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı dikkat çekmektedir. Kapının her iki yanında da yan yana ikişer adet dikey bir çizgiyle kesilmiş açıklık tasvir edilmiştir. Kubbenin üstünde ve sağ yanında birer servi ağacı ile sağdaki mimari birimlerin üstünde yer alan damarları gözüken stilize edilmiş yapraklar bu kısımdaki boşluklara yerleştirilmiştir.

Yazının üstünde yer alan yuvarlak kemer biçimli silmenin her iki köşesinde yer alan panoların içerisinde barok karakterli stilize edilmiş birer yaprak betimlenmiştir. Kitabe şahidenin yüzeyi oyularak, dört satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Fot.127 Şahide

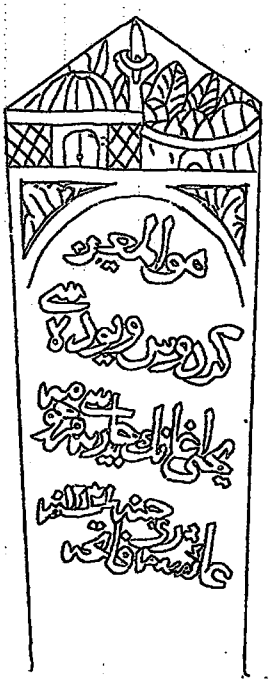

Çiz.106 Şahide

Katalog Örnek No : B-85

Katalog Kroki No : B-160

Fotoğraf No : 128

Çizim No : 107

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1231 / M.1816

Kime Ait Olduğu : Ali Ustazâde Hâcı Hâfız Kerimesi Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Hüve'l-hayyü'l-Bâkî
-İlâhi ravzâ-i cinân eyle makamın
-Ali Ustazâde Hâcı
-Hâfız kerimesi Ümmü Gülsüm
-Rûhuna fâtihâ sene 1231

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formlududur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	93 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	30 cm.	6,5 cm.
Üst	15 cm.	35 cm.	6,5 cm.
Kenar	78 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (akantus, servi, yıldız) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen sivri bir tepeliği bulunan mezar taşı, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir görünüm arz etmektedir. Gövde ile üçgen tepelik kısmını

birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımlarda cami, türbe ve bitkisel öğeler konu edilmiştir.

Taşın sol kısmında bir türbe, yanında minare ve cami yer almaktadır. Cami ve türbe kubbeli ve alemlidir. Kubbeler dilimli bir örtüye sahip olup, minare ve kubbeler aynı düz yatay sıra bir üzerine oturmaktadır. Cephelerinde , ortada yuvarlak kemer biçimli iki kanatlı bir kapı, kapının iki yanında birer kare biçimli, içleri baklava dilimleriyle taralı, şebekeli pencere bulunmaktadır. En sol ve sağ kısımda kesme taş duvar örgüsü işlenmiştir. Minare bilezikli, şerefeli, külahlı ve alemlidir. Sol kısımda bir kısmı verilmiş iki servi, minarenin sağında bir servi, üstte bir hilal ve bir kısmı gözüken bir yıldız çiçeği dikkat çekmektedir.

İki boyutlu bir anlatımı olan mezar taşında, herhangi bir derinlik ifadesi karşımıza çıkmamaktadır.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanının köşelerinde birer stilize edilmiş barok karakterli akantus yaprakları yerleştirilmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru diagonal bir şekilde beş satır halinde , taşın yüzeyi oyularak ve kabartma olarak verilmiştir.

Fot.128 Şahide

Çiz.107 Şahide

Katalog Örnek No : B-86

Katalog Kroki No : B-127

Fotoğraf No : 129-130

Çizim No : 108

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1232 / M.1817

Kime Ait Olduğu : Hâcı İsmâil Efendi Kerimesi Rukiyye Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in sene 1232
-Oku bir fâtihâ
-Rahmete'l- li'l-âlemin
-Durağı ola bi cennet fî makamı emin
-Hâcı İsmail Efendi kerimesi
-Merhûme Rukiyye Hatun
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	102 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	31 cm.	6,5 cm.
Üst	12 cm.	34 cm.	6,5 cm.
Kenar	90 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, armut, erik, gül) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, her iki yönden genişleyerek devam eden üçgen tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst yanında akantus yaprağının üstüne iki armut, bir erik,

iki adet gül ve üstte de bir adet gül goncasının yerleştirildiği bir natürmort konu edilmiştir. En üstte kartuş motifi yer almaktadır. Taşın sağ ve sol yanında stilize edilmiş barok etkili S ve C kıvrımları yapan akantus yaprakları birbirlerini simetri olabilecek şekilde tekrarlamaktadır. Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Bu silmenin üst iki yanının köşelerinin içine akantus yaprakları konulmuştur. Kitabeler soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, beş satır halinde taşın yüzeyi oyularak, kabartma görünümünde verilmiştir.

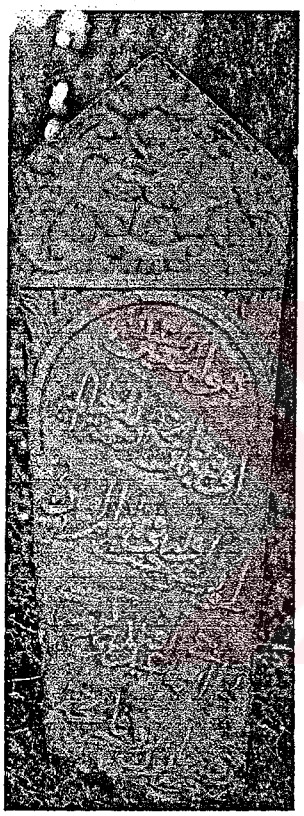

Fot.129 Şahide

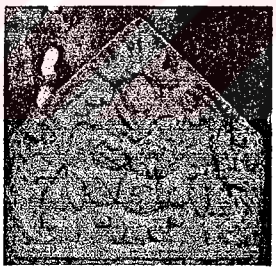

Fot.130 Ayrıntı

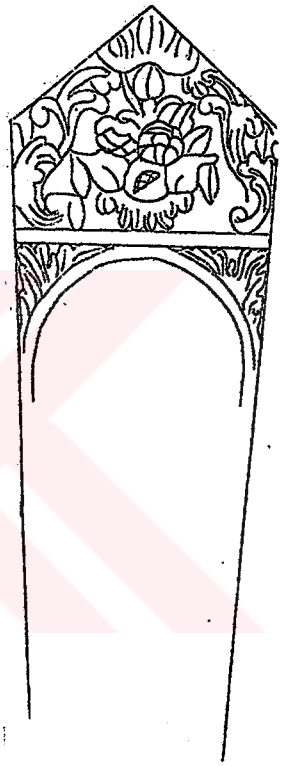

Çiz.108 Şahide

Katalog Örnek No : B-87

Katalog Kroki No : B-135

Fotoğraf No : 131

Çizim No : 109

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1232 / M.1817

Kime Ait Olduğu : Müftüzâde Seyyid İbrahim

Kitabe :

-Hüve'l-hayyü'l-Bâkî fî 17 Cemazi'l-ulâ sene 1232
-Müyesser oldu bana şehadet
-İlâhi sen nasib eyle saâdet
-Bulam ta ki resûlünden şefâat
-Müftüzâde merhûm seyyid İbrahim
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	106 cm.	32,5 cm.	10,5 cm.	
Alt	-	32,5 cm.	10,5 cm.	
Üst	31 cm.	32,5 cm.	10,5 cm.	
Kenar	75 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	22 cm.	26 cm.	25 cm.	85-71 cm.
Boyun	8-6 cm.	10,5 cm.	-	44 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ve kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kır çiçeği, servi), nesneli (başlık) ve geometrik (yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşında başlığın alt kısmında bir gül, onun da altında sağ üst köşeye doğru giden içi taralı bir servi ağacı kazılarak işlenmiştir. Gövde kısmında bulunan yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, altı satır halinde yüzeyi oyularak kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında yıldız gibi geometrik şekilleri bulunan, alt yan kısımları taşkın, kısa yıldız başlıklı bir kavuktur. Başlığın sol orta kenarında bir çiçek ve alt tarafında da, sağ üste doğru giderek devam eden, içi taralı bir servi ağacı göze çarpmaktadır.

Fot. 131 Şahide

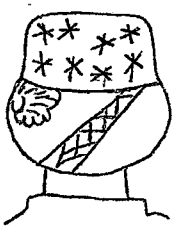

Çiz.109 Başlık

Katalog Örnek No : B-88

Katalog Kroki No : B-37

Fotoğraf No : 132-133

Çizim No : 110

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1233 / M.1817

Kime Ait Olduğu : Fâtıma

Kitabe : -Ah mine'l-mevt
-Her kim ider ise bir duâ
-Ede bir himmet şefaat mücteba
-Merhûme ve mağfûrun lehâ
-Mollaoğlunun ehli Fâtıma
-Rûhu içün fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	87 cm.	31 cm.	7,5 cm.
Alt	-	24 cm.	7 cm.
Üst	12 cm.	31 cm.	7,5 cm.
Kenar	75 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alttan üste doğru genişleyen mezar taşı, ters kavisli kemer biçimli tepelik formludur. Taşın ön yüzünde çerceveler içinde yedi satır halinde bulunan kitabesi, okunamayacak kadar aşınmıştır. Arka yüzünde bulunan alttan

üstte doğru servi ağacını hatırlatır bir biçimde verilmiş olan bir tasvir göze çarpmaktadır. Servi motifi yüzeyden biraz taşkındır.

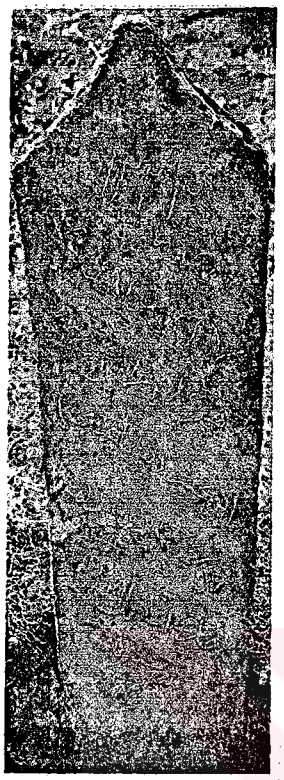

Fot.132 Şahide

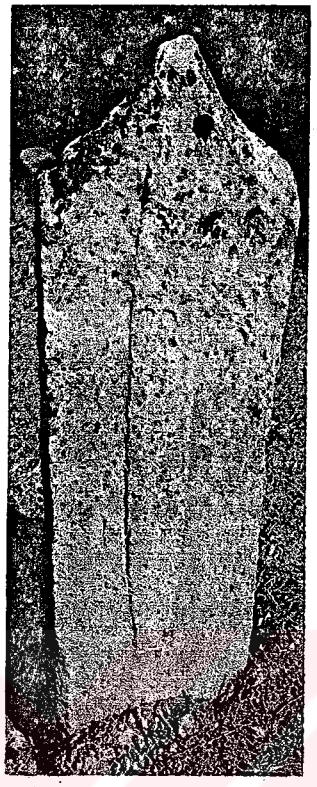

Fot.133 Taşın arkası

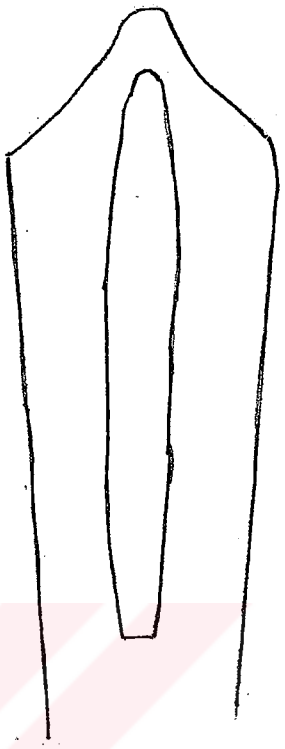

Çiz.110

Katalog Örnek No : B-89

Katalog Kroki No : B-61

Fotoğraf No : 134

Çizim No : 111

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1233 / M.1817

Kime Ait Olduğu : Ahmed kızı, Tabbak Osmanoğlu Ahmed'in zevcesi Hadice Hatun

Kitabe :

-Sene 1233
-Ah mine'l-mevt
-Merhûme ve mağfûrun lehâ
-Ahmed kızı Tabbâk Osmanoğlu
-Ahmed'in zevcesi Hadice Hatun
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat süslemeleri aşınmıştır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	123 cm.	-	-
Alt	30 cm.	27 cm.	7 cm.
Üst	12 cm.	31 cm.	6,5 cm.
Kenar	111 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru gidildikçe genişleyen, üçgen bir tepelikle son bulan mezar taşında gövde kısmı ve tepelik kısmı birbirinden yatay bir silme ile sınırlandırılmıştır.

Taşın alınlığında üç adet kubbeli yapı ele alınmıştır. Bitkisel unsurların olduğu kısım aşınmış olduğundan, yalnızca bir çiçeğin yapraklarının bir kısmı göze çarpmaktadır.

Taşın en solunda cami , minare ve türbenin kubbesi yatay düz bir silme üzerinde yer almaktadır. Cephesinde yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı vardır. Caminin biri büyük, biri küçük iki kubbesi alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Cephesinde solda yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı ile sağ yanında içi taralı dikdörtgen biçimli şebekeli bir penceresi bulunmaktadır. Üst kısım aşındığından belli olmayan minaresi bilezik ve şerefelidir. Minarenin alt kısmında yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı ortadan dikey bir çizgiyle kesilerek iki kanada ayrılmıştır. Minarenin sağında kubbesinin bir kısmı gözüken türbe dilimli örtülüdür. Cephesinde dikdörtgen biçimli, içi taralı bir penceresi ve sağında küçük yuvarlak kemerli bir silme ile kuşatılmış ve üstte her iki köşenin içindeki çerçevelerin içinde stilize edilmiş üç yapraklı birer çiçek konulmuştur. Kitabe şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Yazılar soldan sağa doğru diagonal bir biçimdedir.

Fot.134 Şahide

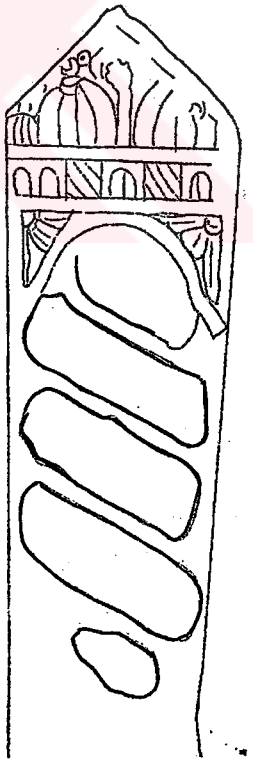

Çiz.111 Şahide

Katalog Örnek No : B-90

Katalog Kroki No : B-72

Fotoğraf No : 135

Çizim No : 112

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1233 / M.1817

Kime Ait Olduğu : Topal Ağâ'nın ehli Fâtıma Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in sene 1233.
-İlâhi ravzâ-ı cinân eyle makamın
-Topal Ağâ'nın ehli merhûme
-Fâtıma Hatun rûhuna fâtihâ.

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	107 cm.	-	-
Alt	-	28 cm.	5,5 cm.
Üst	9 cm.	37 cm.	5 cm.
Kenar	98 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, armut, erik) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden üçgen tepelikli, dikdörtgen gövdeli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üstünde yatay bir silme devam etmektedir. Tepelik kısmının üstünde ve kenarlarında stilize edilmiş C ve S

kıvrımlı akantus yaprakları, kartuşlar ve bunların içinde de muhtemelen erik, armut gibi meyvelerin yer aldığı natürmort kompoziyonu işlenmiştir.

Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordürçevrelemekte ve bordürün üst iki yan köşesinin içlerinde birer stilize edilmiş akantus yaprağı göze çarpmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, dört satır halinde yüzeyi oyularak kabartma olarak verilmiştir.

Fot.135 Şahide

Çiz.112 Şahide

Katalog Örnek No : B-91

Katalog Kroki No : B-166

Fotoğraf No : 136

Çizim No : 113

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1233 / M.1817

Kime Ait Olduğu : Kara Mustafa'nın kızı Aişe

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in sene 1233
-Kara Mustafa kızı
-Merhûme Aişe
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	136 cm.	-	-
Alt	40 cm.	26 cm.	6 cm.
Üst	11 cm.	30 cm.	5,5 cm.
Kenar	125 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen bir tepeliği bulunan, gövde ile tepelik kısmını birbirinden yatay bir silmeyle kesilen mezar taşında cami, türbe ve bitkisel unsurlar tasvir edilmiştir.

Cami alemli ve dilimli kubbeyle örtülüdür. Kubbe çift sıra profil üzerine oturmaktadır. Cephesinde kare biçimli, içi taralı ve iki tarafa kanatları açılmış bir

pencere ve pencerenin iki yanında kesme taş duvar örgüsü yer almaktadır. Alttaki cephenin çift sıra profili de düz ve yatay verildikten sonra dikey olarak aşağıya doğru kırılmaktadır. Alt cephenin ortasında yuvarlak kemer biçimli bir kapı, kapının iki yanında kesme taş örgülü duvar örgüsü göze çarpmaktadır. Caminin sağ tarafında minaresi yükselmektedir. Minarenin altında kapısı ele alınmıştır. Minare sivri külahlı, mazgal pencereli, şerefeli ve şerefe kapılıdır. Sağ ön kısımda yalnızca kubbeleri verilmiş olan iki türbe sıralanmıştır. Türbelerin arkasında kesme taş örgülü duvarın üstünde cephesinde yuvarlak kemer biçimli pencere açıklığı bulunan, üst kısmı fazla belli olmayan fakat sundurma çatılı olabileceğini düşündüğümüz bir ev dikkat çekmektedir. Bu yapının solunda kesme taş örgülü duvar tasvir edilmiştir.

İki boyutlu bir anlatım karşımıza çıkmakta ve dolayısıyla herhangi bir derinlik unsuruna rastlanılmamaktadır.

Kitabe üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanının köşelerindeki panolarda birer stilize edilmiş barok karakterli akantus yaprağı yerleştirilmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde taşın yüzeyi oyulup, beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

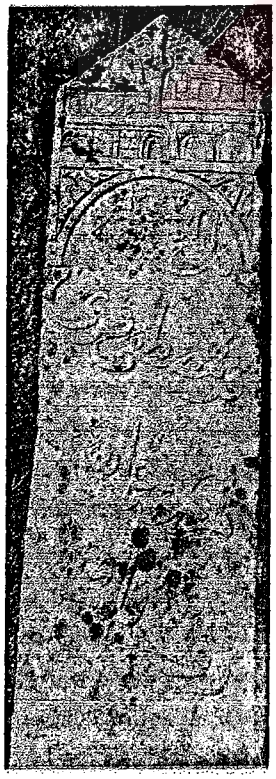

Fot.136 Şahide

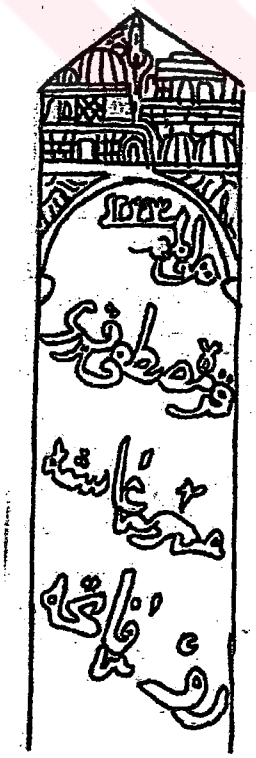

Çiz.113 Şahide

Katalog Örnek No : B-92

Katalog Kroki No : B-32

Fotoğraf No : 137

Çizim No : 114

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1234 / M.1818

Kime Ait Olduğu : Ali Ağâzâde Muhammed Ağâoğlu Şerif Ali Ağâ

Kitabe :

-Sene 1234
-Hüve'l-Muin
-İlahi Ravza-i cenân eyleye makamın
-Ali Ağazâde Muhammed Ağa
-Oğlu Merhûm
-Şerif Ali Ağâ
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	115 cm.	27 cm.	8,5 cm.	
Alt	-	27 cm.	8,5 cm.	
Üst	31 cm.	27 cm.	8,5 cm.	
Kenar	84 cm.	-	2,5 cm.	Çevre
Başlık	22,5 cm.	23 cm.	20 cm.	73 cm.
Boyun	9-6,5 cm.	18-12,5 cm.	8,5 cm.	37 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın formludur. Destar yatay bir şekilde sağdan sola doğru sarıklı kavuğu dolanmaktadır. Sarığın üst sol yanından bir gül takkenin üzerinden sarığa doğru sarkmaktadır. Kavuğun üst kısmı yuvarlak biçimdedir.

Fot. 137 Şahide

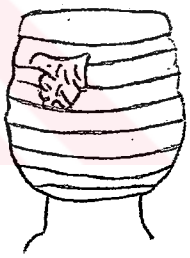

Çiz.114 Başlık

Katalog Örnek No : B-93

Katalog Kroki No : B-99

Fotoğraf No : 138-139

Çizim No : 115-116

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1234 / M.1818

Kime Ait Olduğu : Hâcı Zikr Efendizâde Hâcı Hâfız zevcesi Şerife Aişe

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Bu merkade her kim ederse du'â
-İde mahşerde şefa'ât müctebâ
-Hâcı Zikr Efendizâde
-Hâcı Hâfız zevcesi
-Şerife Aişe rûhuna fâtihâ
-Sene 1234

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	128 cm.	100 cm.	-	-	6 cm.	6 cm.
Alt	-	-	29 cm.	34 cm.	6 cm.	6 cm.
Üst	16 cm.	18 cm.	40 cm.	40 cm.	6 cm.	6 cm.
Kenar	112 cm.	82 cm.	-	-	1,5 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, horoz ibiği, kasımpatı, servi), nesneli (cami, ev) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Baş taşının üçgen bir tepeliğinden aşağıya doğru gidildikçe daralan mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu

kısımlarda işlenen cami ve iki yanında bulunan mimari mekanlar ile bitkisel unsurlar kompozisyonu meydana getirmektedir.

Cami 2 kademeli olup, alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe yatay çift sıra silme üzerine oturmaktadır. Bu silme alt ve üst cephede yanlardan aşağıya doğru kırılma yapmaktadır. Üst cephe iki yuvarlak kemer biçimli pencere açıklığı, altta yuvarlak kemer formlu bir kapı açıklığı vardır. Bu kapı açıklığı ortadan dikey bir çizgiyle kesilerek iki kanada ayrılmıştır. Gerek pencerelerin, gerek kapının yanlarında kesme taş duvar örgüsü yer almaktadır. Caminin sağında ve solunda bitişik olarak birer kaide üzerinde yükselen iki minare göze çarpmaktadır. Minareler şerefeli, bilezikli, mazgal pencerelidir. iki minarenin üstünde stilize edilmiş bir kartuş motifi vardır. Sol kısımda yan yana ve arka arkaya dört, sağ tarafta iki adet mimari birim bulunmaktadır. Bunlar sivri külahlıdır. Cephelerinde yuvarlak kemer biçimli, üçünün içi taralı olmak üzere pencere açıklığı tasvir edilmiştir.

Caminin solunda, minarenin iki yanında üç adet, sağdaki minarenin solunda bir adet olmak üzere dört adet servi işlenmiştir. Sağdaki yapıların arkasından çıkan katmerli kasımpatı üst kısma doğru yükselmektedir.

Yapıların arka arkaya verilişlerinde ve caminin alt cepheden üst cepheye doğru ele alınışında az da olsa bir derinlik amacı güdülmüştür.

Kitabe üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevirmektedir. Bu bordür üst 2 yan köşesinde kalan kısımların içinde stilize edilmiş barok karakterli birer yaprak gözükmektedir.

Yazılar soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Ayak taşı ise; dikdörtgen gövde biçimli ve sivri bir tepeliği bulunan formdadır. Gövde yüzeyinde alttan başlayarak üst kısma doğru incelerek devam eden bir servi ağacı kazılarak tasvir edilmiştir. Servi ağacı alt iki yanından bir dal çıkmaktadır. Üstte ucu sivri ve sağa doğru kıvrıktır. Gövde kısmının iki yanında, ağaçtan ayrı olarak birer horoz ibiği çiçeği yerleştirilmiştir. Ağacın içi çapraz çizgilerle taralıdır.

Fot.138 Baş taşı

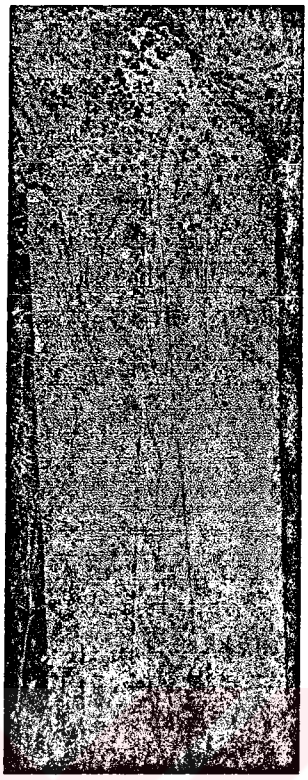

Fot.139 Ayak taşı

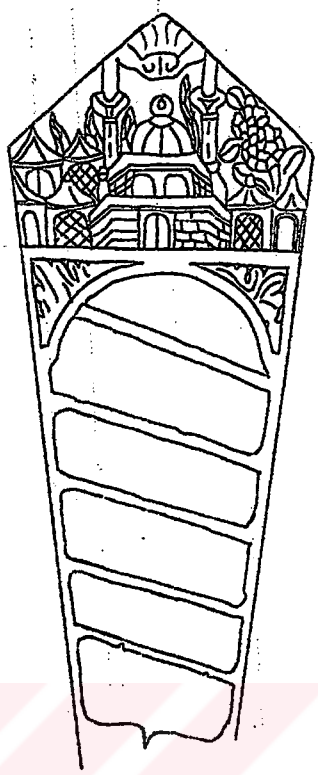

Çiz.115 Baş taşı

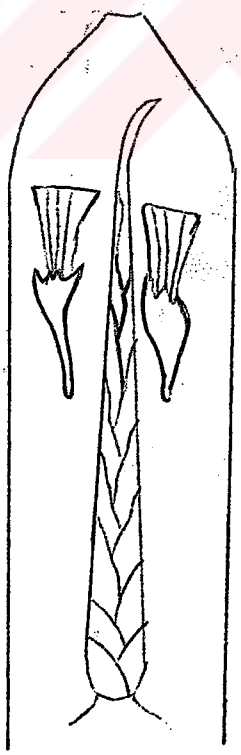

Çiz.116 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-94

Katalog Kroki No : B-181

Fotoğraf No : 140

Çizim No : 117

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1235 / M.1819

Kime Ait Olduğu : Emir Hâcı İsmâiloğlu Hâcı Abdullah kızı Zeyneb

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Sene 1235
-İlahi ravzâ-i cennet eyle makamın
-Ede mahserde şefâat müctebâ
-Emir Hâcı İsmâiloğlu
-Hâcı Abdullah kızı Zeyneb
-Rûhuna fâtihâ (RA) 27 Zilhicce

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	130 cm.	-	-
Alt	-	20 cm.	6 cm.
Üst	10 cm.	30 cm.	5 cm.
Kenar	120 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üstünde stilize edilmiş akantus yaprakları küçükten büyüğe doğru

karşılıklı olarak dizilmiştir. Ortada, akantusun altında yanyana üç adet gül goncası sıralanmıştır. Yazı şeritlerini üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Bu silmenin üst yan köşelerinin içlerinde birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek bulunmaktadır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

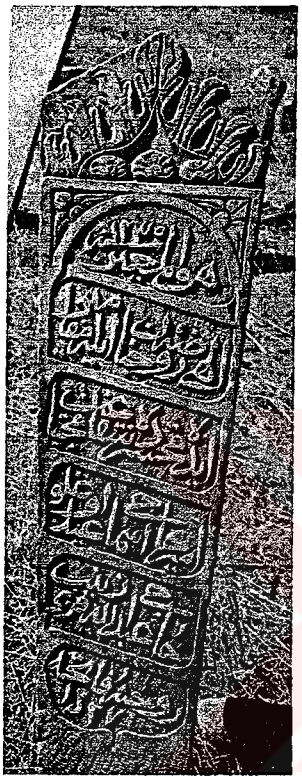

Fot.140 Şahide

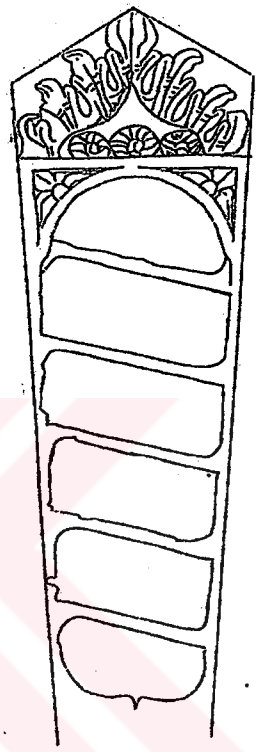

Çiz.117 Şahide

Katalog Örnek No : B-95

Katalog Kroki No : B-118

Fotoğraf No : 141-142

Çizim No : 118

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1237/M.1821

Kime Ait Olduğu : Seyyid Ali Efendi

Kitabe :

-Sene 1237
-Hüve'l- hayyü'l- Bâkî
-Dâr-ı dünyâda mütâkip her kemale bir zevâl
-Ey gönül var iş bu sâhibi kabre bakta ibret al
-Âlemi âlî mezhebi Seyyid Ali Efendi nâm
-Genç yaşında eyledi mülkü bekâya irtihâl
-Eder gördümde ölmüşdü müderris.....
-Rahmet ile kabrini muntasır ede
-Munisî imânı kurân ede rabbi zülcelâl
-Kıla geldi fevtine tarihi baid

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve çimentolu durumdadır.Ayak taşı sağlamdır

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
Bütün	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
	126 cm.	100 cm.	34 cm.	-	10 cm.	-	
Alt	-	-	34 cm.	32 cm.	10 cm.	7 cm.	
Üst	41 cm.	15 cm.	34 cm.	36 cm.	10 cm.	6 cm.	
Kenar	85 cm.	85 cm.	-	-	4 cm.	-	Çevre
Başlık	28 cm.	-	26 cm.	-	24 cm.	-	87 cm.
Boyun	13 cm.	-	16-22 cm.	-	9 cm.	-	50-60 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (horoz ibiği, servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan baş taşında yazı şeritleri, üst boyun kısmında düz, aşağıdan itibaren de soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartılmış görünümde verilmiştir.

Ayak taşı : Dikdörtgen gövde ve sivri tepelik biçimli olup, gövdesinde içi taralı bir servi ağacı ve horoz ibiği çiçeği kazılarak ele alınmıştır.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın bir formdadır. Alt kenarı düzgün ve taşkın olmayan sarıklı, kısa başlıklı bir kavuktur. Kavuğun başlığı yıldız biçimli şekillerle süslenmiştir. Sarığın sol alt yanından sağ üste doğru giden, içi taralı bir servi ağacı göze çarpmaktadır.

Fot.141 Baş taşı

Fot.142 Ayak taşı

Çiz.118 Başlık

Katalog Örnek No : B-96

Katalog Kroki No : B-222

Fotoğraf No : 143

Çizim No : 119

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1238 / M.1822

Kime Ait Olduğu : Karagözoğlu Hâcı Yılmanın oğlu İbrahim zevcesi Aişe Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-hayyü'l-Bâkî
-Merhûme Karagöz oğlu el-hâc 1238
-Yılmanın oğlu İbrahim zevcesi
-Aişe kadın
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	109 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	25 cm.	5,5 cm.
Üst	17 cm.	34 cm.	5,5 cm.
Kenar	92 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (gül, kır çiçeği, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı bir tepeliği bulunan mezar taşı, iki yandan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçime sahiptir. Gövde ile tepelik kısmı birbirinden yatay bir silmeyle ayrılmıştır. Burada mimari öğeler ve bitkisel motifler tasvir konusu edilmiştir.

Taşın sol kısmında iki katlı bir cami yer almaktadır. Cami alemli ve kubbelidir. Kubbesi dilimli olup, yatay çift sıra saçak profiline oturmaktadır. Saçak profili sola doğru daha fazla olmak üzere iki yöne doğru kavis yapmaktadır. Cephelerinde yuvarlak kemer biçimine benzer şekilde içleri taralı, şebekeli açıklıklar göze çarpmaktadır. Alt cephenin ortasındaki açıklık iki kanatlı bir kapıdır. Caminin sağına bitişik olarak, bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Minare kaidesi kapılı ve kesme taş örgülüdür. Sivri külahlı ve alemli olan minarenin gövdesinde bilezik, mazgal pencereler, şerefe ve şerefe kapısı yer almaktadır. Sağ kısımda yan yana iki ev sıralanmıştır. Evler sivri külahlı çatıyla örtülü, dikdörtgen biçimli şebeke pencerelidir. Minarenin solunda bir kısmı verilmiş yıldız çiçeği, sağında iri bir gül betimlenmiştir. Cami ve diğer yapıların verilişi iki boyutlu fakat alttan üste doğru ele alınışında az da olsa bir derinlik amacının güdüldüğü hissedilmektedir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir kuşak çevrelemektedir. Bu kuşağın üst iki yan köşelerinde kalan kısımlarında birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek yerleştirilmiştir. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde beş satır halinde taşın yüzeyi oyulmuş vaziyette kabartma olarak verilmiştir.

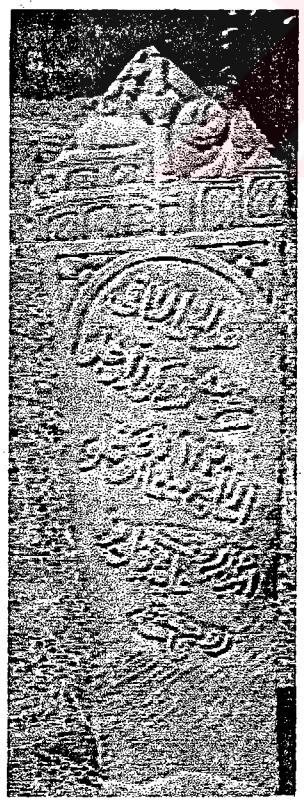

Fot.143 Şahide

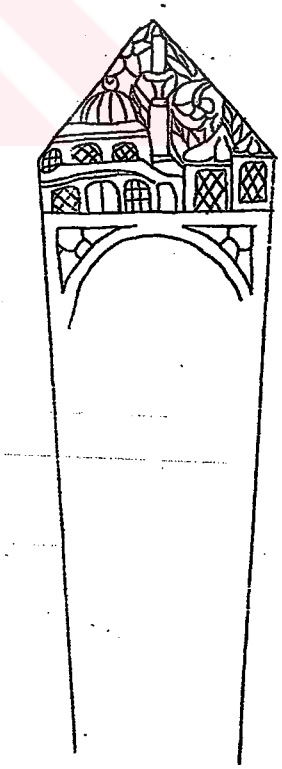

Çiz.119 Şahide

Katalog Örnek No : B-97

Katalog Kroki No : B-39

Fotoğraf No : 144

Çizim No : 120

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1239 / M.1823

Kime Ait Olduğu : Kara Ahmed'in zevcesi Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Merhûme ve magfûrun lehâ A'yan
-Oğlu Kara Ahmed'in zevcesi
-Hadice hatun rûhuna
-Fâtihâ 1239 sene.

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Şahidenin üstü hafif kırılmış ve yerinden çıkmış durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	113 cm.	-	7 cm.
Alt	19 cm.	22 cm.	7 cm.
Üst	13 cm.	33 cm.	7 cm.
Kenar	100 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alttan üste doğru gittikçe genişleyen dikdörtgen bir forma sahip olan şahide, üçgen bir tepelikle son bulmaktadır. En üst ve sol yan kısmı kırıktır. Tepelik kısmı ile yazının bulunduğu gövde kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Bu kısımlarda iki kubbeli, tek minareli bir cami ile bitkisel kompozisyon tasvir konusu edilmiştir.

Sol tarafta olan iki kademeli, alemli, dilimli bir örtüye sahip olan cami düz bir silme üzerine oturmaktadır. Cephesinde yuvarlak kemerli üç pencere açıklığı bulunmaktadır. Alt cephede ise, kare formlu, içleri baklava dilimleri ile taranmış pencereli, iki pencerenin ortasında yuvarlak kemerli bir pencere açıklığı göze çarpmaktadır. Camiye sağdan bitişik olan minaresi düz bir silme üzerinde yükselmektedir. Tam altında ise, kaidesi ve kapısı yerleştirilmiştir. Gövde de iki adet mazgal pencere açıklığı, şerefe ve kapısı görülmektedir. Sağda aynı düzlem içinde olan bir türbe olabileceğini düşündüğümüz, alemli dilimli bir kubbeye sahip küçük bir yapı daha vardır. Kubbe diğer mimari birimlerin oturduğu silme üzerinde yer alır. Silmenin tam altındaki cephede ortada yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı ile her iki yanında kare formlu,içleri çapraz çizgilerle kesişerek taranmış şebekeli pencereler işlenmiştir. Minarelerin her iki yanında ve kubbelerin arkasında , solda kırık olan yere kadar iki tane, sağda ise dört tane servi ağacı yerleştirilmiştir.

İki boyutlu bir tasvir olmasına karşın servilerin arka arkaya yerleştirilişi ile az da olsa bir derinlik amacı vurgulanmak istendiği anlaşılmaktadır.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir şerit çevrelemekte, bu şeridin üst iki yanının köşelerinin içlerinde birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek betimlenmiştir. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.144 Şahide

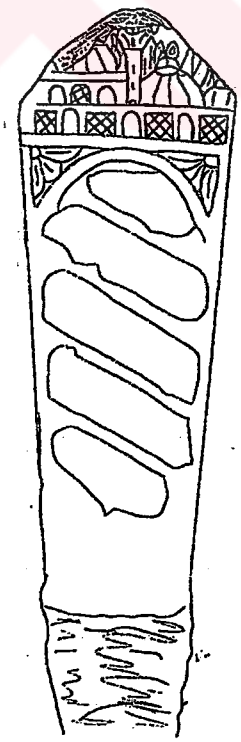

Çiz.120 Şahide

Katalog Örnek No : B-98

Katalog Kroki No : B-82

Fotoğraf No : 145

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1240 / M.1824

Kime Ait Olduğu : Çekmerzâde Kerimesi Aişe

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt sene 1240
-Nazeninim girdi cennet bağına
-Yakdı firakı valideyni canına
-Merhûme Çekmerzâde kerimesi Aişe
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Alt kısmı toprağa gömülü durumdadır. Kitabeler yer yer aşınmıştır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	84 cm.	-	6 cm.
Alt	-	29 cm.	6 cm.
Üst	18 cm.	37 cm.	6 cm.
Kenar	66 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (gül, kır çiçeği) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı alt kısımdan üste doğru gidildikçe genişleyen, üçgen tepelikli bir biçimde ele alınmıştır. Gövde kısmı ile üçgen tepelik kısmı birbirinden yatay bir silme ile ayrılmaktadır. Bu silmenin üst sol kısımda iki kademeli bir cami ve

bitişiğinde bulunan iki mimari birim ve bitkisel unsurlar taşın süsleme kompozisyonunu oluşturmaktadır. Cami alemli ve dilimli bir kubbelidir. Kubbe düz bir silme üzerine oturmakta, cephesinde ikisi yuvarlak, ortadaki kare biçimli olmak üzere üç pencere açıklığı vardır. Bunun altındaki kademede solda yuvarlak kemer biçimli bir kapı açıklığı, sağında kare biçimli bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Kubbenin az üstünde bir hilal göze çarpmaktadır. Minare camiye bitişiktir. Bileziği, şerefesi mevcuttur. Külah kısmı aşındığından belli değildir. Minarenin altındaki cephede kaidesi ve yuvarlak kemer biçimi kapısı gözükmektedir. Sağ kısımda, en sağdaki, yarısı işlenen sivri çatılı iki adet ev betimlenmiştir. Cephelerinde dikdörtgen biçiminde birer penceresi yer almaktadır. Bu evlerin arkasından çıkan gül olabileceği düşünülen çiçeklerden biri alta, diğeri yukarı doğru kırılmaktadır.

İki boyutlu bir anlatımı vardır. Herhangi bir derinlik amacı güdülmeden tasvirler işlenmiştir.

Yazı kitabesini üstten yuvarlak kemer biçimli bir kuşak çevrelemektedir. Bu kuşağın üst iki yan köşesinde kalan çerçeveler içinde stilize edilmiş birer üç yapraklı çiçek yerleştirilmiştir. Kitabe soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.145 Şahide

Katalog Örnek No : B-99

Katalog Kroki No : B-165

Fotoğraf No : 146

Çizim No : 121

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1240 / M.1824

Kime Ait Olduğu : Ekmekçi Hâcı Hasan Kerimesi, Hüseyin imamın zevcesi Hadice

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Merhûm ve mağfur lehâ ekmekci
-El-Hâc Hasan kerimesi
-Hüseyin imamın kadın
-Amidli zevcesi Hadice
-Sene 1240

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat tepe ucu eksik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	86 cm.	-	7,5 cm.
Alt	-	30 cm.	7,5 cm.
Üst	14 cm.	35 cm.	7,5 cm.
Kenar	72 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (akantus, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Yanlardan yukarıya doğru gidildikçe genişleyen ve üçgen bir tepelikle son bulan mezar taşının en üst kısmı kırıktır. Gövde ile üçgen tepelik kısmını

birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımlarda cami ve bitkisel unsurlar işlenmiştir.

Tepelik kısmının sol tarafında cami yer almaktadır. Cami alemli, dilimli kubbelidir. Kubbe yatay sıra profil üzerindeki kasnağa oturmaktadır. Profil sağ köşeden aşağıya doğru kavislidir. Cephesinde soldaki daha büyük olmak üzere yan yana üç yuvarlak kemer biçimli pencere bulunmaktadır. Alt cephe kesme taş duvar örgülü olup, baklava dilimleriyle derzleri verilmiştir. Duvarın ortasına yakın yerde yuvarlak kemer biçimli, ortasından dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bir kapı göze çarpmaktadır. Duvar üstte düz yatay devam ederken sağdan aşağıya doğru eğim yapmaktadır.Sağ kısımda stilize edilmiş yapraklar tasvir edilmiştir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanında stilize edilmiş üç yapraklı birer çiçek yerleştirilmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde altı satır halinde taşın yüzeyi oyulmuş vaziyette, kabartma olarak verilmiştir.

Fot.146 Şahide

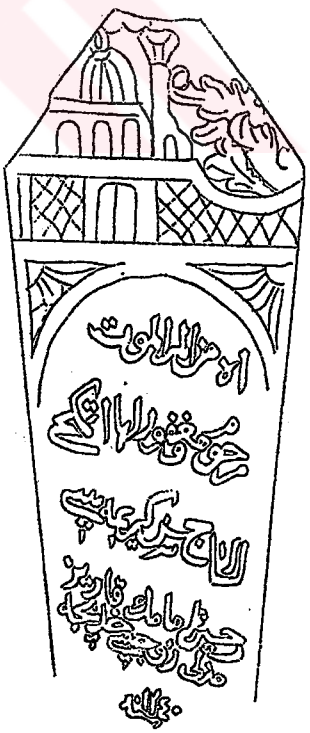

Çiz.121 Şahide

Katalog Örnek No : B-100

Katalog Kroki No : B-224

Fotoğraf No : 147

Çizim No : 122

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1240 / M.1824

Kime Ait Olduğu : Hâcı İbrahim zevcesi Aişe Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Okuya bir fâtihâ rahmeten li'l-âlemin
-Mekanı cennet ola fî makam emin
-Merhume Aka oğlu el-hâc İbrahim
-Zevcesi Aişe Hatun
-Rûhuna el-fâtihâ
-Sene 1240

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	101 cm.	-	6 cm.
Alt	-	26 cm.	6 cm.
Üst	15 cm.	33 cm.	6 cm.
Kenar	86 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (horoz ibiği, kır çiçeği, servi, yıldız), nesneli (cami, türbe, ev) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alttan üste doğru genişleyen bir biçimde olan mezar taşı, üstte sivri üçgen bir tepelikle son bulmaktadır. Gövde ile tepelik kısmı birbirinden yatay bir

silmeyle ayrılmaktadır. Bu kısımlarda yer alan mimari birimler ve bitkisel unsurlar süsleme konusu edilmiştir.

Taşın sol kısmında iki katlı bir cami yer almaktadır. Caminin kubbesi alemli ve kubbe dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe çift sıra saçak profiline üzerine oturmaktadır. Saçak profili iki köşeden eğim ve kavis yapmaktadır. Alt cephede çift sıra profilli olup, her iki cephede yan yana üçer adet yuvarlak kemer biçimli açıklık yerleştirilmiştir. Üst cephedekilerin içleri baklava dilimleriyle taralı pencerelerdir. Alt cephenin ortasında dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış olan bir kapı, iki yanındakilerde birer penceredir. Soldaki pencere dikey ve yatay çizgilerin kesişmesiyle oluşan bir biçimde şebekelidir.

Caminin sağına bitişik olarak bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Minarenin kaidesinde yuvarlak kemer biçimli bir kapısı, gövdesinde mazgal pencereleri, bileziği, şerefesi ve şerefe kapısı dikkat çekmektedir. Minare sivri külahlı ve alemlidir. Tepeliğin sağ tarafında ise; dilimli kubbesiyle bir türbe ve yanında sivri külah çatıyla örtülü bir ev yer almaktadır. Türbenin kubbesi çift sıra bir profile oturmakta ve beden duvarı kesme taş duvar örgülüdür. Evin cephesinde dikdörtgen biçiminde içi çapraz çizgilerle taralı, şebekeli bir pencere betimlenmiştir. Evin arkasında yelpaze şeklinde bir horoz ibiği çiçeği, bir kısmı gözüken bir servi ağacı, minarenin sol üst kısmında bir kısmı verilmiş bir yıldız çiçeği, arka arkaya iki servi ağacı işlenmiştir.

İki boyutlu bir anlatımın görüldüğü mezar taşının kitabesi, üstten yuvarlak kemer biçimli bir profil çevrelemektedir. Bu profilin üst iki yan köşesinde kalan kısımlarında birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek konulmuştur.

Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.147 Şahide

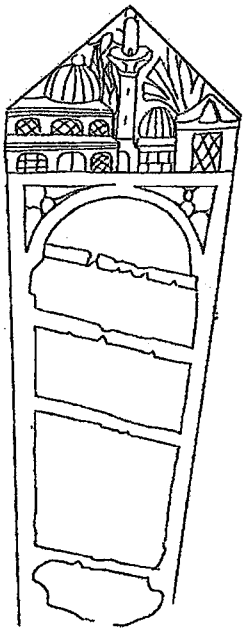

Çiz.122 Şahide

Katalog Örnek No : B-101

Katalog Kroki No : B-43

Fotoğraf No : 148

Çizim No : 123

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1241 / M.1825

Kime Ait Olduğu : Ebusselam Hâlil Ağâ'nın ehli Gülsüm

Kitabe :

-Sene 1241
-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Müyesser oldu bana şehâdet-i ilâhî sen
-Nasib eyle sa'âdet
-Bulalım ki Resûlünden şefâ'at.
-Merhûm ve magfûrun lehû Ebusselam
-Hâlil Ağâ'nın ehli
-Gülsüm rûhuna fâtihâ.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	98 cm.	-	4,5 cm.
Alt	-	23 cm.	4,5 cm.
Üst	15 cm.	33 cm.	4,5 cm.
Kenar	83 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (kır çiçeği, palmiye, yıldız) ve geometrik (hilal, tek inci) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen bir tepeliği olan mezar taşı, her iki yönden aşağıya doğru inildikçe daralan formludur. Üçgen tepelik kısmı ile yazının bulunduğu gövde kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımlarda yer alan kompozisyonda yatay bir serit üzerinde, yan yana cami ve mimari birimler göze çarpmaktadır. Yapıların arkasında, yanında bitkisel tasvirler betimlenmiştir.

Taşın sol tarafında neredeyse belli olmayan bir mimari birim ile yanında sivri külahlı, cephesinde kare şeklinde iki kanatlı pervazlı pencere olan bir ev bulunmaktadır. Orta bölümde, iki kademeli bir cami, alemi, dilimli kubbe örtüsü ile görülmektedir. Kubbe saçak örtüsü üzerinde bulunan yatay bir silme şeridine oturmaktadır. Cephesinde yan yana üç adet, ortasından dikey bir çizgiyle kesilerek iki kanada ayrılmış bulunan yuvarlak kemerli pencere açıklığı dikkat çekmektedir. Bu kısım ile alt kısmı çift yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silme iki yandan ve soldaki daha geniş olmak üzere kırılarak gitmektedir. Alt cephede üç adet yuvarlak kemerli açıklık ele alınmıştır. Ortadaki dikey bir çizgiyle kesilerek iki kanada ayrılan bir kapı açıklığı, diğerleri de, içleri birbirine çapraz çizgilerin kesişmesiyle oluşan içleri taralı, şebekeli pencere açıklıklarıdır. Caminin sağında, sivri külahının bir kısmı işlenmiş olan ve cephesinde kare biçimli, baklava dilimli penceresi olan mimari bir birim tasvir edilmiştir. Onun yanında da oldukça küçük yalnızca dikdörtgen biçimli kapısı gözüken başka bir yapının olduğu anlaşılmaktadır. Caminin sağında beş yapraklı bir yıldız çiçeği, onun üstünde bir hilal, tepenin sağında da yarısı işlenmiş olan bir yıldız çiçeği ile palmiye yer almaktadır. Mimari birimlerin oturduğu silmenin altındaki beş boşluk içinde, içlerine birer yuvarlak inci motifi yerleştirilmiştir.

İki boyutlu bir anlatım göze çarptığı yüzeyde, yazı şeridinin üstünde yuvarlak kemer formlu profil çevrelemektedir. Bu profilin köşelerinde kalan çerçevelerin içinde stilize edilmiş üç yapraklı birer çiçek bulunmaktadır.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru meyilli bir biçimde, silmelerin arasında kalan çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.148 Şahide

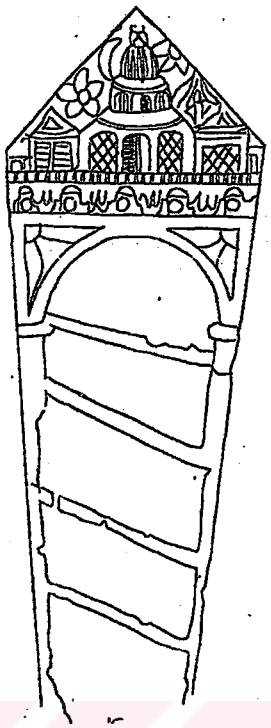

Çiz.123 Şahide

Katalog Örnek No : B-102

Katalog Kroki No : B-153

Fotoğraf No : 149

Çizim No : 124

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1241 / M.1825

Kime Ait Olduğu : Ahmed Çelebi oğlu İbrahim zevcesi Fâtıma Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Merhûm mağfûr lehâ
-Ahmed Çelebi oğlu İbrahim
-Zevcesi Fâtıma Hatun
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1241

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	97 cm.	-	6 cm.
Alt	-	28 cm.	6 cm.
Üst	10 cm.	30 cm.	6 cm.
Kenar	87 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül, kır çiçeği, servi), nesneli (cami, ev) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen tepelik kısmından yanlara doğru inildikçe daralan mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Burada cami türbe, sivil yapılar ve çeşitli bitkisel unsurlar konu edilmiştir.

Taşın sol kısmında bir kısmı verilmiş olan bir türbe ve yanında iki cepheli bir cami bulunmaktadır. Cami alemli, kubbeli ve kubbesi dilimli bir örtüye sahiptir. Caminin

kubbesi ve altındaki cephesi sağa sola doğru kavis yaparak giden yatay çift sıra profil üzerine oturmaktadır. Türbenin cephesinde bir, caminin üst cephesinde üç, alt cephesinde iki, minare kaidesinde bir, iki evin cephesinde birer yuvarlak kemer biçimli açıklık göze çarpmaktadır. Caminin alt cephesinin ortasında ve minare kaidesindeki iki kanatlı açıklık birer kapı açıklığı olup, diğerleri pencere açıklığıdır. Pencerelerin içleri baklava dilimleriyle taralı ve şebekeli bir biçimdedir. Caminin alt cephesinin solundaki pencere kareye yakın durumdadır. İçleri yatay, dikey çizgilerin kesişmesiyle oluşan biçimde taralıdır. Caminin sağ yanında kesme taş örgülü bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Minare; kaidesi kapılı, bilezikli, mazgal pencereli, şerefeli ve şerefe kapılıdır. Üst kısmı belli değildir. Sağ kısımda yan yana birer sivri külahlı, üçgene yakın çatılı, cephesi birer pencereli iki ev sıralanmıştır. Bu yapıların arkasında birer servi, bir gül, minarenin üst solunda iki servi ve bir gül verilmiştir.

Caminin alttan üste doğru genişleyerek küçülmesi ile az da olsa bir derinlik ifadesi verilmeye çalışılmıştır.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanının köşesinde birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek yerleştirilmiştir. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde ele alınmıştır.

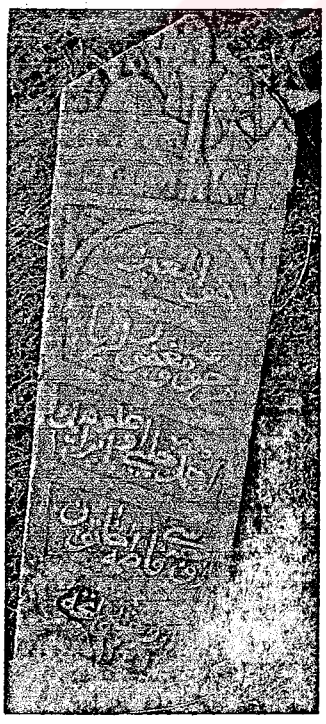

Fot.149 Şahide

Çiz.124 Şahide

Katalog Örnek No : B-103

Katalog Kroki No : B-198

Fotoğraf No : 150

Çizim No : 125

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1241 / M.1825

Kime Ait Olduğu : Bezarlı oğlu Muhammedin Kerimesi Gülsüm Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Merhûm ve mağfûrun lehâ
-Bazarlı oğlu Muhammedin kerimesi
-Gülsüm hatun rûhuna
-Fâtihâ
-1241

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	91 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	26,5 cm.	5,5 cm.
Üst	13 cm.	35 cm.	5,5 cm.
Kenar	78 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (armut, gül, kır çiçeği, lale, servi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısmı kırık olan taş, aşağıdan yukarıya doğru genişleyen bir biçimdedir. Tepesi üçgen bir tepelikle son bulmaktadır. Gövde ile üçgen tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Buradaki kompozisyonda cami, türbe ve çeşitli bitkisel unsurlar ele alınarak, konu edilmiştir.

Sol kısımda küçük kubbesi de bulunan, iki kat cepheli, kubbeli bir cami göze çarpmaktadır. Cami kubbeleri dilimli birer örtüye sahip olup, kubbeler iki yöne doğru kırılma yapan yatay çift sıra silme üzerine oturmaktadır. Caminin cephesinde iki dikdörtgen, bir yuvarlak kemer biçimli pencere yerleştirilmiştir. Ortada olan pencere baklava dilimli şebekelidir. Alt cephede ise; soldaki daha geniş olmak üzere yuvarlak kemer biçimli 3 açıklık bulunmaktadır. Ortadaki iki kanada ayrılmış bulunan bir kapı, içi baklava dilimli şebekeli olan diğer ikisi de penceredir. Caminin sağına bitişik olarak kesme taş örgülü bir kaide üzerinde yükselen minaresi görülmektedir. Minare iki bilezikli, dört mazgal pencereli, şerefe ve şerefe kapılıdır.

Taşın sağ tarafında bir tabak üzerinde ters dönmüş iki gül, iki armut, bir lale, minarenin solunda üstte bir kısmı gözüken bir yıldız çiçeği, bir servi ağacı tasvir edilmiştir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme çevirmektedir. Bu silmenin üst yan köşelerinde kalan kısımlarında birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek yerleştirilmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

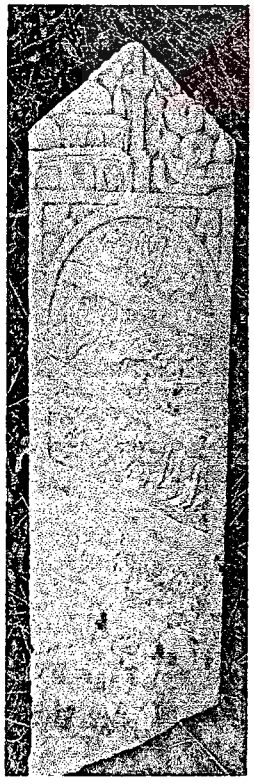

Fot.150 Şahide

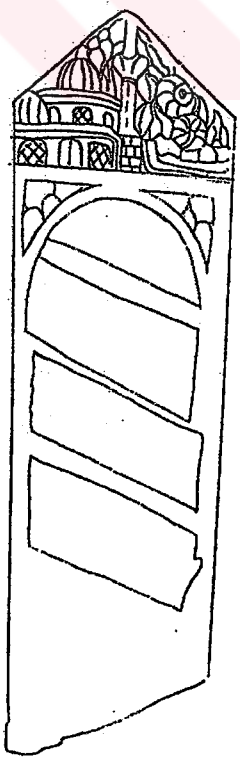

Çiz.125 Şahide

Katalog Örnek No : B-104

Katalog Kroki No : B-200

Fotoğraf No : 151

Çizim No : 126

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1241 / M.1825

Kime Ait Olduğu : Hasan oğlu İbrahim zevcesi Hadice Hatun

Kitabe :

-İlahi ente rahmani
-Recâi minke gufrâni
-Velâ te'huz bi-isyâni
-Merhûme Pes Hasan oğlu İbrahim
-Zevcesi Hadice Hatun
-Rûhuna fâtihâ
-1241

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	121 cm.	-	7 cm.
Alt	-	34 cm.	7 cm.
Üst	18 cm.	40 cm.	7 cm.
Kenar	103 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev, vazo), bitkisel (akantus, gül, lale, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Yanlardan üste doğru gidildikçe genişleyen ve üçgen bir tepelikle son bulan mezar taşının gövde ile üçgen tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımlarda cami, iki ev ve bitkisel unsurlar konu edilmiştir.

Taşın sol kısmında küçük bir kısmı gözüken camiye ait olabileceğini düşündüğümüz küçük kubbeli bir birim ve yanında alemli, dilimli bir kubbeye sahip bir cami göze çarpmaktadır. Kubbeler aynı profil üzerinde yer almaktadır. Cephelerinde yan yana dört adet ikisi büyük yuvarlak kemer biçimli açıklık bulunmaktadır. Büyük olanların içleri çizilidir. Muhtemelen bunlar pencerelerdir. Caminin sağ bitişiğinde kesme taş duvar örgülü bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Minaresi iki bilezikli olup, gövdede iki, şerefenin üstünde de iki olmak üzere dört mazgal pencereli, şerefe kapılı, külahlıdır. Cami ve minare düz bir silme üzerinde durmaktadır. Altlarındaki cephe kesme taş duvar örgülüdür. Duvarın orta yerinde yuvarlak kemer biçimli, iki kanatlı ve kanatları iki yöne açılmış bulunan bir kapı yer almaktadır. Bu duvar sağdan aşağıya doğru kavis yaparak devam etmektedir. Sağda ve duvarın bitişiğinde yine kesme taş örgülü duvar ele alınmıştır. Bu duvarın önünde yan yana iki adet sivri külahlı, üçgen biçimli çatıyla örtülü evler sıralanmıştır. Evlerden soldakinin cephesinde iç içe geçmiş kare biçiminde, diğerinin yine kare biçiminde fakat içleri baklava dilimleriyle taranmış şekilde birer pencere işlenmiştir. Bu duvarın üstünde üçgenimsi ve bereket boynuzu şeklinde bir vazo içerisinden çıkan lale, gül ve çiçekler sağa, sola ve üste doğru çıkarak kıvrılmaktadır. Minarenin solunda bir kısmı verilmiş bir yıldız çiçeği tasvir edilmiştir.

İki boyutlu anlatımı olan mezar taşının süslemesinde herhangi bir derinlik ifadesi hissedilmemektedir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanında kalan köşelerinde birer stilize edilmiş yaprak yerleştirilmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.151 Şahide

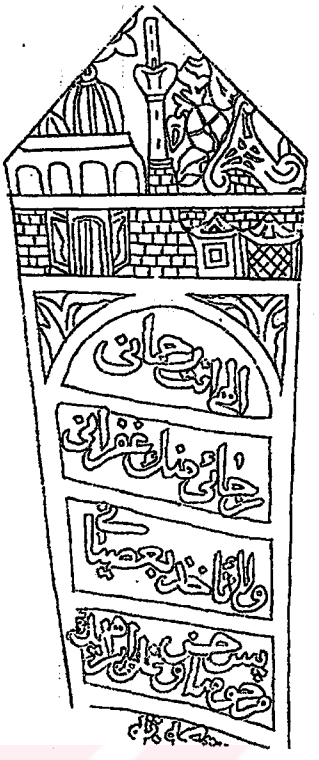

Çiz.126 Şahide

Katalog Örnek No : B-105

Katalog Kroki No : B-236

Fotoğraf No : 152

Çizim No : 127

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1242 / M.1826

Kime Ait Olduğu : Karagözzâde Abdullah Kerimesi Gülsüm Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Okuya bir fâtihâ rahmeten li'l-âlemin
-Durağı cennet ola fî makam emin
-Merhûme Karagözzâde Abdullah
-Kerimesi Gülsüm Hanım rûhuna
-Fâtihâ
-1242

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	108 cm.	-	7 cm.
Alt	25 cm.	25 cm.	7 cm.
Üst	14 cm.	34 cm.	7 cm.
Kenar	94 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami,türbe), bitkisel (kır çiçeği, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyen bir biçime sahip olan mezar taşı üçgen alınlıklı bir tepelikledir. Tepelik kısmı ve gövde kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Burada cami, türbe ve çeşitli bitkisel unsurlar konu edilmiştir.

Taşın sol yanında iki cepheli bir cami yer almaktadır. Cami alemli ve kubbelidir. Kubbesi dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe çift sıra silme üzerindeki saçak profiline

oturmaktadır. Saçak profili sağa ve sola daha fazla olmak üzere kavis yapmaktadır. Cephesinde en solda bir kısmı gözüken dikdörtgen biçiminde bir pencere ve yan yana üç adet yuvarlak kemer biçimli pencere göze çarpmaktadır. Alt cephenin çift sıra profili ve iki yana doğru üst cephe gibi eğim yapmaktadır. Cephesinde içleri baklava dilimleriyle taralı, şebekeli iki pencere, ortada yuvarlak kemer biçimli dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bir kapısı bulunmaktadır. Caminin sağına bitişik olarak bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Minarenin kaidesinde bir kapısı, gövdesinde iki bileziği, iki mazgal penceresi, bir şerefesi ve şerefe kapısı, sivri külahı ve alemi dikkat çekmektedir. Minarenin sağında birer türbe olan kubbeli iki yapı sıralanmıştır. Kubbeler dilimli örtülü ve çift sıra yatay profillidir. Cephesinde yan yana üç yuvarlak kemer biçimli, içleri çapraz çizgilerle baklava şeklinde taranmış şebekeli pencereler dizilmiştir. Türbelerin arkasında stilize edilmiş yapraklar ile sol üst kısımda bir kısmı gözüken bir yıldız çiçeği betimlenmiştir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir kuşak çevrelemektedir. Bu kuşağın iki yanında kalan köşelerde stilize edilmiş üçer yapraklı birer çiçek işlenmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde , sağa doğru eğimli silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

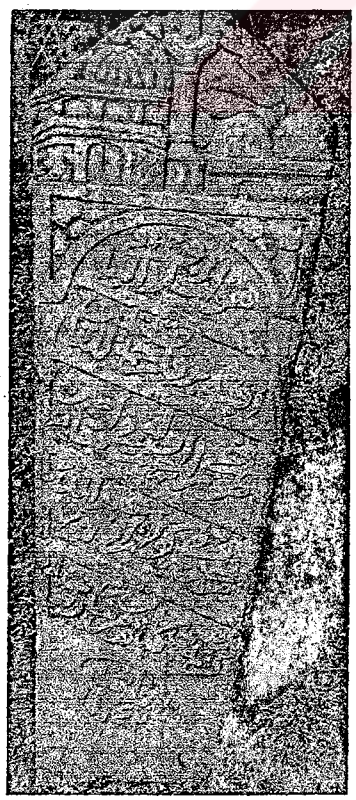

Fot.152 Şahide

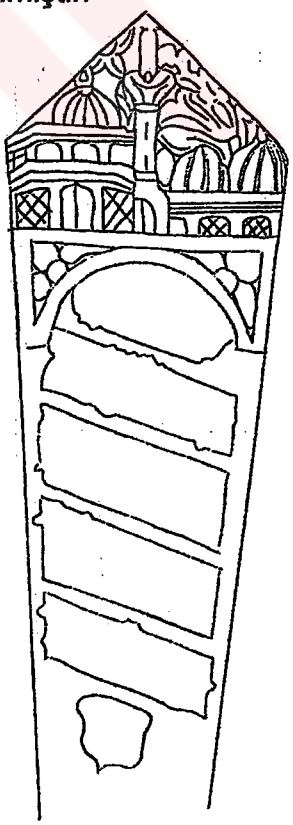

Çiz.127 Şahide

Katalog Örnek No : B-106

Katalog Kroki No : B-41

Fotoğraf No : 153-154

Çizim No : 128-129

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1243 / M.1827

Kime Ait Olduğu : Kulaksızzâde Muhammedin oğlu Hâcı Seyyid Ahmed Ağâ

Kitabe :

-Hüve'l- el-hallâku'l-Bâkî
-Merhûme ve magfûre lehu
-Kulaksızzâde Muhammedin oğlu
-El –hâc
-Es –Seyyid Ahmed Ağâ gelin kardaş
-Zevcime edin fâtihâ
-1243 sene

Yazı : Nesih işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baştaşı ve ayaktaşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	138 cm.	107 cm.	33 cm.	-	8 cm.	-	
Alt	-	-	33 cm.	27 cm.	8 cm.	6,5 cm.	
Üst	35 cm.	17 cm.	33 cm.	39 cm.	8 cm.	7 cm.	
Kenar	103 cm.	90 cm.	-	-	2,5 cm.	-	Çevre
Başlık	26,5 cm.	-	25 cm.	-	21 cm.	-	79 cm.
Boyun	8 cm.	-	15 cm.	-	8 cm.	-	48 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül, servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Baş taşında yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak

verilmiştir. Ayak taşında üstten alta doğru daralan, alttan üste doğru düşey giden ve üste gidildikçe incelen, içi taralı bir servi ağacı kazılarak yerleştirilmiştir. Servi ağacının alt iki yanında kısa birer dal çıkıntısı vardır.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın formludur. Destar yatay bir şekilde sağdan sola doğru sarıklı kavuğu dolanmaktadır. Sarığın üst sol yanından bir gül takkenin üzerinden aşağıya doğru sarkmaktadır. Başlığın üst kısmı yuvarlak biçimdedir.

Fot.153 Baş taşı

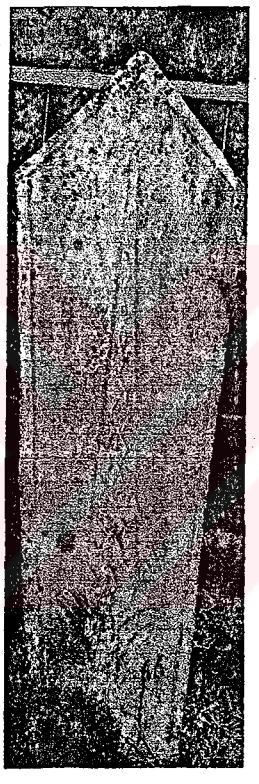

Fot.154 Ayak taşı

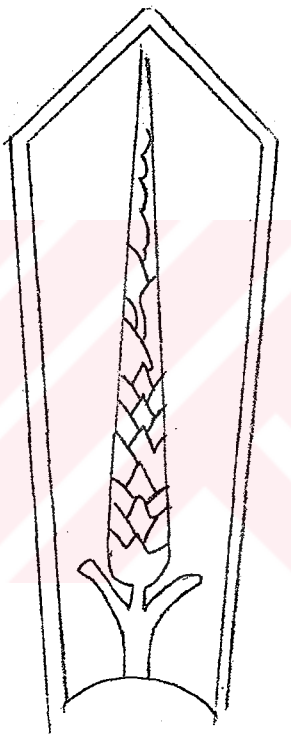

Çiz.128 Ayak taşı

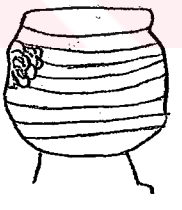

Çiz.129 Başlık

Katalog Örnek No : B-107

Katalog Kroki No : B-184

Fotoğraf No : 155-156

Çizim No : 130-131

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1243 / M.1827

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :

-Sene 1243
-Hüve'l-hayyü'l-Bâkî
-Azm etti cihânı valideynin bir gülü
-Bahş ede bir fâtihâ ola cennet bülbülü
-Merhûm ve mağfûrun lehâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat şahidenin alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Süsleme biçiminden bir kadına ait mezar olduğu düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	99 cm.	75 cm.	-	-	7,5 cm.	5,5 cm.
Alt	-	-	39 cm.	35 cm.	7,5 cm.	5,5 cm.
Üst	18 cm.	17 cm.	44 cm.	42 cm.	7,5 cm.	5,5 cm.
Kenar	81 cm.	58 cm.	-	-	5 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev, vazo), bitkisel (akantus, armut, gül, kır çiçeği, kıvrık dal, lale, manolya, palmiye, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı bir tepeliği bulunan mezar taşı, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçimde ele alınmıştır. Üçgen tepelik kısmıyla gövde kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımlarda iki minareli bir cami, iki sivil yapı ve çeşitli bitkisel unsurlar bir arada kullanılarak konu edilmiştir.

Tepelik kısmının ortasında yer alan cami iki katlı bir görünüm arz etmektedir. Cami çok kubbeli ve ana kubbesi alemlidir. Cami kubbesinin iki yanında küçük birer kubbe daha vardır. Kubbe örtüleri dilimlidir. Kubbeler ve alttaki cephe kavisler yaparak devam eden çift sıra yatay profilin üzerine oturmaktadır. Üst cephede üç, alt cephede dört yuvarlak kemer biçimli açıklık sıralanmıştır. Alt cephenin ortasında iki kanada ayrılmış bir kapı işlenmiştir. Diğerlerinin içleri baklava dilimleriyle taralı olan şebekeli pencerelerdir. Üstteki pencerelerin iki yanında, alttaki pencerelerin sol yanında kesme taş duvar örgüsü verilmiştir. Caminin sol ve sağ yanına bitişik olan minarelerin külah kısmı verilmemiştir. Minareler bilezikli, şerefeli, şerefe kapılı ve mazgal pencerelidir. Taşın en sağında bir kısmı verilmiş bulunan iki ev göze çarpmaktadır. Bu yapılar sivri külah çatılıdır. Cephelerinde içleri baklava dilimleriyle taralı, şebekeli birer pencere bulunmaktadır. Bu iki yapının arkasından manolya goncasını hatırlatan iri bir çiçek çıkmaktadır. Taşın en üst kısmında bir kartuş motifi, onun altında bir palmiye ağacı ve servi, sol kısımda stilize edilmiş bir akantus yaprağı üzerinde ve bir vazo içerisinde yer alan gül, lale, armut, meyve ve çiçekler görülmektedir.

İki boyutlu anlatımın olduğu taşın yüzeyinde, yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanındaki köşelerde stilize edilmiş barok karakterli bir akantus yaprağı konulmuştur.

Kitabe soldan sağa doğru eğimli olarak silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartılarak verilmiştir. Kitabenin alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Ayak taşı ise; üçgen sivri tepelikli bir taştır. Alt kısmı toprağa gömülüdür. Gövde yüzeyinde alt kısımdan üst kısma kadar devam eden bir servi ağacı ve servi ağacının iki yanında alttan üste doğru kıvrılmalarla devam eden yapraklı dal bulunmaktadır. Servi ağacının sivri ucu sağa doğru kıvrıktır. Servinin içi laleyi hatırlatan bir motifle yer yer taralıdır. Süslemeler taşın yüzeyinde kabartılmış görümünde şekillendirilmiştir.

Fot.155 Baş taşı

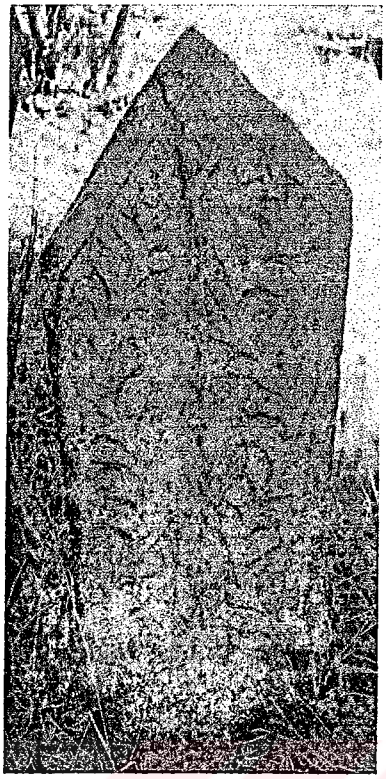

Fot.156 Ayak taşı

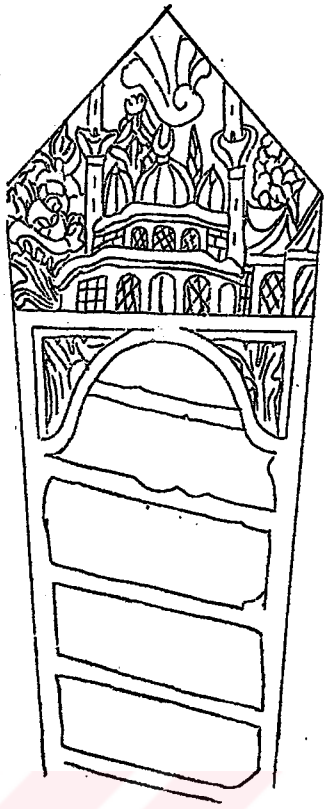

Çiz.130 Baş taşı

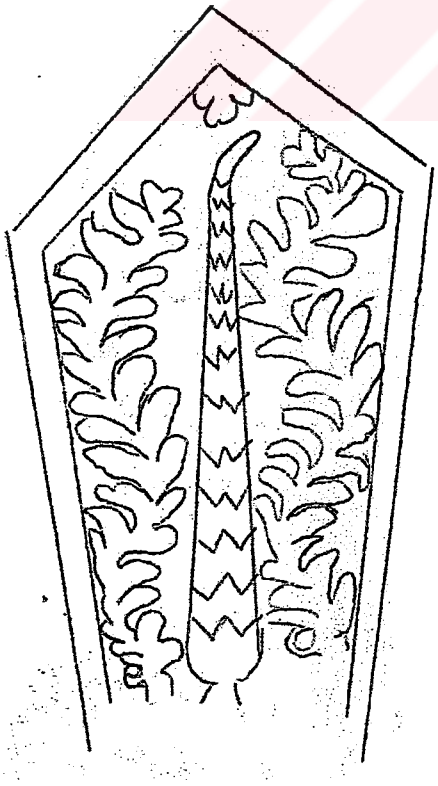

Çiz.131 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-108

Katalog Kroki No : B-180

Fotoğraf No : 157-158

Çizim No : 132-133

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1244 / M.1828

Kime Ait Olduğu : Emir İsmâilzâde Hâcı Mustafâ'nın zevcesi Aişe

Kitabe :

-Sene 1244
-Hüve'l-hallâk'ul-Bâkî
-Durağı el-cennet olâ makamü'l-emin
-Okuya bir fâtihâ rahmeten li'l 'âlemin
-Emir İsmâilzâde Hâcı Mustafâ
-nın zevcesi Aişe rûhuna
-el- Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	124 cm.	108 cm.	-	-	5,5 cm.	-
Alt	-	-	30 cm.	26 cm.	5,5 cm.	5,5 cm.
Üst	14 cm.	16 cm.	35 cm.	35 cm.	5,5 cm.	7 cm.
Kenar	110 cm.	92 cm.	-	-	3 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, vazo), bitkisel (akantus, armut, gül, haşhaş, nergis, palmet, servi, üzüm, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen bir tepeliği bulunan baş taşı, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir görünüm arz etmektedir. Gövde ile üçgen tepelik kısmını

birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Burada cami, meyveler ve çiçekler işlenmiştir.

Taşın sol kısmında iki cepheli bir cami ve caminin üst cephesinin iki yanında küçük kubbesi yer almaktadır. Caminin kubbesi alemlidir. Caminin kubbeleri dilimli bir örtüye sahip olup, kubbeler düz ve iki yana doğru kavis yapan alttaki cephe gibi çift sıra profil üzerine oturmaktadır. Cephede yanyana üç adet yuvarlak kemer biçimli, içleri baklava dilimleriyle taralı, şebekeli pencereler vardır. Alttaki cephede ortada yuvarlak kemer biçimli, dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bir kapı, kapının iki yanında birer dikdörtgenimsi (birer ucu eğik), içleri baklava dilimleriyle taralı pencere göze çarpmaktadır. Caminin sağ bitişiğinde kesme taş örgülü, kapılı, bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Minare iki bilezikli, üç mazgal pencereli, bir şerefe ve şerefe kapılıdır. Üst kısmı işlenmemiştir. Minarenin üstünde bir kartuş motifi betimlenmiştir. Minarenin solunda beş yapraklı bir yıldız çiçeği, taşın sağ kısmında stilize edilmiş bir yaprak üstünde duran bir vazo içerisinden çıkan armut, üzüm, gül, nergis gibi motifler birbiri ardınca sıralanmıştır.

Kitabeyi çeviren silmenin üst iki yanında kalan köşelerinin içlerinde stilize edilmiş birer akantus yaprağı konulmuştur. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Ayak taşı ise, sivri tepeliklidir. Taşın alt kısmından en üst kısma doğru dikey bir şekilde giden, ucu sağa doğru kıvrık olan bir servi ağacı tasvir edilmiştir. Servi ağacının alt kısmında iki yana doğru bir dal çıkmaktadır. Ağacın içi lale motifine benzer şekilde taralıdır. Ağacın gövdesinin iki yanında ağaçtan bağımsız olarak birbirine simetrik biçimde birer dallı, haşhaşı hatırlatan yapraklı bir çiçek betimlenmiştir. Taşın üst kısmında ters bir palmet servi ağacının ucuna doğru yönelmiş vaziyettedir.

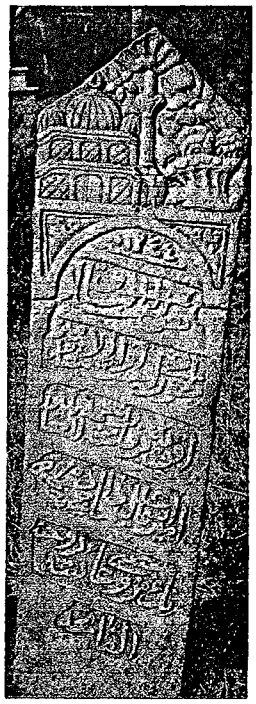

Fot.157 Baş taşı

Fot.158 Ayak taşı

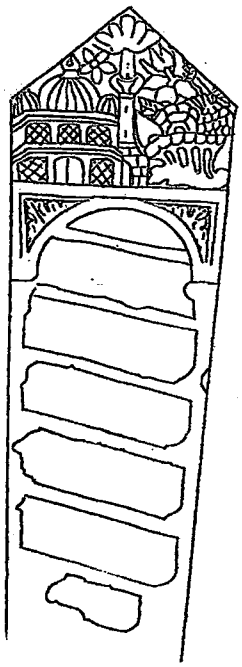

Çiz.132 Baş taşı

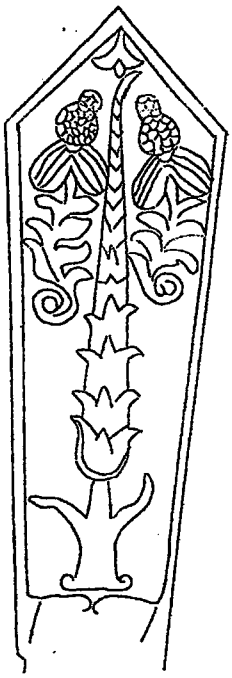

Çiz.133 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-109

Katalog Kroki No : B-194

Fotoğraf No : 159

Çizim No : 134

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1244 / M.1828

Kime Ait Olduğu : Ekmekçioğlu Muhammed'in hanımı Şerife Aişe Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Sene 1244
-Ekmekçi oğlu Muhammedin
-Zevcesi merhume Şerife
-Aişe Hatun
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	119 cm.	-	5 cm.
Alt	-	29 cm.	5 cm.
Üst	19 cm.	39 cm.	5 cm.
Kenar	100 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, kır çiçeği, servi) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı tepeliğinden aşağıya doğru inildikçe daralan, bir biçime sahip mezar taşının gövdesi ile tepelik kısmı, birbirinden yatay bir silmeyle ayrılmaktadır. Burada yer alan kompozisyonda, bitkisel unsurlar mimari bezemeler ile birlikte ele alınmaktadır.

Sol köşede çok küçük kubbeli bir yapı ve yanında bir cami yer almaktadır. Cami kubbeli ve kubbesi alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe ve minare yatay bir silme üzerine oturmaktadır. Bu silmenin altındaki cephede üç adet yuvarlak kemer biçimli açıklık vardır. Soldan ikincisi daha büyük ve geniştir. Bunlar ortalarından dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış olan kapı açıklıklarıdır. Kareye yakın şekilde olan içi baklava dilimleriyle taralı olan bir penceredir. Bu pencerenin sağında bulunan kapı minarenin giriş kapısıdır. Minaresi sivri külahlı ve alemlidir. Gövdesinde üç mazgal pencere, bir bilezik, bir şerefe ve şerefe kapısının olduğu anlaşılmaktadır. Minarenin sol üst tarafına bir hilal yerleştirilmiştir. Sağ kısımda yan yana iki birim sıralanmıştır. Kubbeli olan türbe, sivri külahlı yapı ise bir evdir. Türbenin kubbesi alemli ve dilimlidir. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli , içi çapraz çizgilerle taralı bir pencere dikkat çekmektedir. Minarenin sağında ve türbe ile evin arasında iki servi ağacı ve barok karakterli stilize edilmiş S ve C kıvrımlı akantus yaprakları işlenmiştir.

Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst yan iki köşesinde bulunan kısımlarında stilize edilmiş birer çiçek konulmuştur. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, taşın yüzeyi oyularak, beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.159 Şahide

Çiz.134 Şahide

Katalog Örnek No : B-110

Katalog Kroki No : B-226

Fotoğraf No : 160

Çizim No : 135

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1244 / M.1828

Kime Ait Olduğu : Kantarcızâde Hâcı Mustafâ Kızı Şerife Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1244
-Oku bir fâtihâ rahmeten li'l- âlemin
-Durağı cennet ola fî makam emin
-Kantarcızâde Hâcı Mustafâ
-Kızı Şerife Hadice rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	100 cm.	-	6 cm.
Alt	31 cm.	19 cm.	6 cm.
Üst	11 cm.	40 cm.	6 cm.
Kenar	89 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (kır çiçeği) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyen ve üçgen bir tepelikle son bulan mezar taşının gövde kısmı ile üçgen tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımlarda yer alan mimari ve bitkisel unsurlar süsleme konusunu oluşturmaktadır.

Taşın tepelik kısmının merkezinde çifte minareli, iki katlı bir cami, sağında bir türbe, solunda da bir duvar yer almaktadır. Türbe ve caminin kubbesi dilimli örtülüdür ve ikisi de yatay bir silme üzerine oturmaktadır. Cami kubbesinin cephesinde içi baklava dilimleriyle taralı bir pencere, alt cephede ise; yuvarlak kemer biçimli bir kapı göze çarpmaktadır. Kapının her iki yanı düzgün kesme taş duvar örgülüdür. Caminin sağında ve solunda bulunan minareleri birer kaide üzerinde yükselmektedir. Minarelerde mazgal pencereler, birer şerefe dikkat çekmektedir. Külah kısımları pek belli değildir. Sağda bulunan türbe kubbeli ve cephesi baklava dilimleriyle taralı bir duvar örgüsüne, en soldaki duvar gibi sahiptir. Solda bulunan duvarın üzerinde çeşitli genişliklerde bir kısmı gözüken yapraklar sıralanmıştır. En üst orta kısımda ne olduğu fazla anlaşılamayan fakat muhtemelen bir çiçek, solunda bir hilal, sağında bir kısmı verilmiş bir çiçek dizilmiştir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme çevrelemektedir. Bu silmenin üst iki yanının köşelerinde kalan kısımlarına birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek yerleştirilmiştir. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, sağa doğru silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

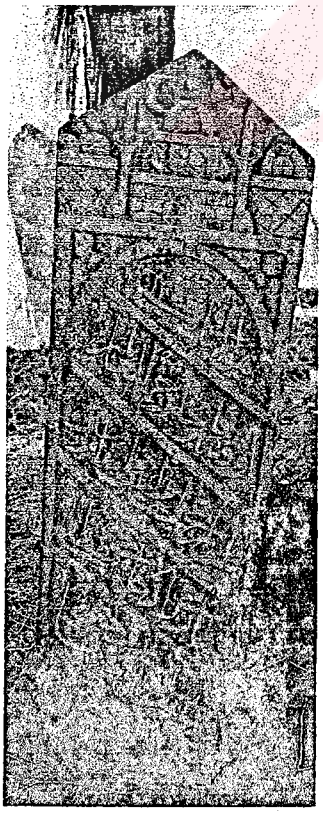

Fot.160 Şahide

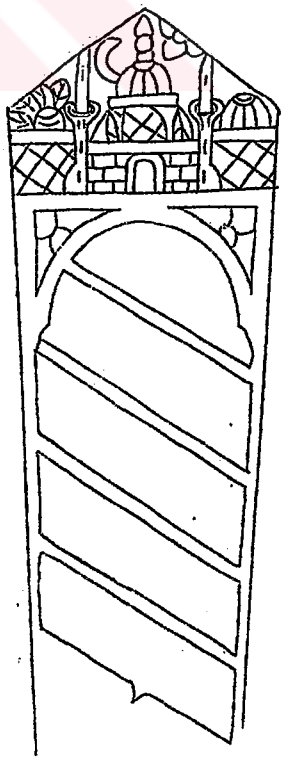

Çiz.135 Şahide

Katalog Örnek No : B-111

Katalog Kroki No : B-67

Fotoğraf No : 161

Çizim No : 136

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1245 / M.1829

Kime Ait Olduğu : Leblebicioğlu Hâcı Ali Kerimesi Fâtıma

Kitabe :

-Sene 1245
-Hüve'l-hayyu'l-Bâkî
-Nûş edub câm-ı ecelden azm-i cinân eyledim
-Mevtâ ze-cismim kara toprakda pinhân eyledim
-Murg-i rûh pervaz edüb lâ-mekân iklimine
-Vaslı hakka erişdim anda mihmân eyledim
-Leblecioğlu Hâcı Ali kerimesi Fâtıma
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	98 cm.	-	8 cm.
Alt	-	31 cm.	8 cm.
Üst	19 cm.	38 cm.	8 cm.
Kenar	79 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yatay ve iki yandan kırılma

yaparak aşağı inen bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst tarafında stilize edilmiş bir çiçek ve onun altından çıkarak iki yöne doğru kıvrılan stilize edilmiş birer dal üzerinde yapraklar ve çiçekler göze çarpmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, sekiz satır halinde taşın yüzeyi oyularak kabartılmış vaziyette verilmiştir.

Fot.161 Şahide

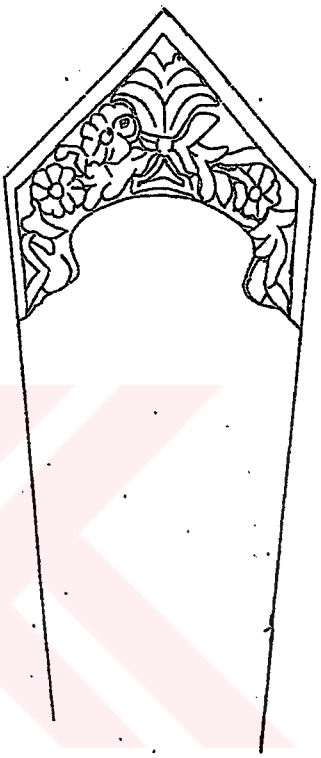

Çiz.136 Şahide

Katalog Örnek No : B-112

Katalog Kroki No : B-157

Fotoğraf No : 162

Çizim No : 137

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi iki katlıdır : H.1245 / M.1829

Kime Ait Olduğu : Şeyh oğlu Behlevan Mustafâ'nın ehli Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Hüve'l-muin
-Oku bir fâtihâ rahmeten li'l- âlemin
-Durağı cennet ola fî makam emin
-el-merhûm el-mağfûretü lehâ Şeyh
-Oğlu Behlivan Mustafâ
-nın ehli Ümmü Gülsüm
-Rûhuna fâtihâ sene 1245

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	100 cm.	-	4 cm.
Alt	-	23 cm.	4 cm.
Üst	12 cm.	34 cm.	4 cm.
Kenar	88 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, armut, üzüm, yaprak, yıldız), nesneli (cami, ev, vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen mezar taşı, üçgen sivri bir tepelikle son bulmaktadır. Yer yer aşınmış olan mezar taşının gövde ile üçgen tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımlarda cami, ev, meyve ve çiçeklerden oluşan bir kompozisyon konu edilmiştir. En solda bir kısmı verilmiş sivri çatılı, cephesinde içi taralı yuvarlak kemer biçimli pencereli ev yer

almıştır. Bitişiğinde iki cepheli, alemli, kubbeli, minareli bir cami bulunmaktadır. Caminin kubbesi dilimli bir örtüye sahip olup, kubbe ve altındaki cephe sağa ve sola doğru kavis yaparak devam eden çift sıra bir profil üzerine oturmaktadır. Üst cephedeki üç, alttakinde üç olmak üzere yuvarlak kemer biçimli açıklık göze çarpmaktadır. Alt cephenin ortasında bulunan iki kanatlı açıklık bir kapı, diğerleri birer penceredir. Pencerelerin bazıları baklava dilimleriyle taralı ve şebekelidir. Caminin sağında kapılı bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Minare bilezikli, şerefeli olup, diğer unsurları belli değildir. Sağ kısımda stilize edilmiş bir yaprak üzerinde bereket boynuzu şeklinde bir vazo, vazonun üzerinde armut, üzüm gibi meyveler ve çiçeklerin dalları vardır. Taşın sol kenarında bir kısmı verilmiş olan 2 yıldız çiçeği ve bir yaprak dikkat çekmektedir.

Caminin alttan üste doğru ele alınışında az da olsa bir derinlik amacı güdüldüğü gözlenmektedir.Yine de iki boyutlu ele alınmıştır.

Kitabeyi üstten stilize edilmiş S ve C kıvrımlı barok karakterli akantus yapraklarının birbiri ardınca devam etmesiyle oluşan bir bordür çevirmektedir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır olarak kabartma görünümünde verilmiştir.

Fot.162 Şahide

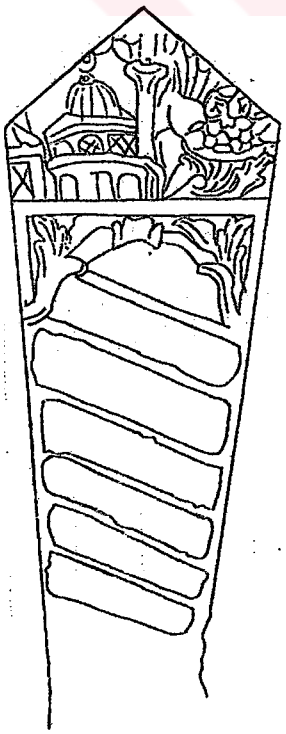

Çiz.137 Şahide

Katalog Örnek No : B-113

Katalog Kroki No : B-55

Fotoğraf No : 163

Çizim No : 138

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1246 / M.1830

Kime Ait Olduğu : Hâcı Muhammed ehli Aişe

Kitabe :

-Sene 1246
-Hüve'l- mu'in
-El-merhûme el-magfiretûn lehâ
-Leblebicioğlu Hâcı Muhammed
-Ehli Aişe rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	117 cm.	-	-
Alt	30 cm.	28 cm.	8,5 cm.
Üst	16 cm.	35 cm.	6 cm.
Kenar	101 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı tepelik kısmından yanlara doğru inildikçe daralan mezar taşının tepe ve gövde kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Burada yer alan kompozisyonda cami, mimari birimler ve bitkisel unsurlar bir arada kullanılmıştır. Cami ve iki yanındaki camiye ait kubbeli birimler, dilimli bir örtüyle kuşatılmıştır. Cami yatay bir silme üzerine oturmakta, silme sağa doğru kıvrılarak, eğim yapmaktadır. Caminin cephesinde yan yana yuvarlak kemerli, içleri baklava dilimleriyle taralı, şebekeli üç adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Caminin alt

cephesinde beş adet yuvarlak kemerli açıklık göze çarpmaktadır. Bunlardan dördü içleri çapraz çizgilerle kesilmiş pencerelerdir. Soldan dördüncüsü ise, ortadan bir çizgiyle kesilerek iki kanada ayrılmış olan bir kapıdır. Taşın ortasına yakın bir yerde kesme taş örgülü duvar kaidesi üzerinde yükselen minaresi göze çarpmaktadır. Minarenin gövdesinde üç, şerefe üstünde de iki mazgal pencere açıklığı işlenmiştir. Minarenin sağ bitişiğinde yan yana sivri külahlı iki adet sivil yapı yani ev gözükmektedir. Bunlardakinin soldakinin cephesi kesme taş duvar örgüsü üzerinde yükselmekte ve kare biçimli, içi baklava dilimli şebekeli bir penceresi, yanındaki yapının yarısı işlenen yuvarlak kemerli bir penceresi yer almaktadır. Minarenin solunda bir palmiye ağacı, en tepede bir kısmı verilen bir çiçek, taşın sağ kısmında yan yana dizilmiş üç adet servi ve stilize edilmiş bir yaprak tasvir edilmiştir.

İki boyutlu bir tasvir olmasına karşın, caminin alt kademeden başlayarak üst cepheye doğru verilişi, servilerin yan yana dizilişleri ile az da olsa bir derinlik etkisinin olduğu anlaşılmaktadır.

Kitabeyi üst kısımdan yanlara doğru stilize edilmiş S ve C kıvrımlı barok karakterli yapraklar kuşatmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde taşın yüzeyi oyularak, beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

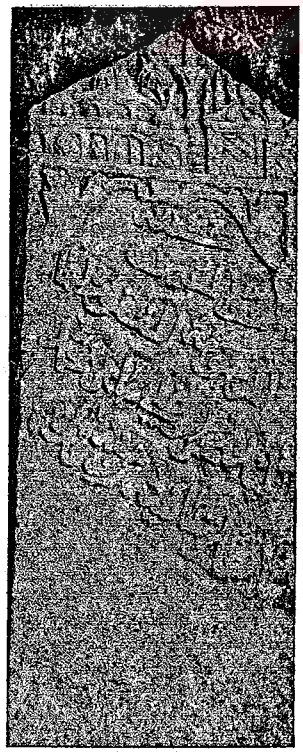

Fot.163 Şahid

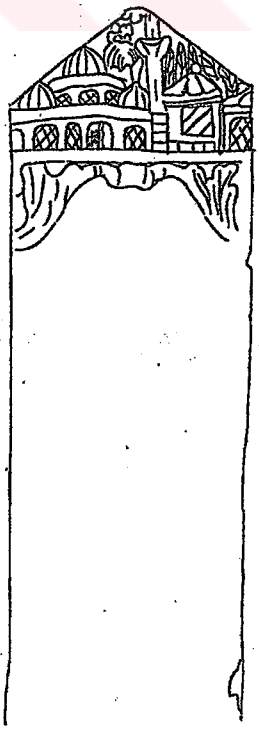

Çiz.138 Şahide

Katalog Örnek No : B-114

Katalog Kroki No : B-122

Fotoğraf No : 164-165

Çizim No : 139-140

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1246 / M.1830

Kime Ait Olduğu : Hüseyin Efendizâde Dursun Ağâ

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Meyl verme bu cihana ferda fulan
-Dilâ bunda olan hep safaylan
-Oldu bir kimseye baki felek
-Akl ermezdi zehi erdir.....
-Ali cenablıydı Muhammed Ağâ
-Rû-yi zillin mescudu keşf filan
-Hüseyin Efendizâde Dursun Ağâ
-Sefer kıldı bekaya bildi yalan
-Denildi tarihi ihlas ile fâtihâ
-Hudâ kılsun habibi ile haşr olan
-sene 1246

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	112 cm	90 cm.	34 cm.	-	9,5 cm.	6 cm.	
Alt	-	-	34 cm.	29 cm.	9,5 cm.	6 cm.	
Üst	36 cm.	15 cm.	34 cm.	34 cm.	9,5 cm.	6 cm.	
Kenar	76 cm.	75 cm.	-	-	2,5 cm.	3 cm.	Çevre
Başlık	23 cm.	-	30 cm.	-	25,5 cm.	-	90 cm.
Boyun	12,5-8 cm.	-	25,5-16 cm	-	9,5 cm.	-	45 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül, servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Baş taşı ve ayak taşı alttan üste doğru dikdörtgen gövde bir forma sahiptir. Baş taşında yer alan yazı şeritleri soldan sağa doğru çok az eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde oniki satır halinde kabartılmış görünümde verilmiştir.

Ayak taşı sivri tepeliklidir. Taşın yüzeyinde , içi taralı ve gövdesinin her iki yanından yer yer çıkıntılı olan bir servi kazılarak yerleştirilmiştir. Servinin uc tarafı ilkönce sola, sonra tekrar sağa doğru kıvrılmaktadır.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın formludur. Destar yatay bir şekilde sağdan sola doğru sarıklı kavuğu dolanmaktadır. Sarığın üst sol yanından bir gül takkenin üzerinden aşağıya doğru sarkmaktadır. Başlığın üst kısmı yuvarlak biçimdedir.

Fot.164 Baş taşı

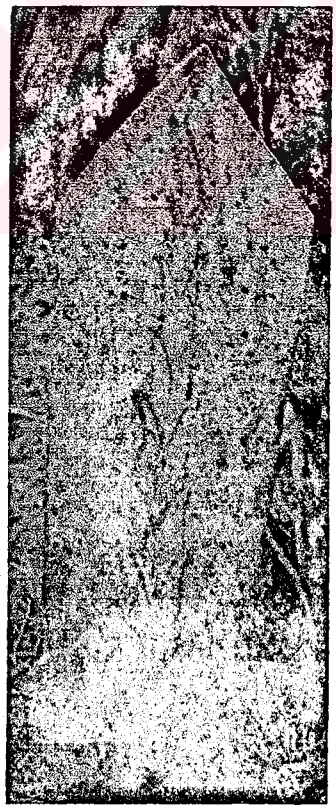

Fot.165 Ayak taşı

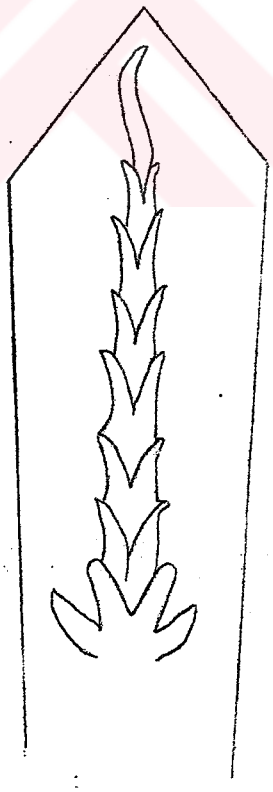

Çiz.139 Ayak taşı

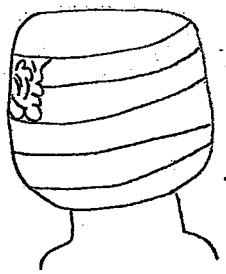

Çiz.140 Başlık

Katalog Örnek No : B-115

Katalog Kroki No : B-168

Fotoğraf No : 166

Çizim No : 141

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1246 / M.1830

Kime Ait Olduğu : Müftüzâde Hadice bint Seyyid Mustafâ

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-El-merhûme el-mağfûre lehâ
-Müftüzâde Hadice bint
-Es-Seyyid Mustafâ
-Sene 1246 7(RA)

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	95 cm.	-	-
Alt	30 cm.	22 cm.	7,5 cm.
Üst	11 cm.	28 cm.	5,5 cm.
Kenar	84 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : En üst kısmı kırık olan taş, üçgen sivri bir tepelikten inildikçe daralan bir görünüm arz etmektedir. Gövde ile tepelik kısmı birbirinden yatay bir silmeyle ayrılmaktadır. Bu kısımlarda cami, türbe, iki ev ve servi ağaçları süsleme konusu edilmiştir. Sol kısımdan itibaren kubbesinin bir kısmı verilmiş olan bir türbe, cami, minare ve iki ev göze çarpmaktadır. En sağdaki evin kare biçimli, diğer yapıların yuvarlak kemer biçimli pencereleri vardır. Bütün pencerelerin içleri baklava

dilimleriyle taralı ve şebekelidir. Caminin kubbesi alemli ve dilimlidir. Kubbe düz yatay bir silme üzerine oturmakta ve silme sağa doğru kırılma yapmaktadır. Cephesine iki pencere yerleştirilmiştir. Caminin sağ bitişiğinde bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Bir bileziği, şerefesi ve şerefe kapısı işlenmiş olup, üst kısmı kırık olduğundan belli değildir. Sağ kısımda yan yana iki ev sıralanmıştır. Evlerden soldaki daha büyük ve cephesinde iki açıklık bulunmaktadır. Soldaki açıklık iki kanada ayrılmış bir kapı, diğeri pencere açıklığıdır. Yapılar sivri külahlı çatılarla örtülüdür. Minarenin solunda bir, sağında iki tane servi ağacı tasvir edilmiştir.

İki boyutlu bir anlatımı olan kompozisyonda herhangi bir derinlik ifadesi karşımıza çıkmamaktadır.

Yazı şeridini üstten stilize edilmiş barok karakterli S ve C kıvrımları yaparak devam eden ve ortada birleşen akantus yaprakları dikkat çekmektedir. Kitabe şeritleri soldan sağa doğru az eğimli olarak ,taşın yüzeyi oyularak, dört satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

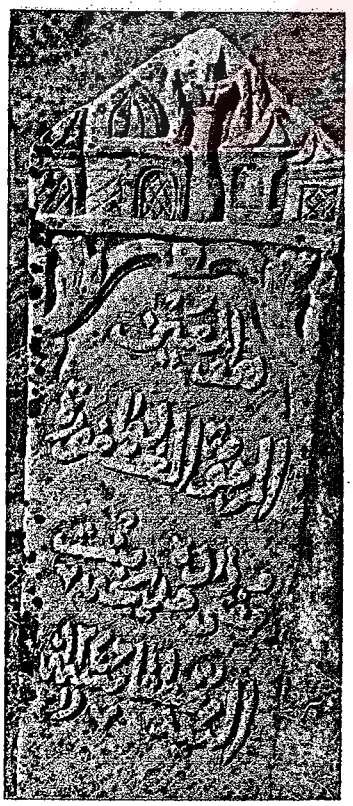

Fot.166 Şahide

Çiz.141 Şahide

Katalog Örnek No : B-116

Katalog Kroki No : B-199

Fotoğraf No : 167

Çizim No : 142

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1246 / M.1830

Kime Ait Olduğu : Çakıcıoğlu Hâcı Muhammedin Kızı Fâtıma

Kitabe :

-Sene 1246
-Hüve'l-mu'in
-el-merhûme el-mağfûretün lehâ
-Çakıcıoğlu Hâcı
-Muhammedin kızı Fâtıma
-Fî 15 R

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	80 cm.	-	6 cm.
Alt	-	28 cm.	6 cm.
Üst	14 cm.	33 cm.	6 cm.
Kenar	66 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (akantus, gül, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı tepeliği bulunan mezar taşı yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçime sahiptir. Gövde ile üçgen tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımlarda cami ve bitkisel unsurlar konu edilmiştir.

Taşın sol kısmında çok kubbeli ve iki katlı bir cami göze çarpmaktadır. Caminin kubbeleri dilimli örtüye sahip olup, kubbeler çift sıra profil üzerindeki kasnağa oturmaktadır. Yapının cephesindeki profil sağa, düz ve tekrar sağa doğru kavis yaparak devam etmektedir. Caminin üst ve alt cephelerinde yuvarlak kemer biçimli açıklıklar yer almaktadır. Üsttekilerin içleri baklava dilimleriyle taralı ve şebekeli olup, bunlar iki penceredir. Altta ise; iki kanada ayrılmış şekilde verilen bir kapı yerleştirilmiştir. Yapının cephelerinde yine yuvarlak kemer biçimli içleri baklava dilimleriyle taranmış şebekeli pencere göze çarpmaktadır. Sağdaki kubbenin altındaki pencerenin iki yanında kesme taş duvar örgüsü vardır. Bu yapının arkasında minare dikkat çekmektedir. Minare mazgal pencereli ve şerefelidir. Külah kısmı belli değildir. Minarenin solunda iki servi ağacı ve sağ yanda stilize edilmiş barok karakterli S ve C kıvrımları yapan akantus yaprakları ve gül yerleştirilmiştir.

İki boyutlu bir anlatımın olduğu mezar taşında herhangi bir derinlik ifadesi karşımıza çıkmamaktadır. Kitabe üst iki yandan birer stilize edilmiş barok karakterli akantus yaprakları ortada birleşmektedirler. Yazı şeridi taşın yüzeyi oyulup, soldan sağa doğru eğimli vaziyette yer alıp, altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.167 Şahide

Çiz.142 Şahide

Katalog Örnek No : B-117

Katalog Kroki No : B-40

Fotoğraf No : 168

Çizim No : 143

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1247 / M.1831

Kime Ait Olduğu : Devalger oğlu Hâcı Mustafa'nın ehli Hadice Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Ziyaretden murad olan duâ'dır
-Bugün banaysa yarın sanadır
-el-merhûmetü'l-mağfûretün lehâ
-Devalger oğlu Hâcı Mustafanın
-Ehli Hadice kadın rûhu içün
-Bir fâtihâ
-Sene 1247.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	115 cm.	-	-
Alt	-	30 cm.	5,5 cm.
Üst	16 cm.	41 cm.	5 cm.
Kenar	99 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev, vazo), bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, lale, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı üçgen alınlıklı tepeliğinden aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçimdedir. Yazı şeridi, üstte yuvarlak kemer formlu ve iki yandan aşağıya kademeli bir şekilde inen çift sıra silmeyle çevrilmiştir. Bu kısımlarda mimari birimler ve bitkisel kompozisyon bir arada ele alınmıştır.

Taşın üst sol kısmında iki kademeli bir cami bulunmaktadır. Kubbesi dilimli ve çift sıra silmeli bir saçak kornişine oturmaktadır. Cephesinde yan yana, yuvarlak kemerli, içi baklava dilimleriyle taralı, şebekeli üç pencere durmaktadır. Bunun altında da çift sıra yatay silme bulunur. Bu silme üstteki gibi sağa doğru kırılmaktadır. Kırıldığı yerin üstünde minare yükselmektedir. Caminin alt cephesinde üç adet yuvarlak kemerli açıklık yer almaktadır. Soldaki açıklığın bir kısmı işlenmiştir. Ortadaki açıklık ortadan bir çizgiyle dikine kesilerek iki kanada ayrılan bir kapıdır. Sağında da içi baklava dilimleriyle taranmış bir penceredir. Minare şerefesinin üstünde iki, altında iki olmak üzere dört mazgal pencere açıklığı, bir bileziği ve şerefe kapısı ile tasvir edilmiştir. Minarenin sağında birbirine arkadan ve yandan bitişik, sivri külahlı birer örtüye sahip üç adet ev işlenmiştir. Cephesi diğerlerinden büyük olan evin iki, yanındakilerin bir olmak üzere içi çapraz çizgilerle taranmış bulunan pencereleri gözükmektedir. Üçgen tepeliğin üst sivri kısmında barok karakterli kartuş motifi yer almaktadır. Caminin arkasında ve minarenin sağında, yapıların önüne ve arkasına servi ağaçları konulmuştur. Taşın sağ kısmında bereket boynuzu şeklinde bir vazodan çıkan ters gül, stilize edilmiş çeşitli tür çiçekler ve lale motifi dikkati çekmektedir. S ve C kıvrımları oluşan barok ve rokoko karakterli stilize edilmiş yapraklar birbiri ardına sıralanarak gövde ile tepelik kısmını birbirinden ayırmaktadır. Bunların altında ve her 2 köşede yine stilize edilmiş yapraklar ve bir çiçek konulmuştur.

İki boyutlu bir anlayış gözükmesine rağmen gerek caminin üstten alta doğru verilişi ve evlerin dizilişleri ile bir derinlik etkisinin az da olsa vurgulanmaya çalışıldığı sezilmektedir.

Yazı şeridini üstten alta doğru iki yandan kademeli bir şekilde genişleyerek devam eden çift sıra silmeli bir bordür çevrelemektedir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, taşın yüzeyi oyularak, yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.168 Şahide

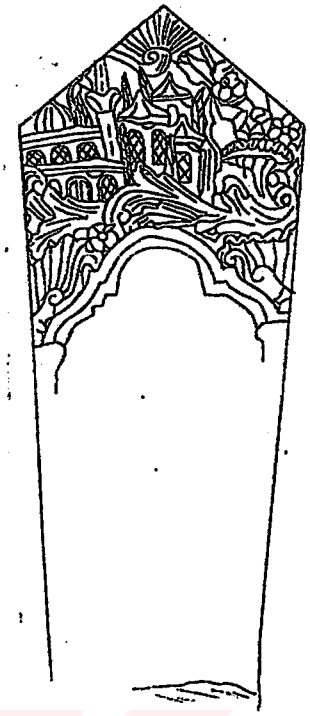

Çiz.143 Şahide

Katalog Örnek No : B-118

Katalog Kroki No : B-46

Fotoğraf No : 169

Çizim No : 144

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1247 / M.1831

Kime Ait Olduğu : Alaşehirlioğlu Hüseyin Ağâ'nın Kerimesi Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Sene 1247
-Hüve'l-mu'in
-Ya muhammed kıl şefa'ât
-Ümmetindir bu senin merhûme
-Alaşehirlioğlu Hüseyin
-Ağâ'nın kerimesi Ümmü Gülsüm
-Rûhuna

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	99 cm.	-	-
Alt	-	28 cm.	6 cm.
Üst	20 cm.	36,5 cm.	5 cm.
Kenar	79 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, gül, servi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı üçgen bir tepelikten yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir forma sahiptir. Gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu

kısımlarda yer alan kompozisyonu, taşın merkezinde bir cami, her iki yanında çeşitli mimari birimler ile arkalarında bulunan bitkisel unsurlar oluşturmaktadır.

Tepelik kısmının sol tarafında yan yana iki ve arkada bir tane üst örtüsü gözüken toplam üç tane sivil yapı bulunmaktadır. Yapıların örtüleri sivri çatı biçimli olup, cephelerinde yuvarlak kemerli, içleri baklava dilimleriyle taranmış, şebekeli birer pencere yer almaktadır. Bu yapılara bitişik olan cami iki cepheli bir görünüm arz etmektedir. Kubbesi alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe çift sıra silme üzerindeki kasnağa oturmaktadır. Silmeler sağa doğru kırılmakta ve onun üzerinde de bir minare yükselmektedir. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli üç adet pencere açıklığı yan yana sıralanmıştır. Alt cephe ile üst cepheyi üstteki gibi yine çift sıra silmeli bir şerit ayırmaktadır. Bunun cephesinde, solda yuvarlak kemer biçimli, ortasından dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış, eve bitişik bir kapı açıklığı, onun yanına da kare biçimli, içleri baklava dilimleriyle taranmış, şebekeli bir pencere yerleştirilmiştir. Minare kubbenin hemen sağındadır. Gövdesinde üç adet mazgal pencere deliği, bileziği, şerefesi ve bir kısmı işlenen sivri külahı ile tasvir edilmiştir. Sağ kısımda türbe olabileceğini düşünebileceğimiz yan yana iki kubbeli birer mimari birim işlenmiştir.Kubbeler dilimli birer örtüye sahiptir. Yatay bir silme üzerine oturmaktadır. Soldaki kubbenin altında kesme taş örgülü duvar göze çarpmaktadır. Aynı cephede yan yana yuvarlak kemerli içleri taralı iki pencerede dizilmiştir. Caminin kubbesinin iki yanında birer tane servi ağacı, üstte bir kısmı işlenen yıldız çiçeği, caminin sağında bir servi ağacı ile kubbelerin arkasından çıkan dal üzerinde bir gül betimlenmiştir.

Yazı şeridi üst iki yandan barok karakterli S ve C kıvrımları oluşturan stilize edilmiş birer yaprakla kuşatılmıştır. Caminin kademelerinin verilişi ile servilerin ele alınışı az da olsa bir derinlik ifadesini yansıtma amacı taşıdığını hissettirmektedir. Kitabe soldan sağa doğru meyilli olup, taşın yüzeyi oyulup, yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

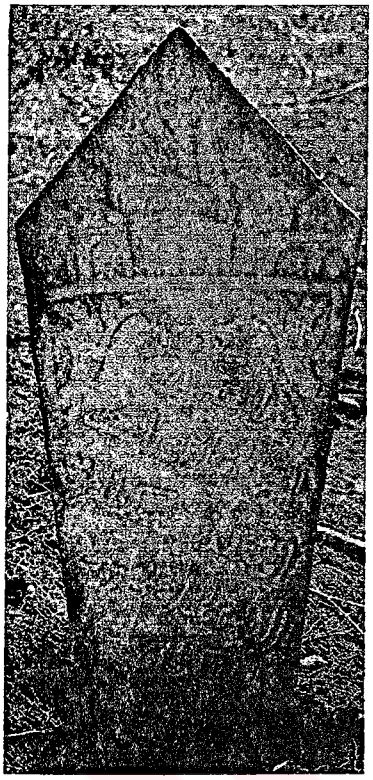

Fot.169 Şahide

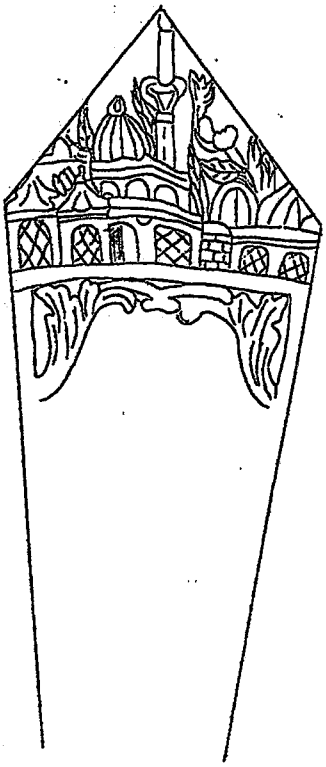

Çiz.144 Şahide

Katalog Örnek No : B-119

Katalog Kroki No : B-128

Fotoğraf No : 170

Çizim No : 145

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1247 / M.1831

Kime Ait Olduğu : Hâcı Şeyh Kerimesi Pehlivanzâde Hâcı Muhammed Ağâ zevcesi Şerife Fâtıma

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî 15 şv. sene 1247
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlâhi sen nasib eyle saâdet
-Bulam ta ki resûlünden şefâ'at
-Hâcı Şeyh kerimesi Pehlivan
-Zâde el-hâc Muhammed Ağâ zevcesi
-Şerife Fâtıma rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	115 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	35 cm.	5,5 cm.
Üst	15 cm.	43,5 cm.	5,5 cm.
Kenar	100 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermer den yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı bir tepeliği bulunan mezar taşı, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçimdedir. Gövde ile üçgen tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Burada çeşitli mimari birimler ile bitkisel unsurlar şehir manzarası kompozisyonu oluşturmaktadır. En üst kısımda ve merkezde minaresiz bir cami yerleştirilmiştir. Cami kubbeli, iki cepheli, alemli ve dilimli örtülüdür. Kubbe ve alt cephe yatay çift sıra silme üzerine oturmaktadır. Her cephede yuvarlak kemer biçimli açıklıklar bulunmaktadır. Alt cephede olan bir kısmı gözüken açıklık muhtemelen bir kapı açıklığıdır. Taşın sol kısmında türbeyi hatırlatan kubbeli bir mekan, onun yanında sivri külahlı bir ev, bitişiğinde kırma çatılı, çatısı kiremitle örtülü bir ev, sağında da sırasıyla bir ev, kubbeli bir yapı , bir ev, kubbeli bir yapı daha işlenmiştir. Arkada caminin sağında yine bir kısmı gözüken bir ev ele alınmıştır. Kubbeli mekanlar ve bütün evler sivri külahlı ve biri sundurma çatılıdır. Kırma çatılı evin cephesinde bir kısmı gözüken yuvarlak kemer biçimli iki kapı açıklığı ile evlerin cephelerinde; soldakinde tek, ortadakinde üç, sağdakinde iki, arkadakinde bir adet bir kısmı gözüken pencere açıklıkları dikkat çekmektedir. Kubbeli yapıların cephelerinde çok az kısmı gözüken birer açıklık göze çarpmaktadır. Soldan sağa doğru dizilen yapıların kırma çatılı olan ev haricindekileri kesme taş duvar örgülüdür. Evler bir şehir duvarının üzerinde yükselmektedir. Yapıların arkasında ve aralarda soldan sağa doğru yedi adet servi yerleştirilmiştir.

Mimari birimlerin yan yana ve arka arkaya dizilişleri, servilerin ele alınışları ile az da olsa bir derinlik ifadesi verilmeye çalışılmıştır denilebilir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevirmektedir. Bu bordürün üst iki köşesinde kalan panoların içinde stilize edilmiş üç yapraklı birer çiçek betimlenmiştir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal olarak, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Mezar taşının alt kısmı toprağa gömülüdür.

Fot.170 Şahide

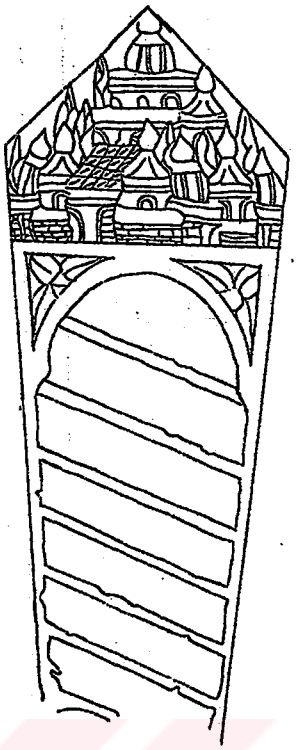

Çiz.145 Şahide

Katalog Örnek No : B-120

Katalog Kroki No : B-197

Fotoğraf No : 171

Çizim No : 146

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1247 / M.1831

Kime Ait Olduğu : Muhammed Beşe oğlu kızı Halime Hace

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Ziyaretden murad olan duâdır
-Bugün bana ise yarın sanadır
-El-merhûme el-mağfûretün lehâ
-Muhammed Beşe oğlu kızı
-Halime Hace rûhuna fâtihâ
-Sene 1247

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	102 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	29 cm.	6,5 cm.
Üst	18 cm.	40 cm.	6,5 cm.
Kenar	84 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, gül, lale, palmiye, servi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen bir tepeliği bulunan şahide, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçim arz etmektedir. Üçgen tepelik kısmı ile gövde kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımlarda yer alan cami, iki ev ve çeşitli bitkisel unsurlar konu edilmiştir. Taşın üst en sol kısmında bir türbe, yanında iki katlı bir cami ve bitişiğinde camiye ait olduğunu düşünebileceğimiz iki küçük kubbe ve yan yana iki adet ev yer almaktadır. Caminin kubbeleri alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir.

Caminin kubbeleri iki yöne doğru kavis yaparak devam eden bir profil üzerine oturmaktadır. Cami kapısı hariç bütün yapıların cephelerinde yuvarlak kemer biçimli, içleri baklava dilimleriyle taralı, şebekeli pencereler bulunmaktadır. Caminin üst cephesinde üç, solda iki, sağda bir, soldaki pavyon bir, sağdaki ise, iki pencereli işlenmiştir. Caminin alt cephesinde ortada dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bir kapı, kapının iki yanında da kesme taş duvar örgüsü ele alınmıştır. Tasvirde yer alan iki ev sivri külahlı birer çatıyla örtülü ve caminin küçük kubbesine bitişik sıralanmıştır. Caminin sağında bilezikli, şerefeli bir minare yükselmektedir. Üst kısmı belli değildir.Üst kenarında bir kısmı verilmiş bir yıldız çiçeği, sağ kısımda da palmiye ağacı, gül, lale ve servi ağacı işlenmiştir.

İki boyutlu anlatımın görüldüğü süslemede herhangi bir derinlik etkisi görülmemektedir. Kitabeyi üstten stilize edilmiş barok karakterli S ve C kıvrımları yaparak devam eden akantus yaprakları kuşatmaktadır. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma halinde verilmiştir.

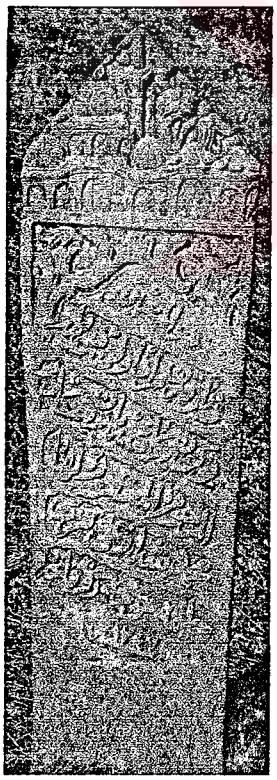

Fot.171 Şahide

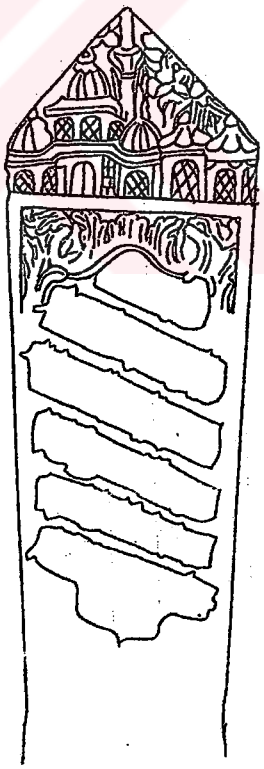

Çiz.146 Şahide

Katalog Örnek No : B-121

Katalog Kroki No : B-33

Fotoğraf No : 172

Çizim No : 147

İnceleme Tarihi : 3.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1248 / M.1832

Kime Ait Olduğu : Nafi Efendinin Zevcesi Fatıma

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Zevce-i Nâfi efendi hasretâ
-Fatıma hanımdır el-ibret nigâh
-Gençliğinde 'akıbet bir derdle
-Eyledi ol ranânın ömrün tebâh
-Fâtihâ kıl zâr ya ez-cân veleb
-Câyını cennet kıla Rabb-i ilâh
-Firkâtinden düşdü tarih **zâr-ı gâm**
-Edeler şükrü savm-ı mâh
- (n) sene 1248.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülü durumdadır..

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	100 cm.	-	4,5 cm.
Alt	-	30 cm.	4,5 cm.
Üst	18 cm.	38 cm.	4,5 cm.
Kenar	82 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, gül, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Dikdörtgen gövdeli biçimli olan taşın, üst kısmı sivri üçgen bir tepelikle son bulmaktadır. Tepeliğin her iki yanından aşağı inildikçe mezar taşı daralan bir forma sahiptir. Şahidenin tepelik ile gövde kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımda merkezde cami, sol yanda mimari birimler, sağda bitkisel kompozisyon tasvir edilmiştir.

Tepeliğin solunda birbiri ardına sıralanan iki ev yer almaktadır. Bunlar sivri külahlı ve dilimli birer örtüye sahip olup, cephelerinde yuvarlak kemerli, içleri baklava dilimleri gibi taranmış şebekeli pencereye sahiptir. Arkadaki ev, öndekinden daha büyük olup, kesme taş örgülü bir duvar üzerine oturmaktadır. Pencere açıklığının sağına doğru içi iki yönden çapraz işaretle belirtilmiş olan üstü yuvarlak bir çizgiyle gösterilmiş, sanki yanda bir pencere varmış gibi işlenmiştir. Merkezde iki minareli, alemli, dilimli bir örtüye sahip çok kubbeli ve muhtemelen son cemaat yeri de tasvir edilmiş olan bir cami motifi göze çarpmaktadır. Caminin kubbesinin üzerinde kartuş motifi yer almıştır. Kubbe yatay bir silme üzerinde bulunan kasnağa oturmaktadır. Cephesinde yan yana üç adet yuvarlak kemer formlu, içleri çapraz kesişen çizgilerle taralı pencereler vardır. Kubbenin her iki yanında birer adet bulunan minareler ise, şerefeli, bilezikli, şerefe kapılı, şerefenin üstünde mazgal pencere deliklidir. Üst külah kısımları taşın kenarına denk geldiği için işlenememiştir. Son cemaat yeri minarelerin önünde kubbeli olup, kubbeleri sol ve sağ kısımların üzerini kuşatan silme üzerine yerleştirilmiştir. Dilimli birer örtüye sahiptir. Cephesinin sol , sağ ve orta kısımlarında yuvarlak kemerli üç adet kapı açıklığı bulunmaktadır. Kapılar ortadan birer dikey çizgiyle iki kanada ayrılmıştır. Orta kapı, diğerlerinden daha geniş olup, her iki yanında da yuvarlak kemerli, içleri baklava dilimleriyle taranmış şebekeli penceredir.

Soldaki minarenin iki yanında birer tane, sağdaki minarenin sol yanında da bir tane servi motifi yerleştirilmiştir. Caminin sağındaki kısımda biri tomurcuk olmak üzere üç adet gül tasvir edilmiştir.

İki boyutlu anlatım dikkati çekmekle birlikte, son cemaat yerinin arkasında olan minarelerin, servilerin yerleştirilişi ile az da olsa bir derinlik havası verilmeye çalışılmıştır.

Kitabe üstten yatay fakat kavis yaparak ilerleyen bir profille kuşatılmıştır. Profilin üstünde ve köşelerde stilize edilmiş barok karakterli yapraklar S ve C kıvrımı yaparak ele alınmıştır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmeler arasındaki dokuz çerçevenin içinde kabartma halinde verilmiştir.

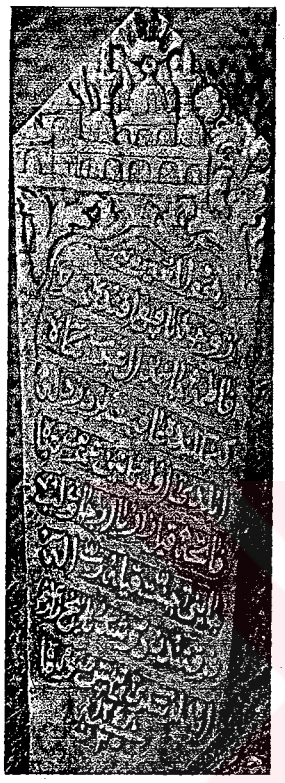

Fot.172 Şahide

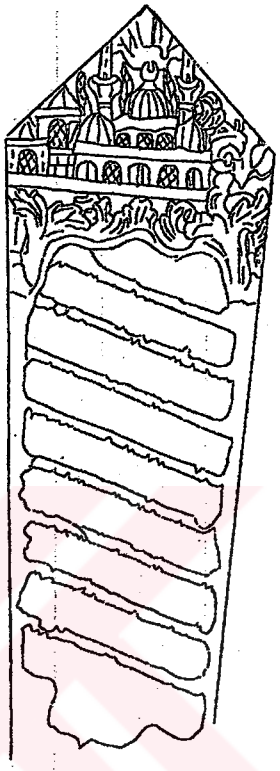

Çiz.147 Şahide

Katalog Örnek No : B-122

Katalog Kroki No : B-152

Fotoğraf No : 173

Çizim No : 148

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1248/M.1832

Kime Ait Olduğu : Ahmed Çelebi oğlu İbrahimin oğlu Muhammed

Kitabe :

-El- merhûm
-Ahmed Çelebi
-Oğlu İbrâhimin
-Oğlu Muhammed
-Sene 1248

Yazı : Nesih işlenmiştir.

Üslup : Natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde ve devrik durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	87 cm.	21 cm.	9 cm.	
Alt	29 cm.	21 cm.	9 cm.	
Üst	24 cm.	21 cm.	9 cm.	
Kenar	34 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	16 cm.	20 cm.	20 cm.	62 cm.
Boyun	8 cm.	11-15 cm.	8 cm.	36-42 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül) nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, beş satır içinde kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kare formlu olup, başlığın biraz görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir.Destar yatay bir şekilde sarıklı takkeyi dolanmaktadır. Destarın iri bir burma dilimi sağ üstten sol alta doğru diagonal bir biçimde giderek, başlığı sarmaktadır. Sağ üst köşede bir gül motifi göze çarpmaktadır.

Fot.173 Şahide

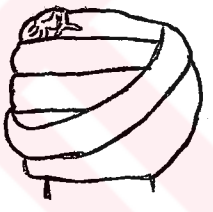

Çiz.148 Başlık

Katalog Örnek No : B-123

Katalog Kroki No : B-64

Fotoğraf No : 174

Çizim No : 149

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1249 / M.1833

Kime Ait Olduğu : Hâcı Süleyman Kerimesi Şerife Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1249
-Okuya bir fâtihâ rahmeten li'l- âlemin
-Durağı cennet ola fî makam-ı emin
-İnli oğlu Hâcı Süleyman
-Kerimesi Şerife Hadice rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	87 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	30 cm.	5,5 cm.
Üst	14 cm.	34 cm.	5,5 cm.
Kenar	73 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (türbe, ev), bitkisel (kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Şahide alttan yukarıya doğru genişleyerek devam etmekte ve üçgen bir tepelikle son bulmaktadır. Tepelik kısmıyla gövde kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Taşın tepeliğinin sol ve sağ kısmındaki düzgün kesme taş

duvar örgüsü üzerinde yarısı gözüken, soldaki daha büyük olmak üzere, kubbeli, dilimli örtülü, türbe olabileceğini düşünülen alemli mimari birimler yer almaktadır. Orta kısımda yan yana üç ev bulunmaktadır. Bu evlerin üst örtüleri sivri külahlıdır. Külahlar cepheden çift sıra profillerle ayrılmaktadır. Cephelerinde yuvarlak kemerli açıklıklar göze çarpmaktadır. Soldaki ve yanındaki birimin üç, sağdakinin ise iki açıklığı görülmektedir. Bunların bazıları yarım olarak verilmiştir ve muhtemelen pencere açıklıklarıdır. Evlerin arkasında iki adet iri servi işlenmiştir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemerli bir silme çevrelemektedir. Bu silmenin her iki köşesinde kalan kısımların içinde stilize edilmiş üç yapraklı birer çiçek yerleştirilmiştir. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin arasında kalan çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.17 Şahide

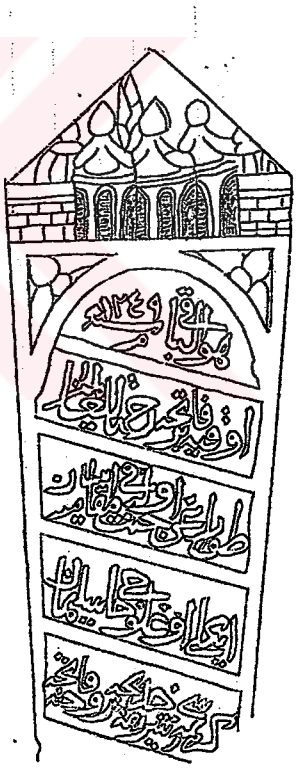

Çiz.149 Şahide

Katalog Örnek No : B-124

Katalog Kroki No : B-103

Fotoğraf No : 175

Çizim No : 150

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1250 / M.1834

Kime Ait Olduğu : Yakup oğlu kızı Aişe

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Bu merkade her kim iderse du'â
-İde mahşerde şefa'ât müctebâ
-Yak'up oğlu kızı
-Aişe rûhuna
-Fâtihâ sene 1250

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	119 cm.	-	5 cm.
Alt	-	27 cm.	5 cm.
Üst	13 cm.	32 cm.	5 cm.
Kenar	106 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, orkide, servi), nesneli (cami, türbe) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı alt kısımdan üst kısma doğru giderek genişleyen ve üçgen alınlıklı tepelikle son bulan bir forma sahiptir. Yazı şeridinin bulunduğu gövde kısmı ile tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Burada mimari birimler ve bitkisel unsurlar bir arada tasvir edilmiştir. Cami iki kat kademeli bir şekilde ele alınmıştır. Kubbesi alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe kasnak üzerindeki düz bir silmeye oturmaktadır. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli üç adet penceresi

vardır. Pencerelerin içleri baklava dilimleriyle taralıdır. Bunun altındaki cephede ise, sol ve sağ kısımda kare biçimli, içi taralı ve şebekeli iki pencere ile yuvarlak kemer biçimli bir kapısı dikkat çekmektedir. Kapı ortadan dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmıştır. Minare camiye sağdan bitişiktir. Gövdesinde iki mazgal penceresi bulunur. Şerefesi, bileziği ve şerefe kapısı da işlenmiştir. Minarenin sağında; iki kubbesi düz yatay bir silme üzerine oturan, cephesinde iki adet kare biçimli penceresi ile yuvarlak kemer biçimli, içi taralı bir kapısı bulunan, türbe olduğu düşünülen birimler göze çarpmaktadır. Kubbeler alemli ve dilimlidir. Kubbelerin arkasından yapraklı orkideyi hatırlatan bir çiçek kıvrılarak üste ve yanlara doğru çıkmaktadır. Minarenin sağında iki, solunda bir adet servi motifi verilmiştir. Minarenin üst kısmı belli değildir.

Caminin alttan üste doğru ele alınışında ve servilerin verilişinde az da olsa bir derinlik amacı güdüldüğü anlaşılmaktadır.

Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevirmektedir. Üst iki yanının köşelerinde kalan kısımlarının içinde stilize edilmiş barok karakterli yapraklar yer almaktadır. Kitabe şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

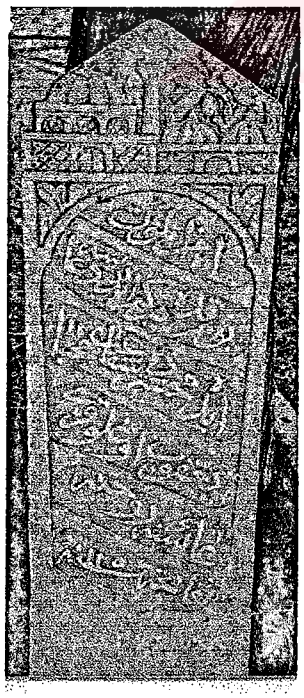

Fot.175 Şahide

Çiz.150 Şahide

Katalog Örnek No : B-125

Katalog Kroki No : B-121

Fotoğraf No : 176-177

Çizim No : 151-152

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1250 / M.1834

Kime Ait Olduğu : Hüseyin Efendizâde Muhammed Ağâ'nın zevcesi Fâtıma Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Bakmayın 'ayn basiretle
-Kabrimin taşına
-Kimse bilmez halimi
-Ta gelmeyince başına
-Hüseyin Efendizâde Muhammed Ağâ'nın
-Zevcesi merhûm ve mağfûrun lehâ Fâtıma
-Kadın rûhuna fâtihâ sene 1125

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Baş taşı sağlam, ayak taşı kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	133 cm.	86 cm.	-	-	6 cm.	5,5 cm.
Alt	-	-	33 cm.	34 cm.	6 cm.	5,5 cm.
Üst	14 cm.	13 cm.	49 cm.	41 cm.	6 cm.	5,5 cm.
Kenar	119 cm.	73 cm.	-	-	3 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, horoz ibiği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar baş taşının, gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ve akantus

yaprakları ayırmaktadır. Bu silmenin üst yanına gül motifleri serpiştirilmiştir.Taşın sağ ve sol yanında stilize edilmiş barok etkili C ve S kıvrımlı akantus yaprakları birbirlerini simetri olabilecek şekilde tekrarlamaktadır. Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Bu silmenin üst iki yanının köşelerinin içine akantus yaprakları ve birer gül konulmuştur. Silmeler alta doğru kavis çizerek sütun başlığı haline getirilmiş birer akantus yaprağına oturmaktadır. Kitabedeki yazı şeitleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma görümümünde verilmiştir.

Ayak taşı : Gövdesinin bir kısmı toprağa gömülü olan, alttan üste doğru genişleyerek devam eden sivri tepelikli ayaktaşının geniş yüzeyinde ucu sağa kıvrık, içi taralı, alttan üste doğru daralan formda bir servi ağacı ele alınmıştır. Servi ağacının gövdesinin alt iki yan kısmından ucu horoz ibiği motifiyle son bulan birer dal çıkmaktadır.

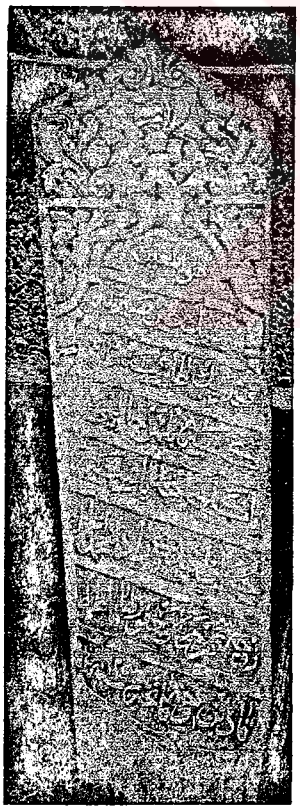

Fot.176 Baş taşı

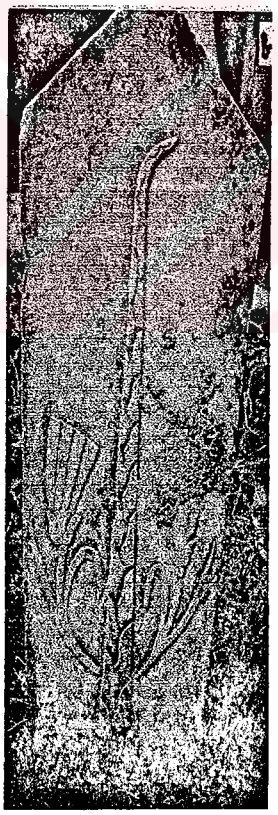

Fot.177 Ayak taşı

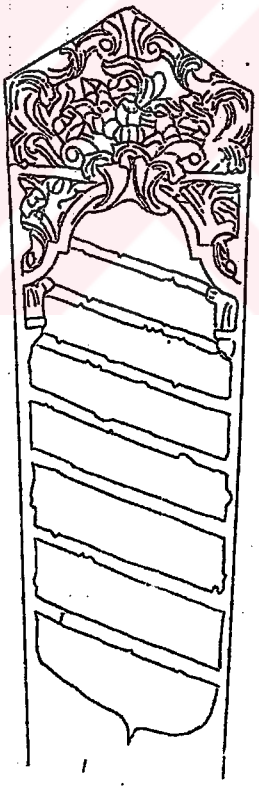

Çiz.151 Baş taşı

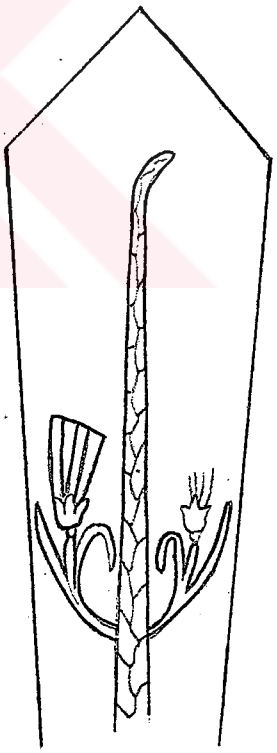

Çiz.152 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-126

Katalog Kroki No : B-159

Fotoğraf No : 178

Çizim No : 153

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1251 / M.1835

Kime Ait Olduğu : Hâcı Kadir oğlu Hâcı İbrahim Kerimesi Emine

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1251
-İlahi ravza-i cinân
-Eyle makamın Hâcı Kadir
-Oğlu Hâcı İbrahim
-Kerimesi Emine rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist , natüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	105 cm.	-	5 cm.
Alt	-	29 cm.	5 cm.
Üst	10 cm.	38 cm.	5 cm.
Kenar	95 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı, yanlardan yukarıya doğru çıkıldıkça genişleyen, üçgen bir tepelikle son bulan biçimdedir. Gövde ile üçgen tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Burada cami, türbe, ev ve çeşitli bitkisel unsurlar bir arada kullanılarak konu edilmiştir. Taşın üst sağ kısmında kubbesinin bir kısmı verilmiş çok kubbeli bir cami ve minaresi yer almaktadır. Türbe ve cami alemli, kubbelidir. Kubbeleri dilimli birer örtüye sahip olup, kubbeler dyatay çift sıra profilin

bulunduğu kasnağa oturmaktadır. Caminin cephesinde, ortada yuvarlak kemer biçimli, iki kanatlı bir kapı, kapının iki yanında birer dikdörtgen biçimli ,içleri baklava dilimleriyle taralı, şebekeli birer pencere göze çarpmaktadır. Caminin sol yanında kesme taş örgülü, kapılı bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Minare sivri külahlı, alemli, mazgal pencereli, şerefe ve şerefe kapılıdır. Sol yanda alemli kubbeli bir türbe işlenmiştir. Kubbe dilimli bir örtüye sahip olup, cephesinde yuvarlak kemer biçimli iki kanatlı bir kapı, kapının sol yanında kesme taş örgülü duvar bulunmaktadır. Türbenin sağında sivri çatılı, cephesinde dikdörtgen biçimli, şebekeli bir penceresi bulunan bir sivil yapı dikkat çekmektedir. Cami kubbesinin arkasında iki, soldaki türbenin arkasında bir servi ağacı ve evin arkasından taşın üst kısmına doğru kıvrılarak çıkan çiçekler tasvir edilmiştir.

İki boyutlu bir anlatımı olan mezar taşında herhangi bir derinlik ifadesi karşımıza çıkmamaktadır.

Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanının köşelerinde stilize edilmiş barok karakterli birer akantus yaprağı yerleştirilmiştir. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.178 Şahide

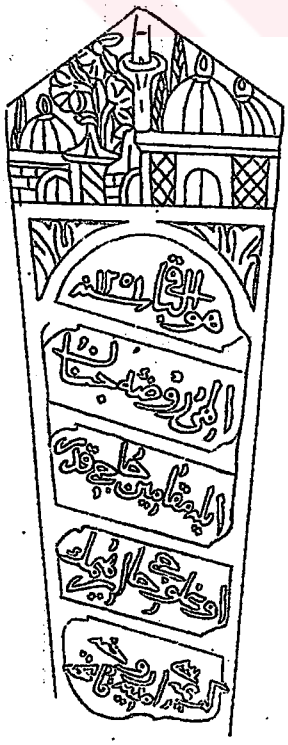

Çiz.153 Şahide

Katalog Örnek No : B-127

Katalog Kroki No : B-129

Fotoğraf No : 179

Çizim No : 154

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1253/M.1837

Kime Ait Olduğu : Pehlivanoğlu Hâcı Ahmed'in mahdumu Şerif Muhammed

Kitabe :

-Sene 1253
-Ah mine'l- mevt
-Pehlivânoğlu Hâcı
-Ahmed'in mahdûmu Şerif Muhammed
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde ve devrik durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	70 cm.	22 cm.	-	
Alt	20 cm.	22 cm.	7 cm.	
Üst	16 cm.	22 cm.	6 cm.	
Kenar	34 cm.	-	2 cm.	Çevre
Başlık	11 cm.	16 cm.	13 cm.	50 cm.
Boyun	5 cm.	12-14 cm.	6 cm.	32-40 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu dört çerçevenin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın oval formlu olup, takkenin yalnızca biraz görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir.Destar sağdan sola doğru diagonal bir biçimde sarıklı başlığı dolanmaktadır.

Fot.179 Şahide

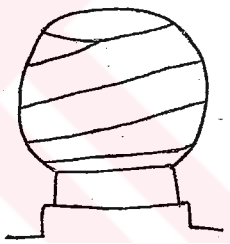

Çiz.154

Katalog Örnek No : B-128

Katalog Kroki No : B-138

Fotoğraf No : 180

Çizim No : 155

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1253 / M.1837

Kime Ait Olduğu : Müftü Hâcı İbrahim Efendi zevcesi Hadice Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-mû'in
-Okuya bir fâtihâ rahmeten li'l-âlemin
-Durağı cennet ola makam-ı emin
-Merhûm müftü el-hâc İbrahim Efendinin
-Zevcesi merhûme Hadice
-Hanım rûhu içün
-Fâtihâ fî 8 c. sene 1253

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	106 cm.	-	10,5 cm.
Alt	-	30 cm.	10,5 cm.
Üst	24 cm.	36 cm.	10,5 cm.
Kenar	82 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (kır çiçeği, servi) ve geometrik (testere dişi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı tepelik kısmından aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçime sahiptir. Gövde ile üçgen tepelik kısmını birbirinden içinde dalga motifinin olduğu yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımlarda cami, konutlar ve çeşitli bitkisel unsurlar kazılarak ve şematik olarak kompozisyona konu edilmiştir.Tasvir yer yer aşınmış durumdadır.

Sol kısımda iki cepheli bir cami ile karşılaşılmaktadır. Caminin kubbesi alemlidir. Kubbe dilimli bir örtüye sahip olup, bu ve alttaki cephe sağa ve sola doğru kavis yapan düz çift sıra profilinde olduğu kasnağa oturmaktadır. Caminin solunda bir kısmı verilmiş olan, camiye ait küçük bir kubbe daha yer almaktadır. Caminin ortak cephesinde biri çok küçük olmak üzere 4 yuvarlak kemer biçimli pencere bulunmaktadır. Pencerelerin içleri baklava dilimleriyle taralı ve şebekelidir. Alt cephede ise; soldaki daha küçük olmak üzere üç yuvarlak kemer biçimli açıklık sıralanmıştır. Soldaki iki kanatlı bir kapı, diğerleri penceredir. Caminin sağında merdivenli, kapılı bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Minare iki bilezikli, beş mazgal pencereli, şerefeli, şerefe kapılı ve sivri külahlıdır. Sağ kısımda birbirine bitişik ve biri arkada olmak üzere dört ev işlenmiştir. Öndeki ve arkadaki yapının cephesinde birer yuvarlak kemer biçimli pencere vardır. Evlerin hepsi sivri külahlı birer çatıya sahiptir. Minarenin sağında ve solunda birer S ve C kıvrımı yaparak yükselen servi ağacı tasvir edilmiştir. Caminin alttan yukarıya doğru, evlerin arka arkaya verilişleri ile az da olsa bir derinlik havası verilmeye çalışılmıştır.

Kitabeyi üstten, içinde dalga motifinin olduğu yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanının köşelerine birer beş yapraklı çiçek konulmuştur.Yazı şeridi soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Fot.180 Şahide

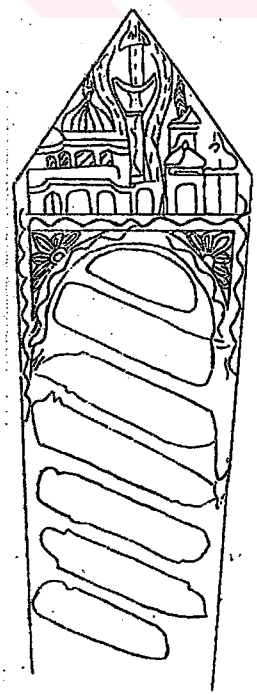

Çiz.155 Şahide

Katalog Örnek No : B-129

Katalog Kroki No : B-162

Fotoğraf No : 181

Çizim No : 156

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1253/M.1837

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :

-Sene 1253
-Ah mine'l- mevt
-Bi- hamdilillah müesser oldu bana şehâdet
-İlâhî sen nasib eyle saâdet
-Bulam ta ki resûlünden şefâat

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Başlık biçiminden erkek mezarı olduğu anlaşılmaktadır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	76 cm.	-	9 cm.	
Alt	-	28 cm.	9 cm.	
Üst	27 cm.	29 cm.	9 cm.	
Kenar	49 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	18 cm.	24 cm.	19 cm.	58-72 cm.
Boyun	9 cm.	14-20 cm.	9 cm.	45-53 cm.

Kullanılan Malzeme : Taştan yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde ve taşın görünen yüzeyinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın oval formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte baklava gibi geometrik şekilleri olan kısa başlıklı bir kavuktur. Bu kavuğun başlığı sağ üstten alt sola doğru diagonal bir biçimde taşkın sarıklı ve tek destarlı gibi sarılmıştır.

Fot.181 Şahide

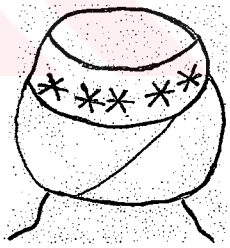

Çiz.156 Başlık

Katalog Örnek No : B-130

Katalog Kroki No : B-18

Fotoğraf No : 182

Çizim No : 157

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1254 / M.1838

Kime Ait Olduğu : Yahya'nın kerimesi Hadice

Kitabe :

-Sene 1254
-Hüve'l-Hallâk
-Bi'l-bâkî merhûm
-ve mağfûrun leh Yahyanın
-Kerimesi Hadice rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, şematik ve çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	70 cm.	85 cm.	-	-	7 cm.	5 cm.
Alt	-	-	24 cm.	29 cm.	7 cm.	5 cm.
Üst	11 cm.	12 cm.	27 cm.	31 cm.	7 cm.	5 cm.
Kenar	59 cm.	73 cm.	-	-	3,5 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, horoz ibiği, palmiye, servi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı baş taşının en üst kısmı az kırık vaziyettedir. Tepelik kısmı ile kitabenin bulunduğu gövde kısmı, yatay bir silme ile sınırlandırılmıştır. Taşın sol kısmında alemli, dilimli bir örtüsü olan kubbeli bir cami, ortada minaresi, sağda bir ev, üstte minarenin iki yanında bitkisel motifler

görülmektedir. Cami tasvirinde, kubbe yatay bir silmeyle verilmiş olan saçak kornişinin altındaki kasnağa oturmaktadır. Cephesinde, ortada yuvarlak kemerli dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bir kapı açıklığı, bunun iki yanında da yine yuvarlak kemerli, soldan sağa doğru eğimli çizgilerle taranmış birer pencere açıklığı bulunmaktadır. Minare caminin bitişiğinde kesme taş örgülü kaidesi üzerinde yükselmektedir. Gövdesinde iki mazgal pencere açıklığı, bilezik ve şerefesi yer almaktadır. Şerefenin üstündeki kısım kırık olduğundan belli değildir. Soldaki ev sivri çatıya sahiptir. Yatay bir silme ile çatısı sınırlandırılmıştır. Cephesinde yan yana iki adet yuvarlak kemerli , içi sağdan sola doğru eğimli bir şekilde taranan penceresi göze çarpmaktadır.Minarenin solunda kıvrılarak sol üste giden bir servi, onun üstünde yarısı gözüken bir çiçek ile minarenin sağında bir gövde üzerinde yükselen, yanlarda birer dalı olan palmiyeyi hatırlatan iri birer ağaç tasvir edilmiştir.

İki boyutlu bir anlatıma sahip olan baş taşının kitabe kısmının üstünü ve yan köşeleri stilize edilmiş akantus yapraklarından oluşan birer motif tamamlamıştır. iki köşedeki yaprak ortada birleşmiştir. Yazının etrafı oyularak kabartılmış, kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerle oluşturulan çerçeveler içinde , beş satır halinde işlenmiştir.

Ayak taşı üçgen tepelikli dikdörtgen bir forma sahiptir. Gövdesinde bulunan bitkisel motif yarım bırakılarak işlenmiştir. Servi ağacının alt küçük gövdesi ile iki yanda birer horoz ibiği çiçeği çizilerek verilmiştir.

Fot.182 Şahide

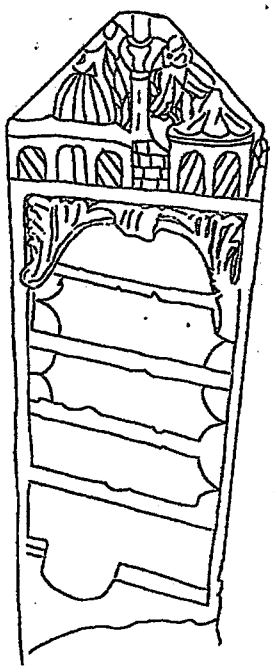

Çiz.157 Şahide

Katalog Örnek No : B-131

Katalog Kroki No : B-100

Fotoğraf No : 183

Çizim No : 158

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1254 / M.1838

Kime Ait Olduğu : Mustafâ Emir Ahmed zevcesi Hadice binti Nalband oğlu İbrahim

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Bu kabre her kim ide duâ
-Ede mahşerde şefaât Mustafa
-Emir Ahmed zevcesi Hadice binti
-Na'lband oğlu İbrahim Usta
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1254

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	85 cm.	-	5 cm.
Alt	-	27 cm.	5 cm.
Üst	13 cm.	31 cm.	5 cm.
Kenar	72 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, servi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı tepelik kısmından aşağıya doğru inildikçe daralan biçimde ele alınmıştır. Yazı şeridinin bulunduğu gövde kısmı ile üçgen tepelik kısmını yatay bir silme birbirinden ayırmaktadır. Bu kısımlarda yer alan kompozisyonu cami, mimari mekanlar ile bitkisel motifler oluşturmaktadır.Taşın sol kısmında olan cami iki kademelidir. Kubbesi alemli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe yatay bir silme üzerine oturmakta ve silme sağa doğru kırılma yapmaktadır. Cephesinde yuvarlak

kemer biçimli, içleri taralı üç adet pencere yer almaktadır. Alt cephede üç adet yuvarlak kemer biçimli açıklık işlenmiştir. Bunlardan ortadaki, ortasından dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmış olan bir kapıdır. Bu kapının her iki yanında bulunan içleri baklava dilimleriyle taralı pencere açıklıklarıdır. Caminin sağ bitişiğinde kesme taş duvar örgülü kaidesinin üzerinde yükselen minaresi yer alır. Minaresinin bileziği, şerefesi, şerefe kapısı, üç adet mazgal penceresi göze çarpmaktadır. Minarenin sağında yan yana biri türbe olabileceği düşünülen iki adet yapı göze çarpmaktadır. Bu birimlerden ev sivri külahlıdır. Solda yer alan evin cephesinde yuvarlak kemer biçimli, içleri baklava dilimleriyle taralı iki adet, sağdaki bir kısmı verilmiş türbede de bir adet olmak üzere pencereler dikkat çekmektedir. Minarenin her iki yanında çeşitli bitkisel unsurlar işlenmiştir. Üstte beş dilimli bir çiçek, çiçeğin altında ve minarenin sağında iki olmak üzere üç adet servi dizilmiştir. Mimari mekanların arkasında barok karakterli yapraklar taşın tepelik kısmına doğru yükselmektedir.

Caminin alttan üst kısma doğru ele alınışında ve servilerin verilişinde az da olsa bir derinlik etkisi sezilebilmektedir. Yazı şeridini üst iki yandan stilize edilmiş barok karakterli S ve C kıvrımlarıyla oluşturulan iki akantus yaprağı kuşatmakta olup, bunlar simetrik olacak şekilde birleşik durumdadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli olarak altı satır halinde kabartma vaziyetinde verilmiştir.

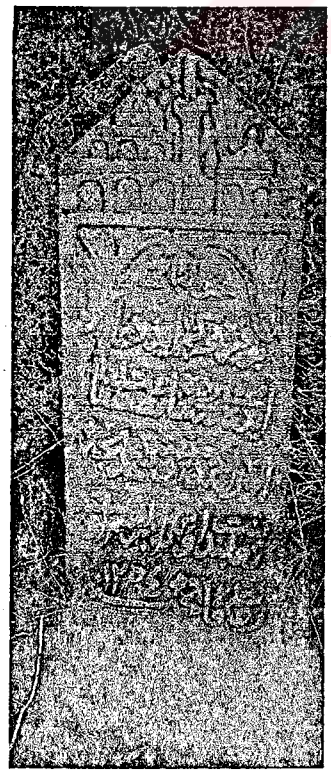

Fot.183 Şahide

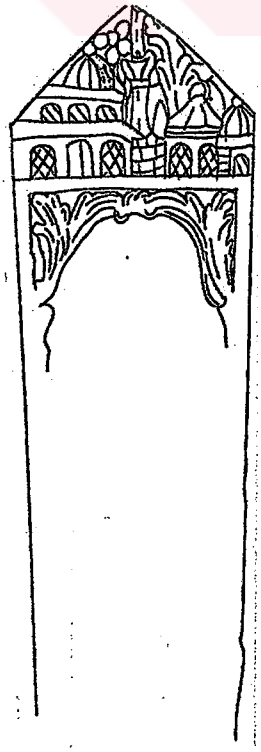

Çiz.158 Şahide

Katalog Örnek No : B-132

Katalog Kroki No : B-228

Fotoğraf No : 184

Çizim No : 159

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1255 / M.1839

Kime Ait Olduğu : Kantarcızâde Hâcı Muhammed Ağâ'nın zevcesi Gülfidan Hanım

Kitabe :

-Sene 1255
-Hüve'l-muin
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlâhi sen nasib eyle saâdet
-Bulam ta ki resûlünden şefâat
-Kara Osmanzade Yahya Ağânın
-Câriyesi Kantarcızâde Hâcı
-Muhammed Ağânın zevcesi Gülfidan
-Hanım rûhu içün
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	127 cm.	-	7,5 cm.
Alt	-	34 cm.	7,5 cm.
Üst	24 cm.	49 cm.	7,5 cm.
Kenar	103 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Taşın arkası kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, kıvrık dal, küpe, servi) nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli, iki yandan kavis çizerek devam eden ve ortasında akantus yapraklarının olduğu bir bordür ayırmaktadır. Bordür, alta doğru kavis çizerek sütun başlığı haline getirilmiş birer akantus yaprağına oturmaktadır. Bu bordürün üst tarafında çift kulplu, kaideli, uzun boyunlu bir vazodan çıkan dallar, genişleyerek taşın tepelik kısmının bütün yüzeyine dağılmışlardır. Taşın en üst tarafında bir çiçek tasvir edilmiştir. Dallarının uçlarında küpe çiçeği motifi göze çarpmaktadır. Ayrıca vazonun alt iki yanından daldan çıkan irice birer gül karşılıklı olarak profilden yerleştirilmişlerdir.

Kitabeler soldan sağa doğru diagonal bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır kabartma halinde verilmiştir.

Fot.184 Şahide

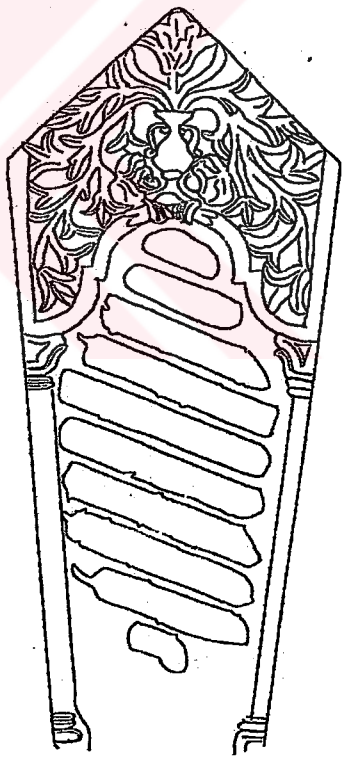

Çiz.159 Şahide

Katalog Örnek No : B-133

Katalog Kroki No : B-221

Fotoğraf No : 185

Çizim No : 160

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1256 / M.1840

Kime Ait Olduğu : Karagözoğlu Abdullah ehli Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Bu kabre her kim ede duâ
-Ede mahşerde şefâat Mustafâ
-Karagözoğlu Abdullah ehli Hadice
-Allah ehli Hadice
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1256

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	94 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	28 cm.	6,5 cm.
Üst	13 cm.	33 cm.	6,5 cm.
Kenar	81 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (kır çiçeği, kıvrık dal, servi), bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı bir tepeliği bulunan mezar taşı, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir görünüm arz etmektedir. Üçgen tepelik kısmı ile gövde

kısmı birbirinden yatay bir silme ile ayrılmıştır. Burada bitkisel unsurlar ile mimari birimler bir arada kullanılarak süslemeyi oluşturmuşlardır.

Taşın ortasında iki cepheli bir cami yer almaktadır. Cami kubbeli ve dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbenin solunda pek belli olmayan bir minaresi vardır. Üst cephede yuvarlak kemer biçimine yakın 2 açıklık göze çarpmaktadır. Soldaki iki kanatlı ve sol kanadı taralı olan bir kapı açıklığıdır. Sağdakinin de içi taralı bir penceredir. Alt cephede bir yuvarlak kemer, bir dikdörtgen biçimli içleri baklava dilimleriyle taralı şebekeli iki pencere sıralanmıştır. Diğer yer alan unsurlar fazlaca belli değildir. Bunlarda diğer pencereler gibi fakat küçük boyutta verilmiştir. Taşın sol ve sağ kısmından üst kısma doğru çıkan stilize edilmiş birer ağaç ile en üstte bir kısmı belli olan bir çiçek ve bir servi işlenmiştir.

Kompozisyonda yer alan gerek mimari gerekse bitkisel unsurlar son derece şematik ve çizgisel olarak işlenmiş olup, bazı çizimlerin ne olduğu belli değildir.

Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yan köşesinde kalan kısımlarında stilize edilmiş birer çiçek konulmuştur. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.185 Şahide

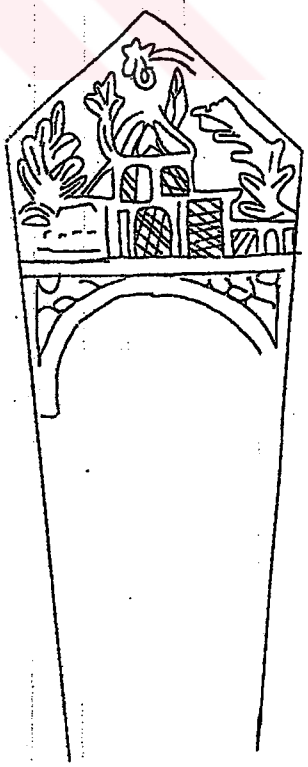

Çiz.160 Şahide

Katalog Örnek No : B-134

Katalog Kroki No : B-88

Fotoğraf No : 186

Çizim No : 161

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1257 / M.1841

Kime Ait Olduğu : Çavuşzâde Hâcı Mahmud'un halilesi Hadice Kadın

Kitabe :

-1257 sene
-Ah mine'l- mevt
-Ziyaretden murad olan ancak du'âdır.
-Bugün bana ise yarın sanadır.
-Çavuşzâde el-hâc Mahmudun
-Halilesi merhûme ve mağfûre
-Hadice kadın rûhuna fâtihâ.

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	98 cm.	-	7,5 cm.
Alt	-	30 cm.	7,5 cm.
Üst	39 cm.	40 cm.	7,5 cm.
Kenar	59 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (akantus, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Basık üçgen bir tepelik kısmı olan mezar taşı, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir biçime sahiptir. Gövde ile tepelik kısmı yatay bir silme ile

birbirinden ayrılmaktadır. Bu kısımlarda çeşitli mimari birimler ve bitkisel unsurlar kompozisyonu oluşturmaktadır. En solda cami, yanında minaresi ve minarenin yanında türbe olabileceğini düşünülen yan yana birer adet kubbeli birim bulunmaktadır. Caminin kubbesi ve türbe biriminin kubbeleri de dilimli birer örtüyle verilmiştir. Caminin kubbesi yuvarlak, diğerleri sivri biçimli alemle işlenmiştir. Bütün mekanlar düz yatay bir silmenin üzerine oturmaktadır. Caminin minare kaidesinin ve diğer kubbeli birimlerin cepheleri düzgün yatay kesme taş duvar örgülüdür. Cami ve diğer yapıların cephelerinde yuvarlak kemerli toplan iki adet kapı açıklığı bulunmaktadır. Taşın merkezinde kaide üzerinde yükselen minaresi yer alır. Gövdesinde iki adet mazgal pencere açıklığı, bir şerefesi, bir şerefe kapısı göze çarpmaktadır. Minaresi külahlıdır. Minarenin solunda bir, sağında üç adet sıralanmış servi ağacı motifi vardır.

Yazı şeridi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordürle çevrelenmektedir. Bu bordürün üst yan köşelerinde kalan çerçevelerin içinde stilize edilmiş birer yaprak göze çarpmaktadır. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin içindeki kalan çerçevelerde altı satır halinde kabartma vaziyetinde verilmiştir.

Fot.186 Şahide

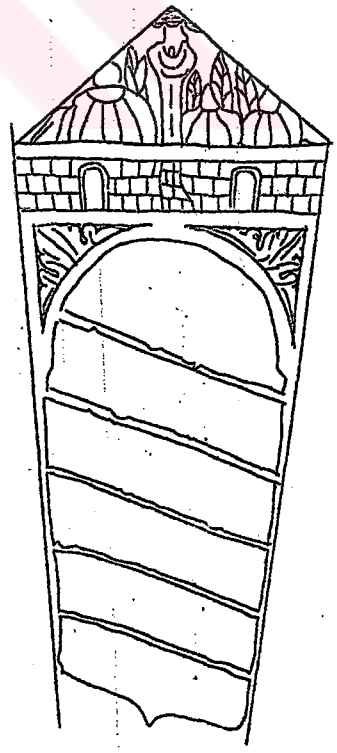

Çiz.161 Şahide

Katalog Örnek No : B-135

Katalog Kroki No : B-161

Fotoğraf No : 187

Çizim No : 162

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1257/M.1841

Kime Ait Olduğu : Hâcı Hâfız Muhammed Efendi

Kitabe :

-Hüve'l- Bâkî sene 1257 fi 27 n
-Geçdi Hâcı Hâfız Muhammed Efendi ey dilâ
-Bahr-ı hakâyık Ârif-i sırrı hüdâ
-İrci'î emri erince sem'ine
-Hani rahmetten ola hasse rübâ
-Ruhû pâki garkayı rahmet ola
-Cennet dîdâr ola ihsân ona
-Çıktı âh...ve nişan târîhin

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	124 cm.	31 cm.	8 cm.	
Alt	-	31 cm.	8 cm.	
Üst	32 cm.	31 cm.	8 cm.	
Kenar	92 cm.	-	2.5 cm.	Çevre
Başlık	23 cm.	27 cm.	17 cm.	67-74 cm.
Boyun	9 cm.	15-21 cm.	6 cm.	43-49 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde , sekiz satır halinde kabartma görümünde verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte baklava gibi geometrik şekilleri bulunan, alt yan kısımları taşkın, baklava dilim başlıklı kısa sarıklı bir kavuktur. Sol köşenin ortasında bir gül göze çarpmaktadır.

Fot.187 Şahide

Çiz.162 Başlık

Katalog Örnek No : B-136

Katalog Kroki No : B-65

Fotoğraf No : 188-189

Çizim No : 163-164

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1258 / M.1842

Kime Ait Olduğu : İnlioğlu Hâcı İsmâil Fazlı oğlu Hâcı Muhammed

Kitabe :

-Fî 7 sene 1258
-Hûve'l –hallâku'l –Bâkî
-Müyesser oldu bekâ şehâdet
-İlahi sen nasib eyle sa'âdet
-Bulam taki resûlünden şefâ'at
-Merhûm ve mağfûrun leh
-İnlioğlu Hâcı İsmâil Fazlı
-Oğlu Hâcı Muhammed rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgene yakın gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat ayak taşının alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	105 cm.	81 cm.	-	-	7 cm.	8 cm.	
Alt	-	-	30 cm.	24 cm.	7 cm.	8 cm.	
Üst	31 cm.	3 cm.	38,5 cm.	27 cm.	7 cm.	8 cm.	
Kenar	74 cm.	78 cm.	-	-	4 cm.	5 cm.	Çevre
Başlık	33 cm.	-	23 cm.	-	19 cm.	-	74 cm.
Boyun	8 cm.	-	12 cm.	-	7 cm.	-	34 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (horoz ibiği, kır çiçeği, servi), nesneli (başlık) ve geometrik (hilal, testere dişi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru kenarları her iki yönden zikzak çizerek devam eden mezar baş taşının üst kısmı başlıklıdır. Yazı kitabesinin altıncı satırında yazıların arasına gizlenmiş küçük bir çiçek dışında süslemesi yoktur. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Ayak taşı : Üstten alta doğru kenarları testere dişi gibi zikzak çizerek devam eden mezar taşının gövdesi, alttan üste doğru daralan bir forma sahiptir. Gövde de ucu sağa doğru kıvrık, gövdesinin her iki tarafından birbirine simetrik olarak birer dal çıkan ve bu dalların en üst kısımları birer horoz ibiği motifiyle son bulan bir servi ağacı kazılarak tasvir edilmiştir. Servi ağacının içi baklava dilimine benzer şekilde taralıdır. Servi ağacının sol üst yanında bir yıldız, sağ üst yanında bir hilal betimlenmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, başlık üzerine sarılmış sarıktan oluşmaktadır. Destar yatay ve diagonal bir şekilde sağdan sola doğru başlığı dolanmaktadır. Başlığın üzeri yıldız motifleriyle süslü olup, sağ üst yanından püskülü sarkmaktadır.

Fot.188 Baş taşı

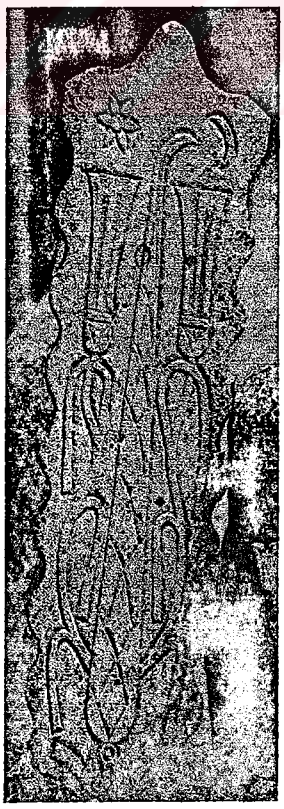

Fot.189 Ayak taşı

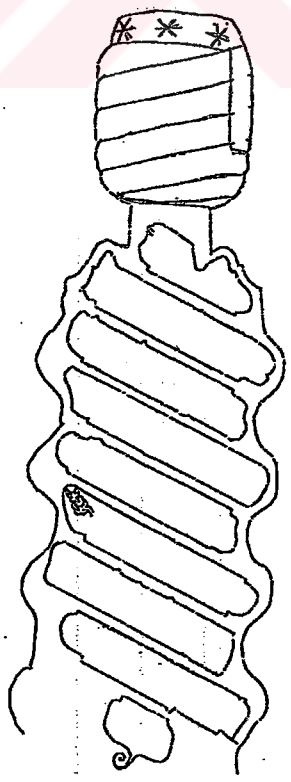

Çiz.163 Baş taşı

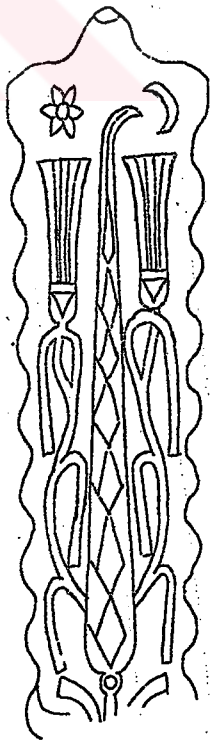

Çiz.164 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-137

Katalog Kroki No : B-66

Fotoğraf No : 190-191

Çizim No : 165-166

İnceleme Tarihi : 3.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1258 / M.1842

Kime Ait Olduğu : Hâcı Halil'in Kerimesi Emin Efendi Zevcesi Fâtıma Hatun

Kitabe :

-Sene 1258 5 (Safer)
-Hüve'l-hallaku'l-Bâkî
-Bu merkade her kim ederse du'â
-İde mahşerde şefa'ât Mustafa
-İnli oğlu el-hâc Halil'in
-Kerimesi Emin efendi
-Zevcesi Fâtıma Hatun
-Rûhuna fâtihâ.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat ayak taşının alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	110 cm.	83 cm.	-	-	4,5 cm.	-
Alt	-	-	33 cm.	36 cm.	4,5 cm.	2,5 cm.
Üst	16 cm.	18 cm.	39 cm.	45 cm.	4,5 cm.	4 cm.
Kenar	94 cm.	65 cm.	-	-	3 cm.	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, horoz ibiği, kır çiçeği, rozet, servi, yıldız), nesneli (cami, vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen tepelik kısmından inildikçe daralan şahidenin, üst kısmı ile gövde kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Sol üst kısmı biraz kırıktır. Burada bitkisel unsurların yer aldığı natürmort ve nesneli bezemeler konu edilmiştir.

Sol yanda kulplu bir vazo içerisinden çıkan stilize çiçekler, orta kısımda minare, sağda ise bir cami yer almaktadır. Cami dilimli bir kubbe örtüsüne sahip olup, yatay bir silme üzerindeki kasnağa oturmaktadır. Kasnak çift sıra profilli olup, yanlara doğru kırılarak eğim yapmaktadır. Cephesinde yan yana , yuvarlak kemerli, içleri karşılıklı kesişen çizgilerle taralı üç adet şebekeli pencere göze çarpmaktadır. Pencerelerin altındaki kısımda üst kısım gibi çift profilli ve yanlara doğru eğimlidir. Alt cephede sol ve sağ kısımda yuvarlak kemerli, iki kanatlı birer kapı açıklığı ile ortada kareye yakın formlu daha geniş ve üç-dört kanatlı gibi kapı açıklığı yer almaktadır. Kapı iki dikey çizgiyle kesilerek kanatlara ayrılmıştır. Cami sol taraftan bitişik olan minaresi kaideli, kaidenin ortasında dört basamaklı merdiveni olan bir biçimde verilmiştir. Kaidenin üstünde ikisi şerefe altında olmak üzere üç bilezik, iki şerefe, şerefelerde birer şerefe kapısı, minare gövdesinin alt kısmında ve en üst kısmında iki olmak üzere dört adet mazgal pencere açıklığı işaretlenmiştir. Minare sivri külahla örtülüdür. Minarenin gövdesi alttan üste doğru incelerek devam etmektedir. Minarenin üst iki yanında birer servi ağacı ile sol yanda ayaklı, kulplu bir vazo içerisinden sarkan, yıldız ve rozet çiçeği ve başka kır çiçekleri gözükmektedir.

İki boyutlu bir biçimde ele alınan mezar taşı tasvirinde, caminin minarenin arkasında alt cepheden üst cepheye kadar olan verilişinde az da olsa bir derinlik havası sezilebilmektedir.

Yazı şeritlerini üstten yuvarlak kemerli bir silme çevrelemektedir. Bu silmenin her iki köşesinde kalan kısımlarının içinde stilize edilmiş yapraklar işlenmiştir. Yazı şeritleri, silmelerin arasındaki çerçeveler içinde, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Ayak taşı sivri tepelikli, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan dikdörtgen bir forma sahiptir. Ayak taşında, ortada içleri taralı bir servi ağacı, üst kısma doğru gittikçe daralan bir biçimde verilmiştir. Ağacın ucu sivri ve sağa doğru kıvrıktır. Servi ağacının gövdesinin altından itibaren her iki yanından birer dal kıvrılarak, içe doğru

bükülmektedir. Biraz üstte gövde yuvarlak bir boğum yapmakta, yine ağacın her iki yanında kıvrılarak üste doğru yükselen horoz ibiği çiçeği göze çarpmaktadır. Motifler taşın yüzeyine çizilerek yapılmış şematik bir görüntüye sahiptir.

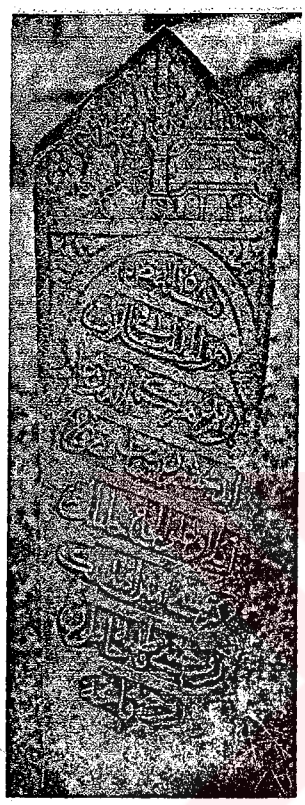

Fot.190 Baş taşı

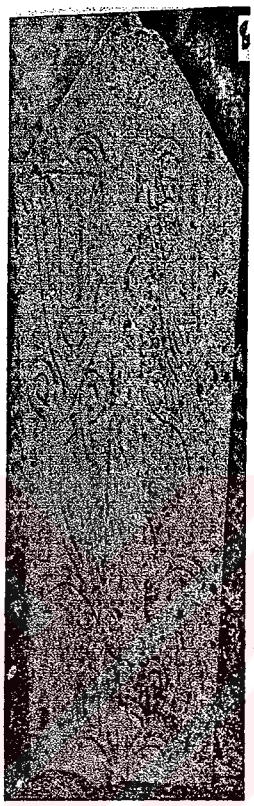

Fot.191 Ayak taşı

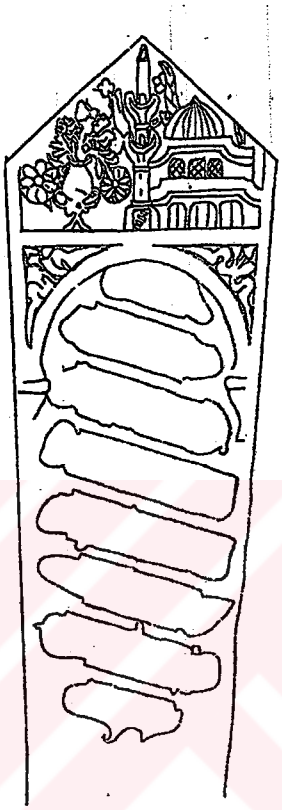

Çiz.165 Baş taşı

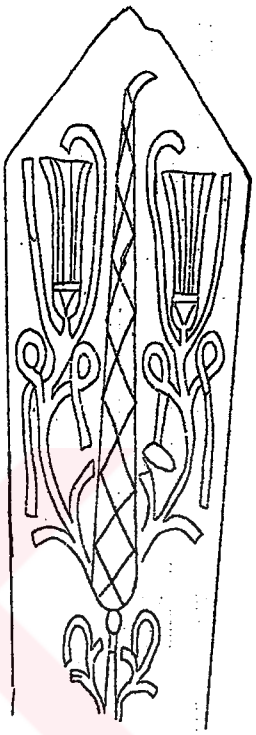

Çiz.166 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-138

Katalog Kroki No : B-89

Fotoğraf No : 192

Çizim No : 167

İnceleme Tarihi :5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1258 / M.1842

Kime Ait Olduğu : Mahmud Çavuşzâde Hâcı Mahmud Ağâ

Kitabe :

-Sene 1258
-Ah mine'l-mevt
-Beni kıl mağfiret Ya ! Yaradan
-Bi-hakk nûr-ı Kur'ân seire ... hemen
-Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvân
-İde bir fâtihâ rûhuna ihsân
-Mahmud Çavuşzâde el-hâcı
-Mahmud Ağâ rûhu içün fatiha

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	99 cm.	28 cm.	8,5 cm.	
Alt	-	28 cm.	8,5 cm.	
Üst	25 cm.	28 cm.	8,5 cm.	
Kenar	74 cm.	-	2,5 cm.	Çevre
Başlık	18 cm.	25 cm.	18 cm.	73 cm.
Boyun	8 cm.	19,5-15 cm.	8,5 cm.	42 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın yatay oval formlu olup, takkenin yalnızca biraz görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir. Destar diagonal şekilde sağdan sola doğru sarıklı başlığı dolanmaktadır. Başlığın sol üst yanından aşağıya bir gül kıvrılarak sarkmaktadır.

Fot.192 Şahide

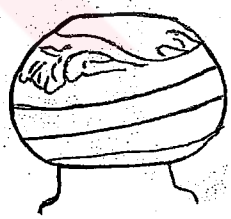

Çiz.167 Başlık

Katalog Örnek No : B-139

Katalog Kroki No : B-163

Fotoğraf No : 193

Çizim No : 168

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1260 / M.1844

Kime Ait Olduğu : Sunullah oğlu İsmâil Ağâ zevcesi Azize Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-hayy
-Sene 1260
-Sunullah oğlu
-İsmâil Ağâ zevcesi
-Azize kadın rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	84,5 cm.	-	7 cm.
Alt	-	25 cm.	7 cm.
Üst	15,5 cm.	36 cm.	7 cm.
Kenar	69 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden, sivri tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında merkezde bir yıldız çiçeği işlenmiş ve bu çiçeğin iki yanına ve üstüne bukle haline getirilmiş akantus yaprakları yerleştirilmiştir.

Yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak devam etmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, beş satır halinde şahidenin yüzeyi oyularak ve kabartma halinde verilmiştir.

Fot.193 Şahide

Çiz.168 Şahide

Katalog Örnek No : B-140

Katalog Kroki No : B-201

Fotoğraf No : 194

Çizim No : 169

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1262 / M.1846

Kime Ait Olduğu : Bergamalı Seyyid Mustafa Efendinin halilesi Fâtıma Monlâ

Kitabe :

-fî z. 17 Sene 1262
-Kimseye bâkî değildir bu dehr de subût
-Gel oku ihlâsla fâtihâ etme suküt
-Kıl nazar bu mevtâ kabrine ibret ile
-Küllü nefsin fâniyye fallahu hayyûn lâ yemût
-Bergamalı es-Seyyid Mustafa Efendinin
-Halile-i muhteremeleri Fâtıma
-Monlâ rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, çizgisel ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	119 cm.	-	5 cm.
Alt	-	29 cm.	5 cm.
Üst	20 cm.	35 cm.	5 cm.
Kenar	99 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (kır çiçeği, kıvrık dal, servi) ve geometrik (testere dişi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı tepelik kısmından yanlara doğru inildikçe daralan mezar taşı bir görünüm arz etmektedir. Gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme kesmektedir. Burada cami kubbesi, içinde testere dişi motifinin olduğu düz yatay sıra bir profil üzerine oturmaktadır. Kapısı yuvarlak kemer biçimli çizgilerle verilmeye çalışılmıştır. Caminin sağında yalnızca şerefesi belli olan bir minare yükselmektedir. Caminin altında içinde testere dişi motifinin olduğu düz yatay bir sıra silme devam etmektedir. Sağda ucu sola doğru yükselen bir dal tasvir edilmiştir. Minarenin üst ucuyla, dalın alt kısmı arasında yine testere dişi veya dalga motifi betimlenmiştir. Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üst iki yanının köşelerinde ne olduğu anlaşılamayan stilize edilmiş birer çiçek yerleştirilmiştir.

Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Tasvir oldukça çizgisel, kazılarak verilmiş, şematik ve iki boyutludur. Derinlik ifadesi yoktur.

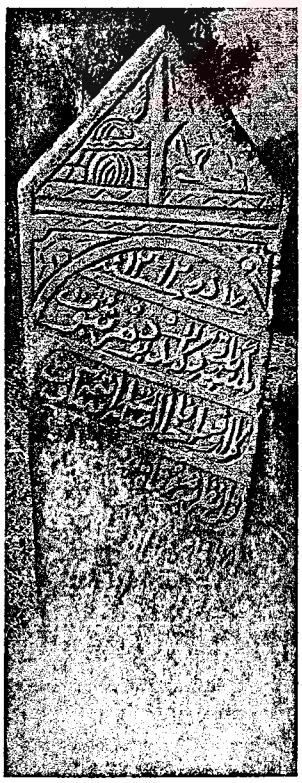

Fot.194 Şahide

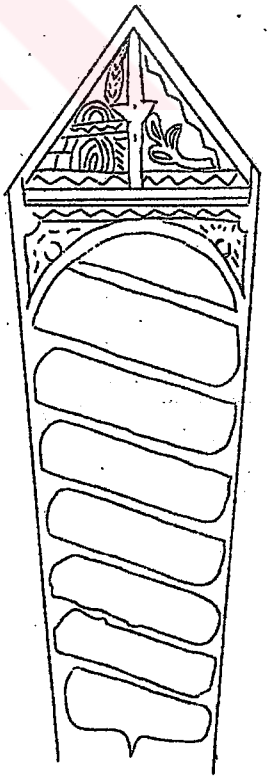

Çiz.169 Şahide

Katalog Örnek No : B-141

Katalog Kroki No : B-2

Fotoğraf No : 195

Çizim No : 170

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H. 1264 / M.1848

Kime Ait Olduğu : Nazifzâde Ömer Ağânın Zevcesi Fâtıma

Kitabe :

-Ah mine'l- mevt sene 1264
-İlahi ravzâ-i cennât eyle makâmın
-Nazifzâde Ömer Ağânın
-Zevcesi merhûme
-Fatıma Kadın Rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	114 cm.	-	7,5 cm.
Alt	-	24 cm.	7,5 cm.
Üst	19 cm.	32 cm.	7,5 cm.
Kenar	95 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden sivri tepelikli mezar taşının, tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst yanında dikey olarak üste doğru devam eden ve her iki yönden

yanlara doğru kıvrılan akantus yaprakları ele alınmıştır. Kuşağın alt kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.195 Şahide

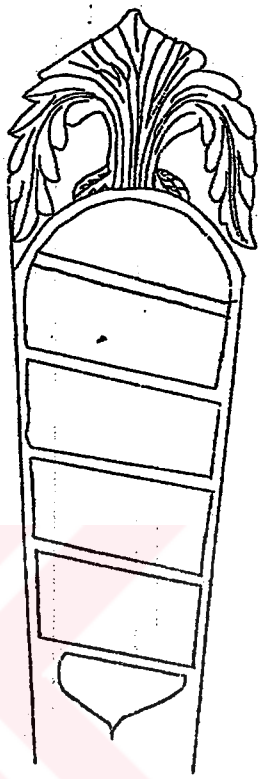

Çiz.170 Şahide

Katalog Örnek No : B-142

Katalog Kroki No : B-147

Fotoğraf No : 196

Çizim No : 171

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1264 / M.1848

Kime Ait Olduğu : Hâcı Ahmed Efendinin zevcesi Gülsüm Hanım

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Sene 1264
-Derdime dermân aradım bir ilâç bulamadım
-Hasrete fâni cihânda tûl-i ömür sürmedim
-Hâcı Ahmed Efendi'nin zevcesi Gülsüm Hanım
-Rûhuna fâtihâ.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	138 cm.	-	6 cm.
Alt	-	29,5-32 cm.	6 cm.
Üst	24 cm.	44,5 cm.	6 cm.
Kenar	114 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Boyama ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, lale), nesneli (vazo) ve geometrik (dalga) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek ve kenarları zik zak veya dalga motifi çizerek devam eden mezar taşı; sivri tepelik formludur. Gövde ile

tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında kaideli, gövdesi bitkisel süslemeli bir vazo içerisinden bukle haline getirilmiş akantus yaprakları, güller ve laleler üste doğru çıkarak, sağa ve sola doğru kıvrılarak tepeliğin alt ucuna doğru inmekte, S ve C kıvrımlı başka bir akantus yaprağıyla birleşmektedir. Vazonun üst iki yanından çıkan dal üzerinde birer çiçek tasvir edilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

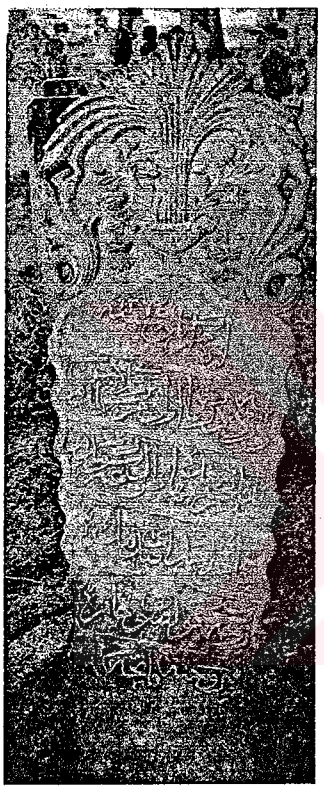

Fot.196 Şahide

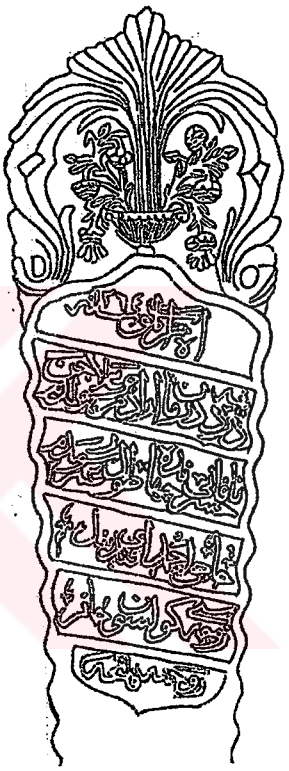

Çiz.171 Şahide

Katalog Örnek No : B-143

Katalog Kroki No : B-158

Fotoğraf No : 197

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1264 / M.1848

Kime Ait Olduğu : Ali Usta oğlu İsmâil'in zevcesi Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt sene 1264
-İlâhi ravzâ-i cennet
-Eyle makamın Ali
-Usta oğlu
-İsmâilin zevcesi
-Ümmü Gülsüm rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	103 cm.	-	3,5 cm.
Alt	-	32 cm.	3,5 cm.
Üst	20 cm.	36 cm.	3,5 cm.
Kenar	83 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus), nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alttan üste doğru genişleyen mezar taşı, sivri tepelikli bir biçim arz etmektedir. Gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Silmenin üst kısmında bitkisel bir kompozisyon, alt kısımda yazı şeritleri

bulunmaktadır. Taşın tepelik kısmının ortasında, alt kısmı bitkisel süslemeli olan bir vazodan çıkan akantus yaprakları üste ve her iki yönden aşağıya doğru devam etmektedir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir biçimde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Taşın bir kısmı toprağa gömülü vaziyettedir.

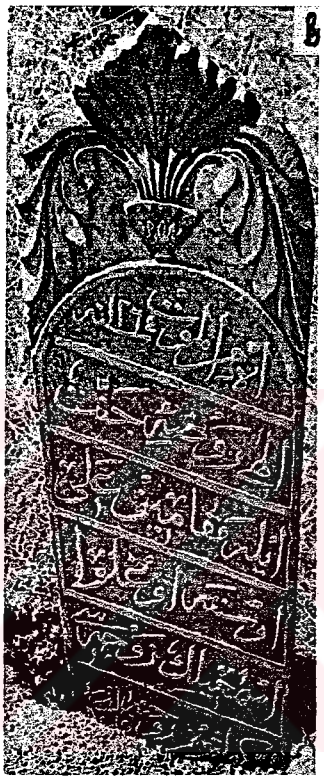

Fot.197 Şahide

Katalog Örnek No : B-144

Katalog Kroki No : B-83

Fotoğraf No : 198

Çizim No : 172

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1266 / M.1849

Kime Ait Olduğu : Nalband Hâcı İsmâil

Kitabe :

-1266 sene
-Hüve'l-hayyûm kayyûm
-Merhûm ve magfûrun leh
-Nalband
-Hâcı İsmâil rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	91 cm.	24 cm.	-	
Alt	-	24 cm.	5 cm.	
Üst	3 cm.	24 cm.	4,5 cm.	
Kenar	88 cm.	-	-	Çevre
Başlık	17 cm.	16 cm.	12 cm.	49 cm.
Boyun	7 cm.	13,5 cm.	4,5 cm.	31 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (lale), nesneli (nal, başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşı alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam etmektedir. Gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür

ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafındaki boyun kısmında bir nal motifi göze çarpmaktadır.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Taşın arkası plaka gibi incedir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, fes üzerine sarılmış sarıktan oluşmaktadır. Destar yatay bir şekilde soldan sağa doğru fesi dolanmaktadır. Başlığın sağ yanında fesin püsküllü sarkmakta, üst sol yanda da laleyi andırır bir çiçeğin yer aldığı görülmektedir.

Fot.198 Şahide

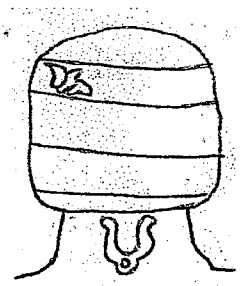

Çiz.172 Başlık

Katalog Örnek No : B-145

Katalog Kroki No : B-144

Fotoğraf No : 199

Çizim No : 173

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1266 / M.1849

Kime Ait Olduğu : Pehlivanzâde Hâcı Süleyman Ağâ Kerimesi Fâtıma Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Sene 1266
-Bu merkade her kim ederse du'â
-Ede mahşerde şefâat müctebâ
-Pehlivanzâde el-hâc
-Süleyman Ağâ kerimesi Fâtıma Hanım
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	101 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	28 cm.	6,5 cm.
Üst	16 cm.	34 cm.	6,5 cm.
Kenar	85 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kıvrık dal, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Kırık ,eksik, devrik ve taşa dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında sekiz dilimli

bir yıldız çiçeği ve onun da üstünde bukle haline getirilmiş dallar, yapraklar göze çarpmaktadır. Dallar ve yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılma yaparak bükülmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

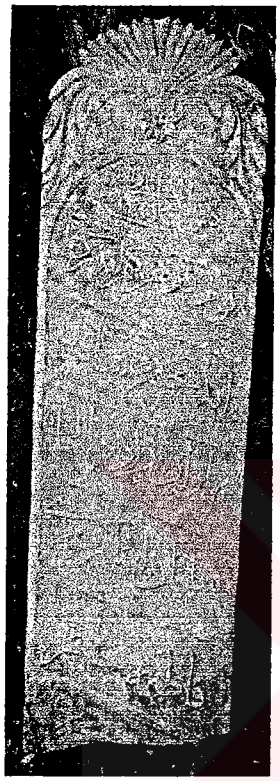

Fot.199 Şahide

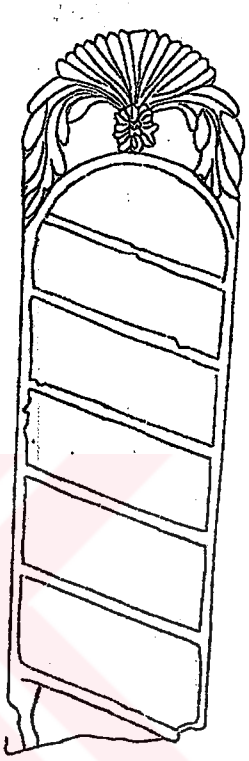

Çiz.173 Şahide

Katalog Örnek No : B-146

Katalog Kroki No : B-214

Fotoğraf No : 200

Çizim No : 174

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1266 / M.1849

Kime Ait Olduğu : Arab Halil oğlu

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî

-Sene 1266

-Arab Halil oğlu

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	59 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	30 cm.	6,5 cm.
Üst	12 cm.	35 cm.	6,5 cm.
Kenar	47 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı yuvarlak kemer biçimli bir tepelikten aşağıya inildikçe daralan bir forma sahiptir. Gövde kısmıyla tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üstündeki merkezde stilize edilmiş bir gül, bu gülün üstünden bukle haline getirilerek üste ve yanlara doğru kıvrılarak çıkan yapraklar

konu edilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, iki satır halinde yüzeyi oyularak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.200 Şahide

Çiz.174 Şahide

Katalog Örnek No : B-147

Katalog Kroki No : B-154

Fotoğraf No : 201-202

Çizim No : 175

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1268 / M.1851

Kime Ait Olduğu : Ümmü Gülsüm Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Oldu firdevse revân Gördüs'den bir salihâ
-Daima takvâ ve taatla ederdi iştigâl
-Hemseri pâk Ali ustâd kim sad hayf ola
-Kıldı ılıyyine ol mestûre şimdi intikâl
-Ola ta huriyi maksûrata rûh-ı rahyâb
-Bi kusûr olmuştu ol merhûmede hüsn-i cemâl
-Söyledim tarih lafzen Ümmü Gülsüm Hanımın
-Etti bakiyyesin ikiyüz altmışsekizinde irtihâl
-Sene 1268
-15 fî c.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	170 cm.	-	-
Alt	-	29,5-34,5 cm.	7 cm.
Üst	21 cm.	44 cm.	6 cm.
Kenar	149 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, kıvrık dal, servi), nesneli (vazo) motif seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında kaideli bir vazo içerisinden yükselen stilize edilmiş yapraklar ve her iki yönden çıkan birer tane dal kompozisyonu oluşturmaktadır. Vazonun gövdesi bitkisel bezemeli olup, vazodan çıkan bukle halindeki yapraklar üste ve yanlara doğru kıvrılmaktadır. Bordürün alt kısmında yer alan ve soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde işlenen yazı şeritleri on satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Ayrıca taşın arka yüzünde ucu sağa kıvrık, alttan üste doğru incelen bir servi ağacı tasvir edilmiştir.

Fot.201 Şahide

Fot.202 Arka yüzü

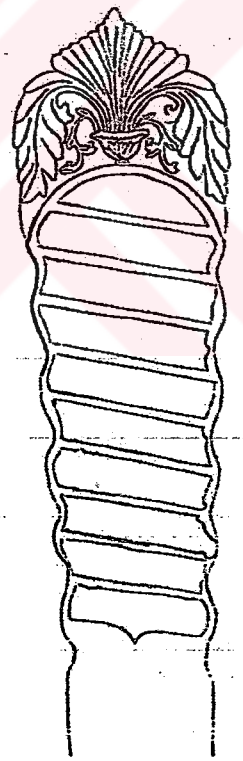

Çiz.175 Şahide

Katalog Örnek No : B-148

Katalog Kroki No : B-29

Fotoğraf No : 203

Çizim No : 176

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1270 / M.1853

Kime Ait Olduğu : Müftüzâde Hâcı Ali zevcesi Emine Hatun

Kitabe :

-Sene 1270
-Müftüzâde Hâcı Ali Zevcesi
-Emine Hatun nidâ'ullahu resed
-Nakd-i ömrünü hakka ihdâ eyledi
-Vird edendi Kul- hûvallahu ehad
-Faniden azm eyledi ukbâya ol
-Nassıyye kâti' mezdallahu es-Samed
-Magfiret dâred ümid ihlasıyla
-Zân yâsin fâtihâ eyle meded
-Eyle şükrü tarihi ola makam
-Zümer-i cennet inşallah Ebed

Yazı : Nesih işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	150 cm.	-	-
Alt	35 cm.	38 cm.	3 cm.
Üst	58 cm.	43 cm.	5 cm.
Kenar	92 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kıvrık dal)ve geometrik (testere dişi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını zikzaklı, yuvarlak kemer biçimini hatırlatan bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafındaki iki köşeden çıkarak üste doğru devam eden stilize edilmiş yapraklar ve dallardan oluşan bir kompozisyon ele alınmıştır. Dallar ve yapraklar yanlara ,üste doğru devam ederek gitmekte ve kıvrılmaktadır. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri onbir satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.203 Şahide

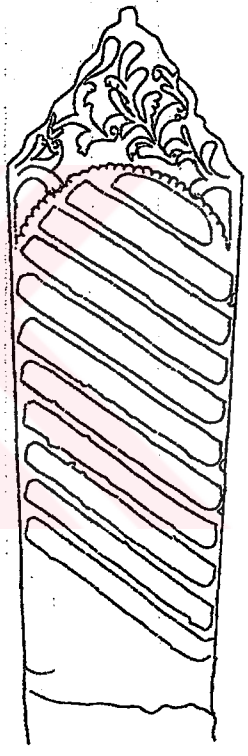

Çiz.176 Şahide

Katalog Örnek No : B-149

Katalog Kroki No : B-71

Fotoğraf No : 204

Çizim No : 177

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1271 / M.1854

Kime Ait Olduğu : Topal Ağâzâde Muhammed Ali Ağâ'nın ehli Aişe

Kitabe :

-Hüve'l-hayy sene 1271
-Topal Ağâzâde
-Muhammed Ali Ağâ'nın ehli
-Aişe rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	97 cm.	-	-
Alt	-	26 cm.	6 cm.
Üst	17 cm.	35 cm.	6,5 cm.
Kenar	80 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden sivri tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün hemen üstünden yükselerek devam eden, bukle haline getirilmiş stilize edilmiş akantus yaprakları göze çarpmaktadır. Bunlar üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak devam etmektedir. Yazı şeritleri soldan

sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dört satır olarak, kabartma halinde verilmiştir. Şahidenin gövdesi lacivert doğal boya ile boyalıdır.

Fot.204 Şahide

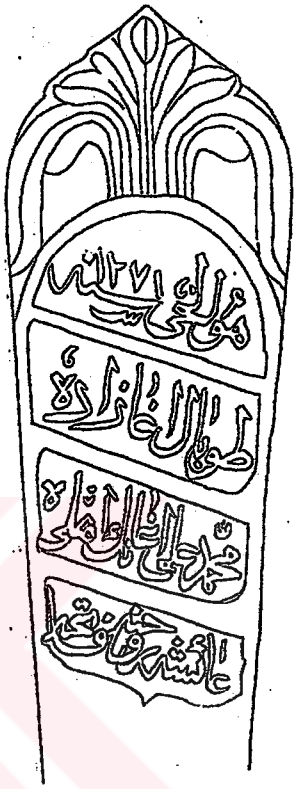

Çiz.177 Şahide

Katalog Örnek No : B-150

Katalog Kroki No : B-27

Fotoğraf No : 205

Çizim No : 178

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1274 / M.1857

Kime Ait Olduğu : Kundakçı Hasan Ali'nin zevcesi Aişe

Kitabe :

-Hüve'l-Hayy Sene 1274
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlahi sen nasib eyle saâdet
-Kundakçı Hasan Ali'nin
-Zevcesi Aişe rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	115 cm.	-	6 cm.
Alt	-	28 cm.	6 cm.
Üst	18 cm.	38 cm.	6 cm.
Kenar	97 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde kısmı ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında stilize edilmiş akantus yapraklarından oluşan

bir kompozisyon yer almaktadır. Yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak gitmektedir. Kitabe silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Taşın gövdesi doğal boya ile boyalıdır.

Fot.205 Şahide

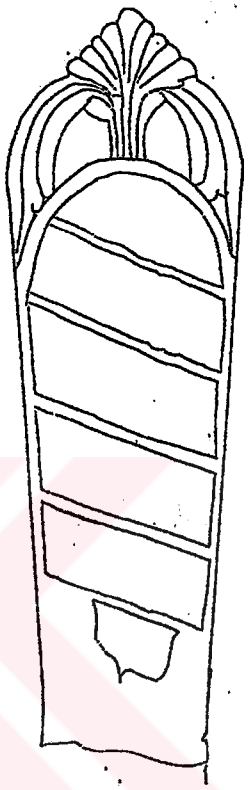

Çiz.178 Şahide

Katalog Örnek No : B-151

Katalog Kroki No : B-95

Fotoğraf No : 206

Çizim No : 179

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1276 / M.1859

Kime Ait Olduğu : Memioğlu Hâcı İsmâil Kerimesi Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1276 Rebiü'l-evvel
-Kimki beni rahmet ile yâd iden
-Bu cihânda anı şad ede
-Memi oğlu Hâcı İsmâil kerimesi
-Hadice rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	106 cm.	-	-
Alt	24 cm.	25 cm.	5,5 cm.
Üst	16 cm.	34 cm.	5 cm.
Kenar	90 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Yerde ve taşa dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında bukle halinde, stilize edilmiş akantus yaprakları üste ve yanlara doğru kıvrılarak, bükülmektedir. Her iki yöne doğru kıvrılan

yaprakların ucunda ikişer tane stilize edilmiş yıldız çiçeği göze çarpmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Fot.206 Şahide

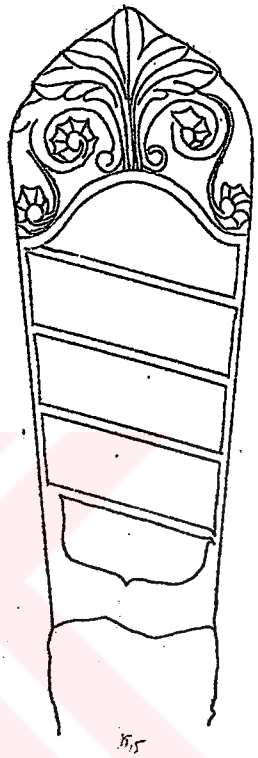

Çiz.179 Şahide

Katalog Örnek No : B-152

Katalog Kroki No : B-225

Fotoğraf No : 207

Çizim No : 180

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1277 / 1860

Kime Ait Olduğu : Kundakçı Ali Ustanın zevcesi Fâtıma Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-hayy fî (RA) sene 1277
-Velâ te'hus bi-isyâni ve kemmi'l-külli noksâni
-Ve Kundakçı Ali ustanın
-Zevcesi Fâtıma Hanım
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam olmakla beraber biraz kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	124 cm.	-	-
Alt	17 cm.	26 cm.	8 cm.
Üst	32 cm.	32 cm.	5,5 cm.
Kenar	92 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, her iki yönden genişleyerek devam eden, sivri tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında stilize edilmiş bir yıldız çiçeği işlenmiş, bu çiçeğin iki yanına ve üstüne bukle haline getirilmiş akantus

yaprakları yerleştirilmiştir. Yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak devam etmektedir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Taşın sağ üst kenarı biraz kırık ve eksiktir.

Fot.207 Şahide

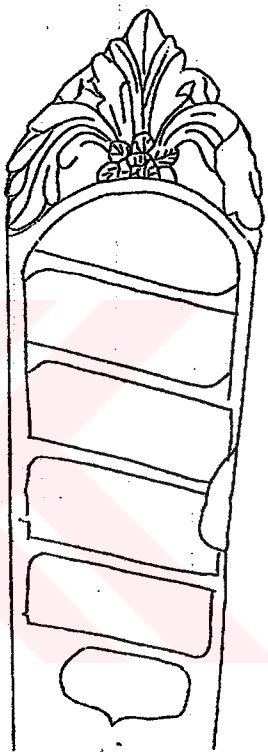

Çiz.180 Şahide

Katalog Örnek No : B-153

Katalog Kroki No : B-203

Fotoğraf No : 208

Çizim No : 181

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1278 / M.1861

Kime Ait Olduğu : Geyvanzâde Halil Efendi mahdumu Muhammed Ali Efendi Validesi

Kitabe :

-Hüve'l-hayyü'llezi lâ-yemut
-La ilahe illallah Muhammedün Resûllullah.
-Müesser oldu bana şehadet
-İlahi sen nasib eyle sa'âdet
-Bula taki resulünden şefâ'at
-Ya îlahî eyle makamın ravzâ-i cennet
-Merhûm mağfûr lehâ Geyvanzâde Halil Efendi
-Mahdûmu Muhammed Ali Efendi validesi rûhuna fâtihâ
-Sene 1278

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Çizgisel ve şematik ele alınmıştır.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	100 cm.	77 cm.	-	-	-	5 cm.
Alt	-	-	31 cm.	32 cm.	6,5 cm.	5 cm.
Üst	12 cm.	12 cm.	35 cm.	34 cm.	6 cm.	5 cm.
Kenar	88 cm.	65 cm.	-	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami) ve geometrik (hilal, testere dişi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru gidildikçe genişleyen formludur. Ayak taşı süssüz ve oldukça sade alınmıştır. Baş taşının tepelik kısmında bir mimari birim, muhtemelen Mescit-i Aksa veya Kubbet'üs Sahra tasvir edilmiş olabilir.

Cami kubbesi üstten yuvarlak , iki yandan yanlara doğru kırılma yaparak genişlemektedir. Kubbesinin içinde tarih kitabesi vardır. Tepeliğin alt sol kısmında dikdörtgen bir panonun içinde altı kollu bir yıldız, en sağda bir hilal, bunların arasında kalan kısımlarda yan yana yuvarlak kemer biçimli dört adet pencere göze çarpmaktadır. Yazı şeridini üst iki yanda testere dişi motifi çevrelemektedir. Kitabe silmeler arasında kalan çerçeveler içinde yedi satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Fot.209 Şahide

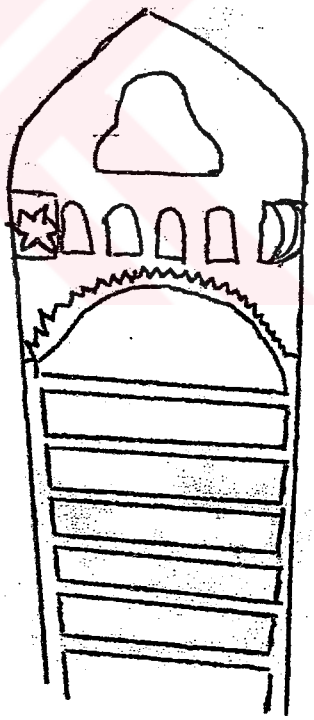

Çiz.181 Şahide

Katalog Örnek No : B-154

Katalog Kroki No : B-93

Fotoğraf No : 209

Çizim No : 182

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1270 ile 1279 arası, M.1853-1862

Kime Ait Olduğu : Mollâ Mustafâ oğlu zevcesi Rukiyye

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefâat müctebâ
-Mollâ Mustafâ oğlu zevcesi Rukiyye rûhuna
-Sene 127..

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	97 cm.	-	5 cm.
Alt	-	33 cm.	5 cm.
Üst	14 cm.	40 cm.	5 cm.
Kenar	83 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (kır çiçeği, küpe, nergis, servi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı üçgen tepeliğinden aşağıya doğru inildikçe daralan bir forma sahiptir. Gövde ile tepelik kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Bu kısımlarda yer alan cami ve çeşitli bitkisel unsurlar kompozisyonu oluşturmaktadır. Taşın üst sağ kısmında alemli, dilimli kubbeli bir cami yer almaktadır. Kubbe düz bir silme üzerindeki kasnağa oturmaktadır. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli üç açıklık bulunmaktadır. Ortada olan dikey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bir kapı, diğerleri de

pencere açıklığıdır. Caminin solunda bir kaide üzerinde yükselen minaresi göze çarpmaktadır. Kaidesinde kapı açıklığı, gövdesinde ve şerefenin üstünde toplam dört adet mazgal pencere açıklığı işlenmiştir. Bir bileziği ve şerefe kapısı vardır. Taşın sol kısmında silme üzerinde yükselen küpe ve nergis çiçekleri üste ve yana doğru kıvrılmaktadır. Minarenin sağında beş yapraklı bir yıldız çiçeği, caminin arkasında birbiri ardınca sıralanmış servi ağaçları tasvir edilmiştir.

Servilerin yerleştiriliş biçimleriyle az da olsa bir derinlik görülmekteyse de , iki boyutlu anlatımdan kurtulamamıştır.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevrelemektedir. Bu bordürün üstündeki iki köşenin içinde stilize edilmiş birer üç yapraklı çiçek betimlenmiştir. Bu bordür alta doğru bir sütunce başlığına oturmaktadır. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde beş satır halinde kabartma görünümlü verilmiştir.

Tarihlendirme : Tarih kısmı eksik ve kırıktır. Ancak tarihin ilk harfi eksik, diğer 27 sayısı göze çarpmakta olup, tarihin son kısmı da eksiktir. Böylece bu mezar taşını XIX.yy.a yani 1853 ile 1862 yılları arasına tarihlemek uygun olabilir.

Fot.209 Şahide

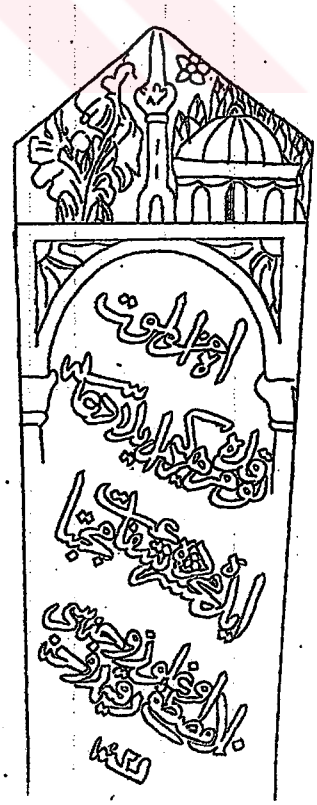

Çiz.182 Şahide

Katalog Örnek No : B-155

Katalog Kroki No : B-125

Fotoğraf No : 210

Çizim No : 183

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1280/M.1863

Kime Ait Olduğu : Hüseyin Efendioğlu El Hâcı Süleyman mahdumu İbrahim Efendi

Kitabe :

-Ah mine'l- mevt
-Sene 1280
-Her kim bu merkade ederse
-Duâ ede mahşerde
-Şefâat Muhammed Mustafâ
-Hüseyin Efendioğlu
-El- Hâcı Süleymân mahdûmu
-İbrâhim Efendi rûhu içün
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	84 cm.	-	10 cm.	
Alt	-	26 cm.	10 cm.	
Üst	25 cm.	27 cm.	10 cm.	
Kenar	59 cm.	-	6 cm.	Çevre
Başlık	15 cm.	20 cm.	20 cm.	65 cm.
Boyun	10 cm.	13 cm.	9 cm.	43 cm.

Kullanılan Malzeme : Taştan yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın oval formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey ve çubuk gibi şekilleri görülen kısa başlıklı bir kavuktur. Bu kavuğun başlığı düz ve taşkın olarak olarak , tek bez tülbent veya destarlı biçimde sarılmıştır.

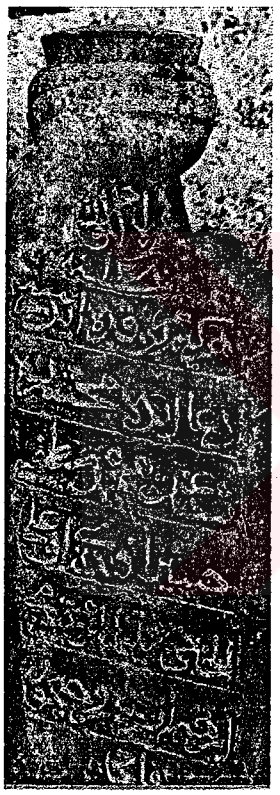

Fot.210 Şahide

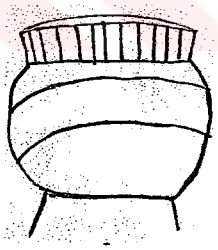

Çiz.183 Başlık

Katalog Örnek No : B-156

Katalog Kroki No : B-11

Fotoğraf No : 211

Çizim No : 184

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1282 / M.1865

Kime Ait Olduğu : Hâcı Muhammed zevcesi Rahime

Kitabe :

-Hüve'l-Hayy sene 1282
-Okuya bir Fâtihâ rahmeten li'l-âlemin
-Durağı cennet ola makamın hemin
-Dodak oğlu Hâcı
-Muhammed zevcesi Rahime
-Rûhuna Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	122 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	22,5 cm.	5,5 cm.
Üst	36 cm.	36 cm.	5,5 cm.
Kenar	86 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında stilize edilmiş yapraklardan oluşan bir tasvir yer almaktadır. Yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak devam etmektedir. Bordürün alt

kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde taşın yüzeyi oyulmuş ve yazı şeritleri altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

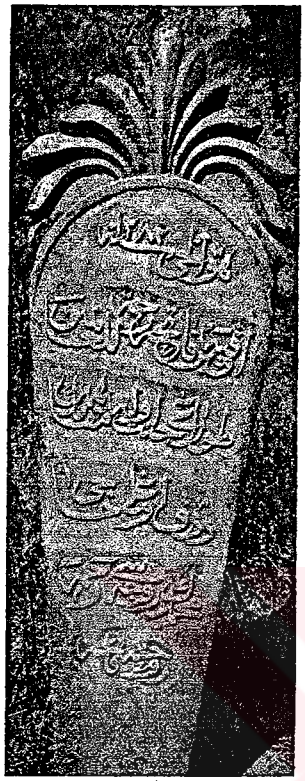

Fot.211 Şahide

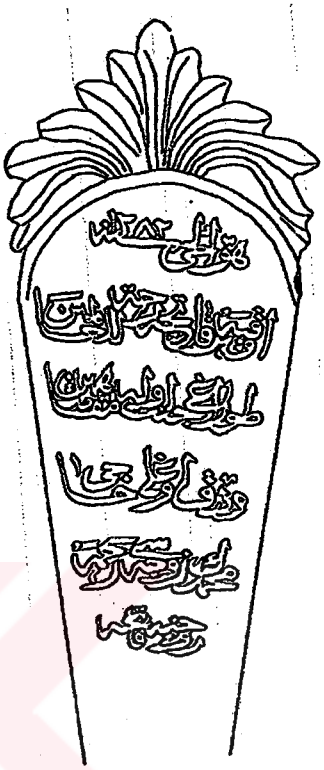

Çiz.184 Şahide

Katalog Örnek No : B-157

Katalog Kroki No : B-60

Fotoğraf No : 212-213

Çizim No : 185-186

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1285 / M.1868

Kime Ait Olduğu : Resûlzâde Hâcı İbrahim

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî sene 1285 / N 26
-Akıbet hali etti bu zâtıda devrânı zaman
-Düşmeni ehli maârifdir felek vermez emân
-Câm-ı mevti nûş edüb dâr-ı fenâdan celali
-Ircı'îye imtisâlen eyledi teslim-i cân
-Rûz-ı mahşerde şefii' olub resûl-i kibriyâ
-Eyleye Mevlâ makamı ravzâ-i huld-ı cinân
-Resûlzâde el-hâc İbrahim rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	127 cm.	130 cm.	-	-	7,5 cm.	7 cm.	
Alt	-	-	32 cm.	30 cm.	7,5 cm.	7 cm.	
Üst	27 cm.	22 cm.	31 cm.	45 cm.	7,5 cm.	7 cm.	
Kenar	100 cm.	108 cm.	-	-	3,5 cm.	2,5 cm.	Çevre
Başlık	17,5 cm.	-	26 cm.	-	15,5 cm.	-	71 cm.
Boyun	10 cm.	-	23-17cm	-	7,5 cm.	-	47 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, kıvrık dal, servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan baş taşı alttan üste doğru genişleyen bir biçimde ele alınmıştır. Süsleme bulunmayan taşta, yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal şekilde verilmiş olup, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma vaziyetinde işlenmiştir.

Ayak taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden sivri tepelikli ayaktaşında alttan üste doğru giderek daralan, ucu sağa doğru kıvrık bir servi ağacı işlenmiştir. Servi ağacının içi laleyi hatırlatan bir motifle taralıdır. Ağacın alt gövdesinin iki yanından çıkan stilize edilmiş dallar, ağaca üç yerde yuvarlak bir şekil oluşturacak bir biçimde alttan ve üstten birnirini keserek en üst uca kadar devam etmektedir. Daldan sarkan çiçekler ve dallar üste, yanlara doğru kıvrılmaktadır.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın formlu olup, başlığın biraz görülen üst kısmı, basık bir biçimdedir.Destar yatay ve sağdan sola doğru diagonal bir biçimde sarıklı başlığı dolanmaktadır.

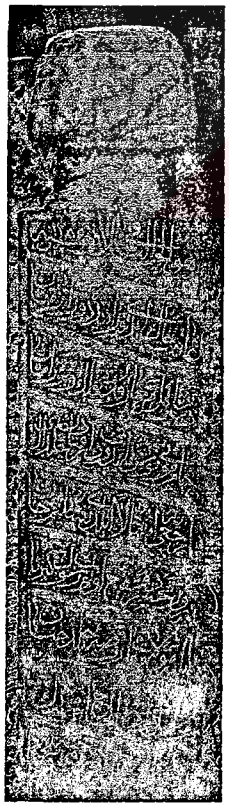

Fot.212 Baş taşı

Fot.213 Ayak taşı

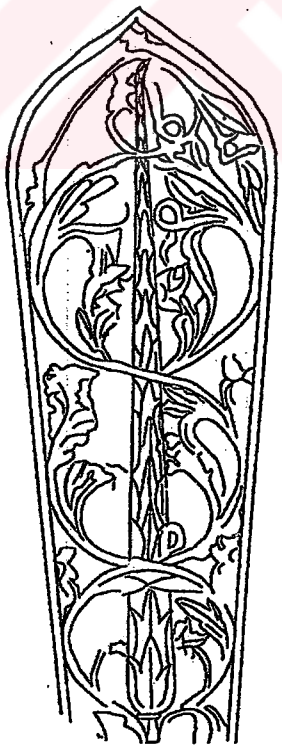

Çiz.185 Ayak taşı

Çiz.186 Başlık

Katalog Örnek No : B-158

Katalog Kroki No : B-230

Fotoğraf No : 214

Çizim No : 187

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1287/M.1870

Kime Ait Olduğu : Sülleli Veli Efendi

Kitabe :

-Sene 1287
-Hüve'l- hayyû'llezi lâ yemût
-Müesser oldu bana şehâdet
-İlahi sen nasib eyle saâdet
-Bulam ta ki resûlünden şefâat
-Sülleli Veli Efendi rûhuna
-Fâtihâ ihsân

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	95 cm.	-	4 cm.	
Alt	-	31 cm.	4 cm.	
Üst	32 cm.	32 cm.	4 cm.	
Kenar	63 cm.	-	-	Çevre
Başlık	24 cm.	25 cm.	14 cm.	70 cm.
Boyun	8 cm.	20 cm.	5 cm.	50 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kır çiçeği), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, üstte ilk satır düz, altta ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Taşın son kitabesinin iki yerinde stilize edilmiş birer çiçek göze çarpmaktadır.

Başlık : Külah alttan üste doğru üçgene yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemektedir. Külahın tepesi ovale yakın formdadır.

Fot.214 Şahide

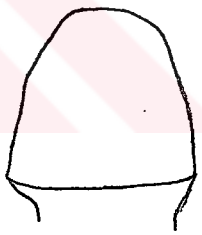

Çiz.187 Başlık

Katalog Örnek No : B-159

Katalog Kroki No : B-73

Fotoğraf No : 215

Çizim No : 188

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1288 / M.1871

Kime Ait Olduğu : Ağâzâde Hâcı Hâfız Muhammed Ali Kerimesi Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1288 Zilhicce 15
-Bu merkade her kim eder du'â
-Ede mahşerden şefa'at-ı mücteba
-Topal Ağâzâde el-hâc Hâfız
-Muhammed Ali Kerimesi Hadice rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	118 cm.	-	-
Alt	-	34 cm.	7 cm.
Üst	24 cm.	46 cm.	6,5 cm.
Kenar	94 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, ayçiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden sivri tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafına irice bir ay çiçeği işlenmiş ve bu çiçeğin üstünde de stilize edilmiş, bukle haline getirilmiş akantus yaprakları

yerleştirilmiştir. Yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak devam etmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma vaziyetinde verilmiştir.

Fot.215 Şahide

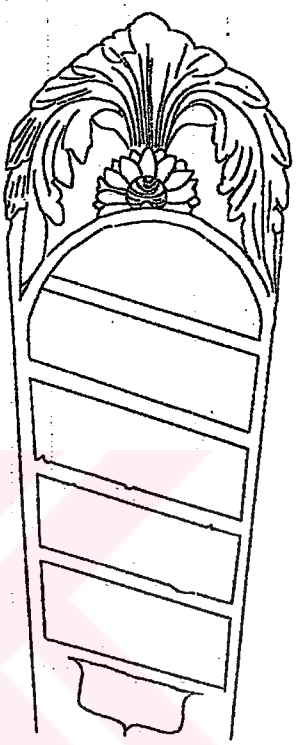

Çiz.190 Şahide

Katalog Örnek No : B-160

Katalog Kroki No : B-79

Fotoğraf No : 216

Çizim No : 189

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1289 / M.1872

Kime Ait Olduğu : Topaçzâde Muhammed Efendi zevcesi Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1289 11 z.
-Gonce-i nergis iken eyvah cellâd-ı ecel
-Zevce-i Muhammed enisin eyledi ömrünü tebâh
-Rışte-i cemiyeti eyler perişan rüzgâr
-Muktezâ-yı âlem-i fâni budur bi-iştibâh
-Pâk tıynet saliha mestûre bir hanım idi
-Ola huriler enis-i merkadi kurb ilâh
-Topaczâde gûlamı Muhammed Efendi
-Zevcesi Ümmü Gülsüm rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	110 cm.	-	6 cm.
Alt	-	28 cm.	6 cm.
Üst	17 cm.	37 cm.	6 cm.
Kenar	93 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus), nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen mezar taşını, yuvarlak kemer biçimli bir bordür sınırlamaktadır. Bu bordürün üstündeki kısıma kaideli bir vazo yerleştirilmiştir. Bu vazonun içinden çıkan stilize edilmiş, bukle haline getirilmiş akantus yaprakları üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak devam etmektedir. Vazonun yüzeyi stilize edilmiş bitkisel unsurlarla bezelidir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

Fot.216 Şahide

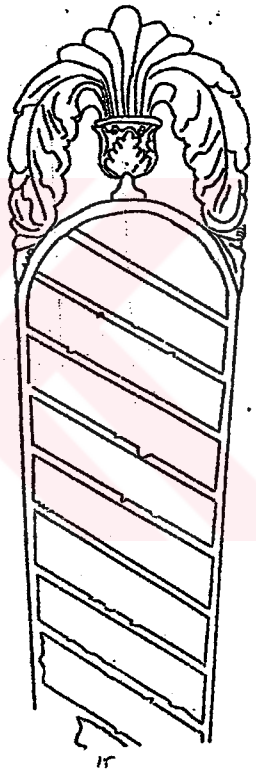

Çiz.189 Şahide

Katalog Örnek No : B- 161

Katalog Kroki No : B-17

Fotoğraf No : 217

Çizim No : 190

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1290 / M.1873

Kime Ait Olduğu : İbrahim Ağâ zevcesi Aişe

Kitabe :

-1290
-Hüve'l-hayy'üllezi lâ yemut
-Ya Muhammed kıl şefaât ümmetindir
-Merhûme mağfûrun lehâ
-Bağcızâde el-Hâc İbrahim
-Ağâ zevcesi Aişe
-Rûhuna Fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	78 cm.	-	5 cm.
Alt	-	28,5 cm.	5 cm.
Üst	15 cm.	30 cm.	5 cm.
Kenar	63 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kır çiçeği, sümbül) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, kenarları her iki yönden C şeklinde dilimli kıvrılmalarla devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafına stilize edilmiş sümbül,

dallar ve yapraklar her iki yönde benzer şekilde sıralanmıştır. Bunun da üstünde ters yuvarlak kemer biçimli bir bordür, onunda üstünde küçük yuvarlak bir bordür ve en üstte de stilize edilmiş çiçekler yer almaktadır. Bordürün alt kısmında yer alan kitabedeki yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde , kabartma görünümlü verilmiştir.

Fot.218 Şahide

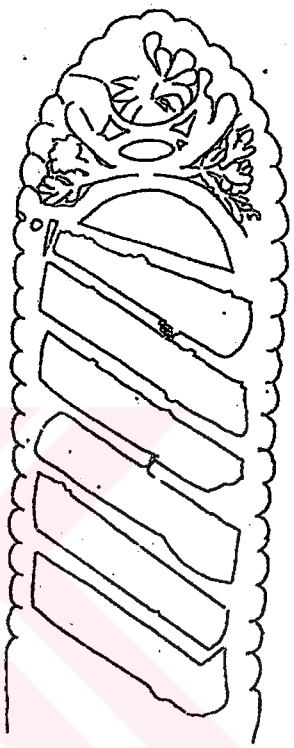

Çiz.190 Şahide

Katalog Örnek No : B-162

Katalog Kroki No : B-170

Fotoğraf No : 218

Çizim No : 191

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1290/M.1873

Kime Ait Olduğu : Firûzoğlu Abdullah Usta

Kitabe :

-Sene 1290
-Hüve'l- hayyû'llezi lâ yemût
-Ya Muhammed kıl şefâat ümmetindir
-Merhûm ve mağfûrun leh
-Firûzoğlu Abdullah
-Ustâ rûhu içün
-Fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	97 cm.	28 cm.	6 cm.	
Alt	-	28 cm.	6 cm.	
Üst	30 cm.	28 cm.	6 cm.	
Kenar	67 cm.	-	-	Çevre
Başlık	19 cm.	23 cm.	19 cm.	72 cm.
Boyun	11 cm.	18 cm.	8 cm.	50 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşı, alttan üste doğru genişleyen bir forma sahiptir. Yazı şeritleri üstte ilk satırda düz, diğerleri de alttan itibaren soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın oval formlu olup, üstten alta doğru genişlemektedir. Fesin biraz görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir.Destar yatay bir şekilde soldan sağa doğru sarıklı fesi dolanmaktadır.

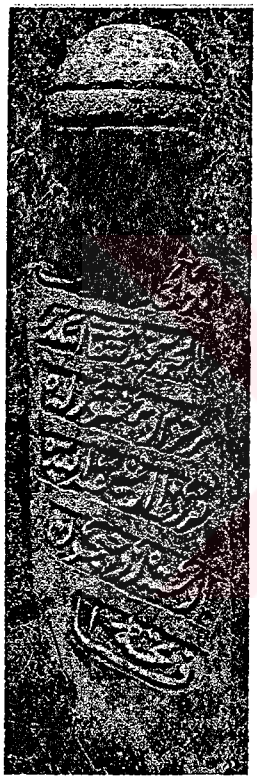

Fot.218 Şahide

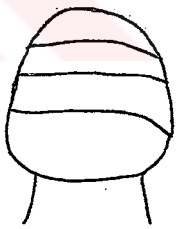

Çiz.191 Başlık

Katalog Örnek No : B-163

Katalog Kroki No : B-26

Fotoğraf No : 219

Çizim No : 192

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1291 / M.1874

Kime Ait Olduğu : Abidin Hoca mahdumu Muhammed zevcesi.....

Kitabe :

-1291
-Hüve'l-hayyû'llezi lâ yemût
-Müesser oldu bana şehâdet
-İlâhi sen nasib eyle saâdet
-Bulam taki resulünden şefâat
-Abidin Hoca mahdumu Muhammed zevcesi
-(kırık)...rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Çizgisel ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	136 cm.	-	5 cm.
Alt	27 cm.	30 cm.	5 cm.
Üst	12 cm.	34 cm.	5 cm.
Kenar	124 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami) ve geometrik (testere dişi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Gövdenin alt kısmı kırılarak ikiye ayrılmış olan taşın, üst kısmı basık üçgen bir tepelikle son bulmaktadır. Tepelik kısmı ile yazı şeridinin bulunduğu

gövde kısmı yatay bir silme ile sınırlandırılmıştır. Üstte üçgen alınlıklı tepeliğinden aşağıya doğru inildikçe genişleyen dikdörtgen gövdeli bir forma sahip olan mezar taşının üst kısmında, kubbesi yatay bir silme üzerine oturan bir mimari birim motifi işlenmiş olup, Mescit-i Aksa'yı veya Kubbet'üs Sahra'yı akla getirmektedir. Kubbenin altındaki cephede yan yana yuvarlak kemerli, içleri boş altı pencere açıklığı yer almaktadır. Kubbenin her iki yanında yer alan pano içinde sağdakinin yarısı kırık olmak üzere birer güneş kursuna benzeyen motif konulmuştur.

Kitabe üstten zikzaklı bir kemer formuyla ayrılmaktadır. Zikzağın bittiği yerden itibaren taşın gövdesinin her iki yan kenarı aşağıya doğru birbirini takip eden yuvarlak kemer formunu andırır bir motifin sıralanmasıyla biçimlendirilmiştir. Yazı silmeler arasındaki çerçeveler içinde, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde verilerek ,yedi satır halinde göze çarpmaktadır.

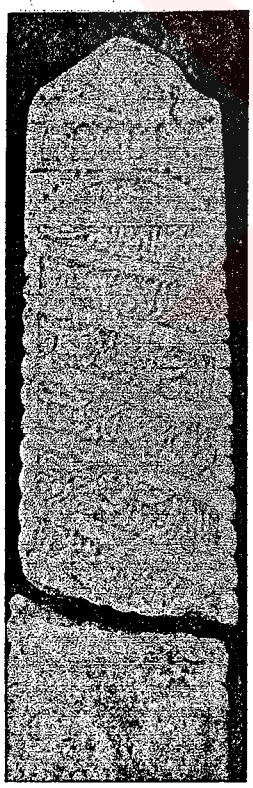

Fot.219 Şahide

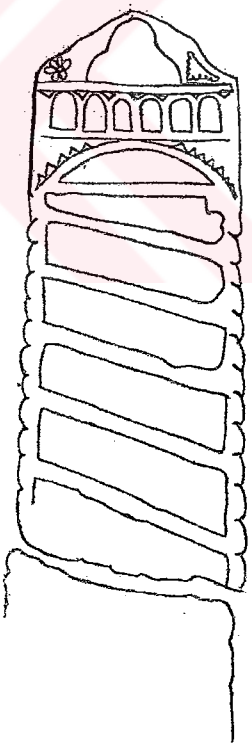

Çiz.192 Şahide

Katalog Örnek No : B-164

Katalog Kroki No : B-6

Fotoğraf No : 220

Çizim No : 193

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1294 / M.1876

Kime Ait Olduğu : Nasûhzâde İsmâil Ağâ Kerimesi Aişe

Kitabe :

-Hüve'l-Hayy Sene 1294
-Nasûhzâde İsmâil
-Ağâ Kerimesi Aişe
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	71 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	23 cm.	5,5 cm.
Üst	28 cm.	27 cm.	5,5 cm.
Kenar	43 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında stilize edilmiş C kıvrımlı yapraklardan oluşan barok karakterli yapraklar üste ve yanlardan aşağıya doğru kıvrılmaktadır. En üstte her iki yönden gelen yapraklar birleşmektedir. Bordürün üstündeki kısımda yer alan

yapraklar kıvrılarak, bükülmektedir. Bordürün alt kısmında, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri dört satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.220 Şahide

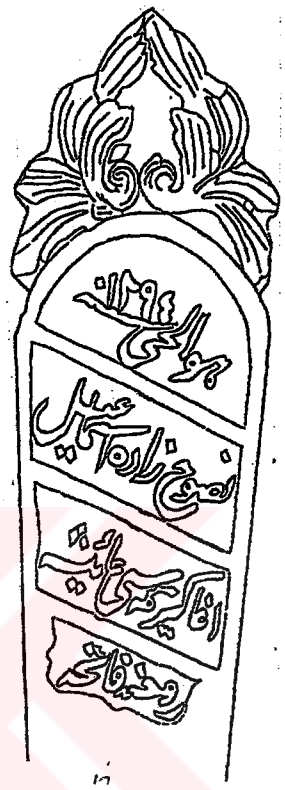

Çiz.193 Şahide

Katalog Örnek No : B-165

Katalog Kroki No : B-36

Fotoğraf No : 221-222

Çizim No :194

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1294 / M.1877

Kime Ait Olduğu : Ahad oğlu Hâcı Mustafâ zevcesi Gülsüm

Kitabe :

-1294
-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Müyesser oldu bana
-Şehadet ilâhî sen
-Nasib eyle şefâ'at
-Bula taki resûlünden şefâat
-el-Merhûmun leha Ahad oğlu Hâcı
-Mustafâ zevcesi Gülsüm rûhuna

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Çizgisel, şematik ve antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	123 cm.	111 cm.	-	-	5,5 cm.	5,5 cm.
Alt	-	-	32 cm.	32 cm.	5,5 cm.	5,5 cm.
Üst	11 cm.	17 cm.	35 cm.	36 cm.	5,5 cm.	5,5 cm.
Kenar	112 cm.	94 cm.	-	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (horoz ibiği, servi) ve geometrik (hilal, testere dişi, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alttan üste doğru gidildikçe genişleyen, sivri üçgen bir tepelikle son bulan mezar taşının tepelik kısmında Mescit-i Aksa'yı veya Kubbet'üs

Sahra'yı akla getiren bir mimari birim yer almaktadır. Caminin kubbesi üstte yuvarlak, iki yandan kavis yaparak inen ve genişleyen bir biçime sahiptir. Kubbenin altındaki kısımda, solda bir pano içinde altı kollu bir yıldız, solda da bir hilal vardır. Soldaki biraz daha büyük olmak üzere yan yana dört adet yuvarlak pencere açıklığı göze çarpmaktadır. Tasvirin hemen altında yazının üstünde yuvarlak bir kavis çizen testere dişi motifi bulunmaktadır.

İlk satır düz, diğerleri çok az, soldan sağa doğru meyillidir. Yazı şeridi silmelerin arasında kalan çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Taşın gövdeden alt kısma kadar olan kenarları birbirini takip eden küçük yuvarlak kemer formludur.

Ayak taşı ise; baştaşı gibi dikdörtgen gövdeli bir biçime sahiptir. Sivri bir tepelikle son bulmaktadır. Taşın yüzeyinde oldukça şematik olarak boydan boya bir servi ağacı, son derece yüzeysel ve çizgici bir üslupla ele alınmıştır. Servi ağacı taşın aşağısından yukarı doğru gidildikçe, genişleyen formludur. Ağacın gövdesinden her iki yöne doğru dalları ve horoz ibiği çiçeği çıkmaktadır. Süslemesi şematik ve neredeyse belli değildir.

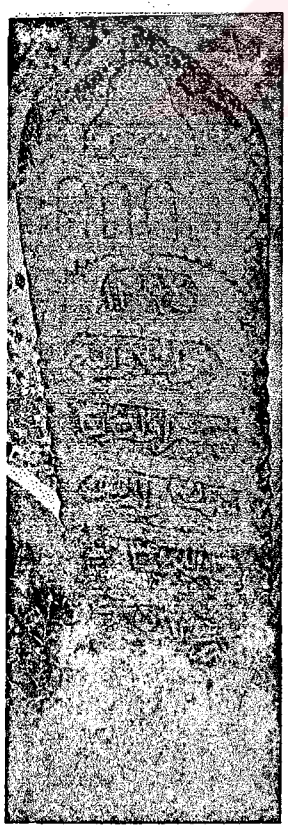

Fot.221 Baş taşı

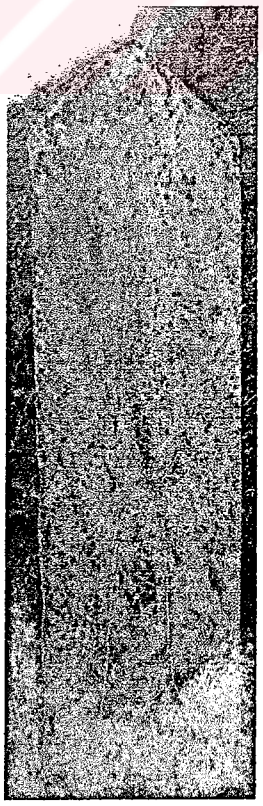

Fot.222 Ayak taşı

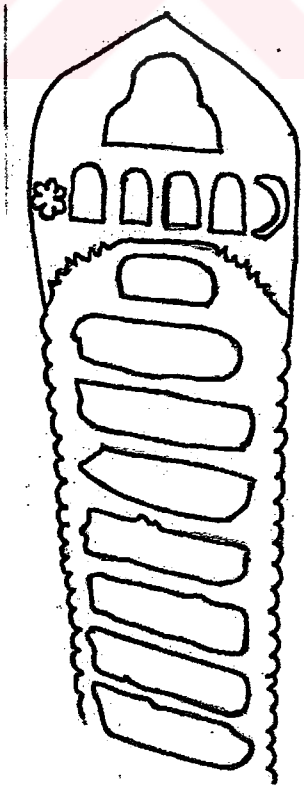

Çiz.194 Baş taşı

Katalog Örnek No : B-166

Katalog Kroki No : B-188

Fotoğraf No : 223

Çizim No : 195

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1294/M.1877

Kime Ait Olduğu : Kadayıfçızade Hâcı Hâfız Muhammed

Kitabe :

-Sene 294
-Hüve'l- hayyü'l- Bâkî
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede şefâat Muhammed Mustafâ
-Kadayıfçıoğlu Hâcı Hâfız Muhammed

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	78 cm.	25 cm.	5 cm.	
Alt	-	25 cm.	5 cm.	
Üst	23 cm.	25 cm.	5 cm.	
Kenar	55 cm.	-	-	Çevre
Başlık	13 cm.	22 cm.	19 cm.	65 cm.
Boyun	10 cm.	14 cm.	6 cm.	39 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) , geometrik (yıldız) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru düz bir şekilde, yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde, altı satır halinde kabartma

vaziyetinde verilmiştir. Taşın gövdesinin beşinci satırında bir yıldız motifi ele alınmıştır.

Başlık : Başlık alttan üste doğru ovale yakın formlu olup, başlığın biraz görülen üst kısmı yuvarlak kemer biçimindedir.Destar yatay bir şekilde sarılmış fakat sarığın iki dilimi sol üst yandan sağ alt yana doğru atılmıştır.

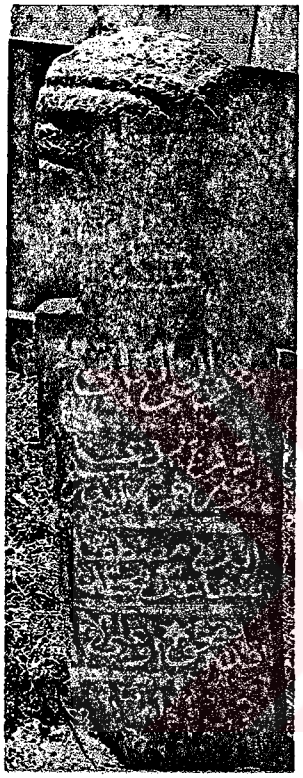

Fot.223 Şahide

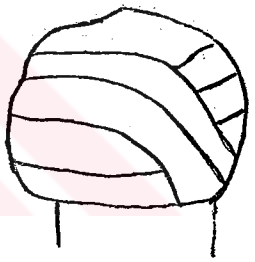

Çiz.195 Başlık

Katalog Örnek No : B-167

Katalog Kroki No : B-191

Fotoğraf No : 224

Çizim No : 196

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1294 / M.1877

Kime Ait Olduğu : Kasterzâde Hâcı Ahmed Ağâ'nın zevcesi Aişe Sıddıka Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-hayyu'l-Bâkî sene 1294
-Çün buyurdu küllü nefsin zâikatü'l-mevt
-Leyse lehu da dağı dâvetu'l-mevt
-İlâc-ı ettiba kârgir neyafet
-Eyledi azm-i dari'l- karar müsteinan li-mağfiret
-Kasterzâde Hâcı Ahmed Ağâ'nın
-Zevcesi Aişe sıddıka
-Hanım rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	122 cm.	-	7 cm.
Alt	-	27 cm.	7 cm.
Üst	54-31 cm.	44-38 cm.	7 cm.
Kenar	68-91 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, kıvrık dal, lale, nergis) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafındaki merkeze nergis yerleştirilmiş ve bu çiçeğin iki yanına dekoratif biçimde ele alınmış birer lale işlenmiştir. Bu lalelerden çıkan, bir kaç sıra halinde giden yaprak ve dallar üstte bir halka oluşturmuşlardır. Bu halkanın tam ortasında haşhaş veya nar motifi konmuştur. Halkanın alttan gövdeyle birleştiği iki tarafta stilize edilmiş S ve C kıvrımlı yapraklar karşılıklı olarak dizilmiştir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Mezar taşı kırık ve yerde olup, ağaca dayalı vaziyettedir.

Fot.224 Şahide

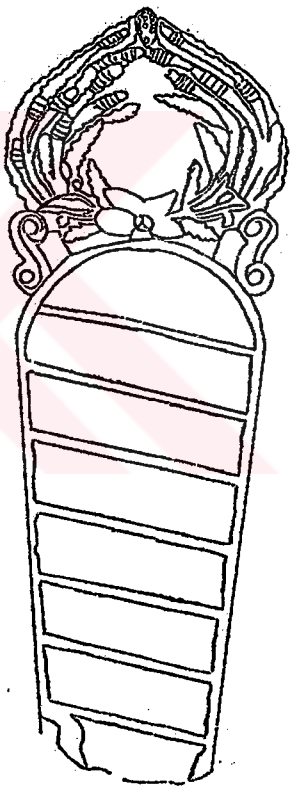

Çiz.196 Şahide

Katalog Örnek No : B-168

Katalog Kroki No : B-229

Fotoğraf No : 225

Çizim No : 197

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1297 / M.1880

Kime Ait Olduğu : Hâcı İbrahim Efendi zevcesi Hadice

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt sene 1297
-On se.....
-Merhûme ve mağfûrun lehâ
-Ahzehuyzâde el-hâc
-İbrahim efendi zevcesi
-Hadice rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	103 cm.	-	4,5 cm.
Alt	-	25 cm.	4,5 cm.
Üst	25 cm.	35 cm.	4,5 cm.
Kenar	78 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir silme

ayırmaktadır. Bu silmenin üstünde bir gül ve gülün üstünde bukle haline getirilerek üste, yanlara doğru kıvrılan akantus yaprakları göze çarpmaktadır.

Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir biçimde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

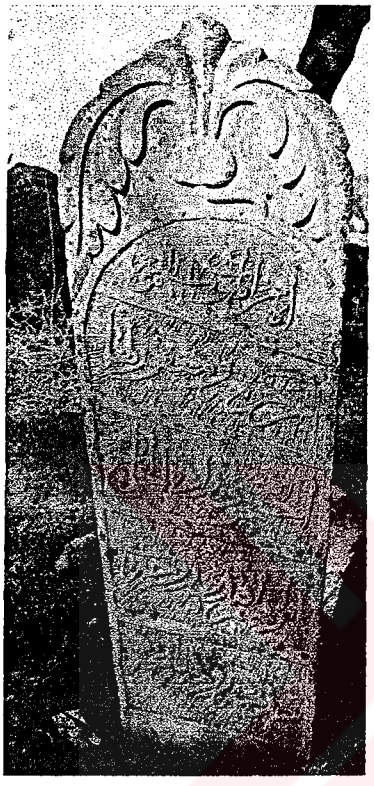

Fot.225 Şahide

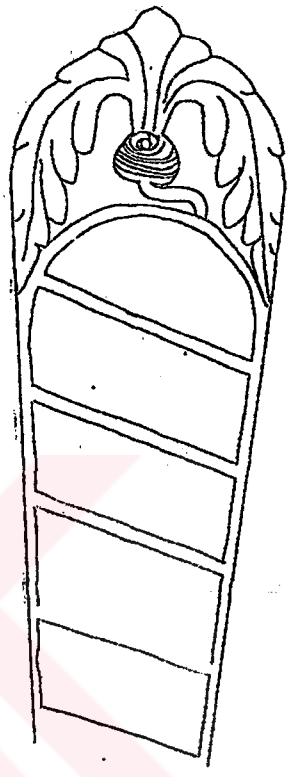

Çiz.197 Şahide

Katalog Örnek No : B-169

Katalog Kroki No : B-211

Fotoğraf No : 226

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1299 / M.1882

Kime Ait Olduğu : Hâcı Musazâde Hâfız Süleyman zevcesi Hadice Monlâ

Kitabe :

-Sene 1299
-Hüve'l-hayyü'l-Bâkî
-La îlahe illâ ente
-Ya rab kıl beni mağfiret
-Ümidim Yâ Resûllullah şefaât
-Hâcı Musazâde
-Hâfız Süleyman zevcesi
-Hadice monlâ ruhuna

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	100 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	31,5-28 cm.	6,5 cm.
Üst	18 cm.	32,5 cm.	6,5 cm.
Kenar	82 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği) ve geometrik (testere dişi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden, C şeklinde kıvrılmalarla devam eden, dilimli mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bordürün üst kenarı testere dişi gibi tırtıllıdır. Bu bordürün üst tarafında stilize edilmiş yapraklar ve bir kır çiçeğinden oluşan bir kompozisyon yer almaktadır. Yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak gitmektedir. Kitabe yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Taşın gövdesi yeşil doğal boya ile boyalıdır.

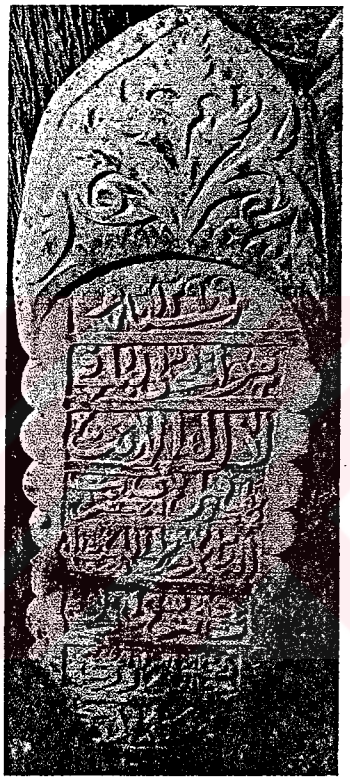

Fot.226 Şahide

Katalog Örnek No : B-170

Katalog Kroki No : B-192

Fotoğraf No : 227

Çizim No : 198

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1300 / M.1882

Kime Ait Olduğu : Kaster oğlu Abdullah Ağâ zevcesi Züleyhâ Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Sene 1300 Gûrre-i safer
-Ziyaretden murad bir duâdır
-Bugün bana ise yarın sanadır
-Kaster oğlu Abdullah
-Ağâ zevcesi Züleyhâ Hanım
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat ağaca dayalı vaziyettedir.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	114 cm.	-	-
Alt	19 cm.	27 cm.	7 cm.
Üst	19 cm.	31 cm.	6,5 cm.
Kenar	95 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı sivri bir tepelikten inildikçe daralan bir forma sahiptir. Taşın üst kısmında bitkisel unsurlar konu edilmiştir. Tepeliğin orta kısmında bir

vazoya benzetilmiş ve palmeti de andıran üç yapraktan çıkan akantus üste, sağa ve sola doğru giderek kıvrılmaktadır.

Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Kitabe soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

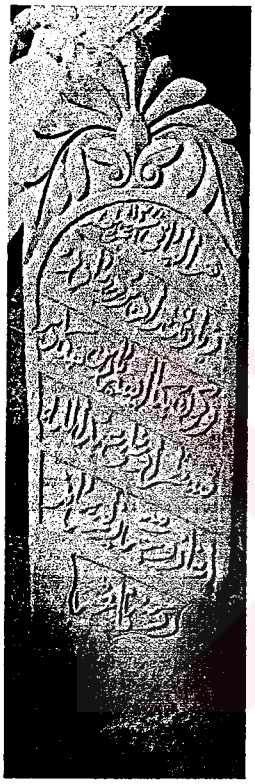

Fot.227 Şahide

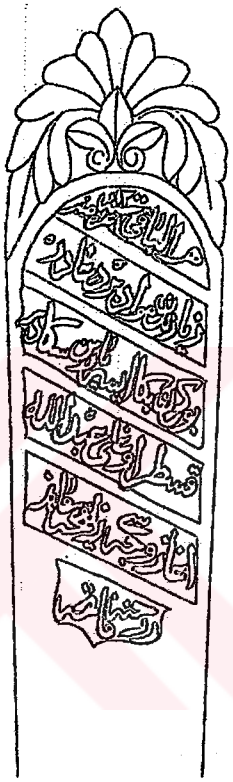

Çiz.198 Şahide

Katalog Örnek No : B-171

Katalog Kroki No : B-24

Fotoğraf No : 228

Çizim No : 199

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1301 / M.1883

Kime Ait Olduğu : Osman zevcesi Nazife

Kitabe :

-Sene 1301
-el-Veda' fani cihânda tûl-ı ömr sürmedim
-İrcıî emrin duyunca azimet-i hudâ eyledim
-Merhûme magfûrun lehâ
-el-Hâcı Hoşab oğlu
-Osman zevcesi
-Nazife rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat taşa dayalı durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	141 cm.	-	-
Alt	35 cm.	33-30 cm.	9 cm.
Üst	10 cm.	34 cm.	8 cm.
Kenar	131 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) ve geometrik (testere dişi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden, C şeklinde kıvrılmalarla devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında stilize edilmiş yapraklardan oluşan bir kompozisyon yer almaktadır. Yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak gitmektedir. Yazı şeridini ayıran bordürün üst yüzünü bir zikzak veya testere dişini andıran bir motif çevirmektedir.

Kitabe yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Taşın gövdesi kök boya ile boyalıdır. Fakat boyası neredeyse silinmiştir.

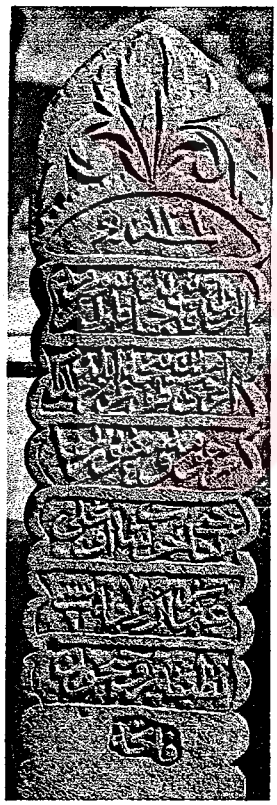

Fot.228 Şahide

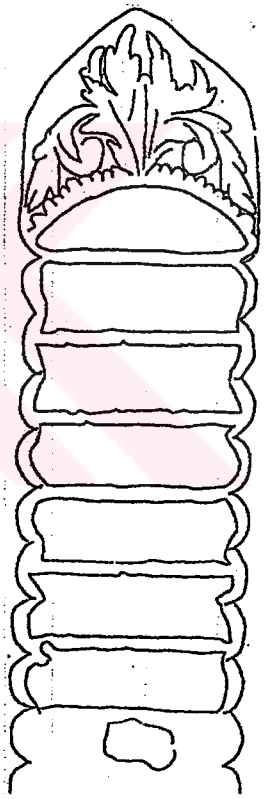

Çiz.199 Şahide

Katalog Örnek No : B-172

Katalog Kroki No : B-28

Fotoğraf No : 229-230

Çizim No : 200-201

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1303 / M.1885

Kime Ait Olduğu : Müftüzâde Hâfız Muhammed Efendi zevcesi Aişe

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1303
-Emr etti hüda eyledi fermân
-Erişdi ecel vermedi emân
-Dünyada gençliğime doymadım hemân
-Ahirette mağfiret eyleye rahman
-Müftüzâde Hâfız Muhammed
-Efendi Zevcesi Aişe
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	143 cm.	-	6 cm.
Alt	24 cm.	30 cm.	6 cm.
Üst	18 cm.	37 cm.	6 cm.
Kenar	125 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, servi), nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve başka bir mezar taşına dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik

kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında kaideli bir vazo içerisinden yükselen stilize edilmiş yapraklar ve ikişer tane gül goncası yer almaktadır. Vazonun gövdesi bitkisel bezemeli olup, vazodan çıkan dallar üste ve yanlara doğru kıvrılmaktadır. Bordürün alt kısmında, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Gövde kısmı kök boya ile boyalıdır.

Ayak taşı : Üstten alta doğru gidildikçe daralan bir görünüm arzeden mezar taşının yüzeyinde üst ucu sağa doğru kıvrık , aşagıdan yukarıya daralan formlu olan bir servi ağacı kazılarak işlenmiştir.

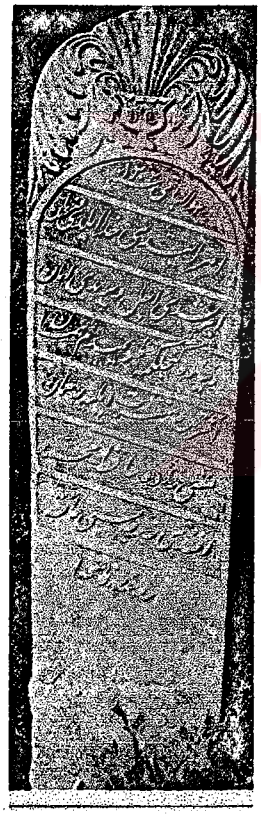

Fot.229 Baş taşı

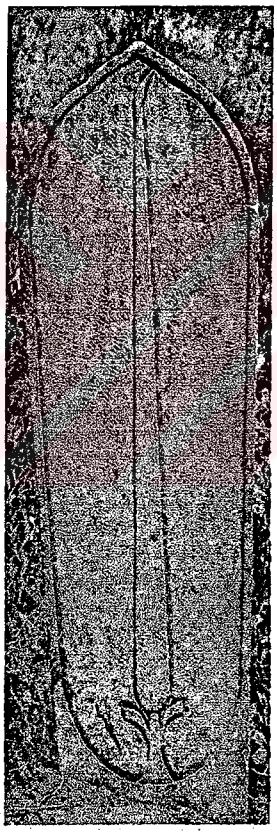

Fot.230 Ayak taşı

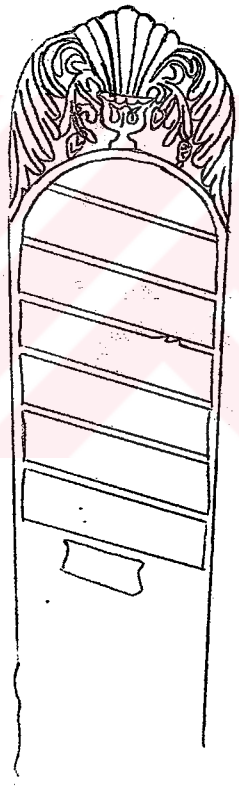

Çiz.200 Baş taşı

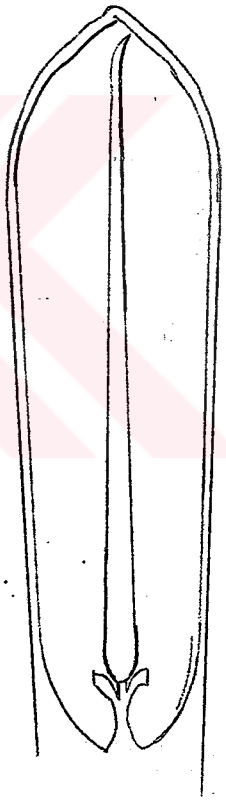

Çiz.201 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-173

Katalog Kroki No : B-133

Fotoğraf No : 231-232

Çizim No : 202-203

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1305 / M.1887

Kime Ait Olduğu : Güzel oğlu Muhammed Kerimesi Şerife

Kitabe :

-Sene 1305 Hüve'l-Bâkî
-Ah ile zâr kılarım gençliğime doymadım
-Hasreta fâni cihanda bir sefâ sürmedim
-Takdiri hudâ böyle imiş ta ezelden bilemedim
-Güzel oğlu Muhammed kerimesi
-Şerife rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	85 cm.	90 cm.	-	-	4,5 cm.	4 cm.
Alt	-	-	28 cm.	27 cm.	4,5 cm.	4 cm.
Üst	15 cm.	18 cm.	32 cm.	31 cm.	4,5 cm.	4 cm.
Kenar	70 cm.	72 cm.	-	-	3 cm.	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kalla, kasımpatı, kır çiçeği, lale, yaprak), nesneli (takı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar baş taşının, gövde ile tepelik kısmını kavis yaparak giden bir

bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üstünde bir gerdanlık ve gerdanlıktan sarkan madalyon, iki yanda birer lale bulunmaktadır. Üstte karşılıklı C kıvrımı yapan kenarları tırtıklı ve akantusu hatırlatan bir yaprak ile taşın kırık oluşu nedeniyle seçilemeyen başka bir çiçek motifi yer almaktadır. Bordürün alt kısmında ise; silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Ayak taşı : Alttan üste doğru genişleyen mezar taşının gövdesinde ucu sola doğru kıvrık ve gövdesinden karşılıklı olarak çıkan dal içinde bir yaprak görünümlü kalla ve kasımpatıyı andırır bir çiçek tasvir edilmiştir. Taşın tepelik kısmını gövdeden ince bir kontür ayırmaktadır. Tepelik kısmında uçları kıvrılarak bükülmüş, üste ve yanlara doğru çıkan stilize edilmiş yapraklar göze çarpmaktadır.

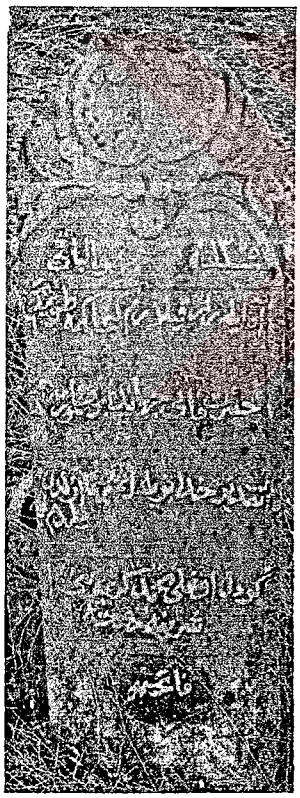

Fot.231 Baş taşı

Fot.232 Ayak taşı

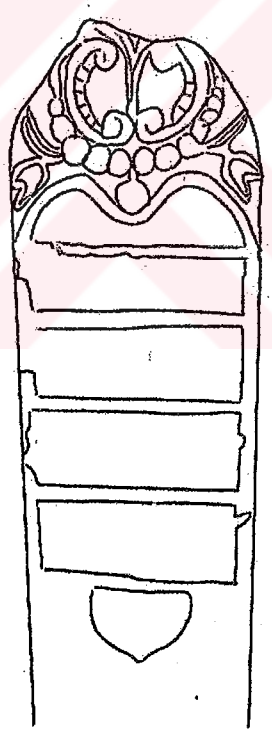

Çiz.202 Baş taşı

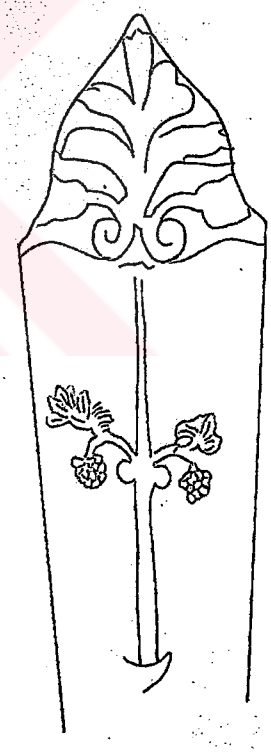

Çiz.203 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-174

Katalog Kroki No : B-151

Fotoğraf No : 233

Çizim No : 204

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1306 / M.1888

Kime Ait Olduğu : Pehlivanzâde Muhammed Cemal Efendi halilesi Aişe Hanım

Kitabe :

-Saferu'l-hayr
-fî 17 sene 1306
-Bu bâğ-ı alem içre sürmedim asla safâ
-Genç yaşımda meskenim oldu dâr-ı bekâ
-Nagahân ırcı'î emri erince semime
-Terk edüb fâni cihânı ettim azm-i eyledim hudâ
-Pehlivanzâde Muhammed Cemâl
-Efendi halilesi merhûme
-Aişe hanım rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	126 cm.	-	6 cm.
Alt	-	31 cm.	6 cm.
Üst	17 cm.	35 cm.	6 cm.
Kenar	109 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (küpe), nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru dikdörtgen gövdeli bir form arz eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında kaideli, iki kulplu, gövdesi çizgilerle taralı, bir vazo yer almaktadır. Bu vazonun içerisinden üste doğru yükselen ve her iki yöne doğru aşağıya inen dallar ve her dalın üzerine bulunan sekiz yapraklı stilize edilmiş birer küpe çiçeği konu edilmiştir. Bordürün alt kısmında ise; soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri dokuz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

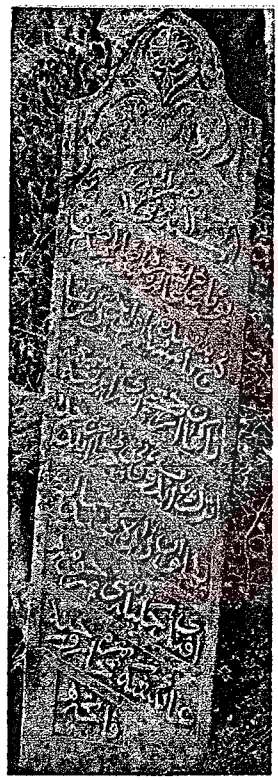

Fot.233 Şahide

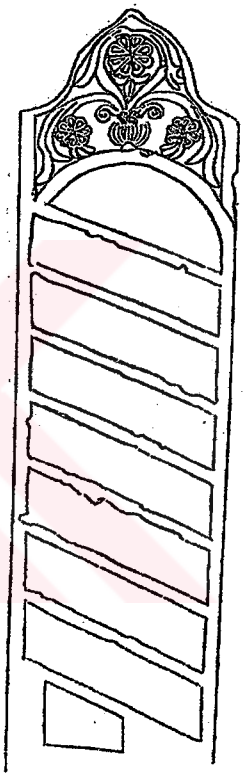

Çiz.204 Şahide

Katalog Örnek No : B-175

Katalog Kroki No : B-58

Fotoğraf No : 234

Çizim No : 205

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1308 / M.1890

Kime Ait Olduğu : Resulzâde Hâcı İbrahim Ağâ zevcesi Aişe Hanım

Kitabe :

-Sene 1308
-Beni kıl mağfiret ya rabb-ı yezdân
-Bi-hakk-ı 'arş-ı 'azam nûr-ı Kur'an
-Gelüb kabrime ziyaret eden insân
-Eylesün rûhuma bir fâtihâ ihsân
-Merhûme ve mağfiretûn lehâ
-Resûlzâde el-hâc
-İbrahim Ağâ zevcesi
-Aişe Hanımın
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	137 cm.	-	7 cm.
Alt	-	30 cm.	7 cm.
Üst	31 cm.	37 cm.	7 cm.
Kenar	106 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kıvrık dal, küpe) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmını, yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında stilize edilmiş dallar, yapraklar ve üç adet küpe çiçeğini hatırlatan bitkisel unsurlar göze çarpmaktadır. Dallar ve yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılma yaparak bükülmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.234 Şahide

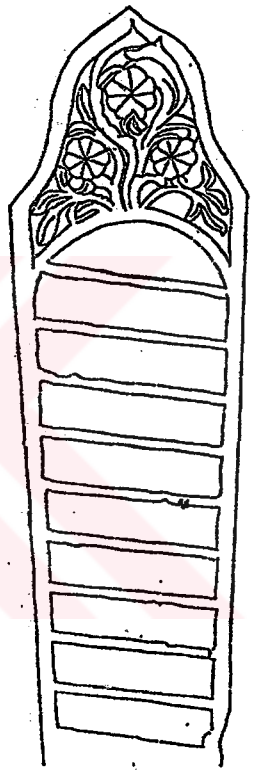

Çiz.205 Şahide

Katalog Örnek No : B-176

Katalog Kroki No : B-76

Fotoğraf No : 235-236

Çizim No : 206-207

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1309 / M.1891

Kime Ait Olduğu : Topal Ağâzâde Hâcı Muhammed Ali Efendi zevcesi Hâcı Aişe Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1309
-Layık mağfiret Hazret gufrân olsun
-Devleti nâ-mütehâniye sezâvâr olsun
-Hil'at-ı Fahiresi dâmen afv settâr
-Rûh-ı pakine gıda lezzet-i didâr olsun
-Merkad-ı pâkin edüb şemi'i ruşen
-Meşhed-i tahiresi müstağrak-ı envâr olsun
-Topal Ağâzâde Hâcı Hâfız Muhammed Ali
-Efendi zevcesi Hâcı Aişe Hanım

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Baş taşı kırık, ayak taşı sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	114 cm.	97 cm.	-	-	5,5 cm.	5,5 cm.
Alt	-	-	31 cm.	27 cm.	5,5 cm.	5,5 cm.
Üst	19 cm.	19 cm.	39 cm.	33 cm.	5,5 cm.	5,5 cm.
Kenar	95 cm.	78 cm.	-	-	3 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kalla, kıvrık dal, küpe, mimoza, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Baş taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru, her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafındaki merkezden çıkan ,dekoratif anlayışla yapılmış dallar, stilize küpe çiçekleri ve yapraklar göze çarpmaktadır. Stilize edilmiş S ve C kıvrımlı , barok karakterli yapraklar ve dallar iç içe geçmiş durumda birbirlerine simetri olabilecek şekilde göze çarpmakta ve iki yöne doğru kıvrılma yapmaktadır.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Gövdesinin alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Ayak taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının gövdesinde alttan üste doğru devam eden ve ucu sağa doğru kıvrık bir servi ağacı konu edilmiştir. Servi ağacının gövdesinin alt iki kısmından çıkan birer dal kıvrılarak en üst kısma doğru yükselmektedir. Bu dallar birbirine benzer şekilde ele alınmış olup, dalların üzerinde altışar adet mimoza ile beşer kalla tasvir edilmiştir.

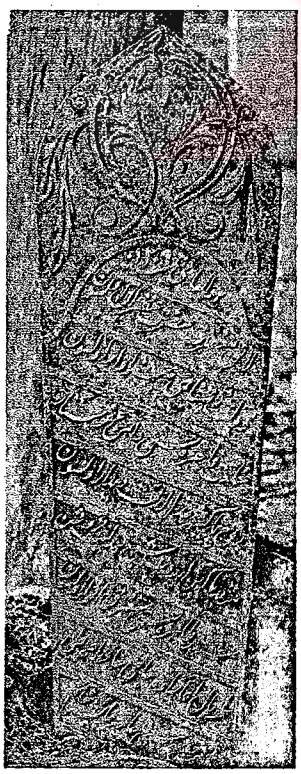

Fot.235 Baş taşı

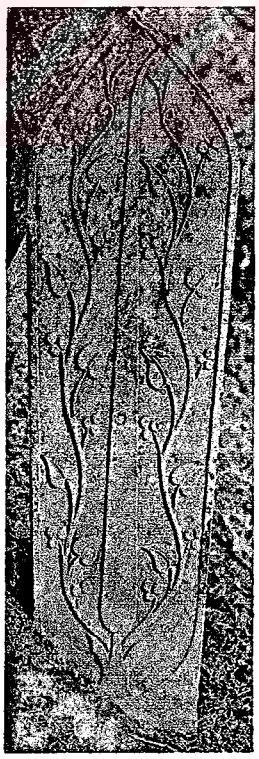

Fot.236 Ayak taşı

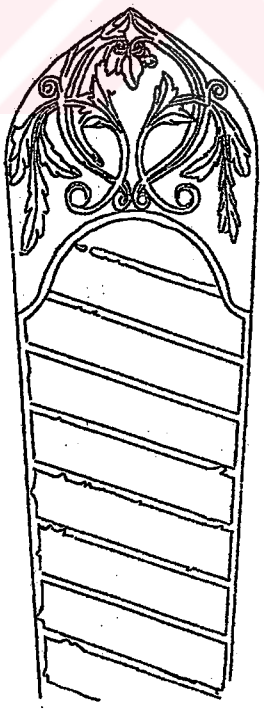

Çiz.206 Baş taşı

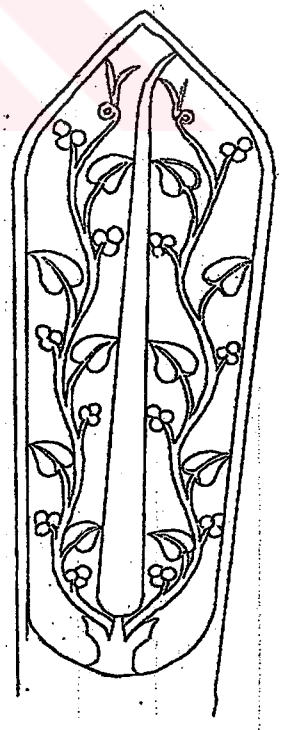

Çiz.208 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-177

Katalog Kroki No : B-204

Fotoğraf No : 237

Çizim No : 208

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1309 / M.1891

Kime Ait Olduğu : Yağcıoğlu Muhammed Ali zevcesi Fâtıma Hanım

Kitabe :

-Sene 1309
-Genç yaşta eyledim azm ü bekâ
-Sen şefi' ol Ya Muhammed Mustafa
-Yağcıoğlu Muhammed Ali zevcesi
-Merhûme Fâtıma Hanım rûhuna

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	88 cm.	-	8 cm.
Alt	-	25 cm.	8 cm.
Üst	12 cm.	32 cm.	8 cm.
Kenar	76 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, lale) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında bir vazoya benzetilmeye çalışılmış, ağaçtan çıkan akantusu akla getiren, kenarı tırtıklı yapraklar karşılıklı olarak

yanlardan aşağıya doğru inmektedir. Ağacın üst tarafında irice bir çiçek ve bu çiçeğin iki yanında daldan çıkan laleyi hatırlatan birer çiçek daha göze çarpmaktadır. Vazoyu hatırlatan ağacın alt kısmında türü belli olmayan başka bir kır çiçeği daha yer almaktadır.

Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma vaziyetinde verilmiştir.

Fot.237 Şahide

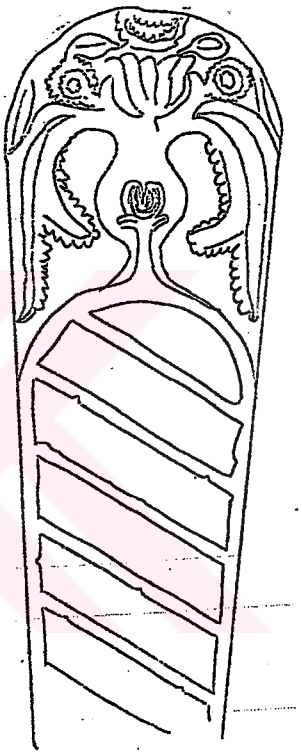

Çiz.208 Şahide

Katalog Örnek No : B-178

Katalog Kroki No : B-102

Fotoğraf No : 238

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1310 / M.1892

Kime Ait Olduğu : Şerife Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1310
-Ah ile zâr kılam gençliğime doymadım
-Hasretâ fâni cihânda tûl-ı ömr sürmedim
-Derdime derman aradım bir ilâc bulamadım
-Takdir böyle imiş.....bilmedim
-Merhûme Şerife rûhu içün
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	152 cm.	-	7 cm.
Alt	20 cm.	26 cm.	7 cm.
Üst	43 cm.	33 cm.	7 cm.
Kenar	109 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus), nesneli (takı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik, eksik ve kırık durumda olan mezar taşı alt kısımdan üst kısma kadar genişleyerek devam etmektedir. Taşın tepelik kısmında gelin başını hatırlatan unsurlar göze çarpmaktadır. Stilize edilmiş akantus yaprakları bukle haline

getirilmiş, üste ve yanlara doğru kıvrılmıştır. Akantus yapraklarının alttan kıvrılarak sona erdiği yerden bir gerdanlık motifi çıkmakta ve bu gerdanlığın ortasından madolyon şeklinde bir takı aşağıya doğru sallanmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir.

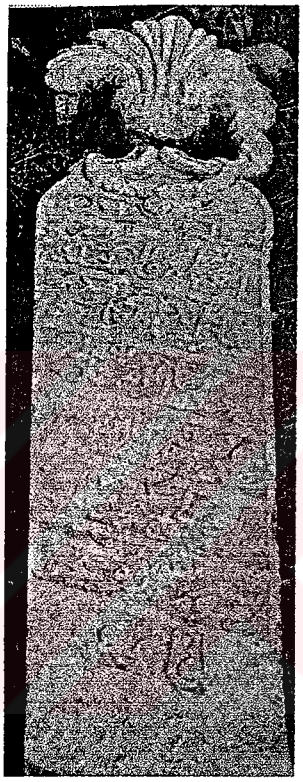

Fot.238 Şahide

Katalog Örnek No : B-179

Katalog Kroki No : B-119

Fotoğraf No : 239

Çizim No : 209

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1310/M.1892

Kime Ait Olduğu : Hâcı Hâlil Ağâ'nın oğlu

Kitabe :

-Sene 1310
-Müesser oldu bana şehâdet
-İlahi sen nasîb eyle saâdet
-Bulam taki resûlünden şefâat
-Merhûm ve mağfûrun leh
-Hâcı Hâlîl Ağâ'nın
-Oğlu rûhu içün

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	103 cm.	-	7 cm.	
Alt	-	29 cm.	7 cm.	
Üst	30 cm.	30 cm.	7 cm.	
Kenar	73 cm.	-	-	Çevre
Başlık	20 cm.	32 cm.	18 cm.	85 cm.
Boyun	10 cm.	15-23 cm.	6 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde , silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde ve toprak üzerinde görünen yüzeyinde yedi satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru oval formlu olup, başlığın biraz görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir. Destar yatay ve sağdan sola doğru diagonal bir biçimde sarıklı başlığı dolanmaktadır.

Fot.239 Şahide

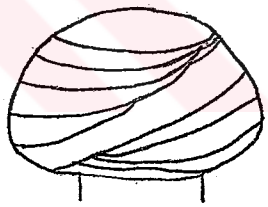

Çiz.209 Başlık

Katalog Örnek No : B-180

Katalog Kroki No : B-146

Fotoğraf No : 240-241

Çizim No : 210-211

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1310 / M.1892

Kime Ait Olduğu : Pehlivanzâde Hâcı Muhammed Ağâ Kerimesi Fâtıma Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1310 fî 10 zi
-Beni kıl mağfiret Yezdân
-Bi-hakk ismin kel-gufrân
-Pehlivanzâde Hâcı Muhammed Ağâ
-Kerimesi Fâtıma Hanım
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	107 cm.	91 cm.	-	-	6 cm.	-
Alt	-	-	30 cm.	25 cm.	6 cm.	5,5 cm.
Üst			38,5 cm.	36 cm.	6 cm.	6 cm.
Kenar			-	-	2 cm.	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül, kır çiçeği, lale, nergis, yaprak, yıldız), nesneli (vazo) ve geometrik (kalp veya su damlası) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden sivri tepelikli mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer

biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında kalp şeklinde bir pano yer almakta ve bunun içinde yazı bulunmaktadır. Taşın sağ ve sol kısımlarında karşılıklı olarak birer bereket boynuzu şeklindeki bitkisel süslemeli vazonun içerisinden yıldız çiçekleri, güller, yapraklı dallar çıkarak üst kısma doğru kıvrılmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma görünümünde verilmiştir. Gövdesi doğal boya ile boyalıdır.

Ayak taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden taşın yüzeyinde alt kısımdan üst kısıma doğru yükselen bir ağaç tasvir edilmiştir. Ağacın gövdesinden karşılıklı olarak dallar çıkmakta, dalların uçlarında nergis ve yıldız çiçekleri bulunmaktadır. Ağacın en üstünde bir lale motifi göze çarpmaktadır. Gövdesi lacivert doğal boya ile boyalıdır.

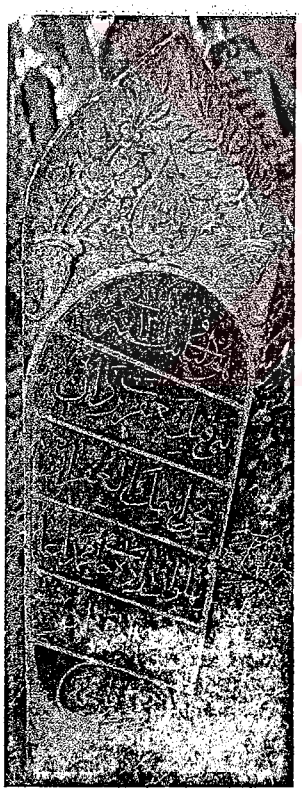

Fot.240 Baş taşı

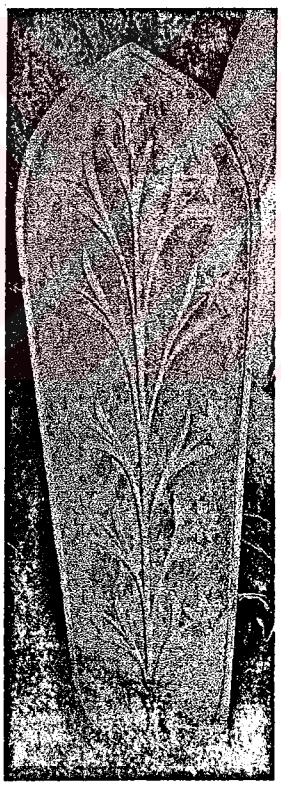

Fot.241 Ayak taşı

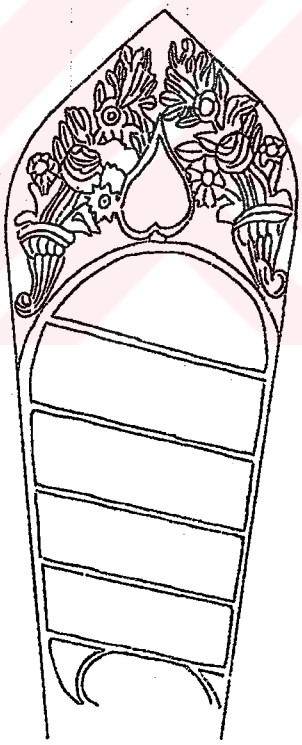

Çiz.210 Baş taşı

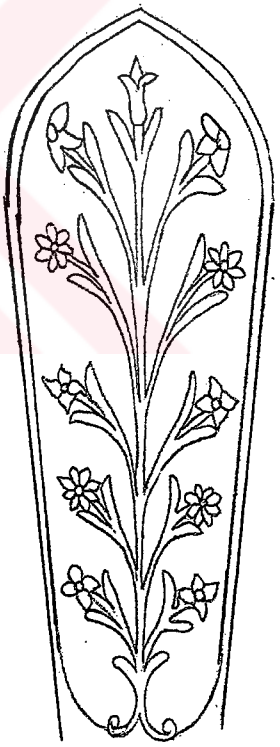

Çiz.211 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-181

Katalog Kroki No : B-156

Fotoğraf No : 242

Çizim No : 212

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1311 / M.1893

Kime Ait Olduğu : İnekçi Hâfız Ahmed zevcesi Emine

Kitabe :

-Sene 1311
-Kimseye bâkî değildir bu cihân
-Ahiri mahv u fenâdır el-emân
-Merhûm ve mağfûr lehâ
-İnekçi Hâfız Ahmed zevcesi
-Emine rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	116 cm.	-	-
Alt	14 cm.	26 cm.	7,5 cm.
Üst	21 cm.	36 cm.	6,5 cm.
Kenar	95 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (çan, akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden sivri tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üstünde yer alan çan çiçeği motifinin

üzerinde, akantus yaprakları üste ve tepeliğin alt köşesine kadar kıvrılmaktadır. Bordürün alt kısmında ise; soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.242 Şahide

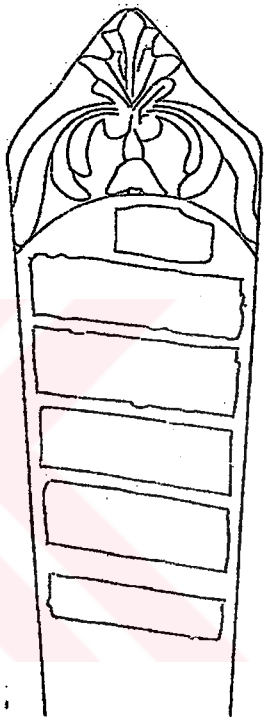

Çiz.212 Şahide

Katalog Örnek No : B-182

Katalog Kroki No : B-175

Fotoğraf No : 243

Çizim No : 213

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1311 / M.1893

Kime Ait Olduğu : Kadayıfçızâde Hâcı Hâfız Hâlil kerimesi

Kitabe :

-Mine'l- mevt
-Sene 1311
-Nevcevanım uçtu cennet bağına
-Firakı düştü valideyni canına
-Kadayıfçızâde Hâcı Hâfız Hâlil kerimesi
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	87 cm.	-	4,5 cm.
Alt	-	19,5 cm.	4,5 cm.
Üst	14 cm.	24 cm.	4,5 cm.
Kenar	73 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafındaki merkezden yükselerek devam eden, bukle haline getirilmiş stilize edilmiş akantuslar üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak

devam etmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.243 Şahide

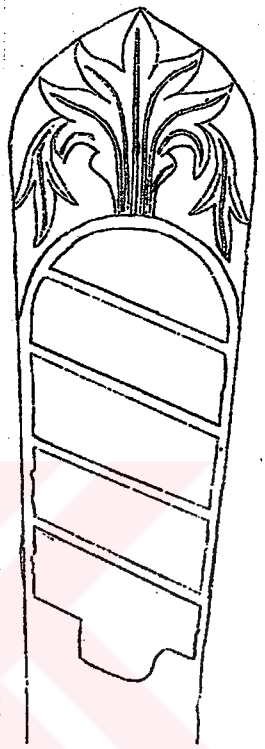

Çiz.213 Şahide

Katalog Örnek No : B-183

Katalog Kroki No : B-183

Fotoğraf No : 244

Çizim No : 214

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1311 / M.1893

Kime Ait Olduğu : Kadayıfçızâde Hâcı Hâfız Hâlil Kerimesi Aişe

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1311
-Bu cihân bağında asla kimse ummasın bekâ
-Nev civân ömrüm görmedi hiçbir safâ
-Genç yaşta düştüm câh-ı
-Eyledim hıllet cihânda mağfiret kılsın hudâ
-Kadayıfçızâde Hâcı Hâfız Hâlil kerimesi
-Aişe rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	99 cm.	-	7,5 cm.
Alt	-	25 cm.	7,5 cm.
Üst	15 cm.	29 cm.	7,5 cm.
Kenar	84 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını, yuvarlak kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üstündeki merkezden çıkıp, yükselerek devam eden, bukle

haline getirilmiş stilize edilmiş yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılıp, bükülerek devam etmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Sol alt kısmı biraz kırıktır.

Fot.244 Şahide

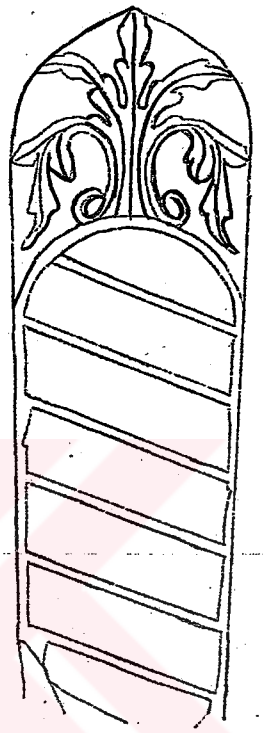

Çiz.214 Şahide

Katalog Örnek No : B-184

Katalog Kroki No : B-215

Fotoğraf No : 245

Çizim No : 215

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1312 / M.1894

Kime Ait Olduğu : Nalbant Hâcı İbrahim'in Kerimesi, İsmâil zevcesi Emine Monlâ

Kitabe :

-Sene 1312
-Baharın görmedim bu dehrin fidan gittim
-.....Zirâ bir murada ermedim cevân gittim
-Nalbant Hâcı İbrahim kerimesi
-Leblebici Hâcı İbrahimin
-İsmâil zevcesi Emine Monlâ
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	115 cm.	-	4,5 cm.
Alt	-	24 cm.	4,5 cm.
Üst	42 cm.	28,5 cm.	4,5 cm.
Kenar	73 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, küpe), nesneli (takı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı taçlandırılmış bir tepelikten aşağıya doğru inildikçe daralan bir forma sahiptir. Gövde kısmıyla tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst orta tarafında bir gerdanlık ve gerdanlıktan

sarkan madalyon şeklindeki takı göze çarpmaktadır. Gerdanlığın üstünde karşılıklı olarak birer küpe çiçeği, C kıvrımı yapmış birer stilize edilmiş yaprak, içinde tuğrayı hatırlatan bir şekil, üstte bir akantus yaprağı ve bu yaprağın alt ve üst tarafından çıkan karşılıklı inen yapraklar göze çarpmaktadır. Tepelik kısmı neredeyse bir kadın başını hatırlatır biçimde ele alınmıştır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.245 Şahide

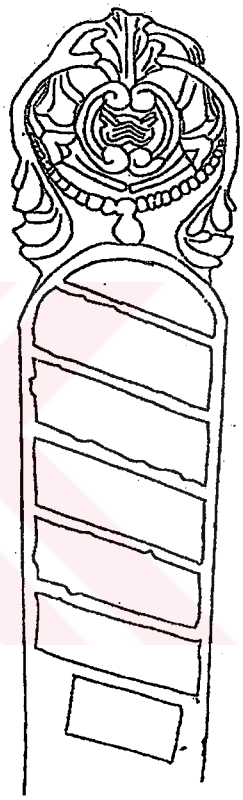

Çiz.215 Şahide

Katalog Örnek No : B-185

Katalog Kroki No : B-9

Fotoğraf No : 246

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H. 1313 / M.1895

Kime Ait Olduğu : Sarıca Süleyman oğlu Hâlil Ağâ Kerimesi Sıddıka Monlâ

Kitabe :

-Sene 1313
-Ah mine'l-Mevt
-Merhûme Sarıca Süleyman
-Oğlu Hâlil Ağâ
-Kerimesi Sıddıka Monlâ
-Rûhuna Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	81 cm.	-	7 cm.
Alt	-	25 cm.	7 cm.
Üst	27 cm.	30 cm.	7 cm.
Kenar	64 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, küpe) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında stilize edilmiş yaprak ve dallardan oluşan bir tasvir yer almaktadır. Yapraklar ve dallar simetrik olarak her iki yönde birbirini aşağıya doğru

sarkmış vaziyette tekrarlamakta olup , küpe veya çan çiçekleri ile son bulmaktadır. Bordürün alt kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri 5 satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.246 Şahide

Katalog Örnek No : B-186

Katalog Kroki No : B-10

Fotoğraf No : 247-248

Çizim No : 216-217

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1313 / M.1895

Kime Ait Olduğu : Nasûhzâde Raşid Ağâ Mahdumu Osman Efendi

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî Sene 1313 M.
-Gurre
-Esub yad-ı ecel birden nihali kaddi dil cûma
-Baharın görmedin bu gülşen.....fidan gittim
-Sezadır validem gelse figan etse mezumda
-Kizici ebru murada ermeden ya hu cevan gittim
-Ve lakin son nefesde nail oldum lütf-i mevlaya
-Deyûp ihlas eyleye ya hazret lillah heman gittim
-Nasûhzâde Raşid Ağâ mahdumu
-Osman Efendi rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	110 cm.	108 cm.	31,5 cm	-	6,5 cm.	4,5 cm.	
Alt	-	-	31,5 cm.	25 cm.	6,5 cm.	4,5 cm.	
Üst	26 cm.	23 cm.	31,5 cm.	33 cm.	6,5 cm.	4,5 cm.	
Kenar	84 cm.	85 cm.	-	-	2,5 cm.	3,5 cm.	Çevre
Başlık	14,5 cm.	-	22 cm.	-	10,5 cm.	-	56 cm.
Boyun	9-7 cm.	-	23-11cm	-	-	-	32 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (horoz ibiği, servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Baş taşı : Başlıklı olan mezar taşı, alttan üste doğru genişleyen bir forma sahiptir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Ayak taşı: Alt kısmı gömülü olan taşın gövdesinde, alttan üste doğru devam eden bir servi ağacı konu edilmiştir. Servi ağacının alt ve üs kısmının her iki yanından birer yaprak, ortadaki kısmının yanından ise yelpaze şeklinde yaprağı olan horoz ibiği denen çiçekli dal çıkmaktadır.

Başlık : Fes alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemekte, sol yanından aşağıya doğru püskülü sarkmaktadır. Hamidiye denen fesin tepesi yuvarlak formdadır.

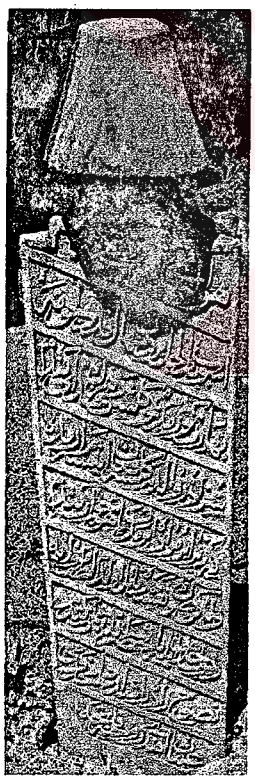

Fot.247 Baş taşı

Fot.248 Ayak taşı

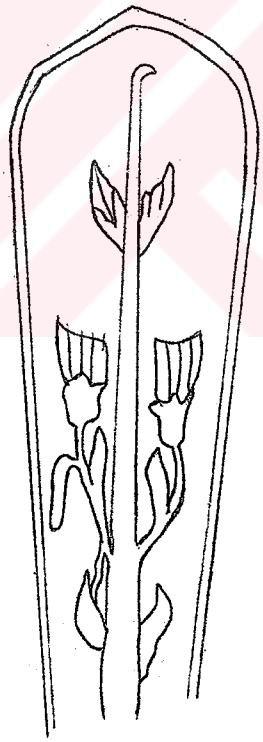

Çiz.216 Ayak taşı

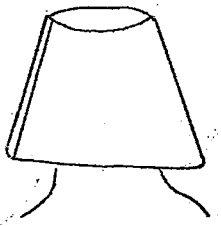

Çiz.217 Başlık

Katalog Örnek No : B-187

Katalog Kroki No : B-35

Fotoğraf No : 249-250

Çizim No : 218-219

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1313 / M.1895

Kime Ait Olduğu : Muhzırzâde Hâcı Muhammed Ağâ.....Muhammed

Kitabe :

-Sene 1313
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlâhi sen nasib eyle sâadet
-Muhzırzâde Hâcı Muhammed Ağâ
-.....Muhammed rûhuna.....

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayaktaşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	72 cm.	71 cm.	27 cm.	-	5 cm.	5 cm.	
Alt	-	-	27 cm.	22 cm.	5 cm.	5 cm.	
Üst	27 cm.	8 cm.	27 cm.	28 cm.	5 cm.	5 cm.	
Kenar	45 cm.	63 cm.	-	-	2,5 cm.	3 cm.	Çevre
Başlık	16 cm.	-	22 cm.	-	9 cm.	-	55-39 cm.
Boyun	6,5cm.	-	13 cm.	-	5 cm.	-	37 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kıvrık dal, servi), nesneli (başlık) ve geometrik (hilal, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşının gövdesinin alt kısmı gömülü durumdadır. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Taşın boyun kısmında bir hilal ve yıldız motifi bulunmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde , silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Ayak taşı : Üst kısımdan alta doğru gidildikçe daralan bir biçim arz eden yuvarlak kemer biçimli tepelikli mezar taşında, alttan üste doğru devam eden, ucu sağa doğru kıvrık bir servi ağacı kazılarak ele alınmıştır. Servi ağacının alt kısmından itibaren en üst kısmının her iki yanında yer alan birbirine simetrik, kıvrılarak devam eden dalların oluşturduğu süsleme göze çarpmaktadır.

Başlık : Fes alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta doğru gidildikçe genişlemekte, sağ yanından aşağıya doğru püsküllü sarkmaktadır. Hamidiye denen fesin tepesi ovale yakın formdadır.

Fot.249 Baş taşı

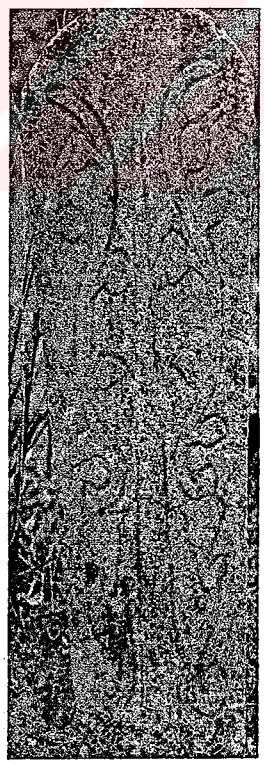

Fot.250 Ayak taşı

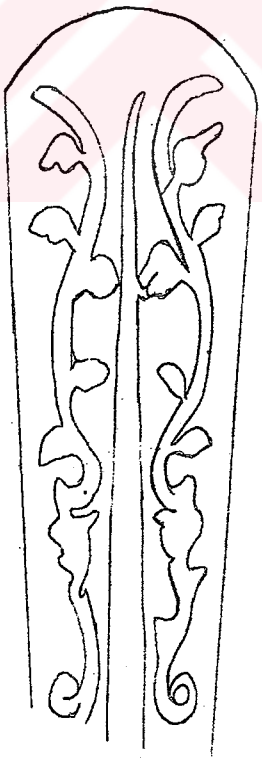

Çiz.218 Ayak taşı

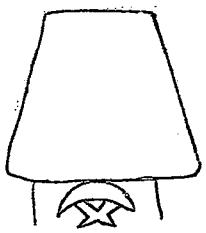

Çiz.219 Başlık

Katalog Örnek No : B-188

Katalog Kroki No : B-59

Fotoğraf No : 251

Çizim No : 220

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1313 / M.1895

Kime Ait Olduğu : Resûloğlu Bekir zevcesi Gülsüm

Kitabe :

-Sene 1313 Ramazân
-Beni kıl mağfiret ya rabb-ı yezdân
-Bi-hakk-ı 'arşın 'azam nûr-ı Kur'an
-Gelüb kabrime ziyaret eden ihvân
-Eylesün rûhuma bir fâtihâ ihsân
-Resûloğlu Ali Bekir zevcesi Gülsüm.

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	134 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	34 cm.	5,5 cm.
Üst	18 cm.	41 cm.	5,5 cm.
Kenar	116 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, yaprak), nesneli (takı,vazo) ve geometrik (hilal, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik, kırık ve eksik durumdadır. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üstündeki kısmın

merkezinde kaideli, gövdesi bitkisel bezemeli bir vazo yer almaktadır. Bu vazonun içinden üste ve yanlara doğru stilize edilmiş yapraklar çıkmaktadır. Bu vazonun her iki ağız kenarından itibaren bir gerdanlık dizisi göze çarpmaktadır. Bu gerdanlığın ortasından aşağıya doğru bir madolyonu hatırlatan bir takı sallanmaktadır. Gerdanlığın sağ ve sol yanlarında karşılıklı birer hilal ve yıldız tasvir edilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Fot.251 Şahide

Çiz.220 Şahide

Katalog Örnek No : B-189

Katalog Kroki No : B-104

Fotoğraf No : 252

Çizim No : 221

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1314 / M.1896

Kime Ait Olduğu : Sipahioğlu Abdullah zevcesi Aişe

Kitabe :

-Sene 1314
-La îlahe illallah Muhammedürresûllullah
-Merhûme ve mağfûrun leha
-Sipahioğlu Abdullah
-Zevcesi Aişe
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	119 cm.	-	5 cm.
Alt	-	26 cm.	5 cm.
Üst	15 cm.	35 cm.	5 cm.
Kenar	104 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kıvrık dal, rozet, yaprak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında yedi dilimli rozet şeklinde bir çiçek ve onun da üstünde dallar,

yapraklar göze çarpmaktadır. Dallar ve yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılma yaparak bükülmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Gövdesi lacivert doğal boya ile boyanmıştır.

Fot.252 Şahide

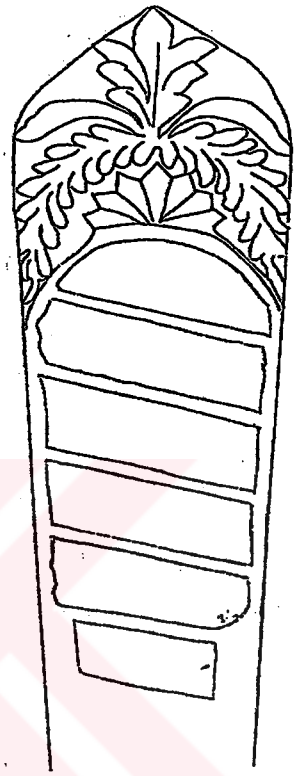

Çiz.221 Şahide

Katalog Örnek No : B-190

Katalog Kroki No : B-139

Fotoğraf No : 253-254

Çizim No : 222-223

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1315 / M.1897

Kime Ait Olduğu : İbrahim binti Hâcı Mustafâ Hadice Kübra

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Dirigâ genç iken esdi bad-ı ecel ömrüm harmanla
-Tarımar etti beni yakdı ah-ı vâh
-Aldı beni dâu'l-uzzâl tabibân âciz kalıb
-Arka kaldı sigâranım vâhu vâh deyüb
-Zevce-i âlimi dâna Kayseri İbrahim ed- hema
-Binti Hâcı Mustafa Hadice Kübrâ
-Bende terk-i dünya eyledim bin üç yüz onbeşte
-Mağfiret-i subhâne menendim hem duâ-yı ahirrâne
-Sene 1315

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	117 cm.	113 cm.	-	-	5,5 cm.	5,5 cm.
Alt	-	-	32 cm.	30 cm.	5,5 cm.	5,5 cm.
Üst	19 cm.	16 cm.	38 cm.	37 cm.	5,5 cm.	5,5 cm.
Kenar	98 cm.	97 cm.	-	-	3 cm.	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kalla, kıvrık dal, servi), nesneli (saksı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden sivri tepelikli mezar baş taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında kaideli bir saksı içerisinden yükselen stilize edilmiş akantus yaprakları ve iki yanda birer dal çıkmakta olup, bunlar yukarıya, aşağıya doğru bükülmektedir. Saksının gövdesi bitkisel bezemeli olup, saksıdan çıkan bukle halindeki yapraklar üste ve yanlara doğru kıvrılmaktadır. Kuşağın alt kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Ayak taşı : Üstten alta doğru gidildikçe daralan bir görünüm arz eden mezar taşında, üst ucu az sağa doğru kıvrık olan, bir servi ağacı taşa kazılarak konu edilmiştir. Servi ağacının gövdesini alttan üst kısma kadar karşılıklı iki dal sarmakta ve dalların ucunda yaprak görünümlü kallalar bulunmaktadır.

Fot.253 Baş taşı

Fot.254 Ayak taşı

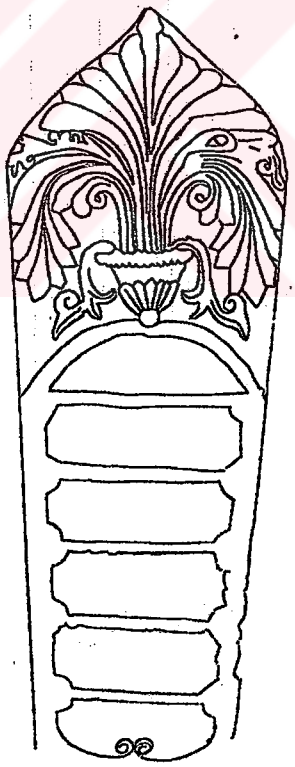

Çiz.222 Baş taşı

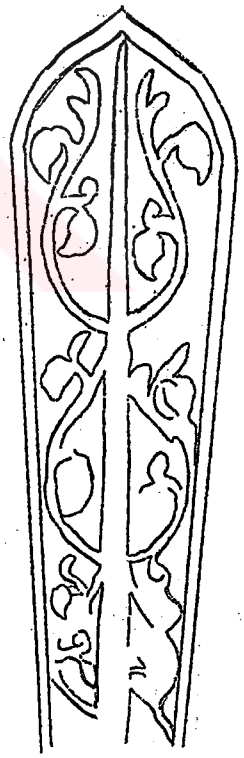

Çiz.223 Ayak Taşı

Katalog Örnek No : B-191

Katalog Kroki No : B-148

Fotoğraf No : 255-256

Çizim No :224

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1315 / M.1897

Kime Ait Olduğu : Pehlivanzâde Ahmed Ağâ'nın zevcesi Adile Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1315 20 R.
-Ey zâiri sâhib sehâ
-Bir fâtihâ eyle atâ
-Ettimse ben cürmü hatâ
-Lütfeyle avf ede hüdâ
-Pehlivanzâde Ahmed Ağâ'nın
-Zevcesi Adile Hanımın
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	113 cm.	108 cm.	-	-	-	3,5 cm.
Alt	-	-	25 cm.	25 cm.	7,5 cm.	3,5 cm.
Üst	18 cm.	16 cm.	33,5 cm.	32 cm.	9 cm.	3,5 cm.
Kenar	95 cm.	92 cm.	-	-	3,5 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir

bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında karşılıklı olarak dizilmiş barok etkili S ve C kıvrımlı akantus yaprakları, yanlardan aşağıya doğru kıvrılarak bükülmektedir. En üst kısımda akantus yaprakları neredeyse karşılıklı olarak dizilmesiyle bir kalp biçimini oluşturmaktadır. Yanlardan çıkan yapraklar çeşitli yönlere doğru hareket etmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Gövdesi lacivert doğal boya ile boyalıdır.

Ayak taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden taşın yüzeyinde, alt kısımdan üst kısıma doğru yükselen ucu sağa doğru kıvrık bir servi ağacı tasvir edilmiştir. Gövdesi lacivert doğal boya ile boyalıdır.

Fot.255 Baş taşı

Fot.256 Ayak taşı

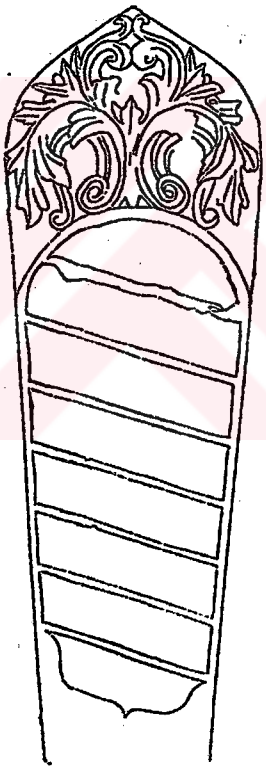

Çiz.224 Baş taşı

Katalog Örnek No : B-192

Katalog Kroki No : B-196

Fotoğraf No : 257

Çizim No :225

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1315 / M.1897

Kime Ait Olduğu : Papuşcu Hâcı Ali Kerimesi Sıddıka Hanım

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt sene 1315
-Ah zâr kıldık gençliğime doymadım
-Çün ecel peymânesi dolmuş murad almadım
-Hasretâ fani cihânda ömr sürmedim
-Firkate takdiri böyle imiş tâ ezelden bilmedim
-Papuşcu Hâcı Ali kerimesi
-Sıddıka hanım rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	107 cm.	-	5 cm.
Alt	-	30 cm.	5 cm.
Üst	31 cm.	34 cm.	5 cm.
Kenar	76 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus), nesneli (takı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı, sivri tepeliğinden inildikçe daralan bir forma sahiptir. Gövde kısmıyla tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üstündeki merkezde vazo şekline getirilmiş bir gerdanlık ve içinde bir

madalyon, en üstte bir lale, taşın iki tarafında da karşılıklı olarak yer alan stilize edilmiş C ve S kıvrımlı yapraklar göze çarpmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

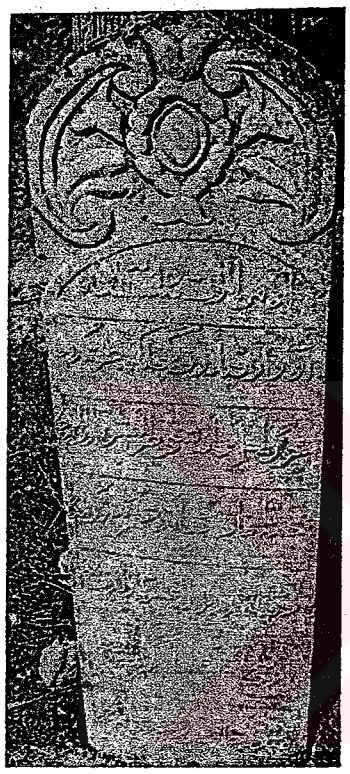

Fot. 257 Şahide

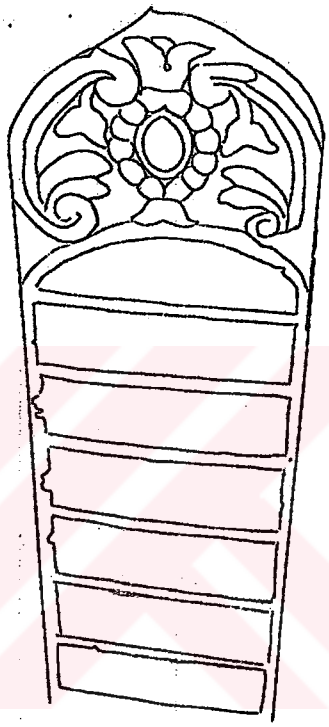

Çiz.225 Şahide

Katalog Örnek No : B-193

Katalog Kroki No : B-233

Fotoğraf No : 258

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1315 / M.1897

Kime Ait Olduğu : Ahzehuyzâde Hâcı İbrahim Efendi Zevcesi Zahide Hatun

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1315
-Merhûm ve mağfûrun lehâ
-Ahzehuyzâde Hâcı
-İbrahim Efendi zevcesi
-Zahide Hatun rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	100 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	29 cm.	6,5 cm.
Üst	18 cm.	36 cm.	6,5 cm.
Kenar	82 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (küpe, yaprak), geometrik (ışın çubuğu) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını bir bordür sınırlamaktadır. Bu bordürün üstünde bir merkezden çıkarak dağılan on bir dilimli yelpaze, yarım rozet çiçeği, istiridye veya damla motifi gibi de görünmlü ışınsal çubuk motifleri bulunmaktadır. Bu motifin üstünde üste, yanlara doğru kıvrılarak çıkan küpe çiçekleri ve stilize edilmiş akantus yaprakları göze çarpmaktadır. Yazı şeridi soldan sağa doğru diagonal bir biçimde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Fot.258 Şahide

Katalog Örnek No : B-194

Katalog Kroki No : B-42

Fotoğraf No : 259

Çizim No : 226

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1316 / M.1898

Kime Ait Olduğu : İzmirli Ahmed Ağâ zevcesi Hasibe

Kitabe :

-Sene 1316
-Hüve'l el-hallâku'l-Bâkî
-Merhûme ve magfûrun lehâ
-İzmirli Ahmed Ağâ
-Zevcesi Hasibe
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	84 cm.	-	-	
Alt	-	25 cm.	6,5 cm.	
Üst	27 cm.	27 cm.	7 cm.	
Kenar	57 cm.	-	-	Çevre
Başlık	23 cm.	24 cm.	11 cm.	62 cm.
Boyun	-	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (takı, başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır ve kabartma halinde verilmiştir. Gövdesinin alt kısmı toprağa gömülü durumdadır

Başlık : Başlık alttan üste doğru dikdörtgene yakın formlu olup, daha çok bir başörtüsü biçiminde ele alınmıştır. Başörtüsü üstte iki eşit yana ayrılmış ve başlığın alt kısmına doğru ters bir V biçimini almıştır. Başlığın altında inci gerdanlık dizisinin olduğu takı göze çarpmaktadır.

Fot.259 Şahide

Çiz.226 Şahide

Katalog Örnek No : B-195

Katalog Kroki No : B-150

Fotoğraf No : 260-261

Çizim No : 227-228

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1316 / M.1898

Kime Ait Olduğu : Pehlivanzâde Hâcı Mustafa zevcesi Aişe bint Hâcı Süleyman Ağâ

Kitabe :

-Hüve el-hallâku'l-Bâkî
-Vema ed-dünya bi-bakad li-hayyin
-Velâ hayyûn ale'd –dünyâ bi-bâkim
-Pehlivanzâde Hâcı Mustafa
-Zevcesi Aişe binti
-el-Hâc Süleyman Ağâ rûhuna fâtihâ
-fî 13 Muharrem sene 1316.

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Baş taşı kırık ve ayak taşı ile yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	165 cm.	117 cm.	-	-	-	5,5 cm.
Alt	37 cm.	-	29 cm.	30 cm.	6,5 cm.	5,5 cm.
Üst	21 cm.	19 cm.	41 cm.	38,5 cm.	5 cm.	5,5 cm.
Kenar	144 cm.	98 cm.	-	-	2,5 cm.	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, ayçiçeği, gül, horoz ibiği, küpe, servi, yaprak), geometrik (ışın çubuğu) ve nesneli (kordon veya bağ) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar baş taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür

ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında C kıvrımı yapan, birbirine kurdela ile bağlı, karşılıklı olarak aşağıya doğru devam eden ve lale görünümlü birer küpe çiçeği göze çarpmaktadır. Akantusların ortasından çıkan üç dal üzerinde, birer yaprak üste ve hafifçe yanlara doğru kıvrılma yapmaktadır. Üste doğru çıkan yaprağın iki yanından birer gül çıkmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır ve kabartma halinde verilmiştir. Yerde ve kırık olan taşın gövdesi lacivert doğal boya ile boyalıdır ve bitkisel unsurlar kordon veya bağ gibi bir nesneyle sarılıdır.

Ayak taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden sivri tepelikli taşın yüzeyinde, alt kısımdan üst kısma doğru yükselen ucu sola doğru kıvrık bir servi ağacı tasvir edilmiştir. Servi ağacının içi taralı olup, gövdesinin her iki tarafından karşılıklı olarak ucunda horoz ibiği motifiyle ayçiçeğinin bir arada kullanıldığı birer dal çıkmaktadır. Taşın en üstünde dokuz dilimli bir merkezden çıkan yelpaze, yarım rozet çiçeği gibi de tanımlanabilecek ışınsal çubuk motifleri tasvir edilmiştir. Ayak taşı yerde ve taşa dayalı vaziyettedir.

Fot.260 Baş taşı

Fot.261 Ayak taşı

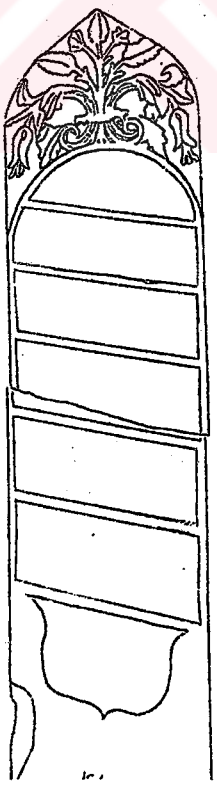

Çiz.227 Baş taşı

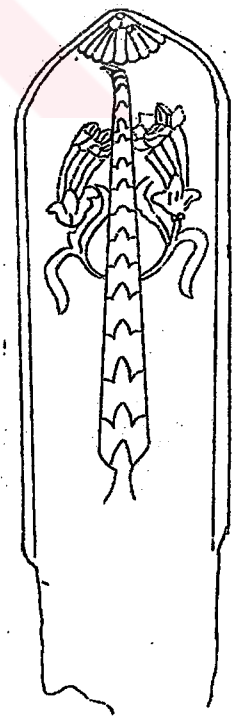

Çiz.228 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-196

Katalog Kroki No : B-75

Fotoğraf No : 262-263

Çizim No :229-230

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1317/M.1899

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt sene 1317
-Tıfl iken Feride imiş ziyaret Kabe-i Rabbi kadir
-Yıkayub zemzemle rûyin eylemiş bedr-i münir
-Şevher idüb ammizâden genç iken bir duhteri
-Almış ile bin nâz ile giydirüb şevb-i harir
-'Ayn-ı 'ayın feleğe çok sürmeyüb demleri
-Nice mâh olmuş feraş derd içinde esir
-Beş yaşında yavrusun şo her ne terk edib
-Azim-i râh-ı cinân olmuş gider fevku's -serir
-Lütf hakdan geldi dadı söyleye tarihi tevyik

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Süsleme biçiminden kadın mezarı olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	138 cm.	174 cm.	-	-	6,5 cm.	5 cm.
Alt	-	-	37,5 cm.	33 cm.	6,5 cm.	5 cm.
Üst	27 cm.	27 cm.	51 cm.	49 cm.	6,5 cm.	5 cm.
Kenar	111 cm.	147 cm.	-	-	3,5 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (asma dalı yaprağı, kasımpatı, kır çiçeği, mimoza, orkide, servi, yaprak, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden baş taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafındaki merkezden çıkan iri bir dal üzerinde dekoratif anlayışla yapılmış dallar, yapraklar, yabani orkide, kasımpatı, yıldız çiçekleri göze çarpmaktadır. Taşın merkezinde irice bol yapraklı bir kasımpatı ve yapraklar dikkat çekmektedir. Çiçeklerin bulunduğu dallar her iki yönden aşağıya doğru kıvrılma yapmaktadır. Ağacın gövdesinin iki yönünden çıkan birer dal içe doğru bükülmektedir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır ve kabartma halinde verilmiştir. Gövdesinin alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Ayak taşı: Gövde yüzeyinde alttan üste doğru gidildikçe incelip, daralan ve en üst ucu çiçek açan bir servi ağacı ele alınmıştır. Ağacın gövdesi altta iki kere,iki tarafa doğru çıkıntı yapmaktadır. Servi ağacını sol alt kısımdan itibaren C ve S kıvrımı yaparak saran büyük bir dal göze çarpmaktadır. Daldan çıkan küçük dalların ucunda asma yaprakları ve üç yapraklı mimozalar dikkat çekmektedir.

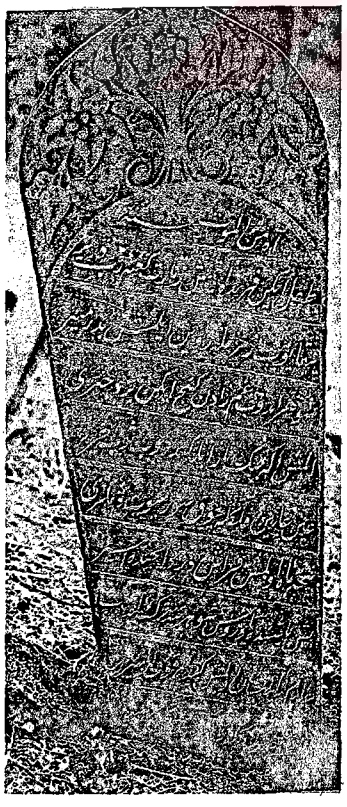

Fot.262 Baş taşı

Fot. 263 Ayak taşı

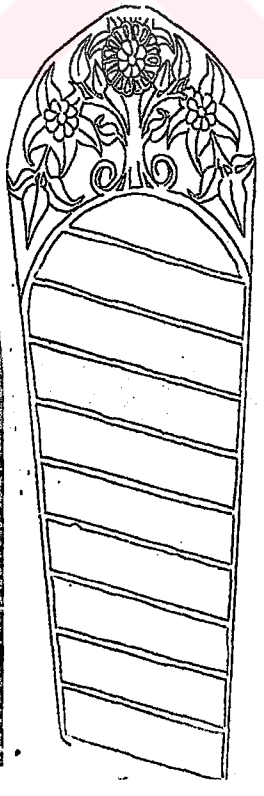

Çiz.229 Baş taşı

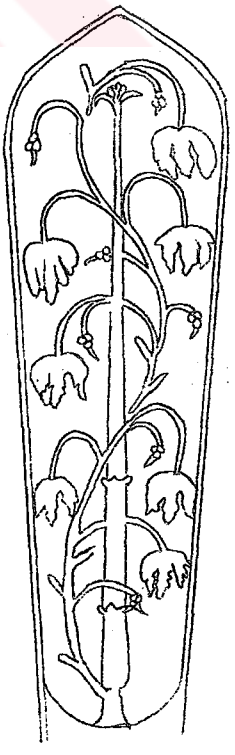

Çiz.230 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-197

Katalog Kroki No : B-62

Fotoğraf No : 264-265

Çizim No : 231-232

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1318 / M.1900

Kime Ait Olduğu : Germiyanlı Hâcı Halil Ağâ'nın mahdumu Muhammed Efendi

Kitabe :

-Sene 1318 h.
-Zaira şu karşındaki seng-i câmid
-Bâğ-ı bostanın on sekizinci baharında
-Solmuş, hazan velemle bir keşte
-Ve perişan olmuş bir gülbün tabiatdan,
-Nişândır;
-Zevkin de safasında bekâ yok bu cehlin
-Aldanma sakın lezzet âver işe zâir
-Hazâ merhûm ve mağfûrun leh Germiyanlı Halil
-Ağâ'nın mahdûmu Muhammed Efendinin rûhiçün
-Fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	112 cm.	32 cm.	7 cm.	
Alt	-	32 cm.	7 cm.	
Üst	30 cm.	32 cm.	7 cm.	
Kenar	82 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	16 cm.	16,5 cm.	10 cm.	52 cm.
Boyun	7 cm.	15 cm.	10 cm.	38 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kıvrık dal, servi), nesneli (başlık, kandil) ve geometrik (yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşı alt kısımdan üst kısma doğru genişleyen bir form arz etmektedir. Boyun kısmında bir yıldız motifi tasvir edilmiştir. Taşın arka yüzünde alttan üste doğru daralarak yükselen, gövdesinin alt ve üst kısmında karşılıklı olarak çıkıntısı olan bir servi ağacı ele alınmıştır. Servi ağacının üst ucuna bitişik olarak da bir kandil motifi yer almıştır. Yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde onbir satır ve kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Fes alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemektedir. Fesin tepesi ovale yakın formdadır. Başlığın alt kenarını bir bordür çevirmekte ve bu bordürün içinde stilize edilmiş dal ve yapraklar bulunmaktadır.

Fot.264 Şahide

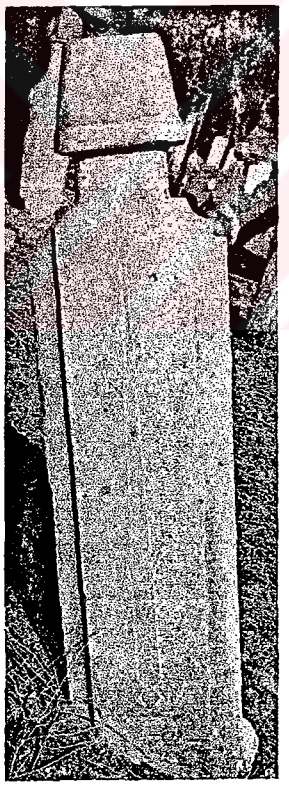

Fot.265 Arka yüzü

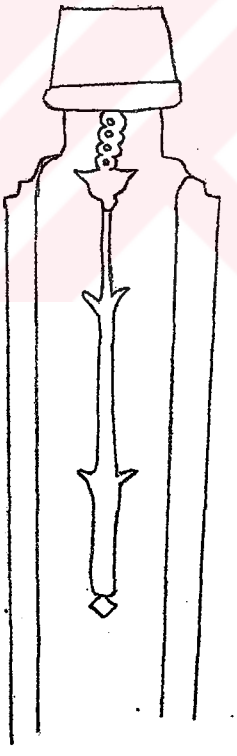

Çiz.231 Arka yüzü

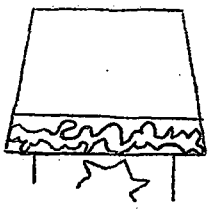

Çiz.232 Başlık

Katalog Örnek No : B-198

Katalog Kroki No : B-232

Fotoğraf No : 266

Çizim No : 233

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1318/M.1900

Kime Ait Olduğu : Karagözoğlu Hâfız Seyyid Efendi

Kitabe :

-Sene 1318
-Gel beru kabrim ziyâret eyleye
-Açgözün dünyâ bâkî sanma hemân
-Kalmadı bâkî şehâya ve gedâ
-Kıl tedârük göçmede yer ve.....
-Karagözoğlu Hâfız
-Seyyid Efendi rûhuna

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Taşın yüzeyi aşınmış durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	102 cm.	28 cm.	4 cm.	
Alt	-	28 cm.	4 cm.	
Üst	29 cm.	28 cm.	4 cm.	
Kenar	73 cm.	-	2 cm.	Çevre
Başlık	18 cm.	20 cm.	6 cm.	36-53 cm.
Boyun	11 cm.	15-19-25 cm.	4 cm.	39-48-58 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır ve kabartma halinde verilmiştir. Taşın arkası plaka şeklinde ince ve düzdür.

Başlık : Fes türü olan başlık, alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta doğru gidildikçe genişlemektedir. Fesin tepesi ovale yakın formdadır. Alttan orta kısma kadar da geniş ve taşkın yatay bir tülbent ile kuşatılmıştır. Tülbentin sargısı sol üst yanından sağ alt yanına kadar devam eden diagonal bir çizgiyle ele alınmıştır.

Fot.266 Şahide

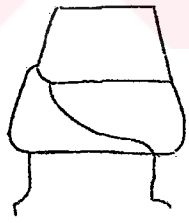

Çiz.233 Başlık

Katalog Örnek No : B-199

Katalog Kroki No : B-140

Fotoğraf No : 267

Çizim No : 234

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1319 / M.1901

Kime Ait Olduğu : Hâcı Muhammed Ağâ Kerimesi Vâhide

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Kantarcızâde hanedanı belde
-Hâcı Muhammed Ağâ kerimesi Vâhide
-Eyledi terk-i hayatla azm-i bekâ
-Edeler rûhuna fâtihâ ihdâ
-Sene 1319

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	88 cm.	-	-
Alt	-	25 cm.	4,5 cm.
Üst	14 cm.	31 cm.	4 cm.
Kenar	74 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kalla, lale) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında C kıvrımı yapan, karşılıklı akantus yapraklarının yanlarından çıkarak aşağıya doğru devam eden ve laleyi hatırlatan birer motif göze

çarpmaktadır. Akantusların ortasından çıkan üç dal üzerinde birer kalla çiçeği üste ve hafifçe yanlara doğru kıvrılma yapmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

Fot.267 Şahide

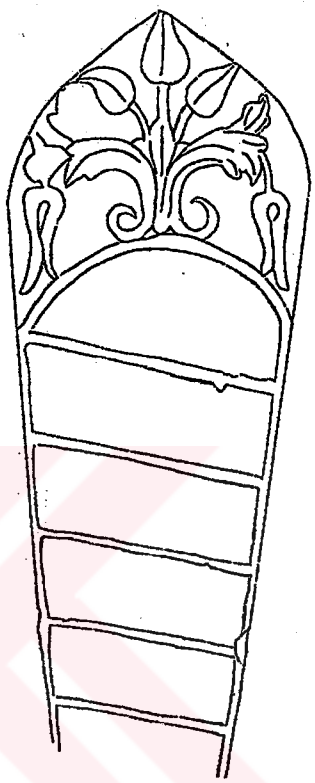

Çiz.234 Şahide

Katalog Örnek No : B-200

Katalog Kroki No : B-187

Fotoğraf No : 268

Çizim No : 235

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1320/M.1902

Kime Ait Olduğu : Leblebici Hâcı Mollâ Ahmed

Kitabe :

-Sene 1320
-Hüve'l- hallâku'l- Bâkî
-Aniden irdi sem'ime bir hoş sedâ
-Er-râhil er-râhil etti nidâ
-Sekkeresini giydi başında gitti teyfîki derdi
-Oldu târîhi zaîfullah kurbân
-Merhûm ve mağfûrun leh Leblebici Hâcı
-Molla Ahmed rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	104 cm.	-	7 cm.	
Alt	-	28 cm.	7 cm.	
Üst	30 cm.	30 cm.	7 cm.	
Kenar	74 cm.	-	5 cm.	Çevre
Başlık	20 cm.	21 cm.	8 cm.	45-60 cm.
Boyun	10 cm.	16-23 cm.	7 cm.	48-60 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşı, alttan üste doğru genişleyen bir forma sahiptir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru düz bir şekilde yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir. Taşın arkası ince ve düzdür.

Başlık : Külah alttan üste doğru üçgene yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemektedir. Külahın tepesi sivriye yakın yuvarlak formdadır. Tepesi ile alt kenarı arasındaki kısımda zikzaklar yaparak devam eden, ters ve düz V şeklinde bir motifin yer aldığı göze çarpmaktadır. Başlığın alt kenar kısmı biraz taşkın ve yatay sarılıdır.

Fot.268 Şahide

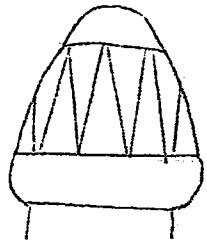

Çiz.235 Başlık

Katalog Örnek No : B-201

Katalog Kroki No : B-7

Fotoğraf No : 269

Çizim No : 236

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1321 / M.1903

Kime Ait Olduğu : Ömer Ağâzâde Ahmed Efendi Zevcesi Aişe

Kitabe :

-1321 Sene
-Beni kıl mağfiret yezdân
-Bi-hakkı ismin kel- Gufrân
-Ömer Ağâ zade Ahmed
-Efendi zevcesi Aişe
-Rûhuna Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	112 cm.	-	-
Alt	33 cm.	29 cm.	7 cm.
Üst	13 cm.	30 cm.	6 cm.
Kenar	99 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Yerde devrik duran , alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üstünde yer alan, tepelik kısmının üç yerinde palmeti hatırlatan stilize edilmiş yapraklar orta, sol ve sağ yanda alt

köşelerden üste doğru kıvrılarak yükselmektedir. Bordürün alt kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri altı satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

Fot.269 Şahide

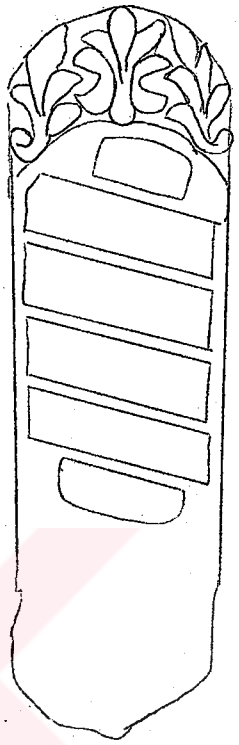

Çiz.236 Şahide

Katalog Örnek No : B-202

Katalog Kroki No : B-23

Fotoğraf No : 270

Çizim No : 237

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1321 / M.1903

Kime Ait Olduğu : Lağımcızâde Hâcı İbrahim Ağâ

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt sene 1321
-30 Ramazan
-Lâyık-ı mağfiret hazreti gaffâr olsun
-Devlet-i namütenâhiye sezâ vâr olsun
-Hilât-ı fahiresi dâmen-i afv u settâr
-Rûh-ı pakine gıda lezzet-i didâr olsun
-Merkadı pâkin edip Şem'i hidayet rûşen
-Meşhed-i tahire müstagrak-ı envâr olsun
-Lağımcızâde Hâcı İbrahim Ağâ
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık , devrik ve dayalı durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	126 cm.	35,5 cm.	7,5 cm.	
Alt	-	35,5 cm.	7,5 cm.	
Üst	27 cm.	35,5 cm.	7,5 cm.	
Kenar	99 cm.	-	2,5 cm.	Çevre
Başlık	17 cm.	22 cm.	14,5 cm.	64 cm.
Boyun	8 cm.	14 cm.	-	37 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kır çiçeği, kıvrık dal), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşı alttan üste doğru genişleyen bir form arz etmektedir. Taşın başlık kısmında kıvrık dal ve çiçekler şeklinde yapılan süslemeler başlığı çevrelemektedir. Kırık ve yerde olan mezar taşının gövdesinin bir kısmı eksiktir. Yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Başlığın arkası düz ve incedir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın bir biçimdedir. Fesin çevresi sağdan sola doğru diagonal biçimde sarılmıştır. Başlığın çevresine sarılan tülbent üzerinde, sol kısımdan itibaren sağa doğru devam ederek giden çiçeklerden ve dallı yapraklardan oluşan bir bezeme göze çarpmaktadır.

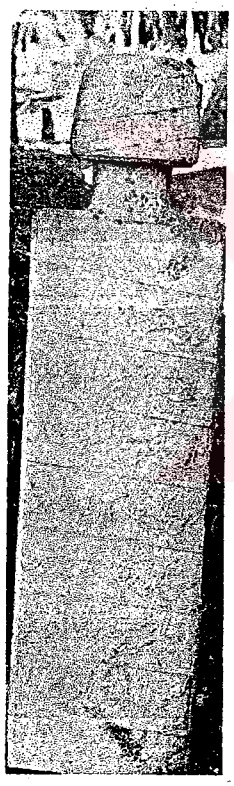

Fot.270 Şahide

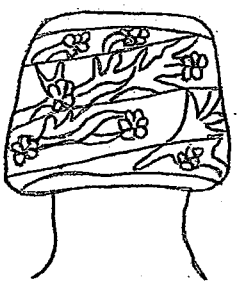

Çiz.237 Başlık

Katalog Örnek No : B-203

Katalog Kroki No : B-101

Fotoğraf No : 271

Çizim No : 238

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1321 / M.1903

Kime Ait Olduğu : Osman Efendi Kerimesi Bahire Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1321 2 Şevval
-Nazeninim gitti cennet bağına
-Firâk kıldı vâlideyni cânına
-Kazaen vefat eden Nalbantzâde
-Osman Efendi kerimesi Bâhire
-Hanım rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	73 cm.	-	6 cm.
Alt	-	20 cm.	6 cm.
Üst	11 cm.	27 cm.	6 cm.
Kenar	62 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kalla) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında dallar, kallalar göze çarpmaktadır.

Dallar ve kallalar üste, sağa ve sola doğru kıvrılma yaparak bükülmektedir. Ağaçtan çıkan her dal üzerinde üçer kalla, ağacın alt iki yanında birer kalla çiçeği bulunmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

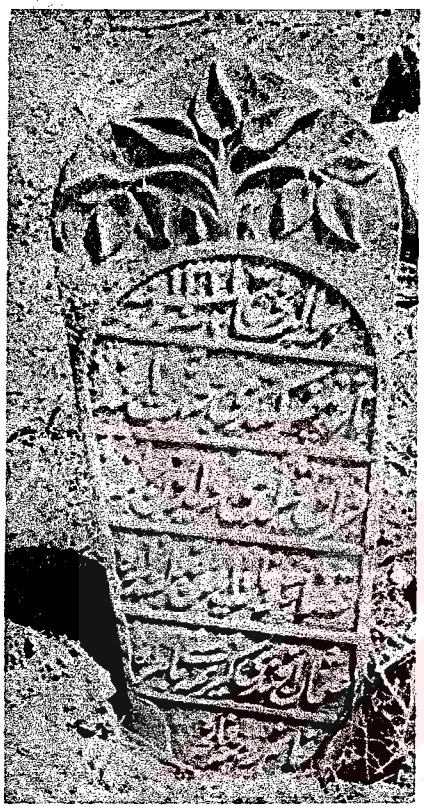

Fot.271 Şahide

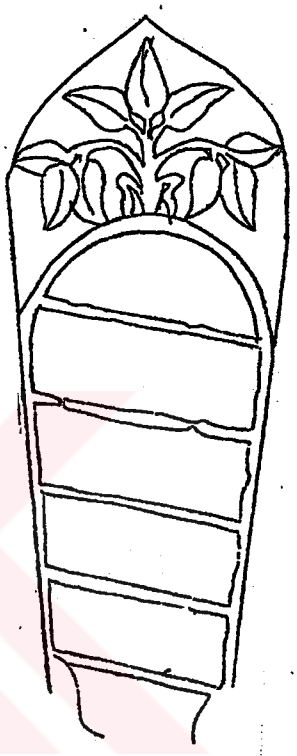

Çiz.238 Şahide

Katalog Örnek No : B-204

Katalog Kroki No : B-69

Fotoğraf No : 272-273

Çizim No : 239

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1322 / M.1904

Kime Ait Olduğu : Topal Ağâzâde Hâcı Safi Beyin Kerimesi Tevhide

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt 28 muharrem sene 1322
-Boğaz hastalığından rubâyâb
-Olamayarak tıfl iken vefat
-Eden Topal Ağâzâde Hâcı
-Safi Beyin kerimesi Tevhide
-Rûhuna fâtihâ.

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş ve aya ktaşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Baş taşı sağlam fakat ayak taşı biraz ileridedir.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	62 cm.	72 cm.	-	-	6 cm.	5,5 cm.
Alt	-	-	21 cm.	22 cm.	6 cm.	5,5 cm.
Üst	15 cm.	12 cm.	29 cm.	25 cm.	6 cm.	5,5 cm.
Kenar	47 cm.	60 cm.	-	-	4 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kalla, servi) ve nesneli (kordon veya bağ) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden baş taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimi bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üstünden yükselerek devam eden, kordon veya bağ gibi nesneyle sarılıp, bukle haline getirilmiş yapraklı dallar altta önce iki yönde kıvrılmaktadır. Üste

doğru çıkan üç ayrı dalda birer kala çiçeği bulunmaktadır. Bu dalların her iki farklı yönünden çıkan diğer dallarda aşağıya doğru kıvrılmakta olup, gövdelerinde beşer kalla göze çarpmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir. Gövde kırmızı doğal boya ile boyalıdır.

Ayak taşı : Yerinde değil, baş taşının biraz uzağındadır. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının gövdesinde oldukça basit , ucu sağa doğru kıvrık bir servi ağacı kazılarak işlenmiştir.

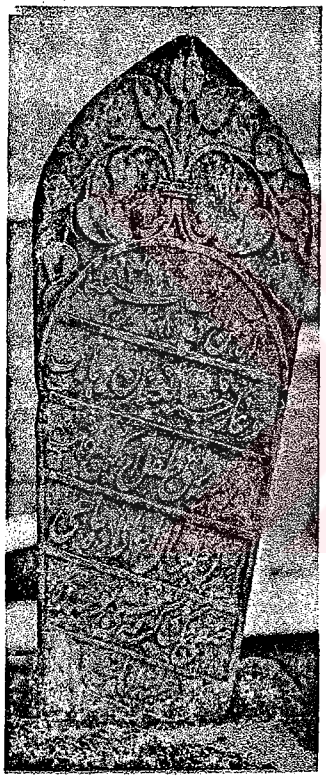

Fot.272 Baş taşı

Fot.273 Ayak taşı

Çiz.239 Baş taşı

Katalog Örnek No : B-205

Katalog Kroki No : B-137

Fotoğraf No : 274-275

Çizim No : 240-241

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1322 / M.1904

Kime Ait Olduğu : Hâcı Abdullah Efendi.....

Kitabe :

-Hüve'llezi lâ yemut
-Sene 1322
-Beni kıl mağfiret ya rabb-i yezdân
-Bi-hakkı arşı azam nûr-ı Kur'ân
-Gelüb kabrime ziyaret eyleyen insân
-Eylesün merhûma fâtihâ ihsân
-.....el-hâc Abdullah Efendi
-.....Monlâ rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Süsleme biçiminden kadın mezarı olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	108 cm.	96 cm.	-	-	6 cm.	5 cm.
Alt	-	-	32,5 cm.	30 cm.	6 cm.	5 cm.
Üst	12 cm.	10 cm.	35 cm.	34 cm.	6 cm.	5 cm.
Kenar	96 cm.	86 cm.	-	-	3,5 cm.	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül, akantus, kıvrık dal, servi), nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar baş taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında bulunan stilize edilmiş ve simetrik duran akantus yapraklarının ortasında kaideli bir vazo yer almaktadır. Bu vazonun içerisinden çıkan üç gül ve iki yaprak üste ve yanlara doğru kıvrılma yapmaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde , silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

Ayak taşı : Alttan üste doğru genişleyerek devam eden mezar taşının gövdesinde bir servi ağacı kazılarak işlenmiştir. Servi ağacının iki yanında karşılıklı birer dal kıvrılarak üst kısma kadar çıkmaktadır.

Fot.274 Baş taşı

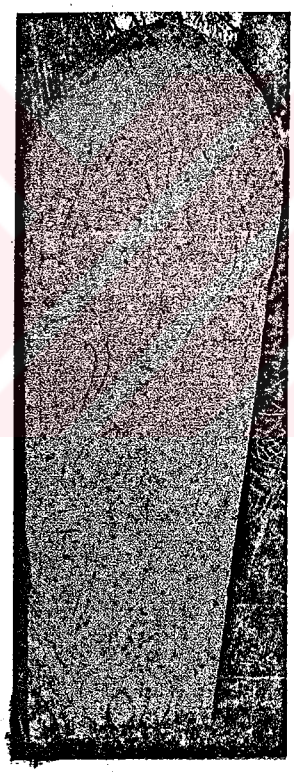

Fot.275 Ayak taşı

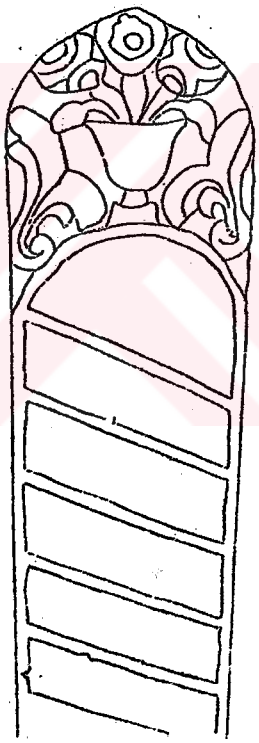

Çiz.240 Baş taşı

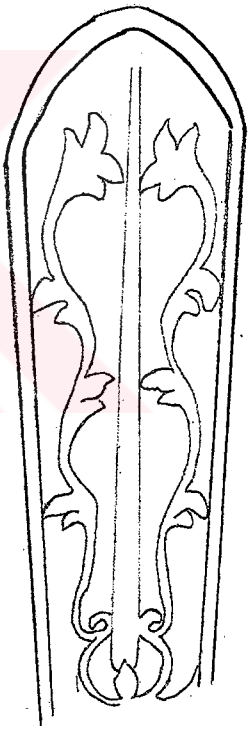

Çiz.241 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-206

Katalog Kroki No : B-227

Fotoğraf No : 276

Çizim No : 242

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1325 / M.1907

Kime Ait Olduğu : Müftüoğlu Hâcı Mustafâ Ağâ zevcesi Hâcı Aişe

Kitabe :

-Sene 1325
-Hûve'l-hayyu'l-Bâkî
-Ziyaretden murad olan duâdır
-Bugün bana ise yarın sanadır
-Müftüoğlu Hâcı Mustafâ Ağâ zevcesi Hâcı
-Aişe rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	95 cm.	-	8 cm.
Alt	-	28 cm.	8 cm.
Üst	16 cm.	34,5 cm.	8 cm.
Kenar	79 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst tarafında kaideli bir vazo haline getirilmeye çalışılan bir çiçek ve bu

çiçekten üste, yanlara doğru kıvrılarak çıkan yapraklar tasvir edilmiştir. Yaprakların C kıvrımı yapan iki tanesinin kenarları tırtıklıdır. Bu yaprakların arasından birer çiçek çıkarak alt köşeye kadar devam etmektedir. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.276 Şahide

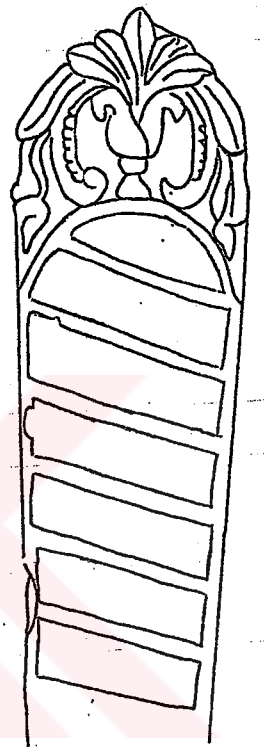

Çiz.242 Şahide

Katalog Örnek No : B-207

Katalog Kroki No : B-90

Fotoğraf No : 277

Çizim No : 243

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1325/M.1907

Kime Ait Olduğu : Mahmûd Çavuşzâde Hâcı Abdullah Damadı Akhisari Hâcı Muhammed.

Kitabe :

-Fî sene 1325
-Zâir iş bu makberi Mahmûd Çavuşzâde
-Hâcı Abdullah dâmâdı Akhisâri hâfız
-Muhammed gider
-Vesîleyi memâti hâlis ile hikmeti yâdigâr
-Yâ râb eyle affınla ata lütfundan başka yok melce ammâ
-Anasat icre rezil etme sorup isyânımı
-Yâ râb burada bana affınla kıl mükafat
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	110 cm.	-	4 cm.	
Alt	-	26 cm.	4 cm.	
Üst	25 cm.	31 cm.	4 cm.	
Kenar	85 cm.	-	-	Çevre
Başlık	20 cm.	22 cm.	13 cm.	62 cm.
Boyun	5 cm.	15 cm.	6 cm.	43 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşı, alttan üste doğru dikdörtgen bir forma sahiptir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru düz bir şekilde dokuz satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir. Başlık ve taşın arkası düz ve incedir.

Başlık : Fes alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemektedir. Fesin tepesi yuvarlağa yakın formdadır. Fesin orta yüzeyi geniş yatay bir tülbent ile sarılıdır.

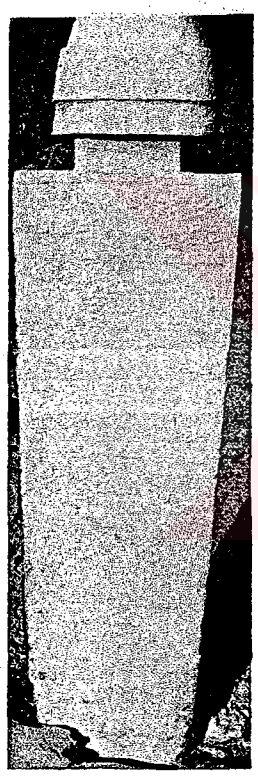

Fot.277 Şahide

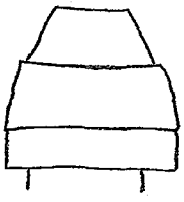

Çiz.243 Başlık

Katalog Örnek No : B-208

Katalog Kroki No : B-145

Fotoğraf No : 278

Çizim No : 244

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1326/M.1908

Kime Ait Olduğu : Pehlivanzâde Hâfız Hüseyin Efendi

Kitabe :

-Sene 1326
-Ah mine'l -mevt
-Garîki bahr-i isyânem
-Dahîlek ya Resûllullah
-Gördüs eşrâfından
-Pehlivânzâde
-Hâfız Hüseyin Efendi
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	120 cm.	24.5 cm.	6 cm.	
Alt	-	24.5 cm.	6 cm.	
Üst	20 cm.	24.5 cm.	6 cm.	
Kenar	100 cm.	-	-	Çevre
Başlık	12 cm.	13 cm.	13 cm.	50 cm.
Boyun	8 cm.	9 cm.	7 cm.	32 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (yaprak), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Fes alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemektedir. Fesin tepesi yuvarlak formdadır. Alt kısmı yatay bir tülbent ile kuşatılmış olup, tülbent üzerinde diagonal olarak kazılarak ara ara dörder çizgi atılmış ve bu çizgiler arasına yapraklar yerleştirilmiştir.

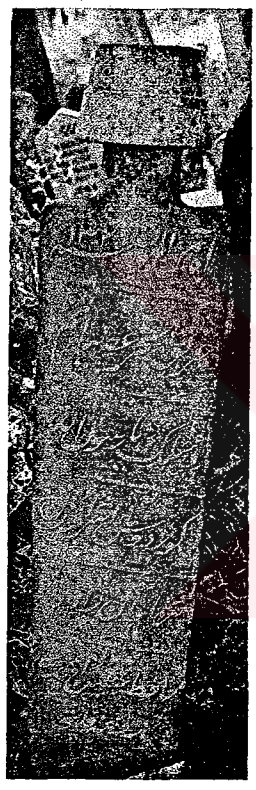

Fot.278 Şahide

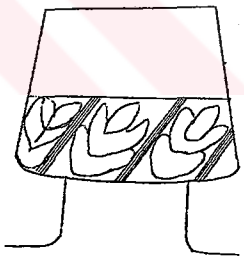

Çiz.244 Başlık

Katalog Örnek No : B-209

Katalog Kroki No : B-193

Fotoğraf No : 279

Çizim No : 245

İnceleme Tarihi : 8.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1326 / M.1908

Kime Ait Olduğu : Kasterzâde Hâfız Abdullah Efendi zevcesi Zehrâ Hanım

Kitabe :

-2 Receb sene 1326
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlâhî sen nasib eyle saâdet
-Bulam ta ki resulünden şefâ'at
-Kasterzâde Hafız Abdullah Efendi
-Zevcesi Zehrâ Hanım rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Alt kısmı kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	99 cm.	-	5 cm.
Alt	-	26 cm.	5 cm.
Üst	24 cm.	32 cm.	5 cm.
Kenar	75 cm.	-	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus), nesneli (saksı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı sivri bir tepelikten aşağıya doğru inildikçe daralan bir forma sahiptir. Gövde kısmıyla tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bordürün üst kısmında bir saksı içerisinden çıkan akantus yaprakları

tasvir edilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Mezar taşı kırık ve yerde dayalı vaziyettedir.

Fot.279 Şahide

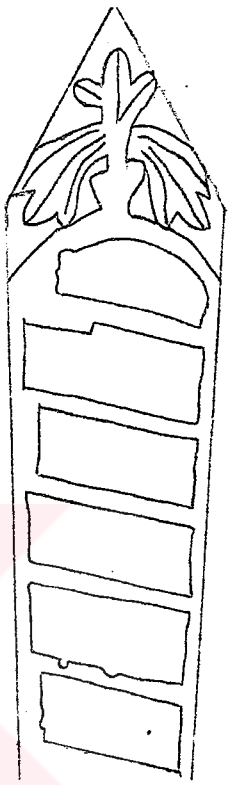

Çiz.245 Şahide

Katalog Örnek No : B-210

Katalog Kroki No : B-22

Fotoğraf No : 280-281

Çizim No : 246-247

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1327 / M.1909

Kime Ait Olduğu : Lağımcızâde Hâcı İbrahim Ağâ'nın kerimesi Hadice Mollâ

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1327 26 şevvâl
-Tabe ırcı'îyye kim demez lebbeyk aceb hikmet
-Değilmi fanidir dünya küllü gelenler hep eder rıhlet
-Koyup üç masumu ah Ben de geldim bâbına yarâb
-Anı anmak değil haşâ şikayet andıran şefkat
-Medet ya hazret-i gaffâr bağışla cürm-i isyânım
-Ümidimle sığındım maksadım didâr ile rahmet
-Lağımcızâde Hâcı İbrahim Ağânın
-Kerimesi Hadice Mollâ
-Rûhuna Fâtihâ / sene 1325
-27 Teşrin-i evvel

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	116 cm.	113 cm.	-	-	8 cm.	7 cm.
Alt	-	-	24 cm.	24 cm.	8 cm.	7 cm.
Üst	15 cm.	17 cm.	35 cm.	57 cm.	8 cm.	7 cm.
Kenar	101 cm.	96 cm.	-	-	6 cm.	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (boru, rozet, yaprak, zambak) ve nesneli (saksı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden, genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında içinde çiçeklerin yer aldığı bir saksı görülmektedir. Saksının içerisinden çıkan ve her iki yönden yanlara doğru sarkan dallar, yapraklar ve rozet çiçekleri ele alınmıştır. Bordürün alt kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri on satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir. Gövde kısmı doğal boya ile boyalıdır.

Ayak taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden, genişleyerek devam eden mezar taşının gövdesinde stilize edilmiş bir ağaç konu edilmiştir. Ağaç, her iki yönden dörder dalın arasından yukarıya doğru düz bir hat çizerek yükselmekte ve gövdesinden belli aralıklarla zambak , boru çiçekleri, yapraklar,dallar çıkmaktadır.

Fot.280 Baş taşı

Fot.281 Ayak taşı

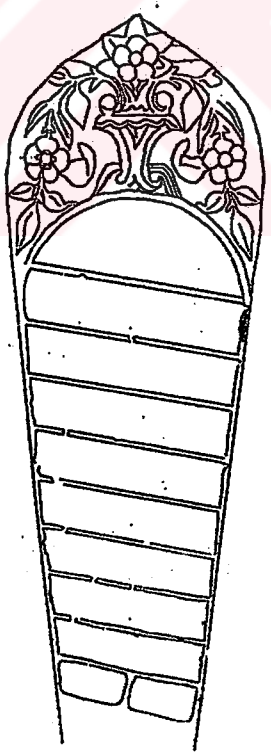

Çiz.246 Baş taşı

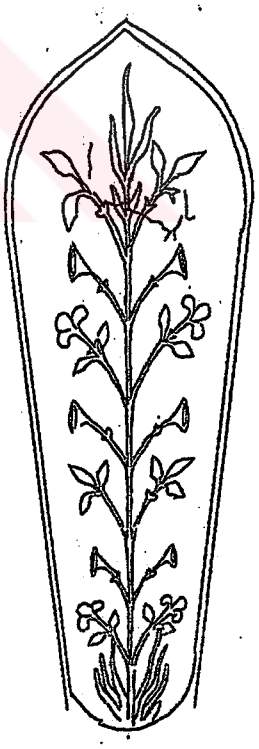

Çiz.247 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-211

Katalog Kroki No : B-5

Fotoğraf No : 282-283

Çizim No : 248

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1327 / M.1909

Kime Ait Olduğu : Nasûh Ağâzâde Hâcı Hâlil Ağâ Kerimesi Adile Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî 1327
-Bir kâidedir ki câvidâna
-Elbette gider gelen cihâna
-Hâcı Nasûh Ağâzâde
-Hâcı Hâlil Ağa Kerimesi
-Adile Hanım Rûhuna
-Rızaen lillâh fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	102 cm.	83 cm.	-	-	6 cm.	4,5 cm.
Alt	-	-	33,5 cm.	24 cm.	6 cm.	4,5 cm.
Üst	14 cm.	10 cm.	35 cm.	33,5 cm.	6 cm.	4,5 cm.
Kenar	88 cm.	73 cm.	-	-	2 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, Kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kalla, boru çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında iri bir dal, dalın her iki yanında birer çiçek yer almaktadır.

Ağacın ortasından üste doğru çıkan üç dal üzerinde birer kalla, sola, sağa doğru çıkan ve aşağıya doğru kıvrılan dallar üzerinde beşer kalla çiçeği bulunmaktadır. Yuvarlak kemer biçimli bordürün alt kısmında ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri üç satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

Ayak taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının gövdesinde üst ucu sağa doğru kıvrık bir şekilde bir servi ağacı kazılarak tasvir edilmiştir.

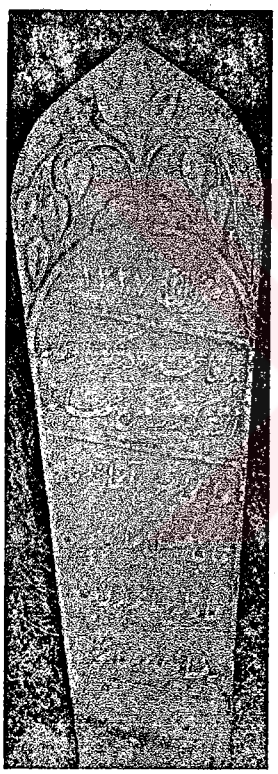

Fot.282 Baş taşı

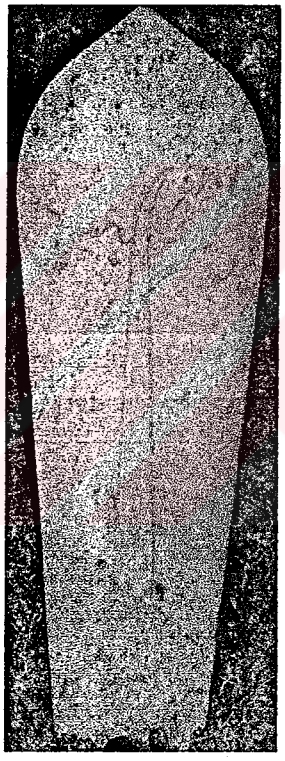

Fot.283 Ayak taşı

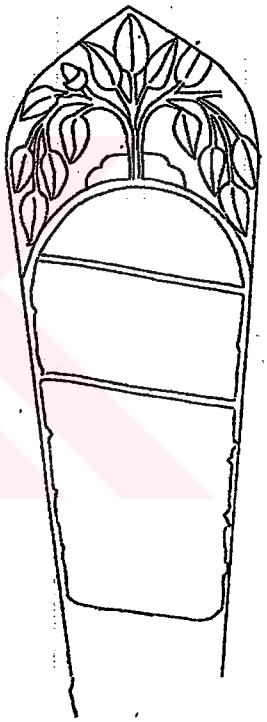

Çiz.248 Baş taşı

Katalog Örnek No : B-212

Katalog Kroki No : B-80

Fotoğraf No : 284-285

Çizim No : 249-250

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1328 / M.1910

Kime Ait Olduğu : Hâcı Topal Ağâlardan Hâcı İsmâil Ağâ zevcesi Hâcı Aişe Hanım

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt 28 Ramazan sene 1328
-Meskenim dağlar başı sahraya hacet kalmadı
-İçdim ecel şerbeti lokmana hacet kalmadı
-Ya ilahi gelmişim divânına rahm et bana
-Meskenim kıl lütfun ile cennet-i yârab bana
-Hâcı Topal Ağâlardan
-Hâcı İsmâil Ağâ zevcesi
-Hâcı Aişe Hanım
-Rûhuna fâtihâ.

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	120 cm.	129 cm.	-	-	5 cm.	8 cm.
Alt	-	-	27 cm.	23 cm.	5 cm.	8 cm.
Üst	21 cm.	15 cm.	43 cm.	40 cm.	5 cm.	8 cm.
Kenar	99 cm.	114 cm.	-	-	3 cm.	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, küpe, sümbül, yaprak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar baş taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün ortasından yükselen dekoratif anlayışla yapılmış dallar, yapraklar, sümbül, ters dönmüş gül, küpe göze çarpmaktadır. Çiçeklerin bulunduğu dallar her iki yönden aşağıya doğru kıvrılma yapmaktadır. Ağaç gövdesinin iki tarafından çıkan birer dal içe doğru bükülmektedir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Ayak taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının gövdesinde, aşağıdan yukarıya doğru yükselen, dallarında yaprakları olan, yabani gülü hatırlatan üç adet çiçeği bulunan bir ağaç tasvir edilmiştir. Taşın yüzeyi kırmızı doğal boya ile boyalıdır.

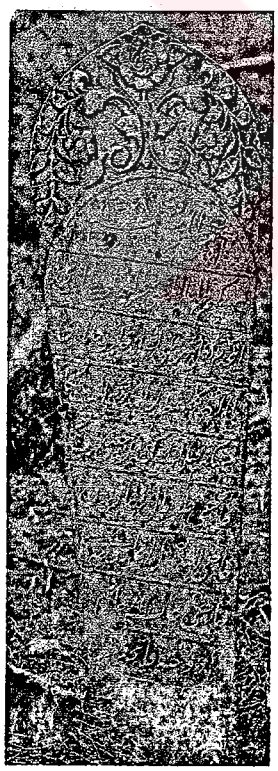

Fot.284 Baş taşı

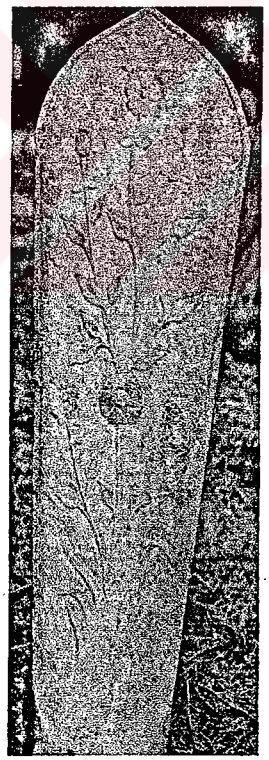

Fot.285 Ayak taşı

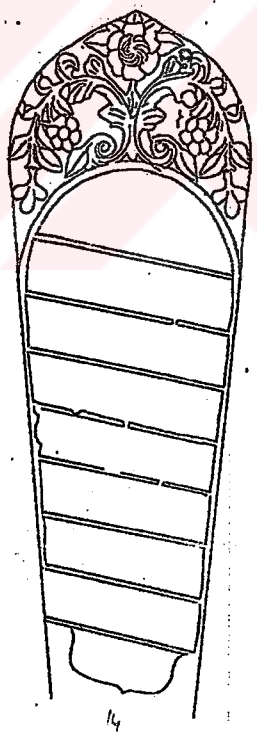

Çiz.249 Baş taşı

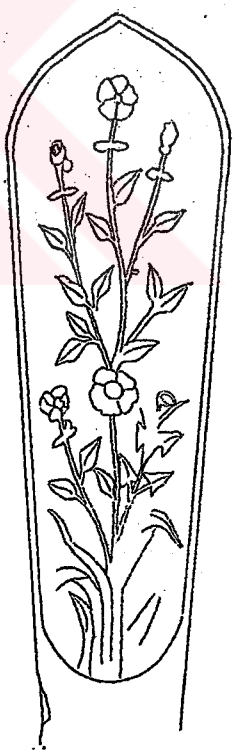

Çiz.250 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-213

Katalog Kroki No : B-77

Fotoğraf No : 286

Çizim No : 251

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1330 / M.1912

Kime Ait Olduğu : Topal Ağâzâde Hâcı Mustafa Efendi mahdûmu Rıfat Paşa

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1330 6 Zi'l-hicce
-Bir zaman çerh-i feleğe bende devrân eyledim
-Mansıbım behem terakkiyle tayaran eyledim
-Talim gafletle sevk etmemiş nihayet azmime
-Bu hayaldir anladım çâk-ı giribân eyledim
-Girdim encâm lahdime vahdet nişim el-emân
-Cürmümü afv eyle yârab çünkü noksan eyledim
-İbret al seng-i mezarımdan oku bir fâtihâ
-Bir kefenle kendimi şu hake mihmân eyledim
-Topal Ağâzâde Hâcı Mustafa Efendi
-Mahdûmu Rıfat Paşa rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	104 cm.	29 cm.	7,5 cm.	
Alt	-	29 cm.	7,5 cm.	
Üst	19 cm.	29 cm.	7,5 cm.	
Kenar	85 cm.	-	4,5 cm.	Çevre
Başlık	20 cm.	18 cm.	15 cm.	55 cm.
Boyun	8,5 cm.	11 cm.	7,5 cm.	32 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği : Oyma, boyama, kazıma olarak ele alınmıştır.
Konu : Bitkisel (kır çiçeği, rozet, yaprak), nesneli (başlık) seçilmiştir.
Kompozisyon : Üst kısımdan alt kısma doğru daralan bir form göstermektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde oniki satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın bir biçimdedir.Fesin kısa olan üst kısmı yuvarlak formdadır. Fesin çevresine sarılan tülbentte, ve başlığının alt tarafında bir friz şeklinde devam eden süsleme bir sıra rozet çiçeği, bir sıra yaprak, iki sıra silmeden oluşmaktadır.

Fot.286 Şahide

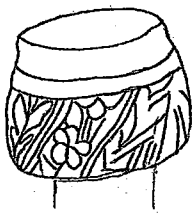

Çiz.251 Başlık

Katalog Örnek No : B-214

Katalog Kroki No : B-1

Fotoğraf No : 287

Çizim No : 252

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1331 / M.1913

Kime Ait Olduğu : Müderris oğlu Süleyman Zevcesi Amine

Kitabe :

-Sene 1331
-Ah mine'l- mevt
-Ya Rabbenâ cürmüm ile geldim sana
-Gaffâr ismini izhâr et gel bana
-Her dahi habib Ahmedin şefaati
-Müderris oğlu Süleyman
-Zevcesi Amine
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	95 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	22 cm.	5,5 cm.
Üst	11 cm.	29 cm.	5,5 cm.
Kenar	84 cm.	-	5,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (yaprak), nesneli (takı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır.

Bu bordürün üst tarafında bir gerdanlık veya inci dizisi, onunda üstünde üste ve her iki yöne doğru devam eden yapraklar tasvir edilmiştir. Bordürün alt kısmında soldan sağa doğru diagonal silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde , yazı şeritleri dokuz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.287 Şahide

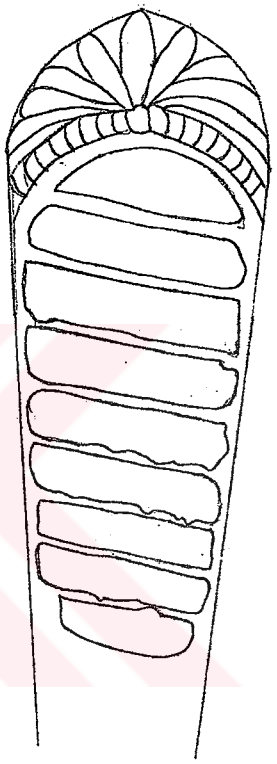

Çiz.252 Şahide

Katalog Örnek No : B-215

Katalog Kroki No : B-70

Fotoğraf No : 288-289

Çizim No : 253-254

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1333-1331 / M.1915

Kime Ait Olduğu : Topalzâde Hâcı Hâfız Muhammed Nuri Efendinin eşi Rafika Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Zairâ bu seng-i mezara rûhu
-Senden fâtihâ isteyen Topal
-Ağâzâde Hâcı Hâfız Muhammed Nûri
-Efendinin haremi Rafika Hanımın
-Hâyat-ı fâniyyesinin hatıra-i
-İbret nisarıdır
-Tarih-i vefâtı
-23 Şaban 1333
-22 Haziran 1331

Yazı : Rik'a işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	159 cm.	123 cm.	-	-	-	7 cm.
Alt	-	-	25 cm.	32 cm.	6 cm.	7 cm.
Üst	35 cm.	16 cm.	30 cm.	40 cm.	5,5 cm.	7 cm.
Kenar	124 cm.	107 cm.	-	-	3 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, horoz ibiği, kıvrık dal, servi, yaprak) ve nesneli (kordon veya bağ) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, baş taşı ve ayak taşı genişleyen bir form arz etmektedir. Baş taşının üst kısmı gül buketi şeklinde taçlandırılmıştır. Gül buketi kordon veya bağ görevini gören yuvarlak bir nesneyle, alt kısımda ve üst kısımda kuşatılarak sarılmıştır. Alttaki boyun kısmında stilize edilmiş akantus yaprakları ve her iki köşede yer alan barok karakterli S ve C kıvrımları yapan stilize edilmiş yapraklar tasvir edilmiştir. Yazı şeritleri yatay silmeler arasında kalan çerçevelerin içinde dokuz satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

Ayak taşı: Gövde yüzeyinde alttan üste doğru gidildikçe incelip, daralan ve en üst ucu sağa doğru kıvrık olan bir servi ağacı ele alınmıştır. Servi ağacını sol alt kısımdan itibaren C ve S kıvrımı yaparak saran büyük bir dal göze çarpmaktadır. Daldan çıkan küçük dalların ucunda üçer yapraklı bitkisel motifler ve horoz ibiği çiçekleri dikkat çekmektedir.

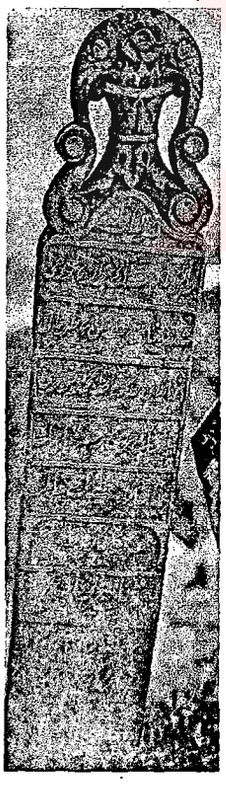

Fot.288 Baş taşı

Fot.289 Ayak taşı

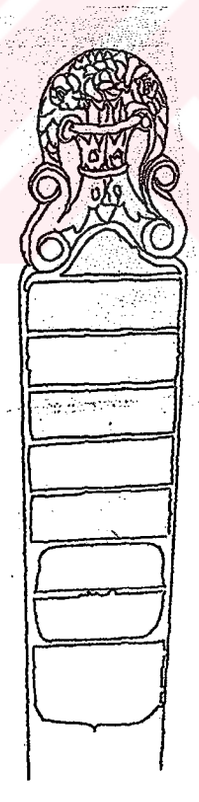

Çiz.253 Baş taşı

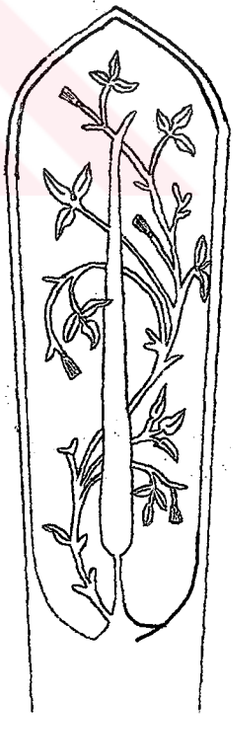

Çiz.254 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-216

Katalog Kroki No : B-134

Fotoğraf No : 290-291

Çizim No : 255-256

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : H.1336 / M.1917

Kime Ait Olduğu : Hâcı Behlevan (Pehlivan) Hocazâde Hâfız Hakkı Efendi

Kitabe : -Hüve'l-Bâkî fî sene 1336
-Beni kıl mağfiret ya rabb-ı yezdan
-Bi-hakk arş-ı azam nûr-ı kur'an
-Gelüb kabrime ziyaret ede ihvân
-Ede rûhuma fâtihâ ihsân
-Merhûm ve mağfûr el-hâc
-Behlevân (pehlivan) Hocazâde
-Hâfız Hakkı efendi rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	125 cm.	97 cm.	-	-	5 cm.	5,5 cm.	
Alt	-	-	33 cm.	31 cm.	5 cm.	5,5 cm.	
Üst	30 cm.	16 cm.	39 cm.	38 cm.	5 cm.	5,5 cm.	
Kenar	95 cm.	81 cm.	-	-	-	-	Çevre
Başlık	20 cm.	-	27 cm.	-	8 cm.	-	63 cm.
Boyun	7,5 cm.	-	5 cm.	-	-	-	41 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kıvrık dal, mimoza, rozet, yaprak), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Baş taşı alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden baş taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Taşın yalnızca boyun kısmında mimoza yer almaktadır. Boyundan itibaren bütün kenarlarını yapraklı dal motifi kuşatmaktadır.

Bordürün alt kısmında ise; diagonal silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde, yazı şeritleri sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Başlığın arkası düz ve incedir.

Ayak taşı : Alttan üste doğru genişleyerek devam eden mezar taşının gövdesinde fazla belli olmamakla birlikte içinden dallar, rozet çiçekleri çıkan bir ağaç tasvir edilmiştir. Ağacın en altında karşılıklı birer yaprak arasında bir rozet çiçeği motifi dikkat çekmektedir. Taşın alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Başlık : Fes alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemektedir. Fesin tepesi yuvarlağa yakın formdadır. Fesin orta yüzeyi geniş yatay bir tülbent ile sarılıdır. Başlık kısmının ortasındaki sarılı kısımda V veya onbaşı nişanı şeklinde bir tarama göze çarpmaktadır.

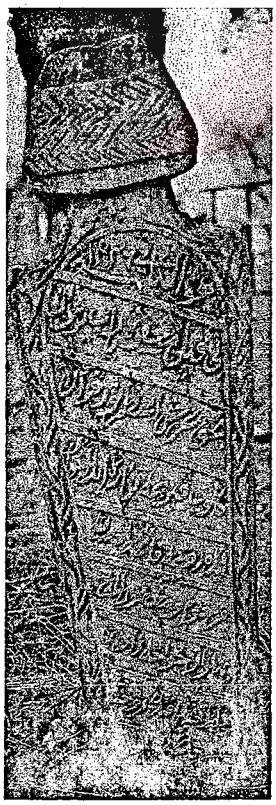

Fot.290 Baş taşı

Fot.291 Ayak taşı

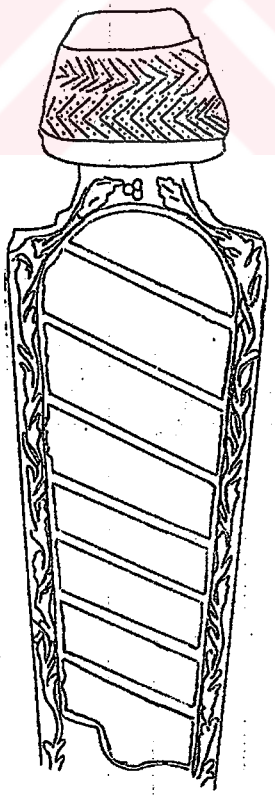

Çiz.255 Baş taşı

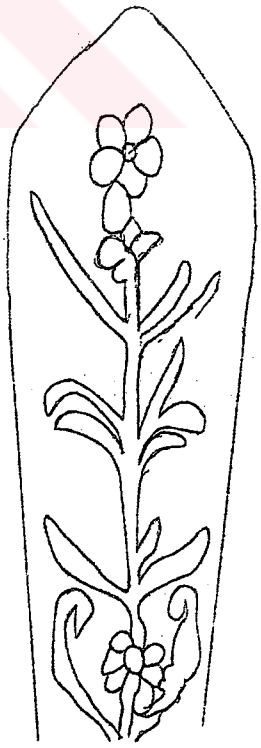

Çiz.256 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-217

Katalog Kroki No : B-12

Fotoğraf No : 292

Çizim No : 257

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi :1750-1850 arası olabilr.

Kime Ait Olduğu :-

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	67 cm.	-	8 cm.
Alt	-	32 cm.	8 cm.
Üst	17 cm.	35 cm.	8 cm.
Kenar	50 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon : Yarısı toprağa gömülü vaziyettedir.Kitabesizdir. Sivri tepelik kısmından yanlara inildikçe daralan biçimde formu ele alınmıştır. Gövdesinin yüzeyinde dikey bir çizgi üzerine belli aralıklarla üç yuvarlak şeklin dizilmesiyle oluşan süsleme kompozisyonu oluşturmaktadır.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işaretini olduğunu

düşündüğümüz mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. Fakat bu ve bazı taşçı işaretli mezar taşlarında kullanılan mermer malzemenin cinsi, kaba ve kalın oluşu ile Gördes'te G-8, H-56, H-57, H-62, H-63, B-224, B-238 no'lu XVII.yy. sonu ile XVIII.yy.üçüncü çeyreğine ait olduğu düşünülen mezar taşlarına benzemektedir. Bu yüzden bu mezar taşını 1750-1850 arasına bir tarihlemek mümkün olabilir.

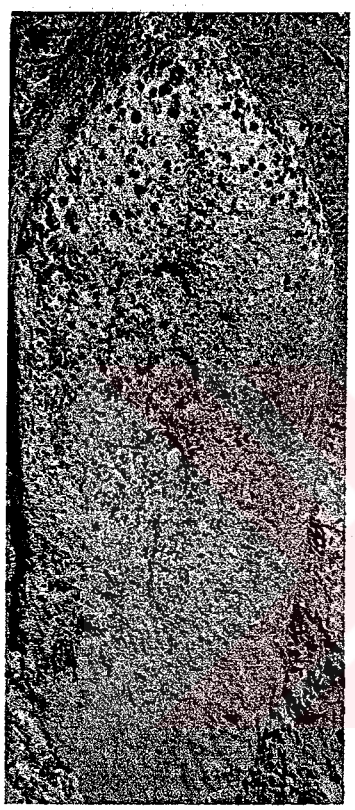

Fot.292 Şahide

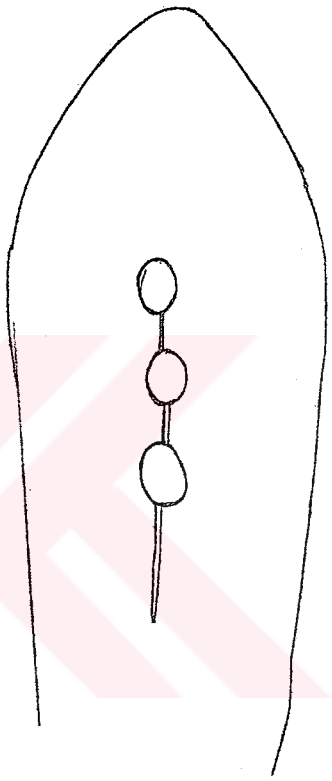

Çiz.257 Şahide

Katalog Örnek No : B-218

Katalog Kroki No : B-16

Fotoğraf No : 293

Çizim No : 258

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :-

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Üçgen tepelikli ,dikdörtgen gövdeye yakın formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve kırık durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	55 cm.	-	6
Alt	-	22 cm.	6 cm.
Üst	13 cm.	20 cm.	6 cm.
Kenar	42 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon: Sivri tepelikli olan mezar taşı, alttan üste doğru genişleyen bir forma sahiptir. Taşın gövdesinin üst yüzeyinde yuvarlak, madalyonumsu bir şekil, bu şekle alttan bitişik olarak inen baklava dilim biçimli arka arkaya üç şekil ve düşey bir çizgiden oluşan bir süsleme göze çarpmaktadır.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen

mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750 ile 1850 yılları arasına tarihlenebilir.

Fot.293 Şahide

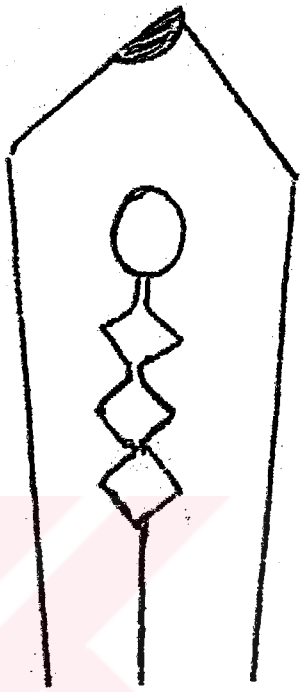

Çiz.258 Şahide

Katalog Örnek No : B-219

Katalog Kroki No : B-19

Fotoğraf No : 294

Çizim No : 259

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :-

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Üçgen tepelikli dikdörtgen gövdeye yakın formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde ve devrik durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	63 cm.	-	-
Alt	28	18 cm.	4 cm.
Üst	8 cm.	23 cm.	5 cm.
Kenar	27 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon: Sivri tepelikli olan mezar taşı, alttan üste doğru genişleyen bir forma sahiptir. Taşın gövdesinin üst yüzeyinde yuvarlak, madalyona benzeyen bir şekil, bu şekle bitişik olarak alta doğru inen düz bir çizgiden oluşan süsleme görülmektedir.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750-1850 arası yapılmış olabileceği düşünülmektedir.

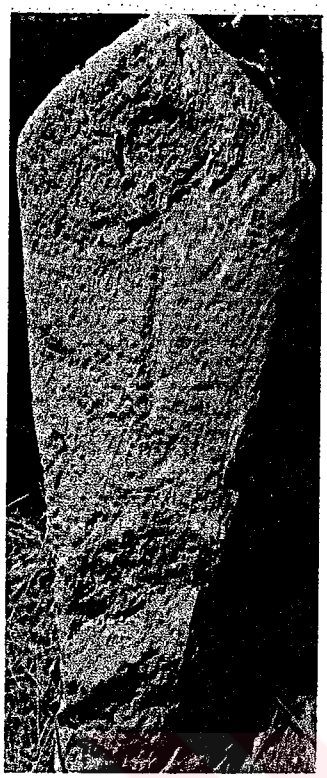

Fot.294 Şahide

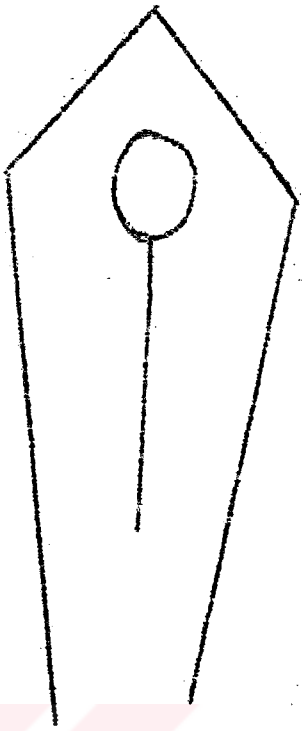

Çiz.259 Şahide

Katalog Örnek No : B-220

Katalog Kroki No : B-31

Fotoğraf No : 295

Çizim No : 260

İnceleme Tarihi : 11.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu :-

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Elipse yakın gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	35 cm.	21 cm.	3 cm.
Alt	21 cm.	18 cm.	3 cm.
Üst	13 cm.	21 cm.	3 cm.
Kenar	22 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden, sivri tepelikli mezar taşının gövdesinde kitabesi bulunmamaktadır ve yerdedir. Gövdesinde içi oyuk, baş kısmı yuvarlak ve anahtar şeklinde tasvir edilmiştir.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen

mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750-1850 arası yapılmış olabileceği akla gelmektedir.

Fot.295 Şahide

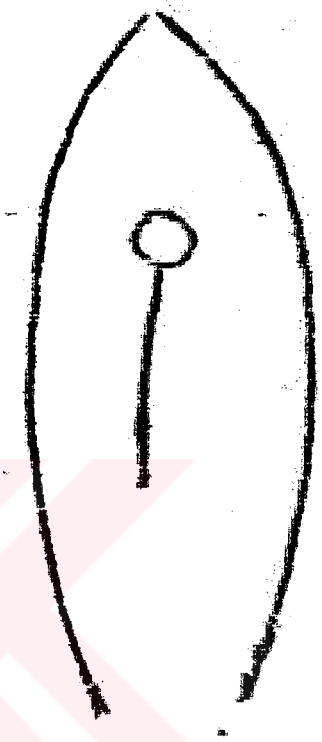

Çiz.260 Şahide

Katalog Örnek No : B-221

Katalog Kroki No : B-49

Fotoğraf No : 296

Çizim No : 261

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 18.yy. sonu 19.yy. başı

Kime Ait Olduğu : Hâcı Muhammedin Kerimesi

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Oku bir fâtihâ rahmeten li'l- âlemin
-Durağı cennet ola fi makam-ı emin
-Ehu Hâcı Muhammedin kerimesi merhûme

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülüdür.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	106 cm.	-	-
Alt	-	35 cm.	5 cm.
Üst	16 cm.	41 cm.	4,5 cm.
Kenar	90 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, armut, gül, incir, kır çiçeği, orkide), nesneli (kase) ve geometrik (yumurta dizisi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Gövdesinin bir kısmı toprağa gömülü durumdadır. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yatay bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında, ortada kaideli, dekoratif bitkisel bezemeli bir meyve kasesi, içinde armut, incir gibi meyveler

ve bu meyvelerin üstünden güller ve orkide çıktığı bir natürmort tasviri yer almaktadır. Kasenin alt iki yanında birer çiçek, sol ve sağ yanda barok, rokoko karakterli, S ve C kıvrımlı, stilize edilmiş akantus yaprakları birer çiçekle birlikte ele alınmışlardır. Tepelik kısmının üst kenarları yine akantus yaprakları motifi ile bezelidir. Bu bezemenin hemen altında dört sıra halinde yatay ve yuvarlak kemer biçimli bir bordür yer almaktadır. Yazı şeridini çevreleyen çift sıra yuvarlak kemer biçimli bordürün üst her iki köşesinin içlerinde birer stilize edilmiş üç yapraklı çiçek göze çarpmaktadır. Ayrıca bu kuşağın içlerinde yumurta ve inci dizileri şeklinde motifler bulunmaktadır. Stilize edilmiş akantus yaprakları her iki köşede birer sütunce şeklini almıştır. Kitabelerin toprak üstünde görünen kısmı soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

Tarihlendirme : Tarih kısmı gömülü olan mezar taşını süsleme bakımından Gördes mezarlıklarındaki B-44 (M.1787), B-49 (M.1796), B-51 (M.1796) gibi benzerleri ile karşılaştıracak olursak XVIII.yy. sonu ile XIX.yy. başı arasında yapılmış olabileceği düşünülebilir.

Fot.296 Şahide

Çiz.261 Şahide

Katalog Örnek No : B-222

Katalog Kroki No : B-57

Fotoğraf No : 297

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1800 ile 1850 arası

Kime Ait Olduğu : Muhammed Ağâ.....

Kitabe :

-Hüve'l – mu'in
-İlahî ravza-i cinân eyle makamı
-Cennetlik oğlu Muhammed Ağâ
.....

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı toprağa gömülüdür.

Türü : Süsleme biçiminden bir kadına ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	69 cm.	-	5 cm.
Alt	-	30 cm.	5 cm.
Üst	12 cm.	34 cm.	5 cm.
Kenar	57 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, lale) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen bir tepelikli mezar taşının gövde ve tepelik kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmaktadır. Bu silmenin üzerinde soldan sağa doğru , cami, bir ev ile yalnızca kubbesi verilmiş olan türbe olabileceğini düşünebileceğimiz bir yapı sıralanmaktadır. Yapıların çevrelerine de bitkisel unsurlar yerleştirilmiştir. Taşın sol üst kısmında düzgün yatay sıralı, kesme taşlı bir duvar örgüsü üzerinde mimari yapılar yer almaktadır. Soldaki iki kubbeli ve dilimli örtülü bir camidir. İki kubbede

aynı çift sıra silme üstüne oturmaktadır. Cephesinde ortada dikdörtgen biçiminde içi taralı bir pencere açıklığı, iki yanda da yuvarlak kemerli birer açıklık bulunmaktadır. Bunlardakinden sağdakinin içi taralıdır. Caminin kubbeleri dilimli örtüye sahiptir. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli bir açıklık bulunmaktadır. Sağ kısımda sivri çatılı, cephesinde yuvarlak kemer biçimli penceresi bulunan bir ev ile yanında da yalnızca dilimli kubbesiyle verilmiş olan kubbe ele alınmıştır. Cami kubbesinin arkasında iki yöne kıvrılarak giden çiçekli bir yaprak göze çarpmaktadır. Taşın sol kısmında ve yapıların arkasından taşın tepeliğine doğru yükselen lale, hilal, gül ve çiçekler dikkati çekmektedir. Süslemelerin ele alınışında iki boyutlu bir anlatım gözükmektedir. Bir derinlik havası bulunmamaktadır. Taşın gövde kısmının üst her iki köşesinde yer alan çerçeveler içinde stilize edilmiş yapraklı birer çiçek konulmuştur. Yazı şeritlerini üstten yuvarlak kemer biçiminde bir silme kuşatmaktadır. Yazı soldan sağa doğru eğimli bir şekilde üç satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Tarihlendirme : Tarih kısmı gömülü olan taşın mimari ve barok etkili benzer özellikleri açısından B-113 (M.1830), B-98 (M.1824), B-131 (M.1838), B-102 (M.18 B-120 (M.1831), B-96 (M.1822) numaralı mezar taşlarına benzemektedir. Dolayısıyla bu taşı 1800 ile 1850 yılları arasına tarihlemek düşünülebilir. Ayrıca bu tür mimari bezemeler Gördes'teki mezarlıklarda ve yakın çevrelerde kadınlara ait mezarlarda rastlanılmaktadır.

Fot.297 Şahide

Katalog Örnek No : B-223

Katalog Kroki No : B-63

Fotoğraf No : 298

Çizim No : 262

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1800-1850 arası yapılmış olabilir.

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe : -

Yazı : -

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve yazısız durumdadır.

Türü : Süsleme biçiminden şahidenin bir kadın için sipariş edilebileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	125 cm.	-	6 cm.
Alt	-	23 cm.	6 cm.
Üst	10 cm.	30 cm.	6 cm.
Kenar	115 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (kır çiçeği, manolya) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alttan üste doğru genişleyen biçimde olan mezar taşı, üstte üçgen alınlıklı bir tepelikle son bulmaktadır. Gövde ile tepelik kısmı birbirinden yatay bir silmeyle ayrılmaktadır. Mimari birimler ve bitkisel unsurlar süsleme konusu edilmiştir. Taşın yüzeyine kitabe unsuru işlenmemiş olup, bu da bize bu tür süslemelerin bir sipariş için yapıldığını göstermektedir.

Taşın sol kısmında iki cepheli bir cami yer almaktadır. Caminin kubbesi alemli ve kubbe dilimli bir örtüye sahiptir. Kubbe yatay bir profil üzerine oturmaktadır. Profil iki köşeden eğim ve kavis yapmaktadır. Alt cephede çift sıra profilli olup, her iki cephede yan yana üçer adet yuvarlak kemer biçimli açıklık yerleştirilmiştir. Üst cephedekilerin içlerinin biri boş, diğeri yatay, öbürüde sağa doğru diagonal taralı pencerelerdir. Alt cephede üst cephe gibi yanlara doğru kırılma yapmaktadır. Bu cephede bir çizgiyle iki kanada ayrılmış ve yan yana olan üç kapı bulunmaktadır. Caminin soluna bir kısmı verilmiş ne olduğu anlaşılamayan bir yapı işlenmiştir.

Caminin sağına bitişik olarak bir kaide üzerinde minaresi yükselmektedir. Minarenin kesme taşlı kaidesinde yuvarlak kemer biçimli bir kapısı, gövdesinde mazgal pencereleri, bileziği, şerefesi ve şerefe kapısı dikkat çekmektedir. Minare sivri külahlı ve hafifçe sağa doğru yatık biçimdedir. Minarenin solunda ne olduğu anlaşılamayan bir motif dikkat çekmektedir. Tepeliğin sağ tarafında ise; dilimli kubbesiyle bir türbe geniş kesme taş örgülü bir duvar üzerinde yer almaktadır. Türbenin kubbesi çift sıra bir profile oturmakta ve beden duvarı sol üste doğru bükülmektedir. Cephesinde yuvarlak kemer biçimli, düşey bir çizgiyle iki kanada ayrılmış bir kapısı bulunmaktadır.Bu yapı bir medrese ve türbeyi ifade etmek için ele alınmış olmalıdır. Türbenin sol yanında üste doğru yükselen, koza veya açmış manolyayı andıran bir çiçek göze çarpmaktadır.

İki boyutlu bir anlatımın görüldüğü mezar taşının gövdesini üstten yuvarlak kemer biçimli bir profil çevrelemektedir. Bu profilin üst iki yan köşesinde kalan kısımlarında birer stilize edilmiş üç yapraklı bir çiçek konulmuştur.

Tarihlendirme : Kitabesiz olan taşın mimari ve barok etkili benzer süsleme özellikleri açısından B-124 (M.1834), B-73 (M.1810), B-105 (M.1826), numaralı mezar taşlarına benzemektedir. Dolayısıyla bu taşı 1800 ile 1850 yılları arasında yapılmış olabileceği düşünülebilir.

Fot.298 Şahide

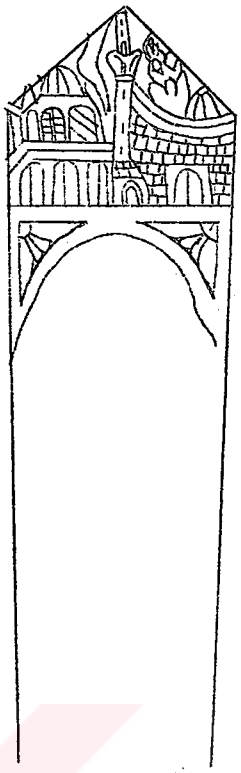

Çiz.262 Şahide

Katalog Örnek No : B-224

Katalog Kroki No : B-74

Fotoğraf No : 299

Çizim No : 263

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1750 ile 1850 yılları arası olabilir.

Kime Ait Olduğu :

Kitabe :

-Rûhuna

-El- fâtihâ

Yazı : Türsüz işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen prizmal gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Başlık ve boyut biçiminden bir erkek çocuk mezarı olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	58 cm.	16 cm.	10 cm.	
Alt	-	16 cm.	10 cm.	
Üst	32 cm.	16 cm.	10 cm.	
Kenar	26 cm.	-	-	Çevre
Başlık	19 cm.	21 cm.	20 cm.	78 cm.
Boyun	13 cm.	13 cm.	9 cm.	46 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştırk

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşı, alttan üste doğru dikdörtgen prizmal gövdeli bir forma sahiptir. Yazı şeritleri sağdan sola doğru yatay bir şekilde iki satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu olan başlığın tepesinde küçük bir çıkıntısı bulunmaktadır. Üst kısımdan sol aşağıya doğru bez tülbentler diagonal olarak atılmıştır.

Tarihlendirme : H-37, H-45, B-127, B-157, B-136 no'lu mezar taşlarının başlıkları ile bu mezar taşının başlığı benzerlik göstermektedir. Dolayısıyla bu mezar taşın 1750-1850 arasında yapılmış olabileceği düşünülebilir. Ayrıca kullanılan mermerin cinsi ile Gördes'teki mezarlıklardaki XVIII ve XIX. yy.da yapılmış olan mezar taşlarının mermeri benzerlik göstermektedir.

Fot.299 Şahide

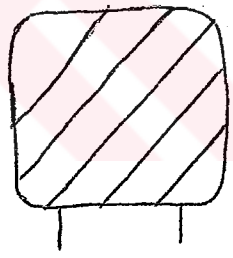

Çiz.263 Başlık

Katalog Örnek No : B-225

Katalog Kroki No : B-78

Fotoğraf No : 300

Çizim No : 264

İnceleme Tarihi : 4.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 18.yy. sonu ile 19.yy. sonu

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :

-Rûhu içün

-El-fâtihâ

Yazı : Türsüz işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen prizmal gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülüdür.

Türü : Başlık biçiminden erkek mezarı olduğu anlaşılmaktadır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	82 cm.	18 cm.	11 cm.	
Alt	-	-	16 cm.	
Üst	-	18 cm.	11 cm.	
Kenar	-	-	8 cm.	Çevre
Başlık	25 cm.	30 cm.	26,5 cm.	90 cm.
Boyun	12 cm.	14 cm.	11 cm.	45 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) ve geometrik (yürek veya damla) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Boyun kısmı dar olan taşın gövdesinde, ok ucu veya yürek biçimine benzer şekilde oyularak ele alınmıştır. Bu şeklin içinde, kitabesi iki satır halinde ve yatay bir şekilde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu olan başlığın üst ve iç kısmında yer alan kavuktan sol yandan aşağıya doğru bez tülbentler veya destarlar diagonal olarak atılmıştır.

Tarihlendirme : H-37, H-45, B-127, B-157, B-136 no'lu mezar taşlarının başlıkları ile bu mezar taşının başlığı benzerlik göstermektedir. Dolayısıyla bu mezar taşının XVIII. yy. son çeyreği ile XIX. yy. son çeyreği arasında yapılmış olabileceği düşünülebilir.

Fot.300 Şahide

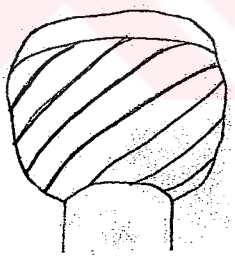

Çiz.264 Başlık

Katalog Örnek No : B-226

Katalog Kroki No : B-81

Fotoğraf No : 301

Çizim No : 265

İnceleme Tarihi : 6.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Taşın büyük kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	58 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	19 cm.	6,5 cm.
Üst	-	30 cm.	6,5 cm.
Kenar	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon : Kitabesi bulunmayan, toprağa yatay şekilde gömülü olan alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının gövdesinde dikey bir çizgi üzerinde altı kısa yatay çizginin kesişmesiyle meydana gelen ve taşçı işareti olması muhtemel bir süsleme bulunmaktadır.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen

mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. Fakat bu ve bazı taşçı işaretli mezar taşlarında kullanılan mermer malzemenin cinsi, kaba ve kalın oluşu ile Gördes'te G-8, H-56, H-57, H-62, H-63, B-224, B-238 no'lu XVII.yy. sonu ile XVIII.yy.üçüncü çeyreğine ait olduğu düşünülen mezar taşlarına benzemektedir. Bu yüzden bu mezar taşını 1750-1850 yılları arasına tarihlemek mümkün olabilir.

Fot.301 Şahide

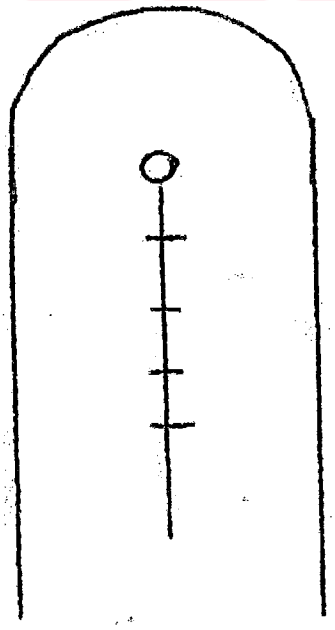

Çiz.265 Şahide

Katalog Örnek No : B-227

Katalog Kroki No : B-87

Fotoğraf No : 302

Çizim No : 266

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu :-

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Sivri tepelikli, dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	65 cm.	-	5,5 cm.
Alt	26 cm.	14 cm.	9 cm.
Üst	8 cm.	18 cm.	5,5 cm.
Kenar	57 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon : Yerde ve kitabesiz olan taş alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden biçimde ele alınmıştır. Gövdesinde dikey olarak üste doğru bir çizgi üzerinde arka arkaya baklava dilimli üç motif ve en üstte de madalyona benzer yuvarlak bir motif yerleştirilmiştir.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yapılan araştırmalarda bu tür mezar

taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750-1850 arasında yapılmış olabileceği düşünülebilir.

Fot.302 Şahide

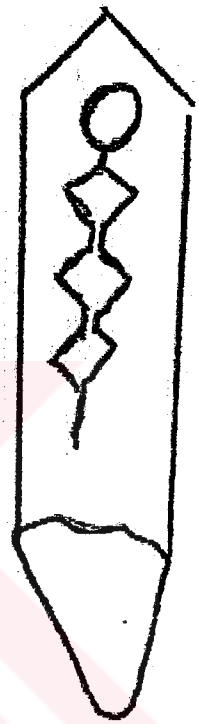

Çiz.266 Şahide

Katalog Örnek No : B-228

Katalog Kroki No : B-92

Fotoğraf No : 303

Çizim No : 267

İnceleme Tarihi : 5.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 21.10.2002, 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat devrik durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	92 cm.	-	9 cm.
Alt	42 cm.	18 cm.	9 cm.
Üst	10 cm.	23 cm.	9 cm.
Kenar	82 cm.	-	7 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve kitabesiz olan mezar taşı alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam etmekte, sivri tepelikli bir biçimde ele alınmıştır. Gövdesinde dikey olarak üste doğru giden bir çizgi üzerinde arka arkaya baklava dilimli dört motif ve en üstte de yuvarlak bir motif yerleştirilmiştir.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen

mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750-1850 arası bir tarih olabileceği düşünülebilir.

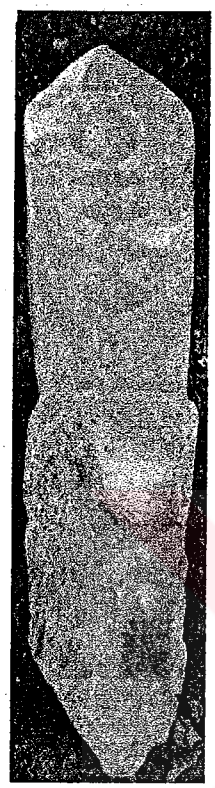

Fot.303 Şahide

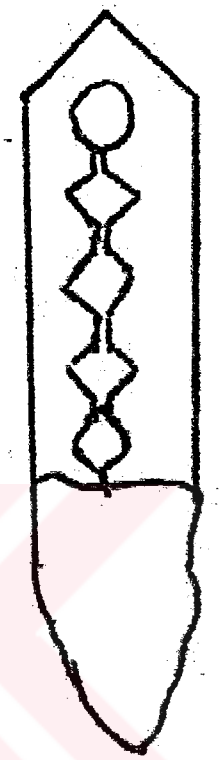

Çiz.267 Şahide

Katalog Örnek No : B-229

Katalog Kroki No : B-105
Fotoğraf No : 304
Çizim No : 268
İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003
Yeri : Büyük Mezarlık
Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.
Kime Ait Olduğu :-
Kitabe : -
Üslup : Çizgisel verilmiştir.
Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.
Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.
Türü : Bir kadın veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.
Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	30 cm.	27 cm.	6.5 cm.
Alt	-	-	6.5 cm.
Üst	19 cm.	27 cm.	6.5 cm.
Kenar	22 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.
Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.
Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.
Kompozisyon : Mezar taşının gövdesinin büyük bir kısmı toprağa gömülü durumdadır. Taşın görünen yüzü üstten alta doğru daralan bir görünüm arz etmektedir. Gövdesinde herhangi bir kitabe bulunmaktadır. Taşın yüzeyinde alttan üste doğru kalın düşey bir çizgi ile onun üstünde ters üçgen biçimli bir motif yer almaktadır.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul

il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işaretini olduğunu düşündüğümüz mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. Fakat bu ve bazı taşçı işaretli mezar taşlarında kullanılan mermer malzemenin cinsi, kaba ve kalın oluşu ile Gördes'te G-8, H-56, H-57, H-62, H-63, B-224, B-238 no'lu XVII.yy. sonu ile XVIII.yy.üçüncü çeyreğine ait olduğu düşünülen mezar taşlarına benzemektedir. Bu yüzden bu mezar taşını 1750-1850 arasına tarihlemek mümkün olabilir.

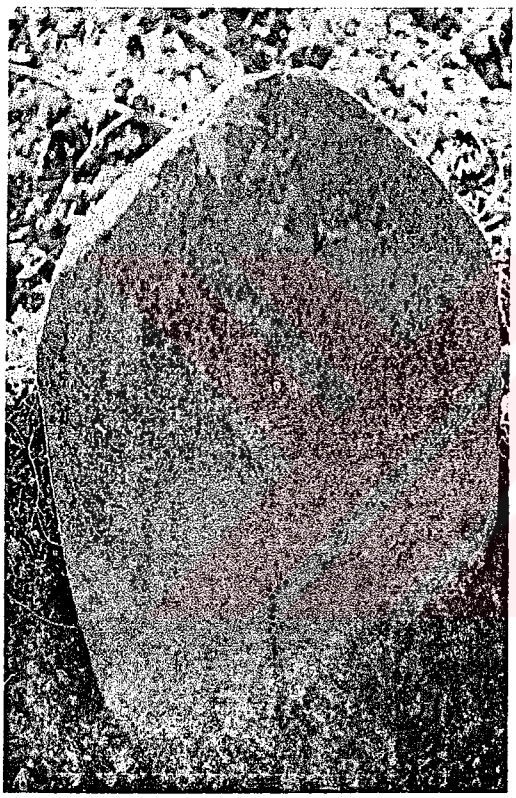

Fot.304 Şahide

Çiz.268 Şahide

Katalog Örnek No : B-230

Katalog Kroki No : B-111

Fotoğraf No : 305

Çizim No : 269

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi :1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Toprakta olan yüzeyi dikdörtgen gövdeli görünüm arz etmektedir.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	50 cm.	27 cm.	5 cm.
Alt	-	27 cm.	5 cm.
Üst	23 cm.	27 cm.	5 cm.
Kenar	27 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısmı toprağa gömülü durumda olan mezar taşı kitabesizdir. Alttan üste doğru genişleyen formda ele alınmıştır. Yüzeyinde düşey bir çizgi üzerinde belli aralıklarla yuvarlak şekillerin dizilmesiyle kompozisyon oluşturulmuştur.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun

bulunmaktadır. Fakat bu ve bazı taşçı işaretli mezar taşlarında kullanılan mermer malzemenin cinsi, kaba ve kalın oluşu ile Gördes'te-8, H-56, H-57, H-62, H-63, B-224, B-238 no'lu XVII.yy. sonu ile XVIII.yy.üçüncü çeyreğine ait olduğu düşünülen mezar taşlarına benzemektedir. Bu yüzden bu mezar taşını 1750-1850 arasına tarihlemek mümkün olabilir.

Fot.305 Şahide

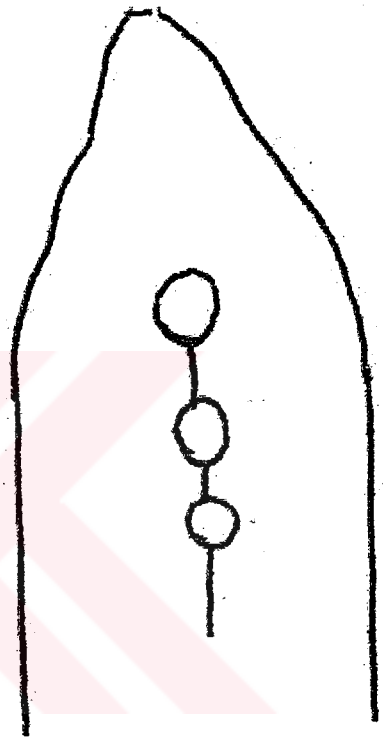

Çiz.269 Şahide

Katalog Örnek No : B-231

Katalog Kroki No : B-120

Fotoğraf No : 306

Çizim No : 270

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 19.yy.başı ile ortası

Kime Ait Olduğu : Fâtıma binti el-hâc.....

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Goncâ-i gülzâr bâğ-ı hüsn iken
-Gül gibi soldu vücudu nagâhân
-Hasreta firkatle edüb el-veda
-Valideyni ettiler ah u figân
-El-merhûme el-mağfûretün lehâ
-Fâtıma binti el-hâc
-(toprak altında)zâde

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprak altındadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	110 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	34 cm.	5,5 cm.
Üst	16 cm.	43 cm.	5,5 cm.
Kenar	94 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev,vazo), bitkisel (akantus, gül, servi), ve geometrik (tek inci) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı alttan üste doğru genişleyen bir biçime sahiptir. Üst kısmı üçgen bir tepelikle son bulmaktadır. Gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu çift sıra silmenin arasında kalan boşlukta, içinde inci tanesini hatırlatan motiflerin de olduğu geometrik bir bordür vardır. Çeşitli mimari birimler ile bitkisel motifler taşın süslemesini oluşturmaktadır.

Taşın sol kısmında yan yana üç adet, arkada iki adet ev yer almaktadır. En arkada ise bir cami işlenmiştir. Evler sivri külahlı ve üçgenimsi bir çatıyla örtülüdür. Cephelerinde içleri baklava dilimleriyle taralı, dikdörtgen biçiminde pencereleri göze çarpmaktadır. Cami alemli ve dilimli kubbelidir. Kubbe saçak kornişinin de bulunduğu çift sıra yatay silme üzerindeki kasnağa oturmaktadır. Caminin sağında minaresi mevcuttur. Minare külahlı, alemli, mazgal pencereli, bilezikli ve şerefelidir.Taşın en üst merkez noktasında bir kartuş motifi, altında da stilize edilmiş yapraklarla oluşturulan bir vazo içerisinden çıkan bir gül demeti ele alınmıştır. En sağda yine stilize edilmiş barok karakterli yapraklar ve çiçekler dikkat çekmektedir. Yapıların arasına dört adet servi motifi konulmuştur.Yazı şeridini üst iki yandan birbirine simetrik üç kademeli profil çevrelemekte, bu profil üst orta kısımda stilize edilmiş yapraklarla birleşmektedir. Profiller ayrıca sütun şeklindeki yaprakların üstünde durmaktadır. Üst iki yan köşede kalan kısımların içinde barok karakterli akantus yaprakları yerleştirilmiştir.

Yapıların arka arkaya verilişleri ve servilerin dizilişleri az da olsa bir derinlik amacının verilmek istendiğine işaret etmektedir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir. En alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Tarihlendirme : Tarih kısmı gömülü olan taşın mimari , barok ve rokoko etkili benzer özellikleri açısından A-9 (M.1845), B-121 (M.1832), B-117 (M.1831) numaralı mezar taşlarına benzemektedir. Dolayısıyla bu taşı 1800 ile 1850 yılları arasına tarihlemek düşünülebilir.

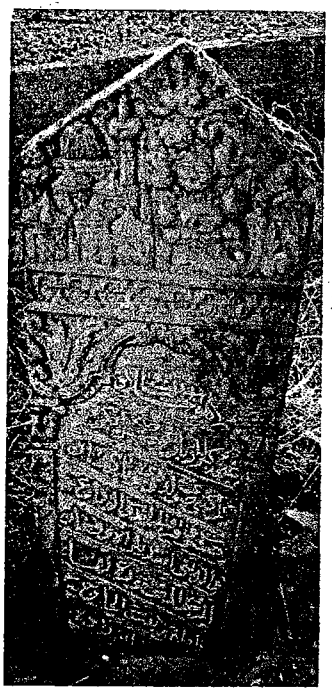

Fot.306 Şahide

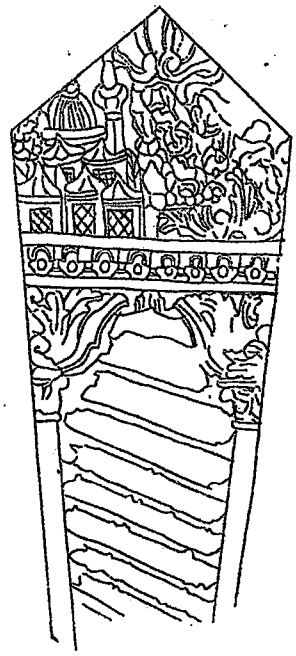

Çiz.270 Şahide

Katalog Örnek No : B-232

Katalog Kroki No : B-142

Fotoğraf No : 307-308

Çizim No : 271

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 18.yy. son çeyreği ile 19.yy. ilk çeyreği

Kime Ait Olduğu : El Hâc Mahmudzâde El Hâc Mustafâ Ağâ

Kitabe :

-Hüve'l- hallâk'ul-Bâkî
-Müesser oldu bana şehâdet
-İlahi sen nasîb eyle saâdet
-Bulam tâ ki resûlünden şefâat
-Merhûm El- Hâc Mahmudzâde
-El- Hâc Mustafâ Ağa rûhuna

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayaktaşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Baş taşı ve ayak taşının alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
Bütün	Baş taşı 122 cm.	Ayak taşı 137 cm.	Baş taşı 36 cm.	Ayak taşı -	Baş taşı 11 cm.	Ayak taşı 5 cm.	
Alt	-	-	36 cm.	27 cm.	11 cm.	5 cm.	
Üst	40 cm.	15 cm.	36 cm.	33 cm.	11 cm.	5 cm.	
Kenar	82 cm.	123 cm.	-	-	4 cm.	-	Çevre
Başlık	31 cm.	-	26 cm.	-	24 cm.	-	97 cm.
Boyun	9 cm.	-	17-25cm	-	10 cm.	-	50-66 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (horoz ibiği, servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Baş taşında yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde, taşın görünen yüzeyinde altı satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

Ayak taşında ise; alttan üste doğru giden bir servi ağacı işlenmiştir. Servi ağacının her iki yanından birer dal çıkmakta ve bu dalın ucunda birer horoz ibiği motifi bulunmaktadır.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey ve çubuk gibi geometrik şekilleri bulunan çubuk başlıklı, kısa sarıklı bir kavuktur. Başlığın sol alt tarafından sağ üste doğru giderek devam eden, içi taralı bir servi ağacı göze çarpmaktadır.

Tarihlendirme : Tarihin bulunduğu kısımın gömülü olması sebebiyle tarihi belli değildir. Ancak baştaşının başlığının H-22, B-20, B-157 ve B-81'de benzer başlık örnekleri ile karşımıza çıkmasından dolayı, mezar taşının XVIII.yy. son çeyreği ile XIX.yy. ilk çeyreğine ait olabileceği düşünülebilir.

Fot.307 Şahide

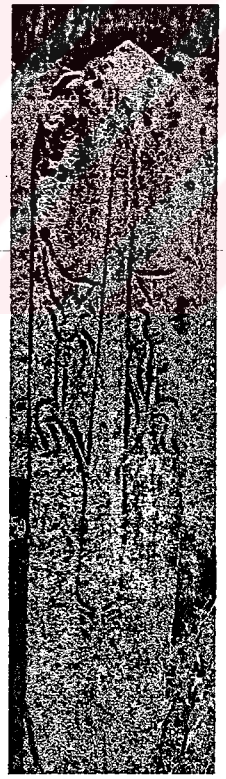

Fot.308 Ayak taşı

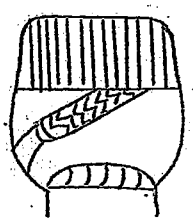

Çiz.271 Başlık

Katalog Örnek No : B-233

Katalog Kroki No : B-149

Fotoğraf No : 309-310

Çizim No : 272-273

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 18.yy. son çeyreği ile 19.yy. ilk çeyreği

Kime Ait Olduğu : Emine Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Bu cihân bağına geldi nev-cevân
-Bekr ile kıldı fenâden irtihâl
-Dâr-ı dünyâda murada ermeden
-Düştü hake hasretâ bütün hâl
-Eyleyip nageh vezân bâd-ı ecel
-Eridi soldu gül gibi taze cemâl
-.....dâima
-Hazret-i rabb-i kerim zü'l-celâl
-İçre içün Emine Hanım

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş taşı ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı toprağa gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	113 cm.	118 cm.	-	-	7 cm.	7,5 cm.
Alt	-	-	36,5-40 cm.	34-37,5 cm.	7 cm.	7,5 cm.
Üst	22 cm.	23 cm.	44,5 cm.	44,5-42 cm.	7 cm.	7,5 cm.
Kenar	91 cm.	95 cm.	-	-	5 cm.	4,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma, boyama olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, horoz ibiği, kır çiçeği, mimoza, servi), geometrik (dalga, hilal, yıldız), nesneli (saksı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar baş taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında kaideli, gövdesi süslemeli bir saksı içerisinden çıkan bukle haline getirilmiş akantus yaprakları üste, sağa ve sola doğru

kıvrılarak tepeliğin alt ucuna doğru inmektedir. Saksının üst iki yan tarafından çıkan karşılıklı birer dal üzerinde birer çiçek tasvir edilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Taşın alt kısmı toprağa gömülü olup, gövdesi lacivert doğal boya ile boyalıdır.

Ayak taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden, kenarları dalgalı biçimde olan mezar taşının gövdesinde, alttan üste doğru yükselen bir servi ağacı kazılarak ele alınmıştır. Servi ağacının ucu sağa doğru kıvrıktır. Gövdesinin alt ve üst yerinde karşılıklı olarak birer dal çıkmakta, altta olanların dalların ucu horoz ibiği motifiyle son bulmaktadır. Üstte çıkan dalların uçunda birer mimoza göze çarpmaktadır. Taşın sol yönünde bir hilal, sağ yönünde bir yıldız tasvir edilmiştir.

Tarihlendirme : Taşın gövdesi doğal boya ile boyalıdır. Süslemenin bulunduğu tepe kısmı mora yakın kırmızı, alt taraf ise lacivert boyalıdır. B-39 (M.1793) no'lu mezar taşı da gerek süsleme ve gerek boyama yönünden aynı özelliklere sahiptir. Dolayısıyla mezar taşının XVIII. yy. sonu ile XIX. yy. başı arasında bir tarihte yapılmış olabileceği düşünülebilir.

Fot.309 Baş taşı

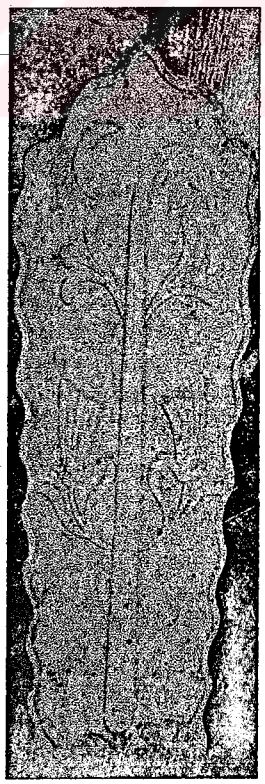

Fot.310 Ayak taşı

Çiz.272 Baş taşı

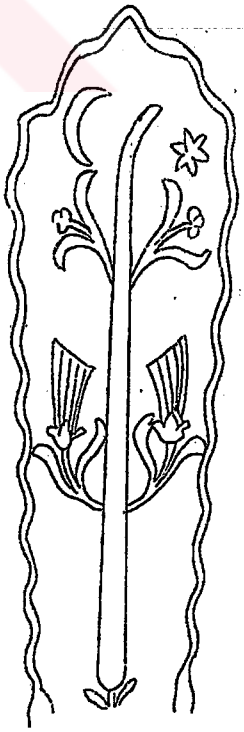

Çiz.273 Ayak taşı

Katalog Örnek No : B-234

Katalog Kroki No : B-164

Fotoğraf No : 311

Çizim No : 274

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 19.yy. olabilir

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :

-Rûhu içün

-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen prizmal gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve yerde devriktir.

Türü : Başlık ve küçük ebadından dolayı bir erkek çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	89 cm.	17 cm.	9 cm.	
Alt	6 cm.	17 cm.	9 cm.	
Üst	33 cm.	17 cm.	9 cm.	
Kenar	50 cm.	-	-	Çevre
Başlık	22 cm.	23 cm.	22 cm.	74 cm.
Boyun	11 cm.	14 cm.	9 cm.	45 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) ve geometrik (yürek veya damla) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru düz bir şekilde , iki satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe incelmektedir. Bu başlığın sivri küçük bir ucu bulunmaktadır.

Tarihlendirme : Fesin 1828.de resmi olarak kabul edildiğini ve fes türü benzer örneklerinde Gördes mezarlıklarında XIX.yy. dan XX. yy. ilk çeyreğine kadar ele alındığı A-15, A-13, G-7, B-186, B-187, B-197, B-213, B-207, B-216, B-200, B-158, B-198, H-11, H-36 gibi örneklerden anlaşılmaktadır. Bu fes başlığının Mahmudi denen XIX.yy.ikinci çeyreğinden itibaren görülen fes kalıbına benzediği düşünülürse, mezar taşının XIX.yy. yapılmış olabileceği akla gelebilir.

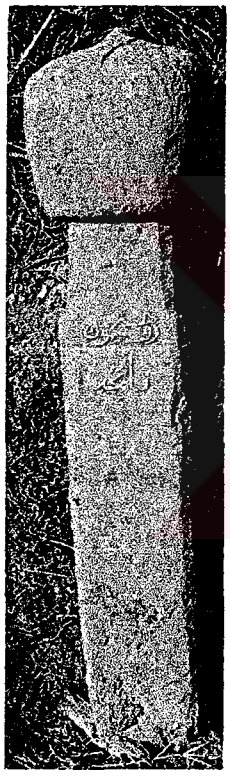

Fot.311 Şahide

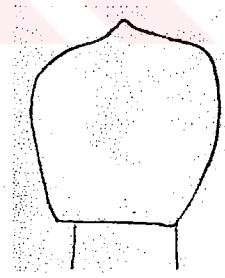

Çiz.274 Başlık

Katalog Örnek No : B-235

Katalog Kroki No : B-174

Fotoğraf No : 312

Çizim No : 275

İnceleme Tarihi : 9.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 18.yy.

Kime Ait Olduğu : Sunullah kızı Hadice Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Ya îlahî kıl inayet yerimi dar eyleme
-Köşkümü eyle cennet yerimi nar eyleme
-Merhûme Sunullah kızı
-Hadice kadın rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	100 cm.	-	6 cm.
Alt	-	35 cm.	6 cm.
Üst	15 cm.	44 cm.	6 cm.
Kenar	85 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (horoz ibiği, rozet, yaprak, zambak) ve geometrik (tek inci) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile dilimli tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürle birleşen ve madalyon biçimli bordürün içinde stilize

edilmiş altı yapraklı bir rozet çiçeği bulunmaktadır. Bu çiçeğin üst tarafında üç sıra halinde enginar yaprağı veya yaprak motiflerinin dizili olduğu da göze çarpmaktadır. En üst ucun içinde yapraklar ve bir inci motifi, diğer iki köşenin içinde de zambağı hatırlatan birer çiçek motifi dikkat çekmektedir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde verilmiştir. Taşın bir kısmı toprağa gömülü vaziyettedir.

Tarihlendirme : Biçim ve süsleme yönünden mezarlıklardaki bu tür örnekler genelde en eski tarihli örneklerdir. Örneğin H-13 (M.1798), B-17 (M.1771) gibi benzer örneklere bakarsak, hiç olmazsa bu mezar taşının XVIII.yy. içinde yapılmış olabileceği düşünülebilir.

Fot.312 Şahide

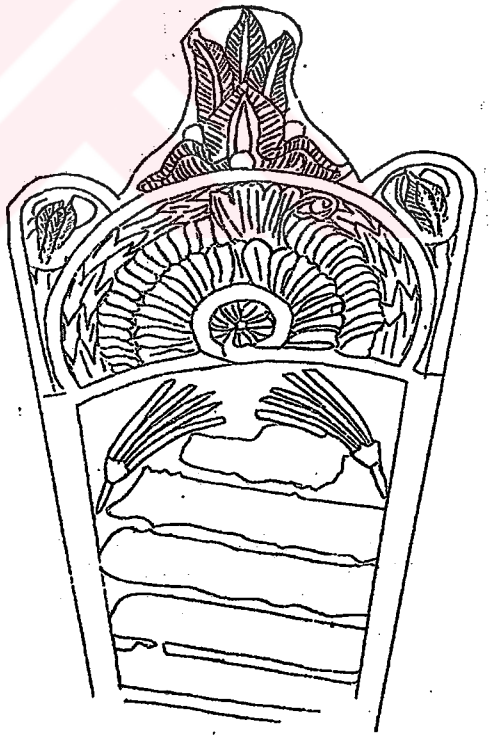

Çiz.275 Şahide

Katalog Örnek No : B-236

Katalog Kroki No : B-190

Fotoğraf No : 313

Çizim No : 276

İnceleme Tarihi : 7.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	110 cm.	-	-
Alt	46 cm.	19 cm.	11 cm.
Üst	7 cm.	23 cm.	8,5 cm.
Kenar	103 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik, dikdörtgen gövdeli olan mezar taşı sivri tepeliklidir. Kitabesi bulunmayan mezar taşının gövdesinde, dikey bir çizgi üzerinde kısa aralıklarla üç baklava dilimi ve en üst uçta da madalyona benzer yuvarlak bir motif işlenmiştir.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarih kitabeli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır. Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu

düşünülen mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750-1850 arasına tarihlemek uygun olabilir.

Fot.313 Şahide

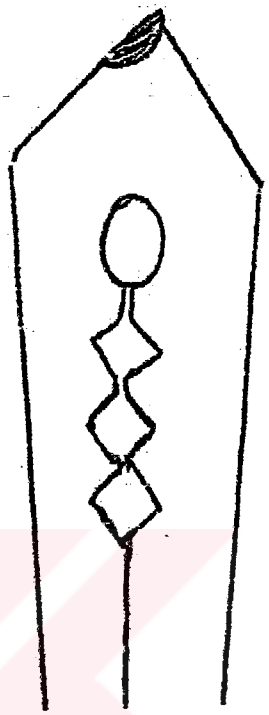

Çiz.276 Şahide

Katalog Örnek No : B-237

Katalog Kroki No : B-202

Fotoğraf No : 314

Çizim No : 277

İnceleme Tarihi : 10.8.2001, 2.11.2001, 12.5.2002, 22.10.2002, 12.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 1800 ile 1850 arası

Kime Ait Olduğu : Turgud oğlu Hâcı Muhammed ehli Şerife.....

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefaat müctebâ
-Turgud oğlu Hâcı
-Muhammed ehli merhûme Şerife
-rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	84 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	30 cm.	5,5 cm.
Üst	13 cm.	37 cm.	5,5 cm.
Kenar	71 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, kır çiçeği) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısmı kırık olan mezar taşı yanlardan üste doğru gidildikçe genişleyen ve üçgen bir tepelikle son bulan bir görünüm arz etmektedir. Gövde ile

üçgen tepelik kısmını birbirinden yatay bir silme ayırmaktadır. Bu kısımda cami, türbe, evler ve çeşitli bitkisel unsurlar işlenmiştir.

Taşın sol kısmında iki cepheli, alemli, kubbeli bir cami yer almaktadır. Kubbe dilimli bir örtüye sahip olup, çift sıra yatay profille verilmiş saçak kornişinin de olduğu kasnağa alt cephedeki gibi oturmaktadır. Cephesinde yan yana üç adet yuvarlak kemer biçimli, şebekeli pencere, alt cephede ise ortada yuvarlak kemer biçimli iki kanatlı bir kapı, kapının iki yanında içleri baklava dilimleriyle taralı, şebekeli, dikdörtgen biçimli birer pencere göze çarpmaktadır. Caminin sağ tarafında minaresi yükselmektedir. Minare alemli, sivri külahlı, üç mazgal pencereli, şerefeli ve şerefe kapılıdır. Minarenin altında kesme taş örgülü, kapılı kaidesi dikkat çekmektedir. Minarenin sağında alemli, kubbeli bir türbe tasvir edilmiştir. Türbenin kubbesi dilimli örtülü olup, kubbe çift sıra profil üzerine oturmaktadır. Cephesinin ortasında dik bir çizgiyle iki kanada ayrılmış, yuvarlak kemer biçimli bir kapısı bulunmaktadır. Cephe kesme taş duvar örgülüdür. En solda ve sağda birer iki katlı evin yanında bir kısmı verilmiş olan başka bir ev daha betimlenmiştir. Evler sivri çatılıdır. iki katlı olanların üst katında birer dikdörtgen biçimli, içleri taralı ve şebekeli pencere, alt katına yuvarlak kemer biçimli birer kapı yerleştirilmiştir. Küçük sivil yapılardan soldakinin penceresi baklava dilimli, sağdakinin ise, yatay sıra taralı biçimdedir.

Mezar taşının sol kısmında üç, sağ kısmında dört tane servi ağacı, sol kenarda bir kısmı verilmiş yıldız çiçeği, sağda türbenin arkasından üste doğru çıkarak kıvrılan bir çiçek işlenmiştir.

Caminin alttan üste doğru ele alınışı ve servilerin dizilişleri ile az da olsa bir derinlik etkisi verilmeye çalışılsa da iki boyutlu anlatımın olduğu dikkat çekmektedir.

Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli bir kuşak çevrelemektedir. Bu kuşağın üst iki yanının köşelerinde birer stilize edilmiş barok karakterli akantus yaprağı konulmuştur.

Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Kitabenin alt kısmı kırık olduğundan yoktur.

Tarihlendirme : Tarih kısmı gömülü olan taşın mimari ve barok etkili benzer özellikleri açısından B-97 (M.1823), B-72 (M.1810), B-109 (M.1828), B-63 (M.1803), B-100 (M.1824), numaralı mezar taşlarına benzemektedir. Dolayısıyla bu taşı 1800 ile 1850 yılları arasına tarihlemek düşünülebilir.

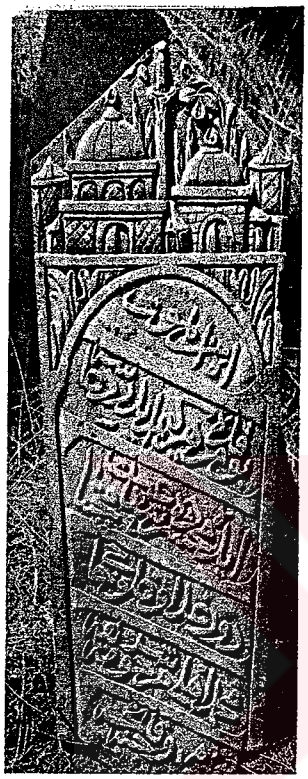

Fot.314 Şahide

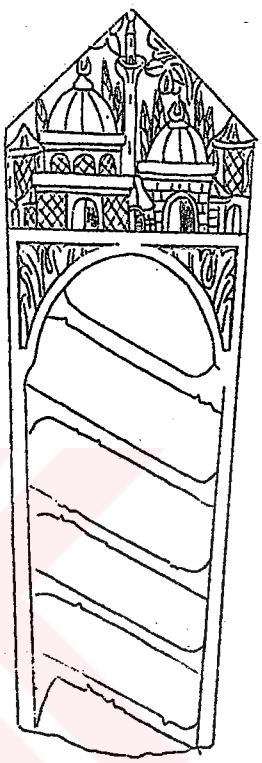

Çiz.277 Şahide

Katalog Örnek No : B-238

Katalog Kroki No : B-231

Fotoğraf No : 315

Çizim No : 278

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Büyük Mezarlık

Tarihi : 18.yy. sonu ile 19.yy. sonu

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :

-Rûhu içün

-El- fâtihâ

Yazı : Türsüz işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen prizmal gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Başlık biçiminden bir erkeğe ait mezar olduğu anlaşılabilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	47 cm.	-	8 cm.	
Alt	-	14 cm.	8 cm.	
Üst	32 cm.	15 cm.	8 cm.	
Kenar	15 cm.	-	-	Çevre
Başlık	21 cm.	21 cm.	17 cm.	70 cm.
Boyun	11 cm.	12 cm.	8 cm.	37 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru düz bir şekilde iki satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu olan bir kavuktur. Başlığın üst kısmından sol aşağıya doğru destarlar diagonal olarak atılmıştır. Başlık alttan üste doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme : H-37, H-45, B-127, B-157, B-136 no'lu mezar taşlarının başlıkları ile bu mezar taşının başlığı benzerlik göstermektedir. Dolayısıyla bu mezar taşının XVIII. yy. son çeyreği ile XIX. yy. son çeyreği arasında yapılmış olabileceği düşünülebilir. Ayrıca kullanılan mermerin cinsi ile Gördes'teki mezarlıklardaki XVIII ve XIX. yy.da yapılmış olan mezar taşlarının mermeri H-62, H-63, G-8'de olduğu gibi benzerlik göstermektedir.

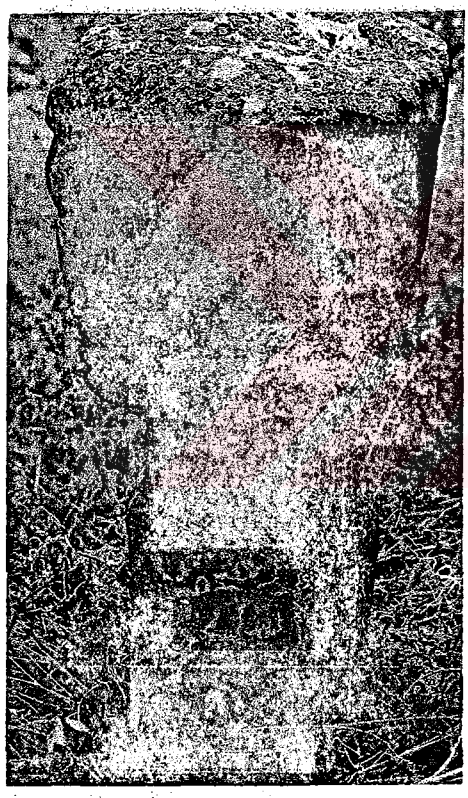

Fot.315 Şahide

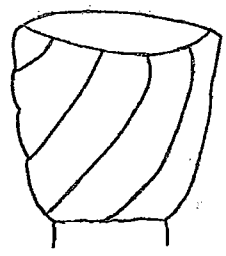

Çiz.278 Başlık

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI

145388

MANİSA GÖRDES'TE BULUNAN OSMANLI DÖNEMİ SÜSLEMELİ MEZAR TAŞLARI

DOKTORA TEZİ

CİLT-II

Hazırlayan
Hür Kamil BİÇİCİ

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr.Mehmet Zeki İBRAHİMGİL

Ankara – Mart 2004

C. Garipler Mezarlığı : Eski Gördes'e giden aşağı girişteki yolun kenarında ve çay tarafında yer alan Garipler Mezarlığı, Gördes'teki mezarlıklar arasında kapladığı alan açısından en küçük alana sahip bir mezarlıktır. Buradaki mezarlıkta daha çok kimsesi ve Gördes'in yerlisi olmayan kişilerin defnedildiği bir mezarlıktır (Fot.316-318, Kroki-1,4).

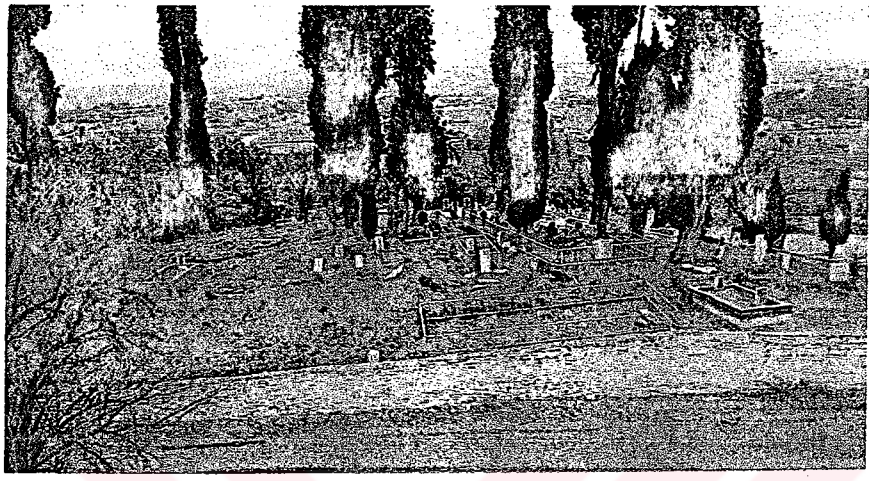

Fot.316 Garipler Mezarlığı genel görünüm

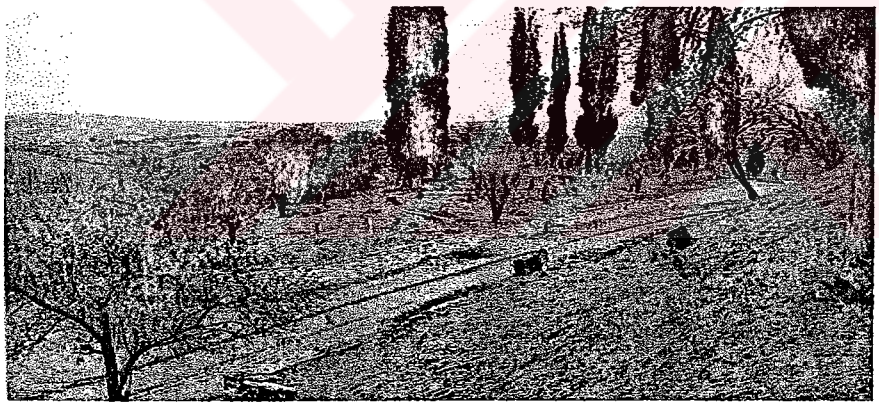

Fot.317 Garipler Mezarlığı genel görünüm

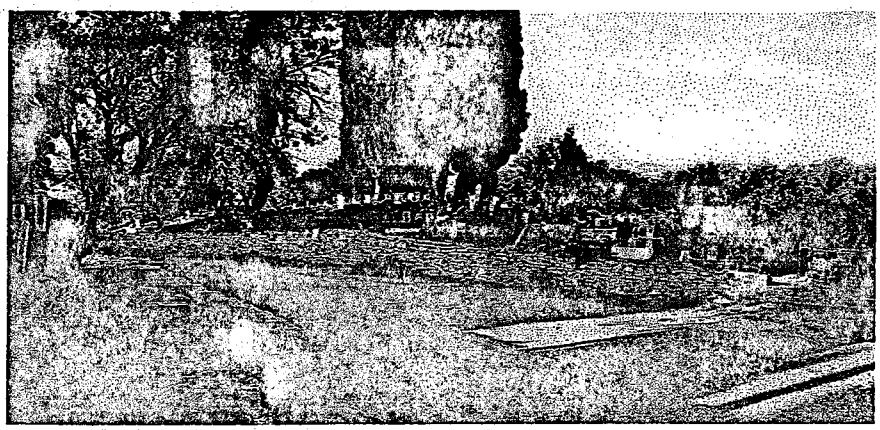

Fot.318 Garipler Mezarlığı genel görünüm

Katalog Örnek No : G-1

Katalog Kroki No : G-10

Fotoğraf No : 319

Çizim No : 279

İnceleme Tarihi : 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : H.1154/M.1741

Kime Ait Olduğu : Seyyid İbra

Kitabe :

-Merhûm
-Ve mağfûr
-Seyyid İbrâ
-Hüve rûhuna
-Fâtihâ
-Sene 1154

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	101 cm.	18 cm.	10 cm.	
Alt	28 cm.	18 cm.	10 cm.	
Üst	31 cm.	18 cm.	10 cm.	
Kenar	44 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	21 cm.	20 cm.	15 cm.	50-60 cm.
Boyun	10 cm.	10 cm.	10 cm.	40 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru yatay bir şekilde, altı satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında olan, külah başlıklı, sarıklı bir kavuktur. Sarığın dilimleri çapraz olarak atılmış ve ilkönce sol kısımdan sağ alt köşeye, onunda altından sağ üst köşeden sol alt köşeye doğru diagonal bir biçimde ele alınmıştır.

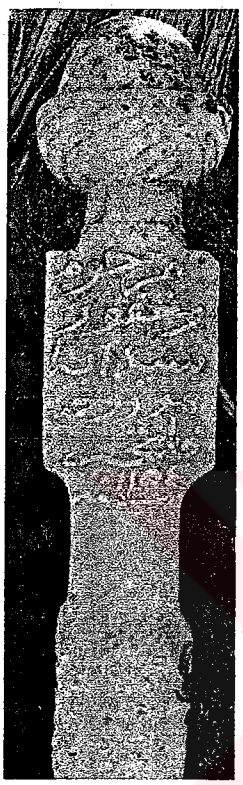

Fot.319 Şahide

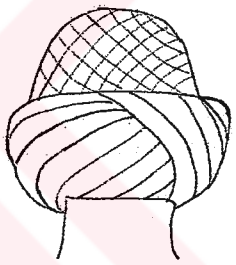

Çiz.279 Başlık

Katalog Örnek No : G-2

Katalog Kroki No : G-11

Fotoğraf No : 320

Çizim No : 280

İnceleme Tarihi : 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : H.1214/M.1799

Kime Ait Olduğu : Mecidzâde Hâcı Abdullah

Kitabe :

-Sene 1214
-Hüve'l- Bâkî
-El çeküp bi'l- cümleden
-Kıldım ferâgat
-Merhûm ve mağfûr Mecîd
-Zâde Hâcı Abdullah

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	78 cm.	-	5 cm.	
Alt	-	28 cm.	5 cm.	
Üst	25 cm.	30 cm.	5 cm.	
Kenar	53 cm.	-	-	Çevre
Başlık	18 cm.	24 cm.	10 cm.	66 cm.
Boyun	7 cm.	17 cm.	7 cm.	49 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, boyun kısmında düz altta ise; soldan sağa diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak işlenmiştir. Taşın arkası ince plaka gibi verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın oval formlu olup, takkenin yalnızca biraz görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir. Destar yatay bir şekilde kazılarak verilmiş sarıklı takkeyi dolanmaktadır. Sağ üst yanından sarığın bir ucu, sola doğru diagonal bir biçimde atılmıştır.

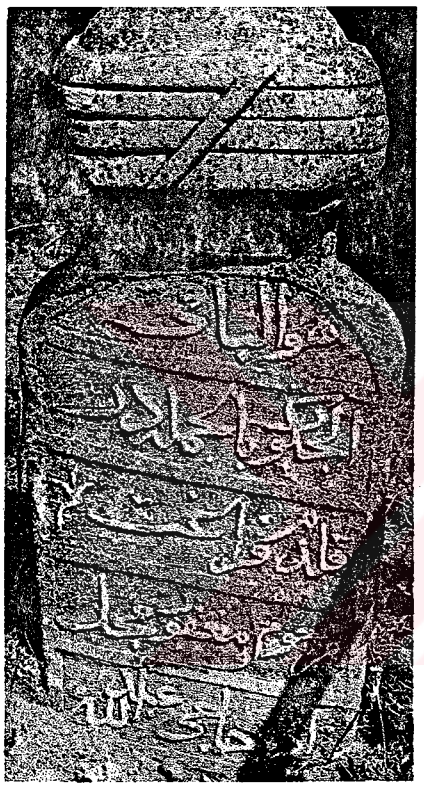

Fot.320 Şahide

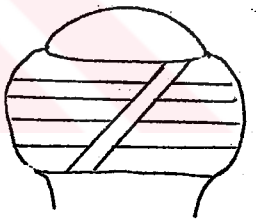

Çiz.280 Başlık

Katalog Örnek No : G-3

Katalog Kroki No : G-12

Fotoğraf No : 321

Çizim No : 281

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : H.1237 / M.1821

Kime Ait Olduğu : Yağcı Emirzade Hafız Mustafâ'nın oğlu Muhammed Monlâ

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî
-Merhûm ve Magfûrûn leh Yağcı
-Emirzâde Hafız Mustâfanın
-Oğlu Muhammed Monlâ rûhuna
-El-Fâtihâ Sene 1237

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	91 cm.	24 cm.	7 cm.	
Alt	-	24 cm.	7 cm.	
Üst	31 cm.	24 cm.	7 cm.	
Kenar	60 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	24 cm.	20 cm.	15 cm.	65 cm.
Boyun	8-5 cm.	15,5-12 cm.	7 cm.	33 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (servi), nesneli (başlık, alem) ve geometrik (yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşı, alttan üste doğru genişleyen bir forma sahiptir. Boyun kısmında bir alem tasvir edilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru

eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın bir formdadır. Alt kenarı düzgün ve taşkın olmayan sarıklı , kısa başlıklı kavuktur. Başlık kısmının üst tarafında güneşi sembolize eden şekiller sıralanmıştır. Başlığın alt kısmında sol alt köşeden sağ üst köşeye doğru daralarak devam eden, içi taralı bir servi ağacı kazılarak yer almaktadır.

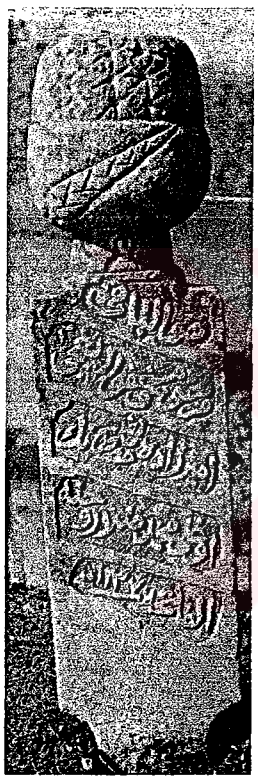

Fot.321 Şahide

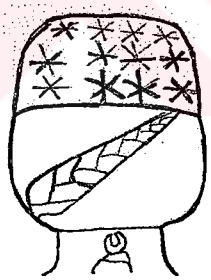

Çiz.281 Başlık

Katalog Örnek No : G-4

Katalog Kroki No : G-9

Fotoğraf No : 322-323

Çizim No : 282-283

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : H.1257 / M.1841

Kime Ait Olduğu : Yağcı Eminzâde Hâcı Mustafâ Efendi

Kitabe :

-Sene 1257
-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-İlâhi ente rahmani
-Recâi minke Gufrâni
-Ve lâ te'huz bi-isyâni
-El-merhûm Yağcı Eminzâde
-El-Hâc Mustafâ Efendi
-Rûhuna Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	145 cm.	126 cm.	32,5 cm.	-	-	6 cm.	
Alt	23 cm.	-	32,5 cm.	24 cm.	8,5 cm.	6 cm.	
Üst	34 cm.	16 cm.	32,5 cm.	35,5 cm.	7,5 cm.	6 cm.	
Kenar	111 cm.	110 cm.	-	-	3 cm.	-	Çevre
Başlık	21 cm.	-	22 cm.	-	14 cm.	-	66 cm.
Boyun	10,5-7 cm.	-	18-15 cm.	-	7,5 cm.	-	43 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Geometrik (yıldız), bitkisel (servi) ve nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Baş taşı : Başlıklı mezar taşının başlık kısmının üst tarafında, güneşi sembolize eden şekiller bulunmaktadır. Gövde kısmında yer alan yazı şeritleri, soldan

sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Tarihin bulunduğu şerit ise boyun kısmında düz bir biçimde verilmiştir.

Ayak taşı : Sivri bir tepelikten aşağıya doğru inildikçe daralan bir görünüm arz eden mezar taşının gövdesinde servi ağacı yer almıştır. Servi alttan üste doğru uzanan ,içi v veya ters onbaşı nişanı şeklinde taralı ve kazılarak ele alınmış, alt kısmı ise yuvarlak, soğan bir biçimde işlenmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın bir formdadır. Alt kenarı düzgün ve taşkın olmayan sarıklı, kısa başlıklı bir festir. Fesin görünen üst yüzeyinde kazımayla yapılmış ışınlar çıkan güneş motifleri bulunmaktadır.

Fot.322 Baş taşı

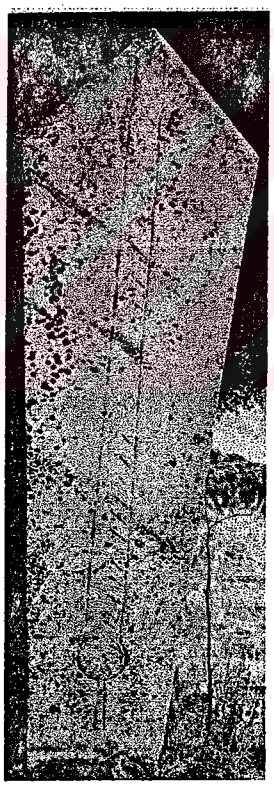

Fot.323 Ayak taşı

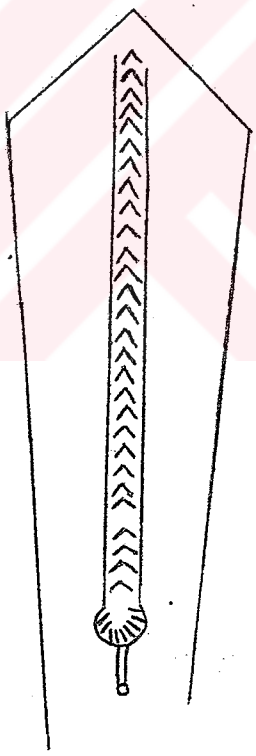

Çiz.282 Ayak taşı

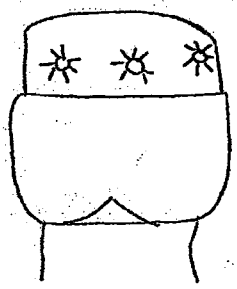

Çiz.283 Başlık

Katalog Örnek No : G-5

Katalog Kroki No : G-13

Fotoğraf No : 324

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : H.1258 / M.1842

Kime Ait Olduğu : Hâcı Yusuf'un kızı Aişe

Kitabe :

-Sene 1258
-Bu kabre her kim ede duâ
-Ede Şefaât Mustafâ
-Hâcı Yusufun kızı
-Aişe rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde, üçgen alınlık formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	99 cm.	-	7 cm.
Alt	-	32 cm.	7 cm.
Üst	16 cm.	38 cm.	7 cm.
Kenar	83 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (kır çiçeği), nesneli (minare) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Üçgen bir tepelikle son bulan mezar taşı, aşağıya doğru daralarak inmektedir. Tepelik yüzeyinde, kazıma çizgilerle meydana getirilmiş ve son derece şematik bir minare motifi ve bunun iki yanında önde dörder yapraklı iri çiçekler ile daha küçük çiçekler ele alınmıştır. Minarenin gövdesi tam olmayıp, gövde kısmına bir

mazgal pencere açıklığı ile birlikte şerefenin üstüne de üç mazgal pencere açıklığı işlenmiştir. Motiflerle kitabe arasında yatay bir silme olup, onun altında da yuvarlak kemer formlu bir silme, taşın üst kısmında bulunan kitabeyi kuşatmaktadır. Kitabenin iki yanında birer çerçeve içinde son derece stilize edilmiş üç yapraklı birer çiçek bulunmaktadır.

Perspektiften uzak, son derece şematik bir ifadeyle süslemeleri verilen taşın kitabesi soldan sağa doğru diagonal olarak, taşın yüzeyi oyulup, kabartma olarak altı satır halinde verilmiştir.

Fot.324 Şahide

Katalog Örnek No : G-6

Katalog Kroki No : G-8

Fotoğraf No : 325-326

Çizim No : 284-285

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : H.1281 / M.1864

Kime Ait Olduğu : Hâcı İlyâs zevcesi Aişe Hanım

Kitabe :

-Sene 1281
-Hüve'l-Hayyû'llezi Lâ yemut
-Ya Muhammed kıl şefaat ümmetindir merhûme
-ve mağfûrun lehâ Hâcı İlyâs
-Zevcesi Aişe hanım
-Rûhu içûn Fâtihâ

Yazı : Nesih işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	66 cm.	61 cm.	-	-	6 cm.	-
Alt	-	-	27 cm.	27 cm.	6 cm.	5,5 cm.
Üst	16 cm.	-	30 cm.	41 cm.	6 cm.	4,5 cm.
Kenar	50 cm.	49 cm.	-	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu: Bitkisel (kıvrık dal, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Baş taşı : Sivri bir tepelikten aşağıya inildikçe daralan bir görünüme sahip olan mezar taşının, üst kısmında ve iki kenarında stilize edilmiş, karşılıklı ele alınmış dallar ve stilize akantus yaprakları verilmiştir. Tarihin bulunduğu kısım yuvarlak bir çerçeve içine alınmıştır. Yazı şeridi soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak işlenmiştir.

Ayak taşı : Alt kısımdan üst kısma doğru gidildikçe genişleyen bir forma sahip olan mezar taşının gövde yüzeyinde kazımayla, oldukça basit bir biçimde, içi taralı, üst ucu sola doğru kıvrık ve gövdesinin üst iki yanında çıkıntı şeklinde birer dalı olan bir servi ağacı ele alınmıştır.

Fot.325 Baş taşı

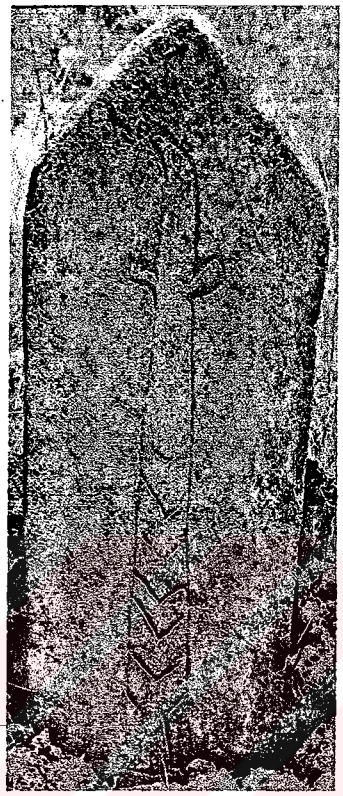

Fot.326 Ayak taşı

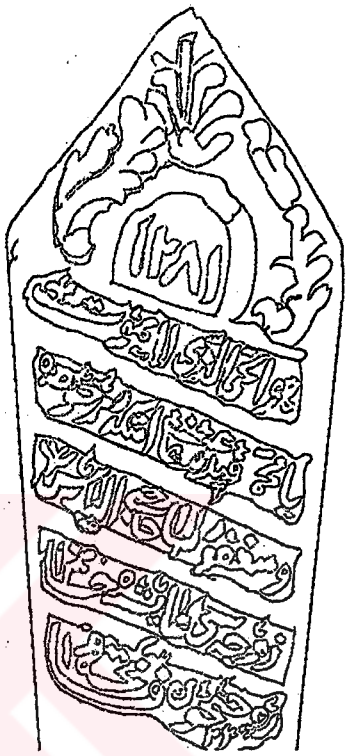

Fot.284 Baş taşı

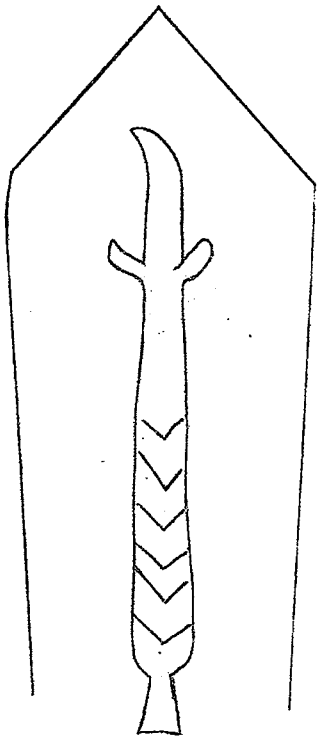

Çiz.285 Ayak taşı

Katalog Örnek No : G-7

Katalog Kroki No : G-4

Fotoğraf No : 327

Çizim No : 286

İnceleme Tarihi : 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : H.1288/M.1871

Kime Ait Olduğu : Giritlioğlu Bedbed Ahmed

Kitabe :

-Sene 1288
-Hüve'l- bâkî
-Ziyâretden murâd olan duadır
-Bugün bana ise yarın sanadır
-Giritlioğlu Bedbed Ahmed
-Rûhuna fâtiha

Yazı : Nesih işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	90 cm.	-	-	
Alt	-	29 cm.	5 cm.	
Üst	28 cm.	32 cm.	4 cm.	
Kenar	62 cm.	-	-	Çevre
Başlık	19 cm.	24 cm.	11 cm.	60 cm.
Boyun	9 cm.	22 cm.	5 cm.	52 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, tarih satırı düz olmak üzere, alt satırlar soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu

çerçevelerin içinde toplam altı satır olarak, kabartma halinde verilmiştir. Taşın arkası düz ve incedir.

Başlık : Fes alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemektedir. Fesin tepesi ovale yakın formdadır.

Fot.327 Şahide

Çiz.286 Başlık

Katalog Örnek No : G-8

Katalog Kroki No : G-1

Fotoğraf No : 328

Çizim No : 287

İnceleme Tarihi : 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : 17.yy.son çeyreği ile 18.yy.son çeyreği

Kime Ait Olduğu :

Kitabe :-

Biçimi : Dikdörtgen gövdeli,yuvarlak boyun formlu

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Başlık biçiminden erkek mezarı olduğu anlaşılmaktadır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	85 cm.	20 cm.	20 cm.	
Alt	-	20 cm.	20 cm.	
Üst	55 cm.	20 cm.	20 cm.	
Kenar	30 cm.	-	-	Çevre
Başlık	34 cm.	34 cm.	34 cm.	115 cm.
Boyun	21 cm.	15 cm.	15 cm.	61 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşının gövde üzerinde kitabesi bulunmamakla birlikte,dışa taşkın yuvarlak bir şekil yüzeyden çıkıntı yapmaktadır. Boyun kısmı silindirik biçimlidir.

Başlık : Alttan üste doğru kütlesel, kareye yakın oval formlu olan başlığın tepesinde, yumurta biçimine yakın kavuk çıkıntısı bulunmaktadır. Bu çıkıntıdan sol aşağıya doğru destarlar diagonal olarak atılmıştır.

Tarihlendirme : Kitabesiz olan mezar taşının başlığıyla hemen hemen aynı formda olan ve kullanılan mermer cinsinin benzer olması dolayısıyla H-62' de yer alan ve mezar taşında Türkçe olarak XVII.yy.yazan Hüseyni Babanın taşıyla bu taşın aynı dönemde yapılmış olabileceği düşünülebilir.Hüseyni Baba XVII.yy sonu ile XVIII.yy.sonu arasında yaşamış (1680 ile 1770) olduğu Gördesli araştırmacı yazar Yurdun Güvenen tarafından sözlü olarak tarafımıza ve yazılı olarak da kendisinin yayınladığı yerel bir dergide ifade edilmektedir (Güvenen 2003:14).

Fot.328 Şahide

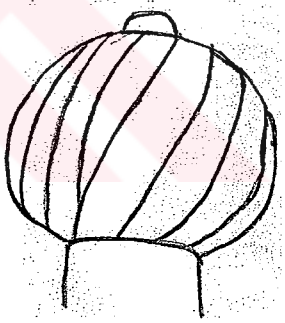

Çiz.287 Başlık

Katalog Örnek No : G-9

Katalog Kroki No : G-2

Fotoğraf No : 331

Çizim No : 291

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : 1750 ile 1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	73 cm.	-	5 cm.
Alt	-	16,5 cm.	5 cm.
Üst	14 cm.	23 cm.	5 cm.
Kenar	59 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma olarak ele alınmıştır.

Konu: Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon: Sivri bir tepelikten inildikçe daralan bir görünüm arz eden mezar taşı, yazısızdır. Fakat alttan üste doğru düşey bir şekilde devam eden bir çizgi gövdesinde göze çarpmaktadır. Bu düşey çizgi üzerinde iki yeri baklava dilim biçimli bir şekil ile birleşerek devam etmekte, en üst ucu yuvarlak şekille son bulmaktadır.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen

mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750-1850 arası yapılmış olabileceği düşünülebilir.

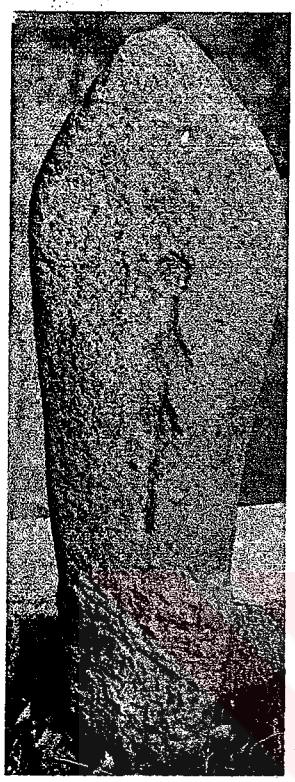

Fot.329 Şahide

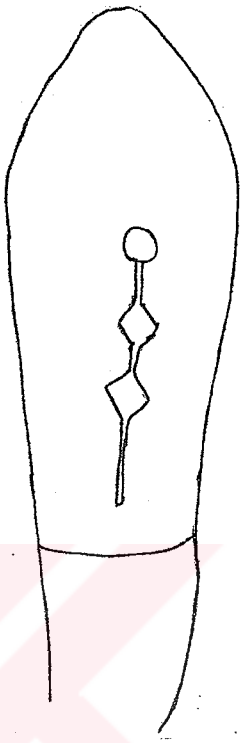

Çiz.288 Şahide

Katalog Örnek No : G-10

Katalog Kroki No : G-3

Fotoğraf No : 330

Çizim No : 289

İnceleme Tarihi : 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : 1750 ile 1850 yılları arası olabilir.

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :-

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövdeli, üst kısmı sivri biçimlidir.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve sağlam durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	106 cm.	-	-
Alt	22 cm.	26 cm.	5 cm.
Üst	14 cm.	34 cm.	6 cm.
Kenar	70 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon: Üst kısmı üçgen biçimli olan mezar taşı, alttan üste doğru genişleyen bir forma sahiptir. Gövdenin üst yüzeyinde yuvarlak bir şekil ve bu şekle alttan bitişik olarak devam eden düşey bir çizgi yer almaktadır.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yapılan araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750 ile 1850 yılları arası yapılmış olabileceğine ihtimal verilebilir.

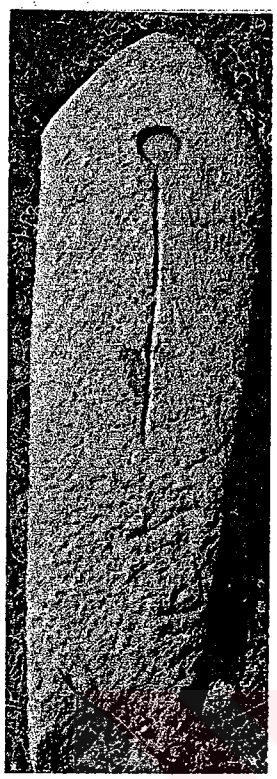

Fot.330 Şahide

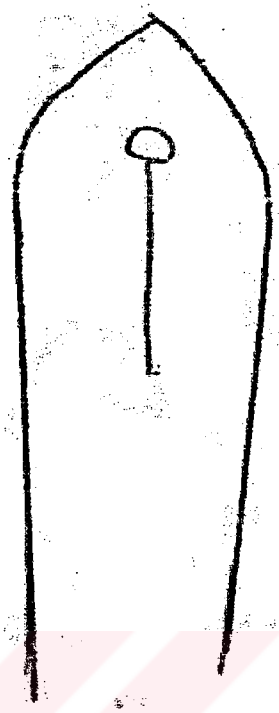

Çiz.289 Şahide

Katalog Örnek No : G-11

Katalog Kroki No : G-5

Fotoğraf No : 331

Çizim No : 290

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : 1750 ile 1850 yılları arası olabilir

Kime Ait Olduğu :-

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Tepesi sivri, gövdesi dikdörtgene yakın formdadır.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	37 cm.	25 cm.	6 cm.
Alt	-	25 cm.	6 cm.
Üst	19 cm.	25 cm.	6 cm.
Kenar	18 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma olarak ele alınmıştır.

Konu: Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon: Gövdesinin büyük kısmı toprağa gömülü durumda olan mezar taşının kitabesi bulunmamaktadır. Gövde yüzeyinde düşey geniş bir çizgi üzerinde arka arkaya baklava dilim motifli üç şekil ve en üstte de yuvarlak bir şekil ele alınmıştır. Şekillerin içi oyuktur.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen

mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. Fakat bu ve bazı taşçı işaretli mezar taşlarında kullanılan mermer malzemenin cinsi, kaba ve kalın oluşu ile Gördes'te G-8, H-56, H-57, H-62, H-63, B-224, B-238 no'lu XVII.yy. sonu ile XVIII.yy.üçüncü çeyreğine ait olduğu düşünülen mezar taşlarına benzemektedir. Bu yüzden bu mezar taşını 1750 ile 1850 yılları arası tarihlenebilir.

Fot.331 Şahide

Çiz.290 Şahide

Katalog Örnek No : G-12

Katalog Kroki No : G-6

Fotoğraf No : 332

Çizim No : 291

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : 1750-1850 arası yapılmış olabileceği düşünülebilir.

Kime Ait Olduğu :

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Tepesi sivri ,gövdesi dikdörtgene yakın formdadır.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Bir kadın veya kız çocuğuna ait mezar olabilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	57 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	19 cm.	6,5 cm.
Üst	30 cm.	41 cm.	6,5 cm.
Kenar	27 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma, kazıma olarak ele alınmıştır.

Konu: Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon: Sivri bir tepelik kısmından itibaren aşağıya doğru inildikçe daralan mezar taşı kitabesizdir. Gövde yüzeyinde, alttan üste doğru düşey ve kazılarak verilmiş geniş bir çizgi üzerinde, belli aralıklarla kesilmiş üç yatay çizgi ve üst kısmında yuvarlak biçimli madalyona benzer bir şekille birleşerek son bulmaktadır. Şekillerin içi oyuktur.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar

taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750-1850 arası yapılmış olabilir.

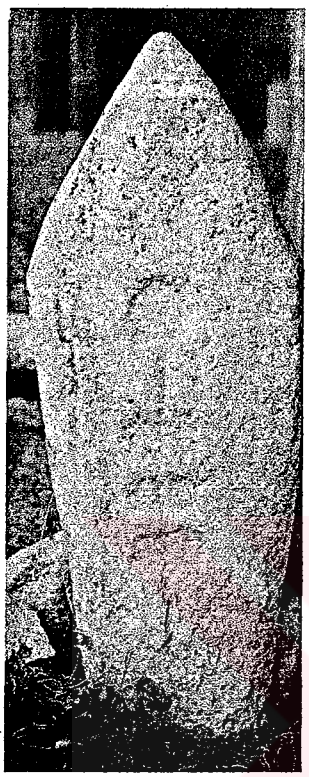

Fot.332 Şahide

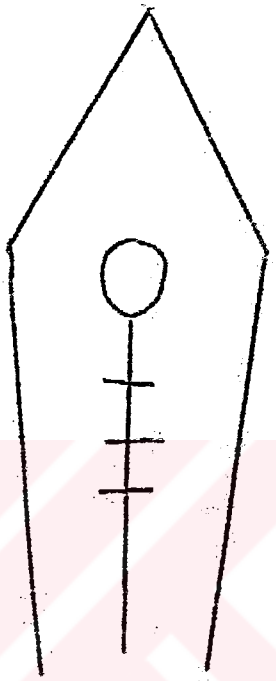

Çiz.291 Şahide

Katalog Örnek No : G-13

Katalog Kroki No : G-7

Fotoğraf No : 333

Çizim No : 292

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : 1750 ile 1850 yılları arası olabilir

Kime Ait Olduğu :

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövdeli ve tepesi sivri kemer formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	65 cm.	22 cm.	6 cm.
Alt	-	-	6 cm.
Üst	15 cm.	22 cm.	6 cm.
Kenar	50 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma olarak ele alınmıştır.

Konu: Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon : Yatay bir biçimde olup, gövdesinin yarısı toprağa gömülü olan mezar taşının kitabesi bulunmamaktadır. Gövde yüzeyinde dikey geniş bir çizgi üzerinde arka arkaya arka arkaya baklava dilim motifli üç şekil ve bunların üstünde de onlarla birleşen yuvarlak madalyona benzer bir şekil tasvir edilmiştir. Şekillerin içleri oyulmuştur. Tepeliği ters kavisli kemer biçimindedir.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar

taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. Fakat bu ve bazı taşçı işaretli mezar taşlarında kullanılan mermer malzemenin cinsi, kaba ve kalın oluşu ile Gördes'te G-8, H-56, H-57, H-62, H-63, B-224, B-238 no'lu, XVII.yy. sonu ile XVIII.yy.üçüncü çeyreğine ait olduğu düşünülen mezar taşlarına benzemektedir. Bu yüzden bu mezar taşını 1750 ile 1850 yılları arasına tarihlenebilir.

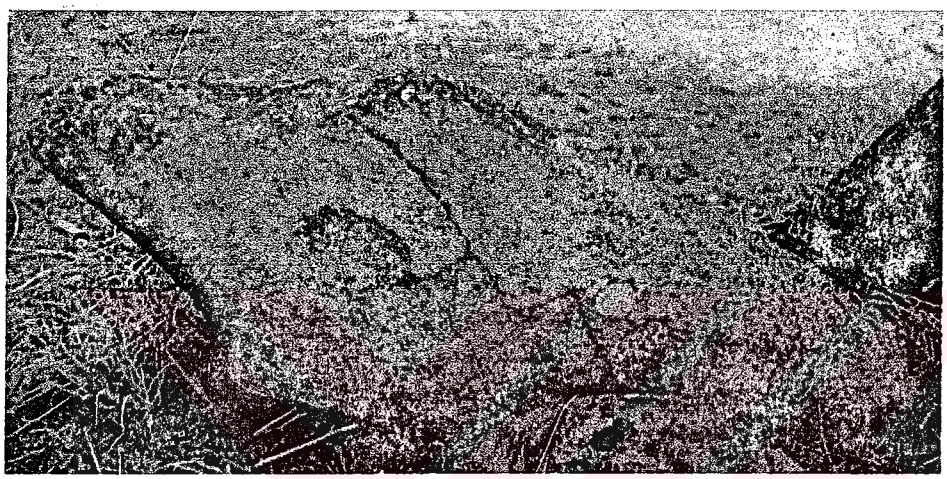

Fot.333 Şahide

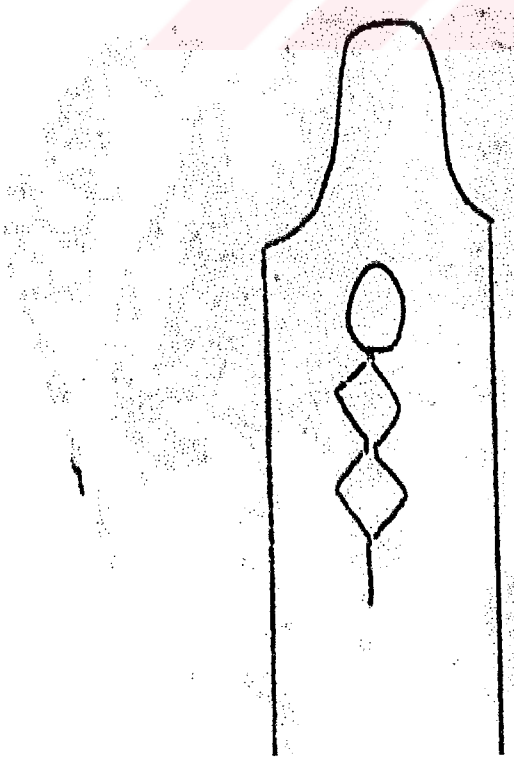

Çiz.292 Şahide

Katalog Örnek No : G-14

Katalog Kroki No : G-14

Fotoğraf No : 334

Çizim No : 293

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Garipler Mezarlığı

Tarihi : 1750 ile 1850 yılları arası olabilir.

Kime Ait Olduğu :-

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Sivri tepelikli ve dikdörtgene yakın gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	102 cm.	-	-
Alt	46 cm.	23 cm.	15 cm.
Üst	13 cm.	31 cm.	9 cm.
Kenar	89 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma olarak ele alınmıştır.

Konu: Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon: Yerde olan mezar taşı, alttan üste doğru genişleyerek devam eden bir bir biçime sahiptir. Gövdesinde kitabesi bulunmamaktadır. Gövde yüzeyinde alttan üste doğru düşey bir hat üzerinde üst üste baklava dilim görünümlü üç motif, onun üzerinde de yuvarlak, madalyona benzer bir motif yer almaktadır.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen

mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750 ile 1850 yılları arası yapıldığı düşünülebilir.

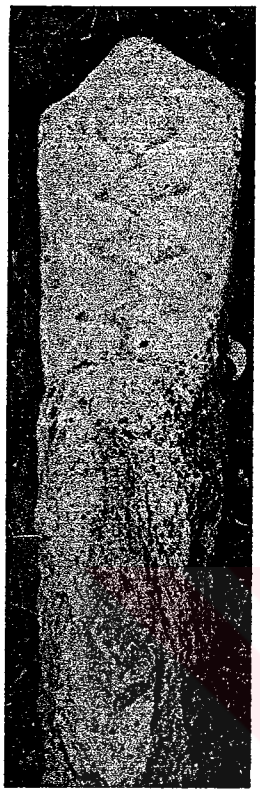

Fot.334 Şahide

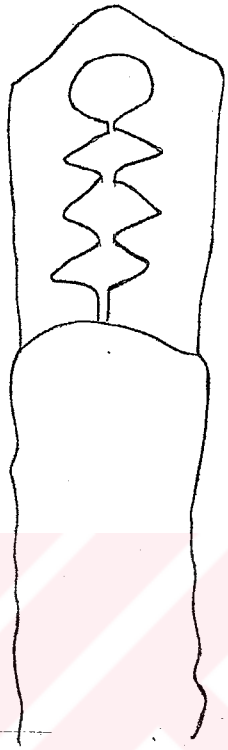

Çiz.293 Şahide

D. Hüseyni Baba Mezarlığı : Büyük Mezarlığın karşısında ve doğusunda yol kenarında yer almaktadır. Kapladığı alan bakımından ikinci geniş mezarlıktır. Mezarlık adını Gördes'te 1680-1770 yılları arasında yaşadığı tahmin edilen, hayatı hakkında fazla bir bilgi olmayan, ancak halk tarafından bir din büyüğü veya ermiş olarak kabul edilen ve adına Hüseyni Baba denen bir zattan almıştır. Hüseyni Baba'nın mezarındaki başlık Gördes'in en geniş başlığıdır. Başlığın çevresi 180 cm. dir. (Fot.335-337, Kroki-1,5).

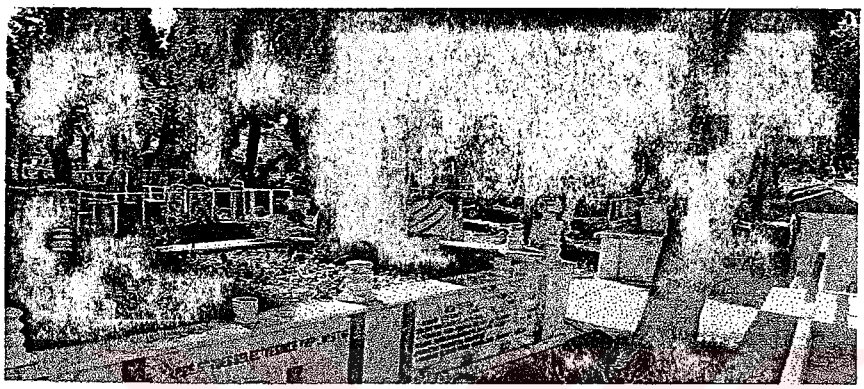

Fot.335 Hüseyni Baba Mezarlığı, genel görünüm

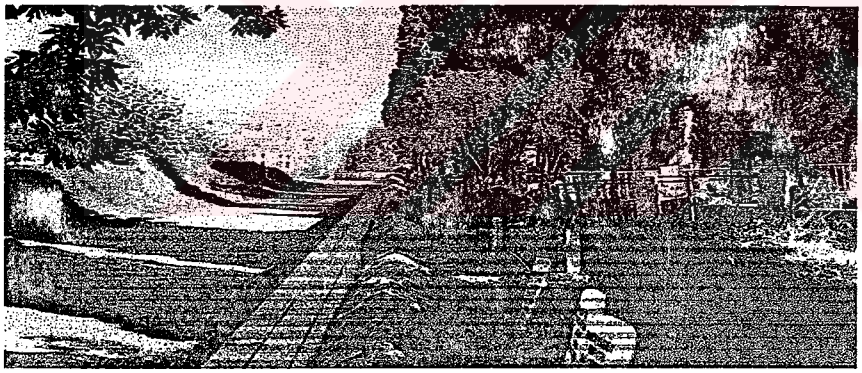

Fot.336 Hüseyni Baba Mezarlığı, genel görünüm

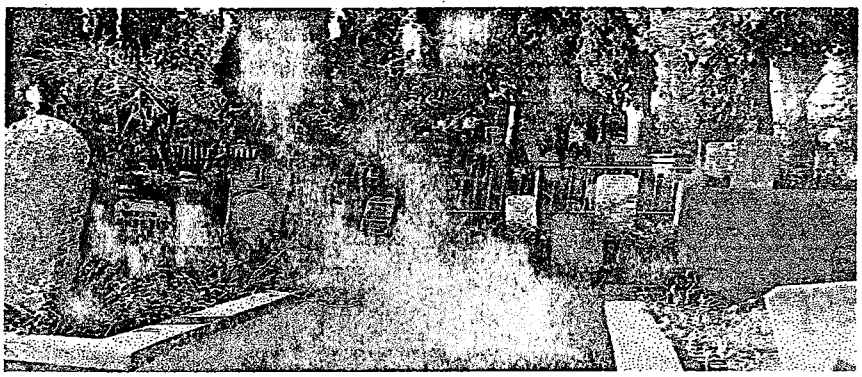

Fot.337 Hüseyni Baba Mezarlığı, genel görünüm

Katalog Örnek No : H-1

Katalog Kroki No : H-33

Fotoğraf No : 338

Çizim No : 294

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1169 / M.1755

Kime Ait Olduğu : Bağdadizâde bint Fâtıma Kadın

Kitabe :

-Bakın çeşm-i basiretle
-Mezarım taşına mazhar
-Ahvalim benim ta
-Gelince başına merhûme
-Bağdadi zadenin bint Fâtıma kadın
-Rûhu içün
-El-Fâtihâ sene 1169
-Zil-kadenin biri

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	126 cm.	34 cm.	7,5 cm.
Alt	24 cm.	21 cm.	7,5 cm.
Üst	11 cm.	34 cm.	7,5 cm.
Kenar	115 cm.	-	5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Geometrik (ışın çubuğu) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve taşa dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru, her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile üç parçalı tepelik kısmını basık kemer biçimli biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürle birleşen yuvarlak kemer biçimli silmenin içinde , bir merkezden çıkarak dağılan

yelpaze, yarım rozet çiçeği, istiridye veya damla motifi gibi motifleri de andıran ışınsal çubuk motifleri işlenmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru bir şekilde, on satır halinde taşın yüzeyi oyulup, kabartma olarak verilmiştir.

Fot.338 Şahide

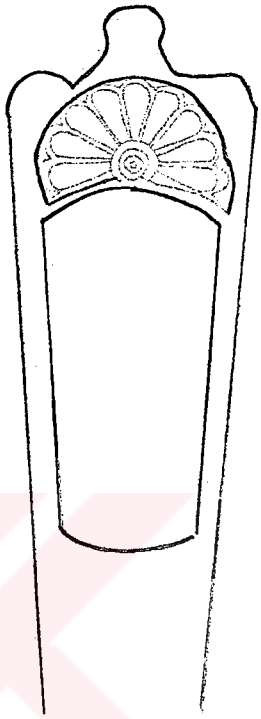

Çiz.294 Şahide

Katalog Örnek No : H-2

Katalog Kroki No : H-13

Fotoğraf No : 339

Çizim No : 295

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1179/M.1765

Kime Ait Olduğu : Mustafâ İbni Abdullah

Kitabe :

-Hüve'l- hallâku'l- Bâkî
-Müesser oldu bana şehâdet
-İlâhî sen nasîb eyle saâdet
-Bulam ta ki resulinden şefâat
-Mustafâ îbni Abdullah
-Rûhu içün fâtihâ
-Sene 1179

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist , natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	130 cm.	27 cm.	10 cm.	
Alt	-	27 cm.	10 cm.	
Üst	40 cm.	27 cm.	10 cm.	
Kenar	90 cm.	-	3.5 cm.	Çevre
Başlık	29 cm.	26 cm.	25 cm.	56-86 cm.
Boyun	11 cm.	14 cm.	10 cm.	43-53 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında baklava gibi geometrik şekilleri bulunan kısa baklava dilim başlıklı, katibi denen sarıklı bir kavuktur. Sarığın dilimleri çapraz olarak atılmış, ilkönce sol kısımdan sağ alt köşeye, onunda altından sağ üst köşeden sol alt köşeye doğru diagonal bir biçimde ele alınmıştır.

Fot.339 Şahide

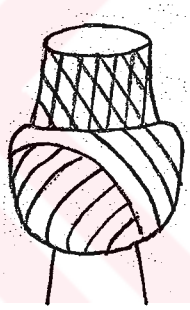

Çiz.295 Başlık

Katalog Örnek No : H-3

Katalog Kroki No : H-39

Fotoğraf No : 340

Çizim No : 296

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1181 / M.1767

Kime Ait Olduğu : Gökmanzâde Hâcı Süleyman

Kitabe :

-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefaat müctebâ
-Merhûm ve mağfûr lehû
-Gökmânzâde el-Hâc
-Süleyman rûhu içün el-Fâtihâ
-Sene
-1181
-Safer fî
-El-Hayr 13

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	134 cm.	27 cm.	13 cm.	
Alt	-	27 cm.	13 cm.	
Üst	50 cm.	27 cm.	13 cm.	
Kenar	84 cm.	-	3,5 cm.	Çevre
Başlık	37 cm.	14-21 cm.	13 cm.	44-75 cm.
Boyun	13-9,5 cm.	16,5-13 cm.	13 cm.	45 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği) ve nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşında, yazı şeritleri , soldan sağa doğru diagonal bir biçimde ele alınmıştır. Yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında baklava dilimi gibi geometrik şekilleri bulunan uzun baklava dilim başlıklı, sarıklı bir kavuktur. Sarığın dilimleri çapraz olarak atılmış, ilkönce sol kısımdan sağ alt köşeye, onunda altından sağ üst köşeden sol alt köşeye doğru, diagonal bir biçimde ele alınmıştır. Başlığın sol yüzeyinde bir akantus yaprağı ve çiçek bir arada verilmiştir.

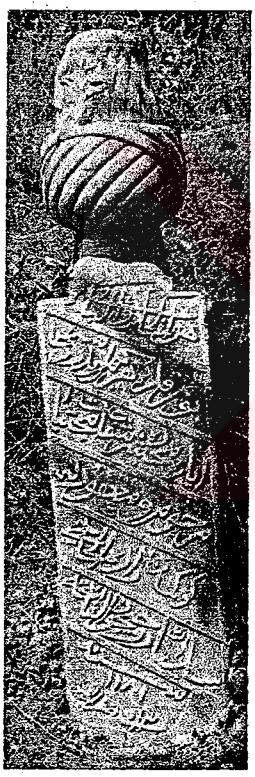

Fot.340 Şahide

Çiz.296 Başlık

Katalog Örnek No : H-4

Katalog Kroki No : H-57

Fotoğraf No : 341

Çizim No : 297

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1183 / M.1769

Kime Ait Olduğu : Azize Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî
-Merhûm ve mağfûrun leh
-Azize Kadın rûhu içün
-El-Fâtihâ sene 1183
-fî 17 Zi'l-Hicce

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık ve yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	172 cm.	-	-
Alt	48 cm.	25 cm.	9,5 cm.
Üst	15 cm.	38 cm.	8 cm.
Kenar	157 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Geometrik (ışın çubuğu) ve bitkisel (gül, lale, rozet) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve mezarlık demirlerine dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile beş dilimli tepelik kısmını yatay biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürle birleşen ve yuvarlak kemer biçimli bir silmenin içinde stilize edilmiş rozet şeklinde bir çiçek ve

bu çiçeğin etrafında dağılan ışınsal çubuklar yer almaktadır. Bordürün üstündeki orta kısımdaki bir daldan çıkan lale ve gül, solda ve sağda stilize edilmiş birer lale motifi ele alınmıştır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak ve taşın yüzeyi kabartma halinde verilmiştir.

Fot.341 Şahide

Çiz.297 Şahide

Katalog Örnek No : H-5

Katalog Kroki No : H-18

Fotoğraf No : 342

Çizim No : 298

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1186/M.1772

Kime Ait Olduğu : Sunullahzade El Hâcı İsmail Ağâ merhûm Ali Ağâ

Kitabe :

-Ah mine'l- mevt
-Sunullahzâde
-El- Hâcı İsmâil Ağa
-Merhûm Ali Ağa rûhuna
-El- fâtiha sene 1186
-fî 15 Rebiülevvel

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Ağaca dayalı durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	110 cm.	18 cm.	10 cm.	
Alt	44 cm.	18 cm.	10 cm.	
Üst	28 cm.	18 cm.	10 cm.	
Kenar	38 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	22 cm.	19 cm.	13 cm.	49-54 cm.
Boyun	6 cm.	9-10 cm.	9 cm.	31 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte belli aralıklarla düşey çizgi gibi şekilleri bulunan, alt yan kısımları taşkın sarıklı, çubuklu katibi denen başlıklı bir kavuktur. Sarığın üst kısmı V biçiminde bir boşluk meydana getirirken,alın bölümü de ters C biçimini almaktadır.

Fot.342 Şahide

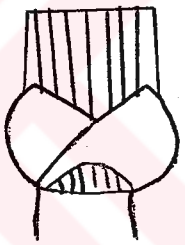

Çiz.298 Başlık

Katalog Örnek No : H-6

Katalog Kroki No : H-47

Fotoğraf No : 343

Çizim No : 299

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1186 / M.1772

Kime Ait Olduğu : Sunullahzâde Hâcı Muhammed Ağâ Kerimesi Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Ziyaretten murad duâdır
-Bugün bana ise yarın sanadır
-Sunullahzâde el-Hâcı
-Muhammed Ağâ Kerimesi merhûme
-Ümmü Gülsüm Ruhiçün
-El-Fâtihâ Sene 1186
-Fî 15 Rebiülevvel

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	109 cm.	104 cm.	-	-	7,5 cm.	6 cm.
Alt	-	-	28 cm.	22 cm.	7,5 cm.	6 cm.
Üst	14 cm.	14 cm.	36 cm.	30 cm.	7,5 cm.	6 cm.
Kenar	95 cm.	90 cm.	-	-	4,5 cm.	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, küpe) ve geometrik (burma) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden üçgen alınlıklı mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yatay bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün içi burma motifiyle dizilidir. Taşın merkezinde stilize edilmiş akantus yaprakları göze çarpmaktadır. Yapraklar üste ve her iki yöne doğru çıkarak kıvrılmaktadır. Ayrıca bu yaprakların arasından çıkan birer stilize edilmiş küpe çiçekleri aşağıya doğru sallanmaktadır. Tepelik kısmında ve bunun her iki yanında yer alan akantus yaprakları karşılıklı olarak C ve S kıvrımları yaparak devam etmektedir. Kitabeyi üstten yuvarlak kemer biçimli çift sıra silme kuşatmakta ve bunların uçları kıvrılarak bükülmekte, birer sütun başlığı haline getirilmiş birer çıkıntıya oturmaktadır. Bu silmenin üst yan köşelerinin içlerinde karşılıklı olarak akantus yaprakları tasvir edilmiştir. Yazı şeridi soldan sağa doğru eğimli bir biçimde, diagonal silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Ayak taşı süssüz ve sadedir.

Fot.343 Şahide

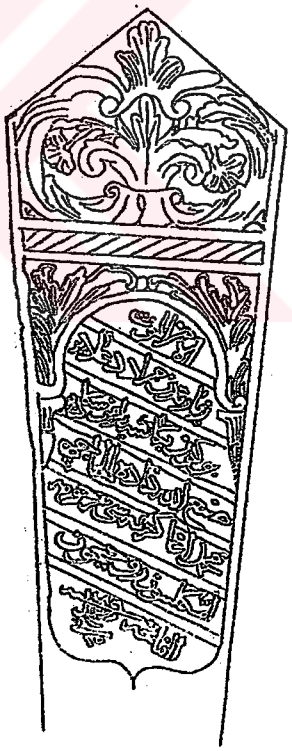

Çiz.299 Şahide

Katalog Örnek No :H-7

Katalog Kroki No : H-56

Fotoğraf No : 344

Çizim No : 300

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1186 / M.1772

Kime Ait Olduğu : Muhammed Ali Ağâ ehli Aişe Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-hallâk ül-bâkî
-Riyâz-ı cennet ola kabri anın
-Temâşa eyleyendir cinânı
-Ziyaret ede ne bu bend-i tarihden
-Okun rûhu içün sebâ el-menât
-Muhammed Ali Ağâ ehli merhûme
-Aişe kadın rûhuna fâtihâ
-Sene 1186 s. 22 fî

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve yerde, devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	147 cm.	-	8,5 cm.
Alt	-	29 cm.	8,5 cm.
Üst	12 cm.	39 cm.	8,5 cm.
Kenar	135 cm.	-	5,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kır çiçeği, lale) ve geometrik (çarkıfelek, ışın çubuğu) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve mezarlık demirlerine dayalı vaziyettedir. Alt kısımdan üst kısma doğru, her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile

üç parçalı tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürle birleşen ve yuvarlak kemer biçimli bir silmenin içinde çarkıfelek motifi ve etrafında birbiri içine girmiş bir çok ışın veya damla motifi yer almaktadır. Kuşağın üstündeki orta kısımda bir daldan çıkan üç yapraklı bir kır çiçeği, solda ve sağdaki çıkıntılarda stilize edilmiş birer lale motifi ele alınmıştır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır olarak taşın yüzeyi kabartma halinde verilmiştir.

Fot.344 Şahide

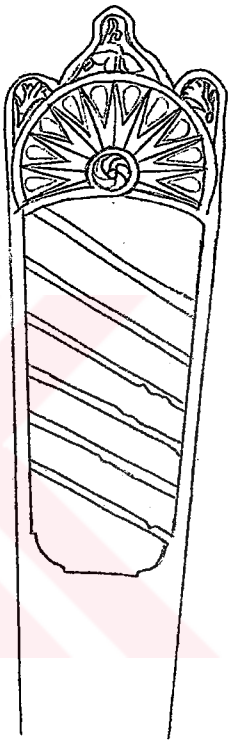

Çiz.300 Şahide

Katalog Örnek No : H-8

Katalog Kroki No : H-38

Fotoğraf No : 345

Çizim No : 301

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1186/M.1772

Kime Ait Olduğu : Aişe Kadın

Kitabe : -Ah mine'l-mevt
-Okuya bir fâtihâ rahmeti'l-âlemin
-Durağı cennet ola fî makamı emin
-El-hâc Mahmud kerimesi
-Merhûme ve mağfûre
-Aişe kadın rûhuna el-fâtihâ
-Sene 1186 fi 5 Receb

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Üçgen tepelikli, dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	170 cm.	-	-
Alt	-	35 cm.	7 cm.
Üst	-	37 cm.	8 cm.
Kenar	163 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, armut, erik, gül, incir, kır çiçeği, rozet) ve nesneli (kase) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon: Üstten alt kısma doğru daralan biçiminde olan mezar taşının üçgen alınlıklı olan üst sağ kısmı kırık ve eksiktir. Süslemeyi en üstte çift sıra yatay silmelerin ayırdığı bordür içinde barok ve rokoko etkili, stilize edilmiş C ve S kıvrımlı

akantus yaprakları ile bir kısmı gözüken rozet çiçekleri ile silmenin altındaki bezemeler oluşturmaktadır. Silmenin altındaki kısımda ise; yine C ve S kıvrımlı akantus yaprakları, güller, çiçekler ve bir kase içinde armut, erik ve incir gibi meyvelerden meydana gelen bir süsleme dikkat çekmektedir.

Yuvarlak kemer biçimine yakın bir silme üstten kitabeyi kuşatmakta ve iki taraftan S kıvrımlı akantus yaprağına oturmaktadır. Yazı şeritleri altta soldan sağa doğru diagonal bir biçimde, taşın yüzeyi oyularak , yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.345 Şahide

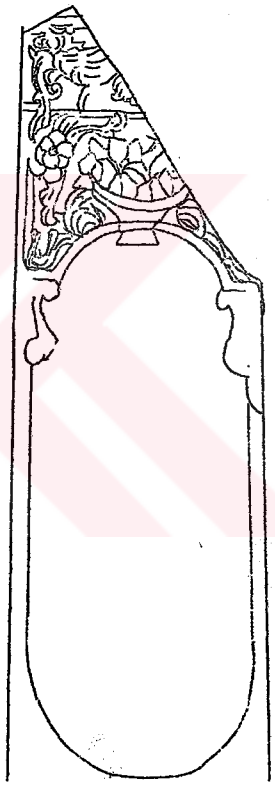

Çiz.301 Şahide

Katalog Örnek No : H-9

Katalog Kroki No : H-3

Fotoğraf No : 346

Çizim No : 302

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1197/M.1782

Kime Ait Olduğu : Bağdatlızâde Mustafâ Ağâ

Kitabe :

-Ah mine'l- mevt
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefâat Mustafâ
-Merhûm ve mağfûrun leh
-Bağdatlızâde Mustafâ Ağâ
-Rûhu içün el fâtihâ
-Min cemâzilâhir 15 sene 1197

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	111 cm.	28 cm.	10 cm.	
Alt	-	28 cm.	10 cm.	
Üst	45 cm.	28 cm.	10 cm.	
Kenar	66 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	32 cm.	22 cm.	21 cm.	50-69 cm.
Boyun	8-13 cm.	11 cm.	8 cm.	33-46 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte kazılarak yapılan, baklava gibi geometrik şekilleri bulunan, baklava dilimli başlıklı uzun sarıklı bir kavuktur. Sarığın dilimleri çapraz olarak atılmış, ilkönce sol orta kısımdan sağ alt köşeye, onunda altından sol alt köşeye doğru diagonal bir biçimde ele alınmıştır.

Fot.346 Şahide

Çiz.302 Başlık

Katalog Örnek No : H-10

Katalog Kroki No : H-23

Fotoğraf No : 347

Çizim No : 303

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1200 / M.1785

Kime Ait Olduğu : Seyyid Hâfız İbrahim Efendi b. Mustafâ

Kitabe :

-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-Emanatin edüb hûdadan buldu fermanı
-İlahi ente rahmani recai minke gufrani
-Ve lâ te'huz bi-isyani ve kemmil külli noksani
-Riyaz-ı cennet ola kabri eyleyenden cinanı
-Ziyaret edüb bu tarih oku rûhu içün
-Seba'l mesani merhûm Seyyid Hâfız
-İbrahim Efendi b. Mustafâ rûhuna fâtihâ
-Sene 1200

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	152 cm.	31 cm.	11 cm.	
Alt	-	31 cm.	11 cm.	
Üst	42 cm.	31 cm.	11 cm.	
Kenar	110 cm.	-	4,5 cm.	Çevre
Başlık	27,5 cm.	22 cm.	21 cm.	79 cm.
Boyun	13,5-9,5 cm.	17-13,5 cm.	11 cm.	41 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (servi) ve nesneli (başlık, alem) seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşı alttan üste doğru genişlemektedir. Taşın boyun kısmında hilalli bir alem bulunmaktadır. Kitabe soldan sağa doğru eğimli olarak yazı şeritlerinin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey ve baklava gibi kazılarak yapılan ve geometrik şekilleri bulunan, alt yan kısımları oldukça taşkın sarıklı katibi denen bir kavuktur. Sarığın üstünde, sol alttan sağ üste doğru diagonal bir biçimde giden, içi taralı bir servi ağacı dikkat çekmektedir. Sarığın üst kısmı V biçiminde bir boşluk meydana getirirken,alın bölümü de ters C biçimini andırmaktadır.

Fot.347 Şahide

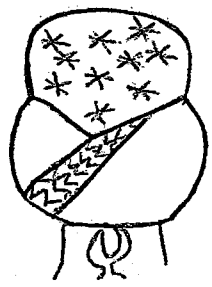

Çiz.303 Başlık

Katalog Örnek No : H-11

Katalog Kroki No : H-60

Fotoğraf No : 348

Çizim No : 304

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1205/M.1790

Kime Ait Olduğu : Emir mahdumu Ali

Kitabe :

-Sene 1205
-Küllün men aleyhâ fân
-.....Bardakçı Emîr mahdûmu Alî etti nâgihân
-Hatifi gaybdan işitti ircî emri hemân
-Küllün nefsin zâikatü'l- mevt nidâ sana idi
-Canı ender can döküldü eyledi azmi bekâ
-Safâ salahı hâl ile mevsıfi idi
-Rahmet gâyesin vâsıl ide ol saat
-Kâim oldukda kıyâmet ola habîbi şefî
-Buyuruldu vârisi peygamberândır ılman
-Ziyâret eyleyen kabrin Hulûsi sıdk ile

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	121 cm.	-	-	
Alt	-	29 cm.	6 cm.	
Üst	31 cm.	35 cm.	5 cm.	
Kenar	90 cm.	-	-	Çevre
Başlık	21 cm.	23 cm.	9 cm.	59 cm.
Boyun	10 cm.	18-24 cm.	5 cm.	43-56 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde oniki satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Alt kısım gömülü vaziyettedir. Taşın arkası plaka gibi ince verilmiştir.

Başlık : Fes alttan üste doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten alta gidildikçe genişlemektedir. Fesin tepesi ovale yakın formdadır. Orta kısma kadar da geniş ve az taşkın yatay bir tülbent ile kuşatılmıştır. Tülbentin sargısı sol üst yanından alta doğru kırılma yapıp yatay gittikten sonra sağ üst yana doğru tekrar kıvrılma yaparak çıkmaktadır.

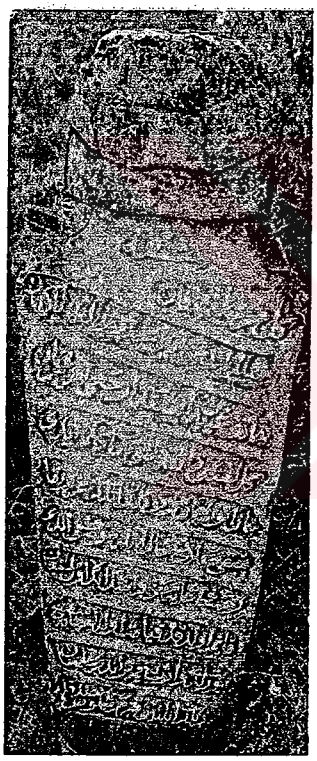

Fot.348 Şahide

Çiz.304 Başlık

Katalog Örnek No : H-12

Katalog Kroki No : H-55

Fotoğraf No : 349

Çizim No : 305

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1212/M.1797

Kime Ait Olduğu : Danazâde Hâcı İsmâil Kerimesi Şerife Hadice

Kitabe :

-Hüve'l muin
-Derdime dermân aradım bir ilâcın bulamadın
-Hasretâ Fâni cihanda tûl-i ömr süremedim
-Firâkta takdir bu imiş ta ezelden bilemedim
-Danâzâde Hâcı İsmâil Kerimesi
-Merhûme Şerife Hadice rûhuna
-Fâtihâ sene 1212
-Fî 5 Ramazan

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	132 cm.	-	5 cm.
Alt	21 cm.	26 cm.	5 cm.
Üst	13 cm.	30 cm.	5 cm.
Kenar	119 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, küpe, lale, servi), nesneli (cami, türbe, ev) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı tepelik kısmından aşağıya doğru gidildikçe daralan mezar taşı bir görünüm arz etmektedir. Mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst kısmının sağında bir cami,

solunda birbiri ardına sıralanmış mimari birimler yer almaktadır. Bu yapıların yanlarında ve üstlerinde bitkisel unsurlar göze çarpmaktadır.

Caminin örtü sistemi dilimli bir yapıya sahiptir. Üstte alemi bulunmaktadır. Kubbe yatay ve çift silmeden oluşan kasnağa oturmaktadır. Kasnak cephesinde yuvarlak kemerli, içleri baklava dilimleriyle taranmış üç adet pencere yer almaktadır. Bunun altındaki cephede üst cephe gibi çift sıra silmeyle sınırlandırılmıştır. Ortada yuvarlak kemer biçimli bir kapı açıklığı, ortasından düşey bir çizgiyle de iki kanada ayrılmıştır. Kapının her iki yanında dikdörtgen formlu, içleri baklava dilimleri ile taranmış şebekeli pencereler yer almaktadır. Caminin solunda yuvarlak kemerli bir kapısı bulunan kaide üzerinde yükselen minaresi tek şerefeli olup, üzerinde alemi bulunan bir külahla örtülüdür. Minarenin sol bitişiğinde ve önde iki, arkada bir olmak üzere üç adet yapı yer almaktadır. Bunlardan soldaki daha büyük yapılmış olan bir türbedir. Türbenin de yuvarlak bir kubbesi, baklava biçimli pencereleri ile alt ve üst kısımda yuvarlak kemer biçimli kapısı bulunmaktadır. Evler ise, sivri külahlı çatıyla örtülüdür. Kare formlu, içleri baklava dilimleriyle taranmış şebekeli bir pencereleri vardır. Öndeki ev iki katlı ve kapılıdır. Arkadaki ev tek katlıdır. Tepeliğin sağında ve solunda, üst kısımlarını bitkisel unsurlar çevrelemektedir. Minarenin solunda iki, sağında iki adet servi ağacı, küpe çiçeği, lale ve sümbülü andıran çiçeklerle bir arada verilmiştir.

Sağ tarafta bulunan yapıların arka arkaya verilmesi ile servi ağaçlarının yerleştirilişi ile az da olsa bir derinlik vurgulanmaya çalışılmış ama yine de iki boyutluluktan kurtulamamıştır.

Kitabe üstten yuvarlak kemerli çift silmeli bir bordürle çevrelenmiştir. Yazının üst tarafının her 2 yanının köşesindeki panoların içlerine barok karakterli yapraklar işlenmiştir. Bu köşelerin altlarında bitkisel başlıklı birer sütunce ile yazı sınırlandırılmıştır. Kitabe soldan sağa doğru eğimli olarak, diagonal silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak ele alınmıştır.

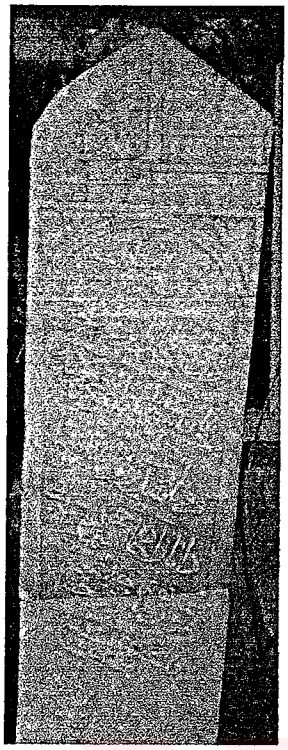

Fot.349 Şahide

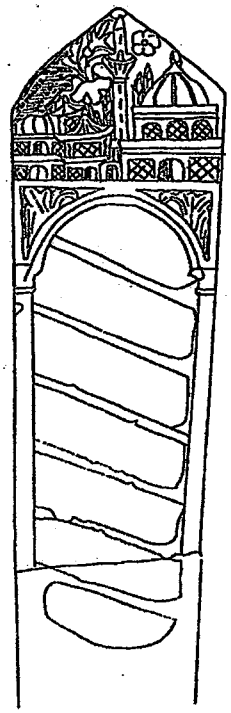

Çiz.305 Şahide

Katalog Örnek No : H-13

Katalog Kroki No : H-63

Fotoğraf No : 350

Çizim No : 306

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1213 / M.1798

Kime Ait Olduğu : Şerife Emine Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l –mevt
-Merhûme ve mağfûre
-Şerife Emine Kadın
-Rûhu içün el-Fâtihâ
-Sene 1213

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	94 cm.	-	5 cm.
Alt	-	27 cm.	5 cm.
Üst	8 cm.	32 cm.	5 cm.
Kenar	82 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, karanfil, yaprak) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik, kırık ve taşa dayalı vaziyette olan, alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşın, gövde ile üç parçalı tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürle birleşen ve yuvarlak kemer biçimli bir silmenin içinde stilize edilmiş bir karanfil ve bu karanfilin etrafından karşılıklı olarak sıralanmış stilize yapraklar ele alınmıştır. Taşın

üst orta ve diğer iki çıkıntısında stilize edilmiş akantus yaprakları yer almaktadır. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.350 Şahide

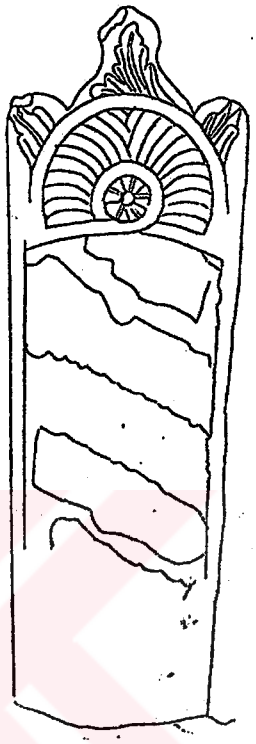

Çiz.306 Şahide

Katalog Örnek No : H-14

Katalog Kroki No : H-46

Fotoğraf No : 351-352

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1215 / M.1800

Kime Ait Olduğu : Müftü oğlu Hâmid Kerimesi Züleyhâ

Kitabe :

-Sene 1215
-Hüve'l-Bâkî
-Merhûm ve mağfûrun leh
-Müftü oğlu Hâmid
-Kerimesi Züleyhâ
-Rûhu içün Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	62 cm.	-	5,5 cm.
Alt	-	29 cm.	5,5 cm.
Üst	7 cm.	32 cm.	5,5 cm.
Kenar	55 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Taştan yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden sivri tepelikli mezar taşının ön yüzünde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır. Taşın arkasında servi ağacını hatırlatan bir şekil bulunmaktadır. Servi taşın yüzeyi derin oyularak verilmiştir. Servinin gövdesinde herhangi dikkat çekici bir özelliği göze çarpmamaktadır. Kitabeler soldan sağa doğru az eğimli bir

şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.351 Şahide

Fot.352 Arka yüzü

Katalog Örnek No : H-15

Katalog Kroki No : H-27

Fotoğraf No : 353

Çizim No :307

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1218 / M.1803

Kime Ait Olduğu : Sunullahzade İsmâil Ağâ Kerimesi Fâtıma

Kitabe :

-Ah mine'l- mevt
-Sunullahzâde
-İsmâil Ağâ kerimesi
-Fâtıma rûhuna
-Fâtihâ sene 1218

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	65 cm.	-	3,5 cm.
Alt	-	23 cm.	3,5 cm.
Üst	9 cm.	29 cm.	3,5 cm.
Kenar	56 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe), bitkisel (manolya, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı bir tepelik formuna sahip olan mezar taşı, tepelikten aşağıya doğru inerek daralmaktadır. Tasvirlerin bulunduğu tepelik kısmı ile kitabenin bulunduğu kısım yatay bir bordürle birbirinden sınırlandırılmıştır.

Taşın merkezinde büyük, dilimli kubbeli, alemli bir cami ile her iki yanında camiye bitişik küçük ve dilimli kubbeler yer almaktadır. üç kubbede yatay çift sıra silmenin üzerine oturtulmuştur. Alt cephenin ortasında yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı, ortasından düşey bir çizgiyle iki kanada ayrılmıştır. Kapı açıklığının her iki yanında ve diğer pencere kenarlarında kavisli çizgilerden oluşan iki adet şebekeli kareye yakın biçimli pencere açıklığı ele alınmıştır. Kubbelerin arkasında sol ve sağ tarafta üçer adet servi ağacı işlenmiştir.

Gerek mimari gerek bitkisel tasvirlerin ele alınışında iki boyutlu bir anlayış göze çarpmaktadır.

Kitabe üstten yuvarlak kemer formlu bir silmeyle çevrilmiştir. Yazının üst iki yan köşesinde bir çerçeve içinde üçer yapraklı manolyayı andıran birer çiçek bulunmaktadır. Yazı soldan sağa doğru eğimli bir şekilde gitmekte olup, beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Yazıların etrafı oyularak düz hale getirilmiştir.

Fot.353 Şahide

Çiz.307 Şahide

Katalog Örnek No : H-16

Katalog Kroki No : H-40

Fotoğraf No : 354

Çizim No : 308

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1218 / M.1803

Kime Ait Olduğu : Sunullahzâde Mustafâ Ağâ Zevcesi Aişe

Kitabe :

-Ah mine'l –mevt
-Bu merkade her kim eder duâ
-Ede mahşerde şefaât müctebâ
-Gördesli Sunullah
-Zâde Mustafâ Ağâ zevcesi
-Aişe rûhuna
-Fâtihâ sene 1218

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	116 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	30 cm.	6,5 cm.
Üst	16 cm.	39 cm.	6,5 cm.
Kenar	100 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, servi, yıldız) ve geometrik (hilal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı tepelik kısmından inildikçe daralan mezar taşının, tepelik kısmı ile gövde kısmı yatay bir silmeyle birbirinden ayrılmıştır. Bu silmenin üst kısmının solunda bir cami, sağda birbiri ardına sıralanmış mimari birimler yer

alarak sanki bir şehir manzarasını hatırlatmaktadır. Bu yapıların yanlarında ve üstlerinde bitkisel unsurlar göze çarpmaktadır.

Caminin örtü sistemi dilimli bir yapıya sahiptir. Üstte alemi bulunmaktadır. Kubbe yatay ve çift silmeden oluşan kasnağa oturmaktadır. Kasnak cephesinde yuvarlak kemerli, içleri baklava dilimleriyle taranmış üç adet pencere yer almaktadır. Bunun altındaki cephede üst cephe gibi çift sıra silmeyle kesilmiştir. Ortada yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı, ortasından düşey bir çizgiyle de iki kanada ayrılmıştır. Kapının her iki yanında dikdörtgen formlu, içleri baklava dilimleri ile taranmış şebekeli pencereler yer almaktadır. Caminin sağında yuvarlak kemerli bir kapısı bulunan kaide üzerinde yükselen minaresi tek şerefeli olup, üzerinde alemi bulunan bir külahla örtülüdür. Sağda minarenin bitişiğinde ve önde iki, arkada iki olmak üzere dört adet yapı yer almaktadır. Bunlardan soldaki daha büyük,iki katlı, cumbalı ve sivri külahla örtülüdür. Kare formlu, içleri baklava dilimleriyle taranmış şebekeli bir penceresi vardır. Pencerenin altında da yuvarlak kemerli, ortasından dikey bir çizgiyle kesilerek iki kısma ayrılmış kanat açıklığı göze çarpmaktadır. Bu yapının yanında bir kısmı gözüken bir ev ile arkada bulunan diğer iki evin üstü sivri külahlı bir örtüyle örtülüdür. Yapıların cephesinde dikdörtgen formlu, içleri baklava dilimleriyle bölünmüş birer pencere işlenmiştir. Tepeliğin sağında ve solunda üst kısımlarını barok karakterli yapraklar çevrelemektedir. Bunlar S ve C kıvrımları yapmaktadır. Minarenin solunda iki servi ,bir hilal, sağında beş adet servi ağacı dizilmiştir.

Sağ tarafta bulunan yapıların arka arkaya verilmesi ile servi ağaçlarının yerleştirilişi ile az da olsa bir derinlik vurgulanmaya çalışılmış ama yine de iki boyutluluktan kurtulamamıştır.

Kitabe üstten yuvarlak kemerli çift silmeli bir bordürle çevrelenmiştir. Yazının üst tarafının her iki yanının köşesindeki panoların içlerine barok karakterli yapraklar işlenmiştir. Bu köşelerin altlarında bitkisel başlıklı birer sütunce ile yazı sınırlandırılmıştır. Kitabe soldan sağa doğru eğimli olarak, yedi satır halinde kabartma görümünde, etrafı kazılarak oluşturulmuştur.

Fot.354 Şahide

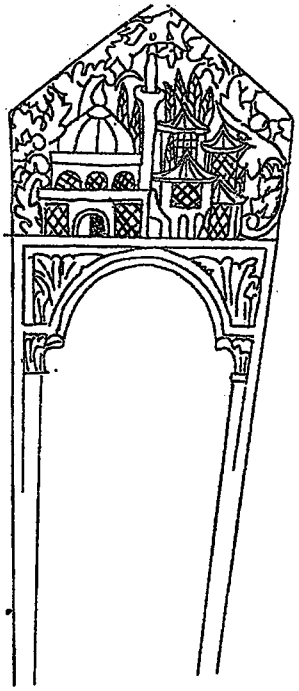

Çiz.308 Şahide

Katalog Örnek No : H-17

Katalog Kroki No : H-30

Fotoğraf No : 355

Çizim No : 309

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1223 / M.1808

Kime Ait Olduğu : Hâcı Hüseyin Ağâ Zevcesi Aişe Kadın

Kitabe :

-Hüve'l- Muin
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefaât mücteba
-Hâcı Hüseyin zevcesi merhûme
-Aişe kadın rûhuna
-Fâtihâ sene 1223

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	92 cm.	-	5 cm.
Alt	-	29 cm.	5 cm.
Üst	12 cm.	33 cm.	5 cm.
Kenar	80 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül, incir) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden, alınlıklı mezar taşının, gövde ile üç dilimli tepelik kısmını yuvarlak bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün hemen üstünde yatay bir silme devam etmektedir. Üç parçalı tepelik kısmının üstünde ve kenarlarında stilize edilmiş akantus yaprakları

ile bunların üstünde de katmerli bir gül ve onun üstünde de bir incir yer almaktadır.Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür kesmekte ve bordürün üst iki yan köşesinin içine birer stilize edilmiş akantus yaprağı yerleştirilmiştir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, beş satır halinde kabartma olarak, taşın yüzeyi oyularak verilmiştir.

Fot.355 Şahide

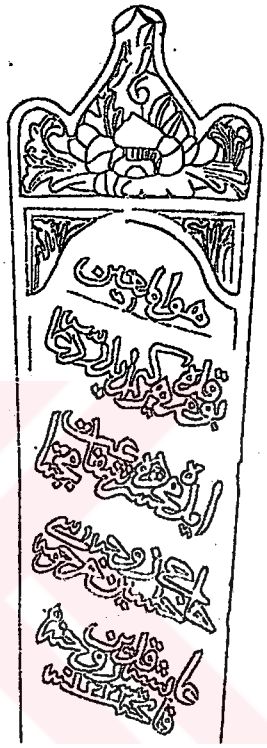

Çiz.309 Şahide

Katalog Örnek No : H-18

Katalog Kroki No : H-6

Fotoğraf No : 356

Çizim No : 310

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1228 / M1813

Kime Ait Olduğu : Abdullah Ağâ zevcesi Fâtıma Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-mu'in
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefaât-i müctebâ
-Abdullah Ağâ zevcesi
-Fâtıma Kadın rûhuna
-Fâtihâ sene 1228

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	106 cm.	-	5 cm.
Alt	-	31 cm.	5 cm.
Üst	8 cm.	37 cm.	5 cm.
Kenar	94 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, horoz ibiği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı tepeliğinden aşağıya doğru inildikçe daralan, mezar taşının, üst tepelik kısmının sol tarafında bir cami, sağ tarafında ise, yan yana iki adet evin yer aldığı bir kompozisyon ele alınmıştır.

Cami iki katlı verilmiş olup, kubbesi dilimlidir. Kubbenin üst kısmında alemi vardır. Kubbenin altında üst cephesi yatay bir silmeyle sınırlandırılmıştır. Yan yana yuvarlak kemerli iki açıklığı bulunmaktadır. Bunlardan soldaki açıklık eğimli çizgilerle belirtilmiş, diğer açıklıkta düşey bir çizgiyle iki kanada ayrılmıştır. Alt cephe ile üst cephe arasına yatay bir silme işlenmiştir. Bu cephede yan yana yuvarlak kemerli, eğimli çizgilerle taranmış iki adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Caminin üst cephesinin en sağ kısmındaki silme üzerinde minare yükselmektedir. Minarenin gövdesinde üç mazgal pencere açıklığı,bilezik, şerefe ve üstünde kapı açıklığı ve en üstte de külah kısmı işlenmiştir. Taşın sağ kısmında bulunan iki adet eş büyüklükteki yapının, üstü sivri külahla örtülüdür. Cepheleri yuvarlak kemerli düşey çizgilerle taranmış birer pencere açıklığı ile verilmiştir. Solda akantus yaprakları ve onun üstünde de sıralanmış üç adet, kubbenin sağ tarafında da iki adet, soldaki sivil yapının üstünde bir adet, sağdakinin üzerinde iki adet servi motifi yer almıştır. Sağdaki yapının üzerinde stilize edilmiş beş dilimli, dallı irice bir horoz ibiği çiçeği bulunmaktadır. Tasvirler iki boyutlu olmakla birlikte servi ağaçlarının dizilişleriyle çok az da olsa bir perspektif kaygısı sezilebilmektedir.

Kitabe yuvarlak kemerli bir bordürle kuşatılmıştır. Yazının üst kısmının sağında ve solunda yer alan çerçeve içinde, köşeliklerinde stilize barok yapraklar konulmuştur. Kitabe soldan sağa doğru eğim yaparak, altı satır halinde taşın yüzeyi oyularak, kabartma olarak verilmiştir.

Fot.356 Şahide

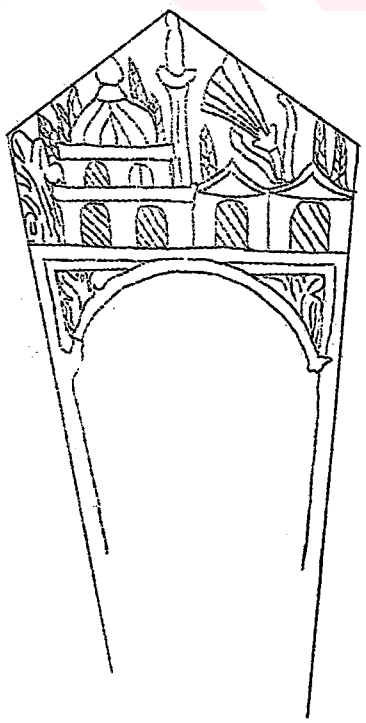

Çiz.310 Şahide

Katalog Örnek No : H-19

Katalog Kroki No : H-8

Fotoğraf No : 357

Çizim No : 311

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1229 / M.1814

Kime Ait Olduğu : Monlâ Hâlil kızı Zelihâ

Kitabe :

-Ah mine'l-Mevt
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefaât müctebâ
-Monlâ Hâlil kızı merhûme
-Zelihâ rûhu için Fâtihâ
-Sene 1318

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	117 cm.	-	-
Alt	21 cm.	27 cm.	6 cm.
Üst	10 cm.	37 cm.	5 cm.
Kenar	107 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (kır çiçeği, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen tepelik kısmından aşağıya inildikçe daralan mezar taşının üst tepelik yüzü tasvir, alt tarafı kitabeyle işlenmiş ve yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Taşın sol kısmında türbe olabileceği düşünülen altı dilim kubbeli bir birim yer almaktadır. Kubbede düz bir silme üzerine oturtulmuş, bu silme solda hafifçe, sağ yanda daha eğimli bir şekilde kırılarak, yapının kesme taş duvar örgüsünü üstten

ve yandan sınırlandırmıştır. Duvar örgüsünün ortasında yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı yer almaktadır. Bu yapının daha üstünde arka arkaya birer adet yapı yer almaktadır. Bunlar sivri külahla örtülü olup, cephelerinde dikdörtgen şeklinde yatay ve düşey çizgilerden kesişerek meydana gelen birer pencere açıklığı bulunmaktadır. Taşın ekseninde altı dilimli, alemli bir kubbesi ve iki yanında birer minaresi olan bir cami motifi dikkat çekmektedir. Kubbe ve minareler düz ve yatay bir silme üzerine oturmakta olup, caminin sağında ve solunda yer alan kubbeli birimlerin silmelerinin üstüne değecek biçimdedir. Cephenin ekseninde yuvarlak kemer formlu bir kapı açıklığı ile her iki yanında düzgün kesme taş örgülü duvar cephesi işlenmiştir. Caminin her iki minaresi birer şerefeli, şerefenin üzerinde yuvarlak kemerli bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Minareler sivri birer külahla örtülüdür. Gövdelerinde mazgal pencere açıklığı vardır. Yapının sağ tarafındaki kubbeli yapı ve arkasındaki iki adet yapı biçim ve özellikleriyle soldakinin aynısıdır. Cami kubbesinin arkasında dört adet servi ile taşın en üst ekseninde beş yapraklı bir yıldız çiçeği göze çarpmaktadır.

Cami ve diğer motifler iki boyutlu ele alınmış olup, bir derinlik havası sezilememektedir. Taşın kitabesi üstten yuvarlak kemerli bir silme ile kavis çizerek iki yandan aşağıya doğru düz bir şekilde inmektedir. Yazının üst kısmının iki yanında birer çerçeve içinde stilize edilmiş üç yapraklı birer çiçek bulunmaktadır. Kitabe soldan sağa doğru diagonal bir biçimde, birer çerçeve içinde işlenmiş olup, beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

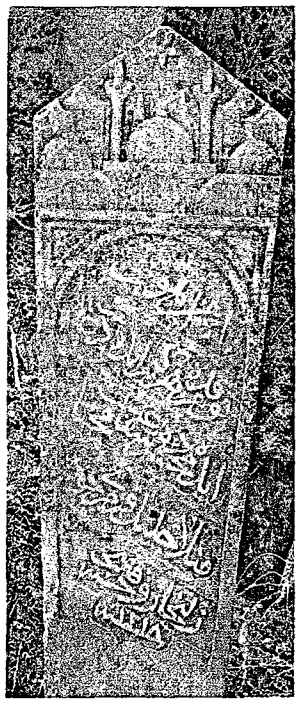

Fot.357 Şahide

Çiz.311 Şahide

Katalog Örnek No : H-20

Katalog Kroki No : H-11

Fotoğraf No : 358

Çizim No : 312

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1229 / M.1814

Kime Ait Olduğu : Müderris oğlu Mustafâ Kerimesi Aişe Kadın

Kitabe :

-Sene 1229 Ah mine'l-mevt
-Müderris oğlu Mustafâ Kerimesi
-Aişe Kadın oku bir rahmeten
-Li'l-âlemin to.. cennet eyle
-Dûa ede alemin ruhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	88 cm.	75 cm.	-	-	6,5 cm.	7 cm.
Alt	-	-	24,5 cm.	21 cm.	6,5 cm.	7 cm.
Üst	15 cm.	14 cm.	26 cm.	26 cm.	6,5 cm.	7 cm.
Kenar	73 cm.	61 cm.	-	-	3 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (akantus, kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı, üçgen alınlık tepelikli ve inildikçe daralan bir form özelliği yansıtmaktadır. Tepeliğin sol kısmında, üzerine cami ile minaresinin de oturduğu yatay bir silme yerleştirilmiştir. Bu silmenin altında sol ve sağ köşelerde

kesme taş örgülü birer duvar cephesi, yanlarında bulunan yuvarlak kemerli bir açıklıkla birleşmektedir. Bu cephe sırasında hemen hemen eş büyüklükte beş açıklık bulunmaktadır. Sol üst kısımda altı dilimli bir kubbesi ve alemi bulunan bir cami motifi vardır. Kubbe düz bir silme üzerinde bulunan tambura oturmuştur. Cephesinde yuvarlak kemerli iki adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Bu açıklıkların iki yanında düşey bir çizgi ile kesilmiş baklava dilimli duvar örgüsü yer almaktadır. Minaresi caminin sağ bitişiğinde yükselmektedir. Gövdesinde iki, şerefenin kapısının üzerinde bir adet olmak üzere mazgal pencere açıklığı vardır. Şerefenin altında bileziği, en üst kısmında minarenin külahı betimlenmiştir. Minarenin dibinde bitişik kaidesini andıran bir kısım bulunmakta, bu kısmın arkasında bir adet sivri külahlı çatısı ve yuvarlak kemerli bir pencere açıklığı bulunan bir konut yapısı göze çarpmaktadır. Minarenin sol üst kısmında, sağ yanında bir adet servi, çiçek ve stilize edilmiş yapraklardan oluşan motifler görülmektedir.

Taşın bezemesini oluşturan unsurlar iki boyutlu bir şekilde ele alınmıştır. Kitabenin üst kısmını yuvarlak kemerli bir silme çevrelemekte ve bu silmenin her iki yanındaki köşelerde yer alan çerçevelerin içinde stilize edilmiş barok karakterli yapraklar işlenmiştir. Kitabede yer alan yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir biçimde devam ederek, taşın yüzeyi oyularak, beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

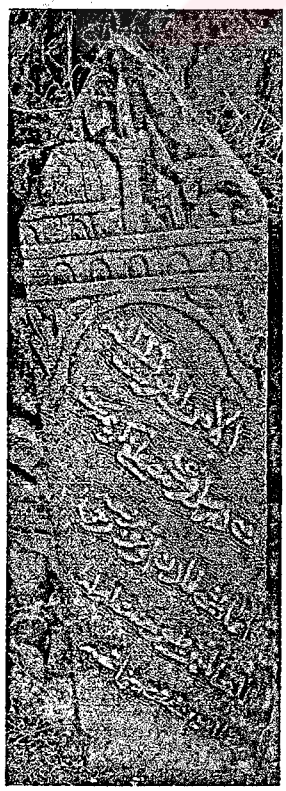

Fot.358 Şahide

Çiz.312 Şahide

Katalog Örnek No : H-21

Katalog Kroki No : H-14

Fotoğraf No : 359

Çizim No : 313

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1229 / M.1814

Kime Ait Olduğu : Abdullah Ağâ Zevcesi Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Sene 1229
-Hûve'l-Muin
-İlâhî ravzanın cinân eyle makamın
-Müderriszâde Abdullah Ağâ zevcesi
-Ümmü Gülsüm rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	94 cm.	-	4 cm.
Alt	-	31 cm.	4 cm.
Üst	14 cm.	34 cm.	4 cm.
Kenar	80 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, türbe, ev), bitkisel (akantus, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Tepelik kısmı üçgen formlu olup, aşağıya doğru inildikçe daralan biçimlidir. Tepelik kısmı ile kitabe kısmını sınırlayan yatay bir silme üzerinde, bir şehir manzarasını akla getiren çeşitli birimler göze çarpmaktadır. Sol kısımda yan yana ve arkaya üç adet ev ve türbe olduğu düşünülen kubbeli yapı yer almaktadır. Bu yapıların altında çift silmeden oluşan bir bordür sol ve sağ köşe hizalarında düz, üstünde minarenin de bulunduğu eksenin iki yanında üste ve alta doğru kavis çizerek ilerleyip, en sağda nihayetlenmektedir. Alt sol köşede yuvarlak kemerli bir açıklık, iki yanında kesme taş örgülü bir duvarla çevrilmektedir. Yukarı ve aşağıya doğru eğimli

bir şekilde kavis yapan kesme taş örgülü duvar iki yanda dikey bir çizgi ile kesilmiş olup, görünüş itibarıyla bir köprüyü anımsatmaktadır. Sol üst kısımda üç dilimli kubbeli bir türbe bulunmakta, çift silmeli bir kaide üzerine oturmaktadır. Cephesinde iki adet yuvarlak kemerli kapı açıklığı bulunmakta ve bu açıklıklarda ortadan dikey bir çizgi ile kesilerek iki kısma ayrılmaktadır. Bu yapının arkasında ve minarenin sol tarafında sivri külahlı, evler ve onların dikdörtgen biçimli pencere ve kapı açıklıkları daha bulunmaktadır. Minare taşın tam ekseninde kavis çizerek giden çift profilli bir köprünün duvarı üzerindedir. Külahlı, şerefe kapılı, bilezikli, mazgal pencerelidir. Minarenin sağında sivri külahlı, baklava dilimli penceresi olan bir ev ile dört dilimli ve alemli bir kubbesi bulunan cami görülmektedir. Cami minareden ayrıdır. Kubbenin oturduğu çift silmeli profilin altındaki cephede yuvarlak kemerli iki kapı açıklığı vardır. Bunlar dikey bir çizgiyle kesilmektedir. Minarenin solunda ve sağında yedi adet servi motifi işlenmiştir. Perspektif olmamakla birlikte, yapıların arka arkaya verilişlerinde, büyükten küçüğe doğru sıralanışlarında az da olsa bir derinlik havası sezilebilmektedir. Kitabe üstte yuvarlak kemerli bir silmeyle çevrelenmiş olup, dört satır halinde, soldan sağa doğru hafifçe eğimli bir şekilde verilmiştir. Yazının üstündeki kısmın iki yanındaki köşelerin içlerinde kalan çerçeveler içinde, stilize edilmiş barok karakterli yapraklar yer almaktadır. Yazıların etrafı oyularak düz hale getirilmiş ve yazı şeritleri kabartma halinde ele alınmıştır.

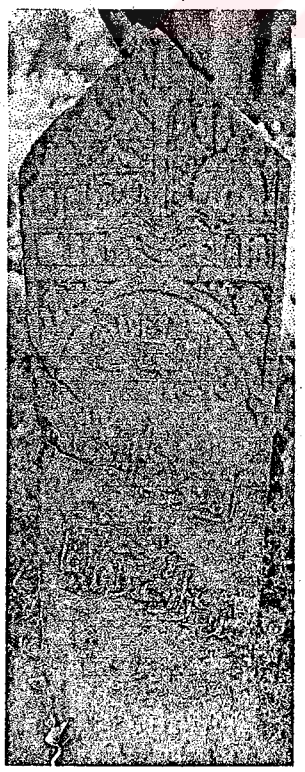

Fot.359 Şahide

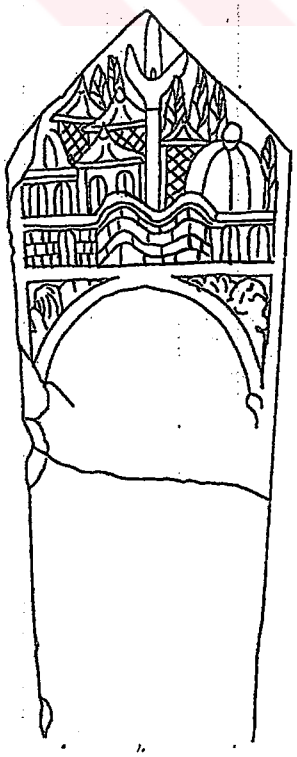

Çiz.313 Şahide

Katalog Örnek No : H-22

Katalog Kroki No : H-17

Fotoğraf No : 360-361

Çizim No : 314-315

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1236 / 1820

Kime Ait Olduğu : Müderriszâde Muhammed oğlu Seyyid Abdullah Ağâ

Kitabe :

-Hüve el-Hayyu'l-Bâkî
-Beni kıl mağfiret ya rabb-i yezdân
-Bi-hakk arş-ı azam nûr-ı rahman
-Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvân
-Ede rûhuma fâtihâ ihsân
-Merhûm ve mağfûrun leh müderriszâde
-Muhammed Ağa oğlu es-seyyid Abdullah
-Ağâ rûhu içün el-fâtihâ
-Sene 1236 fî 15 S (Safer)

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	181 cm.	190 cm.	38 cm	-	11 cm.	10 cm.	
Alt	-	-	38 cm.	36 cm.	11 cm.	10 cm.	
Üst	46 cm.	19 cm.	38 cm.	47 cm.	11 cm.	10 cm.	
Kenar	135 cm.	171 cm.	-	-	4 cm.	-	Çevre
Başlık	31 cm.	-	28-22 cm.	-	27 cm.	-	104 cm.
Boyun	14,5-9,5cm.	-	14,5-9,5cm.	-	11 cm.	-	57 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, servi), nesneli (şamdan, başlık, alem) seçilmiştir.

Kompozisyon : Baş taşı, başlıklıdır . Yazı şeritlerini üstten yuvarlak kemer biçimli bir bordür kuşatmaktadır. Bu bordürün üstündeki kısımda stilize edilmiş akantus yaprakları, küçük bir şamdan ve boyun kısmının ortasına bir alem yerleştirilmiştir. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli yazı şeritlerinin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma görünümünde yer almaktadır.

Ayak taşı ise; sivri basık bir tepeliği bulunan, yanlardan aşağıya doğru gittikçe incelen şahide dikdörtgen formludur. Ayak taşının gövdesine içi taralı bir servi ağacı kazılarak işlenmiştir. Servinin en üst ucu dümdüz tepeliğin ortasına doğru devam etmektedir. Ağacın gövdesinin her iki yanından çıkan birer dal üzerinden çıkan, iki dal arasına birer horoz ibiği çiçeği motifi karşılıklı olarak yerleştirilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey çubuk gibi şekilleri bulunan, düşey çubuk dilim başlıklı kısa başlıklı bir kavuktur. Sarığın dilimlerinden biri üstten kavuğu yuvarlak kemer biçimli olarak sarmış, diğer dilimlerde aşağı kısma doğru diagonal bir biçimde işlenmiştir.

Fot.360 Baş taşı

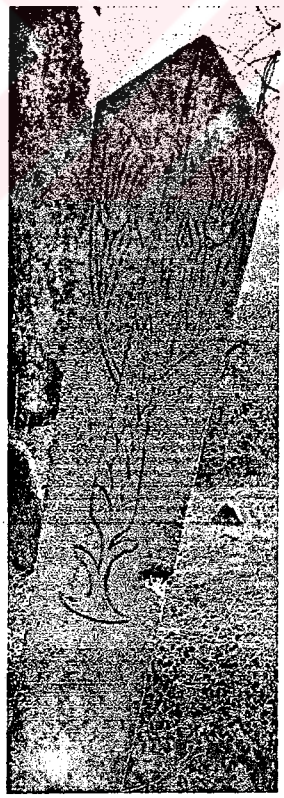

Fot.361 Ayak taşı

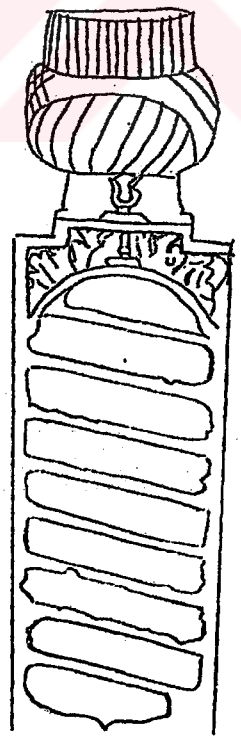

Çiz.314 Baş taşı

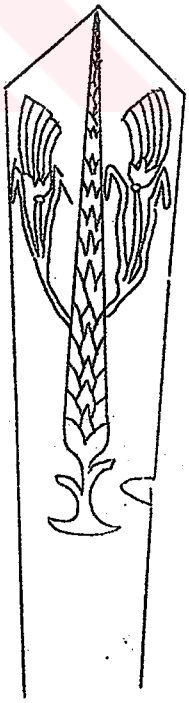

Çiz.315 Ayak taşı

Katalog Örnek No : H-23

Katalog Kroki No : H-53

Fotoğraf No : 362

Çizim No : 316

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1237 / M.1821

Kime Ait Olduğu : Berber Hâlil Ehli Hadice

Kitabe :

-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-Oku bir rahmeten li'l-âlemin
-Durağı cennet ola makam emin
-Berber Hâlil ehli Hadice
-Rûhuna fâtihâ Sene 1237

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve taşa dayalı devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	115 cm.	-	-
Alt	31 cm.	25 cm.	7,5 cm.
Üst	15 cm.	35 cm.	6,5 cm.
Kenar	100 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (kır çiçeği, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşının üst kısmı üçgen bir tepelikle taçlanıp, yanlardan aşağıya doğru inildikçe daralan bir forma sahiptir.Taşın alt bölümü ile üst bölümü yatay bir silmeyle sınırlandırılmıştır. Sol kısımda bulunan iki cepheli cami betimlemesinde, alemli, dilimli bir örtüye sahip kubbe göze çarpmaktadır. Kubbenin düz bir silme üzerindeki kasnağa oturduğu görülmektedir. Kasnağın cephesi sağa ve sola doğru eğimli çizgilerle üçgen biçimli kısımlara ayrılmıştır. Bunun alt kısmında,

solda ve sağda yuvarlak kemerli çift kanatlı birer kapı açıklığı bulunmaktadır. Ortada kare formlu bir çerçeve içinde ve ortasında yine kare şeklinde , her köşesi üst ve alt köşelerden gelen çizgilerle birleşerek bir pencere oluşturulmuştur. Minare sağdaki kapı açıklığının üzerinde bulunan silmenin tam üzerine oturarak yükselmektedir. Tek şerefeli, bilezikli, gövdesinde iki mazgal pencere açıklığı yer almaktadır. Taşın üst sağ kısmında sivri külahlı , iki katlı, bir ev tasviri ele alınmıştır. Üst kısımdaki cephede yuvarlak kemerli bir açıklık vardır. Bu cephenin altında da üstten alta doğru kavis yaparak ilerleyip tekrar üste doğru kıvrılan bir silme görülmektedir. Yapının alt kademesinin ortasında yuvarlak kemerli iki kısma bölünmüş kapı açıklığı işlenmiştir. Minarenin solunda birisi yarım olmak üzere iki adet, sağda yarısı görülen bir adet çiçek motifi vardır. Alt iki yan köşenin içindeki panolarda stilize edilmiş üçer yapraklı birer çiçek ele alınmıştır. Sağ taraftaki köşkün alt kademesinin yanlara doğru kavis yapmasıyla az da olsa bir derinlik olduğu sezilmektedir.

Kitabe üstten yuvarlak kemerli bir bordürün çevirdiği çerçeve içinde başlayıp, aşağı doğru soldan sağa doğru eğimli olarak devam etmektedir. Dört çerçeve içinde yazı şeritleri beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

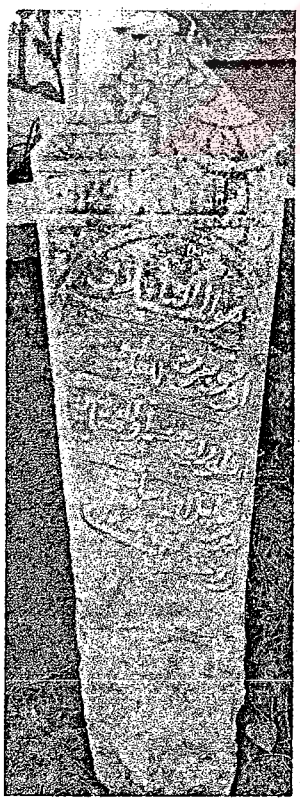

Fot.362 Şahide

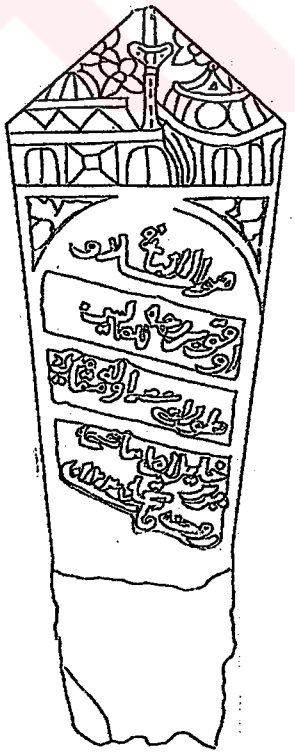

Çiz.316 Şahide

Katalog Örnek No : H-24

Katalog Kroki No : H-22

Fotoğraf No : 363

Çizim No : 317

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1238/M.1822

Kime Ait Olduğu : Hâcı Hüseyin oğlu Şeyh Muhammed

Kitabe :

-Sene 1238
-Ah mine'l- mevt
-Merhûm ve mağfûr
-Hâcı Hüseyin oğlu
-Şeyh Muhammed rû
-huna el- fâtihâ

Yazı : Nesih işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde devrik ve taşa dayalı durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	72 cm.	18 cm.	6 cm.	
Alt	20 cm.	18 cm.	6 cm.	
Üst	19 cm.	18 cm.	6 cm.	
Kenar	33 cm.	-	2 cm.	Çevre
Başlık	13 cm.	16 cm.	15 cm.	51 cm.
Boyun	6 cm.	7-12 cm.	4 cm.	27 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde altı satır halinde taşın yüzeyi oyularak ve kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın formludur. Başlığın yalnızca biraz görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir. Kısa kavuklu diagonal destarlıdır. Destar yatay bir şekilde sağdan sola doğru sarıklı başlığı dolanmaktadır.

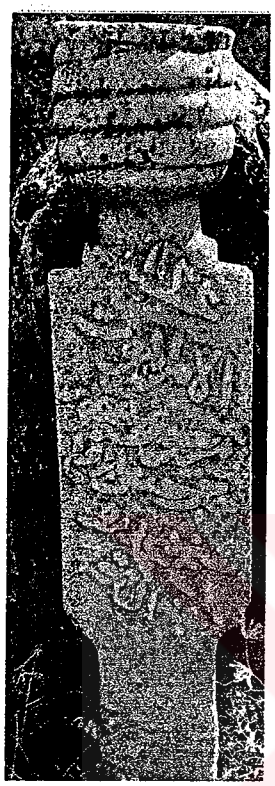

Fot.363 Şahide

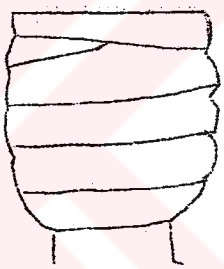

Çiz.317 Başlık

Katalog Örnek No : H-25

Katalog Kroki No : H-25

Fotoğraf No : 364

Çizim No : 318

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1238 / M.1822

Kime Ait Olduğu : Hâcı Hüseyinzâde Ahmed Ağâ Ehli Fâtıma

Kitabe :

-Sene 1238
-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-Müyesser olduysa bana şehâdet
-İlâhî nasib eyle saâdet
-Hâcı Hüseyinzâde hâc Ahmed Ağâ
-Ehli Fâtıma rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	124 cm.	-	4,5 cm.
Alt	-	27 cm.	4,5 cm.
Üst	18 cm.	39 cm.	4,5 cm.
Kenar	106 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (akantus, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen bir tepelikten aşağıya doğru daralan formlu olan mezar taşı, alttan yatay bir silme ile boydan boya sınırlandırılmış, orta bölümüne cami, sağ ve sol kısımlarına bitkisel unsurlar yerleştirilmiştir.

Tepeliğin ortasında bulunan cami betimlemesi iki kat kademeli cephelidir. Kubbenin yüzeyi çizgilerle iki dilime ayrılmış, üstünde de alemi bulunmaktadır. Kubbenin oturduğu çift sıra silmenin hemen altında, ortada yuvarlak kemerli ve ortadan dikey bir çizgiyle bölünmüş bir kapı açıklığı ile bunun her iki yanında dikdörtgen formlu içi baklava dilimleriyle taranmış birer penceresi bulunmaktadır. Sağdaki soldakinden biraz daha büyük yapılmıştır. Alt cephe ile üst cephe çift sıra silme ile verilmiş, her iki yönden üst cephede olduğu gibi aşağıya doğru eğimli bir şekilde kırılmaktadır. Caminin alt sağ ve sol köşesinde kesme taş örgülü duvar, onun yanında ve sağda dikdörtgen formlu baklava dilimleriyle taranmış birer şebekeli pencere yer almaktadır. iki pencerenin ortasında yuvarlak kemerli, ortasından dikey bir çizgi ile kesilmiş ve iki kanada ayrılmış olan bir kapı açıklığı göze çarpmaktadır. Caminin sol ve sağ tarafına birer tane yıldız çiçeği motifi işlenmiştir.

Perspektif özelliği taşımayan süslemeler, iki boyutlu bir şekilde ele alınmıştır. Kitabe üstten yuvarlak kemerli bir bordür içinden başlamakta olup, yazının her iki yanındaki köşelerde bulunan çerçevelerin içinde barok karakterli yapraklar vardır. Kitabe beş çerçeve içinde, soldan sağa doğru diagonal şekilde eğim yaparak taş yüzeyinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.364 Şahide

Çiz.318 Şahide

Katalog Örnek No : H-26

Katalog Kroki No : H-61

Fotoğraf No : 365

Çizim No : 319

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1239 / M.1823

Kime Ait Olduğu : Uşşaklı Hâcı Ali'nin Vâlidesi Fâtıma Kadın

Kitabe :

-Hüve'l-Muin
-1239
-Oku bir fâtihâ rahmeten li'l-alemin
-Şefaât ede ona resûl-i emin
-Merhûme Uşşâklı el-Hâc Ali'nin
-Vâlidesi Fâtıma Kadın
-Rûhûna Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	115 cm.	-	6 cm.
Alt	-	30 cm.	6 cm.
Üst	19 cm.	41 cm.	6 cm.
Kenar	96 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami), bitkisel (akantus, kır çiçeği, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üçgen alınlıklı bir tepelikten aşağıya doğru inildikçe daralan mezar taşının tepelik ve kitabenin bulunduğu kısmı yatay bir silme ile birbirinden ayrılmıştır. Tepelik kısmının merkezinde iki katlı bir cami, üstte ve her iki yanda camiyi kuşatan bitkisel motifler göze çarpmaktadır. Alemli, dilimli, örtülü bir kubbeye sahip olan cami iki minarelidir. Kubbenin oturduğu saçak silmenin altında, ortada

yuvarlak kemerli, içi baklava dilimleriyle taranmış şebekeli penceresi, her iki yanında da dikdörtgen formlu pencere yer almaktadır. Alt cephe ile üst cephe yatay bir silme ile kesilmiştir. Alt cephede ortada kare formlu, şebekeli bir pencere açıklığı ile her iki yanda da yuvarlak kemerli birer kapı açıklığı vardır. Bu kapı açıklıkları ortadan dikey bir çizgi ile kesilerek iki kanat oluşturulmuştur. Minarelerin oturduğu silme, aşağı doğru giderek kırılmakta ve minarelerin kaidesini oluşturmaktadır. Her iki kaidenin de yuvarlak kemerli küçük bir kapısı bulunmaktadır. Minareler tek şerefeli, sivri külahlı, şerefe kapılı, gövdelerinde üçer, üstte birer mazgal pencere açıklığı işlenmiştir. Taşın kenarları barok karakterli yapraklar ve dallarla çevrilidir. En üst kısımda iki adet dörder yapraklı çiçek ve kartuş bulunmaktadır.

Perspektif kurallarına uygun olarak ele alınmamış, yüzeysel, iki boyutlu, ifadeci anlatımın olduğu gözlenmektedir.

Kitabenin üstünde yuvarlak kemer biçimli çift sıra profil işlenmiştir. Her iki köşede kalan kısımların içinde S ve C kıvrımlarıyla oluşan birbirine simetrik yaprak ve dallar görülür. Ayrıca bitkisel başlıklı birer sütunce, kitabeyi alt kısma kadar kuşatmaktadır. Yazılar silmelerle oluşturulan çerçeveler içinde kabartma olarak altı satır halinde verilmiştir. Kitabe soldan sağa doğru eğimlidir.

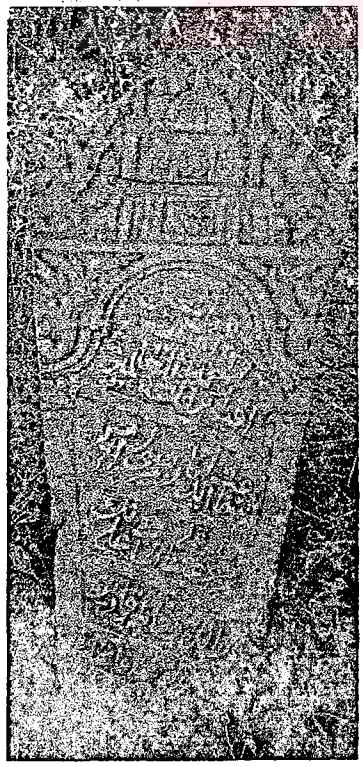

Fot.365 Şahide

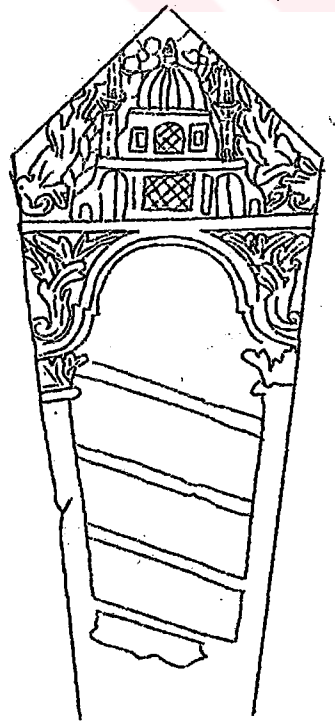

Çiz.319 Şahide

Katalog Örnek No : H-27

Katalog Kroki No : H-62

Fotoğraf No : 366

Çizim No : 320

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1241 / M.1825

Kime Ait Olduğu : Bülbüloğlu Mustafâ Çelebinin Kerimesi Aişe Hatun

Kitabe :

-Sene 1241
-Hüve'l-Bâkî
-Merhûme ve Mağfûrun leha
-Bülbül oğlu Mustafâ
-Çelebinin Kerimesi Aişe
-Hatun rûhuna fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist, natüralist ve şematik karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	111 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	25 cm.	6,5 cm.
Üst	15 cm.	34 cm.	6,5 cm.
Kenar	96 cm.	-	3 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (kır çiçeği, gül, lale, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Şahide üçgen alınlıklı tepelik kısmından itibaren, aşağıya doğru inerek daralmaktadır. Tepeliğin sol tarafında bir cami, sağ yanda bir sivil mimari bir yapı yer almaktadır.Bu yapıların yanlarında ve üstlerinde servi ağacı ve çiçek kompozisyonları yerleştirilmiştir.

Cami kubbe yüzeyi altı dilime ayrılmış, kubbenin üstünde alemi yer almaktadır. Kubbe eteğinde yatay çift sıra silme ile verilmiş olan kasnak cephesinde yan yana üç

adet yuvarlak kemerli pencere açıklığı işlenmiştir. Alt kısım, üst kısım ile iki kademeli bir silme ile sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırmada silmeler aşağıya doğru hafifçe eğimli bir şekilde inmektedir. Alt cephede bir adet yuvarlak kemerli olmak üzere 3 açıklık vardır. Bunlardan ortadaki düşey bir çizgi ile ayrılmış kapı açıklığı, bunun iki yanındaki biri dikdörtgen, biri kare biçimli olan ve baklava dilimleriyle belirtilmiş olan pencere açıklığıdır. Caminin bitişiğinde ve yapının ekseninde bulunan minare ise; altta kapısı olan düzgün kesme taş örgülü kaide üzerinde yükselmekte, gövdesinde bilezik ve mazgal pencere açıklığı ile şerefenin üstünde kapı açıklığı ve onun da üstünde yine bir mazgal pencere açıklığı görülebilmektedir. Minarenin en üst kısmı sivri bir külahla örtülüdür.Taşın sağ tarafında ve minareye bitişik olan soldaki daha büyük olmak üzere bir adet sivil yapı işlenmiştir. Ev sivri külahlı olup, cephesinde bir adet yuvarlak dikdörtgen biçimli, baklava dilimli pencere açıklığı vardır. Minarenin solunda servi ağacı ve onun üstünde yarısı işlenmiş bir çiçek, sağ tarafındaki kaide kısmının bitişiğinde servi ile stilize edilmiş bir çiçek ile üstte iri bir gül ve lale motifi bulunmaktadır. Kitabenin üstünde yuvarlak kemer biçimli bir silme ve bu silmenin her iki köşesinin içlerinde stilize edilmiş üç yapraklı bir çiçek yer almaktadır. Perspektif özelliği olmamakla birlikte, caminin alt kısmı ile üst kısmının verilişi ile az da olsa bir derinlik kaygısı taşıdığı sezilebilmektedir. Yapının alt cephesi daha geniş ve büyük, üst kısmı daha küçük ele alınmıştır.Kitabe soldan sağa doğru diagonal bir biçimde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

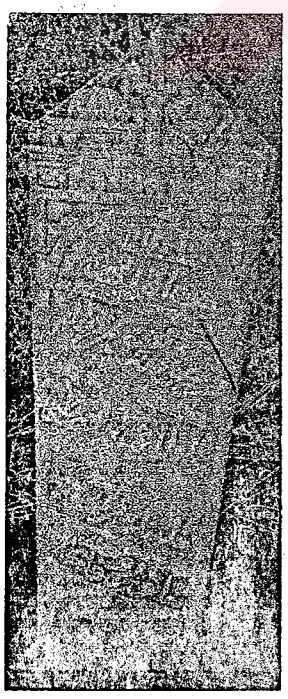

Fot.366 Şahide

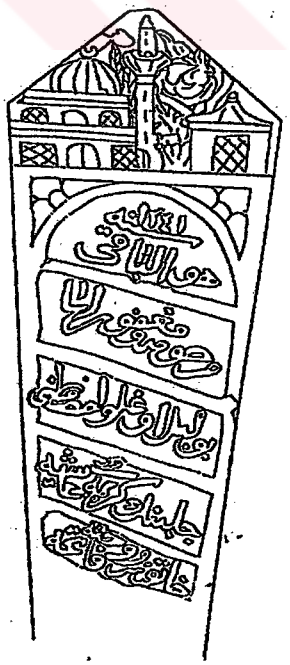

Çiz.320 Şahide

Katalog Örnek No : H-28

Katalog Kroki No : H-24

Fotoğraf No : 367

Çizim No : 321

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1245 / M.1829

Kime Ait Olduğu : Hâcı Hüseyinzâde Hâcı Ahmed Ağa Zevci

Kitabe :

-Hüve'l-hallâku'l-Bâkî Sene 1245 k. fî 17
-Ol uhra ebedullahtır
-Batın ve zahir Samedullahtır.
-Ahmed ve Mahmud ve Muhammed Habibullahtır.
-Vahid Ferd Ahadullahtır
-Erhandan rahmet-i resulden şefaat muradım
-Telaşım okuyandır Fâtihâdır niyazım
-Hanedanı kadimden el-Hâc Hüseyinzâde
-el-Hâc Ahmed Ağâ zevci Fâtihâ
-Okuyana hakk rahmet eylesin

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	140 cm.	34,5 cm.	8 cm.	
Alt	-	34,5 cm.	8 cm.	
Üst	26 cm.	34,5 cm.	8 cm.	
Kenar	114 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	15 cm.	30 cm.	23 cm.	99 cm.
Boyun	9-6,5 cm.	22-14 cm.	8 cm.	38 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Üstten alta doğru daralan bir form arz eden mezar taşının kitabesi, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde ele alınmıştır. Yazı şeritleri diagonal silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru oval formlu olup, üst kısım yuvarlak biçimdedir.Destar diagonal bir şekilde sağdan sola doğru sarıklı başlığı dolanmaktadır. Destarın iri bir burma dilimi sağ üstten sol alta doğru, eğimli bir biçimde giderek, başlığı sarmaktadır.

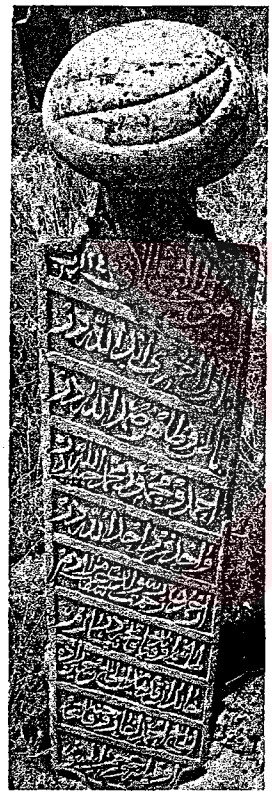

Fot.367 Şahide

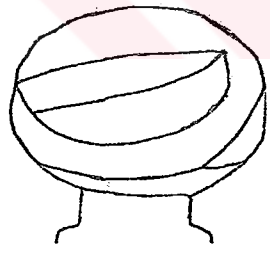

Çiz.321 Başlık

Katalog Örnek No : H-29

Katalog Kroki No : H-32

Fotoğraf No : 368-369

Çizim No : 322

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1246 / M.1830

Kime Ait Olduğu : Leblebicizâde Hâcı Abdullah zevcesi Hadice Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1246
-Okuya bir fâtihâ rahmeten li'l-'alemin
-Durağı cennet ola fî makamın emin
-Leblebicizâde Hâcı Abdullah zevcesi
-Merhûme Hadice Hanım rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	108 cm.	88 cm.	-	-	5 cm.	5,5 cm.
Alt	-	-	33 cm.	30 cm.	5 cm.	5,5 cm.
Üst	16 cm.	14 cm.	43 cm.	37 cm.	5 cm.	5,5 cm.
Kenar	92 cm.	74 cm.	-	-	3 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (cami, ev), bitkisel (horoz ibiği, kır çiçeği, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı üçgen tepelik kısmından aşağıya doğru inildikçe daralan formludur. Üst sol kısımda yan yana ve arkada olmak üzere dört tane ev

bulunmaktadır. Eksende minare ve cami ile bir küçük kubbesi de bir yer almaktadır. Yapılar taşın üzerinde yer alan yatay silme üzerindedir. Ön kısımda yer alan büyük biçime sahip yapının üst örtüsü sivri çatılı, cephesinde bir tane kare formlu, ortadan iki yandan dikey bir çizgiyle kesilmiş ve bunun iki yanında da kısa yatay çizgilerle oluşturulmuş pervazlı bir pencere örneği karşımıza çıkmaktadır. Bu pencerenin yanları ve alt kısmı diğer yapılardaki gibi eğik ve kavis yapan çizgilerle kesintisiz işaretlenmiştir. Minareye bitişik olan sivil yapıların da yarısı görülmekte ve sivri çatılı, baklava dilimli bir penceresi olduğu anlaşılmaktadır. Arkadaki iki yapıda , öndekiler gibi sivri çatılıdır. Cepheleri baklava dilimli şebekeli pencereler şeklinde ele alınmıştır.

Cami, alemli ve dilimli bir kubbeye sahiptir. Kubbe yatay saçak kornişinin bulunduğu tambura oturmaktadır. Bu cephede iki tane pencere kanatları ile baklava dilimli şebekeli pencereler verilmiştir. Yapının bitişiğinde küçük kubbeli, pencere kanatlı bir yapı daha yer almaktadır. Alt cephe, üstten yatay bir silme ile sınırlandırılmış, ortada yuvarlak kemerli bir kapı, ortadan düşey bir çizgiyle iki kanada ayrılmıştır. Kapı açıklığının her iki yanında kesme taş duvar örgüsü göze çarpmaktadır. Caminin solunda ve bitişiğinde olan minaresinin alt kademesi soğanımsı bir kaide üzerinde yükselir. Gövde de iki mazgal pencere açıklığı ile şerefe ve kapısı da işlenmiş olup, minarenin üstü külahlı ve alemle örtülü durumdadır. Sol başta bir, arkadaki sivri çatılı evlerin arkasında yan yana yedi, minarenin sağında iki olmak üzere on adet servi ağacı işlenmiştir. Servilerle taşın boşlukları doldurulmaya çalışılmıştır.

Sol kısımda bulunan mimari birimlerin arka arkaya verilişi ve servilerin sıralanışı ile az da olsa bir derinlik kaygısı taşıdığı görülür.

Baş taşında işlenen kitabe yuvarlak kemer formu ile üstten kuşatılmıştır. Yazı şeridinin üst yanında kalan köşelerde stilize edilmiş üç yapraklı birer çiçek bulunmaktadır. Kitabe soldan sağa doğru eğim yaparak gitmektedir. Bu eğimli silmeler arasındaki çerçevelerde altı satır halinde kabartma olarak verilmiş olan yazı görülmektedir.

Ayak taşında bir servi ağacı kazılarak tasvir edilmiştir. Servi alttan yukarıya doğru giderek daralan ve ucu üstte sağa doğru kıvrılan bir şekilde ele alınmıştır. Ağacın alt kısmının iki yanından birer dal, yanlara doğru kıvrılmaktadır. Ağacın gövdesi karşılıklı eğik çizgilerle işlenmiş ve gövdesinin iki yanında ağaçtan bağımsız olarak birer adet S ve C kıvrımları yapan, dörder dilimli, dallı birer horoz ibiği çiçeği göze çarpmaktadır.

Fot.368 Baş taşı

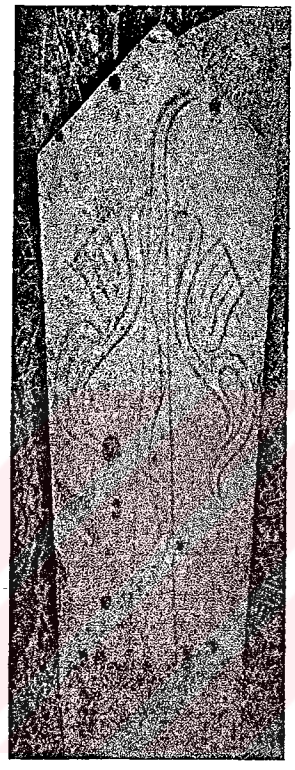

Fot.369 Ayak taşı

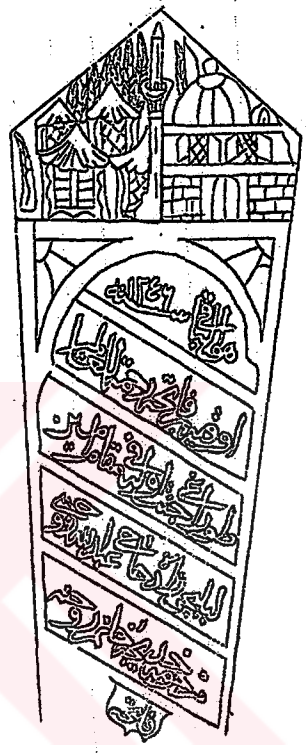

Çiz.322 Baş taşı

Katalog Örnek No : H-30

Katalog Kroki No : H-42

Fotoğraf No : 370

Çizim No : 323

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1247 / 1831

Kime Ait Olduğu : Tabakger Selimzâde Ehli Emine

Kitabe :

-Sene 1247
-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-Bu merkade her kim ederse du'â
-Mahşerde şefaât eder Mustafâ
-Merhûm Tabakger Selimzâde
-Ehli Emine Rûhu içün Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	109 cm.	-	-
Alt	29 cm.	23 cm.	6,5 cm.
Üst	14 cm.	29 cm.	5,5 cm.
Kenar	95 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kıvrık dal, küpe) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Devrik ve taşa dayalı vaziyette duran mezar taşı, üstten alta doğru daralan bir görünüm arz etmektedir.Gövde ile üçgen tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üstünde karşılıklı olarak dizilmiş, stilize edilmiş dallar yer almaktadır. C kıvrımı yaparak uçları altta ve üstte birleşen küpe çiçeği motifi ile bu

motiflerin alt her iki yanından çıkarak taşın merkezinde birleşen başka dallar göze çarpmaktadır. Yazı şeridini üstten basık kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Bu silmenin üst iki yan köşelerinin içlerinde birer stilize edilmiş küpe çiçekleri yer almaktadır. Silmenin alt kısmında, soldan sağa doğru eğimli bir biçimde yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeridi altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.379 Şahide

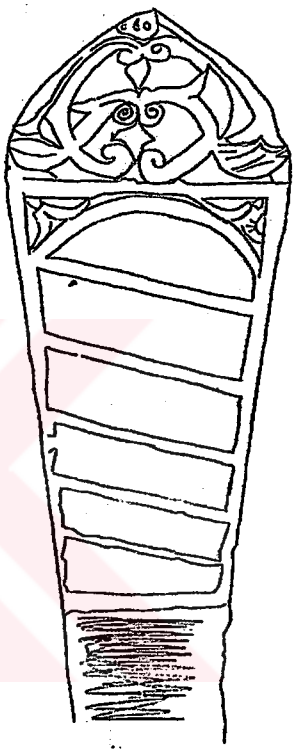

Çiz.323 Şahide

Katalog Örnek No : H-31

Katalog Kroki No : H-10

Fotoğraf No : 371

Çizim No : 324

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1250/M.1834

Kime Ait Olduğu : Müderris oğlu Abdullah oğlu Muhammed Ağâ

Kitabe :

-Sene 1250
-Hüve'l- hayyüllezi lâ yemût
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefâat Mustafâ
-Merhûm Müderris oğlu
-Abdullah oğlu Muhammed Ağâ rûhuna

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	94 cm.	33 cm.	6 cm.	
Alt	-	33 cm.	6 cm.	
Üst	34 cm.	33 cm.	6 cm.	
Kenar	60 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	22 cm.	29 cm.	16 cm.	65-77 cm.
Boyun	6-12 cm.	15-22 cm.	7 cm.	41-57 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık), bitkisel (gül) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Kitabenin diğer kısmı toprak altındadır.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formlu, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey ve çubuk gibi şekilleri bulunan çubuk başlıklı, kısa sarıklı bir kavuktur. Başlığı ortadan yatay olarak bir destar kesmekte, sol köşesinin bulunduğu yerde gülü hatırlatan bir çiçek yer almaktadır. Sarığın destarları sol alt kısma doğru diagonal bir şekilde gitmektedir.

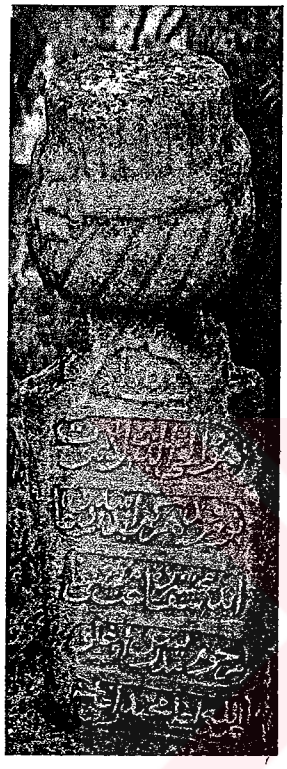

Fot.371 Şahide

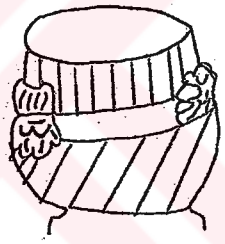

Çiz.324 Başlık

Katalog Örnek No : H-32

Katalog Kroki No : H-5

Fotoğraf No : 372

Çizim No : 325

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1250 / M.1834

Kime Ait Olduğu : Aişe binti Hâfız Abdullah

Kitabe :

-Hüve'l-Muin
-El-Merhûme el-mağfûrun lehâ
-Temur Ali Muhammed Efendi
-Ehli Aişe binti
-Hâfız Abdullah rûhuna
-Fâtihâ sene 1250

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve şematik verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	74 cm.	-	7,5 cm.
Alt	-	26 cm.	7,5 cm.
Üst	12 cm.	29 cm.	7,5 cm.
Kenar	62 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kır çiçeği, servi), nesneli (cami, ev) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşı üçgen tepelik kısmından itibaren, aşağıya doğru inildikçe daralmaktadır. Tepeliğinin sol tarafında bir cami, sağ yanda iki sivil yapı yer

almaktadır. Bu yapıların yanlarında ve üstlerine servi ağacı ve çiçek motifleri yerleştirilmiştir.

Cami kubbe yüzeyi beş dilime ayrılmış, kubbenin üstünde fazla belli olmayan alemi yer almaktadır. Kubbe eteğinde yatay bir silme ile verilmiş olan kasnak cephesinde yan yana üç adet yuvarlak kemerli pencere açıklığı işlenmiştir. Alt kısım, üst kısım ile iki kademeli bir silme ile sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırmada silmeler aşağıya doğru hafifçe kırılarak eğimli bir şekilde inmiştir. Alt cephede üç adet yuvarlak kemerli açıklık vardır. Bunlardan ortadaki düşey bir çizgi ile ayrılmış kapı açıklığı, bunun iki yanındaki de baklava dilimleriyle belirtilmiş olan pencere açıklığıdır. Caminin bitişiğinde ve yapının ekseninde bulunan minare ise; altta düzgün kesme taş örgülü kaide üzerinde yükselmekte, gövdesinde bilezik ve iki adet mazgal pencere açıklığı ile şerefenin üstünde kapı açıklığı ve onun da üstünde yine bir mazgal pencere açıklığı görülebilmektedir. Minarenin en üst kısmı sivri bir külahla örtülüdür.

Taşın sağ tarafında ve minareye bitişik olan soldaki daha büyük olmak üzere iki adet sivil yapı işlenmiştir. Soldaki sivri külahlı olup, cephesinde iki adet yuvarlak kemerli, baklava dilimli pencere açıklığı vardır. Diğer yapı ise; yarım olarak ele alınmış olup, pencere açıklığı baklava dilimli ve dikdörtgen biçiminde taşın yüzeyine yerleştirilmiştir.

Minarenin solunda servi ağacı ve onun üstünde yarısı işlenmiş bir çiçek, sağ tarafındaki kaide kısmının bitişiğinde servi ile stilize edilmiş bir çiçek motifi bulunmaktadır.

Kitabenin üstünde ve iki yanında S ve C kıvrımlarıyla stilize edilmiş yapraklarla oluşturulan bir kemer formu göze çarpmaktadır. Kitabe soldan sağa doğru yapraklarla eğim yaparak verilmiş olup, altı satırdan oluşmaktadır. Perspektif özelliği olmamakla birlikte, caminin alt kısmı ile üst kısmının verilişi ile çok az da olsa bir derinlik kaygısı taşıdığı sezilebilmektedir. Yapının alt cephesi daha geniş ve büyük, üst kısmı daha küçük ele alınmıştır.

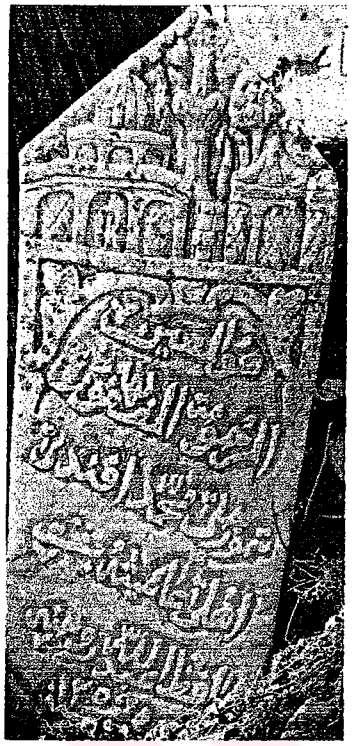

Fot.372 Şahide

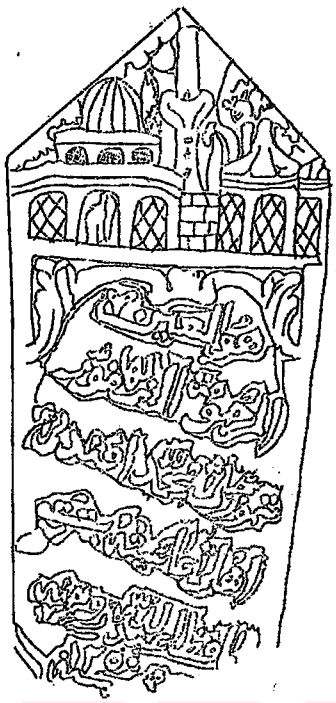

Çiz.325 Şahide

Katalog Örnek No : H-33

Katalog Kroki No : H-12

Fotoğraf No : 373-374

Çizim No : 326-327

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1252 / M.1836

Kime Ait Olduğu : Müderriszâde Hâcı Süleyman Efendi

Kitabe :

-Sene 1252
-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-Beni kıl mağfiret ya rabb-i yezdân
-Bi- hakk-ı arş azam-ı nûr-ı Kur'ân
-Gelüb kabrimi ziyaret eden ihvân
-Ede ruhûna bir fâtihâ ihsân
-Müderriszâde Hâcı
-Süleyman Efendinin
-Rûhu içün lillah
-El-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	124 cm.	120 cm.	30 cm.	-	7,5 cm.	5 cm.	
Alt	-	-	30 cm.	26 cm.	7,5 cm.	5 cm.	
Üst	26 cm.	13 cm.	30 cm.	38 cm.	7,5 cm.	5 cm.	
Kenar	98 cm.	107 cm.	-	-	2,5 cm.	-	Çevre
Başlık	14 cm.	-	23 cm.	-	24 cm.	-	61 cm.
Boyun	9,5-6,5 cm.	-	19,5-13 cm.	-	7,5 cm.	-	32 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (horoz ibiği, servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Herhangi bir süslemesi bulunmayan baş taşı, başlıklıdır. Soldan sağa doğru diagonal biçimde yazı şeritlerinin oluşturduğu çerçevelerin içinde kitabesi dokuz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Ayak taşı ise; sivri basık bir tepeliği bulunan, yanlardan aşağıya doğru gittikçe incelen formludur. Ayak taşının gövdesine içi baklava dilimleriyle taralı bir servi ağacı kazılarak işlenmiştir. Servinin en üst ucu sağa doğru kıvrıktır. Ağacın gövdesinin her iki yanından çıkan dal üzerine, iki dal arasına birer horoz ibiği çiçeği motifi karşılıklı olarak yerleştirilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın oval formlu olup, Destar karşılıklı çapraz bir şekilde sarığı dolanmaktadır. Başlığın ucu veya tepesi gözükmemektedir.

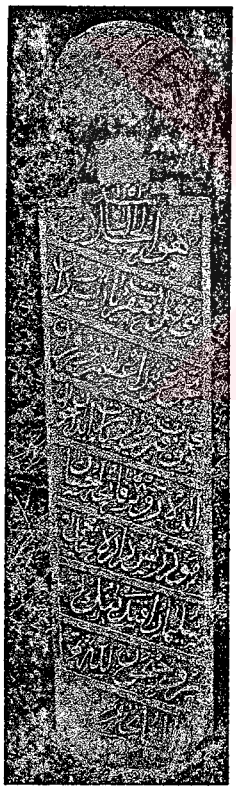

Fot.373 Şahide

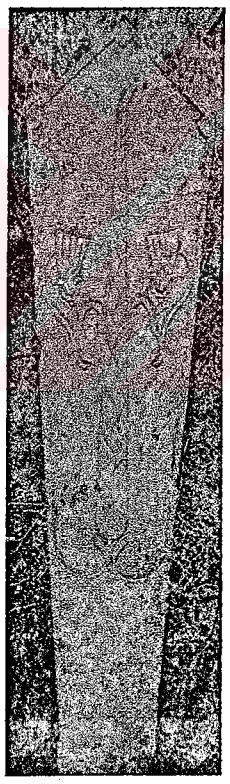

Fot.374 Ayak taşı

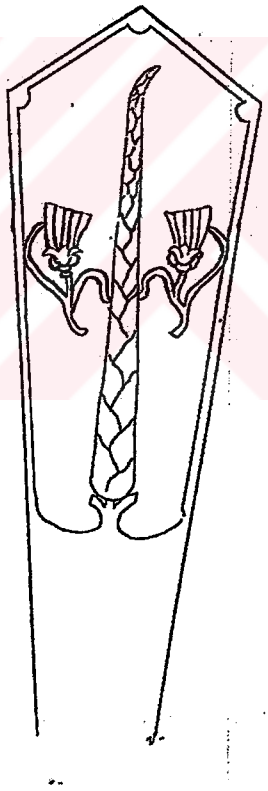

Çiz.326 Ayak taşı

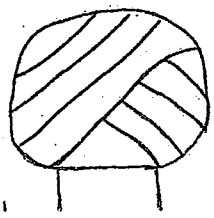

Çiz.327 Başlık

Katalog Örnek No : H-34

Katalog Kroki No : H-31

Fotoğraf No : 375

Çizim No : 328

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1265 / M.1849

Kime Ait Olduğu : Hâcı Abdizâde Hâcı Ahmed Ağâ Zevcesi Gülsüm Kadın

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt sene 1265
- Fi (N.) 17
-Beni kıl mağfiret ya rabb-ı yezdân
-Bi-hakk arş-ı azam-ı nur-ı Kur'ân
-Hâcı Abdizâde el-Hâcı Ahmed
-Ağâ zevcesi
-Gülsüm Kadın rûhu içün fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	116 cm.	99 cm.	-	-	5 cm.	-
Alt	-	-	34 cm.	31 cm.	5 cm.	4,5 cm.
Üst	45 cm.	20 cm.	44 cm.	42 cm.	5 cm.	7 cm.
Kenar	71 cm.	79 cm.	-	-	4 cm.	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, küpe, nergis, yaprak), nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir

bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında kaideli, gövdesi bitkisel süslemeli bir vazo içerisinden çıkan bukle haline getirilmiş akantus yaprakları, küpe çiçekleri ve nergis üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak tepeliğin alt ucuna doğru inmekte, S ve C kıvrımlı başka bir akantus yaprağıyla birleşmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Ayak taşı süslemesiz ve sadedir.

Fot.375 Şahide

Çiz.328 Şahide

Katalog Örnek No : H-35

Katalog Kroki No : H-48

Fotoğraf No : 376

Çizim No : 329

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1265/M.1849

Kime Ait Olduğu : Leblebicizâde El Hâcı Hasan Efendi

Kitabe :

-1265
-Hüve'l- bâkî
-Merhum
-Ve mağfûrun leh
-Leblebicizâde
-El Hâcı Hasan Efendi
-Rûhu içün fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	115 cm.	29.5 cm.	10 cm.	
Alt	-	29.5 cm.	10 cm.	
Üst	29 cm.	29.5 cm.	10 cm.	
Kenar	86 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	20 cm.	25 cm.	17 cm.	76 cm.
Boyun	9 cm.	8 cm.	14-22 cm.	45-59 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın oval formlu olup, başlığın yalnızca biraz görülen üst kısmı, yuvarlak biçimdedir. Destar yatay bir şekilde, sağdan sola doğru sarıklı takkeyi dolanmaktadır. Başlığın sol üst yanından destarın ucu yani taylesanı aşağıya doğru sarkmaktadır.

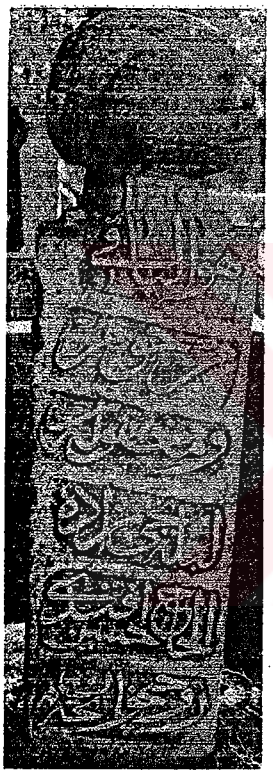

Fot.378 Şahide

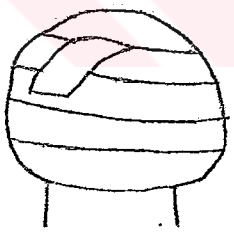

Çiz.329 Başlık

Katalog Örnek No : H-36

Katalog Kroki No : H-58

Fotoğraf No : 377

Çizim No : 330

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1288/M.1871

Kime Ait Olduğu : Kebabçıoğlu El Hâc Abdullah oğlu Muhammed

Kitabe :

-Sene 1288
-Hüve'l- bâkî
-Ziyâretten murâd olan duâdır
-Bugün bana ise yarın sanadır
-Kebâbçıoğlu El- Hâc
-Abdullah oğlu Muhammed
-Fâtihâ

Yazı : Nesih işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Devrik ve dayalı durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	129 cm.	-	-	
Alt	45 cm.	18 cm.	11 cm.	
Üst	31 cm.	17 cm.	14 cm.	
Kenar	53 cm.	-	-	Çevre
Başlık	18 cm.	24 cm.	22 cm.	85 cm.
Boyun	13 cm.	12 cm.	12 cm.	52 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında kitabe üst satırda düz altta ise, soldan sağa doğru eğimli bir şekildedir. Yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru daralan ve kareye yakın form arz eden başlık Hamidiye denen bir festir. Başlığın tepesi yuvarlak şekildedir.

Fot.377 Şahide

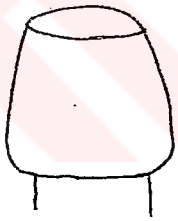

Çiz.330 Başlık

Katalog Örnek No : H-37

Katalog Kroki No : H-20

Fotoğraf No : 378

Çizim No : 331

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1290/M.1873

Kime Ait Olduğu : Zevadır oğlu Şeyhzâde Hâfız Saîd Efendi

Kitabe :

-Sene 1290 Hüve'l- bâkî
-Zevadır oğlu Şeyhzâde Hâfız Saîd Efendi
-Ömrü nâzeninin genç iken etti fenâ
-Görürse söyle neden akranı Saîdimi
-Bozar nizâmını elbet cesetle ferhi dosta
-Saâdet ve şeref nâm pâki hürmetine
-Müderrisi ola ya rab Muhammed Mustafa
-Melceyi kabrine yaran ziyâretgâhı
-Revânına ede ihlâsu fâtiha ihdâ
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	118 cm.	32 cm.	-	
Alt	-	32 cm.	10 cm.	
Üst	24 cm.	32 cm.	8 cm.	
Kenar	94 cm.	-	4 cm.	Çevre
Başlık	16 cm.	126 cm.	12 cm.	73 cm.
Boyun	5-8 cm.	13-23 cm.	7 cm.	41-58 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın oval formlu olup, sarığın yalnızca biraz görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir. Destar yatay ve sağdan sola doğru diagonal bir biçimde sarığı dolanmaktadır.

Fot.378 Şahide

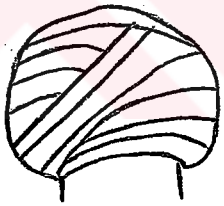

Çiz.331 Başlık

Katalog Örnek No : H-38

Katalog Kroki No : H-16

Fotoğraf No : 379

Çizim No : 332

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1296 / M.1879

Kime Ait Olduğu : Müderriszâde Muhammed Emin Ağâ Kerimesi Gülsüm Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1296
-Ah ile zâr kılarım gençligime doymadım
-Hasretâ fâni cihânda tûl-ı ömr sürmedim
-Derdime dermân aradım bir ilâcım bulmadım
-Takdir-i hûda böyle imiş ta ezelden bildim
-Müderriszâde Muhammed Emin Ağâ Kerimesi
-Gülsüm Hanım rûhu için
-Fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Az kırık durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	95 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	24 cm.	6,5 cm.
Üst	17 cm.	34 cm.	6,5 cm.
Kenar	78 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, yaprak, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün merkezine irice yıldız çiçeği göbeği yerleştirilmiş ve

bu çiçeğin üstünde de stilize edilmiş, bukle haline getirilmiş akantus yaprakları yerleştirilmiştir. Yapraklar üste, sağa ve sola doğru kıvrılarak devam etmektedir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.379 Şahide

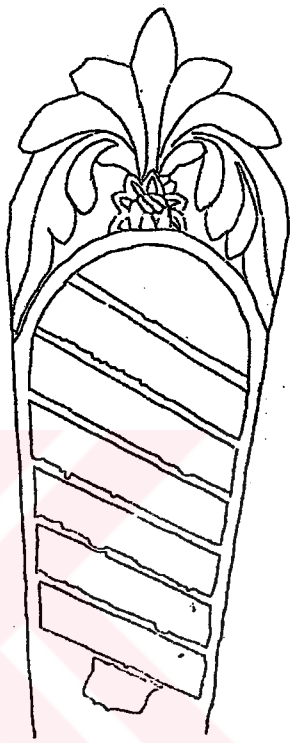

Çiz.332 Şahide

Katalog Örnek No : H-39

Katalog Kroki No : H-45

Fotoğraf No : 380-381

Çizim No : 333-334

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1297 / M.1880

Kime Ait Olduğu : Kuzumzâde Hâcı Muhammed Ağâ

Kitabe :

-Sene 1297 fî 21 Şubat
-Ey olan mağrur cihân bi-vefâ
-Gel beyhude çekme cefâ
-Bu harabi niceler mâmur etmeye uğraştı
-Kaldı bu menzil harâb buldu onlar bütün fenâ
-Râh-ı Hakk'a sâlik ol et nûş muhabbet câmını
-Ircı'î emri gelince rûhun ola ber-sefâ
-Kuzumzâde el-Hâc Muhammed Ağâ Kerim
-Etti rıhlet Fâtihâ rûhuna olsun duâ
-Asımen şâyân olduğu içün gufrâna şüphesiz
-Gafûr isminden tarihin düşürdü **bilsün anı her şâhu gedâ**

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

MezarTaşı	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık		
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	
Bütün	149 cm.	133 cm.	-	-	7,5 cm.	5,5 cm.	
Alt	-	-	34 cm.	33 cm.	7,5 cm.	5,5 cm.	
Üst	32 cm.	20 cm.	38 cm.	39 cm.	7,5 cm.	5,5 cm.	
Kenar	117 cm.	113 cm.	-	-	-	-	Çevre
Başlık	21 cm.	-	28 cm.	-	16,5 cm.	-	82 cm.
Boyun	11,5 cm.	-	22,5 cm.	-	7,5 cm.	-	58 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (servi), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Herhangi bir süslemesi bulunmayan baş taşı, başlıklıdır. Soldan sağa doğru eğimli olarak verilen yazı şeritleri onbir satır halinde, kabartma olarak yer almaktadır.

Ayak taşı ise; sivri basık bir tepeliği bulunan, yanlardan aşağıya doğru gittikçe daralan formludur. Gövdesinde yüzeyi derin oyularak meydana getirilmiş bir servi ağacı işlenmiştir. Servi ağacının içi V veya onbaşı nişanı şeklinde taralıdır. Servinin en üst ucu sola doğru kıvrıktır. Ağacın gövdesinin her iki yanından karşılıklı dallar çıkmaktadır. Bu dalların altta bulunan kısımları daha uzun olup, uçlarında birer stilize edilmiş çiçek ve yaprak bulunmaktadır.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın formlu olup, destar karşılıklı çapraz dilimli bir şekilde sarıklı başlığı dolanmaktadır. Başlık gözükmemektedir.

Fot.380 Baş taşı

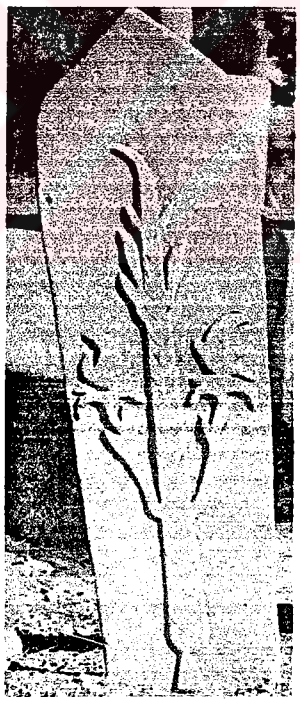

Fot.381 Ayak taşı

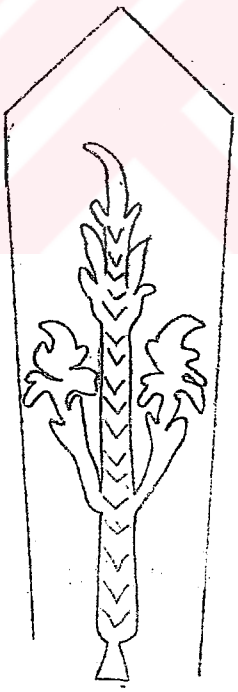

Çiz.333 Ayak taşı

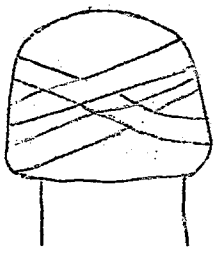

Çiz.334 Başlık

Katalog Örnek No : H-40

Katalog Kroki No : H-26

Fotoğraf No : 382

Çizim No : 335

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1305 / M.1887

Kime Ait Olduğu : Hâcı Numan Ağâ Zevcesi Fâtıma

Kitabe :

-Sene 1305
-Hüve'l- Bâkî
-Müyesser oldu bana şehâdet
-İlahi sen nasib eyle sâadet
-Bulam ta ki resulunden şefâat
-Merhûme ve mağfûrun leha
-Hâcı Numan Ağâ zevcesi
-Fâtıma rûhuna fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	103 cm.	-	8,5 cm.
Alt	-	32,5-29 cm.	8,5 cm.
Üst	-	41 cm.	8,5 cm.
Kenar	103 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kıvrık dal, rozet) ve nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Sivri bir tepelik kısmından aşağıya doğru inildikçe daralan formludur. Kenarları ara ara küçük yuvarlak dilimli olarak devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür çevirmektedir. Bu bordürün

üst tarafında küçük yuvarlak kaideli bir vazoyu andıran nesnenin içerisinden üste doğru çıkan, yanlara doğru sarkan stilize edilmiş dallar, yapraklar ve dört adet rozet çiçekleri görülmektedir. Kuşağın alt tarafında, üst ilk kısmı düz ve yatay, diğerleri ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

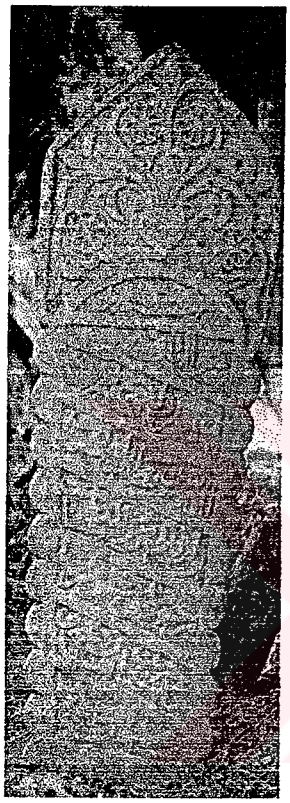

Fot.382 Şahide

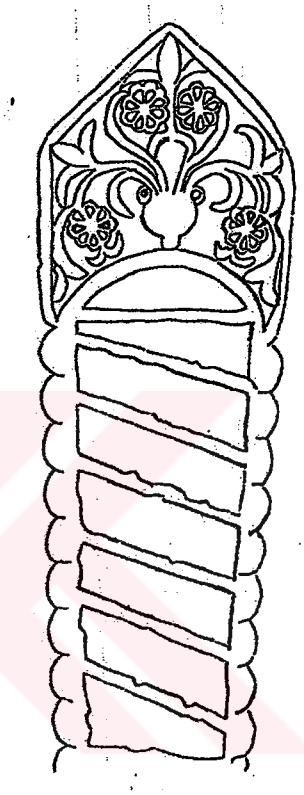

Çiz.335 Şahide

Katalog Örnek No : H-41

Katalog Kroki No : H-15

Fotoğraf No : 383

Çizim No : 336

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1305 / M.1887

Kime Ait Olduğu : Müderrizade Hâcı Muhammed Ağa Zevcesi Hadice Hanım

Kitabe :

-Sene 1305
-Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
-Akıbet cân ve bu cihân her halde fâni
-Ruz-u şeb hakr eyleyen mağfiret dâni
-Müderrizâde Hâcı Muhammed Ağâ
-Zevcesi Hadice Hanım
-Rûhuna Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	116 cm.	-	-
Alt	-	27 cm.	6,5 cm.
Üst	8 cm.	30 cm.	6,5 cm.
Kenar	108 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, haşhaş, kır çiçeği), nesneli (vazo, takı) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında başka bir bordürün ortasından sarkan bir madalyon

şeklinde takı yer almaktadır. Madalyonun üstünde küçük bir vazo içerisinden ve hemen altından stilize edilmiş dallar çıkmaktadır. Akantuslar ve stilize kır çiçekleri veya haşhaş motifleri üste ve yanlara doğru kıvrılmakta, bükülerek çıkmaktadır. Kuşağın alt tarafında silmelerin oluşturduğu diagonal çerçevelerin içinde, yazı şeritleri yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.383 Şahide

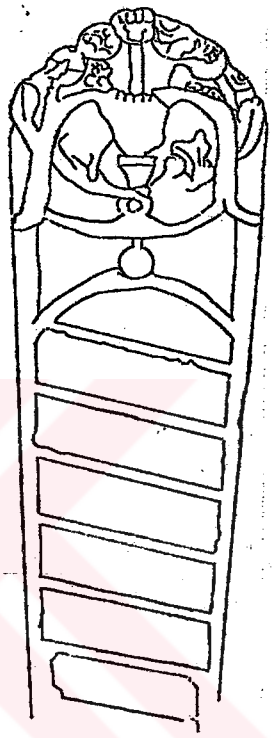

Çiz.336 Şahide

Katalog Örnek No : H-42

Katalog Kroki No : H-4

Fotoğraf No : 384-385

Çizim No : 337-338

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H. 1307 / M.1889

Kime Ait Olduğu : Keçecizâde Mustafâ Ağâ zevcesi Habibe Hanım

Kitabe :

-Sene 1307 fî B. 25 Hüve'l-Bâkî
-Merhûme ve mağfûrun lehâ
-Keçecı zâde el-Hâc
-Mustafâ Ağâ zevcesi
-Habibe Hanım rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Baş taşı sağlam fakat ayak taşı yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	93 cm.	102 cm.	-	-	7 cm.	9 cm.
Alt	-	14 cm.	35 cm.	30 cm.	7 cm.	9 cm.
Üst	14 cm.	11 cm.	41-34 cm.	40 cm.	7 cm.	9 cm.
Kenar	79-59 cm.	91 cm.	-	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (haşhaş, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Sivri tepelikli olan mezar taşı aşağıya doğru inildikçe daralan, bir forma sahiptir. Mezar taşının kenarları yanlardan gövdeye kadar kavis yaparak inmektedir. Tepelik kısmında üç dal üzerinde birer haşhaş bitkisi ve yaprakları

üste,sağa ve sola doğru kıvrılarak devam etmektedir. Süslemenin altında olan, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Ayak taşı : Üçgenimsi basık bir tepelik kısmından aşağıya doğru inildikçe daralan bir görünüm arz eden mezar taşının yüzeyinde oldukça basit bir biçimde ele alınmış ve ucu sağa doğru kıvrık bir servi ağacı kazılarak tasvir edilmiştir.

Fot.384 Baş taşı

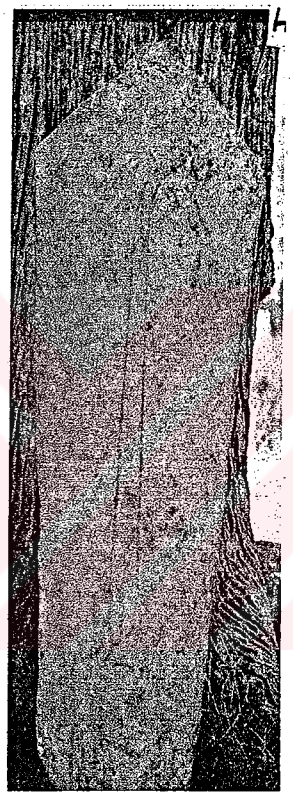

Fot.385 Ayak taşı

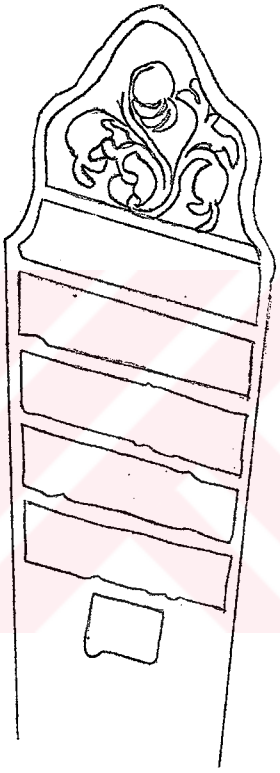

Çiz.337 Baş taşı

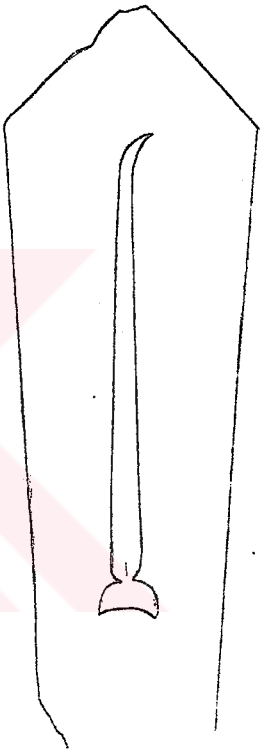

Çiz.338 Ayak taşı

Katalog Örnek No : H-43

Katalog Kroki No : H-7

Fotoğraf No :386

Çizim No : 339

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1309 / M.1891

Kime Ait Olduğu : Mustafâ Ağâ

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1309
-Emr etti hüda eyledi ferman
-Erişdi Ecel vermedi emân
-Dünyada gençligime doymadım heman
-Ahirette mağfiret eyleye rahman
-Müslümanzâde Mustafâ Ağâ
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	119 cm.	31,5 cm.	7,5 cm.	
Alt	-	31,5 cm.	7,5 cm.	
Üst	30 cm.	31,5 cm.	7,5 cm.	
Kenar	89 cm.	-	4 cm.	Çevre
Başlık	18 cm.	22 cm.	14,5 cm.	69 cm.
Boyun	10,5-7,5 cm.	23-14 cm.	7,5 cm.	40 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Alttan üste doğru dikdörtgen gövdeli bir forma sahip olan mezar taşında, kitabedeki yazı şeritleri, soldan sağa doğru diagonal bir biçimde, çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın ve yatay oval formludur. Destar yatay bir şekilde soldan sağa doğru sarıklı fesi dolanmaktadır. Sarığın üst sol yanından bir gül fesin üzerinden sarığa doğru yer alarak sarkmaktadır.

Fot.386 Şahide

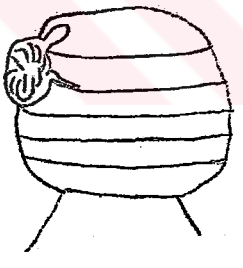

Çiz.339 Başlık

Katalog Örnek No : H-44

Katalog Kroki No : H-51

Fotoğraf No : 387

Çizim No : 340

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1312 / M.1894

Kime Ait Olduğu : Bülbüloğlu Hâcı Hüseyin Ağâ

Kitabe :

-Sene 1312
-Hûve'l-Hallâku'l hüdâ.....
-Irci'î fermanı (an).....
-Bu asi bendene eyle
-Şefaat ya Resullullah
-Bülbül Oğlu Hâcı
-Hüseyin Ağa rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	108 cm.	-	8 cm.	
Alt	-	25 cm.	8 cm.	
Üst	26 cm.	34 cm.	8 cm.	
Kenar	82 cm.	-	5 cm.	Çevre
Başlık	19,5 cm.	23,5 cm.	12 cm.	66 cm.
Boyun	9,5 cm.	17 cm.	8 cm.	50 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kıvrık dal), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşı, alttan üste doğru gövdesi genişleyen bir forma sahiptir. Yazı şeritleri soldan sağa doğru düz bir şekilde, yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Taşın arkası ince ve düzdür.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın ve yatay oval formludur. Destar yatay bir şekilde soldan sağa doğru sarıklı fesi dolanmaktadır. Sarığın üzerindeki iki dilimde kazılarak verilen stilize edilmiş kıvrık dal motifi yer almaktadır.

Fot.387 Şahide

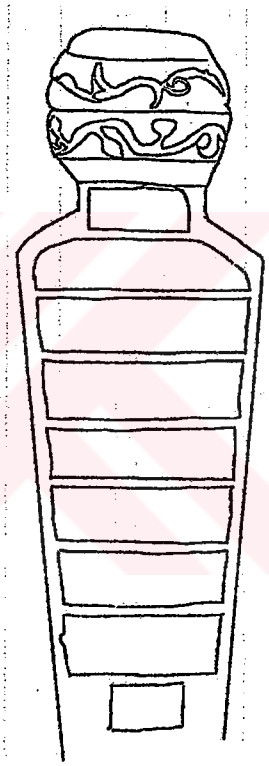

Çiz.340 Şahide

Katalog Örnek No : H-45

Katalog Kroki No : H-34

Fotoğraf No : 388

Çizim No : 341

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1315 / M.1897

Kime Ait Olduğu : Hamaku Müftüsü Muhammed Sâid Efendinin Halilesi Ümmû Gülsüm

Kitabe :

-Hüve'l- Bâkî
-Gördüs Kazası nâibi Ahmed Hilmi Efendinin
-Kâim validesi esbâk Hamaku müftüsü
-Müteveffâ Muhammed Sâid Efendinin Halile-i
-Muhteremi Atropollu Derviş Hasan Ağâ kerîmesi
-Muhâcire Ümmû Gülsüm Hanımın rûhuna fâtihâ
-Fî zi'l-hicce sene 1315 yevm Pazartesi

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	98 cm.	-	4,5 cm.
Alt	-	27 cm.	4,5 cm.
Üst	18 cm.	33 cm.	4,5 cm.
Kenar	80 cm.	-	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) ve geometrik (hilal, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün hemen üstünde ince dallarla tuğraya benzetilmiş bir motif, onun üstünde

yıldız ve hilal yer almaktadır. Taşın her iki köşesinde karşılıklı olarak birer stilize edilmiş C ve S kıvrımı yapan akantus yaprakları sıralanmıştır. Bordürün alt kısmında soldan sağa doğru silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

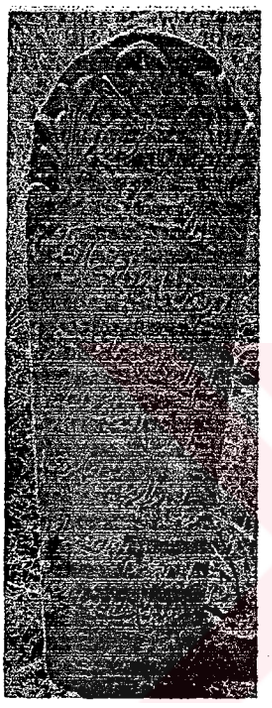

Fot.388 Şahide

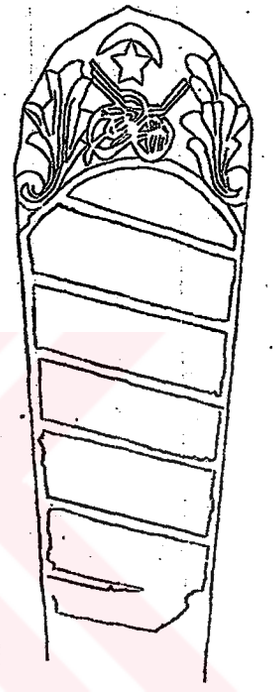

Çiz.341 Şahide

Katalog Örnek No : H-46

Katalog Kroki No : H-54

Fotoğraf No : 389

Çizim No : 342

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1320 / M.1902

Kime Ait Olduğu : Berber Hâlil oğlu Hüseyin Kerimesi Aişe

Kitabe :

-Sene 1320
-Hüve'l- Hallâku'l-Bâkî
-Gonca gül iken soldu benzi vah
-Şefaâtcim olan hem resullullah
-Merhûme ve mağfûrun lehâ Berber Hâlil
-Oğlu Hüseyin Kerimesi Aişe
-Rûhuna Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat yerde devrik durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	99 cm.	-	6 cm.
Alt	26 cm.	25 cm.	6 cm.
Üst	13 cm.	29 cm.	6 cm.
Kenar	86 cm.	-	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, yaprak), nesneli (vazo) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Sivri tepelik kısmından aşağıya doğru gidildikçe daralan bir görünüm arz eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir silme ayırmaktadır.Bu silmenin üst tarafının ortasında, kaideli bir vazo içerisinden üste doğru yükselen, yanlara doğru sarkan akantus yaprakları göze çarpmaktadır.

Silmenin alt tarafında soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde yazı şeritleri kabartma görünümünde verilmiştir. Mezar taşı devrik olup, duvara dayalı vaziyettedir.

Fot.389 Şahide

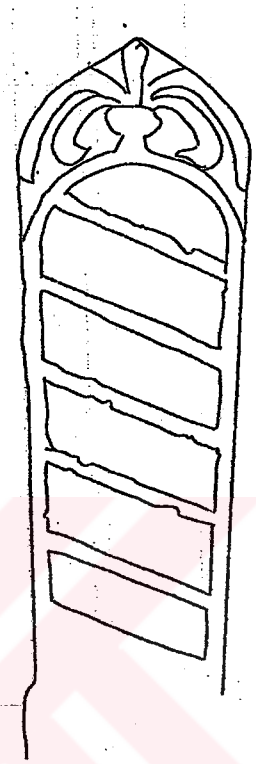

Çiz.342 Şahide

Katalog Örnek No : H-47

Katalog Kroki No : H-21

Fotoğraf No : 390-391

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 13.8.2001, 31.10.2001, 11.5.2002, 19.10.2002, 9.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1321 / M.1903

Kime Ait Olduğu : Sunullahoğlu Mustafâ zevcesi Hadice

Kitabe :

-Sene 1321
-Hüve'l-hayyüllezi lâ yemut
-Müyesser oldu bana şehadet
-İlahi sen nasib eyleye saadet
-Bulan tâki resûlûnden şefaât
-Merhûme ve mağfûrun lehâ
-Sunullah oğlu Mustafâ
-Zevcesi Hadice Rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	118 cm.	135 cm.	-	-	5 cm.	-
Alt	-	-	27 cm.	25 cm.	5 cm.	4,5 cm.
Üst	12 cm.	13 cm.	32 cm.	33 cm.	5 cm.	5,5 cm.
Kenar	106 cm.	122 cm.	-	-	3 cm.	4 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (haşhaş, kalla, kıvrık dal, lale, orkide, palmet, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını, yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafından çıkan bir dal üzerinde dekoratif anlayışla yapılmış dallar, yabani orkide ve kalla çiçekleri göze çarpmaktadır.

Taşın merkezinde irice altı adet yaprak görünümlü kalla ve orkidenin bulunduğu dal gövdesinin her iki yanından çıkan başka birer dallar üzerinde kalalar dikkat çekmektedir. Kallaların bulunduğu dallar her iki yönden aşağıya ve üste doğru kıvrılma yapmaktadır.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Ayak taşı ise; sivri bir tepelikli, yanlardan aşağıya doğru gittikçe incelen formludur. Ayak taşının gövdesine bir servi ağacı işlenmiştir. Servi ağacının en alt kısmının iki yanından çıkan birer dal, servi ağacının en üst kısmına kadar karşılıklı olarak kıvrılarak devam etmekte ve servinin iki ucuyla birleşmektedir. Bu kıvrılan dalların içinden çıkan küçük dalların uçlarında, stilize edilmiş birer yaprak, stilize edilmiş haşhaşı hatırlatan çiçekler ve dalların üstte birleştiği yerde de birer lale göze çarpmaktadır. Taşın tepelik kısmının altına palmet ters olarak tasvir edilmiştir.

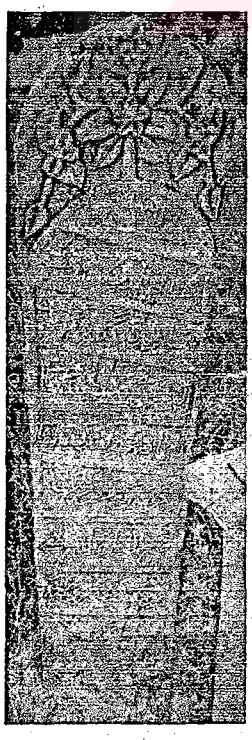

Fot.390 Baş taşı

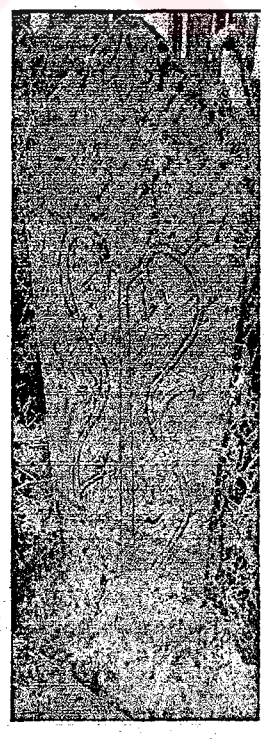

Fot.391 Ayaktaşı

Katalog Örnek No :H-48

Katalog Kroki No : H-43

Fotoğraf No : 392

Çizim No :343

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1321 / M.1903

Kime Ait Olduğu : İsmâil Ağâ Zevcesi Gülsüm Hanım

Kitabe :

-Sene 1321 Yâ Hû
-Beni kıl mağfiret ya rabb-i yezdân
-Bi-hakkı ismi kel-Gufrân
-Hâcı Hasan ağâların İsmâil
-Ağâ zevcesi Gülsüm Hanım
-Rûhuna Fâtihâ

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Baş ve ayak taşı dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	89 cm.	107 cm.	-	-	5,5 cm.	-
Alt	-	27 cm.	28 cm.	25 cm.	5,5 cm.	6,5 cm.
Üst	16 cm.	14 cm.	32 cm.	30 cm.	5,5 cm.	5,5 cm.
Kenar	73 cm.	93 cm.	-	-	2,5 cm.	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, kalla, kıvrık dal) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Sivri tepelik kısmından aşağıya doğru gidildikçe daralan bir görünüm arz eden mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst tarafında kalla çiçeği ve dallar göze çarpmaktadır.

Yaprağın üstüne stilize edilmiş akantus yaprakları tasvir edilmiştir. Silmenin alt tarafında soldan sağa doğru eğimli bir şekilde yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde yazı şeritleri kabartma olarak verilmiştir. Ayak taşı süssüz ve sadedir.

Fot.392 Şahide

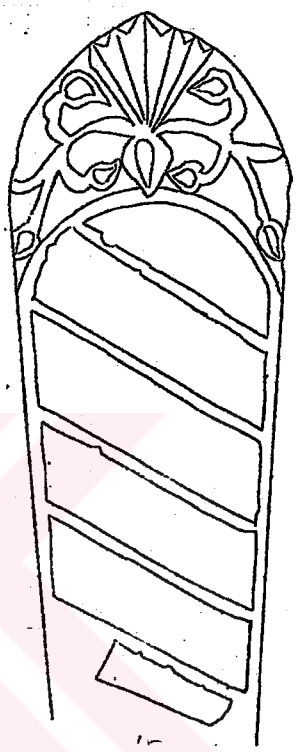

Çiz.343 Şahide

Katalog Örnek No : H-49

Katalog Kroki No : H-59

Fotoğraf No : 393

Çizim No : 344

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1321 / M.1903

Kime Ait Olduğu : Emin Bey Kerimesi Ümmühan Hânım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî sene 1321
-Bi- bekâdır bu cihân aldanma ey ahi
-Vâsıl-ı semi'm olunca emr-i ırcı'î
-Lebbeyk deyub emr-i hakka eyledüm icâbet
-İbret alarak hazır ol sen ahi
-Merhûme ve mağfûre Emin Bey Kerimesi
-Ümmühan Hânım rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	119 cm.	-	-
Alt	-	29 cm.	4,5 cm.
Üst	28 cm.	32,5 cm.	6 cm.
Kenar	91 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Geometrik (ışın çubuğu) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün üst tarafında yer alan, yuvarlak kemer biçimli bir

motif üzerinden yükselerek devam eden, ışınsal çubuklar göze çarpmaktadır. Taşın tepeliği sanki kadın başını andırır şekildedir.

Yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

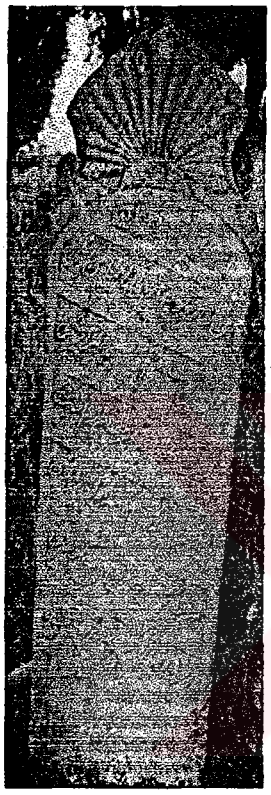

Fot.393 Şahide

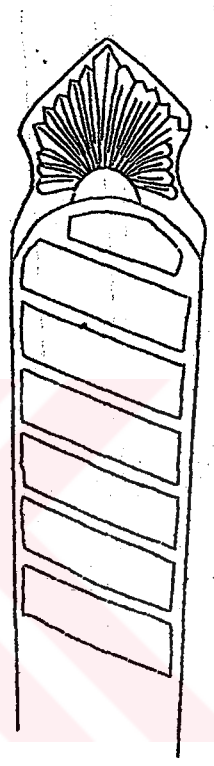

Çiz.344 Şahide

Katalog Örnek No : H-50

Katalog Kroki No : H-35

Fotoğraf No : 394-395

Çizim No : 345-346

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1322 / M.1904

Kime Ait Olduğu : Emîr Çeleb oğlu Kaçarzâde Battal Ağâ Zevcesi Dilhûma Hanım

Kitabe :

-Sene 1322
-Hüve'l-Hallâk ül-Bâkî
-Ecel geldi kimseye vermez emân
-Cürmümü afv eyle ya mennân
-Emîr Çeleb oğlu Kacar
-Zâde Battâl Ağâ zevcesi Dilhûma Hanım
-Rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı Ölçüleri	Yükseklik		Genişlik		Kalınlık	
	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı	Baş taşı	Ayak taşı
Bütün	108 cm.	97 cm.	-	-	8,5 cm.	5,5 cm.
Alt	-	-	30 cm.	27 cm.	8,5 cm.	5,5 cm.
Üst	22 cm.	17 cm.	39 cm.	33 cm.	8,5 cm.	5,5 cm.
Kenar	86 cm.	82 cm.	-	-	6 cm.	3,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma, kazıma teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (kıvrık dal, küpe, lale, palmet, servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru her iki yönden genişleyerek devam eden sivri tepelikli mezar taşının gövde ile tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli bir bordür ayırmaktadır. Bu bordürün hemen üstünde kaideli bir vazo haline

getirilmiş stilize edilmiş bir çiçekten ve palmetten oluşan motif yer almaktadır. Bu çiçeğin içinden üste ve her iki yöne doğru kıvrılarak çıkan, ucunda birer küpe çiçeği olan dallar ve yapraklar göze çarpmaktadır. Bordürün alt kısmında soldan sağa doğru diagonal silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yazı şeritleri yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.Taşın tepelik kısmı doğal boya ile boyalıdır.

Ayak taşı : Ayaktaşı da baş taşı gibi sivri bir tepelik kısmından, aşağıya doğru inildikçe daralan dikdörtgene yakın bir forma sahiptir. Gövde yüzeyinde stilize edilmiş, alttan üste doğru gidildikçe incelen, bir servi ağacı kazılarak işlenmiştir. Servi ağacının gövdesinin her iki yanında karşılıklı olarak laleyi hatırlatan kıvrık dallı birer çiçek, en üst ucu ters palmet motifi ile birlikte birer S ve C şeklinde birbirine simetrik dallardan oluşan bitkisel unsurlar sıralanmıştır. Servi ağacının üst kısmı üç yapraklı stilize edilmiş bir çiçekle son bulmaktadır. Ayrıca gövdenin alt kısmının iki yanından küçük bir dal çıkarak az üstte gövdeyle birleşmektedir.

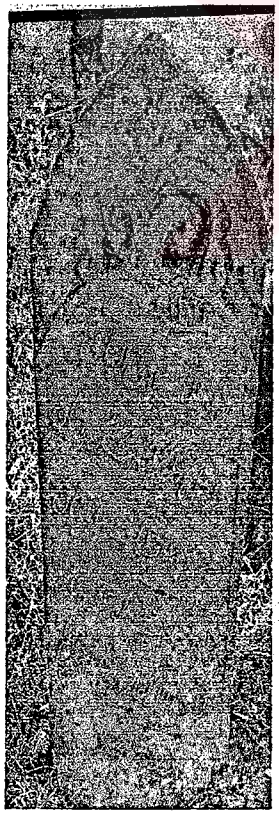

Fot.394 Baş taşı

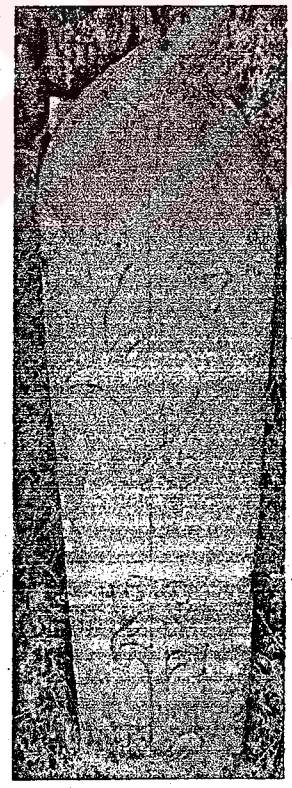

Fot.395 Ayak taşı

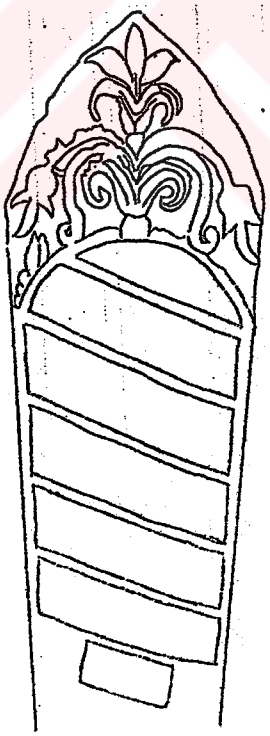

Çiz.345 Baş taşı

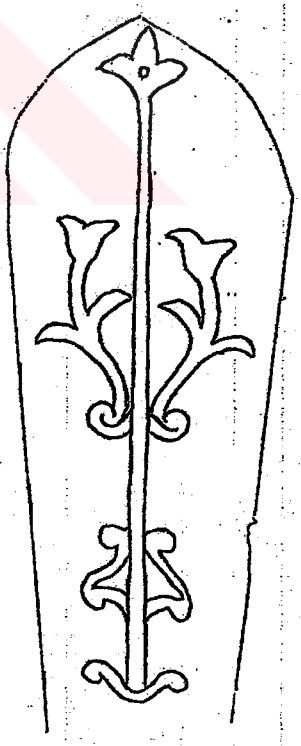

Çiz.346 Ayak taşı

Katalog Örnek No : H-51

Katalog Kroki No : H-44

Fotoğraf No : 396

Çizim No : 347

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1322 / M.1904

Kime Ait Olduğu : Nalbant Şeyhoğlu Hâfız Muhammed Zevcesi Gülsüm Hanım

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî Sene 1322
-Ah ile zâr kılarım gençliğime doymadım
-Hasretâ fâni cihânda tûl-ı ömür süremedim
-Derdime dermân aradım bir ilâcın bulamadım
-Takdir-i hudâ böyle imiş ta ezelden bildim
-Ayan Ahmedoğlu Hâcı Ahmed
-Kerimesi Nalbant Şeyh oğlu
-Hafız Şeyh Muhammed zevcesi
-Gülsüm Hanım rûhuna fâtihâ

Yazı : Talik işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	144 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	26 cm.	6,5 cm.
Üst	17 cm.	38 cm.	6,5 cm.
Kenar	127 cm.	-	2,5 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ve boyama teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (palmet, rumi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile sivri tepelik kısmını yuvarlak kemer biçimli yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üstünde , stilize edilmiş dallar, rumi ve palmetlerden

oluşan unsurlar vardır. Bunlar dekoratif süsleme unsurunu oluşturmuşlardır. Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Taşın yüzeyi doğal boya ile boyalıdır.

Fot.396 Şahide

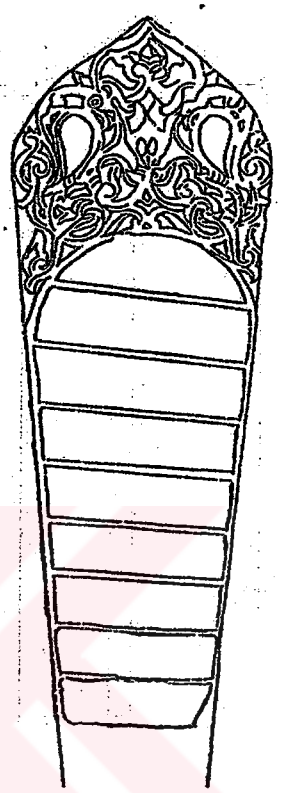

Çiz.347 Şahide

Katalog Örnek No : H-52

Katalog Kroki No : H-1

Fotoğraf No : 397-398

Çizim No : -

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002,

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1329 / M.1911

Kime Ait Olduğu : Durdum oğlu Muhammed Hasani Fâtıma Hatun

Kitabe : -El-hallâku'l-Bâkî
-Merhûme ve mağfûrun lehâ
-Durdum oğlu Muhammed
-Ve Hasani Fâtıma Hatun
-Rûhuna fâtihâ
-Sene 1329

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	84 cm.	-	7 cm.
Alt	-	24 cm.	7 cm.
Üst	10 cm.	31 cm.	7 cm.
Kenar	74 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Taştan yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (servi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru, her iki yönden genişleyerek devam eden ters kavisli kemer biçim tepelikli, mezar taşının ön yüzünde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır. Taşın arkasında servi ağacını hatırlatan, yüzeyden taşkın bir şekil bulunmaktadır. Servi ağacı taşın yüzeyi oyularak verilmiş, üst ve alt ucu hafif sivridir.

Kitabeler soldan sağa doğru az eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

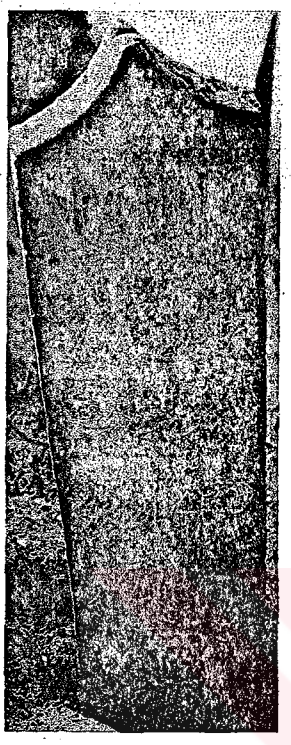

Fot.397 Şahide

Fot.398 Taşın arka yüzü

Katalog Örnek No : H-53

Katalog Kroki No : H-36

Fotoğraf No : 399

Çizim No : 348

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1334/M.1915

Kime Ait Olduğu : Sevinçzade Muhammed Sâid Ağa oğlu İsmâil Ağâ

Kitabe :

-Hûve'l- hallâku'l- Bâkî
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefaat mücteba
-Sevinçzade Muhammed
-Sâid Ağa oğlu merhûm
-İsmâil Ağâ rûhuna
-Fâtihâ Gurre-i Ramazan sene 1334

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Natüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	100 cm.	-	7 cm.	
Alt	-	27 cm.	7 cm.	
Üst	27 cm.	28 cm.	7 cm.	
Kenar	73 cm.	-	-	Çevre
Başlık	16 cm.	22 cm.	10 cm.	58 cm.
Boyun	11 cm.	14 cm.	7 cm.	44 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (gül), nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın formludur. Destar yatay bir şekilde sağdan sola doğru sarıklı kavuğu dolanmaktadır. Sarığın sol üst yanından bir gül, takkenin üzerinden sarığa doğru sarkmaktadır. Başlığın üst kısmı yuvarlak biçimdedir.

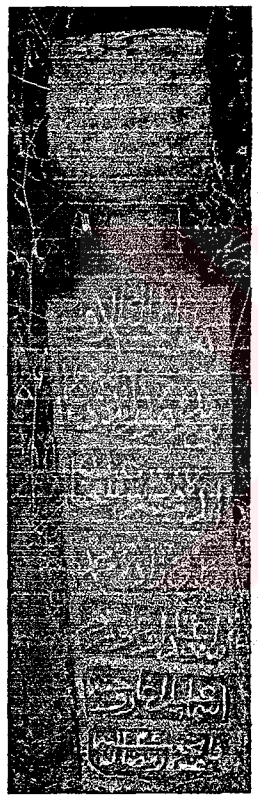

Fot.399 Şahide

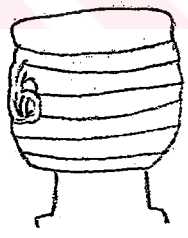

Çiz.348 Başlık

Katalog Örnek No : H-54

Katalog Kroki No : H-52

Fotoğraf No : 400

Çizim No : 349

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : H.1342 / M.1923

Kime Ait Olduğu : Giridlizâde Hüseyin Mazlûm Efendi

Kitabe :

-Hüve'l-Bâkî 1342
-Ah ile zâr kılarım gençligime doymadım
-Hasret fani cihânda tûl-i ömr sürmedim
-Derdime dermân aradım bir ilacın bulamadım
-Takdir-i hudâ böyle imiş ta ezelden bilmedim
-Giridlizâde Hüseyin Mazlûm Efendi

Yazı : Nesih işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	84 cm.	-	3 cm.
Alt	-	29 cm.	3 cm.
Üst	32 cm.	33 cm.	3 cm.
Kenar	52 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma olarak ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üste doğru gidildikçe genişleyen, formlu olan mezar taşının, üst kısmı, yuvarlak kemer biçimli bir görünüm arz etmektedir. Taşın tepelik kısmında stilize edilmiş akantus yapraklarıyla oluşturulmuş bir vazo ağzından çıkan akantus yaprakları üste, her iki yandan aşağılara doğru kıvrılıp, bükülmektedir. Yaprakların bir kısmı da vazo biçimi alarak, gövdesinin yüzeyine dekoratif bir biçimde yayılmıştır.

Yazı şeridini üstten yuvarlak kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Bu silmenin altında, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde kitabedeki yazı şeritleri altı satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Taşın arkası plaka şeklinde ince ele alınmıştır.

Fot.400 Şahide

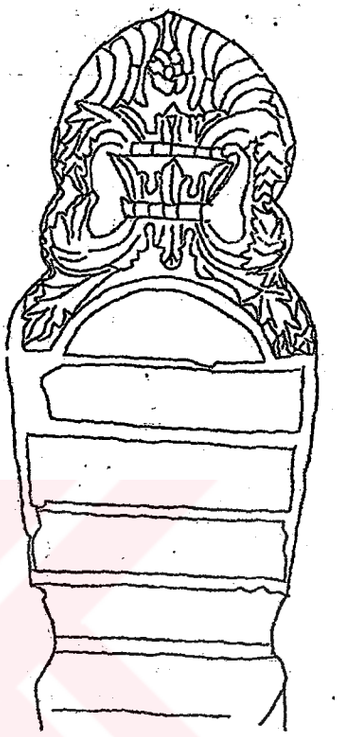

Çiz.349 Şahide

Katalog Örnek No : H-55

Katalog Kroki No : H-2

Fotoğraf No : 401

Çizim No : 350

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : **Hüseyni Baba Mezarlığı**

Tarihi : 18.yy. son çeyreği ile 19.yy. son çeyreği olabilir

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :

-Rûhu içün

-El fâtihâ

Yazı : **Nesih işlenmiştir.**

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen prizmal gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Başlık biçiminden erkek mezarı olduğu anlaşılmaktadır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	97 cm.	15 cm.	-	
Alt	-	15 cm.	7 cm.	
Üst	34 cm.	15 cm.	8 cm.	
Kenar	61 cm.	-	-	Çevre
Başlık	23 cm.	20 cm.	21 cm.	70 cm.
Boyun	13 cm.	12 cm.	10 cm.	42 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Geometrik (yürek veya su damlası) ve nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri soldan sağa doğru yatay bir şekilde, iki satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Yazı şeridi yuvarlak ve ucu sivri üçgen şeklinde ve yürek motifini hatırlatan bir konturla çevrilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın oval formlu olan başlık, içte kısa başlıklı bir kavuğa sahiptir. Başlığın üst kısmından sol aşağıya doğru bez tülbendler diagonal olarak atılmıştır. Başlık alttan üste doğru genişlemektedir.

Tarihlendirme : H-37, H-45, B-127, B-136, B-157 no'lu mezar taşlarının başlıkları ile bu mezar taşının başlığı benzerlik göstermektedir. Dolayısıyla bu mezar taşının XVIII. yy. son çeyreği ile XIX. yy. son çeyreği arasında yapılmış olabileceği düşünülebilir.

Fot.451 Şahide

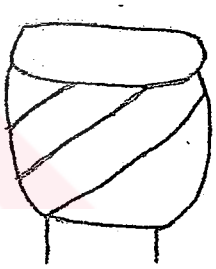

Çiz.350 Başlık

Katalog Örnek No : H-56

Katalog Kroki No : H-9

Fotoğraf No : 402

Çizim No : 351

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : 18.yy. olabilir

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :-

Biçimi : Dikdörtgen prizmal gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Başlık biçiminden erkek mezarı olduğu anlaşılmaktadır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	64 cm.	20 cm.	16 cm.	
Alt	-	20 cm.	16 cm.	
Üst	47 cm.	20 cm.	16 cm.	
Kenar	17 cm.	-	-	Çevre
Başlık	24 cm.	27 cm.	23 cm.	94 cm.
Boyun	23 cm.	14 cm.	14 cm.	61 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşı silindirik bir boyun formuna sahiptir. Gövde de kitabe ve süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Başlık : Alttan üste doğru kütlesel, kareye yakın oval formlu olan kavuğun tepesinde, yumurta biçimine yakın çıkıntısı bulunmaktadır. Bu kısımdan sol aşağıya doğru destarlar diagonal olarak atılmıştır.

Tarihlendirme : Kitabesiz olan mezar taşının başlığıyla hemen hemen aynı formda olan ve kullanılan mermer cinsinin benzer olması dolayısıyla H-62' de yer alan ve

mezar taşında Türkçe olarak XVII.yy.yazan Hüseyni Babanın mezar taşıyla aynı dönemde yapılmış olabileceği düşünülebilir.Hüseyni Baba XVII.yy sonu ile XVIII.yy.sonu arasında yaşamış (1680 ile 1770) olduğu Gördesli araştırmacı yazar Yurdun Güvenen tarafından sözlü olarak bize ve yazılı olarak da kendisinin yayınladığı yerel bir dergide ifade edilmektedir (Güvenen, 2003:14) . Böylece taşı XVIII.yy. a tarihlemek düşünülebilir.

Fot.402 Şahide

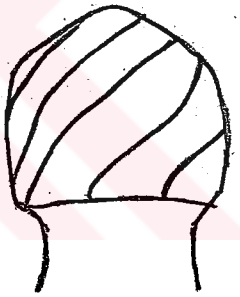

Çiz.351 Başlık

Katalog Örnek No : H-57

Katalog Kroki No : H-19

Fotoğraf No : 403

Çizim No : 352

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : 18.yy. olabilir

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe : -

Biçimi : Dikdörtgen prizmal gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Başlık biçiminden erkek mezarı olduğu anlaşılmaktadır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	112 cm.	-	23 cm.	
Alt	-	28 cm.	23 cm.	
Üst	53 cm.	27 cm.	23 cm.	
Kenar	59 cm.	-	-	Çevre
Başlık	34 cm.	32 cm.	29 cm.	112 cm.
Boyun	19 cm.	23 cm.	20 cm.	78 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşı silindirik bir boyun formuna sahiptir. Gövde üzerinde kitabe ve süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Başlık : Alttan üste doğru kütlesel, kareye yakın oval formlu olan kavuğun tepesinde yumurta biçimine yakın, kısa bir çıkıntısı bulunmaktadır. Bu kısımdan sol aşağıya doğru destarlar diagonal olarak atılmıştır.

Tarihlendirme : Kitabesiz olan mezar taşının başlığıyla hemen hemen aynı formda olan ve kullanılan mermer cinsinin benzer olması dolayısıyla H-62' de yer alan ve

mezar taşında Türkçe olarak XVII.yy.yazan Hüseyni Baba'nın mezar taşıyla aynı dönemde yapılmış olabileceği düşünülebilir.Hüseyni Baba XVII.yy sonu ile XVIII.yy.sonu arasında yaşamış (1680 ile 1770) olduğu Gördesli araştırmacı yazar Yurdun Güvenen tarafından sözlü olarak bize ve yazılı olarak da kendisinin yayınladığı yerel bir dergide ifade edilmektedir (Güvenen, 2003:14).

Fot.403 Şahide

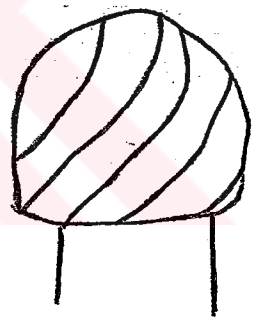

Çiz.352 Başlık

Katalog Örnek No : H-58

Katalog Kroki No : H-28

Fotoğraf No : 404

Çizim No : 353

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu :-

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövdeli ve üçgen alınlık formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	65 cm.	36 cm.	11 cm.
Alt	-	36 cm.	11 cm.
Üst	19 cm.	36 cm.	11 cm.
Kenar	46 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma ve kazıma uygulanmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşının gövdesinin büyük bir kısmı toprağa gömülü durumdadır. Taşın görünen yüzü üstten alta doğru daralan, ters kavisli kemer biçimli tepeliği göze çarpmaktadır. Gövdesinde herhangi bir kitabe bulunmaktadır. Taşın yüzeyinde alttan üste doğru kazılarak verilen kalın dikey bir çizgi ile onun üstünde ters üçgen biçimli bir motif yer almaktadır.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen

mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. Fakat bu ve bazı taşçı işaretli mezar taşlarında kullanılan mermer malzemenin cinsi, kaba ve kalın oluşu ile Gördes'te G-1, H-56, H-57, H-62, H-63, B-224, B-238 no'lu XVII.yy. sonu ile XVIII.yy.üçüncü çeyreğine ait olduğu düşünülen mezar taşlarına benzemektedir. Bu yüzden bu mezar taşını 1750-1850 arasına tarihlemek mümkün olabilir.

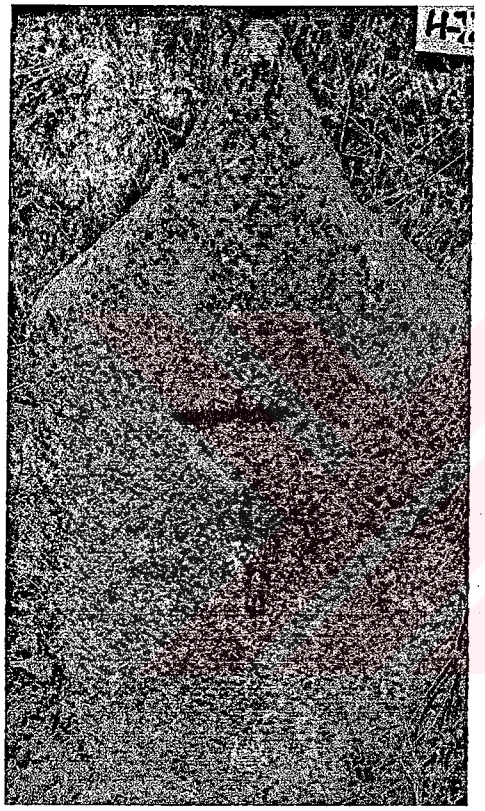

Fot.404 Şahide

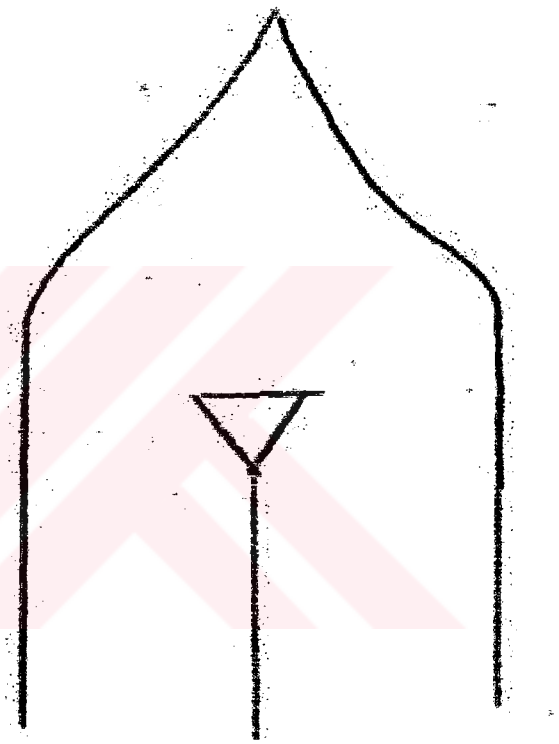

Çiz.353 Şahide

Katalog Örnek No : H-59

Katalog Kroki No : H-29

Fotoğraf No : 405

Çizim No : 354

İnceleme Tarihi : 11.5.2003

Yeri : **Hüseyni Baba Mezarlığı**

Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :-

Üslup : **Çizgisel verilmiştir.**

Biçimi : Üçgen tepelikli, dikdörtgen gövdeye yakın formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde, devrik durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	110 cm.	-	-
Alt	28	25 cm.	3 cm.
Üst	25 cm.	30 cm.	4 cm.
Kenar	85 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ve kazıma uygulanmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon: Sivri tepelikli olan mezar taşının gövdesinin üstünde ters üçgene benzeyen bir şekil, bu şekle alttan bitişik olarak inen, taşın yüzeyi oyularak oluşturulan, baklava dilim biçimli arka arkaya üç şekil ve düşey bir çizgiden oluşan bir süsleme dikkat çekmektedir.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yaptığımız araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işaretini olduğunu

düşünülen mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. 1750-1850 arasına tarihlendirilebilir.

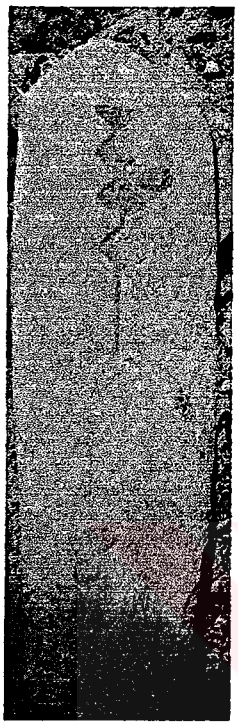

Fot.405 Şahide

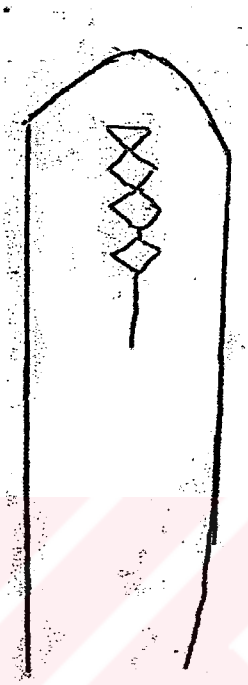

Çiz.354 Şahide

Katalog Örnek No : H-60

Katalog Kroki No : H-37

Fotoğraf No : 406

Çizim No : 355

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : XVIII.yy. son çeyreği ile XIX.yy. ilk çeyreği olabilir

Kime Ait Olduğu : Sunullahzâde Hâcı İsmail Ağâ Zevcesi

Kitabe :

-Ah mine'l-mevt
-Bu merkade her kim ederse duâ
-Ede mahşerde şefaât müctebâ
-Sunullahzâde el-Hâc
-İsmâil Ağâ zevcesi

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist ve natüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	98 cm.	-	6,5 cm.
Alt	-	33 cm.	6,5 cm.
Üst	18 cm.	38 cm.	6,5 cm.
Kenar	80 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, armut, gül, lale), nesneli (kase) ve geometrik (yumurta ve inci dizisi) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Gövdesinin alt kısmı toprağa gömülü durumdadır. Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden üçgen tepelikli mezar taşının, gövde ile tepelik kısmını yatay bir silme ayırmaktadır. Bu silmenin üst orta tarafında, kaideli, iki kulplu, dekoratif bitkisel bezemeli bir yayvan kase bulunmaktadır. Kasenin içinde

iki armut, bir meyve ile bunların üstünde irice bir gül ve bu gülün etrafında güller , laleler vardır. Kasenin sol ve sağ yanlarında karşılıklı olarak tepelik üst kenarları barok ve rokoko karakterli, S ve C kıvrımlı, stilize edilmiş akantus yaprakları ile bezenmiştir. Bu bezemenin hemen altında iki sıra halinde yatay ve yuvarlak kemer biçimli bir kuşak yer almaktadır. Kuşağın ortasına akantus motifi işlenmiştir. Yazı şeridini çeviren çift sıra yuvarlak kemer biçimli kuşağın içinde yumurta ve inci dizileri birer arayla dizilmişlerdir. Üst her iki köşesinin içlerinde birer stilize edilmiş akantus yaprakları göze çarpmaktadır. Ayrıca akantus yaprakları her iki alt köşede birer sütunce şeklini almıştır. Taşın her iki kenarında yumurta ve inci dizileri devam etmektedir. Kitabelerin toprak üstünde görünen kısmı, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Tarihlendirme : Tarih kısmı gömülü olan mezar taşını süsleme bakımından Gördes mezarlıklarındaki B-34 (M.1787), B-49 (M.1796), B-51 (M.1796) gibi benzerleri ile karşılaştırılacak olursa XVIII.yy. sonu ile XIX.yy. başı arasında yapılmış olabileceği düşünülebilir.

Fot.406 Şahide

Çiz.355 Şahide

Katalog Örnek No : H- 61

Katalog Kroki No : H-41

Fotoğraf No : 407

Çizim No : 356

İnceleme Tarihi : 14.8.2001, 1.11.2001, 12.5.2002, 20.10.2002, 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : 1750-1850 arası olabilir.

Kime Ait Olduğu :-

Kitabe : -

Üslup : Çizgisel verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam durumdadır.

Türü : Bir kadına veya kız çocuğuna ait mezar olabileceği düşünülebilir.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	45 cm.	-	6 cm.
Alt	-	30 cm.	6 cm.
Üst	-	33 cm.	6 cm.
Kenar	-	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Yüzeyden oyma tekniği ele alınmıştır.

Konu : Taşçı işareti seçilmiştir.

Kompozisyon : Mezar taşının gövdesinin büyük bir kısmı toprağa gömülü durumdadır. Taşın görünen yüzü, üstten alta doğru daralan bir görünüm arz etmektedir. Gövdesinde herhangi bir kitabe bulunmaktadır. Taşın yüzeyinde alttan üste doğru art arda sıralanmış üç baklava dilimi ile onun üstünde yuvarlak madalyon biçimli bir motif yer almaktadır.

Tarihlendirme : Gördes mezarlıklarında tarihli bu tür mezar taşları bulunmamaktadır.Hepsi tarihsiz ve kitabesizdir. Manisa, Edirne, İzmir, Bursa, İstanbul il ve bazı ilçelerinin mezarlık ve hazirelerinde yapılan araştırmalarda bu tür mezar taşları karşımıza çıkmamıştır. Konuyla ilgili yayınlarda taşçı işareti olduğu düşünülen

mezar taşlarının benzer örnekleri bulunamamıştır. Dolayısıyla tarihlemede sorun bulunmaktadır. Fakat bu ve bazı taşçı işaretli mezar taşlarında kullanılan mermer malzemenin cinsi, kaba ve kalın oluşu ile Gördes'te G-8, H-56, H-57, H-62, H-63, B-2244, B-238 no'lu XVII.yy. sonu ile XVIII.yy.üçüncü çeyreğine ait olduğu düşünülen mezar taşlarına benzemektedir. Bu yüzden bu mezar taşını 1750-1850 arasına tarihlemek mümkün olabilir.

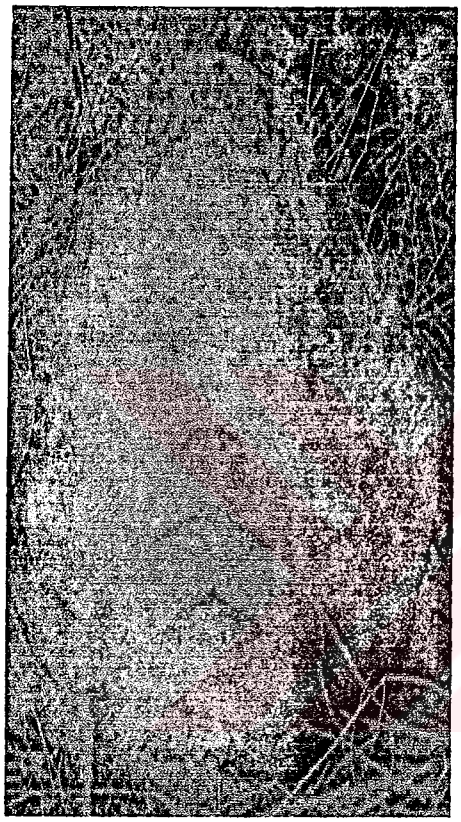

Fot.407 Şahide

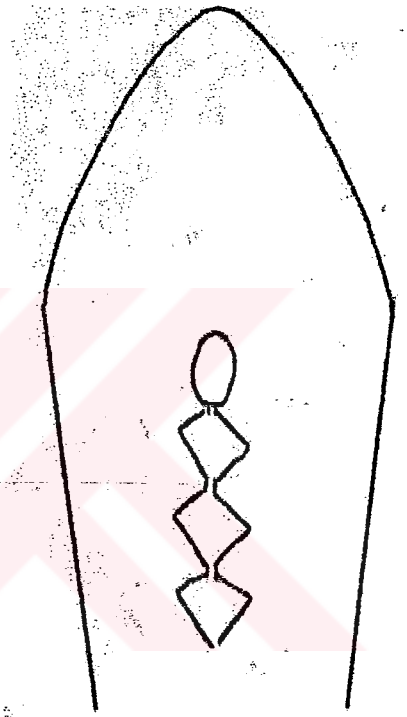

Çiz.356 Şahide

Katalog Örnek No : H-62

Katalog Kroki No : H-49

Fotoğraf No : 408

Çizim No : 357

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : M.1680 ile 1770 arası olabilir

Kime Ait Olduğu : Hüseyni Baba

Kitabe :-

Biçimi : Silindirik boyunlu ve prizmal gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	65 cm.	38 cm.	38 cm.	
Alt	-	38 cm.	38 cm.	
Üst	-	38 cm.	38 cm.	
Kenar	-	-	-	Çevre
Başlık	42 cm.	53 cm.	43 cm.	180 cm.
Boyun	23 cm.	35 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ve boyama (yeni) teknikleri ele alınmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında süsleme ve kitabe bulunmamaktadır.

Başlık : Oldukça geniş, kütlesel bir başlıktır. Üzeri günümüzde boyanmıştır. Alttan üste doğru kareye yakın oval formlu olan sarığın tepesinde yumurta biçimine yakın çok kısa kavuk başlık çıkıntısı bulunmaktadır. Bu kavuktan sol aşağıya doğru destarlar diagonal olarak atılmıştır.

Tarihlendirme : Kitabesiz olan mezar taşında Türkçe olarak XVII.yy.yazan Hüseyni Baba XVII.yy sonu ile XVIII.yy.sonu arasında yaşamış olduğu (1680 ile 1770 arası) Gördesli araştırmacı yazar Yurdun Güvenen tarafından sözlü ve yazılı olarak da kendisinin yayınladığı yerel bir dergide ifade edilmektedir (Güvenen, 2003:14).

Fot.408 Şahide

Çiz.357 Başlık

Katalog Örnek No : H-63

Katalog Kroki No : H-50

Fotoğraf No : 409

Çizim No : 358

İnceleme Tarihi : 10.5.2003

Yeri : Hüseyni Baba Mezarlığı

Tarihi : 18.yy.son çeyreği ile 19.yy.son çeyreği olabilir

Kime Ait Olduğu : -

Kitabe :-

Biçimi : Silindire yakın boyunlu ve dikdörtgen prizmal gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve alt kısmı gömülü durumdadır.

Türü : Başlık biçiminden erkek mezarı olduğu anlaşılmaktadır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	86 cm.	-	-	
Alt	-	36 cm.	28 cm.	
Üst	-	37 cm.	27 cm.	
Kenar	47 cm.	-	21-27 cm.	Çevre
Başlık	44 cm.	43 cm.	34 cm.	143 cm.
Boyun	27 cm.	34 cm.	21 cm.	107 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşında kitabe ve süsleme unsuru bulunmamaktadır. Gövde ile boyun kısmını çepecevre yüzeyden taşkın bir silme ayırmaktadır.

Başlık : Alttan üste doğru kütlesel, kareye yakın oval formludur. Kavuğun tepesi yumurta biçimine yakındır. Kavuğundan sol aşağıya doğru destarlar diagonal olarak atılmıştır.

Tarihlendirme : Kitabesiz olan mezar taşının H-62 no'lu mezar taşının başlığıyla hemen hemen aynı formda ve kullanılan mermer cinsinin benzer olması dolayısıyla H-62'de yer alan, mezar taşında Türkçe olarak XVII.yy. yazan Hüseyni Babanın mezar taşıyla bu taşın aynı dönemde yapılmış olabileceği düşünülebilir.Hüseyni Baba XVII.yy sonu ile XVIII.yy. sonu arasında yaşamış (1680 ile 1770) olduğu, Gördesli araştırmacı yazar Yurdun Güvenen tarafından sözlü olarak anlatmasının yanında, yazılı olarak da kendisinin yayınladığı yerel bir dergide ifade edilmektedir (Güvenen, 2003:14).

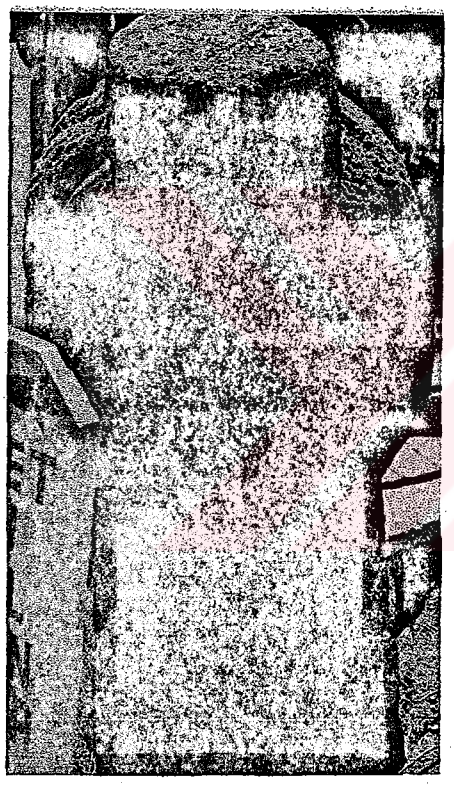

Fot.409 Şahide

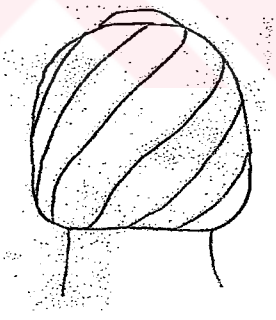

Çiz.358 Başlık

GÖRDES SOĞUK HAVA DEPOSU : Belediye mezarlıklar çevresinde yıllar önce yol yapım çalışmaları yaparken ortaya çıkan mezar taşlarını, mezarlık alanları içerisine götürüp bırakma yerine, Belediye ait Soğuk Hava Deposunun önünde muhafaza altına almıştır.

Katalog Örnek No : SD-1

Fotoğraf No : 410

Çizim No : 359

İnceleme Tarihi : 12.08.2001

Yeri : Soğuk Hava Deposu

Tarihi : H.1197/M.1782

Kime Ait Olduğu : Hâcı Ali Ağâ oğlu Muhammed Ağâ

Kitabe :

-Ah mine-l mevt
-Merhûm Hâcı
-Ali Ağâ oğlu
-Muhammed Ağâ rûhuna
-Fâtihâ sene 1197

Yazı : Sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam fakat duvara dayalı durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	96 cm.	19 cm.	7 cm.	
Alt	33 cm.	19 cm.	7 cm.	
Üst	26 cm.	19 cm.	7 cm.	
Kenar	70 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	15 cm.	17 cm.	11 cm.	40-50 cm.
Boyun	11 cm.	9-11 cm.	8 cm.	29-35 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği uygulanmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Başlıklı olan mezar taşı, alttan üste doğru genişleyen bir forma sahiptir. Süsleme bulunmayan mezar taşında yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde beş satır olarak ve kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formludur, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey ve çubuk gibi şekilleri bulunan, kısa çubuk başlıklı, taşkın sarıklı katibi denen bir kavuktur.

Fot.410 Şahide

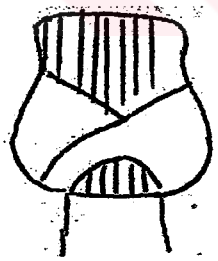

Çiz.359 Başlık

Katalog Örnek No : SD-2

Fotoğraf No : 411

Çizim No : 360

İnceleme Tarihi : 12.8.2001

Yeri : Soğuk Hava Deposu

Tarihi : H.1199 / M.1784

Kime Ait Olduğu : Hacı İbrahim kızı Zelihâ

Kitabe :

-Ah mine'l mevt

-Hâcı Abdi oğlu

-Hâcı İbrahim kızı merhûme

-Zelihâ rûhuna el-fâtihâ

-Sene 1199 5 Rebiü'l-ahir

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Antinatüralist verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Yerde ve hasar görmüş durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	105 cm.	-	-
Alt	20 cm.	30 cm.	8 cm.
Üst	14 cm.	35 cm.	7 cm.
Kenar	71 cm.	-	-

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği uygulanmıştır.

Konu : Bitkisel (akantus, gül), geometrik (ışın çubuğu) ve nesneli (alem) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının, gövde ile dilimli tepelik kısmını basık kavisli kemer biçimli bir bordür

ayırmaktadır. Bu bordürle birleşen ve yuvarlak kemer biçimli başka bir bordürün içinde stilize edilmiş gül goncasını hatırlatan bir çiçek ve bu çiçeğin etrafında altı büyük, iki küçük toplam sekiz dilimli yelpaze veya damla motifi gibi görünümlü ışın çubukları motifi yer almaktadır. Bordürün üstünde hilalli, alemli bir cami kubbesi, iki yanda ise stilize edilmiş birer akantus yaprağı göze çarpmaktadır.

Kitabeler soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

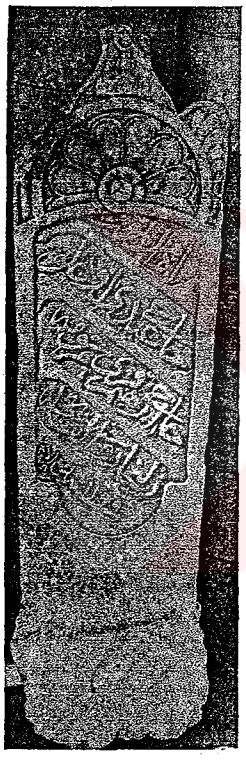

Fot.411 Şahide

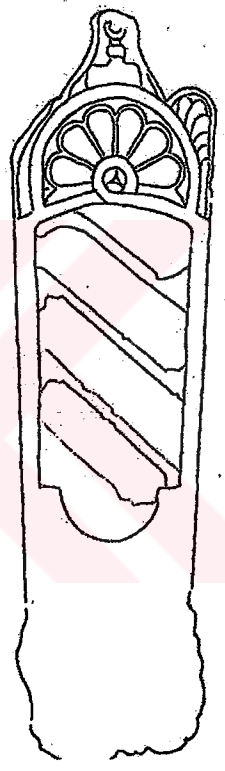

Çiz.360 Şahide

Katalog Örnek No : SD-3

Fotoğraf No : 412

Çizim No : 361

İnceleme Tarihi : 12.8.2001

Yeri : Soğuk Hava Deposu

Tarihi : H.1237/M.1821

Kime Ait Olduğu : Mumcuzâde Hâcı Ahmed'in oğlu es-Seyyid Ali Ağâ

Kitabe :

-Huve'l- hayyü'l-Bâkî
-Okuya bir fâtihâ rahmeten li'l-âlemin
-Durağı cennet ola fî makam emin
-Merhûm Mumcuzâde el-hâc
-Ahmedin oğlu es-Seyyid Ali Ağâ
-Rûhu içün el-fâtihâ
-Sene 1237

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Duvara dayalı durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	155 cm.	26 cm.	7 cm.	
Alt	43 cm.	26 cm.	7 cm.	
Üst	30 cm.	26 cm.	7 cm.	
Kenar	125 cm.	-	3 cm.	Çevre
Başlık	20 cm.	21 cm.	15 cm.	54-65 cm.
Boyun	10 cm.	14-17 cm.	6-7 cm.	36-48 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği uygulanmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Süslemesi bulunmayan, başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri boyun kısmında düz altta ise; soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin

oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam dokuz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Alttan üste doğru kareye yakın formludur, içinde bez astarı olan, çuha ve astar arasında üstte düşey ve çubuk gibi şekilleri bulunan, kısa çubuk başlıklı, çapraz sarıklı katibi denen bir kavuktur.

Fot.412 Şahide

Çiz.361 Başlık

Katalog Örnek No : SD-4

Fotoğraf No : 413

Çizim No : 362

İnceleme Tarihi : 12.8.2001

Yeri : Soğuk Hava Deposu

Tarihi : H.1250 / M.1834

Kime Ait Olduğu : Hüseyin Ağâ'nın zevcesi Şerife Ümmü Gülsüm

Kitabe :

-Ah mine'l mevt sene 1250
-Bu dünya deni bâkî değildir kimseye cân
-Şarabı mevti nûş gerek sayeyi cihân olsun
-.....terk edüb oldu mâdome neşriyle meşgûl
-Ana cânı safâ şimden geru dâr'ül emân olsun
-Habib-i Kibriya olsun şefii' rûz-ı mahşerde
-Hüdânın ali arşında o demde sayebân olsun
-Süleyman kızı Hâcı Hüseyinzâde seyyar Hâcı
-Hüseyin Ağâ'nın zevcesi Şerife Ümmü
-Gülsüm Hanım rûhuna
-Fâtihâ

Yazı : Celi sülüs işlenmiştir.

Üslup : Şematik, natüralist ve antinatüralist karışık verilmiştir.

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Sağlam ve duvara dayalı durumdadır.

Türü : Kadın mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık
Bütün	170 cm.	-	4 cm.
Alt	35 cm.	30 cm.	4 cm.
Üst	18 cm.	42 cm.	4 cm.
Kenar	117 cm.	-	2 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma ele alınmıştır.

Konu: Nesneli (cami, türbe) ve bitkisel (akantus, gül, kır çiçeği, yıldız) bezeme seçilmiştir.

Kompozisyon : Üst kısmı üçgen alınlık şeklinde olan mezar taşın gövdesi alttan üste doğru genişleyen formda ele alınmıştır. Şahide tepeliğinin merkezine alemli, kubbeli , baklava dilimli ikişer pencereli bir cami ve türbe yerleştirilmiştir. Sol tarafta olması muhtemel caminin, sağ kısımda olduğu düşünülen türbenin kubbe kasnağı ile minare aynı düzlem üzerinde yer almaktadır. Minarenin olduğu yerde kasnak iç bükey şeklinde kırılma yapmaktadır. Bununda altında minarenin kapısı göze çarpmaktadır. Minarenin solunda bir hilal, sağında yıldız çiçeği vardır. Tam üstte bir kartuş motifi, bu motifin iki yanında karşılıklı biçimde yer almış, Barok etkili, C ve S kıvrımlı stilize edilmiş akantus yaprakları dikkat çekmektedir. Taşın kitabesinin iki yanında akantuslardan oluşan sütunceler ve bu sütuncelerin hemen üstüne bereket boynuzu veya vazo biçimine getirilmiş bitkisel unsurlar yerleştirilmiştir. Bunların da üstünde çeşitli çiçekler, güller işlenmiştir.

Mimari ve diğer unsurların ele alınışında bir perspektif anlayışı görülmemektedir.

Taşın kitabesini üstten çift sıra yuvarlak kemer biçimli bir silme kuşatmaktadır. Bu silmenin altında, soldan sağa doğru diagonal bir şekilde , kitabeler silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde on satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fot.413 Şahide

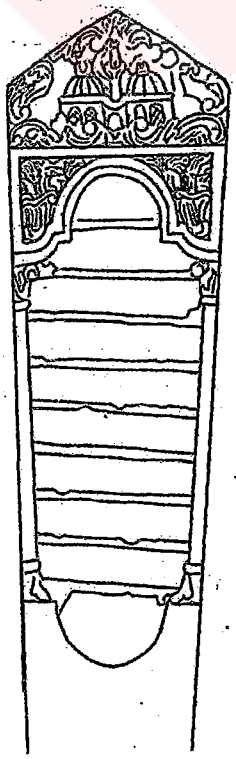

Çiz.362 Şahide

Katalog Örnek No : SD-5

Fotoğraf No : 414

Çizim No : 363

İnceleme Tarihi : 12.8.2001

Yeri : Soğuk Hava Deposu

Tarihi : H.1299/M.1881

Kime Ait Olduğu : Kuzumzâde Mustafa Çavuş

Kitabe :

-Hüve'l-hayyü'l-mu'in
-Beni kıl magfiret ya rabb-i Yezdan
-Bi-hakk arş-ı azam nûr-ı Kur'an
-Gelüb kabrime ziyaret ede ihvân
-Eylesün rûhuma bir fâtihâ ihsân
-Merhûm ve mağfûr lehu
-Kuzumzâde Mustafa Çavuş
-Rûhu içün fâtihâ

Yazı : Nesih işlenmiştir.

Üslup : -

Biçimi : Dikdörtgen gövde formludur.

Bugünkü Durumu : Duvara dayalı durumdadır.

Türü : Erkek mezarıdır.

Ölçüleri :

Mezar Taşı	Yükseklik	Genişlik	Kalınlık	
Bütün	153 cm.	-	6 cm.	
Alt	19 cm.	30 cm.	6 cm.	
Üst	32 cm.	31 cm.	6 cm.	
Kenar	121 cm.	-	-	Çevre
Başlık	20 cm.	27 cm.	12 cm.	71 cm.
Boyun	9-12 cm.	18-23 cm.	5-6 cm.	48-58 cm.

Kullanılan Malzeme : Mermerden yapılmıştır.

Yapım Tekniği : Oyma uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Oyma tekniği uygulanmıştır.

Konu : Nesneli (başlık) seçilmiştir.

Kompozisyon: Süslemesi bulunmayan, başlıklı olan mezar taşı, alttan üste doğru genişlemektedir. Yazı şeritleri boyun kısmında düz , alt kısımda ise, soldan sağa doğru eğimli bir şekilde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Başlık alttan üste doğru kareye yakın formlu olup, takkenin yalnızca biraz görülen üst tepe kısmı ovale yakın biçimdedir. Destar yatay bir şekilde başlığın ortasına kadar sarıklı başlığı dolanmaktadır. Sağ üst yanından destarlar sol aşağıya doğru diagonal bir biçimde atılmıştır.

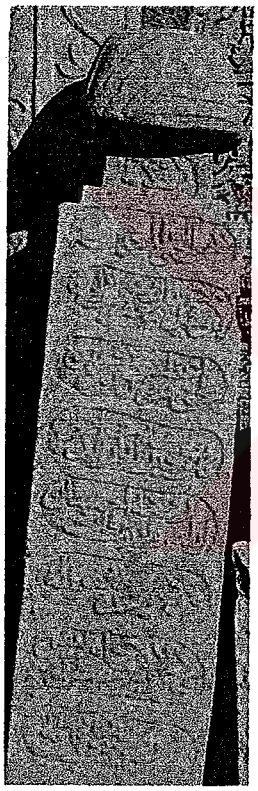

Fot.414 Şahide

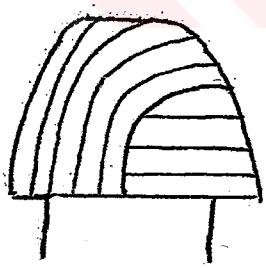

Çiz.363 Başlık

III. DEĞERLENDİRME VE KARŞILAŞTIRMA

Manisa ilinin Gördes ilçesi mezarlıklarında ve Belediye ait Soğuk Hava Deposu önünde bulunan toplam üçyüzkırküç mezar taşı incelenmiştir. Ağalar Mezarlığından yirmiüç, Büyük Mezarlıktan ikiyüzotuzsekiz, Garipler Mezarlığından ondört, Hüseyni Baba Mezarlığından altmışüç, Soğuk Hava Deposu önünden beş mezar taşı katalog çalışmasında yer almaktadır. Bu örneklerdeki veriler gözlem fişlerinden derlenerek tablolar oluşturulmuştur. Tablolardaki dökümler doğrultusunda aşağıdaki değerlendirme yapılmıştır.

Gördes mezarlıklarında bütün örnekler yapım ve süsleme tekniklerinden oyma, kazıma ve boyama tekniğiyle yapılmıştır. Boyama ile kullanılan malzemenin, renklendirilerek bezemesinin Anadolu Selçuklu Döneminden Osmanlının son dönemine kadar kullanıldığı ve özellikle mezar taşlarında az da olsa bu geleneğin devam ettiğinin anlaşılmasıdır. Gördes'teki boyalı mezar taşı örneklerinde bu geleneği göstermesi açısından önem arz ettiği ortaya çıkmaktadır. Yozgat Çapanoğlu Camii Türbesinde bulunan XVII ile XX. yy. ait bazı mezar taşları da boyalıdır (Bölükbaşıoğlu, 1997).. Bu tür boyalı mezar taşları Eyüp mezarlıklarında ve hazirelerinde karşılaşılmaktadır. Osmanlı dönemi Mısır Kahire'sinde 1528 tarihli Süleyman Paşa Camisi Türbesinde yer alan başlıklı şahidelerin üzerleri değişik renklerde bitkisel, geometrik bir biçimde boyanarak, verilmiştir (Badr, 1996:367, pl.33-34).

Baş ve ayak taşlarının da dahil olduğu ve daha çok ayak taşlarında ortaya çıkan 58 örneğin süslemesi kazıma tekniğiyle yapılmıştır (A-1, A-3, A-5, A-7, A-8, A-14, A-18, A-21, A-22, B-39, B-81, B-93, B-95, B-106, B-114, B-125, B-128, B-130, B-131, B-136, B-137, B-140, B-147, B-165, B-187, B-190, B-191, B-195, B-197, B-204, B-205, B-208, B-211, B-213, B-219, B-226, B-229, B-230, B-232, B-233, G-2, G-3, G-5, G-6, G-10, G-12, H-9, H-10, H-22, H-29, H-32, H-42, H-44, H-47, H-50, H-58, H-59). Mezar taşlarının yüzeyi oyularak yapılan kitabeli ve süslemeli mezar taşlarının çoğu kabartma olarak verilmiştir. Kabartma oymanın sonucu olarak ortaya çıkan görünümdür. Bazı mermer cinsli şahidelerde, yazı şeritlerinin bulunduğu gövde kısmı daha çok olmak üzere, doğal boyayla renklendirilerek, boyanmıştır (A-8, A-18, A-21,

B-39, B-142, B-149, B-150, B:171-173, B-180, B-191, B-195, B-204, B-210, B-213, B-233, H-51) . Bir örnek te ise, yağlı boyayla yakın tarihlerde başlığı kaplanmıştır (H-62). Gördes mezarlıklarında karşımıza çıkan doğal boyalı mezar taşları daha çok lacivert olmak üzere, kırmızı, pembe ve yeşil renktedir.

Ağalar Mezarlığında yer alan yirmiüç örneğin hepsi kitabeli, yirmiiki tanesinin kitabelerindeki yazı şeritlerinin dizilişi diagonal, birinin yazı şeritleri (A-20) yatay eksendedir. Yirmi mezar taşı sağlam , ayak ve baş taşlarından biri ise devriktir. Üç mezar taşı hasar görmüş durumdadır (A-16, A-17, A-19). Dokuz mezar taşı erkek (A-1, A-2, A-10, A-11, A-13, A-15, A-20, A-21, A-22). Diğer ondört tanesi kadınlara ait mezar taşlarıdır.

Büyük Mezarlıkta yer alan ikiyüzotuzsekiz örnekten onbir tanesi kitabesizdir. Kitabeli olan ikiyüzyirmiyedi örnekten onbir tanesinin kitabelerindeki yazı şeritlerinin dizilişi yatay eksende (B-61,B-114, B-165, B-166, B-171, B-173, B-200, B-215, B-224, B-225, B-234, B-238), ikiyüzonaltı örnekte kitabelerdeki yazı şeritlerinin dizilişi diagonal eksende verilmiştir. İkiyüzyedi mezar taşı, ayak taşları da dahil olmak üzere sağlam ve dikili olup bunlardan otuzbeş tanesi yerde, yarı yıkılmış biçimde bir nesneye dayalı vaziyettedir. Otuzsekiz örnek hasar görmüş görmüş vaziyettedir. Bunların kırkbeş tanesi erkek, yüzseksenüç kadın, on tanesinin ise, cinsiyeti belli olmamakla birlikte kadın veya kız çocuklarına ait mezar taşları olabileceği düşünülmektedir. Çünkü kadın mezar taşları üçgen alınlıklı veya sivri tepelik formlu olup, iki örnek hariç hiç birinde başlık yoktur. Mezarlıklarda yer alan bütün erkek mezarları başlıklıdır ve şahidenin tepeliği üçgen alınlık, yuvarlak, sivri, çok dilimli, ters kavisli, kaş kemer biçimli değildir. Ayrıca kadın mezarları süsleme yönünden erkek mezarlarından daha ön plandadır. Erkek mezarlarında süslemeler daha sade olmakla birlikte bu ayak taşlarında yer alan servi ağırlıklı bitkisel bezemeler şeklinde görülmektedir.

Garipler Mezarlığındaki ondört örnekten yedi tanesi kitabesiz, kitabelerindeki yazı şeritlerinin dizilişi biri yatay (G-1), diğer altı tanesinin kitabelerindeki yazı şeritleri diagonal dizilişlidir (G-2, G-3, G-4, G-5, G-6, G-7). Ondört mezar taşı sağlam fakat üç tanesi yerde durmaktadır. Altı mezar taşı erkek, iki tanesi kadın, altı tanesi de belli olmamakla birlikte kadınlara ait olduğu akla gelmektedir.

Hüseyni Baba Mezarlığında olan altmışüç örnekten yedi tanesi kitabesizdir (H-56, H-57, H-58, H-59, H-61, H-62, H-63). Kitabelerdeki yazı şeritlerinin verilişi elliiki örnekte diagonal, dört tanesinin dizilişi yatay eksendedir (H-1, H-14, H-44, H-55). Mezar taşlarından ellibeş tanesi sağlam fakat bunlardan dokuz tanesi yerde veya diğer taşlara dayalı durumdadır. Yedi mezar taşının hasar görmüş olduğu göze çarpmaktadır (H-4, H-8, H-12, H-13, H-15, H-21, H-38). Yirmiüç örnek erkek mezarı, otuzyedi örnek kadın mezarıdır. Üç tanesinin cinsiyeti belli olmakla birlikte kadınlara ait mezar taşları olduğu söylenebilir.

Soğuk Hava Deposu önünde duran beş mezar taşının hepsi kitabeli ve kitabelerdeki yazı şeritleri diagonal eksende dizilidir. Dört örnek sağlam olmakla birlikte duvara dayalı vaziyettedir. Bir örnek kırık ve eksik biçimdedir. Mezar taşlarından üçü erkek, iki örnek ise kadınlara aittir.

A. Kullanılan Malzeme

Gördes mezarlıklarında taş malzeme azdır. Yoğun olarak mermer kullanılmıştır. Taş malzemeli mezar taşları A-11 (1849), B-70 (1809), B-82 (1813), B-88 (1817), B-155 (1863), H-14 (1800), H-52 (1911) no'lu örneklerde görülmektedir. Geri kalan bütün örnekler mermer malzeme ile yapılmıştır. Mermer malzemelerin bir kısmı renginin mat ve kaba oluşu, parlak olmayışı, cilalanmamış gibi özelliklerle diğer örneklerden daha kalitesiz oldukları kanaatini uyandırmaktadır. Bunlardan özellikle kitabesi ve tarihi olmayan B-217, B-224, B-226, B-229, B-230, B-238, G-8, G-11, G-13, H-56, H-57, H-58, H-61, H-62, H-63 no'lu örneklerin mermer cinsleri diğer örneklere nazaran daha az kalitelidir. Bu tür mermer cinsi, yakın yörelerde dağlık, tepelik, kayalık alanlarda çok sıkça rastlanan mermer cinsiyle aynı olabileceği, dolayısıyla mezarlıklarda bu tür mermerin kullanılmış olabileceği düşünülebilir. Malzeme kullanımında ve süsleme proğramında yerel üslup ve atölye farkı olabilir. Mezar taşlarının çoğu şimdi olduğu gibi geçmişte de çevre bölgelerden yapılarak getirildiği veya malzemenin getirilip, usta çağırtılarak mezar taşların yaptırılmış olabileceği de sanılmaktadır. Mezarlıklarda kaliteli mermer kullanımı veya yoğun süsleme proğramının olması, mezar sahibinin ailesinin ekonomik gücüyle açıklanabilir. Fakir insanlar elbet ellerindeki imkanlar ölçüsünde mezar taşları siparişi vermekteydi. A-2,

A-5, A: 6-8, A-12, B-10, B-12, B-20, B-23, B-53, B-117, B-119, B-127, B-141, B-144, B-163, B-167, B-169, B-170, B-195, B-202, B-204, B-210, B-213, B-221, G-4, G-5, H-8, H-10 , H-35, H-48, H-51, SD-1 no'lu örnekler diğerlerine nazaran daha açık renkte, cilalanmış ve kaliteli oldukları anlaşılmaktadır.

B. Gözlenen Mezar Taşı Biçimleri

Eski Gördes mezarlıklarında bulunan bütün Osmanlı Dönemi mezar taşları şahidelidir. Sandukalı ve sembolik lahitli Osmanlı Dönemine ait örnekler bulunmamaktadır. Ancak A-5 ve A-22 no'lu mezar taşlarının önceden küçük düzgün taşlarla etraflarının yükseltildiği, sonra zaman içinde bu taşların çoğunun kırıldığı veya çevreye dağıldığı mezarın çevresindeki izlerden anlaşılmaktadır. Bazı mezar taşlarının (H-44 ve H-54'de olduğu gibi) çevreleri ölünün günümüzdeki yakınları tarafından beton ve briket kullanılıp, elden geçirilerek biraz sembolik lahidi andırır şekilde ele alınmıştır. Bu tür örnekler tamamıyla yükselti veya mezarın etrafını çevirmek gayesiyle yapılmıştır. Yalın ifadeli, süslemesiz, yakın tarihli oldukları ve sembolik lahit olmadıkları için o konuda değerlendirilmemiştir.

Mezarlıklarda karşımıza çıkan mezar taşlarının hepsi dikdörtgen gövdeli ve bunların içinden bir kısmı da dikdörtgen prizmal (B-224, B-225, B-234, B-238, G-8, H:55-57, H-62, H-63) gövdelidir. Prizmal gövdeli olanların hepsi de kavuk veya sarık şeklinde başlıklıdır. Dikdörtgen gövdeli mezar taşları da kendi arasında tepelik biçimine göre ayrılmaktadır. Baş ve ayak taşı da dahil olmak üzere üçgen tepelikli veya alınlıklı mezar taşı yüzyirmiyedi, başlıklı mezar taşı seksenyedi, sivri kemer biçiminde tepelikli mezar taşı yüzdokuz tepelik kısmı dilimli veya üç-beş parça çıkıntılı olup, dilimli formlu diye adlandırılan mezar taşı yirmiüç, yuvarlak kemer biçimli ondokuz, hotoz veya gelin başı gibi süslü tepelikli dört, kaş kemer biçimli altı, ters kavisli kemer biçimli dört örnek mezarlıklarda karşımıza çıkmaktadır.

Dört mezarlıkta bulunan mezar taşları arasından ellidört tanesi ayak taşlıdır. Ancak bunlardan altı tanesi süssüz ve yalın olduğu için değerlendirilmemiştir.

C. Üslup :

Gördes mezar taşlarında yoğun bir şekilde barok ve rokoko üslubunun etkisiyle yapılmış bezemeler göze çarpmaktadır. Bu bezemelerden özellikle bitkisel konulu olanlar dönemin üslubuna uygun biçimde antinatüralist yani tabiatta olduğu gibi değilde, onu daha da güzelleştirerek, sembolize veya idealize ederek, ele alınmışlardır. Bazıları da naturalist diğer bir ifadeyle doğada göründüğü gibi işlenmiştir. Aslında naturalist olarak kabul ettiğimiz bezemelerin çoğunun ele alınışı, doğadaki benzerini tam olarak yansıtmasa da naturalist ifadeye oldukça yakındır. Natüralizmin ana kuralı; sanat doğanın bir kopyası olmalıdır. Bir grup süslemeli mezar taşı da antinatüralist ve naturalist karışık olarak ele alınmıştır. Özellikle akantus motifinin, selvinin, horoz ibiği gibi çiçeklerin verildiği bütün mezar taşlarında antinatüralist hava hissedilmektedir. Nesneli bezemelerde vazo, meyva kasesi, saksı, takı gibi motiflerin işlenişi gerçek özelliklerine yaklaşmasa da, realist etkinin varlığı sezilebilmektedir. Mimari bezemeli mezar taşlarında perspektif çoğunlukla uygulanmamıştır. Uygulanmaya çalışılan örneklerde de derinlik etkisi vurgulanmaya çalışılmış fakat minyatür üslubunu hatırlatan çizgisel, şematik anlayıştan genel olarak uzaklaşılamamıştır. Antinatüralist üslub ile yapılan mezar taşları ikiyüzellisekiz (A-1, A:3-9, A-12, A-14, A:16-18, A:20-23, B-1, B:5-8, B:10-13, B-15, B:17-19, B:21-27, B:29-35, B:37-56, B:58-69, B:71-81, B:83-91, B:93-121, B:123-126, B-128, B:130-134, B:136-137, B:139-146, B:148-152, B-154, B:156-161, B:164-165, B:167-178, B:180-193, B:195-197, B-199, B:201-206, B:208-216, B:221-223, B:231-233, B-235, B-237, G:3-6, H:2-4, H:6-8, H-10, H:12-23, H:25-27, H:29-34, H:38-42, H:44-48, H:50-52, H-54, H-60, SD-2, SD-4), naturalist seksendokuz (A-5, A-9, A-12, A-19, B-23, B:39-41, B:43-44, B:47-49, B-51, B-53, B:64-66, B-69, B:71, B-74-78, B-86, B-90, B:92-93, B-96, B-98, B:102-104, B:106-108, B-112, B-114, B:116-118, B:120-122, B:124-126, B-135, B-138, B-139, B-142, B-145, B-159, B-167, B-176, B-180, B:195-196, B-199, B:203-204, B:210-212, B-215, B:221-222, B-231, B-235, H-2, H-4, H:6-8, H:12-13, H:16-17, H-27, H-34, H:42-43, H:47-48, H-53, H-60, SD-4), bunların içinde mimari bezeme özellikli yüzbir mezar taşı da (A-3, A-4, A-9, A-14, A-21, B-1, B-23, B-27, B:32-33, B-35, B-37, B-39, B-41, B:44-45, B-47, B-50, B:54-56, B-58, B:62-66, B:68-69, B:71-80, B:83-85, B-89, B-91, B-93, B-96, B:97-105, B:107-110, B:112-113, B:115-121, B:123-124, B-126, B:130-131, B:133-134, B-137, B-140, B:153-154, B-163, B-165, B:222-223, B-231, B-237, G-5, H-12, H:15-16, H:18-21, H-23, H:25-27,

H-29, H-32, SD-4) şematik , çizgisel ifadeyle betimlenmiş ve tamamına yakını bitkisel unsurlarla karışık olarak taşa yerleştirilmiştir. Ayrıca, karışık üslubla verilen ve yukarıda da antinatüralist veya naturalist diye belirtilenler arasında ele alınan seksenbir örnektir . Ayak taşlarının çoğunda yer alan servi ve horoz ibiği motifi genellikle çizgisel, ayrıntıya kaçmadan ele alınmıştır.

D. Mezar Taşlarında Görülen Süslemeler

1. Süsleme Konuları :

Mezar taşlarında rastlanılan örnekler bitkisel, geometrik, nesneli ve yazı bezemelidir. Bezeme çeşitlerinin hepsinin bir arada kullanıldığı karışık örnekler olduğu gibi tek konulu örneklerde vardır. İkiyüzyirmiiki mezar taşı bitkisel bezemeli, üçyüzonsekiz tanesi yazı bezemeli, üçyüzyirmiiki tanesi geometrik bezemeli, ikiyüzyirmialtı tanesi nesneli bezemelidir. Nesneli bezemeler içinde yüzonbir örnek mimari bezemelidir. Mimari bezemeli kompozisyonlar içinde doksaniki tanesi cami, kırkdokuz tanesi türbe, altmışüç tanesi de ev tasvirlidir. Dokuz tanesi de yalnızca alemle veya minareyle, yani caminin bir ünitesiyle camiyi simgeleyecek bir anlayışla verilmiştir. Ondokuz tane de yalnızca geometrik şekiller içeren ve sembolik mahiyette olduğunu düşünülen taşçı işaretli mezar taşları bulunmaktadır (B:217-220, B:226-230, B-236, G:9-14, H-58, H-59, H-61).

Mezar taşları kronolojik olarak dizilmiştir. Alfabetik olarak ele alınan mezarlıklarda ve depo önünde yer alan, tarihi bilinen bütün örnekler en erkenden en geç tarihe doğru sıralanışları aşağıdaki şekilde verilmiştir. Böylece Gördes'te bulunan süslemeli mezar taşlarının gelişimini yüzyıllar içinde veya çeşitli zaman dilimleri arasında takip edebilmek mümkün olabilecektir.

Ağalar Mezarlığı : A-1 (1795); A-2 (1813) -A-18 (1885); A-19 (1900)-A-21 (1904).

Büyük Mezarlık : B-1 (1709)-B-60 (1799); B-61 (1800)-B-196 (1899); B-197 (1900)-B-216 (1917).

Garipler Mezarlığı : G-1 (1741)-G-2 (1799); G-3 (1821)-G-7 (1871).

Hüseyni Baba Mezarlığı : H-1 (1755)-H-13 (1798); H-14 (1800)-H-45 (1897); H-46 (1902)-H-54 (1923).

Soğuk Hava Deposu : SD-1 (1782)-SD-2 (1784); SD-3 (1821)-SD-5 (1881).

2. Süslemede Seçilen Motifler :

Gördes mezarlıklarında bulunan mezar taşlarında bitkisel, geometrik, nesneli ve yazılı bezemelerin oluşturduğu biçimler süsleme konusunu oluşturmaktadır.

2.1. Bitkisel Bezemeler

Gördes mezar taşlarında yer alan bitkisel bezemeler akantus, armut, asma, ayçiçeği, boru, çan, erik, fulya, gül, haşhaş, horoz ibiği, incir, kalla, karanfil, kasımpatı, kır çiçeği, kıvrık dal, küpe, lale manolya, mimoza, mine, nergis, orkide, palmet, palmiye, rozet, rumi, servi, sümbül, üzüm, yaprak, yıldız ve zambak motifleridir. Bunlar baş taşlarında tepelikte, alınlıkta, kitabeyi çeviren kuşağın üstünde yer alan köşeliklerde, ayak taşlarında tek veya karışık olarak yer almaktadır. Bitkisel bezemelerde göze çarpan motifler alfabetik olarak, özelliklerine göre aşağıdaki şekilde verilmiştir.

2.1.1. **Akantus**: Akantus yabani enginar yaprağıdır. Hitit Sanatında, Yunan, Roma ve Anadolu Selçuklu Sanatında sütun başlıklarında kullanılan Selçukluların akantusu da Bizans'ınki gibi antik formdan uzaklaşan, şematik bir donukluk, uzama gösterir. Çifte Minareli (Sivas), Sahibiye (Kayseri) , Buruciye, (Sivas), Aksaray Sultan Hanı ve Eğridir'deki Taş Medrese başlık akantusları başlık yüzlerini sararlar. Ancak her zaman böyle stilize değildirler (Öğel, 1987:79).

Osmanlı Döneminde akantus motifi batılılaşmayla birlikte gerek mimari plastikte, gerek duvar resimlerinde ve gerekse mezar taşlarında, barok ve rokoko döneminin antinatüralist yani stilize edilmiş ve türlü biçimlere girmiş olarak ortaya çıkmaktadır. Gördes'te stilize edilmiş akantus yaprakları mezar taşlarını bir kemer gibi alınlığı çeviren bir kuşak şeklinde, kitabenin üstünde, üçgen alınlıkta, gövdenin köşeliklerinde, taşın tepeliğinde C ve S kıvrımları oluşturacak biçimde , taşın tepeliğini veya alınlığını bir hotoz ve gelin başı gibi kaplayacak biçimde alttan üste doğru yayılması şeklinde yer almaktadır.

Gördes mezarlıklarında kataloga dahil edilen örneklerin yarısında akantus yaprağı süsleme öğesi göze çarpmaktadır. Baş ve ayak mezar taşlarında yer alan akantus yüzaltmışdört mezar taşında ele alınmıştır .Bazı mezar taşlarında akantusun aynı anda alınlıkta, başlık şeklinde veya köşelerde yer aldığı gözlenmiştir. Mezar taşların alınlığında mimari ve çeşitli bitkisel unsurlarla birlikte yirmiüç tane (A-3, B-11, B-18, B:21-23, B-26, B-30, B-31, B-34, B:54-56, B-80, B-94, B-99, B-116, B-121, B-221, H-17, H-18, H-60, SD-4), tepelikte demet olarak ,başka çiçek ve yapraklarla (A:5-9, A-12, A:16-18, B-7, B-10, B-13, B-15, B-24, B-25, B-27, B-29, B-39, B-40, B-42, B-46, B:49-53, B-59, B-61, B-62, B-65, B-66, B-74, B-75, B-77, B-86, B-90, B-93, B:107-109, B-112, B-116, B-117, B-121, B-125, B-139, B:141-143, B:145-147, B:149-152, B-156, B-157, B-159, B-160, B-164, B:167-173, B-177, B-178, B:181-185, B:188-192, B-195, B-199, B-201, B-205, B-206, B-209, B-212, B-215, B-231, B-233, G-6, H-6, H-8, H-13, H-16, H-20, H-25, H-26, H-34, H-38, H-41, H-45, H-46, H-48, H-54, SD-2), kitabenin üstündeki köşelerde altmışiki tane (A-9, B-12, B-33, B-37, B-38, B-44, B-45, B-47, B-49, B-51, B-55, B-56, B:63-66, B-69, B-71, B-72, B:74-78, B:84-86, B:90-93, B-104, B-107, B-108, B-113, B:115-118, B-120, B-121, B:124-126, B-130, B-131, B-134, B-137, B-222, B-231, B-237, H-6, H-8, H-12, H:16-18, H-20, H-21, H-25, H-26, H-32, H-60), sütunce başlığı şeklinde yirmibir tane (A-3, A-9, B-40, B-41, B-44, B-47, B-49, B-51, B-65, B-71, B-77, B-125, B-132, B-221, B-231, H-6, H-16, H-25, H-26, H-60, SD-4), başlıkta (H-3), kitabenin üstünde (H-22) bulunmaktadır.

Alaşehir Kesik Minare Camisi (Fot.415), Akhisar Ulu Camisi (Fot.416), Manisa Nişancıpaşa Camisi (Fatıma bin Resuli Mutlak'ın, Fot.417), Menemen Mahkeme Camisi (Fot.418, Fot.419) Hazirelerinde bir saksıdan demet şeklinde çıkan akantuslar göze çarpmaktadır. Bunlar üste ve yanlara doğru kıvrılmaktadır. Akantusların oluşturduğu benzer bezemeler Gördes'te yukarıda sayılan mezar taşlarında da görülmektedir.

2.1.2. <u>Armut</u> : Armut motifi onbir örnekte bulunmaktadır. Mezar taşlarının üçgen alınlığında mimari kompozisyon içinde (B-23), ya meyve kasesinde (B-103, B-221, H-8) veya bereket boynuzu şeklindeki vazonun içinde (A-9, B-64, B-107, B-108, B-112) stilize edilmiş akantus yaprağı üzerinde (B-86, B-90) tasvir edilmiştir.

İzmir Şeyh Sinan Cami Haziresinde, 1808 tarihli Şerife Aişe'nin mezar taşında (Tunçel, 1989:48-49), İstanbul Eyüp'de S. Abdülkadir Cami Haziresinde, 1768 tarihli Fatıma Hanımın şahidesinde (Çoruhlu, 1998:110) gerçekçi biçimde armut motifleri yer almaktadır.

2.1.3. **Asma :** Sarmaşık ince dalı olan bir bitkidir. Yaprakları yarım sarmal ve dişli şekilde ve üç, beş parçalıdır (Tırman, 1987:27). Çiçekleri salkımdır. Asma yaprağı ve dalı bir cennet bitkisi olduğunun düşünülmesi sebebiyle insanlar tarafından da çok sevilen bir motif olmuştur.

Asma dalı ve yaprağı şahideli bir örnekte görülmektedir (B-196). Bu motif Gördes'te pek tutulmamış, o yüzden yalnızca bir mezar ayak taşında karşımıza çıkmaktadır. Kompozisyonda servi ağacına C ve S kıvrımı yaparak dolanan asma dalı ve yaprakları biçiminde ele alınmıştır. Balıkesir Şeyh Lütfullah Cami Haziresinde XIX. yy. olduğu düşünülen şahide de (Ülker, 1999: 236), Balıkesir Zagnos Paşa Cami Haziresindeki mezar taşında (Tüfekçioğlu, 2002:769) asma dalı göze çarpmaktadır.

2.1.4. **Ayçiçeği :** Sarı çiçekli , otsu bir bitki olup, süs bitkisinin yanında yağından ve çekirdeğinden faydalanmak için yetiştirilir (Tırman, 1987:39). Üç örnekte yer almaktadır. (B-75, B-159, B-196). İlk örnekte üçgen alınlıkta mimari kompozisyon içinde, ikinci örnekte baş taşının tepeliğinde akantusla birlikte, diğer örneğin ayak taşında servinin iki yanında yer alan horoz ibiğiyle birlikte verilmiştir. Ayçiçeği motifine bölgede ulaşılabilinen örnekler içerisinde rastlanılmamıştır.

2.1.5. **Boru çiçeği** 1 örnekte (B-210) yer almaktadır. Uzun saplı, ağız kenarı biraz geniş ve çukurumsu olan bir bitkidir.Ayak taşında bir ağaç veya dal üzerinde zambakla birlikte sıralı bir şekilde işlenmiştir. Soma Darkale Mezarlığında 1912 tarihli bir mezar taşında bukle yapılarak bir demet haline getirilmiş boru ve kalla çiçekleri ile bir arada ele alınmıştır. Boru çiçekleri tepeliğin iki yanından aşağıya doğru kıvrılmaktadır (Fot.421).

2.1.6. **Can çiçeği**: Daha çok dağlık yerlerde yetişen bir bitkidir. Çiçeklerin taç kısmı çan şeklini andırır. İlkbahar ve yaz aylarıa küçük beyaz veya açık mavi renklerde de

çiçek açan ve daha çok süs bitkisi olarak yetiştirilir (Tırman, 1987:60). Bir örnekte (B-181) taşın tepeliğinde akantusla birlikte tasvir edilmiştir.

İstanbul Eyüpsultan Hz.Halid Türbesi Haziresinde yer alan mezar taşında çan çiçeği motifi diğer bitkisel unsurlarla birlikte yer almaktadır (Çetintaş, 2000:376).

2.1.7. **Erik:** Ana yurdu Kafkasya olan ve Türkiye'nin her yerinde yetişen beyaz çiçekli, meyvesi değişik renklerde sert ve sulu olan sert çekirdekli bir meyvedir(Tırman, 1987:107). Erik dört örnekte göze çarpmaktadır. Tepelik kısmında bereket boynuzu şeklindeki vazonun (A-9) veya meyve kasesinin içinde (H-8) ya da kase gibi verilmiş olan akantusun üzerinde (B-86, B-90) ele alınmıştır.

İstanbul Eyüpsultan'da Nakkaş Hasan Paşa Türbesinin sağındaki hazirede bulunan ,1767 tarihli Rikkad Hatunun mezar taşında kase içinde erikler görülmektedir (Çoruhlu, 1998:107).

2.1.8. **Fulya**: Beyaz çiçekli, hoş kokulu, çiçekleri bir sap üzerinde şemsiyeyi andırır şekildedir (Tırman, 1987:169). Bir örnekte (B-13) taşın alınlığında akantusla birlikte yer almaktadır. Bu motife yakın bölgelerdeki ulaşılabilinen mezar taşlarında rastlanılmadığı gözlenmiştir.

2.1.9. **Gül**: Dik, yatık gövdeli, dikenli, çiçekleri kokulu ve çiçekleri çeşitli renklerde olan, hoş kokulu kıymetli bir süs bitkisidir (Tırman, 1987:107,109). Hayat ağacı motiflerinden biri olduğu söylenen ve "Hititlerde Kargamış Ana Tanrıçası Kubaba'nın baş süslemesinde görülen gül, Malatya Sulumeli heykelinde gül bezekli bir saç bağı şekline dönüşmüştür. Urartu dönemi düğmeler üzerinde de gül örgesine rastlamaktayız. Antik dönemde Venüs'ün çiçeği gül'dür" (Elitez, 1996:53). Müslüman toplumlar da ki inanışa göre gül'ün Hz. Muhammed'in kestiği tırnağından veya terinden çıkarak, hayat bulduğu inananlarca ifade edilmektedir.

Osmanlı sanatının neredeyse her alanında kullanılan gül çeşmelerde yoğun olarak ortaya çıkmaktadır. İstanbul Kaptan Hüseyin Paşa Çeşmesinde (Barışta, 1991:19-23), Topçubaşı İsmail Ağa Çeşmesinde (Barışta, 1991:47), İstanbul Kabataş

Hekimoğlu Ali Paşa Meydan Çeşmesinde (Barışta, 1993: 42-44) gülün yer aldığı bezemeler ilgi çekmektedir.

Şahideli altmışdokuz örnekte gül (A-1, A-5, A-9, A-12, B-8, B-34, B-40, B-41, B-43, B-44, B:47-49, B-51, B-53, B-55, B-56, B-64, B-66, B-67, B-69, B-71, B-74, B-77, B-86, B-92, B-94, B-96, B-98, B:102-104, B:106-108, B-114, B:116-118, B:120-122, B-125, B-129, B-132, B-135, B-138, B-142, B-146, B-168, B-172, B-173, B-180, B-195, B-205, B-212, B-215, B-221, B-222, B-231, H-4, H-8, H-17, H-27, H-31, H-43, H-53, H-60, SD-2, SD-4) ele alınmıştır. Gül motifi taşın başlığında (A-1, B-67, B-87, B-92, B-106, B-114, B-122, B-135, B-138, H-31, H-43, H-53), vazoda (A-5, B-40,B-103, B-132, B-142, B-172, B-205, B-221), bereket boynuzu şeklindeki diğer çeşit vazolarda (A-9, B-49, B-104, B-107, B-108, B-117, B-118, B-180, SD-4) veya meyve kasesinde (H-60), tepelikte akantusla birlikte , mimari kompozisyonlarda (B-41, B-44, B-47, B-55, B-56, B:64-66, B-71, B-74, B-77, B-86, B-96, B-98, B:102-104, B-106, B-108, B:116-118, B-120, B-121, B-222, B-231, H-27) , gül demeti halinde, kurdela görevi gören bir nesneye bağlı şekilde, (B-215) işlenmiştir.

2.1.10. Haşhaş : Uzun sapının üzerinde tek veya iri bir çiçek açan, çiçekleri pembe, meyvası kapsül şeklindedir (Tırman, 1987:100). Orta Asya'dan Anadolu'ya Türkler tarafından getirilen haşhaş motifi ebedi uykuyu simgeleyip, insan ruhunun göğe yükselmesini, sonsuzluğa ulaşmasını ifade edilmiş olabileceği belirtilmektedir (Karamağaralı, 1971:97; Karamağaralı, 1992:3; Karamağaralı, 1999:38). Mezarlıklarda haşhaş motifi dört örnekte bulunmaktadır. Gördes'te haşhaşın yer aldığı örneklerin ikisi ayak taşında kıvrılan dalın üzerinde serviyle birlikte (B-108, H-47), diğer iki örnekte baş taşının tepelik kısmında, vazo haline gelmiş yaprak ve dallarla (H-41) veya alınlıkta tek başına (H-42) tasvir edilmiştir.

2.1.11. Horoz ibiği : Yelpaze şeklini andıran bu çiçek Gördes mezarlıklarında yirmibeş örnekte ele alınmıştır. Üçgen alınlıkta mimari ve bitkisel kompozisyon içinde (B-62, B-79, B-100, H-18), kitabenin üstündeki köşelerde (B-235), çoğunlukla da, ayak taşlarında servinin iki yanında duran, çıkan dal üzerinde göze çarpmaktadır (A-5, A-7, A-8, A-22, B-7, B-26, B-93, B-95, B-125, B-130, B-136, B-137, B-165, B-186, B-195, B-215, B-232, B-233, H-29, H-33). Manisa Zeytinliova'daki eski mezarlıkta yer alan Hadice Molla'nın 1823 tarihli ve Menemen Ulu Camisi Haziresinde yer alan

tarihsiz ancak 1808-1813 tarihleri arasına tarihlenen mezar taşlarının (Tunçel, 1989:101-102;202-203) alınlıklarında aynı Gördes'teki gibi mimari kompozisyon içinde verilmiştir.

2.1.12. **İncir** : Ağacı kudret, hayat, ölümsüzlük ve yüksek bilginin de simgesi olduğu gibi, meyvesinin içinin tohumla dolu olduğu için kutsal kabul edildiği, ve eski Mısır'da incir şeklinde muskalar başlıca nazarlık şekilleri arasında yer aldığı ifade edilmektedir (Oğuz, 1983:45). Göynük'te III/82 Env.No.lu mezar taşında incir işlenmiştir (Barışta 2002b:119).

Dört örnekte görülen incir motifi, mezar taşın tepeliğinde yer alıp, ya meyve kasesinin içinde (B-221, H-8), ya bereket boynuzu şeklindeki vazonun içerisinde (B-64) veya akantusun üzerinde (H-17) diğer bitkisel unsurlarla birlikte tasvir edilmiştir.

2.1.13. **Kalla :** Güney Afrika kökenli, boru biçiminde beyaz ya da sarı renkte olabilen, geniş damarlı, büyük yeşil yapraklara sahip bir süs çiçeğidir (Tırman, 1987:216). Kalla onbir örnekte, mezar taşın tepeliğinde başka çiçeklerle (A-12, B-199, B-203, B-204, B-211, H-47, H-48), buket haline getirilmiş vaziyette (A-19), kitabeyi çeviren kuşak içerisinde (A-12), ayak taşlarında (B-173, B-176, B-190) servi ve başka bitkisel unsurlarla birlikte ele alınmıştır. İzmir Pınarbaşı Mezarlığında (Ülker, 1985: 12-13, res.13-14) Katırcı Ali Ağa'nın kerimesinin 1906 tarihli mezar taşında (Fot.423), İzmir Yağhanelerdeki bulunan Bektaşi mezar taşlarından Belgradlı Süleyman Sami Efendi'nin kızı Adile Hanım'ın 1908 tarihli mezar taşında ve Bursa'nın köyünden abidin Salih'in eşi Sabire'nin 1910 tarihli mezar taşında (Ülker, 1987:18, 21, res.20, 26), Soma Darkale mezarlığında Hacı Ali Ağa'nın zevcesi Aişe'nin 1909 tarihli mezar taşında (Fot.422), Kırkağaç mezarlığından 1907 tarihli bir şahide de (Fot.424), Menemen Mahkeme Cami haziresinde Hüseyin Efendi'nin zevcesi Atiye Hanım'ın 1916 tarihli mezar taşında (Fot.425) kitabenin üstünde tepelikte çiçek ve yapraklarla birlikte kalla çiçekleri yer almakta ve kallalar dalların üzerinden iki yöne doğru kıvrılmaktadır.

2.1.14. **Karanfil** : İki çeneklilerin karanfilgiller familyasından olup, yaprakları ensiz, karşılıklı, sivri, ince saplı, güzel kokuya sahip bir bitkidir (Tırman, 1987:140). Selçuklu ve Osmanlı dönemi sanat eserlerinde çokça kullanılmıştır. XVI. Asırdan itibaren

çinilerde, taş işçiliğinde, kumaşlarda, el işlerinde (Ünver, 1967:5-12) karşımıza çıkmaktadır. Eyüp'de Caferpaşa Türbesinde Cafer Bey'in oğlu İsfandiyar Bey'in XVII. yy. a ait olduğu düşünülen mezar taşında karşımıza çıkmaktadır (Barışta, 2000a:263).Gördes mezarlıklarında karanfil iki örnekte olup (B-48, H-13), çok dilimli tepelikli olan mezar taşlarının tepeliğinin alt iki yan köşesinde veya taşın merkezinde bir daire içinde işlenmiştir.

2.1.15. **Kasımpatı** : Sonbahar ve kış mevsiminde çiçek açan, çiçekleri iri, katmerli, türlü renkte, yaprakları yeşil bir süs bitkisidir (Tırman, 1987:39). Mezarlıklarda üç örnekte yer almaktadır . Baş taşının üçgen alınlığında bulunan mimari kompozisyon içinde (B-93) veya ayak taşında serviden çıkan dal üzerinde (B-173) veya taşın sivri tepeliğinde (B-196) tasvir edildiği anlaşılmaktadır.

2.1.16. **Kır çiçeği** : Doksanaltı örnekte bulunmaktadır (A-4, B-1, B-15, B-18, B-19, B-21, B-23, B-25, B-30, B-31, B-32, B-35, B-47, B-48, B:50-56, B-58, B-62, B-64, B-65, B-68, B-69, B:71-73, B-75, B:77-79, B-83, B-87, B-89, B-94, B:96-103, B-105, B-107, B:109-111, B-113, B-117, B-119, B-123, B-124, B-126, B-128, B-132, B-133, B-136, B-137, B-140, B-142, B-147, B-154, B-157, B-158, B-161, B-167, B-169, B-173, B-177, B-180, B-196, B-202, B-206, B-211, B-213, B:221-223, B-233, B-237, G-5, H-3, H-7, H-8, H-20, H-23, H-26, H-27, H-29, H-32, H-41, SD-4). Stilize edilmiş ve yöresel olduğu düşünülen bu çiçekler baş taşlarının tepeliğinde, üçgen alınlığında, kitabenin üstündeki köşeliklerde veya ayak taşında, mimari bezemeler içinde, servi ve diğer bitkisel unsurlarla birlikte tasvir edilmiştir.

2.1.17. **Kıvrık dal** : Otuz örnekte göze çarpmaktadır . Baş taşlarında tepelikte başka çiçeklerle (B-37, B-61, B-132, B-133, B-140, B-145, B-147, B-148, B-167, B-175, B-176, B-190, G-6, H-30, H-40, H-44, H-48)., kitabeyi üç yönden çeviren kuşak içinde (A-12, B-216) başlıklı olan örneklerde (B-197, B-202) veya ayak taşlarında (A-1, B-107, B-157, B-187, B-189, B-205, B-215, H-47, H-50) serviyle birlikte kompozisyona katılmıştır. Amasya'da 14-15. yy. döneminden dört sandukanın alt kısmında, sanduka uzunluğunca devam eden yapraklı kıvrık dal bezemesi göze çarpmakta, dalgalı bir eğri halindeki kıvrık daldan ayrılan kıvrımların üzerinde iri ve üç-dört dilimli yaprak motifleri bulunmaktadır (Aydoğdu, 1997:243). İstanbul Hekimoğlu Ali Paşa Camisinin

taştan mimberinde kıvrık dal ve yapraklardan oluşan bir bordürün mimberin yüzeyini kuşattığı görülmektedir (Barışta, 2003:138).

2.1.18. **Küpe** : Otsu ve kırmızı, mor, pembe, beyaz renkte olan, küpe gibi sarkık çiçeklerinden dolayı küpe diye adlandırılmaktadır (Tırman, 1987:149). İstanbul Eyüp'de Cafer Paşa Türbesinde Env.No. 32 ve 34 olan, XVI. Yy. a ait oldukları düşünülen sembolik lahit parçasında küpe çiçeği betimlenmiştir (Barışta, 2000a:273, 275).

Onaltı örnekte ele alınmıştır. Mezarlıktaki örneklerde tepelikte, üçgen alınlıkta (B-29, B-132, B:174-176, B-184, B-185, B-193, B-195, B-212, H-6, H-30, H-50), vazo içerisinde (H-34) başka bitkisel ve mimari unsurlarla (B-154, H-12) birlikte yer almıştır. Örneklerin bir kısmı oldukça stilize edildiğinden, tanımı güçleşmektedir.

2.1.19. **Lale** : Çiçekleri çanı andırır biçimde, türlü renklerde, alacalı, yaprakları uzun ve mızraksı olabilen değerli bir çiçektir (Tırman, 1987:223).Gül gibi sevilen bir motif olan lale Türk sanatının neredeyse bütün alanlarında beğenilerek, ele alınmıştır. Minyatürde, mimaride, kalem işlerinde, cam işlerinde, ebruda, maden eserlerde ve özellikle taş işçiliğinde çokça beğeni görmüştür. "Lalenin soğandan tek bir çiçek oluşu ile Vahdet-i Vücud'un simgesi, uzun dik şekli ile elif harfine benzeyişiyle Allah sözcüğünün ilk harfi oluşu gibi" (Ersoy, 2002:95) mezar taşlarında kullanılmasının İslam inancıyla ilgili olduğu düşünülebilir.

Mezar taşlarında da rağbet edilen lale, Gördes'te otuz örnekte işlenmiştir. Baş taşının başlığında (B-144) tepeliğinde veya üçgen alınlığında (A-9, B-7, B-15, B-29, B-30, B-44, B-48, B-103, B-120, B-167, B-173, B-177, B-199, B-222, H-4, H-7, H-12, H-27). yer alan lale, mimari veya bitkisel ağırlıklı kompozisyonda, vazoda veya vazonun iki yanında (B-39, B-53, B-65, B-142, H-60), bereket boynuzu şeklindeki vazo üzerinde (B-49, B-104, B-117, kase içinde, ayak taşında serviyle birlikte, (B-180, H-47, H-50) stilize edilerek veya doğadaki gibi verilmeye çalışılmıştır. Lale motifi Edirne'de yeniçeri mezar taşlarının (Özer, 1995:52, res.2) başlık kısımlarında karşımıza çıkmaktadır. Gördes'te sadece bir mezar taşının başlığında stilize edilmiş olarak ortaya çıkmaktadır (B-144).

2.1.20. **Manolya** : Çiçekleri büyük olan, tek sapta tek çiçeğe sahip, beyaz veya eflatun renkli süs bitkisi olarak da faydalanılan bir çiçektir (Tırman, 1987:154). İki örnekte göze çarpmaktadır (B-107, B-223). İki örnekte de taşın üçgen alınlığında mimari veya bitkisel unsurlarla bir arada verilmiştir.

2.1.21. **Mimoza** : Çiçekleri sarı, beyaz veya menekşe renginde, yaprakları akasyaya benzeyen süs çiçeğidir (Tırman, 1987:30). Göynük'te I/4 no.lu şahide de mimoza tasvir edilmiştir (Barışta, 2002b:119).

Dört örnekte işlenmiştir. Baş taşının tepeliğinde bukle haline getirilmiş başka bir çiçekle (A-19) veya ayak taşında serviyle birlikte (B-176, B-196, B-233) bezendiği dikkat çekmektedir.

2.1.22. **Mine :** Odunsu veya otsu bir çok türü olan çiçek, başak durumunda genellikle eflatun, mavi bazen de alaca olur, yaprakları oyuk, sapı köşelidir (Tırman, 1987:160). Bir örnekte tasvir edilmiş olup (B-12), kitabenin üst iki yan köşesinin içine yerleştirilmiştir. Bu motife yakın bölgelerdeki ulaşılabilinen mezar taşlarında rastlanılmadığı gözlenmiştir.

2.1.23. **Nergis** : Beyaz veya sarı renklerde olabilen, lale gibi soğanla üretilen, kapsülü andırır meyvesi olan, çiçekleri açılmadan önce şemsiye gibi olan bir süs bitkisidir (Tırman, 1987:169). Göynük'te Akşemsettin Türbesi Haziresinde III/40 Env.no.lu Emine Hatun'un mezar taşında nergis bulunmaktadır (Barışta , 2002a:128)

Altı örnekte yer almaktadır . Baş taşının tepeliğinde (B-41, B-154, B-167), vazoda (H-34), bereket boynuzu şeklindeki vazoda (B-108) ayak taşında ise, servi ve diğer bitkisel unsurlarla (B-180) beraber ele alınmıştır.

2.1.24. **Orkide** : Değerli bir süs bitkisi olan orkide Tire Müzesinde bulunan, XVIII. yy.a ait olduğu düşünülen iki mermer parça üzerinde göze çarpmaktadır (Ülker, 1986:24, res.22-23). Gördes'te yedi örnekte bulunmaktadır . Taşın tepeliğinde (B-40, B-124 B-196), üçgen alınlığında tek başına (H-47 veya vazo haline getirilmiş akantusun üzerinde (B-51), kasede (B-34, B-221) çeşitli bitkisel unsurlarla bir arada kullanılmıştır.

2.1.25. **Palmet**: En eski uygarlıklardan itibaren görülmeye başlanmış olan palmet , uzunca simetrik bir yaprağın stilize edilmiş süsleme biçimidir. Mezopotamya'da, Mısır'da kullanılımı olmasının yanında, Selçuklu ve Osmanlı dönemi eserlerinde çokça görülmektedir. Selçuklu bitkisel süslemelerinde ana motif üç dilimli palmet yapraklarıdır. Bazen de sadece yarım palmet işlendiği görülmektedir (Öney, 1992:11). Niğde Darizzikir Mescidi mihrabındaki geniş bordürde ve Niğde Şahin Ali Mescidinin mukarnaslı kavsarasında kabartma tekniğinde palmet motifleri ele alınmıştır (Çal, 2000b:117-118). İstanbul Kabataş Hekimoğlu Ali Paşa Çeşmesinin ayna taşında (Barışta, 1993:35), Ortaköy Damat İbrahim Paşa Çeşmesinde (Barışta, 1992:17), Hacı Mehmet Ağa Çeşmesinde (Barışta, 1992:28, 36), I.Mahmut Çeşmesinde (Barışta, 1992:47) rastlanılmaktadır. Tire Müzesinde (Ülker, 1986: 16, res.12), İzmir Ali Ağa Camisi Haziresinde (Ülker, 1989:22-23, res.5) , İzmir Hacı Mahmud Camisi Haziresinde (Ülker, 1988:16, res.4), palmet motifi, rumiyle birlikte taşın alınlığında yer almıştır.

Palmet sekiz örnekte ele alınmıştır. Baş taşının üçgen alınlığında rumilerle (B-5, B-6, B-12, H-51), tepelikte bir vazo kaidesi olarak (A-18), ayak taşında ters palmet şeklinde (B-108, H-47, H-50) servilerle birlikte tasvir edilmiştir.

2.1.26. **Palmiye** : Onüç örnekte işlenmiştir (A-9, A-23, B-23, B-33, B-44, B-58, B-75, B-78, B-83, B-101, B-107, B-120, B-130). Baş taşlarının tepeliklerinde, üçgen alınlıklarında bitkisel ve mimari kompozisyonla beraber yer almıştır. Genelde şemsiye veya mantarı andırır şekilde taşın yüzeyinde verilmiştir. Aynı tür bezeme Manisa Müzesi'nde bulunan Rabia Kadın'ın 1795 tarihli şahidesinde ve Zeytinliova Mezarlığından Şerife Vahide'nin 1795 tarihli şahidesinde (Tunçel, 1989:25-29) taşın alınlığında mimari kompozisyon ve diğer bitkisel unsurlarla birlikte palmiye motifi ele alınmıştır. Manisa Hüsrev Ağa Camisi Haziresinde de benzer bir örnek yer almaktadır. Bu mezar taşı 1890 tarihli Sali Ağa kerimesi Satı'nın mezar taşıdır (Fot.420). Bu tasvir de aynı Gördes'teki gibi motif şişkin ve geniş gövdeli olup, yüzeyi baklava dilimleriyle taralı, üst kısmından çıkan stilize yapraklar C ve S kıvrımı yapmakta, yaprakların aralarından birer küpe çiçeği çıkmaktadır. A-23'teki tasvirde yalnızca stilize yapraklar vardır. Burada yapraklar C ve S kıvrımı ile hareketlendirilmemiştir.

2.1.27. **Rozet** : Beyaz ,eflatun veya mor renkli, otsu, yaprakları karşılıklı ikişer olan bir süs çiçeğidir (Tırman 1987:219). İzmir Pınarbaşı mezarlıklarında yer alan müezzin Sabri Efendi'nin kızı Hüsniye Hanımın 1912 tarihli şahide de ve aynı yerde yazısız lahitli mezar taşında rozet çiçeği dikkat çekmektedir (Ülker, 1985:12,13).

Ondört örnekte yer almaktadır (B-189, B-235, H-8,). Baş taşının tepeliğinde (B-189), başlıkta (B-213), vazoda (B-137, B-210, H-40), tepeliği dilimli olan taşların ortasında yer alan madalyona benzer dairenin içinde (B-24, B-25, B-29, H-235, H-4) ve alt iki yan diliminde (B-10) , kitabenin üst iki yan köşesinde (B-6) ve ayak taşında (B-216) stilize edilmiş bir biçimde işlenmiştir.

2.1.28. **Rumi**: Üsluplaştırılmış yaprak biçiminde süsleme öğesi olan rumi Türklerin Orta Asya'da eski devirlerden beri bezemelerde kullandığı bu süsleme türü gerek mimari gerek el sanatlarında en çok beğenilen bir motif olmuştur (Gündoğdu 1993:204). Rumi motifte önceleri hayvansal unsurlar ağır basarken, İslamiyetle birlikte hayvansal unsurlar gitmiş, bitkisel bir hal almıştır (Çetindağ 2002:175). Selçuklular ve sonra Osmanlılar zamanında yoğun olarak kullanılmıştır.

Rumi şahideli dört örnekte bulunmaktadır (B-5, B-6, B-12, H-51). Mezar taşın üçgen alınlığında palmetle birlikte yer alarak taşın yüzeyinde karmaşık, gözü oyalayıcı bir kompozisyon oluşturmuştur. Demet Karaçağ'ın XIV-XV.yy. Bursa mezar taşları konulu araştırmasında, rumi ve palmetlerden meydana gelmiş süslemelerin Bursa (XIV-XV.yy) mezar taşlarında yoğunlukta olduğunu ve dış hatlarıyla kıvrım ve yaprakları konturlanmış basit rumi kompozisyonlar diye söylenen bezemelerin, genelde şahidelerin alınlıklarında göze çarpmakta olduğundan bahsederek, " dal ve yaprak damarları ince şekilde işlenip çeşitli dilimler meydana getirilmiş ve artık klasik rumi niteliğinde kompozisyonlarında sayıları fazladır. Şahidelerin alınlıkları dışında kenar silmeleri ve bordürlerinin rumi ve palmet motiflerinden oluştuğu görülür" (Karaçağ, 1994:172;) şeklinde rumilerle ilgili genel ifadede bulunmaktadır.

2.1.29. **Servi** : Dalları dik çıkan servi ağacı alt dallarını diğer ağaçlardan geç kaybetmektedir. Oldukça uzun ömürlü bir ağaç olup, yaz kış yeşil duran bir özelliği vardır. Servi Osmanlı sanatının neredeyse her kolunda sevilmiş ve servili eşsiz eserler vermiştir. Türk sanatında minyatürde, tezhipte, kitap kapları şemselerinde,

kağıt oyma süslerde, servi şekilli yazılarda, maden eşyada, nakış ve resimde, seramikte, taş işçilikte (özellikle mimaride, çeşmelerde (Barışta, 1991; Barışta, 1992; Barışta, 1993; Barışta, 1995), mezar taşlarında, çeşitli anıtlarda), tahta işçilikte, cam işçilikte, halı-kilim-seccadelerde, kumaşlarda ve el işlerinde her zaman karşımıza hayat ağacının ve ölümsüzlüğün simgesi servili örnekler çıkmaktadır (Çulpan, 1961:101-138). Gördes mezarlıklarında mimari kompozisyon içinde yer alıp, bütünlük katan serviler hariç bazı baş taşlarının arkasında ve ayak taşlarında yer alan serviler tek olarak tasvir edilmiştir. Ancak servilerin uçları bazıları sağa, bazıları sola, çok azı da dikey vaziyette taşlarda ele alınmıştır. Serviler şekil itibarıyla düz ve sade olabildikleri gibi, genelde iki yanında horoz ibiği çiçeği, kıvrık asma dalı ve yıldız-hilal motifleriyle beraber mezarlıklarda yüzyirmi örnekte servi motifi tasvir edilmiştir (A-1, A:3-5, A:7-9, A-14, A-18, A-21, A-22, B-1, B-23, B-27, B-28, B-32, B-33, B:35-39, B-41, B-44, B-45, B-47, B-54, B-58, B-60, B-63, B-64, B-68, B-69, B-71, B-72, B-74, B:76-78, B-81, B:83-85, B-87, B-88, B-93, B-95, B-97, B-100, B-102, B-103, B:106-109, B:113-121, B:123-126, B-128, B:130-134, B-136, B-137, B-140, B-147, B-154, B-157, B-165, B-172, B-176, B-186, B-187, B-190, B-191, B:195-197, B-204, B-205, B-211, B-215, B:231-233, B-237, G-3, G-4, G-6, H-10, H-12, H:14-16, H:18-22, H-27, H-29, H-32, H-33, H-39, H-42, H-47, H-50, H-52). Baş taşlarının üçgen alınlığında mimari kompozisyon içinde, ayak taşlarında veya başlıklarda işlenmiştir. Ayak taşlarında tek bir servi ele alınırken, baş taşlarındaki mimari tasvirlerde bir çok servi mekanın havasını genişletmek ve doğayı hatırlatmak amacıyla kompozisyon içinde işlenmiştir.

İncelenen servilerin uçlarının üç tanesi sola yatık (B-195, G-6, H-39), onüç tanesi dikey (A-1, A-21, B-88, B-95, B-173, B-196, B-197, B-205, G-4, H-14, H-22, H-50, H-52), 35 örnekte sağa yatık (A-3, A-5, A-7, A-8, A-14, A-18, A-22, B-39, B-93, B-106, B-107, B-108, B-114, B-125, B-132, B-136, B-137, B-147, B-157, B-165, B-172, B-176, B-186, B-187, B-190, B-191, B-204, B-212, B-215, B-232, B-233, H-29, H-33, H-42, H-47). Uçları sağa yatık servilerden beş tanesi baş taşının arkasında bulunmaktadır. Başlıklardan sekiz tanesinde servi motifinin olduğu anlaşılmaktadır (B-10, B-28, B-36, B-81, B-87, B-95, B-232, G-3). Ayrıca başı kıvrık servi motifleri yalnızca Müslüman mezar taşlarında yer aldığı sanılmasın, Edirne Musevi Mezarlığındaki taşlar üzerinde de ucu sağa ve sola kıvrık serviler karşımıza çıkmaktadır (Oğuz, 1983:29). Servi ağaçlarının iki yanlarından çıkan çıkıntıların ay,

doğurganlık ve bolluk simgesi olan boynuz olarak yorumlandığını Burhan Oğuz ifade etmektedir (Oğuz, 1983:31). Amasya mezar taşları içerisinde altı örnekte servi göze çarpmaktadır. Servilerin uçları düz, içleri yarım yuvarlak, eğik ve dik çizgilerle taranmıştır (Aydoğdu, 1997:244). Serviler çeşmelerde de çok yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kabataş Hekimoğlu Ali Paşa Meydan Çeşmesinin yola ve denize bakan cephelerindeki ayna taşında uçları sağa ve sola kıvrık karşılıklı birer servi (Barışta, 1993:32), Ortaköy Damat İbrahim Paşa Çeşmesinin ayna taşında (Barışta, 1992:12), Topkapı Sarayındaki 239 envanter numaralı lale motifiyle bezenmiş ayna taşının iki yanında (Barışta, 1992:65), Ayvansaray'daki Kasapbaşı Hasan Efendi Çeşmesi, Topçubaşı İsmail Ağa Çeşmesi (Barışta, 1992: 74, 76), Beyoğlu Kaptan Hacı Hüseyin Paşa Çeşmesi (Barışta, 1991:12-13), Topçubaşı İsmail Ağa Çeşmesinde (Barışta, 1991:37) uçları karşılıklı olarak birbirine bakan, içleri taralı servi ağaçları ele alınmıştır.

2.1.30. **Sümbül** : Çiçekleri hoş ve kokulu yaprakları uzun olan, soğanla üretilen bir süs bitkisidir (Tırman, 1987:223). Eyüp Caferpaşa Türbesinde Env.No.15 olan, XVI. yy. a ait olduğu düşünülen sembolik lahid parçasında vazodan çıkan sümbüller işlenmiştir (Barışta, 2000a:267).

Dört örnekte göze çarpmaktadır (A-9, B-52, B-161, B-212). Az sayıdaki sümbül, stilize edilmiş olarak mezar taşlarının üçgen alınlığında, tepelikte farklı bitkisel unsurlarla ve bir arada kullanılmıştır.

2.1.31. **Üzüm**: Cennet meyvelerinden biri olduğu söylenen üzüm, Antik çağlarda, mitolojide şarap tanrısı Dionyssos'un sembolü olmuştur. Bereket, bolluk ve hayatı simgeleyen üzüm, Balıkesir'de Şeyh Lütfullah Cami Haziresinde (Ülker, 1999:232, 236), Balıkesir Zagnos Paşa Cami Haziresinde (Tüfekçioğlu, 2002:769) yer alan bazı şahidelerde betimlenmiştir.

Gördes'te iki örnekte işlenmiştir (B-108, B-112).Gördes'teki mezar taşlarında rağbet edilmeyen bir motif olan üzüm, taşların üçgen alınlığında bereket boynuzu şeklindeki vazonun içinde, çiçekler ve meyvelerle bir arada tasvir edilmiştir.

2.1.32. **Yaprak**: Yirmisekiz örnekte ortaya çıkmaktadır. Baş taşlarında bitkisel ve mimari konulu kompozisyonların yer aldığı tepelikte (B-10, B-16, B-17, B-19, B-22, B-84, B-173, B-188, B-189, B-193, B-195, B-196, B-208, B-210, B-212, B-214, B-235, H-13, H-34, H-38, H-46)., kitabeyi dikdörtgen şeklinde (B-18) veya üç yönden U şeklinde çeviren kuşağın içinde, tek veya başka bitkisel motiflerle (B-12, B-13), kitabenin üstündeki yatay silme içinde (B-22), başlıkta (B-213), ayak taşlarında (B-180, B-210, B-212, B-215, B-216) stilize edilmiş veya naturalist bir havada verilmiş olduğu göze çarpmaktadır.

2.1.33. **Yıldız** : Ana yurdu Meksika olan, çok çeşitli renklerde olup, yalın ve katmerli çeşitte görülür. Yaprakları dişli ve yeşil olan bir süs bitkisidir (Tırman, 1987:39). Kuzeybatı Anadolu Bölgesinin çeşitli yerleşim yerlerinde yer alan mezarlıklarında ve hazirelerindeki mimari bezemeli mezar taşlarında karşımıza çıkmaktadır (Tunçel, 1989:15, 17, 21, 23, 25, 27, 29, 33, 35, 37, 41, 42, 57, 59, 70, 76, 80, 84, 88, 90, 100, 125, 173, 179, 200, 208, 212).

Mezarlıklarda kırkbeş örnekte bulunmaktadır Mezar taşlarının , ayak taşlarında (A-5, B-180), baş taşlarının tepeliğinde (B-139, B-145, B-151, B-152, B-196, H-38), üçgen alınlığında yer alan mimari kompozisyon içinde (B-23, B-32, B-33, B-38, B-41, B-45, B-47, B-50, B-60, B-69, B-73, B-76, B-79, B-83, B-85, B-89, B-96, B-100, B-101, B:103-105, B-108, B-112, B-118, B-120, B-130, B-131, B-137, B-154, B-237, H-16, H-19, H-23, H-25, H-26, SD-4) bazen yarım, bazen tam ve stilize edilmiş olarak verildiği dikkat çekmektedir.

2.1.34. **Zambak** : İri çiçekli, güzel görünümlü, soğanlı ve elli kadar türü olan bir çiçek türüdür (Tırman, 1987:223). Eyüp Pertev Mehmed Paşa Türbesindeki lahitte, Nişancı Ferudun Paşa Türbesindeki lahit üzerinde zambak motifi göze çarpmaktadır (Doğanay, 1998:262, 263).

Zambak iki örnekte (B-210, B-235) kullanılmıştır. Baş taşının çok dilimli tepeliğinin alt sağ ve sol dilimlerinin içinde veya ayaktaşında başka bitkisel unsurlarla aynı ağaç veya dal üzerinde ele alınmıştır.

Yukarıda sıralanan çiçek çeşitlemeleri ve meyveler çeşitli malzeme kullanılarak yapılmış el sanatlarında görülmektedir. İşlemeler konusunda yapılmış dökümlerde XVI.yy. ile XX.yy. ilk çeyreği arasındaki seçilen konular büyük ölçüde belgelenmiş ve bunlar yapılan araştırmada kitabın sonunda yer alan konu döküm tablolarında verilmiştir (Barışta, 1981) .

İstanbul Eyüp Sultan Hz. Halit Türbesi Haziresinde yer alan mezar taşlarında kullanılan bitkisel bezemeler içinde çiçekler, ağaçlar, yapraklar, dallar, kozalaklar, meyveler, çelenk ve buketlerin olduğu, çiçeklerden en çok tercih edilenlerin gül, nergis, lale, karanfil, yıldız çiçeği, çan çiçeği, şakayık, zambak ve sümbül, ağaçlardan ise servi, gül, asma ve hurma ağaçlarının yer aldığını Vildan Çetintaş yaptığı tez tanıtımıyla ilgili yazısında belirtmektedir (Çetintaş, 2000:376). Eyüp'te Cafer Paşa Türbesi Haziresinde yer alan ve yapılan yüzey araştırmasında temizlenip, iyi bir görünüme sunulan lahitli mezar taşlarının kısa ve uzun kenarlarında serviler,lale, süsen, kıvrık dallar, nar, karanfil, sümbül, hurma ağacı, palmet, gonca gül, nergis gibi bitkisel ağırlıklı süslemeler Türk süsleme sanatının küçük bir kataloğu gibi yer aldığı görülmüştür (Barışta, 2000a:258-277). H. Kamil Biçici'nin Eyüp Mehmed Vusuli Efendi Türbesi Haziresinde yapmış olduğu çalışmalarda, bitkisel bezemeli mezar taşlarında benzer örneklerini kısmen Gördes mezarlıklarında da görülebilinen kıvrık dal, asma yaprağı, gül demeti, meyveler, yaprak, akantus gibi motiflerin benzer üslupla verilmeye çalışıldığı göze çarpmaktadır (Biçici, 2000:490-501).

Jean-Lois Bacque-Grammont, Hans Peter Laquer ve arkadaşlarının İstanbul Küçük Ayasofya haziresinde (Bacque-Grammont, Laquer, 1984:441-540), Çatalca Karacaköy'de (Bacque-Grammont, Vatin, 1991:7-27), Sinop'ta müze ve cami hazirelerinde (Bacque-Grammont, Vatin, 1991:105-207), İstanbul Fındıkzade Molla Gürani haziresinde (Bacque-Grammont, Eyice ve diğerleri, 1987:233-318), Şile Müzesinde (Bacque-Grammont, Vatin, 1987:45-61), İstanbul Merdivenköy'de bulunan Bektaşi Tekkesi haziresinde (Bacque-Grammont, Laquer, Vatin, 1991:92-123), İstanbul Kazlıçeşme'deki Bektaşi Tekkesi haziresinde (Vatin, Zarcone, 1997:79-110) ve H.P.Laquer'in İstanbul'un Edirnekapı, Keskindede, Kumrulu Mescid, Fatih Camii, Vefa, Rehabula Hatun Türbesi, Süleymaniye Camii, Karaca Ahmed mezarlık ve hazirelerinde yapmış oldukları incelemelerde (Laquer, 1984:264-274; Laquer, 1997:127-133) servi, gül ağaçlarının yanında, meyva kaselerinin içinde

üzüm, armut, şeftali, kayısı, incir, nar vb. gibi meyveler, vazodan çıkan çeşitli çiçek demetleri veya saksılarda çok görülen lale motifinin en çok kadın mezar taşlarında işlendiği gözlenmektedir. İstanbul mezarlıkları mezar taşlarındaki bitkisel ve natürmort konulu çok zengin süslemeleriyle diğer bölgelerde yer alanlara göre süslemeler açısından üstünlük sağlamaktadır.

Edirne'de çeşitli hazirelerde, mezarlıklarda ve müzede; gül, asma dalı, stilize edilmiş yapraklar, palmiye, hurma ağacı, papatya, girland, hayat ağacına benzer süsleme, servi, ayçiçeğinin görüldüğü çiçekli natürmortlar ve üzüm salkımı, armut, incir, kayısı, nar, hurma salkımı, karpuzdan oluşan meyveli natürmortun yanında akantus ve enginar motifleri de mezar taşlarında göze çarpmaktadır (Özer, 1993:126).

İstanbul'da Topkapı Sarayı III. Ahmed'in yemiş odasındaki duvar yüzeyinde saksılar, çiçekli vazolar, meyve sepetleri (Arık, 1988:21,23); Yozgat Çapanoğlu Camii mahfilinin ikinci katındaki orta tonoz eteğindeki kartuşlardan birinde üzüm, armut, elma, kiraz, kayısı gibi meyvelerden oluşan bir natürmort (Renda, 1977:134-135; Arık, 1988:27-29), Denizli Acıpayam Yazır Köyü Camiinde çiçek motifleri (Renda, 1977:152; Arık, 1988:42-46), Milas Bahaeddin Ağa Konağı'nda natürmortlar (Renda, 1977:140-141; Arık, 1988:89-92), İzmir Çakaloğlu Hanının girişindeki çeşmedeki panonun iki yanında yer alan kulplu ve kaideli birer vazodan çıkan çiçekler (Arık, 1988:105-106), Zeytinliova Karaosmanoğlu Sebilinin kuzey ve güney cephesinde yer alan panolarda vazodan çıkan çiçeklerin (Tunçel, 1989:246) ele alındığı görülmektedir. İstanbul'da bulunan çeşmelerden Bereketzade Çeşmesinin ayna taşının iki tarafında ve ayna taşının üstünde natürmort unsurlar içeren çeşitli meyveler, gül, krizantem, papatya, nergis, gelincik, servi, çiçek demetleri, meyve sepetleri, lale gibi motifler sıralanmıştır (Barışta, 1989:20-25,45-47, 58-61). Beyoğlu civarında bulunan ve meyve tabağı motifleriyle bezenmiş Kaptan Hacı Hüseyin Paşa, Topçubaşı İsmail Ağa, Kemankeş çeşmelerinde; vazodan çıkan çiçeklerin yanında, meyve tabaklarında nar, erik, incir motifleri (Barışta, 1991: 12-23, 26, 40-49, 61-68, 80-85), Kabataş Hekimoğlu Ali Paşa Çeşmesinde (Barışta, 1993) bitkisel ağırlıklı kompozisyonlar içinde natürmortlar dikkat çekmektedir. Yukarıda sayılan bitkisel ağırlıklı bezemelerle, Gördes mezarlıklarında yer alan özellikle akantus, armut, gül, servi, erik, incir, lale, küpe, yıldız gibi çiçek bezemelerinin ele alındığı tarihler hemen

hemen XVIII-XIX. yy. içerisindeki zaman dilimindedir. Dolayısıyla batılılaşma döneminin ortak etkilerini taşıdıkları için bezemelerde üslup açısından benzerlikler görülmektedir.

Ayrıca Üsküdar Ahmediye Caminin Minberinde ve vaaz kürsüsünde, İstanbul Nevşehirli Damat İbrahim Paşa Camii kapısında, Nuriosmaniye Cami Kütüphanesi kapısında karşımıza çıkan gül, gonca, krizanten, lale, karanfil, nergis gibi motifler ve Topkapı Sarayı Hırka-ı Saadet Odasının çevresindeki direklik ve havuzu kuşatan taş bloklarında bulunan bitkisel konulu olan bezemelerin İstanbul'daki çeşmelerin alınlıklarında yer alan süslemelerle benzerlik gösterdikleri düşünülmektedir (Barışta, 1995:107-109).

Osmanlı çini sanatındaki ilk natürmortlardan biri Bursa Yeşil Türbe mihrabında görülmektedir. Mumlu şamdan bulunan, vazodan taşan çiçeklerin natüralist bir havada yapılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır (Küçükoğlu, 1998:52). Edirne Muradiye Cami çinilerinde stilize bitki motifleri yer almaktadır (Küçükoğlu, 1998:53).

İstanbul Küçüksu Kasrı'nın pencere alınlıkları üzerinde ayaklı çanaklı doldurulmuş natüralist üslupta meyvalar işlenmiştir (Küçükoğlu, 1998:71).

Natürmort bezemeler, seramikte yanlışlıkla Şam işi denilen tabaklarda (Küçükoğlu, 1998:87) daha çok stilize edilmiş olarak karşımıza çıkmaktadır .

Ebru'da (Küçükoğlu, 1998:91), kağıt oyma'da özellikle Gazneli Mahmud Albümünde (Küçükoğlu, 1998:92), camaltı resimlerinde (Küçükoğlu, 1998:98-99), tezhip de natürmortlu bir çok yazma bulunmaktadır. Bu yazmalardan bazı örnekler şunlardır; Divan-ı Muhibbi'de (Küçükoğlu, 1998:102-103), Topkapı Sarayı Kütüphanesi E.H.436 sayılı yazmanın natürmortlu baş sayfasında (Küçükoğlu, 1998:108), Bursa İnebey Medresesi, Ulu Cami bölümü 21 katolog numaralı Kuran-ı Kerim'de bitkisel bezeme (Ersoy, 1988:48), Süleymaniye Kütüphanesinde Turhan Valide 48 numarada kayıtlı yazma olan İbn-ül Esir el Cezari'nin Camîü'l usul fi hadis'il resul adlı kitabın zahriyesinde asma yaprağı, yıldız çiçekleri, yapraklar ve çiçekler görülmektedir (Ersoy, 1988:57). Türk Sanatında aynalı yazılarda (Avcı, 1977:20-33), ahşap eserlerden XIX. yy.a ait Edirne işi bir sandalye de (Türkoğlu, 1996 :66), Topkapı

Sarayı Müzesinde Edirnekari işi olarak yapılan XIX. yy. a ait ahşap saat muhafazasında (Türkoğlu, 1996:68), çekmece de (Yücel, 1977:62:), kapı ve pencere kanatlarında (Yücel, 1977:64-67), İstanbul Deniz Müzesinde bulunan saltanat kayıklarında ve İstanbul Askeri Müzede sergilenen ahşap çadır direklerinde (Barışta, 1998:87-88) görülen bezemeler, Gördes'te mezarlıklarda yer alan gül, kıvrık dal, lale, çeşitli meyve motifleri gibi bitkisel bezemelerle benzer anlayışla ele alındığı gözlenmektedir.

2.2. **Geometrik Bezemeler** : Mezar taşlarından üçyüzyirmibir tanesinde geometrik bezeme görülmektedir. Bezemenin çoğunu kitabe çerçeveleri ve kitabeyi çeviren kuşaklar oluşturmaktadır. Burma, çarkıfelek, dalga, hilal, ışın çubuğu, inci görünümlü dairesel motif, saç örgüsü, testere dişi, yıldız veya güneş, yumurta veya yumurtaya yakın biçimli motif dizisi, yürek ve zikzak motifleri mezar taşlarında karşımıza çıkmaktadır.İkiyüzkırkiki mezar taşında ise silmelerin oluşturduğu geometrik biçimli çerçeveler bulunmaktadır. Bezemeler aşağıdaki şekilde alfabetik olarak sıralanmıştır.

2.2.1. **Burma motifi** : Üç örnekte mezar taşlarının üçgen alınlıkla gövdeyi ayıran yatay silme içinde (B-22, H-6), kitabeyi U biçiminde çeviren kuşak arasında (B-32) dizilidir. Motif yatay veya dikey çizgilerin kuşak içinde burularak oluşturulmasıyla meydana gelmiştir. Göynük'te burma şeklinde motif mezar taşında işlenmiştir (Barışta, 2002 b:119).

2.2.2. **Çarkıfelek** : Beş örnekte işlenmiştir (B-4, B-7, B-17, B-26, B-46). Tepeliği dilimli olan mezar taşlarında, kitabenin üstündeki basık kavisli kemer biçimli kuşağın hemen üstünde olup, ışın çubuğunun yayıldığı merkez veya dairesel şeklin içinde bulunmaktadır. Anadolu Selçuklu dönemi yapılarından Tercan Mama Hatun Kümbeti (XIII.yy. ortası) portal kemerinin köşeliklerinde; Aksaray Kılıç Aslan Kümbeti (1260) giriş cephesinde, portalin sağ ve solunda; Ahlat Erzen Hatun Kümbetini (1397) çevreleyen sağır kemer dizisinin üst taraflarında; Beylikler devrinden Tire Aydınoğlu Süleyman Bey Türbesinin (1349) kemerli girişi üzerinde, yanlarda (Karamağaralı, 1993:253-254) , Niğde Eskiciler Mescidi son cemaat yeri tavan yüzeyindeki karelerde ahşap üzerine (Çal, 2000b:8) çarkıfelek motifleri işlenmiştir. "Mezar taşlarında ve mimaride görülen çarkıfelek motifi üzerindeki dönüşü ifade eden çark şekli ve

kendisine verilen isimden de anlaşılacağı gibi gökyüzü ile kutsal bir anlam ifade eder" (Karamağaralı, 1993:259).

Çarkıfelek motifi Bosna-Hersek Kiselyak Han Ploaça Köyündeki hazirede bulunan Saraç Ali'nin XVI.yy. olan mezar taşında da karşımıza çıkmaktadır. Taşın sivri tepeliğinde bir, onun altındada iki çarkıfelek ele alınmıştır (Karamağaralı, İbrahimi (İbrahimgil), 1988:12). Çarkıfeleğin altında da iç içe geçmiş daireler olan başka iki motif daha yer almaktadır.

Anlaşıldığına göre çarkıfelek sonsuzluğu temsil eden motiflerden biri olmasının yanında mezar taşlarında karşımıza çıkmasının sebeplerinden biri de, gelip geçici hayattan sonsuzluğa kavuşma anlatılmak istenmiş olmalıdır.

2.2.3. **Dalga:** Dalga biçimli, veya su yolu diye de adlandırılabilecek kıvrımlı bordürün olduğu motif, on örnekte tasvir edilmiştir (A-5, A-7, A-12, B-142, B-233). Mezar taşı kitabesini U şeklinde dalgalı bir biçimde çeviren kuşak görünümünde ve bir örnekte de kitabeyi üstten çeviren bordürün iki yan köşesinde rozet çiçeğiyle birlikte ele alınmıştır (B-6). Bu bordürün benzer şekli Göynük'te III/59 Env.no.lu mezar taşında da yer almaktadır (Barışta, 2002a:133).

2.2.4. **Hilal** : Kuzeybatı Anadolu Bölgesinin çeşitli yerleşim yerlerinde yer alan mezarlıklarında ve hazirelerindeki mimari bezemeli mezar taşlarında karşımıza çıkmaktadır (Tunçel, 1989:17, 21, 23, 27,37, 41, 57,63, 66, 68, 70, 78, 80, 84, 88, 90, 94, 100, 111, 120, 125, 137, 141, 146, 155, 156, 173, 179, 192, 200, 208, 211, 212).

Yirmiüç örnekte yer almaktadır Baş taşlarının tepeliğinde (B-153, B-165, B-188 H-45), boyunda (B-187), üçgen alınlığında, daha çok mimari kompozisyonlar içinde ve minarenin sol yanında (A-5, B-32, B-33, B-41, B-45, B-47, B-50, B-64, B-69, B-85, B-101, B-109, B-110, B-187, B-222, H-16, SD-4), genelde yıldız çiçeği ile karşılıklı olarak ve ayaktaşında da servi ile birlikte (A-5, B-136, B-233) ele alınmıştır.

2.2.5. **Işın çubuğu** : Onsekiz örnekte bulunmaktadır (B-2, B-4, B-8, B-10, B-24, B-25, B-26 , B-29, B-42, B-46, B-48, B-193, B-195, H-1, H-4, H-7, H-49, SD-2). Tepeliği dilimli olan ve ışın çubuğu motifinin olduğu mezar taşları, mezarlıkların en eski

örnekleri arasındadır. Baş taşının tepeliğinde ve ayak taşında çoğunlukla diğer bitkisel unsurlarla beraber yer alan örnekler XIX.yy.sonu (B-193, B-195) ve XX.yy. başına tarihlenen örneklerdir (H-49). Yelpaze, damla, istiridye veya yarım rozet çiçeğini hatırlatan motif, bir merkezden çıkan ve etrafa dağılan, daha çok damla motifi gibi işlenmiş ışın çubukları şeklindedir. Işınsal çubuklar Amasya mezar taşlarında üç örnekte görülmektedir, çubukların ucu V şeklinde çatallıdır. (Aydoğdu, 1997:262), Antalya Müzesinde (Eren, 1982:res.34), çeşmelerde (Barışta 1991; Barışta 1992) yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek Amasya, gerek Antalya, gerekse İstanbul'un çeşitli semtlerinde yer alan çeşmelerde yer alan istiridye veya yelpaze görünümlü ışın çubukları Gördes'te bulunan örneklere benzemekte ve bunun İstanbul ve Anadolu'da özellikle mimari yapılarda ve mezar taşlarında dönemin modası uygun olarak devam ettiği, XVIII.yy.da yoğun olarak kullanıldığı, sonra terk edildiği anlaşılmaktadır. Bu motif birçok yerde benzerine rastlanıldığı gibi Tire Müzesinde (Ülker, 1986:15-16), Pınarbaşı mezarlığında Uncu Mustafa oğlu Teyfik'in 1925 tarihli şahidesinde (Fot.426), Menemen Mahkeme Cami haziresinde İbrahimoğlu Hüseyin Beşe'nin 1767 tarihli mezar taşında (Fot.427), Akhisar Ulu Cami haziresinde Aişe Hanım'ın 1748 tarihli şahidesinde (Fot.428) ele alındığı gözükmektedir.

Mısır Kahire'de Osmanlı mezar taşlarında da karşımıza çıkmaktadır. Örneğin 1754 tarihli Redwan Agha Al Razaz denen Şafi mezhebinden olanların gömüldüğü yerde dilimli tepelikli şahide de, bir merkezden çıkan ışın çubukları , köşelerde de gül ve lale motifleri ele alınmıştır. Bu motifin Kahire'de de görülmesi dikkate değerdir (Badr, 1996:365,pl.27).

2.2.6. <u>İnci</u>:Tek veya çoklu dizi halinde inci görünümlü geometrik şekillerin olduğu motifler on örnekte mezar taşlarının tepeliğinde veya alınlığında (A-16, B-15, B-29, B-31, B-34, B-59, B-74, B-235) , alınlıkla kitabe arasındaki yatay kuşak içinde (B-101, B-231), akantus yaprakları veya çiçeklerin arasında, takı olarak değil de inciyi hatırlatan dairesel motif şeklinde tasvir edilmiştir.

2.2.7. <u>Saç örgüsü motifi</u> : Beş örnekte şahidenin üçgen alınlıkla gövde arasında yer alan yatay silme içinde (B-21, B-30, B-32), kitabeyi U şeklinde (B-23) veya yuvarlak kemer biçimi çeviren kuşak içinde (B-33) saç örgüsü biçiminde dizilidir. Bu motif Tire Müzesinde XVIII-XIX. arasına ait olduğu düşünülen figürlü bir sembolik lahit

parçasının kenarlarında (Ülker, 1986:25), İzmir Ali Ağa Cami Haziresinde bulunan 1774 tarihli Ayşe Hatunun şahidesinde (Ülker, 1989:22, res.4) işlenmiştir.

2.2.8. **Testere dişi** : Onbir örnekte göze çarpmaktadır (A-14, B-17, B-128, B-140, B-148, Mezar taşlarının tepeliğinde, kitabeyi üstten çeviren, yuvarlak kemer biçimini andıran kenarları dişli kısımda (B-153, B-163, B-165, B-169, B-171), kitabenin üstündeki yatay kuşakta (B-136) veya yuvarlak kemer biçimli kuşak içinde (B-128) görülmektedir. Eski Foça Mezarlığında yer alan Hacı Hüseyin kızı Ümmühan Kadının, 1781 tarihli mezar taşında (Ülker, 1990:469, res.2) testere dişi şeklindeki motif kitabeyi U şeklinde kuşatmaktadır.

2.2.9. **Yıldız ve güneş biçimli şekiller** : Onaltı örnekte baştaşının tepeliğinde (B-153, B-163, B-165, H-45) başlıklı taşların boyun (B-187, B-197) veya başlık kısmında (B-36, B-87, B-95, B-136, B-188, G-3, G-4, H-10) ve ayaktaşlarında hilal motifiyle (A-7, B-233) bir arada ele alınmıştır.

2.2.10. **Yumurtaya yakın biçimli motif dizisi** : Dört örnekte işlenmiştir (A-9, B-49, B-221, H-60). Uzun veya kısa, yayvan, elips, yumurta biçimine yakın olan motif, bir bordür şeklindedir. Kitabe ile alınlık arasındaki yatay kuşak içinde, kitabeyi üstten ve yanlardan çeviren kısımda yer almaktadır. Bu motifin benzeri Manisa Müzesinde bulunan Aişe Kadın'ın 1793 tarihli şahidesinin kitabesini U şeklinde çeviren kuşak içinde görülmektedir (Tunçel, 1989 :22-23).

2.2.11. **Yürek** : Yürek veya su damlasını andırdığı düşünülen motif dört mezar taşında bulunmaktadır. Bir örnekte (B-180) şahidenin tepelik kısmında, diğer üç örnekte gövde de kitabeyi yürek veya damla şeklinde kuşatan biçimde verilmiştir (B-225, B-234, H-55).

2.2.12. **Zikzak** : Üç örnekte kitabeyi üstten ve yanlardan ters U şeklinde kuşatan kuşak içerisinde, zikzak yaparak devam eden ve ters M veya W harfini andıran şekiller birbirinin içine geçerek süslemeyi meydana getirmektedirler (B-5, B-6, B-15). Tire Müzesinde bulunan Ayşe Hanımın 1748 tarihli ve Fatıma Zehra'nın 1760 tarihli mezar taşlarında kitabeyi çeviren dikdörtgen biçimli kuşak içinde zikzak biçimli

motifler yer almaktadır (Ülker, 1986:16-17, res.12-13). Gördes'ten tek farkı, aynı motifle süslenmiş Gördes'teki kitabeleri çeviren kuşağın ters U biçiminde olmasıdır.

2.3. **Nesneli Bezemeler** : İkiyüzyirmialtı mezar taşında kandil, kurdela, meyve kasesi, nal, saksı, şamdan, çeşitli takılar, vazo, başlıklar ve mimari birimlerin tasvir edildiği kompozisyonlar göz önüne çıkmaktadır.

2.3.1. **Kandil** : Ölünün yolunu aydınlatıcı bir anlam ifade etmektedir (Karamağaralı, 1992:3). Büyük Mezarlıkta, şahidenin arka yüzünde yer alan servinin üst uç kısmı ile boyun arasında, sadece bir örnekte (B-197) tasvir edilmiştir.Kandil motifinin görüldüğü en erken örneklerinden biri, 1181 tarihli Divriği Kale Caminin mihrabıdır.Daha sonra bazı camilerin mihrabında, çinilerde, namazgahlarda, halılarda, seccadelerde, minyatürlerde ve mezar taşlarında görülmektedir. Ahlat mezar taşlarının alınlığında, arka yüzde, sandukalarda kullanılan kandil tasvirleri büyük boylu ve geniştir (Karamağaralı, 1992:59).İstanbul Eyüp Sultan Cami Haziresi ve mezarlıklarda çeşitli tiplerde ulaşılabilen örnekler çerçevesinde kırkiki örnek saptanabilmiştir (Çerkez, 2000:342). Eyüp'te yer alan kandillerden 20 no'lu tip diye M. Çerkez'in araştırmasında verilen tip (Çerkez, 2000:343, 361) ile Gördes'te yer alan kandil tipi birbirine benzemektedir. Gördes'teki örnekte kandil taşın arkasında, boyunla gövde arasında, servi ağacının ucunun tam üstünden başlayarak devam etmektedir. Eyüp'teki örnekler genelde ayak taşında olup, Gördes'teki gibi zincirle asılı durumdadır. Geniş bir ağız ve yarı dairesel formlu geniş daireden oluşma biçiminden dolayı benzemektedir.

2.3.2. **Kordon** : Mezar taşının tepeliğinde, alınlığının ortasında yer alan çiçek demetlerini bir bağ veya bilezik gibi sararak bağlamaya yarayan nesneli örneklerden mezarlıklarda beş örnek bulunmaktadır (A-19, B-43, B-195, B-204, B-215). Kordon veya yatay dikdörtgen plaka şeklindeki nesnenin etrafındaki çiçek demetleri veya güller iki yana doğru kıvrılır biçimde verilmiştir.

2.3.3. **Meyve kasesi** : Meyvelerle dolu kase kompozisyonları , ölünün cennete gitmesi ve tasvirde yer alan cennet meyvelerinden yararlanması yönünde bir temenni, istek taşımaktadır. Eski toplumlarda ölüm törenlerinde çiçek ve meyveler,

üreme, bereket ve ulaşılmak istenen şeye kavuşmak için adak olarak kullanılır (Çoruhlu, 1998:120).

Katalog çalışmasında kase içinde meyve tasvirleri beş örnekte dikkat çekmektedir (B-34, B-103, B-221, H-8, H-60). Meyve kasesi tasviri olan şahideli örneklerde, bezemeler taşın alınlığında veya tepeliğinde yer almaktadır. Kaselerden iki tanesi S şeklinde kulplu ve kaideli olup, üzerinde çiçekler ve meyveler görülmektedir (B-34, B-60), kaideli olan kaseler üç tanedir (B-103, B-221, H-8). Bunlardan birinde ters dönmüş güller, meyveler ve lale tabağı andıran kase üzerinde (B-103), diğer örnek kulpsuz bir meyve kase şeklinde, içi meyve dolu olarak verilmiştir.Üçüncü örnek ise (H-8), kaideli ,işlemeli bir kase içinde meyveler, ters dönmüş ve profilden güller ve orkideyle birlikte alınmıştır.

Eyüp Mezarlıklarında meyve kasesinin yer aldığı şahideler (Çoruhlu, 1998:103-117) genellikle Gördes'te olduğu gibi kadınlara aittir. Eyüp'te ulaşılabilen şahidelerdeki meyve kasesi tasvirinin formu, iki taraftan S şeklinde kulplu, kulpsuz, kaideli ve kasenin yüzeyinin süslü oluşu gibi biçimlerle benzerlik göstermektedir. Fakat Gördes'te yer alan meyve kaseli tasvirlerde Eyüp'teki mezarlıklardaki gibi genelde tek çeşit değil, 2-3 çeşit meyveler olduğu gibi, kasenin üzerinde değişik çiçekler bulunmaktadır. Eyüp'teki mezarlık ve hazirelerdeki şahidelerde yer alan kaselerin içine düzgünce yerleştirilmiş tek çeşit meyve gibi görünmektedir. Laquer İstanbul mezarlıklarında yaptığı araştırmada meyve kaseli tasvirlerin hemen hemen kadınlara ait mezar taşlarında rastladığını, kase içinde üzüm, şeftali, nar ve armut tasvir edildiğinden bahseder (Laquer, 1984:265). Gördes'teki şahidelerde armut, incir, üzüm, erik meyveleri tasvir edilmiştir ama, süslemeli mezar taşları içerisinde meyve tasvirli mezar taşlarının sayısı oldukça azdır. Pınarbaşı Mezarlığından Fatıma Kadın'ın 1816 tarihli mezar taşında , tarihsiz ancak 1812-15 tarihleri arasında olabileceği düşünülen başka bir şahide de; Menemen Ulu Camisi Haziresinden Fatıma Aişe'nin 1823 tarihli şahidesinde , Atika Molla'nın 1837 tarihli mezar taşında; Manisa Müzesinden 1836 tarihli Beher Hâtun'un mezar taşında, Tire Müzesinden tarihsiz ancak 1801-1808 arası yapışmış olabileceği düşünülen şahide de, aynı yerden, tarihsiz fakat 1773-1785 yıllarına tarihlendirilen mezar taşında ; Tire Yeni Cami Haziresinde bulunan kitabesiz ancak 1808-1816 yıllarına tarihlenen şahide de (Tunçel, 1989:84-86;203-204;96-99; 143-144; 129-130; 205-206; 206-208;213-214)

olduğu gibi taşların üçgen alınlıklarında daha çok mimari kompozisyonun ağırlıkta olduğu ve diğer bitkisel unsurların da tasvir edildiği, kulplu veya kaideli bir kasenin içinde yer alan meyvelerin, çiçeklerin olduğu bir düzenleme ortaya çıkmaktadır.

2.3.4. **Nal** : Nal bir örnekte (B-144) başlıklı taşın boyun kısmında yer almaktadır. Nal mevtanın kendi sülalesi olan Nalbantoğullarının aile işaretini göstermiş olduğundan dolayı ilgi çekmektedir. Bu motife çevre bölgelerdeki mezarlık ve hazirelerde karşılaşılmamıştır.

2.3.5. **Saksı:** Beş örnekte yer almaktadır (A-16, B-190, B-209, B-210, B-233).Mezar taşların tepeliğinde bulunmaktadır. Tasvir saksıdan çıkan stilize edilmiş akantuslar ve yapraklar şeklindedir. İstanbul Eyüp Pertev Mehmed Paşa ve Nişancı Ferudun Paşa Türbelerinde sembolik lahitlerin yan kenarlarında içinden çeşitli çiçeklerin çıktığı saksılar betimlenmiştir (Doğanay, 1998:261-263).

2.3.6. **Şamdan:** Işık verici, hayat ağacı gibi anlam taşıdığı gibi, ölenin ruhunun başka bir aleme yükselmesini sağlamakta, Kur'an ve Hz. Muhammed'i temsil ettiği söylenmektedir (Karamağaralı, 1992:3; Karamağaralı, 1999:42). Hüseyni Baba Mezarlığı'nda erkek mezarının baş taşında karşımıza çıkmaktadır. Kitabeyi üstten çeviren kuşağın üstünde çok küçük bir şamdan motifi (H-22) akantuslarla birlikte işlenmiştir. Göynük Akşemsettin Türbesi Haziresindeki mezar taşlarında (Barışta, 2002b:119) şamdan motifi karşımıza çıkmakta, fakat boyut ve görünüm olarak Gördes'teki küçük boyutlu örnekten ayrılmaktadır.

2.3.7. **Takılar** : Vücudun çeşitli yerlerine takılan bir süs eşyası olan takılar Osmanlı Döneminde beğenilerek kullanılmıştır. Karahanlıların başkenti Balasagun'daki nekropol alanındaki kazılarda gerdanlık ve kolye tasvirli balballar ve Akşehir müzesinde boynunda gerdanlık bulunan bir sfenksle başlayan örnekler (Barışta, 2002c: 1309-1313) XVI.yy.dan XX.yy.a kadar olan zaman dilimi içerisinde mezar taşlarında yer almıştır. Çeşitli gerdanlık veya inci dizisinin olduğu takılar mezarlıklarda yedi örnekte bulunmaktadır (A-20, B-173, B-184, B-188, B-192, B-194, B-214). Başlığın ağza düşen kısmında inci dizisi şeklinde (A-20, B-194), baş tasında tepeliği çeviren gerdanlık (B-173, B-184), tepelikte vazoyu kuşatan gerdanlık dizisi halinde (B-188), şahide de kolye gibi sıralanmış inciler halinde (B-192, B-214) taşlar

üzerinde bulunmaktadır. Takı örnekli mezar taşların biri hariç (A-20) hepsi kadınlara aittir. Ancak gerek takı gerekse kadın başlığı sebebiyle taşın bir kız çocuğuna ait olabileceği düşünülebilir. İhtimal taş ikinci defa bir erkek çocuk tarafından tekrar kullanılmış veya kitabedeki yazı şeritleri yanlış yazılmıştır. Manisa Nişancıpaşa Cami haziresinde yer alan Hacı Cemal kızı Hadice Fahriye Hanım'ın 1911 tarihli (Fot.430) ve Muhammed Efendi kızı İhsan Züleyha'nın 1895 tarihli mezar taşlarında (Fot.431) boyun kısmının iki yanından sallanan gerdanlık konu edilmiştir.Takının ele alınış biçimi Gördes'te B-173, B-184 ve B-188 no'lu şahideleri hatırlatmaktadır.

2.3.8. <u>Vazo</u>: Vazoya çiçek yerleştirme mefhumunun Uzak Doğu'da ortaya çıkıp, Türklerin Çin'le olan münasebetleri sonucu kaplı çiçek motifinin Türklerce benimsendiğini Azade Akar söylemektedir (Akar, 1969:268).Vazo motifi duvar çinilerinde, seramiklerde, taş mermer üzerinde (özellikle çeşmelerde ve mezar taşlarında), eski resim ve minyatürlerde, tezhiplerde, tahta üzerindeki nakışlarda, sedef işlerinde, kağıt oymacılığında, işlemelerde beğenilen bir motif olarak çok kullanılmıştır (Akar, 1969:267-272). Vazo motifine incelediğimiz mezarlıklarda otuzbir mezar taşında rastlanmaktadır. Tasvirler şahidenin tepeliğinde veya alınlığında veya tepeliğinde vazo içerisinde akantus yaprakları, çiçeklerle, meyvelerle birlikte ele alınmıştır. Vazolardan bir kısmı bolluğun ve refahın simgesi olan bereket boynuzu şeklinde (A-9, B-49, B-64, B-65, B-77, B-104, B-107, B-108, B-112, B-117, B-180, B-231), bir kısmı kaideli (A-5, A-17, A-18, B-39, B-61, B-142, B-143, B-147, B-160, B-172, B-188, B-205, H-40, H-41, H-46, bir kısmı kulplu ve kaidelidir (B-137, B-174, H-34), biri de kaidesizdir (B-53). Bereket boynuzu şeklindeki vazoda İstanbul'daki mezarlıklarda çok rastlanılan motiflerden biridir (Laquer, 1984:265). Bu çeşit vazolarında içleri Gördes'te olduğu gibi çeşitli meyvelerle dolu şeklinde işlenmiştir. Birgi'de Karaoğlu Cami Haziresinde yer alan 1270 tarihli Fatıma Kadın'ın mezar taşında (Önkal, 1993:133, res.4) ve Tire Yeni Cami haziresinde bulunan Hacı Aişe Hanım'ın 1841 tarihli şahidesinin (Fot.429) tepeliğinde kaideli bir vazodan çıkan, iki yana kıvrılan gül ve akantus demetlerinin benzeri A-5 no'lu mezar taşında karşımıza çıkmaktadır. Kitabeyi çeviren dalga şeklindeki kuşak bile aynıdır. Manisa Müzesinde bulunan Hayatım Kadın'ın 1798 tarihli şahidesinde (31-33), İzmir Şeyh Cami Haziresinde yer alan Şerife Aişe'nin 1808 tarihli mezar taşında (Tunçel, 1989:31-33;47-49) mimari kompozisyonun ağırlıkta olduğu, çiçeklerin ve meyvelerin kaidesiz vazo içinde yer aldığı bir düzenleme dikkat çekmektedir. Bereket boynuzu şeklindeki

vazo tasvirli örnekler ise; Tire Müzesinde Makrime zade Hacı İsmail kerimesi Fatıma'nın 1812 tarihli şahidesinde; İzmir Agora'da Emine Hanım'ın 1813 tarihli mezar taşında, aynı yerden tarihsiz fakat 1799-1808 yılları arasına tarihlendirilen mezar taşında; Manisa Müzesinde Fatıma Hanım'ın 1818 tarihli şahidesinde; Pınarbaşı mezarlığından Fatıma Kadın'ın 1839 tarihli mezar taşında; Alaşehir Şeyh Sinan Cami Haziresinde bulunan tarihsiz ve eksik olan mezar taşının 1829-1834 yılları arasına tarihlendirilmekte olan örnekte; Zeytinliova Mezarlığından tarihsiz ancak 1798-1808 yılları arasında yapılmış olabileceği düşünülen mezar taşında (Tunçel, 1989:57-58;66-68;183-184;90-94;153-155;173-174;216-217) mimari kompozisyonun ağırlıkta olduğu, alınlığın genelde sağ köşesinde yer alan, alt ucu kıvrık olan ve bereket boynuzunu andıran vazoların içlerinde gül motifinin çoklukla işlendiği ve diğer çiçeklerinde bulunduğu bir düzenleme Gördes mezar taşlarındaki gibi göze çarpmaktadır.

2.4. Mimari Bezemeler

Mimari tasvirlerin yer aldığı en eski örnek (B-1) 1709 tarihli, en yeni örnek (B-165) 1874 tarihlidir. Yüzbir mezar taşında doğrudan mimariyi tasvir eden kompozisyonlar olduğu gibi, on mezar taşında yalnızca alemle camiyi vermek isteyen, simgeleyen örneklerde vardır. Kompozisyonlarda bitkisel unsurlarla birlikte cami, türbe ve ev gibi mimari unsurlar yansıtılmaya çalışılmıştır. Bazen cami, türbe ve ev gibi unsurlar bir arada verilirken bazen yalnızca caminin, türbenin veya evin olduğu tasvirlerde karşımıza çıkmaktadır. Tasvirlerde tek cami, tek türbe, tek ev veya evler topluluğu, cami-ev, cami-türbe, ev-türbe, cami-türbe-ev gibi çeşitli mimari unsurlarında yer aldığı bir düzenleme bulunmaktadır.

Taşın üçgen alınlık kısmında yer alan bezemelerden cami motifi, yirmisekiz mezar taşında alınlığın ortasında (A-3, A-14, B-23, B-33, B-41, B-47, B-50, B-62, B-66, B-71, B-77, B-80, B-93, B-101, B-107, B-110, B-118, B-119, B-121, B-133, B-153, B-163, B-165, H-15, H-19, H-25, H-26, SD-4), ellialtı tanesinde sol yanında, (A-4, A-9, B-1, B-32, B-35, B-38, B-45, B-60, B-63, B-65, B-66, B-69, B:72-76, B-78, B-79, B-84, B-85, B-89, B-91, B:96-100, B:102-105, B-108, B-109, B-112, B-113, B:115-117, B-120, B-124, B-128, B-130, B-131, B-134, B-140, B-222, B-223, B-231, B-237, H-16, H-18, H-20, H-23, H-27, H-32), dokuz tanesinde sağ yanda yer almıştır

(B-32, B-37, B-64, B-126, B-137, B-154, H-12, H-21, H-29).Caminin 2 veya 3 katlı verilişinde kasnak cephesi de kat gibi gösterilmeye çalışılmıştır. Ellibir cami iki kat (A-3, A-4, B-32, B-33, B-35, B-41, B-47, B-50, B-64, B-69, B-72, B-74, B-75, B-78, B-80, B-93, B:96-98, B:100-103, B-105, B-107, B-108, B-110, B-112, B-113, B:116-121, B-124, B-128, B-131, B-133, B-137, B-223, B-237, H-12, H-16, H-18, H-23, H:25-27, H-29, H-32), Otuzdokuz cami tek kat (A-9, A-14, B-1, B-23, B-32, B-37, B-38, B-45, B-60, B-62, B-63, B-66, B-71, B-73, B-76, B-79, B-84, B-85, B-89, B-91, B-99, B-104, B-109, B-115, B-126, B-130, B-134, B-140, B-153, B-154, B-163, B-165, B-222, B-231, H-15, H-19, H-20, H-21, SD-4), iki cami üç kat (B-65, B-77), yetmiş cami tek kubbeli, yirmibir cami çok kubbelidir. Sekiz cami tasvirinde minare bulunmamasına karşın (B-50, B-80, B-101, B-119, B-153, B-163, B-165, H-15) diğer örnekler içinde yetmişdört tek minare(A-3, A-4, A-9, B-14, B-1, B-23, B-32, B-33, B-35, B-37, B-38, B-45, B-60, B:62-66, B-69, B:72-76, B-78, B-79, B:83-85, B-89, B-91, B:96-100, B:102-105, B-108, B-109, B-112, B-113, B:115-118, B-120, B-124, B-126, B-128, B-130, B-131, B-133, B-134, B-137, B-140, B-154, B-222, B-223, B-231, B-237, G-5, H-12, H-16, H-18, H:20-23, H-27, H-29, H-32, SD-4), onbir minarenin çift olduğu dikkat çekmektedir (B-41, B-47, B-71, B-77, B-93, B-107, B-110, B-121, H-19, H-25, H-26). Ayrıca minarelerden biri çift şerefeli olmak üzere (B-137) sekseniki tanesi tek şerefeli, elliüçü şerefe kapılı, yetmişaltı tanesi mazgal pencereli, altmışsekiz minarenin gövdesi bileziklidir. Kırkdört minareli örnek kaideli ve bunların otuzüç tanesi de kapılı tasvirlidir. Üç örnekte de minareye çıkış merdiveni göze çarpmaktadır (A-4, B-128, B-137). On mezar taşında yalnızca alem veya alemle birlikte cami kubbesinin küçük bir kısmı verilerek cami simgelenmek istenmiştir (B-17, B-25, B-26, B-28, B-36, B-46, G-3, H-10, H-22, SD-2). Yalnızca alemin görüldüğü tasvirler erkek mezar taşlarında boyun kısmında, kadın mezar taşlarından dilimli veya alem formlu diye adlandırdığımız mezar taşlarının tepeliğindeki en geniş dilimin altında yer almaktadır. Cami gibi kubbeli olan, türbe diye adlandırılması düşünülen yapılar taş alınlığının ortasında beş (B-23, B-55, B-56, B-58, SD-4), sol yanda onüç (B-37, B-41, B-58, B-64, B-69, B-73, B-103, B-119, B-123, B-126, B-134, H-19, H-21),sağ yanda otuzbir defa (B-1, B-33, B-35, B-38, B-45, B-60, B-63, B-66, B-68, B-72, B-74, B-77, B-79, B:83-85, B-89, B-91, B-97, B-100, B-105, B-109, B-110, B-118, B-119, B-124, B-131, B-222, B-223, B-237, H-19) işlenmiştir. Onbir mezar taşında yalnızca kubbesinin bir kısmı verilerek türbeyi anlatan mimari birimler (B-35, B-37, B-44, B-64, B-68, B-74, B-79, B-83, B-91, B-123, B-222), birden fazla kubbenin

bulunduğu on örnekteki yapıların türbeyi ifade ettiğini sanılmaktadır (B-1, B-33, B-58, B-79, B-84, B-91, B-105, B-118, B-124, B-134). Bu kubbeli yapılar aynı cephe üzerinde yer aldıkları gibi, cami ile de aynı cepheyi paylaşabilmektedirler. Tek kubbeli türbe örnekleri tasviri yirmialtı tanedir (B-23, B-41, B-45, B-55, B-56, B-63, B-66, B-69, B-72, B-73, B-77, B-85, B-89, B-97, B-100, B-103, B-109, B-110, B-119, B-126, B-131, B-223, B-237, H-19, H-21, SD-4). İki örnekte türbe alınlıkta, tek yapı olarak ele alınmıştır (B-55, B-56). Cami ve türbelerle birlikte, cami-ev, türbe-ev şeklinde işlenen konutlar, bazen tek olarak da kompozisyonda yer almıştır (B-27, B-54). Evlerin yer aldığı mezar taşlarından onsekiz tanesinde tek ev (A-3, B-35, B-37, B-41, B-62, B-72, B-83, B-91, B-100, B-109, B-112, B-126, B-130, B-131, B-222, H-20, H-23, H-27), onsekiz tanesinde iki ev (B-58, B-63, B-68, B-73, B-74, B-78, B-96, B-98, B-102, B-104, B-107, B-113, B-115, B-120, B-121, H-12, H-18, H-32, dört tanesinde üç ev (B-68, B-117, B-118, B-123), oniki örnekte dört ev (A-9, B-27, B-47, B-71, B-77, B-101, B-128, B-237, H-16, H-19, H-21, H-29), dört örnekte beş ev (A-4, B-64, B-76, B-231), dört örnekte altı ev (B-44, B-54, B-93, B-119) tasvirlerinin olduğu anlaşılmaktadır. Ev tasvirli örnekler elliyedi mezar taşında tek katlı, (A-4, A-9, B-27, B-35, B-41, B-44, B-47, B-54, B-58, B:62-64, B-68, B-69, B:71-74, B-76, B-77, B-78, B-83, B-91, B-93, B-96, B-98, B-100-102, B-104, B-107, B-109, B-112, B-113, B-115, B:117-121, B-123, B-126, B-128, B-130, B-131, B-222, B-231, B-237, H-12, H-16, H:18-21, H-27, H-29, H-32). On tanesi iki katlı verilmiştir (A-3, B-37, B-47, B-77, B-98, B-113, B-237, H-12, H-16, H-23). Evlerin üst örtüleri veya çatıları dört örnekte sundurma (A-3, B-83, B-91, B-119), ellibeş mezar taşında sivri külahlı ve çatılıdır. Cami, türbe ve evlerin pencere biçimleri doksaniki örnekte dikdörtgen, yirmibir örnekte kare biçiminde verilmiştir. Bunun yanında kare ve dikdörtgen şebekeli pencerelerde baklava dilimli, yatay, diagonal, iç içe karelerin olduğu bir düzenleme görülmektedir.Mimari yapıların seksendokuz tanesinde kapı yer almaktadır. Aynı cepheyi kullanan aynı tür veya farklı yapılar onbir mezar taşında göze çarpmaktadır (B-58, B-66, B-73, B-76, B-85, B-89, B-118, B-134, SD-4). Bir örnekte yapıların arasında kavis yapan köprü göze çarpmaktadır (H-21). Bütün bu mimari tasvirler içerisinde onüç kompozisyonun küçük bir şehir havasını yansıtmaya çalıştığı düşünülmektedir. Bu tür tasvirlerden altı tanesi şehir surlarıyla çevrilidir (A-9, B-64, B-69, B-71, B-119, H-21). Yedi tanesinde ise şehir surları bulunmamaktadır (B-44, B-47, B-54, B-77, B-93, B-128, H-16). Mimari tasvirlerin yer aldığı elliüç mezar taşında

malzeme olarak yapıların veya şehir surlarının düzgün kesme taşlı duvar örgüsü rahatlıkla seçilebilmektedir.

Yalnızca alemle camiyi simgeleyen örnekler dışındaki bütün mimari unsurlu mezar taşları, Gördes'te ve yakın bölgelerde kadınlara ait mezarlarda ortaya çıkmaktadır. Fakat Cumhuriyet döneminden sonra Gördes'te beton ve alçı karışımı malzeme ile yapılan bazı mezar taşlarında, cami ve diğer mimari bezemelerinde artık erkeklere ait mezarlarda da yer aldığı görülmektedir. Osmanlı Döneminde en son görülen mimari bezemeli mezar taşı örneği 1877 tarihlidir (B-165). Bu tarihten sonra uzun süre yapılmayan, mimari bezemeli taşlar birdenbire çıkarak, 1967 tarihine kadar Gördes'teki mezarlıklarda yer almaktadır. Cumhuriyet sonrası yapılan az sayıdaki mimari konulu bu taşların çoğu Hüseyni Baba Mezarlığında bulunmaktadır. İlginç olan buradaki yeni tarihli eserlerin birbirinin kopyası olması ve mezar taşlarındaki süslemeyi de H-12 (1797) no'lu örnekten kopya ederek yapmış olmalarıdır (Fot.433-436).

Mimari konulu kompozisyonlarda bir derinlik etkisi veya perspektif olmamakla birlikte bazı mezar taşlarında kompozisyon içinde yapılar ve diğer unsurlar arasında bir bütünlüğe yönelik çabalar, perspektif havası az da olsa sezilebilmektedir. A-3, B-32, B-47, B-71, B-77, B-107, B-117, B-119, B-120, B-121, B-231, H-16 no'lu mezar taşlarında yapılar ve bitkisel motifler arasında bir uyum gözlenmektedir. Mimari unsurların ele alınışı, yapıların alttan üste doğru verilişleri, öndeki veya arkadaki yapıların görünümleri her ne kadar gerçeği yansıtmıyorsa da bir derinlik taşıma havası yaratma kaygısı için çabaladıkları gözlenmektedir.

Cami tasvirli mezar taşlarından bir örnek eskiden İstanbul'da Tokmaktepe'ye çıkan bir yol üzerinde bulunan mezarlıkta yer almaktaymış (Önge, 1968:9). 1788 tarihli olan bu taş, uzun zaman önce kaybolmuştur. Yılmaz Önge'nin belirttiğine göre Kastamonu'da Eligüzel veya İbni Neccar Caminin kıble cephesinde, kesme taş kaplama üzerine sıvadan kabartma çizgilerle şematik olarak işlenmiş bir cami tasviri olduğunu, yine Kastamonu'da Nasrullah Caminin kıble tarafındaki Bayraklı Medresesinin revak duvarında, mahalli üslupla ve çok stilize işlenmiş İstanbul Sultan Ahmed Cami kompozisyonun yer aldığını, Konya'nın Akşehir ilçesindeki Ulu Caminin, mihrap üstü kubbesinde ve kıble cephesinde bulunan, muhtemelen XIX.yy.a ait bir

alçı pencerede, iki tarafında birer minaresi bulunan kubbeli bir cami motinin işlendiğini, Üsküdar'da Valide Caminin kıble cephesinde ve güneybatı köşesinde taştan oyma, birer şerefeli iki minaresiyle bir cami motifinin dikkat çektiğini anlatmaktadır (Önge, 1968:8-9). Erzincan Kemah'ta Mengücek Gazi ve Behram Şah Kümbetlerinin ikiyüz metre kuzeyinde bulunan 1831 tarihli, Abdülbaki Efendinin sandukasının güney ve kuzey cepheleri, dışta geometrik bir örgü kuşağı içinde mukarnaslı bir bordür ile çevrilmiştir. Sandukanın ortasındaki sağdaki boşluk içinde stilize edilmiş meyve ve yapraklar, solda ise şakayık çiçekleriyle oluşturulmuş buketlerin olduğu vazolar ve bunların arasında da dört minareli bir cami kabartması ile süslenmiştir (Madran, 1971: 17, res.6).

İzmir Hacı Mahmud Cami Haziresinde yer alan 1805 tarihli Hatice Kadın'ın mezar taşı üzerinde, alınlık kısmında minaresiz bir cami, onun sol tarafına da iki ev tasviri yerleştirilmiştir. Tasvirler barok karakterli akantuslarla çevrili olup, kitabeyi çeviren köşeliklerinde de aynı tarz yapraklar görülmektedir (Ülker 1988:21). Aynı yerde Mehmed Ağa kızı Fatıma Kadın'ın 1813 tarihli mezar taşının alınlığında iki katlı bir cami ve iki adet türbe tasviri, kitabenin üst köşeliklerinde de stilize edilmiş üç yapraklı bir çiçek motifi işlenmiştir (Ülker, 1988:22).İzmir Ali Ağa Cami haziresinde Gedûsizade Süleyman Ağa'nın eşi Sabiha Hanım'a ait 1809 tarihli mezar taşının alınlık kısmında iki katlı, tek minareli bir cami ve caminin iki yanında da sivri çatılı evler göze çarpmaktadır (Ülker, 1989:23). Bu cami tasvirinin gerek taş üzerinde aldığı yer gerekse mimari özellikleri bakımından A-3, B-118, B-133) benzemektedir. Tire Müzesinde bulunan Hacı Kuzu kızı Şerife Fatma Kadın'ın 1774 tarihli mezar taşının alınlığında biri çift katlı olmak üzere yedi ev ve çam kozalağı tasvir edilmiştir (Ülker, 1986: 18).B-27, B-54 no'lu mezar taşlarında yer alan evler tek katlı , sivri çatılı ve yanında değişik yapılar bulunmaması , tasvirin etrafının akantuslarla çevrili olması gibi yönlerden Fatma Kadın'ın mezar taşına benzer özelliklere sahiptir. İzmir Pınarbaşı mezarlıklarında yer alan Hafize Hatice Kadın'ın 1781 tarihli mezar taşının alınlığında iki minareli, üç katlı bir cami, sağında bir ev bulunmaktadır (Ülker, 1985:9). Gördes'te cami tasvirli mezar taşları arasında üç katlı ve iki minareli cami tasvirli B-77 no'lu şahide, üç kat yönünden de B-65 no'lu mezar taşı Hafize Hadice Kadın'ın mezar taşına benzemektedir. Aynı mezarlıktan Hacı Ömer Ağa'nın eşi İbiş Kadın'ın 1817 tarihli mezar taşının alınlığında bulunan iki katlı, tek minareli cami motifi (Ülker 1985:11) , aynı özelliklere sahip ve alınlıkta tek yapı olarak bitkisel unsurlarla birlikte

verilmesi yönünden B-75, B-108, B-137 no'lu örnekleri andırmaktadır. İzmir Foça'da yer alan eski mezarlıkta Hacı Mehmed kızı Ümmühan'ın 1798 tarihli mezar taşının alınlığında (Ülker, 1990:5) aynı cepheyi paylaşan, tek katlı, solda büyük kubbeli cami, sağda küçük kubbeli bir yapı muhtemelen türbe, ortada minaresi göze çarpmaktadır. Aynı cepheyi paylaşan ve aynı özellikleri taşıyan tasvir SD-4 no'lu şahide karşımıza çıkmaktadır. Tasvirin etrafı Ümmühan'ın mezar taşında olduğu gibi akantuslarla çevrilidir. Balıkesir Şeyh Lütfullah Cami Haziresinde yer alan Hacı Hüseyin kızı Ümmühan Kadın'ın 1781 tarihli mezar taşında (Ülker, 1991: 459) iki katlı, minaresiz bir cami, tek ve iki katlı evler serviler, palmiye ve yıldız çiçeğiyle bir arada verilmiştir. Ümmühan Kadın'ın mezar taşı, iki katlı minaresiz cami olması yönünden B-80 no'lu taş, caminin yanında ilave olarak tek katlı evlerin işlenmiş olması bakımından B-101, B-119 no'lu şahidelerle ortak özellikler taşımaktadır.

Ayrıca, Kuzey Batı Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki mezarlık ve hazirelerinde göze çarpan ve şahidelerin alınlığında yer alan mimari tasvirlerden bazılarının özellikleri ve Gördes ile benzerlikleri aşağıdaki şekildedir:

Tek Katlı, Tek Minareli Cami : Pınarbaşı Mezarlığından Şerife Hadice'nin 1801 tarihli Şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:44-45), Gördes'te B-140, B-153, B-154, B-163, B-165, H-15 no'lu mezar taşlarını andırmaktadır.

İki Katlı, Tek Minareli Cami ve İki Katlı Evler : Pınarbaşı Mezarlığından Ayşe Monla'nın 1797 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:30-31), Gördes'te A-3, B-98, B-113, B-237, H-12, H-16, H-23 no'lu mezar taşlarını hatırlatmaktadır.

İki Katlı, Tek Minareli Cami : Bergama Harputlu Mescit Cami haziresinde Mustafa kızı Fatıma'nın 1799 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:35-37), Manisa Müzesinde Hacı Uzunzade kerimesi Aişe'nin 1800 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:39-41),Tire Müzesinde Seyyid Feyzullah Efendi'nin kerimesi Şerife Fatıma'nın 1801 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:46-47),Tire Müzesinde Markime zade Hacı İsmail kerimesi Fatıma'nın 1812 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:57-58), Pınarbaşı Mezarlığından Seyyid Ömer Ağa zevcesi Raş Kadın'ın 1816 tarihli

şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:86-88), Pınarbaşı Mezarlığından Hasan kızı Fatıma'nın 1840 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:155-156), Pınarbaşı Mezarlığından İsmail'in kerimesi Orkiyye'nin 1843 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:159-160), Alaşehir Şeyh Sinan Cami Haziresinden 1829-34 arası tarihlerden şahidenin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:173-174), Gördes'te B-32, B-75, B-108, B-133 no'lu şahideleri göz önüne getirmektedir.

İki Katlı, Tek Minareli Cami ve Tek Katlı Evler : Pınarbaşı Mezarlığından Abdullah kızı Rukiyye'nin 1810 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:51-53), Menemen Ulu Cami Haziresinden Kara Hasanoğlu Ahmed kerimesi Emine Kadın'ın 1813 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:59-61), Pınarbaşı Mezarlığından Tabak Abdullah kerimesi Gülsüm Hoca'nın 1817 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:88-90), Akhisar Ulu Cami Haziresinden Külahçı oğlu Mustafa zevcesi Hadice Kadın'ın 1829 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:110-111), Gördes'te A-4, B-78, B-93, B-96, B-98, B-102, B-112, B-113, B-117, B-120, B-128, H-12, H-16, H-18, H-27, H-29, H-32 no'lu mezar taşlarını çağrıştırmaktadır.

İki Katlı, Tek Minareli Cami ve Türbe : Pınarbaşı Mezarlığından İbrahim kızı Fatıma'nın 1813 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:64-66), Zeytinliova Mezarlığından Bekir oğlu Ahmed'in kerimesi Aişe'nin 1813 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:76-78), Gördes'te B-97, B-103, B-223 no'lu şahideleri anımsatmaktadır.

İki Katlı, Tek Minareli ve Çift Kubbeli Türbe : Menemen Ulu Cami Haziresinden tarihsiz fakat 1808-1813 tarihleri arasında olabileceği düşünülen şahidenin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:202-203) ile Gördes'te bulunan B-33, B-105, B-124; no'lu mezar taşlarıyla olan benzerliğe işaret etmektedir.

İki Katlı, İki Minareli Cami ve Tek Katlı Evler : İzmir Agora'da yer alan Emine Hanım'ın 1813 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirleri hatırlatan bezemeler (Tunçel, 1989:66-68) B-47, B-93, B-107, B-121 no'lu şahidelerde göze çarpmaktadır.

İki Katlı, Tek Minareli Cami, Yalnızca Kubbesinin Bir Kısmı Verilmiş Türbe : Zeytinliova Mezarlığından Valide Hanım cariyesi Semia Usta'nın 1813 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirlerin (Tunçel, 1989:75-76) Gördes'te benzerleri B-35, B-64, B-74; no'lu şahidelerde karşımıza çıkmaktadır.

Üç Katlı, İki Minareli Cami ve Tek Katlı Evler : Manisa Müzesinden Hayatım Kadın'ın 1798 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:31-33), Gördes'te B-77; no'lu mezar taşlarını hatırlatmaktadır.

Üç Katlı, Tek Minareli Cami : İzmir Agora'da yer alan Hacı Mustafa Ağa zevcesi Müzeyen Hadice'nin 1799 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:37-39), İzmir Şeyh Cami Haziresinden Hacı İsmail zevcesi Şerife Hadice'nin 1808 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:47-49), Gördes'te B-65 no'lu şahide ile benzer özellikler taşımaktadır..

Aynı Cepheyi Paylaşan Tek Katlı Cami ve Türbe, Cephenin Ortasında Minare : Pınarbaşı Mezarlığından İbrahim Efendi zevcesi Rahime'nin 1823 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:99-100), Alaşehir Şeyh Sinan Cami Haziresinden Hacı Ali Efendi ehli Aişe'nin 1827 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:105-106), Menemen Ulu Cami Haziresinden Yevaş oğlu Mustafa'nın kerimesi Aişe'nin 1837 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirler (Tunçel, 1989:145-146), Pınarbaşı Mezarlığından Çalık oğlu Hüseyin Ağa'nın kerimesi Gülsüm'ün 1837 tarihli şahidesinin alınlığında yer alan tasvirlerin (Tunçel, 1989:149-150) Gördes'te bulunan B-66, B-85, B-89, B-134, SD-4 no'lu mezar taşları ile ortak özellikler taşıdıkları anlaşılmaktadır.

Cami motifi, "mescit, medrese gibi dini yapılarla saray, köşk, şadırvan gibi sivil yapıların kubbe, tavan veya duvarlarında, alçı tepe pencerelerinde, kuş köşklerinde, mezar taşlarında yer almıştır" (Önge, 1968: 8-9). İstanbul'daki farklı türdeki yapılardaki kuşevlerinin ele alınışında, balkon, cumba, çardak, ev, eyvan, han, kafes, kovuk, köşk,, kümbed, mescid, serçesaray ve seyir köşkü gibi mimari birimlerin verilmeye çalışıldığı dikkat çekmektedir (Barışta, 2000:319). Eğe Bölgesinin çeşitli merkezlerinde mezar taşı dışında çeşitli unsurlarda mimari konulu tasvirler karşıma çıkmaktadır. Bu tür süslemelerin yer aldığı kabartma levhalar genellikle su

mimarisinde çeşme, sebil, şadırvan gibi yapılarda ortaya çıktığı söylenmektedir (Tunçel, 1989:229). İzmir'de Konak Meydanına yakın bir yerde olan Çakaloğlu Han'ın batı cephesinde kapının sol tarafında yer alan 1805 tarihli Gaffarzade Çeşmesinde iki ayrı panonun yüzeyinde cami tasvirinin yer aldığı kompozisyonlar bulunmaktadır. Üst panoda kıvrımlı perde motifinin altında iki minareli bir cami ve onun sol yanında minareli başka bir cami ve alt kısımda tek veya iki katlı, sivri külahlı çatılı evler göze çarpmaktadır.Bunun altındaki panoda iki minareli, iki katlı bir caminin ortada bulunduğu kompozisyonda caminin her iki yanında sivri külahlı çatılı, tek ve iki katlı evler birbiri ardınca sıralanmaktadır. Her iki panoda da yapıların arasına çiçekler ve serviler yerleştirilmiştir (Arık, 1988: 105-106; Tunçel, 1989:229). Manzara tasvirli ve içinde çeşitli mimari birimlerin çeşitli bitkisel unsurlarla beraber tasvir edildiği halı örnekleri de dikkat çekmektedir. Londra Victoria and Albert Müzesinde bulunan halı, Konya Darülhüffazı'nda bulunan bir seccade ve bazı Kayseri Erkilet, Kula, Kırşehir halı örneklerinde manzara tasvirli kompoziyonlar görülmektedir (Arık, 1983:23-30).

İzmir'de Tilkilik semtinde yer alan, 1814 tarihli Dönertaş Sebilinde yine kıvrımlı perde motifinin altında, ortada tek minareli bir cami ve onun altında başka tek minareli cami bulunmaktadır. Diğerleri de başka camilere ait olabileceğini düşünebileceğimiz kubbeli yapılar ve bu yapıları alttan çeviren şehir surları yer almakta ve üslub olarak şematik ve perspektiften uzak minyatür üslubunu hatırlatan etkiler göze çarpmaktadır. (Arık, 1988:103-105; Tunçel, 1989:230).

Akhisar ilçesine yaklaşık 40 km. uzağında olan Zeytinliova kasabasında Hacı Hüseyin Ağa tarafından 1810 yılında yaptırılan sebilde (Tunçel, 1989: 230) bulunan panoların içinde perde motifi, natürmort ile birlikte mimari kompozisyon içinde kullanılmıştır. Tasvirlerde birbirine benzer şekilde iki minareli bir cami, caminin her iki yanında sivri külahlı, çatılı evler birbiri ardınca dizilidir. Cami ve öndeki yapıları kesme taş duvar örgüsü çevirmektedir. Her iki panonun içindeki tasvirlerde caminin üstünde yıldız çiçekleri ve hilal göze çarpmaktadır.Alttaki kısımlarda meyva kasesi içinde çeşitli meyveler ve çiçekler yer almaktadır.

G.Tunçel kitabında; Urla Kapan Camii Şadırvanın tepelik bölümünde (1834) bitkisel süslemeyle birlikte bir minare ve sol yanında sivri çatılı bir yapı tasviri olduğundan bahsetmekte, daha sonra İzmir Hisar Cami mimberinin doğu yan

korkuluğunda ajur tekniğiyle işlenmiş cami tasviri ile panonun doğu yüzünde üç kademeli, iki minareli cami kompozisyonunun bulunduğunu, Söke'de İlyas Ağa Camisi 'nin (1812) mimber kapısının kemer köşeliklerinde iki kademeli cepheyle tek kubbeli ve tek minareli iki cami ve pavyon motifinin olduğunu, ayrıca, Koçarlı Cihanoğlu Camisinin (1834) şadırvanı süsleyen panoların içinde tek kubbeli, üç kademeli, çift minareli bir cami tasvirinin olduğundan söz etmektedir (Tunçel, 1989: 231-232).

Cami ve diğer mimari birimlerin natürmortlarla , bitkisel unsurlarla yer aldığı kalem işi süslemeler çeşitli yapılarda yer almaktadır. Bu örneklerden Yozgat Çapanoğlu Camisi mahfil tonozunda cami, Aydın Cincin Cihanoğlu Camisi son cemaat yeri duvar resimlerinde tek minareli, kubbeli cami, Denizli Acıpayam Yazır Köyü Camisi hariminde, Amasya Sultan II.Beyazıd Külliyesindeki Muvakiithane'de, Muğla Kurşunlu Camisi kubbe eteğinde, Yozgat Nizamoğlu Konağı'nda, Merzifon Kara Mustafa Paşa Camisi Şadırvanda, Amasya Gümüşlü Camisi girişte mahfil üstünde kemer alınlığında, Amasya Sultan II.Beyazıd Camisi Şadırvanı kubbe eteğinde, Soma Hızır Bey Camiinde, Yozgat Cevahir Ali Efendi Camiinde, Yozgat Başçavuşoğlu Camiinde, Yozgat Çapanoğlu Camiinde, İstanbul Topkapı Sarayında, Çengelköy Sadullah Paşa Yalısında, Emirgan Şerifler Yalısında, Birgi Çakırağa Konağında, Tavşanlı Kurşunlu Camiinde olduğu gibi bu yapılarda daha çok natürmort, özellikle cami ve evlerinde yer aldığı çeşitli yapıları içeren kompozisyonlar göze çarpmaktadır (Arık, 1988: 27-29, 30-31, 42-46, 51-52, 55-58,.58-64, 68-80, 80-83, 83-85; Arık 1973:7-68; Renda 1977:134, 81-107, 112-113, 111-112, 125,, 124-130, 146-147, 153). Burada yer alan resimlerde minyatür özellikleri gösteren resimler yanında, Batılı anlamda yer alan kompozisyonlarda karşımıza çıkmaktadır.

Gümüş bir Kur'an muhafazası üzerinde cami manzaralı bir kompozisyon da dikkat çekmektedir (Karamağaralı, 1992:23). Ayrıca işlemelerde de mimari konulu kompozisyonların ele alındığı anlaşılmaktadır (Önge, 1969: 8-9; Barışta, 1999:120).

Gördes mezarlıklarında yer alan mimari bezemeli mezar taşları ile bölgenin çeşitli yerleşim yerlerindeki mimari bezemeli mezar taşlarıyla aynı anlayışla yapılmış olduğu dikkat çekmektedir. Türk Sanatının çeşitli alanlarından biri olan halılarda, mimari süslemelerde, çeşmelerde, şadırvanlarda, duvar resimlerinde, madeni

eserlerde, çinilerde, seramiklerde, minyatürde, işlemelerde, kuşevlerinde özellikle Batılılaşmanın etkisini yoğun olarak gösterdiği XVIII ile XIX. yy.da ortak beğeniler sonucu, benzer anlayışla ele alınmaya çalışıldığı gözlenmektedir. Ancak mimari bezemeli mezar taşları yöresel bir etkinin neticesi olarak Ege Bölgesinde ve çoğunlukla kadın mezarlarında karşımıza çıkmaktadır.

2.5. Taşçı İşaretleri

Tarihi bilinen en eski taşçı işaretlerine eldeki bilgiler ışığı altında M.Ö.2200 yıllarında Mısır'da başlamakta ve burada işaretler taşın örgüdeki yerini belirlemek, yan yana geldiklerinde bir şey ifade eden cümle oluşturmak, taşın gideceği şantiyeyi belirtmek amacıyla yapılan işaretlerdir, daha sonra Perslerde, Yunanlılarda, Romalılarda, Bizanslılarda, çeşitli Avrupa devletlerinde,Eski Türklerde (Karamağaralı, 1980: 1-24; Kürüm, 2002:776-785; Karaörs, 2002:162-170). Selçuklularda, Beyliklerde (Çayırdağ, 1982:79-108) ve Osmanlılarda görülmektedir (Binan, 2001:119-120). Örneğin Kayseri'de Selçuklu ve Beylikler Dönemine ait çeşitli yapılarda taşçı işaretlerinin yapının taş duvarları üzerinde yer aldığını Mehmet Çayırdağ belirtmektedir (Çayırdağ, 1982:79-108).

Taşçı işaretleri üzerinde çalışıldığı işle ilgili olarak, yapanın bir şekilde, kimlik işaretini taşın üzerine bırakmasıdır. Anadolu Selçuklu ve Beylikler Dönemine ait yetmişüç adet yapı üzerinde yapılan araştırma ,çalışma ve belgeleme sonucu beliren taşçı işaretleri sayısı üçyüzyirmiyedidir (Binan, 2001:123).Osmanlı Döneminde de daha çok başkentlerde 1400 yılına kadar olan yapılarda işaretlere rastlanılmıştır. Bu da , taşçı işaretlerindeki sürekliliği ve lonca sistemini gösteren önemli bir kanıt olmaktadır (Binan, 2001: 128). Günümüzde de Anadolu'nun bir çok yerinde damga şeklinde işaretler hayvanlarda, mezar taşlarında, hece tahtası adı verilen, tahtadan yapılmış mezar işaretlerinde (Eren 1984), kilim ve halılarda, nakışlarda, nazarlıklarda, ev, kapı duvarlarında, kap kacakta, vücuda yapılan dövmelerde, at koşum takımlarında hala kullanılmaktadır (Yalgın, 1936; Gülensoy, 1987:105-128). Bu damga mahiyetindeki işaretlerin geometrik olarak taşçı işaretleriyle az da olsa benzerliği sebebiyle, geçmişteki geleneğin başka bir alanda kendini yenileyerek, geliştirerek ortaya çıkması olabilir mi? diye bir yerde düşünülmesi gerekir. Gördes'te yer alan üç mezarlıkta karşılaşılan taşçı işaretleri eski bir geleneğin yok olmadığını

mezar taşları vasıtasıyla da olsa bu geleneğin devam ettiğini göstermesi açısından ilginç olduğu gibi, bir o kadar da, dikkat çekicidir. Seyid Gazi'nin Yağıbasan köyündeki mezarlıkta, Alayuntlu, Üreğir ve Alaevli damgalarına benzeyen şekillerin, mezar taşlarının üzerinde görüldüğü belirtilmektedir (Karamağaralı, 1999:36). Gördes mezarlıklarındaki taşçı işaretleriyle karşılaştırıldığında şekil yönünden benzerlik göstermediği görülmektedir. Fakat Karamağaralı'nın anlatmaya çalıştığı damgaların, anlam ve ifade yönünden Gördes'teki taşçı işaretleriyle benzerlik taşıyabileceği düşünülebilir. Bu tür taşçı işaretlerin kaynağının Orta Asya kökenli olabileceği ihtimal dahilindedir.

Gördes mezarlıklarında kitabesi bulunmayan çoğu küçük boyutlu, geometrik şekilli ve taşçı işareti olabileceği düşünülen taşlardan on dokuz tane bulunmaktadır. Mezarlıklardaki taşçı işaretli şekillerin taşçılar tarafından, büyük olasılıkla kendi tercihlerine göre yapılmış olduğu zannedilmektedir. Burhan Oğuz yaptığı çalışmada mezar taşında simgeleşen inançları anlatırken Mühr'ü Süleyman bahsinde, bunu oluşturan iki üçgenlerden ucu aşağıya bakan ters üçgenin dişil bir simge olduğunu, doğurganlığı ve kadını temsil ettiğini belirtmektedir (Oğuz, 1983:99). Taşlardan üç tanesindeki işaretler ters üçgenle başladığı için, araştırmacının düşüncelerinde bir doğruluk payının olabileceği insanın aklına ister istemez gelmektedir. Bu taşların İzmir, Manisa, Bursa, İstanbul ve Edirne ili ve bazı ilçelerinde yapılan araştırmalar sonucu, ulaşabilinen örnekler içerisinde ve mezar taşı konusunda elde edilebilinen, yayınlanmış bilgiler ışığında, özellikle Ege ve Marmara civarındaki bazı yerleşimlerde mezar taşlarının benzeri görülmemiştir. Bu yüzden bu taşların Gördes'e özgü olabileceği söylenebilir. Buradaki taşçı işaretli mezar taşlarının benzerlerine başka bölgelerde rastlanılamadığından dolayı tarihlendirme de sorun bulunmaktadır. Bu taşçı işaretli mezar taşlarından bazıları mermer kalitesine göre , mezarlıklarda aynı cins mermer olan başka mezar taşları ile karşılaştırılarak tarihlendirilmeye çalışılmıştır. Geri kalan benzer işaretli örneklerin de aynı zaman dilimi içerisinde yapılmış olabileceği düşünülmektedir. Muhtemelen bu işaretlerin yapılmış olabileceği tarihler XVIII. yy. ikinci yarısı ile XIX. yy. ikinci yarısı arasındaki bir zaman dilimi içerisindedir. Ayrıca, Demet Ulusoy Binan'ın yazdığı Taşçı İşaretleri ilgili yayında verilen şekil 8 ve 9.da Ortaçağ dönemine ait bazı yapılardaki taşçı işaretleriyle benzerlik gösteren iki işarete rastlanıldığı göze çarpmaktadır (Binan, 2001:33-34).Bu benzerlik ile bir sonuca varmanın zor olacağı ortadır ama bu tür

işaretleri yapan ustaların, az da olsa eski geleneklerini devam ettirmelerinin yanında mimari birimlerin yapımında görev almış olabileceklerini akla getirmektedir. Taşlardaki işaretlerin yapımında herhangi bir özenti, çaba fark edilememektedir. Yapan usta taşı boşta bırakabilirdi, ama kendi işaretini bırakarak bunu bir ustanın yaptığına işaret etmektedir. Taşçı ustası böylece yatanı kendi üslubuyla anlatmaya çalıştığını, sembolik işaretlerle ifade etmeye çalışmaktadır.

Taşların üzerinde yatanın cinsiyetini belirleyecek bir yazı bulunmamasına rağmen bu taşların kimsesiz, adı bilinmeden vefat eden, kadınlara ait olabileceğini düşünmenin yanında, doğar doğmaz, isim koymadan , küçük bebekken veya çok küçük çocukken vefat eden kızlara da ait olabileceği de ihtimal dahilindedir. Zaten bu mezar taşlarının ölçülerinin genelde küçük boyutta ve kaba oluşları bu düşünceyi destekler niteliktedir. Türkiye'nin bir çok yerinde bebekken, çocukken vefat edenlere ait, mezar taşı örneklerinin boyutları diğer mezar taşlarından küçüktür. Taşçı işaretlerinin bazıları birbiriyle benzerlik gösterse de aynı değildir. Taşların üzerlerindeki geometrik süslemelerden yola çıkarak aşağıdaki şekilde gruplara ayrılmaktadır;

Geometrik Bezemelerine Göre Taşçı İşaretleri

a. Üstü ters üçgenle başlayıp, arka arkaya üç baklava dilimiyle devam eden, düşey bir çizgiyle son bulan tip (H-59).
b. Üstü dairesel bir şekille başlayıp, arka arkaya baklava dilimiyle devam eden, düşey bir çizgiyle son bulan tip
    1. Üç baklava dilimli tip (B-218, B-227, B-236, G-11, G-13, G-14, H-61).
    2. Dört baklava dilimli tip (B-228).
c. Üstü dairesel, yuvarlak bir şekille başlayıp, düşey bir çizgi üzerinde belli aralıklarla kesilen yatay çizgiden oluşan tip
    1. Üç yatay çizgiyle kesilen tip (G-12).
    2. Dört yatay çizgiyle kesilen tip (H-226).
d. Ters bir üçgenle başlayıp, üçgenin ucundan aşağıya doğru giden düşey çizgili tip (B-229, H-58).
e. Üstü küçük dairesel, yuvarlak bir şekille başlayıp, düşey bir çizgi üzerinde belli aralıklarla yer alan iki dairesel şekilden oluşan, düşey bir çizgiyle son bulan tip (B-217, B-230, G-9).

f. Üstü dairesel, yuvarlak bir şekille başlayıp, düşey bir çizgiyle son bulan tip (B-219, B-220, G-10).

Yukarıda tanımlamaya ve gruplamaya çalışılan taşçı işaretli mezar taşlarından bazılarının, az veya çok benzerliği sebebiyle, eski Türk harfleri ve Oğuz damgaları ile münasebetinin bulunabileceği ihtimal dahilindedir. Gördes'te ve çevresinde geçmişte Oğuzların çeşitli boylarına ait insanlarımızın yaşadığı ve yaşamakta olduğu düşünülürse, bu işaretlerin kaynağının da neresi olduğu kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Türkler gittikleri, yaşadıkları her yere kendi ananevi inançlarının gereği olarak, oralarda kendilerini, neseblerini hatırlatan, işaretler koymasını bilmişlerdir.Gördes'teki taşçı işaretleri de böyle bir geleneğin, sarsılmaz inancın, mezar taşlarında basit bir ifadeyle de olsa yüce tezahüründen başka bir şey değildir.

2.6.Yazılı Bezemeler:

XVIII-XX. yüzyıllara ait Gördes'te bulunan, çalışmamıza ait mezar taşlarının üçyüzonsekiz tanesi kitabelidir. Kitabeli olan mezar taşlarında çoğunlukla sülüs ve celi sülüs kullanıldığını, ta'lik, nesih ve rik'a yazı çeşidinin de az da olsa şahidelerde yer aldığını anlıyoruz. Sülüs yüzkırkyedi (A-4, A-6, A-8, A-11-12, A-14, A-16-18, A-23, B-1-4, B-6-8, B-10-12, B-16-17, B-19, B-21-24, B-26-28, B-31, B-38, B-42-46, B-48, B-52-54, B-56, B-59-61, B-63, B-68-70, B-72-74, B-78-81, B-83-92, B-96-100, B-102-104, B-115-116, B-118-120, B-124, B-126-131, B-133-134, B-138, B-141, B-143-146, B-149-152, B-159, B-165, B-168-170, B-173, B-177-179, B-181-182, B-185, B-187-189, B-192-194, B-201-202, B-214, B-216, B-234, G-1-5, H-4-7, H-13-15, H-20-21, H-23, H-25-27, H-30, H-32, H-35, H-42, H-48, H-52, H-60, SD-1), Celi Sülüs yüzonaltı (A-2, A-3, A-5, A-9, A-10, A-13, B-9, B-13-15, B-18, B-20, B-22, B-29-30, B-32-37, B-40-41, B-47, B-49-51, B-55, B-57-58, B-62, B-64-66, B-71, B-75-77, B-93-95, B-101, B-105, B-107-114, B-117, B-121, B-123, B-125, B-132, B-136-138, B-140, B-142, B-147, B-154-157, B-166-167, B-174-175, B-180, B-184, B-186, B-190, B-198, B-200, B-205-207, B-209, B-212, B-221, B-222, B-231-232, B-235, B-237, H-1-3, H-8-12, H-16-19, H-22, H-28-29, H-31, H-33-34, H-39-41, H-44, H-46-47, H-53, SD-2-4), ta'lik kırk (A-7,A-15, A-19-22, B-5, B-39, B-67, B-82, B-135, B-153, B-158, B-160-164, B-172,B-176, B-183, B-191, B-195-197, B-199,B-203-204, B-208, B-210-

211, B-213, B-233, H-37, H-38, H-43, H-45, H-49-51), nesih onbir (A-1,B-106, B-122, B-148, G-6, G-7,H-24, H-36, H-54, H-55, SD-5), Rik'a (B-215) bir mezar taşında göze çarpmaktadır. Üç şahide yazılı fakat türsüz (B-224, B-225, B-238) bozuk bir biçimde verilmiştir. Katalogdaki mezar taşlarına göre yazı çeşitlerinin yüzyıllara göre dağılımı şu şekildedir: Sülüs yazı XVIII. yy.da 42, XIX. yy.da 99, XX. yy. da 6; celi sülüs yazı XVIII. yy.da 34, XIX. yy.da 72, XX. yy. da 10; ta'lik yazı XVIII. yy.da 2, XIX. yy.da 24, XX. yy. da 14; nesih yazı XVIII. yy.da 1, XIX. yy.da 8, XX. yy. da 2; rik'a yazı XX. yy. da 1 mezar taşında görülmektedir. Bu dökümlere gore Gördes mezarlıklarında en çok tercih edilen ve XVIII-XX. yy. da en çok edilen yazı türü sülüs ve onun diğer bir çeşidi olan celi sülüstür. En az görülen yazı rik'a olup, yalnızca XX. yy. da karşımıza çıkmaktadır. Yazı çeşitlerinin çoğu XIX. yüzyıla ait mezar taşlarında, yoğun olarak örnekler sunmaktadır.

Kitabelerdeki yazı şeritleri baş taşında yer almaktadır. Kitabenin ilk veya ikinci satırı genellikle hüve'l-hallaku'l-bakî, hüve'l muin, hüve'l –baki, hüve'l hayy, ah minel mevt, hüve'l hayyüllezi la yemut, bu merkade her kim ederse dua, hüve'l hayyü'l baki, beni kıl mağfiret ya rabbi yezdan, müesser oldu bana şehadet, diye başlamakta ve son satırları da merhum ve magfur, isim, varsa unvan, ruhuna veya ruhiçün el fatiha şeklinde diye bitmektedir. Kitabelerde geçen başlıkların yüzyıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda görüldüğü şekildedir.

KİTABE BAŞLIKLARI	XVIII.YÜZYIL	XIX.YÜZYIL	XX.YÜZYIL
Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	16 şahide	37 şahide	4 şahide
Hüve'l muîn	5 "	36 "	-
Hüve'l Bâkî	4 "	45 "	10 "
Hüve'l hayy	-	8 "	-
Ah mine'l -mevt	42 "	36 "	5 "
Hüve'l hayyûllezi lâ yemut	-	8 "	1 "
Bu merkade her kim ederse dua	1 "	2 "	-
Hüvel Hayy'ül baki	-	8 "	1 "
Beni kıl mağfiret ya rabbi Yezdan	-	2 "	1 "
Müesser oldu bana şehadet	-	2 "	1 "

Kitabelerde ayrıca ölenin hayattayken yaptığı işler, hayırları, memleketleri, nesebi, şiirler, hayır ve dua ile ilgili sözler, ayetler, hadisler de yer almaktadır. Gördes mezar taşlarında sene ifadesinin geçtiği yer Eğe Bölgesi dışındaki yerlerde genellikle en alt satırdayken burada yüzaltmışdokuz mezar taşının ilk satırında, bir tanesi alınlık kısmında yer alan, kubbe tasvirinin içinde (B-153), ikinci satırda iki tane (B-18, B-55), üçüncü satırda bir tane (B-96), bir tanesi sekizinci satırda (H-1), diğer yüzyirmidokuz tanesi de son satırda yer almaktadır. Tarih ibaresi bazı mezar taşlarında hem harfle hem de sayıyla verilmiş, bazı mezar taşlarında da tarih verilmenin yanında ebced ile tarih düşülmüştür (A-7, A-9, A-22, B-121, B-135, B-148, B-196, H-39). Ancak ebced ile verilen mezar taşlarının bazılarının okunamaması, kitabenin gömülü olması veya bazı harflerinin olmaması yüzünden, bir sayı eksik olanlar olduğu gibi, ebced ile tarih düşüldüğü anlaşılan fakat saydığımız sebeplerden dolayı hesaplanamayan mezar taşları da vardır.

E. Başlıklar

Başa takılan ve başı örten sarık, kavuk, fes, külah gibi nesneler başlık diye adlandırılır. Bunlar başı sıcaktan, soğuktan, zararlı olabilecek diğer etkilerden korumak, insanlara hoş görünmek ve toplum içindeki statüsünü göstermek amacıyla kullanılmıştır. Müslümanlığın ilk zamanlarında Hz. Peygamberin (Atasoy, 2000:155) ve sahabelerin sarık taktığı hakkında rivayetler vardır. Ancak, Peygamberin sarığın başa takılması, kullanılması yönünden sahih bir hadisi bulunmamaktadır.Başa takılan sarık ve benzeri başlıklar, zaman içerisinde devam eden bu adetlerin neticesinde zorunluymuş gibi algılanması sonucu, Müslümanlara özgü bir tür kıyafete dönüşmüştür. Başlıkların sosyal, idari, ilmi, dini hüviyetleri vardı. Başlığın biçimine, rengine göre başlığı takan kişinin ne olduğu, ne iş yaptığı gibi bilgiler anlaşılmaktaydı. 25 Kasım 1925'te çıkarılan şapka kanunu ile kavuk, sarık, fes gibi başlıkların takılması yasaklanıp, onun yerine şapka giyilmesi zorunlu hale gelmiştir.

"Osmanlı zamanında gayrimüslim Rum erkekler külah ya da fes giymezler, kasket ya da fötr şapka giyerlerdi. Şapka inkilabında halkın şapka giymeye isteksizliğinin sebebi budur. Rumları görmüş, tanımış halk, fötr ve kasket şapka giydiğinde şeklen onlardan bir farkının kalmayacağını görmüş ve konuya sıcak bakmamıştır. Gördesli Türk, Rum'u daha uzakta iken şapkasıyla tanıyordu.

Gördeslinin bu duygusunun sebebi inkilaplara karşı çıkmak değil, gayrimüslim Rumlar'a benzememek idi" (İlker, Tuncay, Aker, 1999:129).

Gördes mezarlıklarında kavuk, sarık, fes, külah-takke ve kadın başörtüsü şeklinde seksenyedi tane başlıklı mezar taşı görülmektedir. Bunlardan en çok kullanılan kavuktur ve kendi arasında da biçiminden dolayı farklı tiplerde örnekler ortaya çıkmaktadır.

1. **Kavuklar:** Osmanlı mezarlıklarında XVII. yy. sonrasında çok görülen bir başlık türü olan kavuktur. Dış yüzü çuhadan olan ve içi bez astarlı ve arasında pamuk olan bu başlıkların üzerlerine geometrik (yıldız, baklava, düşey çubuk) şekiller oluşturacak biçimde dikilmesidir (Laquer,1999:150; Çal, 2000a:209-210). Gördes'te memurların, hocaların, ulemanın farklı şekil ve biçimde kavuk giydikleri belirtilmektedir (İlker, Tuncay, Aker, 1999:129).

Gördes'teki mezarlıklarda yer alan kırkaltı tane kavuk başlıklı mezar taşı aşağıdaki şekildedir. Başlıklarla ilgili fazla yayın olmaması ve olan yayınlarında bütün başlık türlerini almayışı gibi etkenler bazı başlık türlerini adlandırmak zorlamıştır. Bu gruplandırmayı yaparken H.P.Laquer (Laquer, 1999:138-167) ve Halit Çal'ın (Çal, 2000a:207-223) konuyla ilgili araştırmaları göz önünde tutularak başlıklar adlandırılmaya çalışılmıştır.

a. Tepesi çıkıntılı diagonal destarlı tip (B-224, B-238, G-8, H-56, H-57, H-62, H-63). Bu cins örneklerde kavuğun küçük bir kısmı görülmekte ve destarlar kavuğu her yanını örtmektedir.
b. Yatay ve diagonal destarın bir arada kullanıldığı tip (A-1). Kavuğun üzeri yatay ve diagonal olarak sarık dilimleri tarafından kuşatılmıştır.
c. Kısa kavuklu diagonal destarlı tip (B-92, B-106, B-114, B-225, H-24, H-53, H-55).Başlık kısa ve başlığın çevresinde destarlar diagonal verilmiştir.
d. Kısa kavuklu (Düz Kaş) yatay destarlı tip (B-70). Başlık kısa ve başlığın altında destarlar düz olarak yer almaktadır.
e. Kısa kavuklu diagonal tek destarlı tip (B-155). Kısa kavuklu olan bu başlık türünde, destar tek dilim ve diagonal olarak sarılmıştır.
f. Katibi Kavuklar : Mezarlıklarda çok yaygın olan bir gruptur. Kavuğun

uzunluğuna, kısalığına, sarığının taşkınlığına, başlığında yer alan geometrik yıldız, baklava, çubuk şekillerine göre kısımlara ayrılmaktadır.

1. Taşkın sarıklı uzun kavuklu tip (B-3)
2. Kısa sarıklı yıldız dilimli tip (A-2, A-11, B-36, B-82, B-87, B-95, B-129, B-135, G-3, H-10).
3. Kısa sarıklı baklava dilimli tip (B-14)
4. Uzun çubuklu başlıklı taşkın sarıklı tip (B-28, H-5)
5. Çubuklu başlıklı taşkın kısa sarıklı tip (SD-1)
6. Çubuklu başlıklı kısa sarıklı tip (B-81, B-232)
7. Kısa çubuklu başlıklı, çapraz sarıklı tip (B-20, B-57, H-22, H-31, SD-3)
8. Kısa baklava dilimli başlıklı çapraz sarıklı tip (B-9, B-16, G-1, H-2)
9. Uzun baklava dilimli başlıklı çapraz sarıklı tip (H-3, H-9)

2. **Sarıklar:** Sarık, börk, takke, külah ve fes gibi başlıkların etrafına sarılan ince bezlere denir. Ondört tane sarık olduğu düşünülen örnek vardır.
   a. Tek burma dilimli destarlı tip (B-122, H-28). Başlığın sağ üst köşesinden sol alt köşeye doğru destarların üzerinden diagonal atılan tek burma dilimi bulunmaktadır.
   b. Oval tip :
      1. İki ucu dışarı sarkan tip (B-166). Başlığın sol üst kısmından diagonal olarak sağa doğru atılan sarık ucu göze çarpmaktadır.
      2. Çapraz eğimde sarıklı tip (H-33, H-39). Sarığın destarları başlık üzerinde çaprazlama sarılmıştır.
      3. Yatay ve diagonal destarlı tip (A-10, A-22, B-127, B-138, B-157, B-179, H-35, H-37, SD-5). Başlığın destar dilimleri yatay ve diagonal biçimde ele alınmıştır.

3. **Fesler** : Fesin Fas sözcüğünden ileri geldiği söylenmekle birlikte, Kuzey Afrika'da yoğun kullanımı olan Fesin, II. Mahmut'un devlette 1828'de reform yapması neticesi (Koloğlu, 1978:31-41), sarık ve kavuk türü giysiler devletin idari mekanizması ve halk içinde kullanımını azaltıp, yerini fese terk etmiştir. Şapka inkilabına kadar Gördesliler de fes veya kalpak giyerlermiş. Fes pahalı ve kalıbı kolay bozulduğu için köylülerce tercih edilmemiş. Zaman içerisinde çok farklı fes türleri bulunmaktaymış

(Kumbaracılar, ,Tarihsiz: 35). Fes türü başlık mezarlıklarda yirmiüç örnekte göz önüne çıkmaktadır.

a. Mahmudi Fesi : Fesin II. Mahmut döneminde kabulüyle başlayan süreç içerisinde çıkan feslerin alt kısımları dar, üst kısımları daha geniştir. Bu fesler püsküllü olabildiği gibi , birden fazla püsküllüde olabiliyordu. Feslerin rengi kırmızı olmakla birlikte mavi renge de rastlanmaktaymış. Mezarlıkta Mahmudi Fes bir tane bulunmaktadır (B-234)
b. Aziziye Fesi : II.Mahmud'un oğlu Abdülaziz döneminde, üst kısmı dar ve küçük boyutlu fesler çıktı. Azizi denen fes türünden mezarlıkta iki örnek yer almaktadır (A-13, A-21).
c. Hamidiye Fesi : II. Abdülhamit döneminde Azizi fese göre genişliği daha dar fakat daha uzun fesler çıktı. Hamidi Fes denen bu başlıktan mezarlıklarda dört örnek vardır. (B-186, B-187, G-7, H-36)
d. İnce Tülbent veya Düz Bez Sarılı Fes: Sarıklı fes türüne benzese de, fesin etrafı düz, tek sarımlı olmasıyla diğer fes türlerinden farklı olduğu gözlenmektedir. Bu fes türünden on tane mezarlıklarda yer almaktadır (G-4, B-197, B-198, B-202, B-207, B-208, B-213, B-216, H-11). Menemen Mahkeme Cami haziresinde 1921 tarihli bir mezar taşının işlemeli fes başlığında diagonal biçimde yerleştirilmiş bir sıra dal, bir sıra rozet çiçeği verilmiştir (Fot.432). Festeki komposizyonun benzeri B-202, B-208 ve B-213 no'lu şahidelerde de rastlanılmaktadır.
e. Sarıklı Fes : Fesin üzerine sarık sarılması şeklindedir. Daha çok cami hocalarının ve dini kimliği olan insanların tercih ettiği, başlık biçiminden altı tane göze çarpmaktadır (B-67, B-136, B-144, B-162, G-2, H-44, H-43). Bu örneklerden birinde fesin üst sağ köşesinden püskül sarkmakta, ayrıca fesin üzerinde yıldız şekilleri göze çarpmaktadır (B-136).

4. <u>Külah</u> : Keçe veya yünden yapılan, soğuğa dayanıklı başlık çeşitlerinden biridir. "Umumiyetle ya mor koyunların yününden yapılır ya da boyanır. Osmanlı devleti zamanında festen evvel, Gördes dahil her yerde keçe külah giyilirmiş.Çünkü keçe külah ucuzmuş, köylü hayvanının yününü keçeciye götürür, ucuza külah yaptırırdı. Şapka inkilabından sonra da bir müddet külah giyilmeye devam etmiştir. Okumuşlar daha kibar bulduklarından külaha Arakiyye derlerdi. Ancak halk külah derdi" (İlker, Tuncay, Aker, 1999:129). Gördes'te yer alan üç örnekten ilki, külahın kenarlarının

olması, üstünde tepeliğinin bulunması ve tepe ile kenarları arasındaki bölümde V şeklinde zik zak yapan bir motifin yer almasıdır. Diğer iki örnek aynı özelliklere sahip keçe külahtır.

a. Kenarlı ve tepelikli (B-200). Külahın alt kenar kısmı üst kısmından daha kalındır.Bir derviş başlığı olabilir.
b. Sade (A-15, B-158). Daha çok köylülerin tercih ettiği süssüz, ilavesi olmayan keçe külah biçimidir.

5. **Kadın Başlığı** : Mezarlıklarda yer alan iki tane kadın başlıklı örnekten birinin (A-20) bir erkeğe ait olmasına rağmen, başlık küçük bir kız çocuğuna ait başörtüsü şeklindedir.Ayrıca ağız kısmına yakın yerde takı (inci dizisi) vardır. Diğer örnek neredeyse 3 boyutlu bir heykel biçiminde verilmiştir. Kadın başlığı dönemin başörtüsü özelliklerini yansıtmaktadır (B-194). Kadın başörtüsü başlığı şeklinde şahideler Manisa Nişancıpaşa Cami haziresinde (Fot.430-431) bulunmaktadır. Ancak Gördes'teki örneklerden B-194 no'lu şahide biçim ve görünüş itibarıyla daha farklıdır. Başlık başın alınlığını az kapatacak şekilde verilmiştir.

İtalya Trieste'de San Anna mahallesinde yer alan Osmanlı mezarlığında yıldız dilimli katibi kavuklu, kavuğu servili mezar taşi ile sarıklı ve fesli şahideler bulunmaktadır (Grassi, 1996:201-208). Osmanlı dışındaki bir ülkede Osmanlının kendi adetlerine göre yapılmış başlıklı mezar taşlarını bulmak ve korunduğunu bilmek gerçekten dikkate değerdir.

F. Mezar Taşı Kitabelerine Göre Gördes'teki Sosyal ve Dini Yaşama Ait Bazı Bilgiler

Gördes mezarlıklarında yer alan şahideler üzerindeki çalışmalarımızda, mezar taşı kitabelerinde tekke veya tarikat gibi dini oluşumlarla ilgili herhangi bir ibare veya işaret geçmediği görülmüştür. İncelenen mezar taşlarının çoğu kadınlara ait olduğundan dolayı tarikat, meslek gibi sosyal ve dini yaşama ait bazı bilgiler özellikle kadın mezar taşlarında görülememektedir. Fakat bunun yanında genel olarak lakap veya sülale adı, eşlerinin veya yakınlarının mesleğini belirten ibareler, bazı mezar

sahiplerinin peygamber sülalesinden geldiğini belirten seyyid ve seyyide ,şerif ile şerife gibi neseb ifadeleri, hacı, hoca, molla, hafız gibi ölünün hayattayken yaptığı dini ünvanlar kitabelerde göze çarpmaktadır. Meslek olarak; nalbantçılık, boyahanecilik, leblebilicik, çavuşluk, müderrislik, paşalık gibi meslek grupları da karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca Hüseyni Baba'nın mezarlığa adını vermiş biri olmasının yanında, mezar taşında kitabesi bulunmamaktadır. Gördes'in yaşlıları ve araştırmacı Yurdun Güvenen tarafından Hüseyni Baba denen zatın şair olduğu da ifade edilmektedir (Güvenen, 2003:16-27).

Cumhuriyetten evvel Gördes'te bütün tarikatların tekkelerinin olduğu söylenmektedir. Bunlarda özellikle Bektaşiler, Rufailer, Kadiriler, Mevleviler, ve Nakşibendilere ait tarikatlardır. Bu tarikatların hepsi Cumhuriyetin ilanından sonra kapatılmıştır (İlker, Tuncay, Aker, 1999:157). Mezarlıklarda yapılan incelemelerde bazı mezar taşlarında şeyh, molla, hoca, seyyid, şerif, şerife gibi dini lakap içerikli şahidelerin dışında herhangi bir tarikat adının geçtiği ibarelere veya buna bağlı olarak bir tarikatı temsil eden işaretlere özellikle başlıklı mezar taşlarında rastlanılamamıştır. Örneğin Cumhuriyetten sonra Rufai Şeyhi olduğu söylenen Mutaf Dede'nin beton mezarı günümüz mezar taşları gibi alınmış ancak, başlığı taklit edilerek yapılmıştır. Adına mezarlık kurulan ve bir din büyüğü olduğu söylenen Hüseyni Baba'nın mezarı da günümüzde yaptırılmış ve başlıklı mezar taşında hiçbir yazı unsuruyla karşılaşılamamıştır. Bir mezar taşında şeyh ünvanı (H-24), üç mezar taşında hoca (A-14, B-24, B-49), dokuz mezar taşında monla veya molla lakabı (A-5, B-140, B-169, B-184, B-185, B-200, B-205, B-210, G-3), Hz. Muhammedin torunu Hz.Hasan'ın sülalelesinden gelen Şerif ve Şerifeler 22 mezar taşında (B-21, B-37, B-40, B-41, B-49, B-50, B-55, B-56, B-62, B-64, B-65, B-71, B-92, B-93, B-109, B-110, B-119, B-123, B-127, H-12, H-13, SD-4), Hz. Muhammedin torunu Hz.Hüseyin'in sülalelesinden gelen seyyid ve seyyideler 13 mezar taşında (A-2, B-16, B-17, B-19, B-57, B-87, B-95, B-115, B-198, G-1, H-10, H-22, SD-3), hafız beş mezar taşında (B-50, B-198, B-216, H-9, H-37) rastlanılmaktadır.

Katogdaki mezar taşlarında yer alan kadın isimleri 35 tanedir. Bunlar Adile, Aişe, Allame, Amine, Azize, Bahire, Dilhuma, Dudu, Emine, Fatıma, Fatıma Zehra, Gülfidan, Gülsüm, Habibe, Hadice, Hadice Kübra, Halime Hace, Hasibe, Kezban, Nazife, Rafika, Selime, Sıddıka, Şerife, Rahime, Rukiyye, Tevhide, Ümmühan,

Ümmü Gülsüm, Vahide, Vafiyye, Zarife, Zeliha, Zeyneb, Züleyha'dır. Erkek isimleri ise 23 tanedir. Abdullah, Ahmed, Ahmed Şefked, Ali, Arab, Dursun, Hakkı, Halil, Hüseyin, İbra, İbrahim, Mahmud, Muhammed, Muhammed Tevfik, Mustafa, Osman, Rıfat, Said, Servet, Seyyid, Süleyman, Veli isimleridir. Kadın ve erkek isimleri içerisinde XVIII ile XX. yy. arasında en çok rastladığımız isimler Aişe, Emine, Fatıma, Gülsüm, , Hadice, Muhammed, Mustafa, Süleyman, Ümmü Gülsüm'dür.

Aile lakapları yazı şeritlerinde alfabetik olarak şu şekilde geçmektedir : Abdizade (H-34, SD-2), Abikoğlu (B-60), Ağazade (B-51, B-57, B-59, B-92, B-149, B-159, B-176, B-201, B-204, B-213, B-215, SD-1), Ahadoğlu (B-165), Ahzehuyzade (B-168), Akaoğlu (B-100), Allamezade (A-7), Alaşehirlioğlu (B-46) Arab (B-146), Ayanoğlu (B-97), Bağcızade (B-161), Bağdadizade (H-1, H-9), Bağdatlızade (H-9), Bazarlıoğlu (B-103), Beğzade (B-66), Beşeoğlu (B-120), Bornuzoğlu (B-141), Bülbüloğlu (H-27, H-44), Çakıcıoğlu (B-116),Çavuşzade (B-134, B-138), Çekmerzade (B-98), Çelebizade (B-64, B-71, B-102, B-122), Danazade (H-12), Devalgeroğlu (B-117), Dodakoğlu (B-156), Durdumoğlu (H-52), Efendizade (B-11, B-81, B-93, B-114, B-124, B-155), Ekmekçioğlu (B-109), Eminzade (G-4), Emirzade (G-3), Firuzoğlu (B-162), Geyikoğlu (B-37), Geyvanzade (B-153), Giritlioğlu (G-7, H-54),Gökmanzade (H-3), Güzeloğlu (B-173), Hoşaboğlu (B-171), Hüseyinzade (H-25, H-28, SD-4), İnlioğlu (B-123), Kadayıfçızade (B-67, B-166, B-182, B-183), Kadiroğlu (B-126), Kantarcızade (B-110, B-199), Kara (B-48, B-91, B-97), Karacazade (B-26), Karagözoğlu (B-96, B-105, B-133, B-198), Kasterzade (B-167, B-170, B-209), Kebabçıoğlu (H-36), Keçecizade (H-42), Koçarzade (H-50), Kulaksızzade (B-106),Kuzumzade (H-39, SD-5), Kuzuroğlu (B-42), Lağımcızade (B-202, B-210), Leblebicioğlu (B-111, B-113, H-29, H-35), Mahmudzade (B-44, B-77, B-231), Mecidzade (G-2), Memioğlu (B-151), Mollaoğlu (B-88, B-154), Muhzırzade (B-187), Mumcuzade (SD-3), Musazade (B-169), Mustafaoğlu (B-154), Müderrizade (B-76, H-20, H-21, H-31, H-33, H-38, H-41),Müslümanzade (H-43), Müftüzade (A-6, A-7, A-20, A-21, B-25, B-39, B-72, B-87, B-115, B-148, B-172, B-206, H-14), Nalbandzade (B-131, B-203), Nasuhoğlu (B-19, B-164, B-186, B-211), Nazifzade (B-141), Osmanoğlu (B-89), Pehlivanzade (B-89, B-119, B-127, B-145, B-174, B-180, B-195, B-208), Pes Hasanoğlu (B-104), Recebzade (A-9), Resuloğlu (B-65, B-157, B-175, B-188), Selimzade (H-30), Sevinçzade (H-53), Şehidzade (A-12, A-13, A-17, A-18, A-22), Sındırgılızade (A-3), Sipahioğlu (B-189), Sunullahzade (B-18, B-139, B-235, H-5, H-6, H-15, H-47, H-60),

Şeyhoğlu (B-112), Topaçzade (B-160), Turgudoğlu (B-237), Tuzluzade (B-83), Ustazade (B-43, B-75, B-85, B-143), Yağcıoğlu (B-177), Yakupoğlu (B-124), Yonkacıoğlu (A-1), Zevadıroğlu (H-37). Sülale isimlerinin çoğu XIX. yy. ait mezar taşlarında karşımıza çıkmakla birlikte, yalnızca XVIII. yy.da görülen sülale isimleri; Abikoğlu, Bağdadizade, Bağdatlızade, Danazade, Geyikoğlu, Gökmanzade, Kuzuroğlu, Mecidzade, Yonkacıoğlu'dur. XIX. yy.dan XX. yy.a kadar izleyebildiğimiz bazı lakap ve sülale isimleri Pehlivanzade, Kantarcızade, Karagözzade, Nalbantoğlu, Kasterzade lakaplarıdır. Gördes'te XVIII. dan XX. yüzyıla ve günümüze kadar devam eden köklü aile lakapları arasında Ağazade, Müftüzade, Nasuhoğlu ve Sunullahzade isimleri de dikkat çekmektedir. Bu lakapların çıkma sebebi lakab sahibi kişilerin geçmişte nesebinin geldiği yerler, sülalesinin aldığı dini, sosyal ünvanlar ve mesleklerinden dolayı bu tür adlarla adlandırılmış olmalarıdır. Ayrıca Eski Gördes'te bu lakaplarla anılan mahalle isimleri de (İlker, Tuncay, Aker, 1999:26) mevcuttur. Örnek olarak Hoşaboğlu, Karacaoğlu, Akaoğlu Kantarcı, Kuzumoğlu mahalleleri gibi

Eski Gördes'te meslek olarak eskiden boyahanecilik, halıcılık, terzilik, mühür kazıcılığı, testicilik (bardakçılık), bakırcılık ve kalaycılık, semercilik, nalbantlık, hallaçlık, mutaflık, saraçlık, yağcılık, tüfekçilik, dericilik, keçecilik, helvacılık, fırıncılık, leblebicilik gibi meslekler (İlker, Tuncay, Aker, 1999:85-133) bulunmaktaymış. Yukarıda sayılan mesleklerden nalbantçılık mezar taşlarında işaret (B-144) ve lakap olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca boyahanecilik ve halıcılık mesleğiyle ilgili olarak bazı mezar taşlarında göze çarpan doğal boyalı mezar taşlarının, mezar sahibinin veya yakınlarının mesleğine işaret edilebileceği düşünülebilinir. Şahidelerde karşılaşılan diğer meslek grupları ise; leblebicilik (B-200), müderrislik (B-95), paşalık (B-213) ve çavuşluktur (SD-5). Katalogda yer alan süslemeli mezar taşlarında büyük çoğunluk kadın olduğu için fazla bir meslek grubu bulunmamaktadır. Ancak eşlerinin veya diğer yakınlarının meslek grupları şahidelerdeki yazı şeritlerinde ifade edilmektedir. Bunlarda müftü, naib, nalçacı, bahçıvan, müderris, emir, alemdar, voyvoda, tabakger, ekmekçi, imam, kundakçı, leblebici, inekçi, ayakkabıcı, yağcı, bardakçı, berber, ayan meslekleridir. Gördes'te geçmişte ve özellikle 1915'deki kolera salgınında her gün onlarca kişinin telef olduğu söylenmektedir (İlker, Tuncay, Aker, 1999:42) . Ayrıca zaman içindeki diğer salgınlarda da toplu olarak ölümlerin olduğu sözlü olarak anlatılmaktadır. Fakat mezar taşlarındaki incelemelerimizde; tarih satırlarının kronolojik olarak sıralanmasıyla ele geçen bulgulardan aynı yıl içerisinde

çok fazla ölüm vakası olan mezar taşları yoktur. Sadece iki mezar taşında ölüm sebebi olarak boğaz hastalığı (B-204) ve veremden (B-196) dolayı vefat eden kişilerden bahsedilmektedir. Dolayısıyla, kolera veya diğer salgın hastalıklar sonucu vefat edenlerin izine rastlanılamamıştır. Ayrıca mezar taşının kitabesinde adı geçenlerden bazıları A-3 (Demirci), A-11 (Mucuri), A-15 (Musul), A-20 ve A-21 (Birgi), B-99 (Diyarbakır), B-158 (Sülle), B-190 (Kayseri), B-207 (Akhisar), H-26 (Akhisar), H-26 (Uşak), H-45 (Muhacire) saydığımız gibi başka yerlerden gelerek Gördes'te vefat etmişlerdir.

IV. SONUÇ :

XVIII ile XX. yy. arasındaki zaman dilimine ait örneklerin sergilendiği mezarlıklarda yer alan şahidelerin plastik özellikleri, gerek bu taşların öğrettiği kitabe bilgileri ile önem kazanmaktadır. Geçmişin taş işçiliğinin estetik beğenisi yanında, Gördes'teki yerleşik hayat ve kültürel doku konusunda da bizleri aydınlatmaktadır. Bezemeli dikdörtgen gövde formlu mezar taşlarında gözlenen; taşın ön yüzünün, bir kısmının da ön ve arka yüzünün ya belli bir kısmını, ya da bütün yüzeyini ele alacak şekilde süslemelerle işlenmiş olmasıdır. Süslemeler genellikle tepeliklerde yoğunlaşmakta, gövde üzerinde kitabeyi çeviren bordür içinde, köşeliklerde, ayak taşlarında ve başlıklarda yer almaktadır.

Manisa ilinin Gördes ilçesindeki mezarlıklarda (Ağalar, Büyük, Garipler, Hüseyni Baba) ve Belediye'ye ait Soğuk Hava Deposu önünde yer alan ve katalog çalışması kapsamına alınan üçyüzkırküç mezar taşı bulunmaktadır. Bu mezar taşlarının üçyüzotuzüç tanesi dikdörtgen gövdeli ve on tanesi de dikdörtgen prizmal gövdeli formdadır. Lahitli ve sandukalı mezar bulunmamaktadır. Mezar taşlarından ellidört tanesinde ayak taşı bulunmaktadır. Ayak taşları 1772 tarihinden itibaren mezarlıklarda yer almaktadır. Malzeme olarak yedi örnekte taş, geri kalanda mermerdir. Mezar taşlarında taşçı veya mermer ustası, hattat gibi bir meslek belirten bir yazıya rastlanılmamıştır. Gördes'te herhangi bir mezar taşı atölyesine ait herhangi bir iz de bulunamamıştır. Fakat yine de Gördes'e özgü bir üslubun veya yerel bir atölyenin olabileceği mezar taşlarının bezemeleri arasındaki farktan söylenebilir. Şahidelerin büyük bir kısmının ele alınışında temiz işçilikle beraber, seçilen motiflerin kompozisyonda birbirleriyle ahenkli verilişi dikkat çekmektedir. Bunun yanında da bir kısım şahidelerin işlenişinde oldukça sadelik, çizgisellik hakimdir. Süslemede seçilen kompozisyonlar, ele alınan motifler ve mimari bezemeler bakımından İzmir, Manisa ve kısmen Balıkesir gibi yakın bölgelerle bir benzerlik gösterdiği, dolayısıyla Gördes çevresi ile yakın bir iletişim içinde olduğu anlaşılmaktadır. Bilhassa bitkisel bezemelerde seçilen motifler ve natürmort konulu şahidelerin İstanbul atölyelerinde üretilmiş şahidelerle benzerlikleri sebebiyle, deniz ve kara yoluyla da etkileşim olabileceğini akla getirmektedir.Gördes mezar taşlarının gerek taşçı işaretleriyle, gerek form

özellikleriyle, gerekse mimari, bitkisel süsleme proğramlarıyla Gördes mezar taşlarına özgü özellikler karşımıza çıkmaktadır. Özellikle mimari bezemeli mezar taşlarındaki kompozisyonların tamamına yakını birbirinden farklı şekildedir. Ayrıca şahidelerde yoğun olarak süsleme ve kaliteli malzeme kullanımının kişilerin zaman içerisindeki ekonomik gücüyle bağıntılı olarak geliştiği düşünülmektedir.

Genel olarak ele alınan bütün mezar taşlarından üçyüzonsekiz tanesi kitabelidir. Yirmibeş tanesi kitabesizdir. Üçyüzbir örneğin kitabelerdeki yazı şeritlerinin dizilişi diagonal eksende, onyedi tanesi yatay eksendedir. Baş ve ayak taşlarının 300 tanesi sağlam olup, bunlardan ellibir tanesi devrik veya toprak üstündedir. Kırkdokuz örnek hasar görmüş durumdadır. Üçyüzkırküç mezar taşından seksenbeş tanesi erkeklere ait mezar taşlarıdır. Ancak bunların içinde kitabesi olmayan, eksik olan, ancak başlıklarından erkek olabileceği sanılan örnekler de vardır. Şahidelerden ikiyüzellisekiz tanesi kadın ve kadın olduğu sanılan mezar taşlarıdır. Mezar taşlarının ölçüleri içerisinde en uzun yüksekli şahide 190 cm. olan H-22 no'lu örneğin ayak taşıdır. En kısa yüksekli 31 cm. olan B-229 no'lu örnektir. En geniş gövdeli 54 cm. ile A-3, en dar gövde ölçüsüne sahip örnekler 15 cm. B-238 ve H-55 no'lu şahidelerdir. Özellikle H-62 'nolu mezar taşının başlığı mezarlık alanları içerisinde 180 cm. başlık çevresi, 42 cm. yüksekliği 38 cm. genişliğiyle en geniş başlıklı olmasının yanında, 38 cm. kalınlığıyla en kalın gövdeli mezar taşıdır. Arkası plaka gibi düz ve ince olan mezar taşları ise, mezarlıkların en ince şahideleridir. Örneğin; B-220, H-54 ve H-59 no'lu örneklerin kalınlığı sadece 3 cm.dir. Otuzsekiz baş taşı ayak taşından daha büyük, bir tanesi aynı, onbeş mezarın ayak taşı başından daha büyük ölçüde yapılmıştır. Baş ve ayak taşlarındaki oranlar 1 cm. ile 49 cm. arasında değişmektedir. XVIII ile XX. Yy. Ilk çeyreği arasındaki dilimde, yüzyıllara göre mezar taşı ölçülerinde belirgin bir fark yok, ölçüler 31 cm. ile 190 cm. arasında değişmektedir.

Gördes mezarlıklarında kadın mezar taşlarının yoğunluğu tezin konusunun "Manisa Gördes'te Bulunan Osmanlı Dönemi Süslemeli Mezar Taşları" olmasından kaynaklanmaktadır. Bu durum kadın mezar mezar taşlarının daha çok süslenmiş olduğunu düşündürmektedir.

Katalogda kitabesine göre, tarihi bilinen en eski şahideli örnek 1709, en yeni örnek 1923 yılına aittir. Tarihi bilinmeyen ve tarihlendirilmeye çalışılan mezar taşları

otuzsekiz tanedir. Bu mezar taşlarında benzer örneklerine ve malzeme kullanımına göre XVIII ile XIX. yüzyıl içerisindeki bir zaman dilimine ait olabileceği düşünülmektedir. Tarihi bilinen bütün şahideli örnekler XVIII.yy. başı ile XX.yy. ilk çeyreğindeki zaman dilimi içerisinde bulunmaktadır. Ağalar Mezarlığındaki örnekler 1795 ile 1904 arası (XVIII.yy.: Bir tane, XIX.yy.: Onyedi tane, XX.yy.:Üç tane, tarihi bilinmeyen fakat XIX.yy. olabileceği düşünülen iki tane), Büyük mezarlıkta 1709 ile 1917 arası (XVIII.yy.: Altmış tane, XIX. yy.: Yüzotuzaltı tane, XX.yy.: Yirmi tane, tarihi bilinmeyen ancak XVIII-XIX. yy. arası olabileceği düşünülen yirmiiki tane), Garipler Mezarlığında 1741 ile 1871 arası (XVIII.yy.: İki, XIX.yy.: Beş tane, tarihi bilinmeyen ancak XVIII-XIX. yy. olabileceği düşünülen yedi tane), Hüseyni Baba Mezarlığında 1755 ile 1923 arası (XVIII.yy.: Onüç tane, XIX.yy.: Otuziki tane, XX.yy.: Dokuz tane, tarihi bilinmeyen ancak XVIII-XIX.yy.arası olabileceği düşünülen dokuz tane), Soğuk Hava Deposunda bulunan örnekler 1782 ile 1881 tarihleri arasındadır (XVIII.: İki tane, XIX.yy.:Üç tane).

Katalog içinde verilen örneklerin hepsi yapım tekniği olarak taşı oyma tekniğiyle yapılmıştır. Kitabeler ve yer alan süslemeler boyama, kazıma, oyma tekniğiyle ortaya çıkarılmıştır. Örneklerin büyük bir grubu kabartma niteliği göstermektedir. Baş ve ayak taşlarının da dahil olduğu ve daha çok ayak taşlarında ortaya çıkan ellisekiz örneğin bezemesi kazıma tekniğiyle yapılmıştır. Mezar taşlarının yüzeyi oyularak yapılan kitabeli ve süslemeli mezar taşlarının hepsi kabartılarak verilmiştir. Bazı örneklerde mermerin kitabe kısmı daha çok olmak üzere tepeliği doğal boyayla renklendirilmiştir. Bir örnek ise yağlı boyayla yakın tarihlerde boyanmıştır. Boyama tekniğiyle yapılan bezemenin Osmanlı Dönemi bazı türbe ve hazirelerinde (Yetkin, 1985:27; Bölükbaşıoğlu, 1997) yer alan şahidelerde, Gördes'teki mezarlıklarda XVIII ile XX. yy. başına ait bazı şahidelerde ele alınması, etkileşimi göstermesi açısından önem arz etmektedir.

Mezarlıklarda karşımıza daha çok bitkisel bezeme olmak üzere, nesneli bezeme, geometrik bezeme ve yazılı bezeme türleri çıkmaktadır. Büyük bir grubu karışık bezeme şeklindedir. İncelenen mezar taşlarındaki bir kısım süslemeler, Osmanlının Batılılaşma hareketleriyle başlayan kıpırtının yansımasıyla oluşmuş yani barok ve rokokonun karakteristik simetrik, asimetrik, antinatüralist ve natüralist ifadeci özelliklerini taşımaktadırlar. Anlamsız gibi görünen çiçek ve yaprak motifleri, kıvrımlı

dallar, barok karakterli stilize edilmiş akantuslar, serviler, çeşitli naturalist ve antinaturalist çiçekler, meyveler taşın alınlığı veya tepelik kısmı daha çok olmak üzere vazoda, saksıda, kasede, mimari kompoziyonun içerisinde ve ayak taşında işlendiği göze çarpmaktadır. C ve S kıvrımı yapan ve çeşitli şekillere giren akantus Gördes'te en çok sevilen bir motif olmuştur. Mimari bezemelerde yapıların arasında birden fazla yer alan servi, ayak taşlarında tek servi olarak, bazen kendi başına bazen de değişik çiçekler, dallar ve yapraklarla kompozisyona katılmıştır. Servilerin uçları çoğunlukla sağa doğru kıvrık veya yöneliktir. Ayak taşlarındaki bitkisel süslemelerin çoğunda ana konu servidir. Gül ve lale serviden sonra en çok kullanılan motifler arasındadır. Bitkisel bezemeler mezar taşın alınlığında vazo veya kase içerisinden çıkabildiği gibi serbest olarak demet şeklinde, akantusla , tek veya başka çiçeklerle bir arada verildiği de gözlenmektedir. Bazı bezemelerde yöresel olarak nitelendirilebilecek, stilize edilmiş, herhangi bir isim verilemeyen kır çiçekleri de yoğun olarak ele alındığı dikkat çekmektedir. Diğer bitkisel bezemeler; horoz ibiği, meyveler, asma dalı ve yaprağı, ayçiçeği, boru, çan fulya, haşhaş, kala, karanfil, kasımpatı, kıvrık dal, küpe, manolya, mine, nergis, orkide, palmet, palmiye, rozet, rumi, sümbül, yaprak, yıldız ve zambak olup, taşlar üzerinde az sayıda ele alınmıştır. Bu motifler de kitabenin alınlığında veya tepeliğinde, kitabeyi çeviren kuşağın üst iki yan köşesinde, ayak taşlarında bazen tek bazen diğer çiçekler, akantus ve servi ağaçlarıyla birlikte kompozisyona katılmıştır. Geometrik bezemeler arasında burma, çarkıfelek, dalga, hilal, ışın çubuğu, inci tanesine benzeyen dairesel motif, saç örgüsü, testere dişi, yıldız, yürek, ve zikzak sayılabilir. Nesneli bezemeler karşımıza en çok bereket boynuzu biçimli vazo olmak üzere kulplu vazo, kaideli vazo, saksı, inci veya gerdanlık dizisi, takılar, mimari bezemeler ve başlıklar şeklinde çıkmaktadır.Takılar başlıklarda ve çiçek veya yaprak demetinin insan başını hatırlatacak biçimde yapılmasıyla oluşan mezar taşlarının boyunu hatırlatan kısmında işlenmiştir.

Mimari bezemeli mezar taşları taşın alınlık kısmında yer almaktadır. Mezar taşları kompozisyon içinde akantus, servi ve çiçekler mimari unsurlarla birlikte genellikle tasvir edilmiştir. Mimari tasvirli örnekler 1709 ile 1877 tarihleri arasındaki 168 yıllık bir zaman dilimini kapsamaktadır. Bunun yanında mezarlıklarda Cumhuriyet Döneminden sonra eski mimari tasvirli örneklerin etkisiyle betondan yapılmış benzer mimari bezemeli şahideler de göze çarpmaktadır. Gördes mezarlıklarında mimari

bezemeli Osmanlı mezar taşları kadınlara ait mezarlarda ortaya çıkarken, ilk defa bu tür mimari bezemeler iki erkek mezarlarında da karşımıza çıkmaktadır. Bu da bizlere eski geleneklerin değişerek ,az da olsa devam ettiğini göstermesi açısından önem taşımaktadır. Mimari tasvirlerde genellikle tek, iki veya üç katlı bir cami, yanında külahlı, şerefeli, şerefe kapılı, mazgal pencereli, kaideli veya kaidesiz tek veya çift olarak verilen minareler, türbe olduğu ileri sürülebilecek tek veya birden fazla kubbeli yapılar, tek veya iki katlı sivri külahlı veya sundurma çatılı evler, yapılara ait çeşitli kapı ve pencere tipleri bulunmaktadır. Mimari tasvirlerde genellikle tek, iki veya üç katlı bir cami, yanında külahlı, şerefeli, şerefe kapılı, mazgal pencereli, kaideli veya kaidesiz tek veya çift olarak verilen minareler, türbe olduğu ileri sürülebilecek tek veya birden fazla kubbeli yapılar, tek veya iki katlı sivri külahlı veya sundurma çatılı evler, yapılara ait çeşitli kapı ve pencere tipleri bulunmaktadır.Yapıların çevresi bazen şehir surlar ile çevrilmekte, bazılarında köprü veya merdiven unsurları yer alırken, taşın tepesinde yer alan hilal ve yıldız çiçekleri motifiyle sanki bir şehir manzarasını geceleyin vermeye çalışmaktadırlar. Cami tasvirlerinin çoğu XVIII. yüzyıl Batılılaşma Dönemi mimari etkilerini taşımaktadır. Tasvirlerin çoğu hayali verilmiş olmakla birlikte, çok stilize edilmiş olarak üç örnek ile Mescid-i Aksa veya Kubbet'üs Sahra'nın tasvir edilmeye çalışıldığı izlenimi uyandırmaktadır. Cami motifinin konumu taşın alınlığında genelde solda, türbe ve ev mimari unsurları genelde sağdadır. Taşın üçgen alınlık kısmında yer alan bezemelerden cami motifi, yirmisekiz mezar taşında alınlığın ortasında dokuz tanesinde sağ yanda yer almıştır.Caminin 2 veya 3 katlı verilişinde kasnak cephesi de kat gibi gösterilmeye çalışılmıştır. Ellibir cami iki kat Otuzdokuz cami tek kat iki cami üç kat yetmiş cami tek kubbeli, yirmibir cami çok kubbelidir. Sekiz cami tasvirinde minare bulunmamasına karşın diğer örnekler içinde yetmişdört tek minare, onbir minarenin çift olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca minarelerden biri çift şerefeli olmak üzere sekseniki tanesi tek şerefeli, ellidördü şerefe kapılı, yetmişaltı tanesi mazgal pencereli, altmışsekiz minarenin gövdesi bileziklidir. Kırkbeş minareli örnek kaideli ve bunların otuzüç tanesi de kapılıdır. Üç örnekte de minareye çıkış merdiveni göze çarpmaktadır. On mezar taşında yalnızca alem veya alemle birlikte cami kubbesinin küçük bir kısmı verilerek cami simgelenmek istenmiştir. Yalnızca alemin görüldüğü tasvirler erkek mezar taşlarında boyun kısmında, kadın mezar taşlarından dilimli veya alem formlu diye adlandırdığımız mezar taşlarının tepeliğindeki en geniş dilimin altında yer almaktadır. Cami gibi kubbeli olan, türbe diye adlandırılabilecek yapılar taş alınlığının ortasında beş, sol yanda onüç,sağ

yanda otuzbir defa işlenmiştir. Onbir mezar taşında yalnızca kubbesinin bir kısmı verilerek türbeyi anlatan mimari birimler, birden fazla kubbenin bulunduğu on örnekteki yapıların türbeyi ifade ettiğini sanıyoruz. Bu kubbeli yapılar aynı cephe üzerinde yer aldıkları gibi, cami ile de aynı cepheyi paylaşabilmektedirler. Tek kubbeli türbe örnekleri tasviri yirmialtı tanedir. İki örnekte türbe alınlıkta, tek yapı olarak ele alınmıştır.Cami ve türbelerle birlikte, cami-ev, türbe-ev şeklinde işlenen konutlar, bazen tek olarak da kompozisyonda yer almıştır.Evlerin yer aldığı mezar taşlarından onsekiz tanesinde tek ev, onsekiz tanesinde iki ev dört tanesinde üç ev, oniki örnekte dört ev, dört örnekte beş ev, dört örnekte altı ev tasvirlerinin olduğu anlaşılmaktadır. Ev tasvirli örnekler elliyedi mezar taşında tek katlı,. On tanesi iki katlı verilmiştir. Evlerin üst örtüleri veya çatıları dört örnekte sundurma , ellibeş mezar taşında sivri külahlı ve çatılıdır. Cami, türbe ve evlerin pencere biçimleri doksanüç örnekte dikdörtgen, yirmibir örnekte kare biçiminde verilmiştir. Bunun yanında kare ve dikdörtgen şebekeli pencerelerde baklava dilimli, yatay, diagonal, iç içe karelerin olduğu bir düzenleme görülmektedir. Mimari yapıların seksendokuz tanesinde kapı yer almaktadır. Aynı cepheyi kullanan aynı tür veya farklı yapılar onbir mezar taşında göze çarpmaktadır. Mimari bezemeli şahidelerde bir derinlik etkisi veya perspektif özelliği karşımıza pek çıkmamakla birlikte bazı şahidelerde ele alınan yapılar ve diğer unsurlar arasında bir bütünlüğe yönelik kaygılar, perspektif havası az da olsa hissedilebilmektedir. Mimari motiflerin işlenişi, yapıların alttan üste doğru ele alınışları, öndeki veya arkadaki mimari unsurların taş üzerindeki konumları perspektifi yansıtmıyorsa da bir derinlik havası kaygısı vermeye çalıştıkları göze çarpmaktadır..

Gördes'teki mezar taşlarından seksenyedi tanesi başlıklıdır. Ancak erkek mezar taşlarından birinin (A-20) kitabesinin ya yanlış yazılması ya da ikinci kere kullanım sonucu (bir kadına ait olduğu yazması gerekirken) mezar sahibinin erkek olduğu belirtilmiştir. Ancak başlığı ve süslemesi bu mezar taşınının bir kadın veya kız çocuğu mezar taşına ait olabileceğini akla getirmektedir. Seksenyedi başlıklı mezar taşının iki tanesi kadınlara ait mezar taşlarıdır. Bu kadın mezar taşlarının başlıkları bir başörtüsü şeklindedir. Erkek mezar taşlarının başlıkları daha çok kavuk olmak üzere, sarık, fes ve külahtır. Kavuklar kendi aralarında başlıklarındaki çubuklu, yıldızlı, baklava dilimli şekiller, sarığın sarılış biçimi, başlığın uzun veya kısa olunuşuna göre ayrılmaktadır. Bunlar tepesi çıkıntılı diagonal destarlı tip, yatay ve diagonal destarın bir arada kullanıldığı tip, kısa kavuklu diagonal destarlı tip, kısa kavuklu yatay destarlı

tip, kısa kavuklu, diagonal tek testarlı tip ve katibidir. Kavuklar arasında Katibi adı verilen en çok göze çarpan kavuk cinsi diğer cinslerden kendini belli etmektedir. Katibilerde; taşkın sarıklı uzun kavuklu tip, kısa sarıklı yıldız dilimli tip, kısa sarıklı baklava dilimli tip, uzun çubuklu başlıklı taşkın sarıklı tip, çubuklu başlıklı taşkın sarıklı tip, çubuklu başlıklı kısa sarıklı tip, kısa çubuklu başlıklı çapraz sarıklı tip, kısa baklava dilimli başlıklı çapraz sarıklı tip ve uzun, baklava dilimli başlıklı çapraz sarıklı tip diye sıralanmaktadır. Sarık çoğunluğu oval biçimlidir.Diğer sarık tipleride başlıktan sarkan ucuna, dilimine ve sarılış biçimine göre ayrılmaktadır. Sarıklarda tek burma dilimli destarlı tip, oval tip biçiminde gruplanmaktadır. Fes türünde Mahmudi, Aziziye, Hamidiye, ince sarımlı ve sarıklı fesler göze çarpmaktadır. Halktan insanların ve köylülerin rağbet ettiği keçeden yapılan Külah başlık türü de az örnekte göze çarpmaktadır. Bir örnekte külahın kenarları olup, üst kısmı tepeliklidir.

Taşçı işaretleri olduğu düşünülen kitabesiz, daha çok küçük boyutlu olan ondokuz mezar taşı, ulaşabilinen yayınlar ve araştırma yapılan bölgeler ışığında (İzmir, Manisa, Bursa, İstanbul ve Edirne gibi yerlerde) benzer mezar taşı örneklerine rastlanmamıştır. Ancak Ortaçağ Dönemine ait bazı yapılarda bu tür işaretlerden iki tanesinin yapılarda yer aldığını, geri kalan örneklerinde kısmen benzerlik gösterdiği anlaşılmıştır. 1400. lü yıllardan sonra fazla karşılaşılamayan taşçı işaretlerinin sembolik olarak bir şeyi simgelediği veya işaret ettiği düşünülmektedir. Bu geometrik şekillerin Gördes'te ve mezar taşlarında ortaya çıkması ilginç ve dikkat çekicidir.Taşçı ustasının yaptığı bu işaretlerin gösterdiği özellikler, insanlara bu tür mezarların kadın veya kız çocuklarına ait olabileceğini hatırlatmak istediği düşünülebilir . Ayrıca incelenen bütün erkek mezar taşları başlıklıdır. Sivri tepelikli ve alınlıklı hiç bir erkek mezar taşına mezarlıklarda rastlanılmamıştır. Bu da bize taşçı işaretli mezar taşların kadın veya kız çocukları için yapılmış olduğuna işaret etmektedir. Taşların XVIII-XIX. yy. arasındaki bir zaman dilimi içerisinde yapıldığını tahmin edilmektedir. İşaretler kendi aralarında geometrik şekillere göre farklılık göstermekte ve bu şekillere gore gruplara ayrılmaktadır. Taşların üzerinde yer alan dairesel, ters üçgen veya baklava dilimlerine gore sınıflandırılmıştır. Bu tür işaretlerin Anadolu'daki bazı örneklerle işaret olarak ele alınış biçimiyle Orta Asya'daki eski Türk alfabesi ile ilişkili olabileceğini de (Karamağaralı, 1999:36) düşünmek ihtimal dahilindedir. Çünkü bazıları şekil yönünden Orta Asya'da kullanılan eski Türk alfabesine benzerlik göstermekte, bazılarının da kısmen benzerlik taşıdığı göze

çarpmaktadır. Bu da insanımızın yüzyıllar içerisinden yakın zamana kadar geçmişiyle bağıntılı olarak, köklerini unutmayarak, bu geleneği yansıtan ifadeleri çeşitli yapılarda , mezar taşlarında işleyerek duygu ve anlam kazandırmaya çalışmışlardır.

Yazı türü olarak sülüs, celi sülüs, nesih, ta'lik ve rik'a kullanılmıştır. Yüzkırkyedi mezartaşında sülüs, yüzonaltı tanesinde celi sülüs, onbirtanesinde nesih, kırk tanesinde ta'lik, bir tanesinde rik'a türü yazılı bezemeyle karşılaşılmaktadır. Mezar taşı kitabelerinde hicri takvim kullanıldığı görülmüş ve ebced hesabıyla yapılan tarihleme sistemi Gördes'te az tercih edilmiştir. Kitabelerin çoğunda yazı şeritleri diagonal biçimde dizilmiş, tarih satırının geçtiği yer daha çok kitabenin ilk satırı olmuştur.Tarih ibaresinin geçtiği yer bazı mezar taşlarında hem sayı hem harfle verildiği gibi, yalnızca harfle ve bazen de Arapça veya Farsça verilmiştir.

Gördes'te Osmanlı döneminde ve yakın geçmişte tarikat ve tekke gibi dini hüviyetli oluşumların olduğu ancak mezar taşlarında bununla ilgili olarak herhangi bir ibare geçmemektedir. Yazı şeritlerindeki bilgilere göre bir şeyh, üç hoca, dokuz molla, beş hafız, otuzbeş seyyid veya şerif ünvanları belirtilmektedir. Aile veya sülale lakapları yüzellibeş mezar taşında görülen altmışsekiz sülaleye ait lakaplardır. Bunlardan özellikle Nasuhoğulları ve Sunullahoğlu lakaplarının XVIII. yy.dan günümüze kadar mezar taşlarında devam ettiği gözlenmektedir. Şahideli mezarlar daha çok kadınlara ait olduğundan sosyal meslek guplarıyla ilgili fazla bir bilgiyle karşılaşılamamaktadır. Ama mevta yakınının mesleğini belirten bahçıvan, tabbak, inekçi gibi mesleklerin adı geçmektedir. Bunun yanında erkek mezar taşlarında nalbantçılık, çavuşluk, leblebicilik, müderrislik, paşalık meslek grubu da az da olsa yer almaktadır. Bazı mezar taşlarında doğal boyaların kullanılmış olması, mezar sahibinin veya yakınlarının halıcılık , boyahanecilik mesleğiyle bir ilişkisi olabileceği düşünülmektedir. Gördes'te Osmanlı döneminde bir çok salgın olduğu ve toplu ölümlere rastlanıldığı söylenmekle birlikte hastalıktan ölen yalnızca iki kişiye rastlanılmıştır. Mezar sahiplerinin çoğu Gördes'li olmakla birlikte, bazıları Manisa'nın çeşitli yörelerinden, bazıları Diyarbakır, Musul gibi uzak yerlerden, bazıları da Balkanlardan veya Asya'dan göçmen olarak Gördes'e göçmen olarak geldikleri ifade edilmektedir.

Sonuç olarak Gördes Mezarlıklarında yer alan bezemeler ve formlar yüzyıllara göre incelendiğinde, sonuçların şu şekilde olduğu gözlenmektedir; XVIII. yy. a ait mezar taşlarında alınlıklı, sivri tepelikli şahidelerin yanında, genelde bu yüzyılda karşımıza çıkan, tepesi dilimli ve içinde bir merkezden çıkan ışınsal çubuklu motifler bulunmaktadır. Mimari kompozisyonların diğer bitkisel unsurlarla bulunduğu, rumi ve palmet motiflerinin daha çok bir arada görüldüğüdür. En çok tasvir edilen unsurlardan biri olan akantusun, stilize edilerek, antinatüralist bir üslupla C ve S kıvrımı yaptıkları , kartuşlar oluşturdukları ve çeşitli nesnelerin biçimine bazı bitkisel motifleri sokmaya çalıştıkları gözlenmektedir. Bir grup mezar taşlarında da, kitabeyi çeviren kuşağın ters U veya dikdörtgen biçiminde olduğu ve içinde burma, zikzak, saç örgüsü veya yaprak motiflerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Gövde veya tepelik arasında yer alan yatay kuşakların birden fazla olabildiği gibi içerisine çeşitli geometrik ve bitkisel motiflerin yerleştirildiği görülmektedir. Yüzyılın sonlarına doğru da natürmort konulu olan, kulplu, kaideli meyve kaselerinin içinden çıkan güller, goncalar, çeşitli çiçekler, bereket boynuzu ve küçük vazolardan çıkan çiçekler veya akantusların ele alındığı bezemeler, kurdela ile bağlanmış çiçeklerin betimlendiği göze çarpmaktadır. En erken tarihli nesneli bezemelerden biri olan mimari kompozisyonlarda, yüzyılın başlarında daha çok cami ve türbe tasvir edilirken, sonraları yalnızca sivil mimari bezemeler ve karışık mimari tasvirler ile tek yapıların işlendiği anlaşılmaktadır. Kavuklu ve sarıklı başlıklı şahideler dönemin mezar taşlarında karşılaşılan başlık tipleridir. Ayrıca XVIII ile XIX. yy. arası olabileceği düşünülen bir grup dikdörtgen prizmal gövdeli, silindirik boyunlu, kitabesiz kavuk başlıklı mezar taşı büyük başlık boyutlarıyla dikkat çekmektedir.

XIX. yy.da şahidelerin bazılarında doğal boya ile yapılmış süslemeler, şahidenin alınlık veya tepeliğinde vazodan veya demet halinde çıkan akantuslar, baş ve ayak taşlarının bazılarının ön yüzünde süslemeler olduğu gibi taşın arka yüzünde de bezemelerinin olduğu göze çarpmaktadır. Horoz ibiği çiçeğinin daha çok ayak taşlarında servinin iki yanında yer aldığı gibi, şahidenin alınlığında, köşeliğinde de artık karşımıza çıkmaktadır. Vazo ve meyve kasesinde yer alan natürmort konulu tasvirlerin, mimari bezemelerin ve geometrik bezemelerin özelliklerinin bu yüzyılda da devam ettiğini, yüzyılın sonunda bazı mezar taşlarında yelpaze görünümlü ışınsal çubuk motiflerinin kompozisyonlarda başka unsurlarla beraber yer aldığı anlaşılmaktadır. Ayak taşlarında servinin iki yanında S şeklinde kıvrım yapan dallar

olduğu gibi, bazı ayak taşlarının yüzeyinde gül veya başka çiçeklerin olduğu tasvirlerin işlendiği görülmektedir. Mimari tasvirler 1877 yılına kadar belli aralıklarla ele alındığı, en geç tarihli örneklerde ise tek ve sade yapı tasvirlerinin yapıldığı gözlenmektedir. Başlıklı mezar taşlarında kavuk ve sarığın dışında fes ve sonra başörtüsü şeklinde kadın başlığı da mezarlıklarda yer almaktadır. Gördes'teki mezar taşlarını yüzyıllara göre takip edildiğinde bu farklılık ortaya çıkmaktadır. Yüzyılın sonuna doğru bazı kadın mezar taşlarında, boyunu andıran kısmında inci veya gerdanlık dizisinin bezemeye katıldığı dikkat çekmektedir.

XX. yy. mezar taşlarında; XIX. yüzyılın bitkisel konulu bir çok bezeme özelliğinin devam etmekle birlikte, kalla ve boru çiçeği motiflerin mezar taşlarında ele alındığının, kadın mezar taşlarının bazılarının üst kısmı gül veya çeşitli bitkisel unsurlarla taçlandırılmış olduğunun görülmesidir. Fes türü bazı başlıklarda, fesin üzerine sarılan tülbendlerde yaprak, çiçek ve kıvrık dalın tasvir edildiği az da olsa göze çarpmaktadır. Akantusların, meyveli ve çiçekli kaselerin, vazoların bu yüzyıldaki süslemelerde fazla yer almadığı ve böylece mezar taşlarının gittikçe sadeleşmeye başladığı hissedilebilmektedir. Şüphesiz bunda Osmanlı Döneminin yüzyılın başında geçirdiği yenilgili savaşların, ekonomik buhranların halkın alım gücünün azalmasına yol açtığıdır.

Sembolik lahitli, sandukalı ve silindirik mezar taşı bulunmayışı yönünden, bölgenin mezar taşları bulunan diğer yerlerinden ayrılmaktadır. Taşçı işaretli mezar taşlarının çevre bölgeler içerisinde, ulaşılabilinen örnekler ışığı altında, şu an yalnızca Gördes'te olduğu, başlıkların, mimari kompozisyon açısından taşların yakın bölgedekilerle benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır. Bitkisel kompozisyonlar içinde, her yerde olduğu gibi burada da akantus, servi, gül ve lalenin çok sevildiği, diğer bölgelerde hurma, üzüm, asma dalı ve yaprağıyla bezeli çok örnek bulunmasına rağmen, Gördes'te bu motiflerin pek benimsenmediği göze çarpmaktadır. Vazo, meyva kasesi, çiçek demetlerinin az da olsa taşlarda yer aldığı ve bu örneklerin diğer bölgelerle etkileşimi hatırlattığı söylenebilir. Ayrıca özellikle taş malzemeyle yapılan şahidelerdeki bezemelerin oldukça şematik, çizgisel olarak ele alınış biçimiyle, diğer şahidelerin ele alınış biçimi arasında çok büyük fark görülmekte, belki bu da bize yerel

ustalarla, kaliteli mermer malzeme üzerinde, yoğun süsleme proğramını ustaca kullanan mezar taşı ustalarının çalışabileceği bir atölye'nin varlığına işaret edebilmektedir.

Gördes'te de Batılılaşma Döneminde bir moda gibi devam eden bölgesel etkili mimari tasvirler ve taşçı işaretleri ile büyük bir önem arz ettiği gibi, Türk tasvir sanatında artık hak ettiği yeri bulacağı inancı doğmaktadır.

Gördes mezarlıkları, yüzyılların getirmiş olduğu ağır tahribatla karşı karşıyadır. Bunlar doğa, insanlar ve hayvanlar tarafından meydana getirilmiş tahribatlardır. Bu tahribatın daha da artmaması için ilgili bakanlıkla yerel yönetimin karşılıklı olarak, yardımlaşarak bu sorunu çözmeleri gerekmektedir. İlkönce kırık ve yerde olan mezar taşlarının eksik parçalarının bulunarak tamamlanması, yerde sağlam durumda olanların ise, altları sağlamlaştırılarak mezarlığın uygun bir yerinde, açık hava müzesi gibi görünecek şekilde tekrar dikilmeleri sağlanmalıdır. Yosunlanmış, kararmış mezar taşları temizlenmelidir. Mezarlığın bazı yerlerinde duvarlar yeterince uzun veya sağlam yapılmadığı için küçükbaş hayvanların yanında büyükbaş hayvanların da mezarlık alanları içerisinde otladıkları müşahede edilmiştir. Bu tür bilinçsizce hayvan otlatmanın mezar taşlarına çok zarar verdiği aşikardır. Duvarların yeterince sağlamlaştırılarak, hayvanların mezarlık alanlarına girmeleri önlenmelidir. İlçenin defin ihtiyacı buradaki eski mezarlıklardan karşılanmaktadır. Günümüzde defin yapılırken açılan toprak sonucu, eski mezar taşları çıkmasının yanında, çıkan toprağın atılması sonucu bazı mezar taşları da kaybolabilmekte ve zarar görmektedir. Mezarlık bölgesi bir sit alanıdır. Yasak olmadığı için rahatlıkla defin yapılabilmektedir. Mezarlıkların bazı kısımları boş gibi gözükmektedir. Yeni mezar taşları, Osmanlı mezar taşları ile neredeyse iç içe , sıkışık vaziyette yer almakta ve görüntü olarak hoş durmamaktadır. Yerel yönetimin ya mezarlık alanları içerisinde uygun görülen boş yerlere defin yapılmasını sağlamalı veya mezarlık alanları dışında başka bir yerde, yeni mezarlık alanları açarak, tamamıyla Eski Gördes mezarlıklarında gömü yapılmamasını temin etmeleri gerekmektedir. Gördes'in yerel yönetimi çalışkan ve özverili insanlardan oluşmuş olmasına rağmen , gerek yeterli insan sayısının olmaması, gerekse yeterli bütçeleri olmaması yüzünden yerel yönetimin mezarlıklarla ilgili yukarıda saydığımız işlemleri yapabilmesi neredeyse imkansız gözükmektedir. Bu yüzden özellikle ilgili bakanlığın gerekli finansmanı ve yeterli iş gücünü sağlaması zorunludur. Ayrıca mezarlıklar içerisinde canlılar tarafından bilinçli veya bilinçsiz şekilde yapılan tahribatlardan korunması için mezarlık bekçisi görevlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZOĞLU, Ahmet Sacit
1995 Eyüp sultan Civarında İmzalı Mezar Taşı Kitabeleri, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

AKAR, Azade
1969 "Tezyini Sanatlarımızda Vazo Motifleri" Vakıflar Dergisi, Sayı: VIII, Ankara s.267-272.

AKAR, Azade
1974 "Eski Türk Mezartaşı Süslemelerine Dair", Sanat Dünyamız, Sayı:2, Eylül s.12-24.

AKAR, Azade
1977 "Yüzyıllar Boyunca Mezar Yazıtlarında Süslemeler", Atatürk Konferansları, 1973-1974, c.6, Ankara, s.73-78, A.Aker , resim 1-27.

AKARSU, Kamil;
1985 Celvetiye Tekkelerinde Bulunan Mezar Taşları ve Kitabeler, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek LisansTezi), Ankara .

AKYURT, İ.Metin
1998 M.Ö. II.Binde Anadolu'da Ölü Gömme Adetleri, TTK.Yayınları, Ankara.

ANONİM
(Tarihsiz) Manisa Gördes, el kitabı, Manisa.

ARIK, Rüçhan
1973 Batılılaşma Dönemi Türk Mimarisi Örneklerinden Anadolu'da Üç Ahşap Cami, Ankara.

ARIK, Rüçhan
1983 "Manzaralı Halılar", II.Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, V.c., Ankara , s.23-30.

ARIK, Rüçhan
1988 Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara .

ARSEVEN, Celal Esat
1956 "Mezarlar ve Türbeler", Türk Sanatı Tarihi, II.C. Milli Eğitim Bakanlığı, s.453-459.

ATASOY, Nurhan;
2000 Derviş Çeyizi, Türkiye'de tarikat giyim-kuşam tarihi,Kültür Bakanlığı, İstanbul

ATASOY, Nurhan;
2002 Hasbahçe, Osmanlı Kültüründe bahçe ve çiçek, Aygaz, İstanbul.

AYDOĞDU, Günnur;
1997 Amasya Mezar Taşları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara .

AVCI, Cavit
1977 " Türk Sanatında Aynalı Yazılar ", Kültür ve Sanat, Sayı:5, İstanbul, s.20-33.

BACQUE- Grammont, Jean Lois; H. P. LAQUER; N. VATİN
1984 "Küçük Ayasofya", Stelae Turcicae I, İstanbul, s.441-540, Tafel.87-99, plan.1.

BACQUE- Grammont, Jean Lois; N. VATİN
1987 "Le Musee De Plein Air De Şile", Stelae Turcicae III, İstanbul ,s.45-61.

BACQUE- GRAMMONT, Jean Lois; H. P. LAQUER; N. VATİN
1991a "Merdivenköy, Stelae Turcicae V", Anatolia Moderna, Yeni Anadolu, Paris, s.92-136.

BACQUE- GRAMMONT, Jean Lois; S. EYİCE ve diğerleri
1991b "Stelae Turcicae, VII, Deux Cimetieres Pres De Fındıkzade İstanbul: Molla Gürani Et Piri Mehmed Paşa", Anatolia Moderna, Yeni Anadolu V, Paris, s.233-318.

BACQUE- Grammont, Jean Lois; N. VATİN
1991c "Le Cimeterie De La Bourgade Thrace De Karacaköy", Stelae Turcicae V, Anatolia Moderna,Yeni Anadolu II, Paris, s.7-27.

BACQUE- Grammont, Jean Lois; H. P. LAQUER; N. VATİN
1992a "Les Cimetieres Ottomans comme Source Historique Methodologie et Possibilities de Traitement par l'Informatique, s.177-196. Türkçesi; Tarihsel Kaynak Olarak Osmanlı Mezarlıkları", Erdem, c.6, sayı:16, Ocak 1990, Ankara , s.197-214.

BACQUE- Grammont, Jean Lois; N. VATİN
1992b "Steles Funeraires De Sinop", Stelae Turcicae VI, Anatolia Moderna (Yeni Anadolu) III, Paris , s.105-207.

BACQUE- Grammont, Jean Lois
.1996 " L'etude des cimetiêres ottomans : mêthodes et perspectives (Osmanlı Mezarlıklarının İncelenmesi : Yöntemler ve Geleceğe Dönük Düşünceler)", İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri, TTK.Yayınları, Ankara, C.1, s.135-158.

BADR, Hamza Abdel Aziz
1996 Styles of Tombs and Mausoleums in Ottoman Cairo» (Osmanlı Dönemi Kahire'inde Mezar ve Türbe Üslupları), İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri, TTK.Yayınları, Ankara, C.1, s.349-385.

BAKIRCI, Naci
1999 İç Anadolu Bölgesinde Mevlevi Mezar Taşlarında Görülen Dekoratif Sanatlar ve Semboller, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi Sanatı Anabilim Dalı,Türk-İslam Sanatı Bilim Dalı (Basılmamış Doktora Tezi), Konya.

BARIŞTA, H.Örcün
1981 Osmanlı İmparatorluk Dönemi İşlemelerinden Örnekler, Ankara.

BARIŞTA, H.Örcün
1989 İstanbul Çeşmeleri, Bereketzade Çeşmesi, Kültür bakanlığı Yayın No: 1053, İstanbul.

BARIŞTA, H.Örcün
1991 İstanbul Çeşmeleri, Beyoğlu Cihetindeki Meyve Tabağı Motifleriyle Bezenmiş Tek Cepheli Anıt Çeşmeleri: Kaptan Hüseyin Paşa Çeşmesi, Topçubaşı İsmail Ağa Çeşmesi, Kemankeş Çeşmesi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara .

BARIŞTA, H.Örcün
1992 Ortaköy Damat İbrahim Paşa Çeşmesi-Hacı Mehmet Ağa Çeşmesi-Taksim Maksemindeki I.Mahmut Çeşmesi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara .

BARIŞTA, H.Örcün
1993 Kabataş Hekimoğlu Ali Paşa Meydan Çeşmesi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara .

BARIŞTA, H.Örcün
1995 İstanbul Azapkapı Saliha Sultan Çeşmesi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara .

BARIŞTA, H.Örcün
1997 "Eyüp'te Bazı Çocuk Mezar Taşları", I.Eyüp Sultan Sempozyumu, Tebliğler, Eyüp Belediyesi, İstanbul, s.172-180.

BARIŞTA, H.Örcün
1998 Türk El Sanatları, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2168, Ankara .

BARIŞTA, H.Örcün
1999 Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Türk İşlemeleri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara .

BARIŞTA, H.Örcün
2000a "Eyüpsultan Cafer Paşa Türbesi ve Mezar Taşı Süslemeleri Üzerine", Tarihi Kültürü ve Sanatıyla IV.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 5-7 Mayıs 2000, İstanbul , s.252-283.

BARIŞTA, H.Örcün
2000b Osmanlı İmparatorluk Dönemi İstanbul'undan Kuşevleri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

BARIŞTA, H.Örcün
2002 a "Göynük Akşemsettin Türbesi Haziresindeki Bitkisel Bezemeli Kadın Mezar Taşları", VI.Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı Sonuçları Toplantısı, Sanat Tarihi Sempozyumu 8-10 Nisan 2002, Erciyes Üniversitesi, Kayseri , s.123-136.

BARIŞTA, H.Örcün
2002 b "Göynük Akşemsettin Türbesi Haziresindeki Mezar Taşları", 9.Araştırma Sonuçları Toplantısı, 28 Mayıs-01 Haziran 2001, Kültür Bakanlığı Yayınları, I.c. Ankara, s.117-124.

BARIŞTA, H.Örcün
2002c "Osmanlı İmparatorluğu Dönemi Türk Mezar Taşlarından Bazı Takı Tasvirleri", XIII.Türk Tarih Kongresi, Ankara 4-8 Ekim 1999, Kongreye Sunulan Bildiriler, III.c.II.kısım, Ankara 2002, s.1309-1313, Fot.1-18, Çiz.1-27.

BARIŞTA, H.Örcün
2003 "İstanbul Camilerinin İçindeki Taş Süslemelerinden Örnekler", Vakıf Medeniyeti Sempozyumu Kitabı, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, s.127-140.

BAŞKAN, Seyfi
1984 a "Konya Selçuklu Çağı Mezartaşları", Ankara Sanat, Haziran, Sayı:218, s.10-11.

BAŞKAN, Seyfi
1984 b "Konya Selçuklu Çağı Mezartaşları", Ankara Sanat, Temmuz, Sayı:219, s.12-13.

BAŞKAN, Seyfi
1990 "Başlangıcından 14.Yüzyıl Sonuna Kadar Anadolu Mezartaşları ve

Karamanoğulları Devri Konya Mezartaşları Üzerine Bir İnceleme", Türk Dünyası Araştırmaları, Sayı:67, Ağustos, s.203-215.

BAŞKAN, Seyfi
1993-1994 "Mezar Taşları", Thema Larousse, Milliyet, c.6, s.236-237.

BAŞKAN, Seyfi
1996 Karamanoğulları Dönemi Konya Mezar Taşları, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara .

BARTHOLD, W. (Çev. Abdülkadir İnan)
1947 "Türkler'de ve Moğollarda Defin ve Merasim Meselesine Dair", Belleten, c.XI, Sayı:41-44, Ankara , s.515-539.

BAYKARA, Tuncer
1993 "Asya Türk Kültürünün Bir Unsuru Olarak Mezar Taşı", X.Vakıf Haftası Kitabı, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara , s.127-133.

BELLİ, Oktay
2002 "Eski Çağ ve Orta Çağ'da Türklerde Kurgan Yapma Geleneği", Türkler, c.III, YTY, Ankara , s.927-931.

BENLİ, Yusuf
1992 Akşehir'de Bulunan Süslemeli Türk Mezar Taşları, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Sanat Tarihi Anabilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya .

BİÇİCİ, H. Kamil
2000 Eyüpsultan Vusuli Efendi Türbesi Haziresi, Tarihi Kültürü ve Sanatıyla III.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 28-30 Mayıs 1999, İstanbul , s.490-501.

BİNAN, Demet Ulusoy
2001 "Ortaçağ Anadolu Türk Mimarisinde Taşçı İşaretleri Koruma Sorunları", Taç Vakfının 25.Yıl Anı Kitabı,Türkiye'de Risk Altındaki Doğal ve Kültürel Miras, İstanbul , s.119-136.

BOYDAŞ, Nihat
1998 "Plastik Değerler Açısından Bir Mezar Taşı", 9.Milli Mevlana Kongresi, Tebliğler, 15-16 Aralık 1997, Konya, Selçuk Üniversitesi, Konya, s.115-21.

BÖLÜKBAŞIOĞLU, Tolga
1997 Yozgat Çapanoğlu Camii Türbesi Mezartaşları Süslemeleri, Gazi Üniversitesi Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesi, Resim Yaygın Eğitim Bölümü Resim Öğretmenliği Proğramı (Basılmamış Lisans Tezi), Ankara.

CİMİLLİ, H.Canan
1996 Türk Süsleme Sanatında 17.Yüzyıl Taş Süslemesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

ÇAL, Halit
2000a "İstanbul Eyüp'teki Erkek Mezar Taşlarında Başlıklar", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla III.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 28-30 Mayıs 1999, Eyüp Belediyesi, İstanbul, s.206-225.

ÇAL, Halit
2000b Niğde Şehrindeki Ahşap Tavanlı Camiler ve Mescitler, Kültür Bakanlığı, Ankara.

ÇAM, Nusret
1999 " Türk Mezar ve Türbelerinin Özellikleri ile İlgili Bazı Düşünceler", Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu, 18-20 Aralık 1998, İstanbul, s.63-71.

ÇAYIRDAĞ, Mehmet
1982 "Kayseri'de Selçuklu ve Beylikler Devri Binalarında Bulunan Taşçı İşaretleri", TED, sayı: XVII, Ankara, s.79-108.

ÇERKEZ, Murat
2000 "Eyüpsultan Mezarlıklarında Kandil Motifleri", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla III.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 28-30 Mayıs 1999, Eyüp Belediyesi, İstanbul , s.338-365.

ÇETİNDAĞ, Yusuf
2002 "Türk Kültüründe Hayvan ve Bitki Kültürünün Seyri", Türkler, c.IV, YTY, Ankara , S.171-181.

ÇETİNTAŞ, Vildan
2000 "İstanbul Eyüpsultan Hazreti Halid Türbesi Haziresinde Yer Alan Mezar Taşları Konulu Tezlerin Değerlendirilmesi", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla III.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 28-30 Mayıs 1999, Eyüp Belediyesi, İstanbul, s.372-379.

ÇOKTAN, Ekrem
1996 Karacaahmet 9.Ada Mezar Taşı Kitabeleri, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İslam Tarihi Sanatları Anabilim Dalı (Basılmamış Yüksek LisansTezi), Ankara .

ÇORUHLU, Tülin
1998 "Eyüpsultan ve Çevresindeki Hazirelerde Bulunan Mezar Taşlarında Kase İçinde Meyve Tasvirleri", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla II.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 8-10 Mayıs 1998, Eyüp Belediyesi, İstanbul, s.102-117.

ÇORUHLU, Yaşar
.1998 Eyüpsultan ve Çevresindeki Hazirelerde Bulunan Mezar Taşlarında Kase İçinde Meyve Tasvirlerinin Sembolizmi", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla II.Eyüpsultan Sempozyumu,Tebliğler, 8-10 Mayıs 1998, Eyüp Belediyesi, İstanbul s.118-127.

ÇULPAN, Cevdet
1961 Antik Devirlerden Zamanımıza Kadar İlahiyat-Edebiyat-Tıp ve Sanat Tarihlerinde Serviler, II, İstanbul.

DAĞLIOĞLU, H.Turhan
1935 a "İstanbul Mezarları", Yeni Türk Mecmuası, no:33, c.1, s.1537-1544.

DAĞLIOĞLU, H.Turhan
1935 b "İstanbul Mezarları, II", Yeni Türk Mecmuası, no:29, c.1, s.1839-1851.

DAĞLIOĞLU, H.Turhan
1935 c "Mezarlar ve Mezar Örnekleri, III", Yeni Türk Mecmuası, no:34, c.1, Haziran, s.2173-2178-1..

DAĞLIOĞLU, H.Turhan
1936 "Edirne Mezarları", TTAED, c.3, İstanbul, s.159-192.

DAĞLIOĞLU, H.Turhan
1943 "Mezarlarımız ve Mezar Taşlarımız", Tarihten Sesler, sayı:3, 15 Mart, s.13-18.

DEMİRİZ, Yıldız
1986 Osmanlı Kitap Sanatında Natüralist Üslupta Çiçekler, İstanbul.

DERMAN, Uğur
1975 "Mezar Kitabelerinde Yazı Sanatımız", TTOKB, Sayı:49/328, s.36-47.

DEVELLİOĞLU, Ferit
1995 Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Ankara

DİYARBEKİRLİ, Nejat
2002 "Eski Türklerde Kültür ve Sanat", Türkler, c.III, YTY, Ankara ,s.827-894.

DOĞANAY, Aziz
1998 " Eyüpsultan Camii Civarındaki Bazı Mezarların Natüralist Üslupta Klasik Devir Süslemeleri", Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla II.Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 8-10 Mayıs 1998,, Eyüp Belediyesi, İstanbul , s.260-267.

DUBROWSKY, Dimitry
2002 "Cuci Ulusu'nun Cenaze Törenlerinde At Kurban Edilmesi", Türkler, c.III, YTY, Ankara , s.80-87.

ELİTEZ, Gülgün
1996 Türk Mezartaşlarında Bitki Motifleri, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Ana Sanat Dalı Seramik Proğramı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul .

EREN. Naci
1982 "Antalya Müzesinde Bulunan Eski Türk Mezar Taşları", TED, sayı: XVII, Ankara , s.115-134.

EREN, Naci
1984 Hece Tahtaları; Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul .

ERSOY, Ayla
1988 Türk Tezhip Sanatı, Akyayınları, İstanbul.

ERSOY, Ayla
2002 "Eyüp'deki Mezar Taşlarında Servi Ağacı Kültü", Tarihi,Kültürü ve Sanatıyla V. Eyüpsultan Sempozyumu, Tebliğler, 11-13 Mayıs 2001, Eyüp Belediyesi, İstanbul , s.90-95.

EVLİYA, Çelebi
1935 Seyahatname, Milli Eğitim, İstanbul Devlet Matbaası, c.IX, İstanbul.

EVLİYA Çelebi (çev.Mehmet Zillioğlu)
1993 Seyahatname, Üçdal Neşriyat, c.8, İstanbul .

EYİCE, Semavi
1955 "Mezarlıklarımız", Türk Yurdu, sayı:242, Mart, s.685-694.

EYİCE, Semavi
1966 "Kırşehir'de H.709/1310 Tarihli Tasvirli Bir Türk Mezar Taşı", Reşit

Rahmeti Arat İçin, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları,19, Ankara, s.208-223.

EYİCE, Semavi
1996 "Mezarlıklar ve Hazireler", İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri, TTK.Yayınları Ankara, C.1, s.123-134.

GÖKDENİZ, Şule
1992 Şişli Ermeni Mezarlıkları'ndaki Mezar Yapılarının Mimari Özellikleri Üzerine Bir İnceleme, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

GRASSI, Vincenza
1996 " Trieste'deki Osmanlı Mezarlığı", İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri, TTK.Yayınları, Ankara, C.2, s.201-208.

GÜLENSOY, Tuncer
1987 "Orhun'dan Anadolu'ya Türk Damgaları ve Folklorumuzdaki İzleri", II.Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri, 7-9 Mayıs 1985, Eskişehir, Yunus Emre Kül.San.Vakfı Yayınları, 2, Eskişehir, s.105-128.

GÜNDOĞDU, Hamza
1983 "Afyon'da Yeni Bulunmuş Figürlü Bir Mezartaşı Hakkında", STY, XII, İstanbul, s.61-93.

GÜNDOĞDU, Hamza
1993 "İkonografik Açıdan Türk Sanatında Rumi ve Palmetler", Sanat Tarihinde İkonografik Araştırmalar, Güner İnal'a Armağan, Ankara , s.197-202.

GÜNEŞ, Firdevs
1995 Türklerde Defin Merasimi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri.

GÜVEN (KARAMÜRSEL), A.Alim
1994 XV.Yüzyıl Osmanlı Mezar Taşları (İznik-Bursa-Edirne-İstanbul), Sosyal Bilimler Enstitüsü ,İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Sanat Tarihi Bölümü Sanat Tarihi Anabilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

GÜVENEN, Yurdun
2003 "Gördesli Hüseyni Baba Şiirleri ve Değerleri", Gördes, Aylık Tarih ve Kültür Dergisi, Sayı:1, Mayıs, Gördes (Bu dergi fotokopi yoluyla az sayıda çoğaltılarak dağıtılmaktadır).

HASEKİ, Metin
1984 Plastik Açıdan Türk Mezar Taşları, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, Yay.No:61, İstanbul.

HATİPOĞLU, Ünsal
1993 Anadolu'da Koç/Koyun ve At Biçimli Mezartaşları, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat.Tarihi Anabilim Dalı, Türk-İslam Sanatları. Proğramı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul .

İBNİ FADLAN, (Çev.R.Şeşen)
1975 Seyahatname (Onuncu Asırda Türkistan'da Bir İslam Seyyahı), Bedir Yayınları, İstanbul.

İLKER, S. Sami; TUNCAY; AKER, Halil (Anlatan: Zekeriya Yurdoğlu)
1999 Bir Zamanlar Gördes, Manisa.

İŞLİ, Emin Necdet

1991 İstanbul'da Gömülü Şairlerin Mezar Kitabeleri, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyat Bölümü Eski Türk Edebiyat Anabilim Dalı, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

KARAÇAĞ, Demet
1994 Bursa'daki 14-15. yüzyıl Mezartaşları, Ankara .

KARAMAĞARALI, Beyhan
1970 "Ahlat Mezartaşları", Ön Asya, sayı:59-60, s.2-3.

KARAMAĞARALI, Beyhan
1971 "Sivas ve Tokat'taki Figürlü Mezar Taşlarının Mahiyeti Hakkında", Selçuklu Araştırmaları Dergisi, II., Ankara , s.75-109.

KARAMAĞARALI, Beyhan
1980 "Türk Damgalarının Devamlılığı Hakkında", Türk Dünyası, c.3, sayı:9, Ekim , s.5-24.

KARAMAĞARALI, Beyhan; M.İBRAHİMİ (İBRAHİMGİL)
1988 " Orta Asya, Anadolu ve Yugoslavya'da Mezar Taşları Arasındaki Etkileşim", El Hilal Dergisi, Yıl:2, S.5, Ocak-Şubat, Üsküp, s.12.

KARAMAĞARALI, Beyhan
1993 "İç içe Dairelerin Mahiyeti Hakkında", Sanat Tarihinde İkonografik Araştırmalar, Güner İnal'a Armağan, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi , Ankara , s.249-270. 253-254).

KARAMAĞARALI, Beyhan
1992 Ahlat Mezartaşları, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara .

KARAMAĞARALI, Beyhan
1999 "Kültür Tarihimiz Bakımından Mezar Taşlarının Önemi ve İkonografisi", Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu, 18-20 Aralık 1998, İstanbul, s.33-46.

KARAMAĞARALI, Beyhan
2002 "Ahlat Mezar Taşları" Türkler, c.VIII, YTY, Ankara , s.208-217.

KARAMAN, Hayrettin
1996 "Ölüm, Ölü, Defin ve Merasimler", İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri, TTK.Yayınları, Ankara, C.1, s.3-16.

KARAMÜRSEL, Alim
2002 "Türklerde Mezar Geleneği", Türkler, c.III, YTY, Ankara, s.76-79.

KARAÖRS, Metin
2002 "Eski Türklerde ve Kırım'da Semboller", Türkler, c.IV, YTY, Ankara , s.162-170.

KAYAPINAR, Ayhan
1999 Akkoyunlu, Kara koyunlu Mezar Taşları, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek LisansTezi), Kayseri.

KESKİN, Candaş
2002 İstanbul'da Bulunan Osmanlı Dönemi Armalı ve Madalyalı Mezar Taşları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Sanat Tarihi Anabilim Dalı (Basılmamış Yüksek LisansTezi), Ankara.

KIRZIOĞLU, Fahrettin
1993 "Azerbaycan ve Anadolu'da Türkistan'dan Gelen Eski Bir Milli Gelenek: Kabir Taşı Olarak Kullanılan Koyun ve At Heykelleri",X.Vakıf Haftası Kitabı, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, s.133-160.

KOCASAVAŞ, Yıldız
2002 "Eski Türklerde Yas ve Ölü Gömme Adetleri", Türkler, c.III, YTY,Ankara, s.67-75.

KOLOĞLU, Orhan
1978 İslamda Başlık, TTK Basımevi, Ankara .

KUŞOĞLU, Mehmet Zeki
1984 Mezar Taşlarında Huve'l Baki, İstanbul.

KUMBARACILAR, İzzet
Serpuşlar, TTOK.Yay.İstanbul (Tarihsiz).

KÜRÜM, Turgay
2002 "Avrasya'da Runik Yazı", Türkler, c.III, YTY, Ankara, s.776-785.

KÜÇÜKOĞLU, Hülya
1998 Minyatürden Kavramsala Türk Sanatında Natürmort, Marmara Ünv. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

LAQUER, Hans Peter
1982 " Grabsteine als Quelle zur Osmanischen Geschichte- Möglichkeiten und Probleme", Osmanlı Araştırmaları III, İstanbul, s.21-44.

LAQUER, Hans Peter
1984 "Osmanlı Mezar Taşlarının Süslemesinde Bitkisel Motifler", Suut Kemal Yetkin'e Armağan, Hacettepe Üniversitesi, Ankara , s.263-274.

LAQUER, Hans Peter
1989 "Mezartaşlarında Harf Devrimi", IX.TT Kongresi, Ankara 21-25 Eylül 1981, Kongreye Sunulan Bildiriler, c.III., Ankara , s.1373-1380, Lev.383-385.

LAQUER, Hans Peter
1997 Hüvel Baki (İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezartaşları), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 46, İstanbul.

MADRAN, Emre
1971 "Anadolu Mezarlıklarında Nakışlı ve Tasvirli Sandukalardan Örnekler", Önasya, c.6, S.74, Ankara , s.17, res.6.

MANİSA HUSUSİ İDARESİ (Anonim)
1932 Manisa Vilayeti Hakkında, İzmir.

MEZARLIKLAR VAKFI

1999 Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu, 18-20 Aralık 1998, İstanbul.

MUJEZİNOVİC, M.
1974 Islamska Epigrafika u Bosni Hercegovini I-III, Sarajevo.

MUZIOR, Ciro, Lo
2002 "Erken Dönem Türklerinde Defin İşlemleri", Türkler, c.III, YTY, Ankara , s.123-128.

OĞUZ, Burhan
1983 Mezartaşında Simgeleşen İnançlar, İstanbul.

ÖĞEL, Sema
1987 Anadolu Selçukluların Taş Tezyinatı, TTK Basımevi, Ankara.

ÖNDER, Mehmet
1946 "Sanat Tarihimizde Mezar Taşları", Türk Sanatı, c.2, sayı:22, s.4.

ÖNDER, Mehmet
1955 "Mevlevi Sikkeleri", TFA, no:75, Ekim , c.4, s.1113-1114

ÖNDER, Mehmet
1956 "Mezarlıklar ve Mezartaşlarımız", Türk Yurdu, sayı:253, Şubat, s.620-621.

ÖNDER, Mehmet
1966 "Konya Mezar Taşlarında Süsleme Unsurları", Ön Asya, sayı:13, s.3-5.

ÖNDER, Mehmet
1970 "Konya Mezar Taşlarında Şekil ve Süsler", TED, sayı:XIII, Ankara, s.5-16.

ÖNEY, Gönül
1992 Anadolu Selçuklu Süslemesi ve El Sanatları (maden sanatı Ülker Erginsoy), Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara .

ÖNGE, Yılmaz
1969 "İşlemelerde Türk Mimarlık Sanatı", ÖA, sayı:42, s.8-9.

ÖNGE, Yılmaz
1968 "Anadolu Sanatında Cami Motifi", ÖA, sayı:38, s.8-9.

ÖNKAL, Hakkı
1993 " Birgi Karaoğlu Cami Haziresindeki Mezar Taşları", Prof. Dr. Yılmaz Önge Armağanı, Selçuk Üniversitesi, Selçuklu Araştırmalar Merkezi, Konya, s.129-138.

ÖZCAN, Özlem
1993 Ahlat Anadolu Selçuklu Mezar Anıtlarının Çizgisel Analizi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek.Lisans Tezi), Eskişehir.

ÖZER, Cebe
1993 Edirne'de Osmanlı Dönemi Natürmort Süslemeli Mezar Taşları, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim İş Eğitimi Bölümü (Basılmamış Yüksek LisansTezi), Ankara.

ÖZER, Cebe
1995 "Edirne'de Üsküflü Mezar Taşı Örnekleri ", 9. Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi ,

C.3, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, s.47-58.

ÖZKAN, Haldun
2002 "Erzincan Çayırlı ve Çevresinde Heykel Biçimli Mezar Taşlarından Birkaç Örnek", VI.Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı Sonuçları Toplantısı, Sanat Tarihi Sempozyumu (8-10 Nisan 2002), Erciyes Üniversitesi, Kayseri , s.611-620.

PEKTAŞ, Kadir
1998 "Bitlis İl Merkezinde Türbe ve Mezarlıklar, Mezar Taşları (1997)", XVI. Araştırma Sonuçları Toplantısı, I.c., Ankara, 25-28 Mayıs 1998, Ankara , s.15-28.

PEKTAŞ, Kadir
1999 "Bitlis Mezar Taşları (1998)", XVII Araştırma Sonuçları Toplantısı, I.c., Ankara, 25-28 Mayıs 1998, Ankara , s.15-28.

PEKTAŞ, Kadir
2001 Bitlis Tarihi Mezarlıkları, Mezar Taşları , Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara .

RENDA, Günsel
1977 Batılılaşma Dönemi Türk Resim Sanatı, Minyatür ve Duvar Resimleri, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

SEFERLİ, Hacı Fahrettin
2002 "Nahçivan'da Taştan Yapılmış Koç ve Koyun Heykelleri", Türkler, c.III, YTY, Ankara , s.227-231.

SOYSAL, M.
1997 "Mezar maddesi", Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi,Yem Yay. C.2, İstanbul, s.1212-1216.

SÜMER, Faruk
1992 Tirebolu Tarihi, Tirebolu Kültür ve Yardımlaşma Derneği, İstanbul.

YETKİN, Şerare;
1985 "Boyalı İki Mermer Lahit ve Osmanlı Süsleme Sanatındaki Yeri", İlgi, 19, İstanbul, s.27).

TEXIER, Charles (çev.Ali Suat)
2002 Küçük Asya, Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi, Enformasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı, c.II, Ankara .

TIRMAN, Firdevs
1987 Tabii Çiçekler Morfolojisi ve Yapma Çiçekçilikte Kullanılan Kalıplar, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya.

TUNÇEL, Gül
1989 Batı Anadolu Bölgesinde Cami Tasvirli Mezartaşları, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara

TUNÇEL, Gül
2002 Beypazarı Müzesi'ndeki Mezartaşları", Ortaçağ'da Anadolu, Prof. Dr. Aynur Durukan'a Armağan, Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, Ankara, s.441-456.

TUNÇER, Orhan
1981 "Doğu Yönünün Türk Kültüründeki Yeri ve Mezar Mimarimize Etkisi", III.Türk Tarih

Kongresi, II.ciltten ayrı basım, TTK Basımevi, Ankara, s.915-919.

TÜFEKÇİOĞLU, Abdülhamid
2002 "Balıkesir ve Yöresinde 2001 Yılı Araştırmaları, Mezar Taşları", VI.Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı Sonuçları Toplantısı ve Sanat Tarihi Sempozyumu (8-10 Nisan 2002) Bildiriler, Erciyes Üniversitesi, Kayseri , s.759-774.

TÜRKMENOĞLU, Hüseyin
1989 Mezar-Mezarlık ve Mezartaşları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi, Ankara.

TÜRKOĞLU, Sabahattin
1995 " Ağaç Sanatı ", Geleneksel Türk Sanatları, Kültür Bakanlığı, Ankara, s.42-73.

ULUÇAM, Abdüsselam
1999 "Erciş-Çelebibağ Tarihi Mezarlığı'ndaki Mezar Şahideleri Hakkında", Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu, 18-20 Aralık 1998, İstanbul, s.114-127.

ULUÇAM, Abdüsselam
2000 Eski Erciş-Çelebibağ Mezarlığı ve Mezartaşları, TTK.Yayınları, Ankara .

ULUÇAM, Abdüsselam
2002 "Van Gölü Havzası'ndaki Tarihi Mezarlıklar ve Mezar Taşları", Türkler, c.VIII, YTY, Ankara , s.218-232.

UNAT, Faik Reşit
1988 Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu, TTK Yayınları, Ankara.

ÜLKER, Necmi
1985 "İzmir'in Pınarbaşı Mezar Kitabeleri I (XVIII-XIX.yüzyıl)", II.Araştırma Sonuçları Toplantısı, 16-20 Nisan 1984, Ankara, s.1-20.

ÜLKER, Necmi
1986 "Tire Müzesindeki İslami Kitabeler", III.Araştırma Sonuçları Toplantısı, 20-24 Mayıs 1985, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara , s.5-34.

ÜLKER, Necmi
1987 „İzmir Yağhanelerdeki Bektaşi Mezar Kitabeleri (XIX ve XX yüzyıl)", IV Araştırma Sonuçları Toplantısı, 26-30 Mayıs 1986, Ankara , s.1-38.

ÜLKER, Necmi
1988 "İzmir Hacı Mahmud Cami Haziresindeki Mezar Kitabeleri (XVIII-XIX.yüzyıl)", V.Araştırma Sonuçları Toplantısı 6-10 Nisan 1987, Ankara, s.11-42.

ÜLKER, Necmi
1989 "İzmir Ali Ağa Cami Haziresi Mezar Kitabeleri, (XVIII-XX.yüzyıl)", VI.Araştırma Sonuçları Toplantısı23-27 Mayıs 1988, Ankara, s.19-34.

ÜLKER, Necmi
1990 "Eski Foça Mezar Kitabeleri (XVI ve XX. Yüzyıl)" VII.Araştırma Sonuçları Toplantısı Antalya, 18-23 Mayıs 1989, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, s.1-17.

ÜLKER, Necmi
1991 "Balıkesir Şeyh Lütfullah Camii Haziresi Mezar Kitabeleri (XVIII- XX.Yüzyıl), VIII.Araştırma Sonuçları Toplantısı, 28 Mayıs-1 Haziran 1990, Ankara , s.457-476.

ÜLKER, Necmi
1999 "Ege Bölgesi Osmanlı Devri Mezartaşları", Osmanlı, c.IX, YTY, Ankara, s.230-237,

ÜNVER, Süheyl
1967 "Çiçek Tarihimizde Türk Karanfilleri", TED, sayı: IX, Ankara , s.5-12.

ÜNVER, Süheyl
1978 "XIV.üncü Asırda Anadolu'da Selçukluların Ananesine Bağlı Mezar Taşları Üzerine",VD, sayı:12, Ankara, s.15-22.

VATİN, Nicolas, T. Zarcone
1997 "Le Tekke Bektachi de Kazlıçeşme, I. Etude Historique et Epigraphie", Anatolia Moderna, Yeni Anadolu, VII, Paris, s.79-110.

YALGIN, Y.
1936 "Güney Yurda Damgalar", TTAED, c.3, İstanbul, s.193-198

YAZAR, Turgay
1999 " Çadır-Bark-Türbe", Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu, 18-20 Aralık 1998, İstanbul, s.418-431.

YETKİN, Şerare
1985 " Boyalı İki Mermer Lahit ve Osmanlı Süsleme Sanatındaki Yeri ", İlgi, 19, İstanbul, s.27.

YURDOĞLU, Zekeriya
1993 Gördes Tarihi, Gördes Belediyesi,Kültür.Yayınları No:1, İzmir .

YÜCEL, Erdem
1977 " Osmanlı Ağaç İşçiliği", Kültür ve Sanat, Sayı:5, İstanbul, s.58-71.

ZEYBEK, Recep
2001 Denizli Kabristanlığında XVIII. ve XIX. Yüzyıldan Kalma Mezar Taşlarının Tahlili, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta.

LEVHALAR **FOTOĞRAFLAR**

Fot.415
Şahide (Alaşehir Kesik Minare Cami H.)

Fot.416
Şahide (Akhisar Ulu Cami H.)

Fot.417
Şahide (Manisa Nişancıpaşa Cami H.)

Fot.418
Şahide (Menemen Mahkeme Cami H.)

Fot.419
Şahide (Menemen Mahkeme Cami H.)

Fot.420
Şahide (Manisa Hüsrev Ağa Cami H.)

Fot.421
Şahide (Soma Darkale Mezarlığı)

Fot.422
Şahide (Soma Darkale Mezarlığı)

Fot.423
Şahide (Pınarbaşı Mezarlığı)

Fot.424
Şahide (Kırkağaç Mezarlığı)

Fot.425
Şahide (Menemen Mahkeme Cami H.)

Fot.426
Şahide (Pınarbaşı Mezarlığı)

Fot.427
Şahide (Menemen Mahkeme Cami H.)

Fot.428
Şahide (Akhisar Ulu Cami Haziresi)

Fot.429
Şahide (Tire Yeni Cami Haziresi)

Fot.430
Şahide (Manisa Nişancıpaşa Cami H.)

Fot.431
Şahide (Manisa Nişancıpaşa Cami H.)

Fot.432
Şahide (Menemen Mahkeme Cami H.)

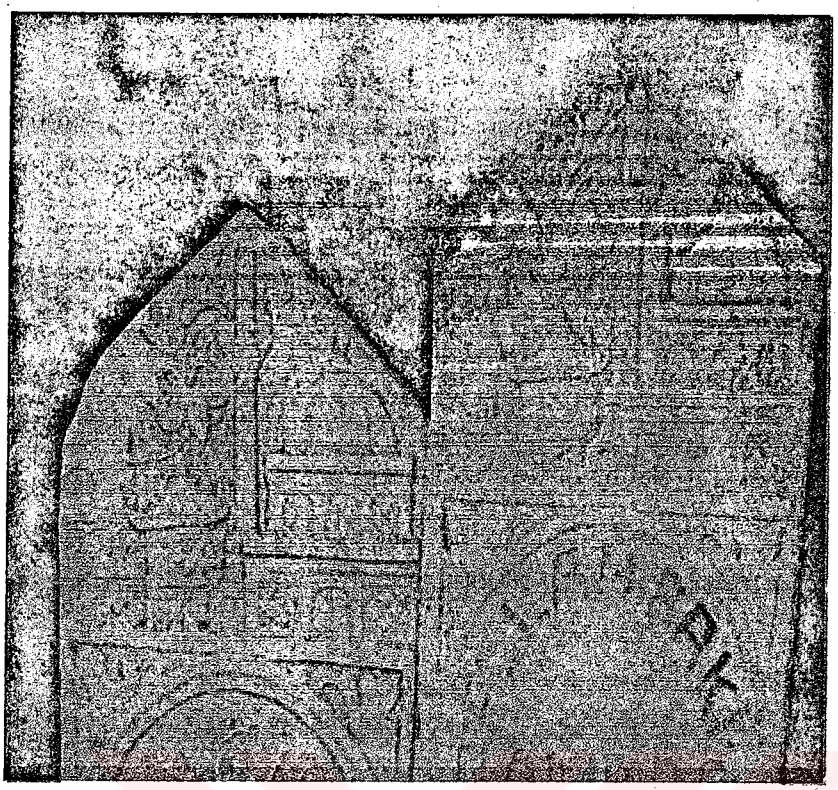

Fot.433
Şahide (Gördes Hüseyni Baba Mez.)

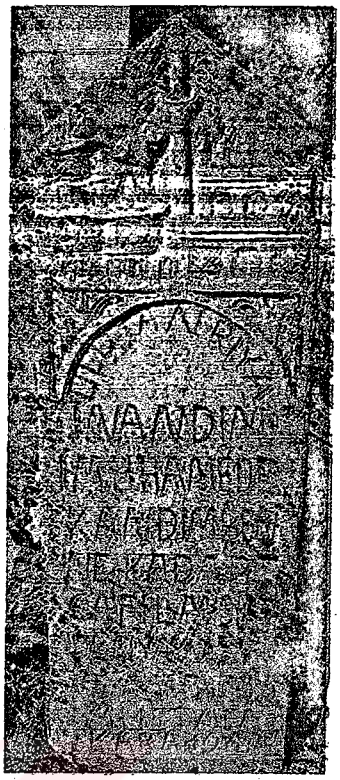

Fot.434
Şahide (Gördes Hüseyni Baba Mez.)

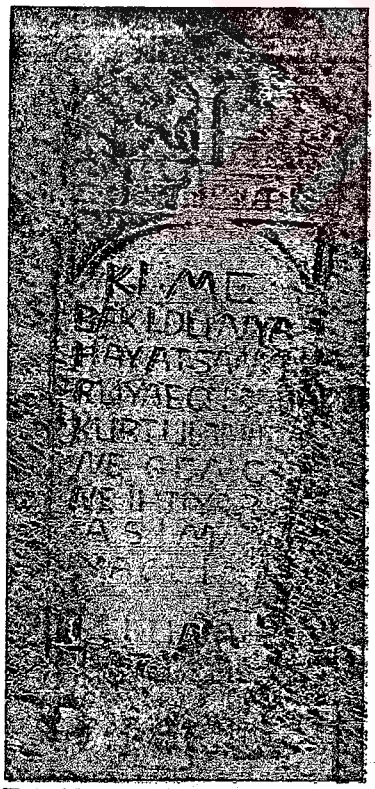

Fot.435
Şahide (Gördes Hüseyni Baba Mez.)

Fot.436
Şahide (Gördes Hüseyni Baba Mez.)

ÜLER

ÖRDES HARİTASI

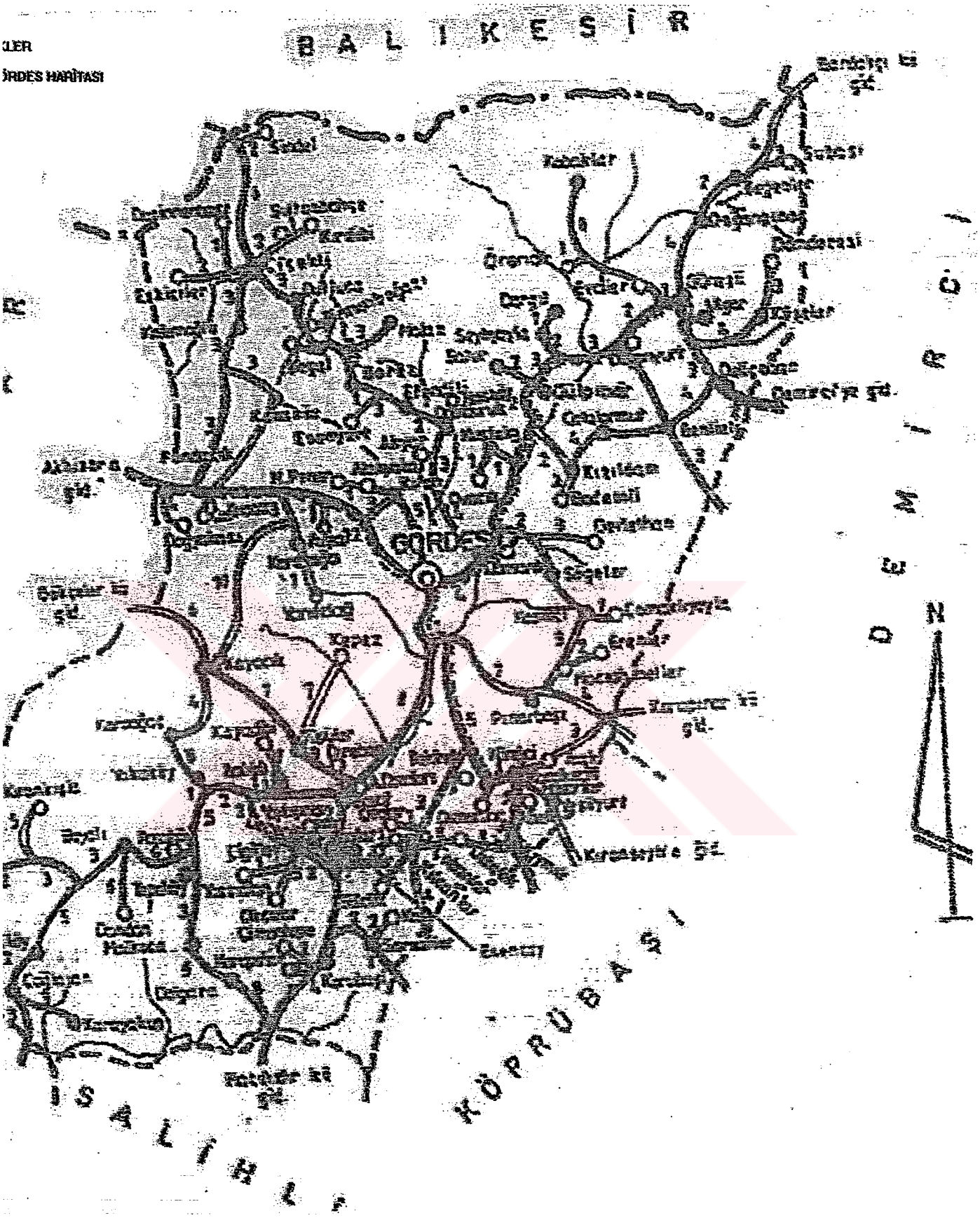

MEZARLIKLARIN KROKİLERİNDE YER ALAN KROKİ NUMARALARIN KATALOG ÖRNEK NUMARALARINDAKİ KARŞILIKLARI

KATALOG KROKİ NO	KATALOG ÖRNEK NO	KATALOG KROKİ NO	KATALOG ÖRNEK NO	KATALOG KROKİ NO	KATALOG ÖRNEK NO	KATALOG KROKİ NO	KATALOG ÖRNEK NO	KATALOG KROKİ NO	KATALOG ÖRNEK NO	KATALOG KROKİ NO	KATALOG ÖRNEK NO
A-1=	A-5	B-38=	B-7	B-98=	B-24	B-158=	B-143	B-218=	B-42	H-26=	H-40
A-2=	A-3	B-39=	B-97	B-99=	B-93	B-159=	B-126	B-219=	B-54	H-27=	H-15
A-3=	A-22	B-40=	B-117	B-100=	B-131	B-160=	B-85	B-220=	B-33	H-28=	H-58
A-4=	A-2	B-41=	B-106	B-101=	B-203	B-161=	B-135	B-221=	B-133	H-29=	H-59
A-5=	A-17	B-42=	B-194	B-102=	B-178	B-162=	B-129	B-222=	B-96	H-30=	H-17
A-6=	A-23	B-43=	B-101	B-103=	B-124	B-163=	B-139	B-223=	B-19	H-31=	H-34
A-7=	A-19	B-44=	B-15	B-104=	B-189	B-164=	B-234	B-224=	B-100	H-32=	H-29
A-8=	A-14	B-45=	B-12	B-105=	B-229	B-165=	B-99	B-225=	B-152	H-33=	H-1
A-9=	A-9	B-46=	B-118	B-106=	B-49	B-166=	B-91	B-226=	B-110	H-34=	H-45
A-10=	A-12	B-47=	B-79	B-107=	B-32	B-167=	B-74	B-227=	B-206	H-35=	H-50
A-11=	A-15	B-48=	B-46	B-108=	B-35	B-168=	B-115	B-228=	B-132	H-36=	H-53
A-12=	A-13	B-49=	B-221	B-109=	B-65	B-169=	B-75	B-229=	B-168	H-37=	H-60
A-13=	A-4	B-50=	B-55	B-110=	B-8	B-170=	B-162	B-230=	B-158	H-38=	H-8
A-14=	A-16	B-51=	B-9	B-111=	B-230	B-171=	B-47	B-231=	B-238	H-39=	H-3
A-15=	A-11	B-52=	B-56	B-112=	B-13	B-172=	B-18	B-232=	B-198	H-40=	H-16
A-16=	A-10	B-53=	B-48	B-113=	B-36	B-173=	B-44	B-233=	B-193	H-41=	H-61
A-17=	A-7	B-54=	B-34	B-114=	B-51	B-174=	B-235	B-234=	B-5	H-42=	H-30
A-18=	A-6	B-55=	B-113	B-115=	B-50	B-175=	B-182	B-235=	B-30	H-43=	H-48
A-19=	A-8	B-56=	B-22	B-116=	B-180	B-176=	B-16	B-236=	B-105	H-44=	H-51
A-20=	A-20	B-57=	B-222	B-117=	B-40	B-177=	B-83	B-237=	B-6	H-45=	H-39
A-21=	A-21	B-58=	B-175	B-118=	B-95	B-178=	B-41	B-238=	B-76	H-46=	H-14
A-22=	A-1	B-59=	B-188	B-119=	B-179	B-179=	B-37	G-1=	G-8	H-47=	H-6
A-23=	A-18	B-60=	B-157	B-120=	B-231	B-180=	B-108	G-2=	G-9	H-48=	H-35
B-1=	B-214	B-61=	B-89	B-121=	B-125	B-181=	B-94	G-3=	G-10	H-49=	H-62
B-2=	B-141	B-62=	B-197	B-122=	B-114	B-182=	B-45	G-4=	G-7	H-50=	H-63
B-3=	B-59	B-63=	B-223	B-123=	B-57	B-183=	B-183	G-5=	G-11	H-51=	H-44
B-4=	B-20	B-64=	B-123	B-124=	B-81	B-184=	B-107	G-6=	G-12	H-52=	H-54
B-5=	B-211	B-65=	B-136	B-125=	B-155	B-185=	B-77	G-7=	G-13	H-53=	H-23
B-6=	B-164	B-66=	B-137	B-126=	B-70	B-186=	B-4	G-8=	G-6	H-54=	H-46
B-7=	B-201	B-67=	B-111	B-127=	B-86	B-187=	B-200	G-9=	G-4	H-55=	H-12
B-8=	B-52	B-68=	B-23	B-128=	B-119	B-188=	B-166	G-10=	G-1	H-56=	H-7
B-9=	B-185	B-69=	B-204	B-129=	B-127	B-189=	B-67	G-11=	G-2	H-57=	H-4
B-10	B-186	B-70=	B-215	B-130=	B-1	B-190=	B-236	G-12=	G-3	H-58=	H-36
B-11=	B-156	B-71=	B-149	B-131=	B-66	B-191=	B-167	G-13=	G-7	H-59=	H-49
B-12=	B-217	B-72=	B-90	B-132=	B-72	B-192=	B-170	G-14=	G-14	H-60=	H-11
B-13=	B-61	B-73=	B-159	B-133=	B-173	B-193=	B-209	H-1=	H-52	H-61=	H-26
B-14=	B-60	B-74=	B-224	B-134=	B-216	B-194=	B-109	H-2=	H-55	H-62=	H-27
B-15=	B-53	B-75=	B-196	B-135=	B-87	B-195=	B-71	H-3=	H-9	H-63=	H-13
B-16=	B-218	B-76=	B-176	B-136=	B-25	B-196=	B-192	H-4=	H-42	SD-1=	SD-1
B-17=	B-161	B-77=	B-213	B-137=	B-205	B-197=	B-120	H-5=	H-32	SD-2=	SD-2
B-18=	B-130	B-78=	B-225	B-138=	B-128	B-198=	B-103	H-6=	H-18	SD-3=	SD-3
B-19=	B-219	B-79=	B-160	B-139=	B-190	B-199=	B-116	H-7=	H-43	SD-4=	SD-4
B-20=	B-14	B-80=	B-212	B-140=	B-199	B-200=	B-104	H-8=	H-19	SD-5=	SD-5
B-21=	B-3	B-81=	B-226	B-141=	B-73	B-201=	B-140	H-9=	H-56		
B-22=	B-210	B-82=	B-98	B-142=	B-232	B-202=	B-237	H-10=	H-31		
B-23=	B-202	B-83=	B-144	B-143=	B-82	B-203=	B-153	H-11=	H-20		
B-24=	B-171	B-84=	B-10	B-144=	B-145	B-204=	B-177	H-12=	H-33		
B-25=	B-84	B-85=	B-17	B-145=	B-208	B-205=	B-38	H-13=	H-2		
B-26=	B-163	B-86=	B-27	B-146=	B-180	B-206=	B-21	H-14=	H-21		
B-27=	B-150	B-87=	B-227	B-147=	B-142	B-207=	B-26	H-15=	H-41		
B-28=	B-172	B-88=	B-134	B-148=	B-191	B-208=	B-68	H-16=	H-38		
B-29=	B-148	B-89=	B-138	B-149=	B-233	B-209=	B-63	H-17=	H-22		
B-30=	B-39	B-90=	B-207	B-150=	B-195	B-210=	B-11	H-18=	H-5		
B-31=	B-220	B-91=	B-29	B-151=	B-174	B-211=	B-169	H-19=	H-57		
B-32=	B-92	B-92=	B-228	B-152=	B-122	B-212=	B-69	H-20=	H-37		
B-33=	B-121	B-93=	B-154	B-153=	B-102	B-213=	B-31	H-21=	H-47		
B-34=	B-28	B-94=	B-62	B-154=	B-147	B-214=	B-146	H-22=	H-24		
B-35=	B-187	B-95=	B-151	B-155=	B-43	B-215=	B-184	H-23=	H-10		
B-36=	B-165	B-96=	B-64	B-156=	B-181	B-216=	B-78	H-24=	H-28		
B-37=	B-88	B-97=	B-2	B-157=	B-112	B-217=	B-58	H-25=	H-25		

KROKI 1

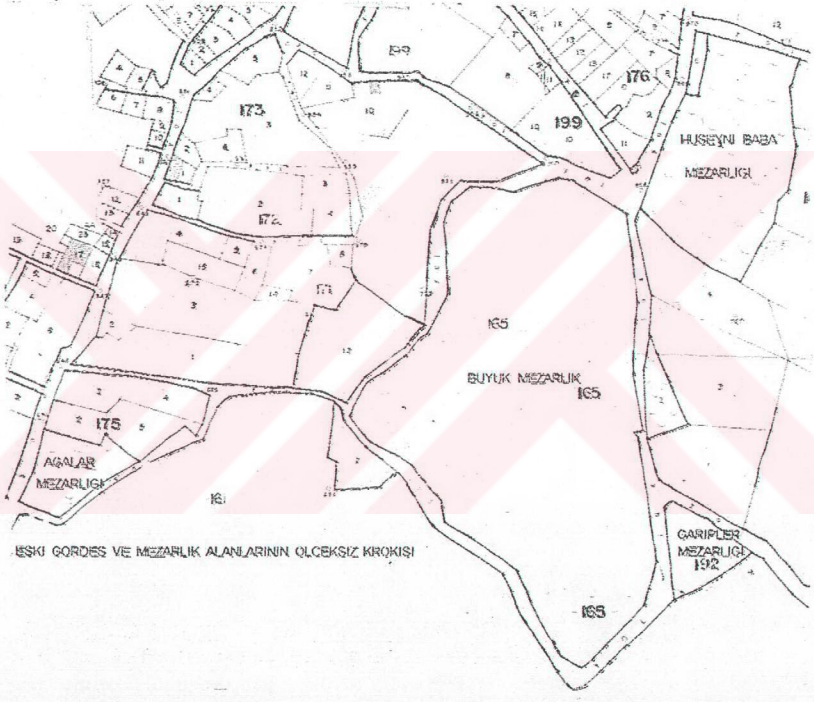

ESKI GORDES VE MEZARLIK ALANLARININ OLCEKSIZ KROKISI

KROKİ 2

AĞALAR MEZARLIĞI ÖLÇEKLİ KROKİ

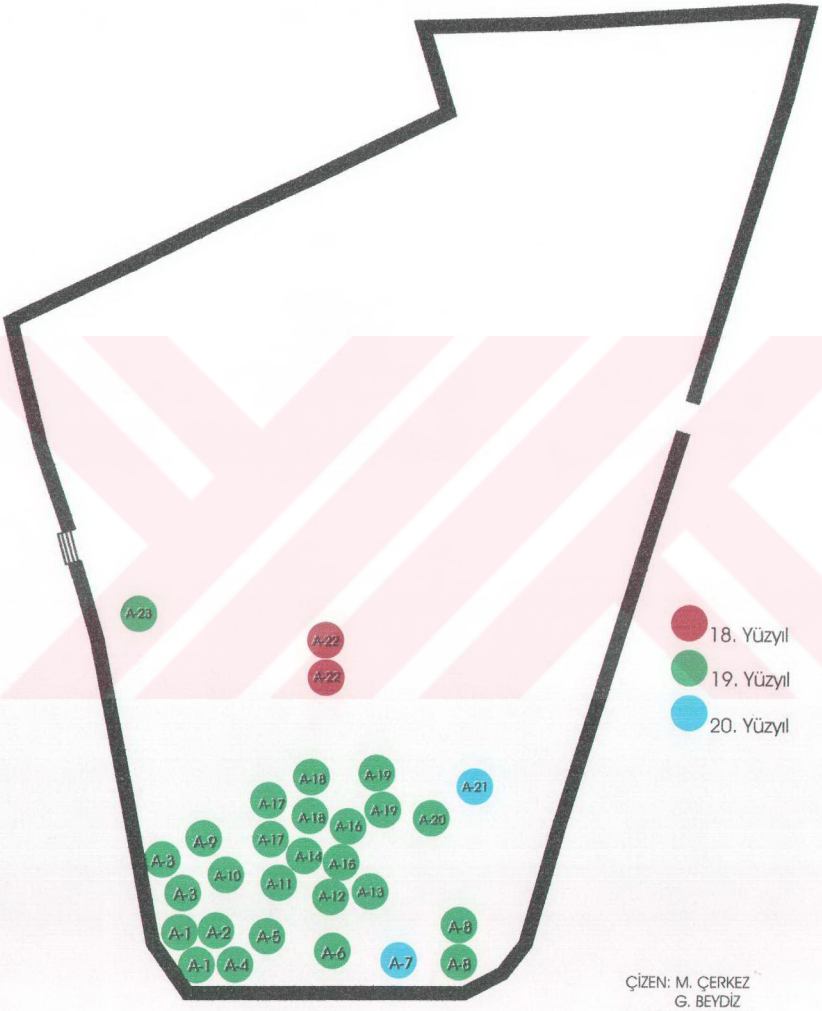

ÇİZEN: M. ÇERKEZ
G. BEYDİZ
ROLÖVE: K. BİÇİCİ
H. ÇETİN
M. ÇERKEZ

KROKİ 3

ESKİ GÖRDES BÜYÜK MEZARLIK ÖLÇEKSİZ KROKİ

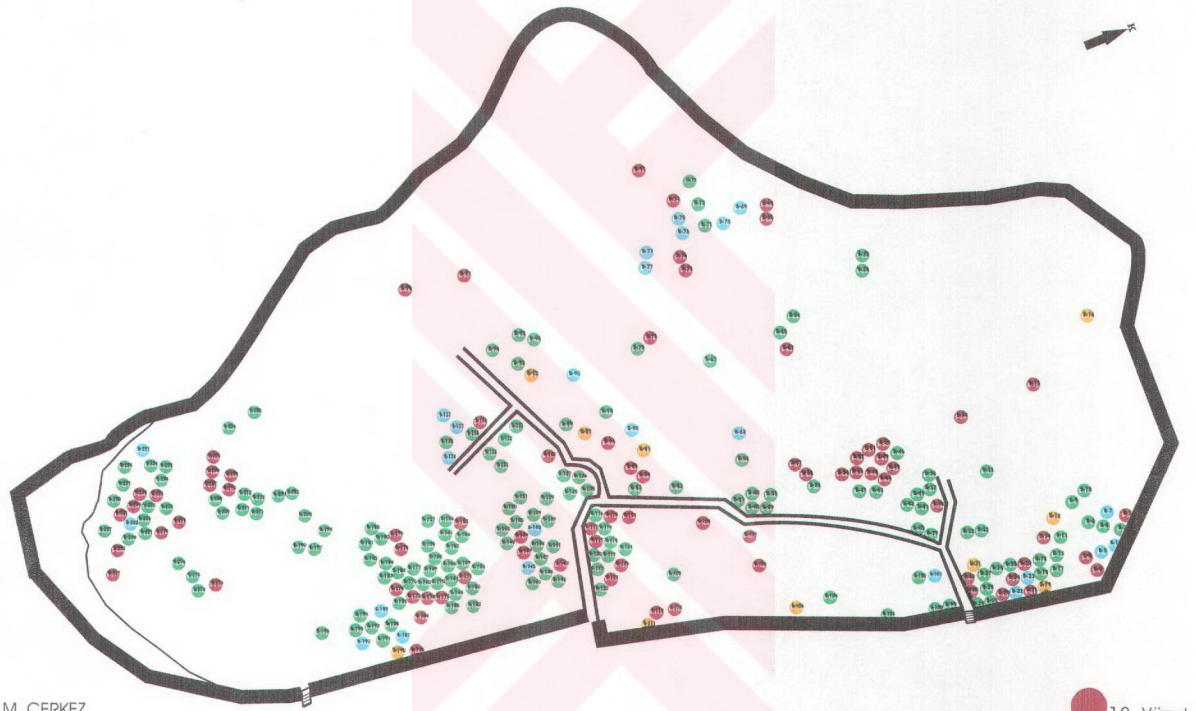

Rölöve: M. ÇERKEZ
K. BİÇİCİ
H. ÇETİN
Çizim: M. ÇERKEZ
G. BEYDİZ

18. Yüzyıl
19. Yüzyıl
20. Yüzyıl

KROKİ 4

GARİPLER MEZARLIĞI ÖLÇEKLİ KROKİ

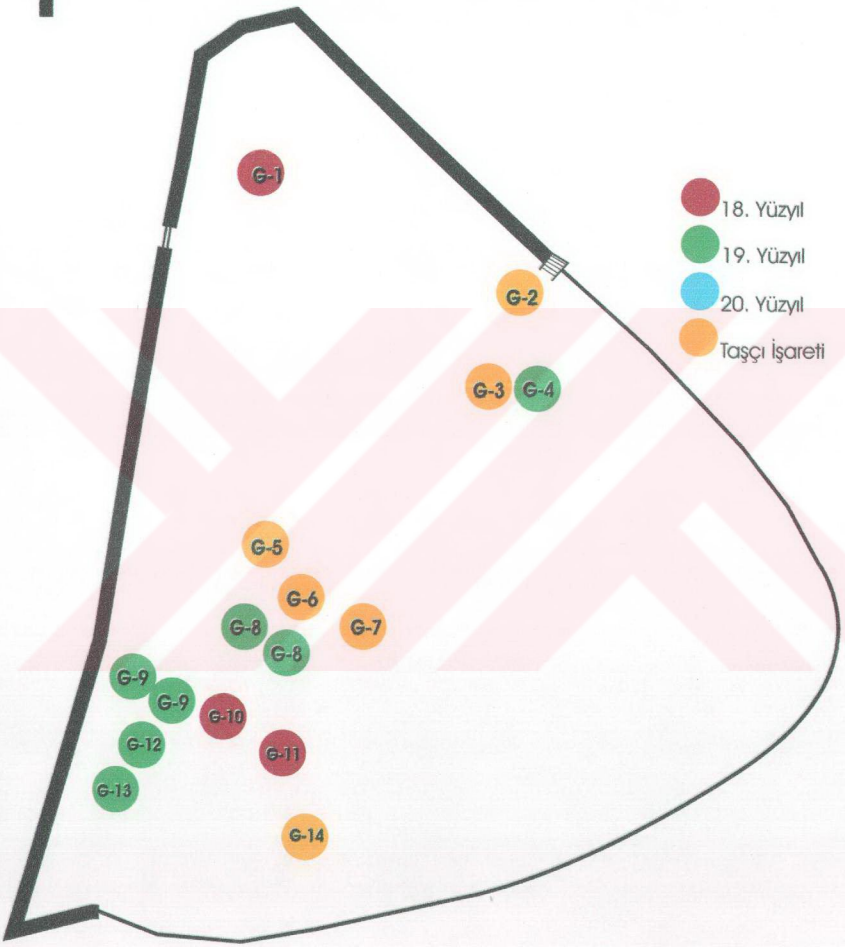

ÇİZEN: M.ÇERKEZ
G.BEYDİZ
Rolöve: K. BİÇİCİ
H.ÇETİN
M. ÇERKEZ

KROKİ 5

ESKİ GÖRDES HÜSEYNİ BABA MEZARLIĞI ÖLÇEKLİ KROKİ

Rölöve: M. ÇERKEZ - K. BİÇİCİ - H. ÇETİN

TABLO- I GENEL

SIRA NO:1	AYAK TAŞI	TARİH	KİTABE YAZI ŞERİT-LERİNİN DİZİLİŞİ		BUGÜNKÜ DURUMU			TÜRÜ		MALZEME		YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ				KONU			
					SAĞLAM														
MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DİAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	DİKİLİ	DEVRİK- YERDE	HASAR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN	MERMER	TAŞ	OYMA	KAZIMA	BOYAMA	KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
A-1	X	1795	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
A-2		1813	X		X			X		X		X			X		X	X	X
A-3		1833	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
A-4		1834	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
A-5	X	1835	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
A-6		1839	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
A-7	X	1840	X		X	Xa			X	X		X	X		X	X	X	X	X
A-8	X	1842	X		X				X	X		X	X	X	X		X	X	
A-9		1845	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
A-10		1847	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
A-11		1849	X		X			X			X	X			X		X	X	X
A-12		1857	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
A-13		1864	X		X			X		X		X			X		X		X
A-14	X	1872	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
A-15		1874	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
A-16		1879	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
A-17		1882	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
A-18	X	1885	X		X				X	X		X	X	X	X	X	X	X	X
A-19		1900	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
A-20		1901		X		X		X		X		X			X	X	X	X	X
A-21	X	1904	X		X			X		X		X	X	X	X	X	X	X	X
A-22	X	19.yy	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
A-23		19.yy	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-1		1709	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-2		1745	X		X				X	X		X			X		X	X	X
B-3		1751	X				X	X		X		X			X		X		X
B-4		1754	X		X				X	X		X			X		X	X	
B-5		1754	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-6		1754	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-7		1760	X				X		X	X		X			X	X	X	X	
B-8		1760	X			X			X	X		X			X		X	X	
B-9		1762	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-10		1763	X			X			X	X		X			X		X	X	
B-11		1764	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-12		1766	X			X			X	X		X			X	X	X	X	
B-13		1766	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-14		1767	X		X			X		X		X			X		X	X	X
B-15		1767	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-16		1770	X		X			X		X		X			X		X	X	X
B-17		1771	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-18		1772	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-19		1773	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-20		1775	X		X			X		X		X			X		X	X	X
B-21		1776	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-22		1777	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-23		1780	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-24		1781	X				X		X	X		X			X	X	X	X	
B-25		1781	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-26		1872	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-27		1782	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
		Toplam	49	1	39	6	6	14	36	49	1	50	9	3	50	38	50	48	31

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir.

*Xa: Ayak taşı

TABLO-I GENEL

SIRA NO:2	AYAK TAŞI	TARİH	KİTABE YAZI ŞERİT-LERİNİN DİZİLİŞİ		BUGÜNKÜ DURUMU			TÜRÜ		MALZEME		YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ				KONU			
					SAĞLAM														
MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DİAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	DİKİLİ	DEVRİK- YERDE	HASAR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN	MERMER	TAŞ	OYMA	KAZIMA	BOYAMA	KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
B-28		1783	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-29		1783	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-30		1784	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-31		1785	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-32		1786	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-33		1787	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-34		1787	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-35		1792	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-36		1792	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-37		1792	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-38		1793	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-39	X	1793	X		X				X	X		X	X	X	X	X	X	X	X
B-40		1793	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-41		1793	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-42		1793	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-43		1794	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-44		1794	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-45		1794	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-46		1795	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-47		1795	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-48		1796	X			X			X	X		X			X	X	X	X	
B-49		1796	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-50		1796	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-51		1796	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-52		1797	X			X			X	X		X			X	X	X	X	
B-53		1797	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-54		1797	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-55		1798	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-56		1798	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-57		1798	X		X			X		X		X			X		X	X	
B-58		1798	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-59		1799	X			X			X	X		X			X	X	X	X	
B-60		1799	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-61		1800		X		X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-62		1802	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-63		1803	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-64		1804	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-65		1806	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-66		1806	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-67		1806	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-68		1807	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-69		1807	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-70		1809	X				X	X			X	X			X		X	X	X
B-71		1809	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-72		1810	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-73		1810	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-74		1810	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-75		1810	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-76		1810	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-77		1811	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
		Toplam	49	1	34	10	6	5	45	49	1	50	1	1	50	48	50	50	39

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir.

*Xa: Ayak taşı

TABLO- I GENEL

SIRA NO:3	AYAK TAŞI	TARİH	KİTABE YAZI ŞERİT-LERİNİ N DİZİLİŞİ		BUGÜNKÜ DURUMU			TÜRÜ		MALZEME		YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ				KONU			
MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DİAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	SAĞLAM		HASAR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN	MERMER	TAŞ	OYMA	KAZIMA	BOYAMA	KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
					DİKİLİ	DEVRİK- YERDE													
B-78		1812	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-79		1813	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-80		1813	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-81		1813	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
B-82		1813	X				X	X			X	X			X		X	X	X
B-83		1815	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-84		1816	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-85		1816	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-86		1817	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-87		1817	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-88		1817	X				X		X		X	X			X	X	X	X	
B-89		1817	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-90		1817	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-91		1817	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
B-92		1818	X		X			X		X		X			X	X	X		X
B-93	X	1818	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
B-94		1819	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-95	X	1821	X		Xa		X	X		X		X	X		X	X	X	X	
B-96		1822	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-97		1823	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-98		1824	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-99		1824	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-100		1824	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-101		1825	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-102		1825	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-103		1825	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-104		1825	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-105		1826	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-106	X	1827	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
B-107	X	1827	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-108	X	1828	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-109		1828	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-110		1828	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-111		1829	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-112		1829	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-113		1830	X			X			X	X		X			X	X	X		X
B-114	X	1830		X	X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
B-115		1830	X			X			X	X		X			X	X	X		X
B-116		1830	X		X				X	X		X			X	X	X		X
B-117		1831	X		X				X	X		X			X	X	X		X
B-118		1831	X		X				X	X		X			X	X	X		X
B-119		1831	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-120		1831	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-121		1832	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-122		1832	X			X		X		X		X			X	X	X		X
B-123		1833	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-124		1834	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-125	X	1834	X		X		Xa		X	X		X	X		X	X	X	X	
B-126		1835	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-127		1837	X			X		X		X		X			X		X	X	X
		Topla m	49	1	36	7	9	9	41	48	2	50	6		50	48	50	43	43

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir.
*Xa: Ayak taşı

TABLO- I GENEL

SIRA NO:4	AYAK TAŞI	TARİH	KİTABE YAZI ŞERİT-LERİNİ N DİZİLİŞİ		BUGÜNKÜ DURUMU			TÜRÜ		MALZEME		YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ				KONU			
MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DİAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	SAĞLAM DİKİLİ	SAĞLAM DEVRİK- YERDE	HASAR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN	MERMER	TAŞ	OYMA	KAZIMA	BOYAMA	KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
B-128		1837	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
B-129		1837	X		X			X		X		X			X	X	X	X	
B-130	X	1838	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
B-131		1838	X		X				X	X		X			X	X	X		X
B-132		1839	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
B-133		1840	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-134		1841	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-135		1841	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-136	X	1842	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
B-137	X	1842	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
B-138		1842	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-139		1844	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-140		1846	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
B-141		1848	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-142		1848	X		X				X	X		X		X	X	X	X	X	X
B-143		1848	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-144		1849	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-145		1849	X				X		X	X		X			X	X	X	X	
B-146		1849	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-147		1851	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
B-148		1853	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-149		1854	X		X				X	X		X		X	X	X	X	X	
B-150		1857	X		X				X	X		X		X	X	X	X	X	
B-151		1859	X			X			X	X		X			X	X	X	X	
B-152		1860	X				X		X	X		X			X	X	X	X	
B-153	X	1861	X		X				X	X		X			X		X	X	X
B-154		1853-62	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-155		1863	X				X	X			X	X			X		X	X	X
B-156		1865	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-157	X	1868	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-158		1879	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-159		1871	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-160		1872	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-161		1873	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-162		1873	X		X			X		X		X			X		X	X	X
B-163		1874	X				X		X	X		X			X		X	X	X
B-164		1876	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-165	X	1877		X	X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
B-166		1877		X	X			X		X		X			X		X	X	X
B-167		1877	X				X		X	X		X			X	X	X	X	
B-168		1880	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-169		1882	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-170		1882	X			X			X	X		X			X	X	X	X	
B-171		1883		X		X			X	X		X		X	X	X	X	X	
B-172		1885	X			X			X	X		X		X	X	X	X	X	X
B-173	X	1887		X	X				X	X		X		X	X	X	X	X	X
B-174		1888	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-175		1890	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-176	X	1891	X		Xa		X		X	X		X			X	X	X	X	
B-177		1891	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-178		1892	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
		Topla m	47	4	39	4	9	10	41	50	1	51	8	6	51	47	51	50	29

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir.

*Xa: Ayak taşı

TABLO- I GENEL

SIRA NO:5	AYAK TAŞI	TARİH	KİTABE YAZI ŞERİT-LERİNİN DİZİLİŞİ		BUGÜNKÜ DURUMU			TÜRÜ		MALZEME		YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ				KONU			
MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DİAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	SAĞLAM DİKİLİ	SAĞLAM DEVRİK - YERDE	HASAR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN	MERMER	TAŞ	OYMA	KAZIMA	BOYAMA	KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
B-179		1892	X				X	X		X		X			X		X	X	X
B-180	X	1892	X		X				X	X		X		X	X	X	X	X	
B-181		1893	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-182		1893	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-183		1893	X				X		X	X		X			X	X	X	X	
B-184		1894	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-185		1895	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-186	X	1895	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-187	X	1895	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	
B-188		1895	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-189		1896	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-190	X	1897	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
B-191	X	1897	X		X				X	X		X	X	X	X	X	X	X	
B-192		1897	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-193		1897	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-194		1898	X		X				X	X		X			X		X	X	X
B-195	X	1898	X			Xa	X		X	X		X	X	X	X	X	X	X	
B-196	X	1899	X		Xa		X		X	X		X			X	X	X	X	
B-197		1900	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
B-198		1900	X				X	X		X		X			X		X	X	X
B-199		1901	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-200		1902		X	X			X		X		X			X		X	X	X
B-201		1903	X			X			X	X		X			X	X	X	X	
B-202		1903	X				X	X		X		X			X	X	X	X	X
B-203		1903	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-204	X	1904	X		X				X	X		X	X	X	X	X	X	X	
B-205	X	1904	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
B-206		1907	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-207		1907	X		X			X		X		X			X		X	X	X
B-208		1908	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
B-209		1908	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-210	X	1909	X		X				X	X		X		X	X	X	X	X	
B-211	X	1909	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	
B-212	X	1910	X		X				X	X		X		X	X	X	X	X	
B-213		1912	X		X			X		X		X	X	X	X	X	X	X	X
B-214		1913	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-215	X	1915		X	X				X	X		X			X	X	X	X	
B-216	X	1917	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
B-217		18-19			X				X	X		X						X	
B-218		18-19					X		X	X		X						X	
B-219		18-19				X			X	X		X	X					X	
B-220		18-19				X			X	X		X						X	
B-221		18-19	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-222		19.yy	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
B-223		19.yy				X			X	X		X			X	X		X	X
B-224		18-19		X	X			X		X		X			X		X		X
B-225		18-19		X	X			X		X		X			X		X	X	X
B-226		18-19			X				X	X		X	X					X	
B-227		18-19				X			X	X		X						X	
B-228		18-19				X			X	X		X						X	
		Toplam	38	4	36	7	9	13	37	50		50	12	7	43	36	42	49	24

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir.

*Xa: Ayak taşı

TABLO- I GENEL

SIRA NO:6	AYAK TAŞI	TARİH	KİTABE YAZI ŞERİT-LERİNİN DİZİLİŞİ		BUGÜNKÜ DURUMU			TÜRÜ		MALZEME		YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ				KONU			
MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DİAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	SAĞLAM DİKİLİ	SAĞLAM DEVRİK- YERDE	HASAR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN	MERMER	TAŞ	OYMA	KAZIMA	BOYAMA	KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
B-229		18-19			X				X	X		X	X					X	
B-230		18-19			X				X	X		X	X					X	
B-231		19.yy	X		X				X	X		X			X	X	X		X
B-232	X	18-19	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
B-233	X	18-19	X		X				X	X		X	X	X	X	X	X	X	X
B-234		19.yy		X			X	X		X		X			X		X	X	X
B-235		18.yy	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
B-236		18-19				X			X	X		X						X	
B-237		19.yy	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
B-238		18-19		X	X			X		X		X			X		X		X
G-1		1741		X		X		X		X		X			X		X		X
G-2		1799	X		X			X		X		X	X		X		X	X	X
G-3		1821	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
G-4	X	1841	X		X			X		X		X	X		X		X	X	X
G-5		1842	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
G-6	X	1864	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	
G-7		1871	X		X			X		X		X			X		X		X
G-8		17-18			X			X		X		X						X	X
G-9		18-19			X				X	X		X						X	
G-10		18-19				X			X	X		X	X					X	
G-11		18.yy			X				X	X		X						X	
G-12		18-19			X				X	X		X	X					X	
G-13		18-19			X				X	X		X						X	
G-14		18-19				X			X	X		X						X	
H-1		1755		X		X			X	X		X			X		X	X	
H-2		1765	X		X			X		X		X			X		X	X	X
H-3		1767	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
H-4		1769	X				X		X	X		X			X		X	X	
H-5		1772	X			X		X		X		X			X		X	X	X
H-6	X	1772	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
H-7		1772	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
H-8		1772	X				X		X	X		X			X	X	X	X	
H-9		1782	X		X			X		X		X	X		X		X	X	X
H-10		1785	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
H-11		1790	X		X			X		X		X			X		X	X	X
H-12		1797	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
H-13		1798	X				X		X	X		X			X	X	X	X	
H-14		1800		X	X				X		X	X			X	X	X	X	
H-15		1803	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
H-16		1803	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
H-17		1808	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
H-18		1813	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
H-19		1814	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
H-20	X	1814	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
H-21		1814	X				X		X	X		X			X	X	X	X	X
H-22	X	1820	X					X		X		X	X		X	X	X	X	X
H-23		1821	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
H-24		1822	X			X		X		X		X			X		X		X
H-25		1822	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
H-26		1823	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
		Topla m	35	5	32	9	8	17	33	49	1	50	14	1	40	27	40	45	32

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir.

*Xa: Ayak taşı

TABLO- I GENEL

SIRA NO:7	AYAK TAŞI	TARİH	KİTABE YAZI ŞERİT-LERİNİN DİZİLİŞİ		BUGÜNKÜ DURUMU			TÜRÜ		MALZEME		YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ				KONU			
MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DİAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	SAĞLAM		HASAR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN	MERMER	TAŞ	OYMA	KAZIMA	BOYAMA	KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
					DİKİLİ	DEVRİK- YERDE													
H-27		1825	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
H-28		1829	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
H-29	X	1830	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	X
H-30		1831	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
H-31		1834	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
H-32		1834	X		X				X	X		X			X	X	X		X
H-33	X	1836	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
H-34	X	1849	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
H-35		1849	X		X			X		X		X			X		X	X	X
H-36		1871	X			X		X		X		X			X		X	X	X
H-37		1873	X		X			X		X		X			X		X	X	X
H-38		1879	X				X		X	X		X			X	X	X	X	
H-39	X	1879	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
H-40		1887	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
H-41		1887	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
H-42	X	1889	X		X	Xa			X	X		X	X		X	X	X	X	
H-43		1891	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
H-44		1894	X		X			X		X		X	X		X	X	X	X	X
H-45		1897	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
H-46		1902	X			X			X	X		X			X	X	X	X	
H-47	X	1903	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	
H-48	X	1903	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
H-49		1903	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
H-50	X	1904	X		X				X	X		X	X		X	X	X	X	
H-51		1904	X		X				X	X		X		X	X	X	X	X	
H-52		1911	X		X				X		X	X			X	X	X	X	
H-53		1915	X		X			X		X		X			X	X	X	X	X
H-54		1923	X		X				X	X		X			X	X	X	X	
H-55		18-19		X	X			X		X		X			X	X	X	X	X
H-56		18.yy			X			X		X		X							X
H-57		18-19			X			X		X		X							X
H-58		18-19			X				X	X		X	X					X	
H-59		18-19				X			X	X		X	X					X	
H-60		18-19	X		X				X	X		X			X	X	X	X	X
H-61		18-19			X				X	X		X						X	
H-62		1770			X			X		X		X							X
H-63		17-18			X			X		X		X							X
SD-1		1782	X			X		X		X		X			X		X		X
SD-2		1784	X				X		X	X		X			X		X	X	X
SD-3		1821	X			X		X		X		X			X		X	X	X
SD-4		1834	X			X			X	X		X			X	X	X	X	X
SD-5		1881	X			X		X		X		X			X		X	X	X
Toplam	54	Toplam	34	1	33	8	2	18	24	41	1	42	8	1	35	28	35	36	27
		Genel Toplam	301	17	249	51	49	86	257	336	7	343	58	19	319	272	318	321	225

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir.

*Xa: Ayak taşı

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 1-1 KATALOG SIRA NO	AKANTUS	ARMUT	ASMA DALI-Y.	AYÇİÇEĞİ	BORU	ÇAN	ERİK	FULYA	GÜL	HAŞHAŞ	HOROZ İBİĞİ	İNCİR	KALLA	KARANFİL	KASIMPATI	KIR ÇİÇEĞİ
A-1									X							
A-2																
A-3	X															
A-4																X
A-5	X								X		X					
A-6	X															
A-7	X										X					
A-8	X										X					
A-9	X	X					X		X							
A-10																
A-11																
A-12	X								X				X			
A-13																
A-14																
A-15																
A-16	X															
A-17	X															
A-18	X															
A-19													X			
A-20																
A-21																
A-22											X					
A-23																
B-1																X
B-2																
B-3																
B-4																
B-5																
B-6																
B-7	X										X					
B-8									X							
B-9																
B-10	X															
B-11	X															
B-12	X															
B-13	X							X								
B-14																
B-15	X															X
B-16																
B-17																
B-18	X															X
B-19																X
B-20																
B-21	X															X
B-22	X															
B-23	X	X														X
B-24	X															
B-25	X															X
B-26	X										X					
B-27	X															
Toplam	24	2					1	1	5		6		2			8

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 1-2 / KATALOG SIRA NO	KIVRIK DAL	KÜPE	LALE	MANOLYA	MİMOZA	MİNE	NERGİS	ORKİDE	PALMET	PALMİYE	ROZET	RUMİ	SERVİ	SÜMBÜL	ÜZÜM	YAPRAK	YILDIZ	ZAMBAK
A-1	X												X					
A-2																		
A-3													X					
A-4													X					
A-5													X				X	
A-6																		
A-7													X					
A-8													X					
A-9			X							X			X	X				
A-10																		
A-11																		
A-12	X																	
A-13																		
A-14													X					
A-15																		
A-16																		
A-17																		
A-18									X				X					
A-19					X													
A-20																		
A-21													X					
A-22													X					
A-23										X								
B-1													X					
B-2																		
B-3																		
B-4																		
B-5									X			X						
B-6									X		X	X						
B-7			X															
B-8																		
B-9																		
B-10											X					X		
B-11																		
B-12						X			X			X				X		
B-13																X		
B-14																		
B-15			X															
B-16																X		
B-17																X		
B-18																X		
B-19																X		
B-20																		
B-21																		
B-22																X		
B-23										X			X				X	
B-24											X							
B-25											X							
B-26																		
B-27													X					
Toplam	2		3		1	1			4	2	4	3	14	1		8	2	

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 2-1 / KATALOG SIRA NO	AKANTUS	ARMUT	ASMA DALI-Y.	AYÇİÇEĞİ	BORU	ÇAN	ERİK	FULYA	GÜL	HAŞHAŞ	HOROZ İBİĞİ	İNCİR	KALLA	KARANFİL	KASIMPATI	KIR ÇİÇEĞİ
B-28																
B-29	X															
B-30	X															X
B-31	X															X
B-32																X
B-33	X															
B-34	X								X							
B-35																X
B-36																
B-37	X															
B-38	X															
B-39	X															
B-40	X								X							
B-41	X								X							
B-42	X															
B-43									X							
B-44	X								X							
B-45	X															
B-46	X															
B-47	X								X							X
B-48									X					X		X
B-49	X								X							
B-50	X															X
B-51	X								X							X
B-52	X															X
B-53	X								X							X
B-54	X															X
B-55	X								X							X
B-56	X								X							X
B-57																
B-58																X
B-59	X															
B-60																
B-61	X															
B-62	X										X					X
B-63	X															
B-64	X	X							X			X				X
B-65	X															X
B-66	X								X							
B-67									X							
B-68																X
B-69	X								X							X
B-70																
B-71	X								X							X
B-72	X															X
B-73																X
B-74	X								X							
B-75	X			X												X
B-76	X															
B-77	X								X							X
Toplam	37	1		1					19		1	1		1		24

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 2-2 / KATALOG SIRA NO	KIVRIK DAL	KÜPE	LALE	MANOLYA	MİMOZA	MİNE	NERGİS	ORKİDE	PALMET	PALMİYE	ROZET	RUMİ	SERVİ	SÜMBÜL	ÜZÜM	YAPRAK	YILDIZ	ZAMBAK
B-28													X					
B-29		X	X								X							
B-30			X															
B-31																		
B-32													X				X	
B-33										X			X				X	
B-34								X										
B-35													X					
B-36													X					
B-37	X												X					
B-38													X				X	
B-39			X										X					
B-40								X										
B-41							X						X				X	
B-42																		
B-43																		
B-44			X							X			X					
B-45													X				X	
B-46																		
B-47													X				X	
B-48			X															
B-49			X															
B-50																	X	
B-51								X										
B-52														X				
B-53			X															
B-54													X					
B-55																		
B-56																		
B-57																		
B-58										X			X					
B-59																		
B-60													X				X	
B-61	X																	
B-62																		
B-63													X					
B-64													X					
B-65			X															
B-66																		
B-67																		
B-68													X					
B-69													X				X	
B-70																		
B-71													X					
B-72													X					
B-73																	X	
B-74													X					
B-75										X								
B-76													X				X	
B-77													X					
Toplam	2	1	8				1	3		4	1		24	1			11	

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 3-1 KATALOG SIRA NO	AKANTUS	ARMUT	ASMA DALI-Y.	AYÇİÇEĞİ	BORU	ÇAN	ERİK	FULYA	GÜL	HAŞHAŞ	HOROZ İBİĞİ	İNCİR	KALLA	KARANFİL	KASIMPATI	KIR ÇİÇEĞİ
B-78	X															X
B-79											X					X
B-80	X															
B-81																
B-82																
B-83																X
B-84	X															
B-85	X															
B-86	X	X					X		X							
B-87																X
B-88																
B-89																X
B-90	X	X					X									
B-91	X															
B-92									X							
B-93	X										X				X	
B-94	X								X							X
B-95											X					
B-96									X							X
B-97																X
B-98									X							X
B-99	X															X
B-100											X					X
B-101																X
B-102									X							X
B-103		X							X							X
B-104	X								X							
B-105																X
B-106									X							
B-107	X	X							X							X
B-108	X	X							X	X						
B-109	X															X
B-110																X
B-111																X
B-112	X	X														
B-113	X															X
B-114									X							
B-115	X															
B-116	X								X							
B-117	X								X							X
B-118	X								X							
B-119																X
B-120	X								X							
B-121	X								X							
B-122									X							
B-123																X
B-124	X															X
B-125	X								X		X					
B-126	X															X
B-127																
Toplam	25	6					2		19	1	5				1	25

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 3-2 / KATALOG SIRA NO	KIVRIK DAL	KÜPE	LALE	MANOLYA	MİMOZA	MİNE	NERGİS	ORKİDE	PALMET	PALMİYE	ROZET	RUMİ	SERVİ	SÜMBÜL	ÜZÜM	YAPRAK	YILDIZ	ZAMBAK
B-78										X			X					
B-79																	X	
B-80																		
B-81													X					
B-82																		
B-83										X			X				X	
B-84													X			X		
B-85													X				X	
B-86																		
B-87													X					
B-88													X					
B-89																	X	
B-90																		
B-91																		
B-92																		
B-93													X					
B-94																		
B-95													X					
B-96																	X	
B-97													X					
B-98																		
B-99																		
B-100													X				X	
B-101										X							X	
B-102													X					
B-103			X										X				X	
B-104			X														X	
B-105																	X	
B-106													X					
B-107	X			X						X			X					
B-108							X		X				X		X		X	
B-109													X					
B-110																		
B-111																		
B-112															X		X	
B-113													X					
B-114													X					
B-115													X					
B-116													X					
B-117			X										X					
B-118													X				X	
B-119													X					
B-120			X							X			X				X	
B-121													X					
B-122																		
B-123													X					
B-124								X					X					
B-125													X					
B-126													X					
B-127																		
Toplam	1		4	1			1	1	1	5			30		2	1	14	

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 4-1 / KATALOG SIRA NO	AKANTUS	ARMUT	ASMA DALI-Y.	AYÇİÇEĞİ	BORU	ÇAN	ERİK	FULYA	GÜL	HAŞHAŞ	HOROZ İBİĞİ	İNCİR	KALLA	KARANFİL	KASIMPATI	KIR ÇİÇEĞİ
B-128																X
B-129									X							
B-130	X										X					
B-131	X															
B-132	X								X							X
B-133																X
B-134	X															
B-135									X							
B-136											X					X
B-137	X										X					X
B-138									X							
B-139	X															
B-140																X
B-141	X															
B-142	X								X							X
B-143	X															
B-144																
B-145	X															
B-146	X								X							
B-147	X															X
B-148																
B-149	X															
B-150	X															
B-151	X															
B-152	X															
B-153																
B-154																X
B-155																
B-156	X															
B-157	X															X
B-158																X
B-159	X			X												
B-160	X															
B-161																X
B-162																
B-163																
B-164	X															
B-165											X					
B-166																
B-167	X															X
B-168	X								X							
B-169	X															X
B-170	X															
B-171	X															
B-172	X								X							
B-173	X												X		X	X
B-174																
B-175																
B-176													X			
B-177	X															X
B-178	X															
Toplam	30			1					8		4		2		1	16

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 4-2 / KATALOG SIRA NO	KIVRIK DAL	KÜPE	LALE	MANOLYA	MİMOZA	MİNE	NERGİS	ORKİDE	PALMET	PALMİYE	ROZET	RUMİ	SERVİ	SÜMBÜL	ÜZÜM	YAPRAK	YILDIZ	ZAMBAK
B-128													X					
B-129																		
B-130										X			X				X	
B-131													X				X	
B-132	X	X											X					
B-133	X												X					
B-134													X					
B-135																		
B-136													X					
B-137											X		X				X	
B-138																		
B-139																	X	
B-140	X												X					
B-141																		
B-142			X															
B-143																		
B-144			X															
B-145	X																X	
B-146																		
B-147	X												X					
B-148	X																	
B-149																		
B-150																		
B-151																	X	
B-152																	X	
B-153																		
B-154		X					X						X				X	
B-155																		
B-156																		
B-157	X												X					
B-158																		
B-159																		
B-160																		
B-161														X				
B-162																		
B-163																		
B-164																		
B-165													X					
B-166																		
B-167	X		X				X											
B-168																		
B-169																		
B-170																		
B-171																		
B-172													X					
B-173			X													X		
B-174		X																
B-175	X	X																
B-176	X	X			Xa								X					
B-177			X															
B-178																		
Toplam	10	5	5		1		2			1	1		15	1		1	8	

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 5-1 KATALOG SIRA NO	AKANTUS	ARMUT	ASMA DALI-Y.	AYÇİÇEĞİ	BORU	ÇAN	ERİK	FULYA	GÜL	HAŞHAŞ	HOROZ İBİĞİ	İNCİR	KALLA	KARANFİL	KASIMPATI	KIR ÇİÇEĞİ
B-179																
B-180									X							X
B-181	X					X										
B-182	X															
B-183	X															
B-184	X															
B-185	X															
B-186											X					
B-187																
B-188	X															
B-189	X															
B-190	X												X			
B-191	X															
B-192	X															
B-193																
B-194																
B-195	X			X					X		X					
B-196			X												X	X
B-197																
B-198																
B-199	X												X			
B-200																
B-201	X															
B-202																X
B-203													X			
B-204													X			
B-205	X								X							
B-206	X															X
B-207																
B-208																
B-209	X															
B-210					X											
B-211													X			X
B-212	X								X							
B-213																X
B-214																
B-215	X								X		X					
B-216																
B-217																
B-218																
B-219																
B-220																
B-221	X	X							X			X				X
B-222	X								X							X
B-223																X
B-224																
B-225																
B-226																
B-227																
B-228																
Toplam	20	1	1	1	1	1			7		3	1	5		1	9

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 5-2 KATALOG SIRA NO	KIVRIK DAL	KÜPE	LALE	MANOLYA	MİMOZA	MİNE	NERGİS	ORKİDE	PALMET	PALMİYE	ROZET	RUMİ	SERVİ	SÜMBÜL	ÜZÜM	YAPRAK	YILDIZ	ZAMBAK
B-179																		
B-180			X				X									X	Xa	
B-181																		
B-182																		
B-183																		
B-184		X																
B-185		X																
B-186													X					
B-187	X												X					
B-188																X		
B-189	X										X					X		
B-190	X												X					
B-191													X					
B-192																		
B-193		X														X		
B-194																		
B-195		X											X			X		
B-196					Xa			X					X			X	X	
B-197	X												X					
B-198																		
B-199			X															
B-200																		
B-201																		
B-202	X																	
B-203																		
B-204													X					
B-205	X												X					
B-206																		
B-207																		
B-208																X		
B-209																		
B-210											X					X		X
B-211													X					
B-212		X												X		X		
B-213											X					X		
B-214																X		
B-215	X												X			X		
B-216	X										X					X		
B-217																		
B-218																		
B-219																		
B-220																		
B-221								X										
B-222			X															
B-223				X														
B-224																		
B-225																		
B-226																		
B-227																		
B-228																		
Toplam	8	5	3	1	1		1	2			4		11	1		13	2	1

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 6-1 / KATALOG SIRA NO	AKANTUS	ARMUT	ASMA DALI-Y.	AYÇİÇEĞİ	BORU	ÇAN	ERİK	FULYA	GÜL	HAŞHAŞ	HOROZ İBİĞİ	İNCİR	KALLA	KARANFİL	KASIMPATI	KIR ÇİÇEĞİ
B-229																
B-230																
B-231	X								X							
B-232											X					
B-233	X										X					X
B-234																
B-235											X					
B-236																
B-237	X															X
B-238																
G-1																
G-2																
G-3																
G-4																
G-5																X
G-6	X															
G-7																
G-8																
G-9																
G-10																
G-11																
G-12																
G-13																
G-14																
H-1																
H-2																
H-3	X															X
H-4									X							
H-5																
H-6	X															
H-7																X
H-8	X	X					X		X			X				X
H-9																
H-10																
H-11																
H-12	X															
H-13	X													X		
H-14																
H-15																
H-16	X															
H-17	X								X			X				
H-18	X										X					
H-19																
H-20	X															X
H-21	X															
H-22	X															
H-23																X
H-24																
H-25	X															
H-26	X															X
Toplam	17	1					1		4		4	2		1		9

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 6-2 / KATALOG SIRA NO	KIVRIK DAL	KÜPE	LALE	MANOLYA	MİMOZA	MİNE	NERGİS	ORKİDE	PALMET	PALMİYE	ROZET	RUMİ	SERVİ	SÜMBÜL	ÜZÜM	YAPRAK	YILDIZ	ZAMBAK
B-229																		
B-230																		
B-231													X					
B-232													X					
B-233					X								X					
B-234																		
B-235											X					X		X
B-236																		
B-237													X				X	
B-238																		
G-1																		
G-2																		
G-3													X					
G-4													X					
G-5																		
G-6	X												X					
G-7																		
G-8																		
G-9																		
G-10																		
G-11																		
G-12																		
G-13																		
G-14																		
H-1																		
H-2																		
H-3																		
H-4			X								X							
H-5																		
H-6		X																
H-7			X															
H-8											X							
H-9																		
H-10													X					
H-11																		
H-12		X	X										X					
H-13																X		
H-14													X					
H-15													X					
H-16													X				X	
H-17																		
H-18													X					
H-19													X				X	
H-20													X					
H-21													X					
H-22													X					
H-23																	X	
H-24																		
H-25																	X	
H-26																	X	
Toplam	1	2	3		1						3		17			2	6	1

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 7-1 KATALOG SIRA NO	AKANTUS	ARMUT	ASMA DALI-Y.	AYÇİÇEĞİ	BORU	ÇAN	ERİK	FULYA	GÜL	HAŞHAŞ	HOROZ İBİĞİ	İNCİR	KALLA	KARANFİL	KASIMPATI	KIR ÇİÇEĞİ
H-27									X							X
H-28																
H-29											X					X
H-30																
H-31									X							
H-32	X															X
H-33											X					
H-34	X															
H-35																
H-36																
H-37																
H-38	X															
H-39																
H-40																
H-41	X									X						X
H-42										X						
H-43									X							
H-44																
H-45	X															
H-46	X															
H-47										X			X			
H-48	X												X			
H-49																
H-50																
H-51																
H-52																
H-53									X							
H-54	X															
H-55																
H-56																
H-57																
H-58																
H-59																
H-60	X								X							
H-61																
H-62																
H-63																
SD-1																
SD-2	X								X							
SD-3																
SD-4	X								X							X
SD-5																
Toplam	12								7	3	2		2			5
Gen.Toplam	164	11	1	3	1	1	4	1	69	4	25	4	11	2	3	96

TABLO-II : BİTKİSEL BEZEMELER

TABLO SIRA NO: 7-2 / KATALOG SIRA NO	KIVRIK DAL	KÜPE	LALE	MANOLYA	MİMOZA	MİNE	NERGİS	ORKİDE	PALMET	PALMİYE	ROZET	RUMİ	SERVİ	SÜMBÜL	ÜZÜM	YAPRAK	YILDIZ	ZAMBAK
H-27			X										X					
H-28																		
H-29													X					
H-30	X	X																
H-31																		
H-32													X					
H-33													X					
H-34		X					X									X		
H-35																		
H-36																		
H-37																		
H-38																X	X	
H-39													X					
H-40	X										X							
H-41																		
H-42													X					
H-43																		
H-44	X																	
H-45																		
H-46																X		
H-47	X		X					X	X				X					
H-48	X																	
H-49																		
H-50	X	X	X						X				X					
H-51									X			X						
H-52													X					
H-53																		
H-54																		
H-55																		
H-56																		
H-57																		
H-58																		
H-59																		
H-60			X															
H-61																		
H-62																		
H-63																		
SD-1																		
SD-2																		
SD-3																		
SD-4																	X	
SD-5																		
Toplam	6	3	4				1	1	3		1	1	9			3	2	
Gen. Toplam	30	16	30	2	4	1	6	7	8	12	14	4	120	4	2	28	45	2

TABLO-III ... GEOMETRİK-NESNELİ BEZEMELER

TABLO SIRA NO:1	İŞARETLERİ	GEOMETRİK BEZEMELER													NESNELİ BEZEMELER														YAZILI BEZEMELER				
															MİMARİ								BAŞLIKLAR										
KATALOG SIRA NO	TAŞÇI	BIBMA	ÇARKIFELEK	ÇERÇEVE	DALGA	HİLAL	IŞIN ÇIBIĞI	SAÇ ÖRGİSİ	TEK İNCİ	TESTERE DİŞİ	YILDIZ	YUMURTA DİZİSİ	YÜREK-D.	ZİKZAK	CAMİ	TÜRBE	EV	KASE	KORDON	NAL	SAKSI	ŞAMDAN	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	FES	KÜLAH-TAKKE	KADİN B	SÜLÜS	CELİ SÜLÜS	NESİH	TALİK	TÜRSÜZ
A-1				X																					X							X		
A-2				X																					X						X			
A-3				X											X		X														X			
A-4															X		X													X				
A-5				X	X	X																		X							X			
A-6				X																										X				
A-7				X	X						X																					X		
A-8				X																										X				
A-9				X								X			X		X							X							X			
A-10				X																						X					X			
A-11				X																					X					X				
A-12				X	X																									X				
A-13				X																							X				X			
A-14										X					X															X				
A-15				X																								X					X	
A-16				X					X												X									X				
A-17				X																				X						X				
A-18				X																				X						X				
A-19				X															X														X	
A-20				X																			X						X				X	
A-21				X																							X						X	
A-22				X																						X						X	
A-23				X																										X				
B-1				X											X	X														X				
B-2							X																							X				
B-3																									X					X				
B-4			X				X																							X				
B-5				X										X																			X	
B-6					X									X																X				
B-7			X	X																										X				
B-8							X																							X				
B-9																									X						X			
B-10							X																							X				
B-11																														X				
B-12				X																										X				
Toplam			2	25	4	1	4		1	1	1	1		2	5	1	3		1		1		1	4	5	2	2	1	1	20	7	1	7	

TABLO SIRA NO:2	İŞARETLERİ	GEOMETRİK BEZEMELER													NESNELİ BEZEMELER												YAZILI BEZEMELER				
															MİMARİ									BAŞLIKLAR								
KATALOG SIRA NO	TAŞÇI	BURMA	ÇARKIFELEK	ÇERÇEVE	DALGA	HİLAL	IŞIN ÇUBUĞU	SAÇ ÖRGÜSÜ	TEK İNCİ	TESTERE DİŞİ	YILDIZ	YUMURTA DİZİSİ	YÜREK-D.	ZİKZAK	CAMİ	TÜRBE	EV	KASE	KORDON	NAL	SAKSI	ŞAMDAN	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	FES	KÜLAH-TAKKE	KADIN B.	SÜLÜS	CELİ SÜLÜS	NESİH	TALİK	TÜRSÜZ
B-13				X																										X			
B-14																									X					X			
B-15				X					X					X																X			
B-16				X																					X					X			
B-17			X	X						X																				X			
B-18				X																											X		
B-19																														X			
B-20				X																					X						X		
B-21				X				X																						X			
B-22		X																												X			
B-23								X							X	X														X			
B-24				X			X																							X			
B-25				X			X																								X		
B-26			X				X																							X			
B-27																	X													X			
B-28				X																					X					X			
B-29				X			X		X																						X		
B-30				X				X																							X		
B-31									X																					X			
B-32		X		X		X		X							X																X		
B-33						X		X							X	X															X		
B-34				X					X									X													X		
B-35															X	X	X														X		
B-36				X							X														X						X		
B-37				X											X	X	X														X		
B-38															X	X														X			
B-39				X																				X								X	
B-40				X																											X		
B-41				X		X									X	X	X														X		
B-42							X																							X			
B-43				X															X											X			
B-44																X	X													X			
B-45						X									X	X														X			
B-46			X	X			X																							X			
B-47				X		X									X		X														X		
Toplam		2	3	22		5	6	5	4	1	1			1	9	8	6	1	1					1	5					17	17		1	

TABLO SIRA NO:3	İŞARETLERİ	GEOMETRİK BEZEMELER													NESNELİ BEZEMELER												YAZILI BEZEMELER				
															MİMARİ						BAŞLIKLAR										
KATALOG SIRA NO	TAŞÇI	BIRMA	ÇARKIFELEK	ÇERÇEVE	DALGA	HİLAL	IŞIN ÇUBUĞU	SAÇ ÖRGÜSÜ	TEK İNCİ	TESTERE	YILDIZ	YUMURTA	YÜREK-D.	ZİKZAK	CAMİ	TÜRBE	EV	KASE	SAKSI	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	FES	KÜLAH-TAKKE	KADIN B.	SÜLÜS	CELİ SÜLÜS	NESİH	TALİK	TÜRSÜZ
B-48							X																				X				
B-49				X								X									X										
B-50				X		X									X													X			
B-51				X																								X			
B-52				X													X										X				
B-53				X												X					X						X				
B-54				X													X										X				
B-55																X												X			
B-56				X												X											X				
B-57				X																		X						X			
B-58																X	X											X			
B-59				X					X																		X				
B-60															X	X											X				
B-61				X																	X						X				
B-62															X		X											X			
B-63															X	X	X										X				
B-64						X									X	X	X				X							X			
B-65				X											X						X							X			
B-66				X											X	X												X			
B-67				X																				X						X	
B-68																X	X										X				
B-69				X		X									X	X	X										X				
B-70				X																		X					X				
B-71				X											X		X											X			
B-72				X											X	X	X														
B-73				X											X		X										X				
B-74				X					X						X	X	X										X				
B-75																												X			
B-76															X		X											X			
B-77															X	X	X				X							X			
B-78															X		X										X				
B-79															X	X											X				
B-80															X												X				
B-81				X																		X					X				
B-82				X																		X								X	
Toplam				21		3	1		2			1			17	14	15				6	4		1			19	14		2	

TABLO SIRA NO:4	İŞARETLERİ	GEOMETRİK BEZEMELER													NESNELİ BEZEMELER														YAZILI BEZEMELER				
															MİMARİ									BAŞLIKLAR								
KATALOG SIRA NO	TAŞÇI	BURMA	ÇARKIFELEK	ÇERÇEVE	DALGA	HİLAL	İŞIN ÇUBUĞU	SAÇ ÖRGÜSÜ	TEK İNCİ	TESTERE DİŞİ	YILDIZ	YUMURTA	YÜREK-D.	ZİKZAK	CAMİ	TÜRBE	EV	KASE	KORDON	NAL	SAKSI	ŞAMDAN	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	FES	KÜLAH-TAKKE	KADIN B.	SÜLÜS	CELİ SÜLÜS	NESİH	TALİK	TÜRSÜZ
B-83				X												X	X												X				
B-84															X	X													X				
B-85						X									X	X													X				
B-86																													X				
B-87											X													X					X				
B-88				X																									X				
B-89				X											X	X													X				
B-90																													X				
B-91															X	X	X												X				
B-92																								X					X				
B-93				X											X		X													X			
B-94				X																										X			
B-95				X							X													X						X			
B-96															X		X												X				
B-97				X											X	X													X				
B-98				X											X		X												X				
B-99															X														X				
B-100				X											X	X	X												X				
B-101				X		X			X						X		X													X			
B-102				X											X		X												X				
B-103				X											X	X		X											X				
B-104				X											X		X							X					X				
B-105				X											X	X														X			
B-106				X																					X						X		
B-107				X											X		X							X						X			
B-108				X											X									X						X			
B-109						X									X	X	X													X			
B-110				X		X									X	X														X			
B-111																														X			
B-112				X											X		X							X						X			
B-113															X		X													X			
B-114																									X					X			
B-115															X		X													X			
B-116															X															X			
B-117															X		X							X							X		
Toplam				19		4			1		2				24	11	15	1						5	5					20	14	1		

TABLO SIRA NO:5	İŞARETLERİ	GEOMETRİK BEZEMELER													NESNELİ BEZEMELER											YAZILI BEZEMELER				
															MİMARİ								BAŞLIKLAR								
KATALOG SIRA NO	TAŞÇI	BURMA	ÇARKIFELEK	ÇERÇEVE	DALGA	HİLAL	İŞİN ÇUBUĞU	SAÇ ÖRGÜSÜ	TEK İNCİ	TESTERE DİŞİ	YILDIZ	YUMURTA	YÜREK-D.	ZİKZAK	CAMİ	TÜRBE	EV	KASE	KORDON	NAL	SAKSI	ŞAMDAN	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	FES	KÜLAH-TAKKE	KADIN B.	SÜLÜS	CELİ SÜLÜS	NESİH	TALİK	TÜRSÜZ
B-118															X	X	X																	
B-119				X											X	X	X													X				
B-120				X											X		X													X				
B-121				X											X		X													X				
B-122																															X			
B-123				X												X	X									X						X		
B-124				X											X	X														X	X			
B-125				X																										X	X			
B-126				X											X	X	X													X				
B-127				X																						X				X				
B-128				X						X					X		X													X				
B-129				X																					X					X				
B-130				X											X		X													X				
B-131															X	X	X													X				
B-132				X																											X			
B-133															X																X			
B-134				X											X	X														X				
B-135				X																										X				
B-136				X		X				X	X														X						X		X	
B-137				X											X									X							X			
B-138				X																						X					X			
B-139																														X				
B-140				X						X					X																X			
B-141				X																											X			
B-142				X	X																									X				
B-143				X																				X							X			
B-144				X																				X						X				
B-145				X																X							X			X				
B-146																														X				
B-147				X																				X							X			
B-148				X						X																								
B-149				X																												X		
B-150				X																										X				
B-151				X																										X				
B-152				X																										X				
Toplam				29	1	1				4	1				13	7	9			1				4	2	3	2			22	10	2	1	

TABLO SIRA NO:6	İŞARETLERİ	GEOMETRİK BEZEMELER													NESNELİ BEZEMELER											YAZILI BEZEMELER				
															MİMARİ							BAŞLIKLAR									
KATALOG SIRA NO	TAŞÇI İ	BİRMA	ÇARKIFELEK	ÇERÇEVE	DALGA	HİLAL	İŞİN ÇUBUĞU	SAÇ ÖRGÜSÜ	TEK İNCİ	TESTERE DİŞİ	YILDIZ	YUMURTA DİZİSİ	YÜREK-D.	ZİKZAK	CAMİ	TÜRBE	EV	KASE	SAKSI	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	FES	KÜLAH-TAKKE	KADIN B.	SÜLÜS	CELİ SÜLÜS	NESİH	TALİK	TÜRSÜZ
B-153				X		X				X	X				X															X	
B-154				X											X												X				
B-155				X																		X					X				
B-156				X																							X				
B-157				X																			X				X				
B-158				X																					X					X	
B-159				X																						X					
B-160				X																	X									X	
B-161				X																										X	
B-162				X																				X						X	
B-163				X						X	X				X															X	
B-164				X																										X	
B-165				X		X				X	X				X											X				
B-166				X																			X				X				
B-167				X																							X				
B-168				X																						X					
B-169				X						X																X					
B-170				X																						X					
B-171				X						X																	X				
B-172				X																	X									X	
B-173				X																X						X					
B-174				X																	X						X				
B-175				X																							X				
B-176				X																										X	
B-177				X																						X					
B-178				X																						X					
B-179				X																			X			X					
B-180				X									X								X						X				
B-181				X																						X					
B-182				X																						X					
B-183				X																										X	
B-184				X																X							X				
B-185				X																						X					
B-186				X																				X			X				
Toplam				35		2				5	3		1		4					2	4	1	3	2	1		12	12		10	

TABLO SIRA NO:7	İŞARETLERİ	GEOMETRİK BEZEMELER													NESNELİ BEZEMELER											YAZILI BEZEMELER				
															MİMARİ			BAŞLIKLAR												
KATALOG SIRA NO	TAŞÇI İ	BIBMA	ÇARKIFELEK	ÇERÇEVE	DALGA	HİLAL	İŞİN ÇUBUĞU	SAÇ ÖRGÜSÜ	TEK İNCİ	TESTERE DİŞİ	YILDIZ	YUMURTA DİZİSİ	YÜREK-D.	ZİKZAK	CAMİ	TÜRBE	EV	KASE	KORDON	NAL	SAKSI	ŞAMDAN	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	FES	KÜLAH-TAKKE	KADIN B.	SÜLÜS	CELİ SÜLÜS	NESİH	TALİK	RİK'A
B-187				X		X					X																X			X				
B-188				X		X					X												X	X						X				
B-189				X																										X				
B-190				X																	X										X			
B-191				X																														
B-192				X																			X										X	
B-193				X			X																							X				
B-194				X																			X						X	X				
B-195				X			Xa												X											X			X	
B-196				X																													X	
B-197				X							X																X						X	
B-198				X																							X				X			
B-199				X																													X	
B-200				X																								X			X			
B-201				X																										X				
B-202				X																							X			X				
B-203				X																													X	
B-204				X															X														X	
B-205				X																				X							X			
B-206				X																											X			
B-207				X																							X				X			
B-208				X																							X						X	
B-209				X																	X										X			
B-210				X																	X												X	
B-211				X																													X	
B-212				X																											X			
B-213				X																							X						X	
B-214				X																			X							X				
B-215				X															X															X
B-216				X																							X			X				
B-217	X																																	
B-218	X																																	
B-219	X																																	
B-220	X																																	
B-221				X								X						X													X			
Toplam	4			31		2	2				3	1						1	3		3		4	2			8	1	1	10	9		11	1

TABLO-III -GEOMETRİK-NESNELİ BEZEMELER

TABLO SIRA NO:8	İŞARETLERİ	GEOMETRİK BEZEMELER													NESNELİ BEZEMELER												YAZILI BEZEMELER				
															MİMARİ							BAŞLIKLAR									
KATALOG SIRA NO	TAŞÇI	BURMA	ÇARKIFELEK	ÇERÇEVE	DALGA	HİLAL	İŞİN CİLBİĞİ	SAÇ ÖRGÜSÜ	TEK İNCİ	TESTERE DİŞİ	YILDIZ	YUMURTA DİZİSİ	YÜREK-D.	ZİKZAK	CAMİ	TÜRBE	EV	KASE	SAKSI	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	FES	KÜLAH-TAKKE	KADIN B.	SÜLÜS	CELİ SÜLÜS	NESİH	TALİK	TÜRSÜZ
B-222						X									X	X	X											X			
B-223															X	X															
B-224																						X									X
B-225				X									X									X									X
B-226	X																														
B-227	X																														
B-228	X																														
B-229	X																														
B-230	X																														
B-231				X					X						X		X				X							X			
B-232				X																		X						X			
B-233				X	X	X					X								X										X		
B-234													X											X			X				
B-235				X					X																			X			
B-236	X																														
B-237				X											X	X	X											X			
B-238																						X									X
G-1																						X					X				
G-2				X																				X			X				
G-3				X							X											X					X				
G-4				X							X													X			X				
G-5				X																							X				
G-6				X																								X			
G-7																								X				X			
G-8																						X									
G-9	X																														
G-10	X																														
G-11	X																														
G-12	X																														
G-13	X																														
G-14	X																														
H-1							X																					X			
H-2																						X						X			
H-3				X																		X						X			
H-4				X			X																				X				
Toplam	12			13	1	2	2		2		3		2		4	3	3		1		1	9		4			7	8	2	1	3

TABLO SIRA NO:9	İŞARETLERİ	GEOMETRİK BEZEMELER													NESNELİ BEZEMELER													YAZILI BEZEMELER				
															MİMARİ									BAŞLIKLAR								
KATALOG SIRA NO	TAŞÇI	BURMA	ÇARKIFELEK	ÇERÇEVE	DALGA	HİLAL	IŞIN ÇUBUĞU	SAÇ ÖRGÜSÜ	TEK İNCİ	TESTERE DİŞİ	YILDIZ	YUMURTA	YÜREK-D.	ZIKZAK	CAMİ	TÜRBE	EV	KASE	KORDON	NAL	SAKSI	ŞAMDAN	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	FES	KÜLAH-TAKKE	KADIN B.	SÜLÜS	CELİ SÜLÜS	NESİH	TALİK	TÜRSÜZ
H-5				X																					X					X				
H-6		X		X																										X				
H-7				X			X																							X				
H-8																		X													X			
H-9				X																					X						X			
H-10				X							X														X						X			
H-11				X																							X				X			
H-12				X											X	X	X														X			
H-13				X																										X				
H-14				X																										X				
H-15															X	X														X				
H-16						X									X		X														X			
H-17																															X			
H-18															X		X														X			
H-19				X											X	X	X														X			
H-20															X		X													X				
H-21															X	X	X													X				
H-22				X																		X			X						X			
H-23				X											X		X													X				
H-24																									X							X		
H-25				X											X															X				
H-26				X											X															X				
H-27				X											X		X													X				
H-28				X																						X					X			
H-29				X											X		X														X			
H-30				X																										X				
H-31				X																					X						X			
H-32															X		X													X				
H-33				X																						X					X			
H-34				X																				X							X			
H-35				X																						X				X				
H-36				X																							X					X		
H-37				X																						X							X	
H-38				X																													X	
H-39				X																						X					X			
Toplam		1		26		1	1				1				13	4	10					1		1	6	5	2			15	16	2	2	

TABLO SIRA NO:10	İŞARETLERİ	GEOMETRİK BEZEMELER														NESNELİ BEZEMELER											YAZILI BEZEMELER				
																MİMARİ			BAŞLIKLAR											
KATALOG SIRA NO	TAŞÇI 1	BURMA	ÇARKIFELEK	ÇERÇEVE	DALGA	HİLAL	IŞIN ÇİZGİSİ	SAÇ ÖRGÜSÜ	TEK İNCİ	TESTERE DİŞİ	YILDIZ	YUMURTA	YÜREK-D.	ZİKZAK	CAMİ	TÜRBE	EV	KASE	KORDON	NAL	SAKSI	ŞAMDAN	TAKILAR	VAZO	KAVUK	SARIK	FES	KÜLAH-TAKKE	KADIN B.	SÜLÜS	CELİ SÜLÜS	NESİHİ	TALİK	TÜRSÜZ
H-40				X																				X						X			
H-41				X																				X						X			
H-42				X																									X				
H-43				X																						X						X	
H-44				X																						X				X			
H-45				X		X					X																					X	
H-46				X																				X						X			
H-47				X																										X			
H-48				X																									X				
H-49				X			X																									X	
H-50				X																												X	
H-51				X																												X	
H-52				X																									X				
H-53				X																					X					X			
H-54				X																											X		
H-55				X									X												X						X		
H-56																									X								
H-57																									X								
H-58	X																																
H-59	X																																
H-60				X								X						X											X				
H-61	X																																
H-62																									X								
H-63																									X								
SD-1																									X				X				
SD-2				X			X																							X			
SD-3				X																					X					X			
SD-4				X		X									X	X														X			
SD-5				X																						X					X		
Toplam	3			21		2	2				1	1	1		1	1		1						3	8	1	2			5	9	3	5	
G.Top.	19	3	5	242	6	23	18	5	10	11	16	3	4	3	90	49	61	5	5	1	5	1	7	31	45	14	23	3	2	147	116	11	40	3

TABLO-IV MİMARİ BEZEMELERE YÖNELİK DÖKÜM

| TABLO SIRA NO:I | CAMİ | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | TÜRBE | | | | | | | | EV | | | | | | | | YAPILARIN PENCERE BİÇİMLERİ | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

TABLO-IV MİMARİ BEZEMELERSÜSLEMELERE YÖNELİK DÖKÜM

| TABLO SIRA NO: 2 | CAMİ | | |

TABLO-III MİMARİ BEZEMELER YÖNELİK DÖKÜM

TABLO SIRA NO: 3	CAMİ																					TÜRBE						EV				YAPILARIN PENCERE BİÇİMLERİ		KAPI		FARKLI YAPILAR	MALZEME		ŞEHİR MANZAREASI	
	KONUMUNA GÖRE (TEPELİKTE)			KAT SAYISI			KUBBE		MİNARE SAYISI		MİNARE											KONUMUNA GÖRE (TEPELİKTE			KUBBE ÖZELLİKLERİ			KAT SAYISI		ÇATISI									
KATALOG SIRA NO	ORTADA	SOL YANDA	SAĞ YANDA	TEK KAT	İKİ KAT	ÜÇ KAT	TEK KUBBE	ÇOK KUBBELİ	TEK MİNARE	İKİ MİNARE	ŞEREFE	ŞEREFE KAP.	MAZGAL P.	BİLEZİK	KAPI	MERDİVEN	KAİDE	TEK ALEM	ORTADA	SOL YANDA	SAĞ YANDA	YALNIZCA K.	ÇOKKUBBELİ	TEKKUBBELİ	TEK KAT	İKİ KAT	SUNDURMA	SİVRİ	DİKDÖRTGE.	KARE	KAPI	AYNI CEPHE	KESMETAŞ	KÖPRÜ	SURLU	SURSUZ
B-105		X			X		X		X		X	X	X	X	X		X				X		X					X		X						
B-107	X				X			X		X	X		X	X														X		X		X				
B-108		X			X			X	X		X	X	X	X	X		X											X		X		X				
B-109		X		X				X	X		X	X	X	X	X						X			X	X		X	X	X	X						
B-110	X				X		X			X	X		X				X				X			X					X		X		X				
B-112		X			X		X		X		X		X	X	X		X								X			X	X		X						
B-113		X			X			X	X		X		X				X								X	X		X	X	X	X		X				
B-115		X		X			X		X		X						X								X			X	X	X	X						
B-116		X			X			X	X		X		X																X		X						
B-117		X			X		X		X		X		X												X				X		X						
B-118	X				X		X		X		X		X	X									X					X	X	X	X		X				
B-119	X				X		X												X	X				X	X			X	X	X	X	X	X				
B-120		X			X			X	X		X		X	X											X		X		X		X		X		X		
B-121	X				X			X		X	X	X	X	X											X			X	X		X		X				
B-123																			X			X			X			X	X				X				
B-124		X			X		X		X		X		X	X							X		X						X		X						
B-126			X	X				X	X		X	X	X		X		X		X					X	X			X	X		X		X				
B-128		X			X			X	X		X	X	X	X	X	X	X								X			X	X		X					X	
B-130		X		X			X		X		X	X	X	X			X								X			X	X		X		X				
B-131		X			X		X		X		X	X	X	X			X				X			X	X			X	X		X		X				
B-133	X				X		X		X		X																		X		X						
B-134		X		X			X		X		X	X	X				X			X			X								X	X	X				
B-137			X		X		X		X		X	X	X	X	X	X	X												X		X						
B-140		X		X			X		X		X																	X									
B-153	X			X			X																								X						
B-154			X	X			X		X		X	X	X	X	X		X											X									
B-163	X			X			X																					X		X						
B-165	X			X			X																					X									

TABLO-IV MİMARİ BEZEMELER YÖNELİK DÖKÜM

TABLO SIRA NO: 4	CAMİ																			TÜRBE					EV				YAPILARIN PENCERE BİÇİMLERİ		KAPI	FARKLI YAPILAR	MALZEME				ŞEHİR MANZARASI	
	KONUMUNA GÖRE (TEPELİKTE)		KAT SAYISI				KUBBE		MİNARE SAYISI		MİNARE									KONUMUNA GÖRE (TEPELİKTE		KUBBE ÖZELLİKLERİ			KAT SAYISI		ÇATISI											
KATALOG SIRA NO	ORTADA	SOL YANDA	SAĞ YANDA	TEK KAT	İKİ KAT	ÜÇ KAT	TEK KUBBE	ÇOK KUBBELİ	TEK MİNARE	İKİ MİNARE	ŞEREFE	ŞEREFE KAP.	MAZGAL P.	BİLEZİK	KAPI	MERDİVEN	KAİDE	TEK ALEM	ORTADA	SOL YANDA	SAĞ YANDA	YALNIZCA K.	ÇOKKUBBELİ	TEKKUBBELİ	TEK KAT	İKİ KAT	SUNDURMA	SİVRİ	DİKDÖRT.	KARE	KAPI	AYNI CEPHE	KESMETAŞ	KÖPRÜ	SURLU	SURSUZ
B-222		X		X				X	X		X	X	X	X							X	X			X			X	X		X		X				
B-223		X			X		X		X		X	X	X	X	X		X				X				X				X		X		X				
B-231		X		X			X		X		X	X	X	X										X					X								
B-237		X			X		X		X		X	X	X	X	X						X			X	X	X		X	X		X		X				
G-3																		X																			
G-5									X																													
H-10																		X																			
H-12			X		X		X		X		X		X	X			X								X	X		X	X	X	X						
H-15	X			X				X																						X	X		X				
H-16		X			X		X		X		X		X	X			X								X	X		X	X		X		X				X
H-18		X			X		X		X		X	X	X	X											X			X	X		X						
H-19	X			X			X			X	X	X	X							X	X			X	X			X	X		X		X				
H-20		X		X			X		X		X	X	X	X	X										X			X	X		X		X				
H-21			X	X			X		X		X	X	X	X						X				X	X			X	X		X		X	X	X		
H-22																		X																			
H-23		X			X		X		X		X		X	X	X											X		X	X	X	X						
H-25	X				X		X			X	X	X	X	X															X		X		X				
H-26	X				X		X			X	X	X	X	X	X		X												X	X	X						
H-27		X			X		X		X		X	X	X	X	X		X								X			X	X	X	X						
H-29			X		X			X	X		X	X	X	X			X								X			X	X	X	X		X				
H-32		X			X		X		X		X	X	X	X			X								X			X	X		X		X				
SD-2																		X																			
SD-4	X			X			X		X		X	X	X	X	X				X					X					X		X	X					
Genel Toplam	28	56	9	39	51	2	70	21	74	11	82	63	76	61	33	3	44	10	5	13	31	11	10	26	57	10	4	55	92	21	89	11	53	1	6	7

TABLO-V GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ I

MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	PRİZMAL GÖVDELİ BAŞLIKLI OLANLAR	ÜÇGEN TEPELİK-ALINLIKLI	DİKDÖRTGEN GÖVDE. BAŞLIKLI OLANLAR	SİVRİ KEMER BİÇİMLİ	DİLİMLİ TEPELİKLİ	YUVARLAK KEMER BİÇİMLİ	HOTOZ TEPELİKLİ	KAŞ KEMER BİÇİMLİ TEPELİK	TERS KAVİSLİ KEMER BİÇİMLİ
A-1	X			Xp	Xa					
A-2				X						
A-3			X							
A-4			X							
A-5	X				Xa		X			
A-6					X					
A-7	X				Xa		X			
A-8	X				X					
A-9			X							
A-10				X						
A-11				X						
A-12							X			
A-13				X						
A-14	X		X		Xa					
A-15				X						
A-16							X			
A-17							X			
A-18	X				X					
A-19					X					
A-20				Xp						
A-21	X			X			Xa			
A-22	X			X	Xa					
A-23					X					
B-1			X							
B-2						X				
B-3				X						
B-4						X				
B-5						X				
B-6			X							
B-7						X				
B-8						X				
B-9				X						
B-10						X				
B-11			X							
B-12			X							
B-13			X							
B-14				X						
B-15			X							
B-16				X						
B-17						X				
B-18			X							
B-19			X							
B-20				X						
B-21			X							
B-22			X							
B-23			X							
B-24						X				
B-25						X				
B-26						X				
B-27			X							
B-28				X						
B-29						X				
B-30			X							
B-31			X							
B-32			X							
B-33			X							
B-34			X							
B-35			X							
B-36				X						
Toplam	8		22	16	10	11	6			

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir. *Xa: Ayaktaşı , *X p: Plaka halinde arkası ince olanlar

TABLO-V GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ 2

MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	PRİZMAL GÖVDELİ BAŞLIKLI OLANLAR	ÜÇGEN TEPELİK-ALINLIKLI	DİKDÖRTGEN GÖVDE. BAŞLIKLI OLANLAR	SİVRİ KEMER BİÇİMLİ	DİLİMLİ TEPELİKLİ	YUVARLAK KEMER BİÇİMLİ	HOTOZ TEPELİKLİ	KAŞ KEMER BİÇİMLİ TEPELİK	TERS KAVİSLİ KEMER BİÇİMLİ
B-37			X							
B-38			X							
B-39	X				Xa		X			
B-40			X							
B-41			X							
B-42						X				
B-43					X					
B-44			X							
B-45			X							
B-46						X				
B-47			X							
B-48						X				
B-49			X							
B-50			X							
B-51			X							
B-52							X			
B-53			X							
B-54			X							
B-55			X							
B-56			X							
B-57				X						
B-58			X							
B-59					X					
B-60			X							
B-61									X	
B-62			X							
B-63			X							
B-64			X			X				
B-65			X							
B-66			X			X				
B-67				X						
B-68			X							
B-69			X							
B-70				X						
B-71			X							
B-72			X							
B-73			X							
B-74			X							
B-75			X							
B-76			X							
B-77			X							
B-78			X							
B-79			X							
B-80			X							
B-81				X						
B-82				X						
B-83			X							
B-84			X							
B-85			X							
B-86			X							
B-87				X						
B-88										X
B-89			X							
B-90			X							
B-91			X							
B-92				X						
B-93	X		X		Xa					
B-94			X							
B-95	X			X	Xa					
Toplam	3		42	8	5	5	2		1	1

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir. *Xa: Ayak taşı , *Xp: Plaka halinde arkası ince olanlar

TABLO-V GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ 3

MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	PRİZMAL GÖVDELİ BAŞLIKLI OLANLAR	ÜÇGEN TEPELİK-ALINLIKLI	DİKDÖRTGEN GÖVDE. BAŞLIKLI OLANLAR	SİVRİ KEMER BİÇİMLİ	DİLİMLİ TEPELİKLİ	YUVARLAK KEMER BİÇİMLİ	HOTOZ TEPELİKLİ	KAŞ KEMER BİÇİMLİ TEPELİK	TERS KAVİSLİ KEMER BİÇİMLİ
B-96			X							
B-97			X							
B-98			X							
B-99			X							
B-100			X							
B-101			X							
B-102			X							
B-103			X							
B-104			X							
B-105			X							
B-106	X			X	Xa					
B-107	X		X		Xa					
B-108	X		X		Xa					
B-109			X							
B-110			X							
B-111					X					
B-112			X							
B-113			X							
B-114	X			X	Xa					
B-115			X							
B-116			X							
B-117			X							
B-118			X							
B-119			X							
B-120			X							
B-121			X							
B-122				X						
B-123			X							
B-124			X							
B-125	X		X		Xa					
B-126			X							
B-127				X						
B-128			X							
B-129				X						
B-130	X		X		Xa					
B-131			X							
B-132					X					
B-133			X							
B-134			X							
B-135				X						
B-136	X			X					Xa	
B-137	X		X		Xa					
B-138				X						
B-139					X					
B-140			X							
B-141					X					
B-142					X					
B-143					X					
B-144				Xp						
B-145							X			
B-146							X			
B-147					X					
B-148					X					
B-149					X					
B-150					X					
B-151					X					
B-152					X					
B-153	X		X							
B-154			X							
Toplam	9		36	9	19		2		1	

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir. *Xa: Ayak taşı , *Xp: Plaka halinde arkası ince olanlar

TABLO-V GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ 4

MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	PRİZMAL GÖVDELİ BAŞLIKLI OLANLAR	ÜÇGEN TEPELİK-ALINLIKLI	DİKDÖRTGEN GÖVDE. BAŞLIKLI OLANLAR	SİVRİ KEMER BİÇİMLİ	DİLİMLİ TEPELİKLİ	YUVARLAK KEMER BİÇİMLİ	HOTOZ TEPELİKLİ	KAŞ KEMER BİÇİMLİ TEPELİK	TERS KAVİSLİ KEMER BİÇİMLİ
B-155				X						
B-156					X					
B-157	X			X	Xa					
B-158				X						
B-159					X					
B-160					X					
B-161					X					
B-162				X						
B-163			X							
B-164					X					
B-165	X		X		Xa					
B-166				X						
B-167								X		
B-168					X					
B-169					X					
B-170					X					
B-171					X					
B-172	X				X					
B-173	X				X					
B-174									X	
B-175									X	
B-176	X				X					
B-177							X			
B-178								X		
B-179				X						
B-180	X				X					
B-181					X					
B-182					X					
B-183					X					
B-184								X		
B-185					X					
B-186	X			X	Xa					
B-187	X			X			Xa			
B-188					X					
B-189					X					
B-190	X				X					
B-191	X				X					
B-192							X			
B-193					X					
B-194				X						
B-195	X				X					
B-196	X				X					
B-197				X						
B-198				Xp						
B-199					X					
B-200				Xp						
B-201							X			
B-202				Xp						
B-203					X					
B-204	X				X					
B-205	X				X		Xa			
B-206					X					
B-207				Xp						
B-208				X						
B-209					X					
B-210	X				X					
B-211	X				X					
B-212	X				X					
Toplam	17		2	15	36		5	3	2	

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir. *Xa: Ayak taşı , *Xp: Plaka halinde arkası ince olanlar

TABLO-V GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ 5

MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	PRİZMAL GÖVDELİ BAŞLIKLI OLANLAR	ÜÇGEN TEPELİK-ALINLIKLI	DİKDÖRTGEN GÖVDE. BAŞLIKLI OLANLAR	SİVRİ KEMER BİÇİMLİ	DİLİMLİ TEPELİKLİ	YUVARLAK KEMER BİÇİMLİ	HOTOZ TEPELİKLİ	KAŞ KEMER BİÇİMLİ TEPELİK	TERS KAVİSLİ KEMER BİÇİMLİ
B-213				X						
B-214					X					
B-215	X				Xa			X		
B-216	X			Xp	Xa					
B-217					X					
B-218					X					
B-219					X					
B-220					X					
B-221			X							
B-222			X							
B-223			X							
B-224		X								
B-225		X								
B-226							X			
B-227					X					
B-228					X					
B-229					X					
B-230					X					
B-231			X							
B-232	X			X	Xa					
B-233	X						X		Xa	
B-234		X								
B-235						X				
B-236					X					
B-237			X							
B-238		X								
G-1				X						
G-2				Xp						
G-3				X						
G-4	X			X	Xa					
G-5			X							
G-6	X				X					
G-7				Xp						
G-8		X								
G-9					X					
G-10					X					
G-11					X					
G-12					X					
G-13										X
G-14					X					
H-1						X				
H-2				X						
H-3				X						
H-4						X				
H-5				X						
H-6	X		X							
H-7						X				
H-8			X							
H-9				X						
H-10				X						
H-11				Xp						
H-12			X							
H-13						X				
H-14					X					
H-15			X							
H-16			X							
H-17			X			X				
H-18			X							
H-19			X							
Toplam	7	5	14	14	21	6	2	1	1	1

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir. *Xa: Ayak taşı , *Xp: Plaka halinde arkası ince olanlar

TABLO-V GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ 6

MEZARLIĞIN KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	PRİZMAL GÖVDELİ BAŞLIKLI OLANLAR	ÜÇGEN TEPELİK-ALINLIKLI	DİKDÖRTGEN GÖVDE. BAŞLIKLI OLANLAR	SİVRİ KEMER BİÇİMLİ	DİLİMLİ TEPELİKLİ	YUVARLAK KEMER BİÇİMLİ	HOTOZ TEPELİKLİ	KAŞ KEMER BİÇİMLİ TEPELİK	TERS KAVİSLİ KEMER BİÇİMLİ
H-20	X		X							
H-21			X							
H-22	X			X	Xa					
H-23			X							
H-24				X						
H-25			X							
H-26			X							
H-27			X							
H-28				X						
H-29	X		X		Xa					
H-30			X							
H-31				X						
H-32			X							
H-33	X			X	Xa					
H-34	X				X					
H-35				X						
H-36				X						
H-37				X						
H-38					X					
H-39	X			X	Xa					
H-40					X					
H-41					X					
H-42	X				Xa				X	
H-43				X						
H-44				Xp						
H-45							X			
H-46					X					
H-47	X				X					
H-48	X				X					
H-49					X					
H-50	X				X					
H-51					X					
H-52										X
H-53				X						
H-54							Xp			
H-55		X								
H-56		X								
H-57		X								
H-58										X
H-59					X					
H-60			X							
H-61					X					
H-62		X								
H-63		X								
SD-1				X						
SD-2						X				
SD-3				X						
SD-4			X							
SD-5				X						
Toplam	10	5	11	15	17	1	2		1	2
Genel Toplam	54	10	127	77	109	23	19	4	6	4

*Kitabesiz örneklerin karşısındaki hane işlenmemiştir. *Xa: Ayak taşı , *Xp: Plaka halinde arkası ince olanlar

TABLO -6 KİTABE BAŞLIKLARI VE SOSYAL YAŞAMLA İLGİLİ KİTABE BİLGİLERİ

TARİH	KATALOG ÖRNEK NO	KİTABENİN İLK VEYA İKİNCİ SATIRINDA GEÇEN BAZI YAZI KALIPLARI	SÜLALE LAKAP SOY ADLARI	KADIN İSİMLERİ	ERKEK İSİMLERİ	MESLEK-ÜNVAN	
						KENDİSİNİN	YAKININ
1795	A-1	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Yonkaçıoğlu		Süleyman		
1813	A-2	Hüve'l muîn	Hafızoğlu		Muhammed		
1833	A-3	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Sındırgılızade	Aişe			
1834	A-4	Hüve'l Bâkî	Abdizade	Emine			
1835	A-5	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Hadice			Müftü
1839	A-6	Hüve'l hayy	Müftüzade	Fatıma			
1840	A-7	Hüve'l Bâkî	Allamezade	Aişe			
1842	A-8	Hüve'l hayy	Müftüzade	Emine			
1845	A-9	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Recebzade	Allame			Naib
1847	A-10	Hüve'l muîn			Muhammed		
1849	A-11	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Muhammed		
1857	A-12	Ah mine'l -mevt	Şehidzade		Hüseyin		
1864	A-13	Ah mine'l -mevt	Şehidzade		Muhammed Tevfik		
1872	A-14	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Kantarcıoğlu	Emine		Hoca	
1874	A-15	Hüve'l hayyûllezi lâ yemut					
1879	A-16	Hüve'l Bâkî					
1882	A-17	Hüve'l Bâkî	Şehidzade	Dudu			
1885	A-18	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Şehidzade	Zarife			
1900	A-19	Hüve'l Bâkî					
1901	A-20		Müftüzade		Servet		
1904	A-21		Müftüzade		Ahmed Şefked		
19.yy	A-22	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Şehidzade		Mustafa		
19.yy	A-23	Hüve'l Bâkî		Fatıma Zehra			
1709	B-1	Hüve'l muîn		Aişe			
1745	B-2			Emine			
1751	B-3				Mustafa		
1754	B-4			Emine			
1754	B-5	Ah mine'l -mevt		Hadice			
1754	B-6	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Aişe			
1760	B-7	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Hadice			
1760	B-8	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Emine			
1762	B-9	Bu merkade her kim ederse dua			Mustafa		
1763	B-10	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Efendizade	Hatice			
1764	B-11	Ah mine'l -mevt		Emine			
1766	B-12	Ah mine'l -mevt		Hadice			
1766	B-13	Ah mine'l -mevt		Züleyha			
1767	B-14	Ah mine'l -mevt			Abdullah		
1767	B-15	Ah mine'l –mevt		Rahime			
1770	B-16	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Ahmed		
1771	B-17	Ah mine'l -mevt		Fatıma			
1772	B-18	Ah mine'l -mevt	Sunullahzade	Züleyha			
1773	B-19	Ah mine'l –mevt		Kezban			
1775	B-20	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Nasuhoğlu		Muhammed		
1776	B-21	Ah mine'l -mevt		Fatıma			
1777	B-22	Ah mine'l -mevt		Ümmühan			
1780	B-23	Ah mine'l -mevt		Fatıma			
1781	B-24	Ah mine'l –mevt		Zeyneb			
1781	B-25	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Müftüzade	Ümmü Gülsüm			
1872	B-26	Ah mine'l -mevt	Karacazade	Fatıma			
1782	B-27	Ah mine'l -mevt		Aişe			
1783	B-28	Ah mine'l -mevt			Muhammed		
1783	B-29	Ah mine'l -mevt		Emine			
1784	B-30	Ah mine'l -mevt		Gülsüm			
1785	B-31	Ah mine'l -mevt		Aişe			Şeyh
1786	B-32	Ah mine'l -mevt		Hatice			
1787	B-33	Ah mine'l -mevt		Gülsüm			Müftü
1787	B-34	Ah mine'l -mevt		Ümmü Gülsüm			
1792	B-35	Ah mine'l -mevt		Fatıma			
1792	B-36	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Muhammed		
1792	B-37	Ah mine'l -mevt	Geyikoğlu	Zeyneb			

TABLO -6 KİTABE BAŞLIKLARI VE SOSYAL YAŞAMLA İLGİLİ KİTABE BİLGİLERİ

TARİH	KATALOG ÖRNEK NO	KİTABENİN İLK VEYA İKİNCİ SATIRINDA GEÇEN BAZI YAZI KALIPLARI	SÜLALE -LAKAP -SOY ADLARI	KADIN İSİMLERİ	ERKEK İSİMLERİ	MESLEKL-ÜNVAN	
						KENDİSİNİN	YAKININ
1793	B-38	Ah mine'l -mevt		Aişe			
1793	B-39	Hüve'l Bâkî	Müftüzade	Gülsüm			
1793	B-40		Efendizade	Aişe			Monla
1793	B-41	Ah mine'l -mevt	İsmailzade	Ümmü ülsüm			
1793	B-42	Ah mine'l -mevt	Kuzuroğlu	Zeyneb			
1794	B-43		Ustazade	Zeyneb			
1794	B-44	Ah mine'l -mevt	Mahmudzade	Aişe			
1794	*B-45*	*Merhum ve mağfur*		*Emine*			
1795	B-46	Ah mine'l -mevt		Rahime			
1795	B-47	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Fatıma			
1796	B-48	Ah mine'l -mevt	Kara Uzunoğlu	Selime			
1796	B-49	La ilahe illallah Muhammeden Resul.		Aişe		Hoca	
1796	B-50	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Zeyneb			
1796	B-51	Ah mine'l -mevt	Ağazade	Zeyneb			
1797	B-52	Hüve'l Bâkî		Zeyneb			Nalçacı, Bahçıvan
1797	B-53	Ah mine'l -mevt		Emine			
1797	B-54	Ah mine'l -mevt		Fatıma			
1798	B-55	Hüve'l muîn		Zelîha			
1798	B-56	Hüve'l muîn		Aişe			
1798	B-57				Süleyman		
1798	B-58	Hüve'l muîn		Hadice			Hoca
1799	B-59	Hüve'l Bâkî	Ağazade	Gülsüm			
1799	B-60	Ah mine'l -mevt	Abikoğlu	Hadice			
1800	B-61	Hüve'l Bâkî		Fatıma			
1802	B-62	Ah mine'l -mevt		Rukiyye			Şeyh
1803	B-63	Ah mine'l -mevt		Züleyha			
1804	B-64	Bu merkade her kim ederse dua	Çelebizade	Vafiyye			
1806	B-65		Resuloğlu	Hadice			
1806	B-66		Beğzade	Aişe			
1806	B-67	Hüve'l Bâkî	Kadayıfçızade		Halil		
1807	B-68	Hüve'l muîn		Emine			
1807	B-69	Hüve'l muîn		Fatıma			Müderris
1809	B-70	Ah mine'l -mevt	Kurt		Mustafa		
1809	B-71	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Çelebioğlu	Ümmühan			
1810	B-72	Hüve'l muîn	Müftüzade	Rahime			
1810	B-73	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Bornozoğlu	Hadice			
1810	B-74	Hüve'l muîn		Fatıma			Emir
1810	B-75	Hüve'l muîn	Ustaoğlu	Rahime			
1810	B-76	Hüve'l muîn	Müderriszade	Ümmü Gülsüm			
1811	B-77	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Mahmudoğlu	Züleyha			
1812	B-78	Ah mine'l -mevt		Ümmü Gülsüm			
1813	B-79	Hüve'l muîn	Müdesrrisoğlu	Fatıma			
1813	B-80	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Pehlivanzade	Fatıma			Alemdar
1813	B-81	Hüve'l muîn	Efendizade		Ahmed		
1813	B-82	Ah mine'l -mevt			Mustafa		
1815	B-83	Hüve'l muîn	Tuzluzade	Hatice			
1816	B-84	Hüve'l muîn		Hatice			Voyvoda
1816	B-85	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Ustazade	Ümmü Gülsüm			
1817	B-86	Hüve'l muîn		Rukiyye			
1817	B-87	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Müftüzade		İbrahim		
1817	B-88	Ah mine'l -mevt	Mollaoğlu	Fatıma			
1817	B-89	Ah mine'l -mevt	Osmanoğlu	Hadice			Tabak
1817	B-90	Hüve'l muîn		Fatıma			
1817	B-91	Hüve'l muîn	Kara	Aişe			
1818	B-92	Hüve'l muîn	Ağazade		Ali		
1818	B-93	Hüve'l muîn	Efendizade	Aişe			
1819	B-94	Hüve'l muîn	İsmailoğlu	Zeyneb			Emir
1821	B-95	Hüve'l hayy'ül bâkî			Ali		
1822	B-96	Hüve'l hayy'ül bâkî	Karagözoğlu	Aişe			
1823	B-97	Hüve'l muîn	Kara	Hadice			

TABLO -6 KİTABE BAŞLIKLARI VE SOSYAL YAŞAMLA İLGİLİ KİTABE BİLGİLERİ

TARİH	KATALOG ÖRNEK NO	KİTABENİN İLK VEYA İKİNCİ SATIRINDA GEÇEN BAZI YAZI KALIPLARI	SÜLALE –LAKAP -SOY ADLARI	KADIN İSİMLERİ	ERKEK İSİMLERİ	MESLEKL-ÜNVAN	
						KENDİSİNİN	YAKININ
1824	B-98	Ah mine'l -mevt	Çekmerzade	Aişe			
1824	B-99	Ah mine'l -mevt		Hadice			Ekmekçi, İmam
1824	B-100	Hüve'l Bâkî	Akaoğlu	Aişe			
1825	B-101	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Gülsüm			
1825	B-102	Hüve'l muîn	Çelebioğlu	Fatıma			
1825	B-103	Hüve'l Bâkî	Bazarhoğlu	Gülsüm			
1825	B-104	*İlahi ente rahmani*	*Pes Hasanoğlu*	*Hadice*			
1826	B-105	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Karagözzade	Gülsüm			
1827	B-106	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Kulaksızzade		Ahmed		
1827	B-107	Hüve'l hayy'ül bâkî					
1828	B-108	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	İsmailzade	Aişe			Emir
1828	B-109	Hüve'l Bâkî	Ekmekçioğlu	Aişe			
1828	B-110	Hüve'l Bâkî	Kantarcızade	Hadice			
1829	B-111	Hüve'l hayy'ül bâkî	Leblebicioğlu	Fatıma			
1829	B-112	Hüve'l muîn	Şeyhoğlu	Ümmü Gülsüm			
1830	B-113	Hüve'l muîn	Leblebicioğlu	Aişe			
1830	B-114	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Efendizade		Dursun		
1830	B-115	Hüve'l muîn	Müftüzade		Mustafa		
1830	B-116	Hüve'l muîn	Çakıcıoğlu	Fatıma			
1831	B-117	Hüve'l muîn	Devalgeroğlu	Hadice			
1831	B-118	Hüve'l muîn	Alaşehirlioğlu	Ümmü Gülsüm			
1831	B-119	Hüve'l Bâkî	Pehlivanzade	Fatıma			
1831	B-120	Hüve'l muîn	Beşeoğlu	Halime Hace			
1832	B-121	Hüve'l muîn		Fatıma			
1832	B-122	El merhum	Çelebioğlu		Muhammed		
1833	B-123	Hüve'l Bâkî	İnlioğlu	Hadice			
1834	B-124	Ah mine'l -mevt	Yakupoğlu	Ayşe			
1834	B-125	Hüve'l muîn	Efendizade	Fatıma			
1835	B-126	Hüve'l Bâkî	Kadiroğlu	Emine			
1837	B-127	Ah mine'l -mevt	Pehlivanoğlu		Muhammed		
1837	B-128	Hüve'l muîn		Hadice			Müftü
1837	B-129	Ah mine'l -mevt					
1838	B-130	Hüve'l- Hallâk		Hadice			
1838	B-131	Hüve'l Bâkî	Nalbantoğlu	Hadice			Emir
1839	B-132	Hüve'l muîn	Kantarcızade	Gülfidan			
1840	B-133	Hüve'l Bâkî	Karagözoğlu	Hadice			
1841	B-134	Ah mine'l -mevt	Çavuşzade	Hadice			
1841	B-135	Hüve'l Bâkî			Muhammed		
1842	B-136	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	İnlioğlu		Muhammed		
1842	B-137	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	İnlioğlu	Fatıma			
1842	B-138	Ah mine'l -mevt	Çavuşzade		Mahmud		
1844	B-139	Hüve'l hayy	Sunullahoğlu	Azize			
1846	B-140	Kimseye baki değildir		Fatıma		Molla	
1848	B-141	Ah mine'l -mevt	Nazifzade	Fatıma			
1848	B-142	Ah mine'l -mevt		Gülsüm			
1848	B-143	Ah mine'l -mevt	Ustaoğlu	Ümmü Gülsüm			
1849	B-144	Hüve'l hayy'ül kayyûm			İsmail	Nalband	
1849	B-145	Hüve'l Bâkî	Pehlivanzade	Fatıma			
1849	B-146	Hüve'l Bâkî	Haliloğlu		Arap		
1851	B-147	Hüve'l Bâkî		Ümmü Gülsüm			
1853	B-148		Müftüzade	Emine			
1854	B-149	Hüve'l hayy	Ağazade	Aişe			
1857	B-150	Hüve'l hayy		Aişe			Kundakçı
1859	B-151	Hüve'l Bâkî	Memioğlu	Hadice			
1860	B-152	Hüve'l hayy		Fatıma			Kundakçı
1861	B-153	Hüve'l hayy'üllezi la yemut	Geyvanzade				
1853-62	B-154	Ah mine'l -mevt	Mustafaoğlu	Rukiyye			Molla
1863	B-155	Ah mine'l -mevt	Efendioğlu		İbrahim		
1865	B-156	Hüve'l hayy	Dodakoğlu	Rahime			
1868	B-157	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Resulzade		İbrahim		

TABLO -6 KİTABE BAŞLIKLARI VE SOSYAL YAŞAMLA İLGİLİ KİTABE BİLGİLERİ

TARİH	KATALOG ÖRNEK NO	KİTABENİN İLK VEYA İKİNCİ SATIRINDA GEÇEN BAZI YAZI KALIPLARI	SÜLALE –LAKAP -SOY ADLARI	KADIN İSİMLERİ	ERKEK İSİMLERİ	MESLEKL-ÜNVAN	
						KENDİSİNİN	YAKININ
1879	B-158	Hüve'l hayy'üllezi la yemut			Veli		
1871	B-159	Hüve'l Bâkî	Ağazade	Hadice			
1872	B-160	Hüve'l Bâkî	Topaçzade	Ümmü Gülsüm			
1873	B-161	Hüve'l hayy'üllezi la yemut	Bağcızade	Aişe			
1873	B-162	Hüve'l hayy'üllezi la yemut	Firuzoğlu		Abdullah		
1874	B-163	Hüve'l hayy'üllezi la yemut					Hoca
1876	B-164	Hüve'l hayy	Nasuhzade	Aişe			
1877	B-165	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Ahadoğlu	Gülsüm			
1877	B-166	Hüve'l hayy'ül bâkî	Kadayıfçızade		Muhammed		
1877	B-167	Hüve'l hayy'ül bâkî	Kasterzade	Aişe			
1880	B-168	Ah mine'l –mevt	Ahzehuyzade	Hadice			
1882	B-169	Hüve'l hayy'ül bâkî	Musazade	Hadice		Monla	
1882	B-170	Hüve'l Bâkî	Kasteroğlu	Züleyha			
1883	B-171		Hoşaboğlu	Nazife			
1885	B-172	Hüve'l Bâkî	Müftüzade	Aişe			
1887	B-173	Hüve'l Bâkî	Güzeloğlu	Şerife			
1888	B-174		Pehlivanzade	Aişe			
1890	B-175	Beni kıl mağfiret	Resulzade	Aişe			
1891	B-176	Hüve'l Bâkî	Ağazade	Aişe			
1891	B-177	Genç yaşta eyledim	Yağcıoğlu	Fatıma			
1892	B-178	Hüve'l Bâkî		Şerife			
1892	B-179	Müesser oldu bana şehadet					
1892	B-180	Hüve'l Bâkî	Pehlivanzade	Fatıma			
1893	B-181	Kimseye baki değildir		Emine			İnekçi
1893	B-182	Mine'l mevt	Kadayıfçızade				
1893	B-183	Hüve'l Bâkî	Kadayıfçızade	Aişe			
1894	B-184	Baharın görmedim		Emine		Monla	Nalbant, Leblebici
1895	B-185	Ah mine'l –mevt		Sıddıka		Monla	
1895	B-186	Hüve'l Bâkî	Nasuhzade		Osman		
1895	B-187	Müesser oldu bana şehadet	Muhzırzade		Muhammed		
1895	B-188	Beni kıl mağfiret	Resuloğlu	Gülsüm			
1896	B-189	La ilahe illallah muhammedün resul.	Sipahioğlu	Aişe			
1897	B-190	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Hadice Kübra			
1897	B-191	Hüve'l Bâkî	Pehlivanzade	Adile			
1897	B-192	Ah mine'l –mevt		Sıddıka			Papuççu
1897	B-193	Hüve'l Bâkî	Ahzehuyzade	Zahide			
1898	B-194	Hüve'l - Hallâku'l Bâkî		Hasibe			
1898	B-195	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Pehlivanzade	Aişe			
1899	B-196	Ah mine'l –mevt					
1900	B-197	Zaira şu karşındaki			Muhammed		
1900	B-198	Gel beru kabrime	Karagözoğlu		Seyyid		
1901	B-199	Hüve'l Bâkî	Kantarcızade	Vahide			
1902	B-200	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Ahmed	Leblebici, Molla	
1903	B-201	Beni kıl mağfiret ya rabbi Yezdan	Ağazade	Aişe			
1903	B-202	Ah mine'l –mevt	Lağımcızade		İbrahim		
1903	B-203	Hüve'l Bâkî	Nalbantzade	Bahire			
1904	B-204	Ah mine'l –mevt	Ağazade	Tevhide			
1904	B-205	Hüve'llezi la yemut				Molla	
1907	B-206	Hüve'l hayy'ül bâkî	Müftüoğlu	Aişe			
1907	B-207	Zair iş bu	Çavuşzade		Muhammed		
1908	B-208	Ah mine'l –mevt	Pehlivanzade		Hüseyin		
1908	B-209	Müesser oldu bana şehadet	Kasterzade	Zehra			
1909	B-210	Hüve'l Bâkî	Lağımcızade	Hadice			
1909	B-211	Hüve'l Bâkî	Nasuhzade	Adile			
1910	B-212	Ah mine'l –mevt	Topal Ağazade	Aişe			
1912	B-213	Hüve'l Bâkî	Topal Ağazade		Rıfat	Paşa	
1913	B-214	Ah mine'l –mevt	Müderrisoğlu	Amine			
1915	B-215	Hüve'l Bâkî	Topal Ağazade	Rafika			
1917	B-216	Hüve'l Bâkî	Pehlivan Hocazade		Hakkı		
18-19	B-217						

TABLO -6 KİTABE BAŞLIKLARI VE SOSYAL YAŞAMLA İLGİLİ KİTABE BİLGİLERİ

TARİH	KATALOG ÖRNEK NO	KİTABENİN İLK VEYA İKİNCİ SATIRINDA GEÇEN BAZI YAZI KALIPLARI	SÜLALE –LAKAP -SOY ADLARI	KADIN İSİMLERİ	ERKEK İSİMLERİ	MESLEK-ÜNVAN	
						KENDİSİNİN	YAKININ
18-19	B-218						
18-19	B-219						
18-19	B-220						
18-19	B-221	Ah mine'l –mevt					
19.yy	B-222	Hüve'l muîn					
19.yy	B-223						
18-19	B-224						
18-19	B-225						
18-19	B-226						
18-19	B-227						
18-19	B-228						
18-19	B-229						
18-19	B-230						
19.yy	B-231	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Fatıma			
18-19	B-232	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Mahmudzade		Mustafa		
18-19	B-233	Hüve'l Bâkî		Emine			
19.yy	B-234						
18.yy	B-235	Ah mine'l –mevt	Sunullah	Hadice			
18-19	B-236						
19.yy	B-237	Ah mine'l –mevt	Turgudoğlu	Şerife			
18-19	B-238						
1741	G-1				İbra		
1799	G-2	Hüve'l Bâkî	Mecidzade		Abdullah		
1821	G-3	Hüve'l Bâkî	Eminzade		Muhammed	Monla	Yağcı
1841	G-4	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Eminzade		Mustafa		Yağcı
1842	G-5	Bu kabre her kim ederse dua		Aişe			
1864	G-6	Hüve'l hayy'üllezi la yemut		Aişe			
1871	G-7	Hüve'l Bâkî	Giritlioğlu		BedbedAhmed		
17-18	G-8						
18-19	G-9						
18-19	G-10						
18.yy	G-11						
18-19	G-12						
18-19	G-13						
18-19	G-14						
1755	H-1	Bakın çeşm-i basiretle	Bağdadizade	Fatıma			
1765	H-2	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Mustafa		
1767	H-3	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Gökmanzade		Süleyman		
1769	H-4	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Azize			
1772	H-5	Ah mine'l –mevt	Sunullahzade		Ali		
1772	H-6	Ah mine'l –mevt	Sunullahzade	Ümmü Gülsüm			
1772	H-7	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Aişe			
1772	H-8	Ah mine'l –mevt		Aişe			
1782	H-9	Ah mine'l –mevt	Bağdatlızade		Mustafa		
1785	H-10	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			İbrahim		
1790	H-11	Küllü men aleyha fan	Bardakçı Emir		Ali		
1797	H-12	Hüve'l muîn	Danazade	Hadice			Bardakçı Emir
1798	H-13	Ah mine'l –mevt		Emine			
1800	H-14	Hüve'l Bâkî	Müftüoğlu	Züleyha			
1803	H-15	Ah mine'l –mevt	Sunullahzade	Fatıma			
1803	H-16	Ah mine'l –mevt	Sunullahzade	Aişe			
1808	H-17	Hüve'l muîn		Aişe			
1813	H-18	Hüve'l muîn		Fatıma			
1814	H-19	Ah mine'l –mevt		Zeliha			Monla
1814	H-20	Ah mine'l –mevt	Müderrisoğlu	Aişe			
1814	H-21	Hüve'l muîn	Müderriszade	Ümmü Gülsüm			
1820	H-22	Hüve'l hayy'ül bâki	Müderriszade		Abdullah		
1821	H-23	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Hadice			Berber
1822	H-24	Ah mine'l –mevt			Muhammed	Şeyh	
1822	H-25	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Hüseyinzade	Fatıma			

TABLO -6 KİTABE BAŞLIKLARI VE SOSYAL YAŞAMLA İLGİLİ KİTABE BİLGİLERİ

TARİH	KATALOG ÖRNEK NO	KİTABENİN İLK VEYA İKİNCİ SATIRINDA GEÇEN BAZI YAZI KALIPLARI	SÜLALE –LAKAP -SOY ADLARI	KADIN İSİMLERİ	ERKEK İSİMLERİ	MESLEK-ÜNVAN	
						KENDİSİNİN	YAKININ
1823	H-26	Hüve'l muîn		Fatıma			
1825	H-27	Hüve'l Bâkî	Bülbüloğlu	Aişe			
1829	H-28	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Hüseyinzade		Ahmed		
1830	H-29	Hüve'l Bâkî	Leblebicizade	Hadice			
1831	H-30	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Selimzade	Emine			Tabakger
1834	H-31	Hüve'l hayy'üllezi la yemut	Müderrisoğlu		Muhammed		
1834	H-32	Hüve'l muîn		Aişe			
1836	H-33	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Müderrizade		Süleyman		
1849	H-34	Ah mine'l –mevt	Abdizade	Gülsüm			
1849	H-35	Hüve'l Bâkî	Leblebicizade		Hasan		
1871	H-36	Hüve'l Bâkî	Kebabçıoğlu		Muhammed		
1873	H-37	Hüve'l Bâkî	Şeyhzade		Said		
1879	H-38	Hüve'l Bâkî	Müderrizade	Gülsüm			
1879	H-39	Ey olan mağrur olan	Kuzumzade		Muhammed		
1887	H-40	Hüve'l Bâkî		Fatıma			
1887	H-41	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Müderrizade	Hadice			
1889	H-42	Hüve'l Bâkî	Keçecizade	Habibe			
1891	H-43	Hüve'l Bâkî	Müslümanzade		Mustafa		
1894	H-44	Hüve'l- Hallâku'l hûda	Bülbüloğlu		Hüseyin		
1897	H-45	Hüve'l Bâkî		Ümmü Gülsüm			Naib, Müftü
1902	H-46	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Aişe			Berber
1903	H-47	Hüve'l hayy'üllezi la yemut	Sunullahoğlu	Hadice			
1903	H-48	Ya hu		Gülsüm			
1903	H-49	Hüve'l Bâkî		Ümmühan			
1904	H-50	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Kaçarzade	Dilhuma			
1904	H-51	Hüve'l Bâkî	Şeyhoğlu	Gülsüm			Ayan, Nalband
1911	H-52	El Hallâku'l Bâkî	Durdumoğlu	Fatıma			
1915	H-53	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Sevinçzade		İsmail		
1923	H-54	Hüve'l Bâkî	Giridlizade		Hüseyin		
18-19	H-55						
18.yy	H-56						
18-19	H-57						
18-19	H-58						
18-19	H-59						
18-19	H-60	Ah mine'l –mevt	Sunullahzade				
18-19	H-61						
1770	H-62						
17-18	H-63						
1782	SD-1	Ah mine'l –mevt	Ağaoğlu		Muhammed		
1784	SD-2	Ah mine'l –mevt	Abdioğlu	Zeliha			
1821	SD-3	Hüve'l hayyü'l Bâkî	Mumcuzade		Ali		
1834	SD-4	Ah mine'l –mevt	Hüseyinzade	Ümmü Gülsüm			Seyyar
1881	SD-5	Hüve'l hayyü'l muin	Kuzumzade		Mustafa	Çavuş	

ÖZET

"Manisa Gördes'te Bulunan Osmanlı Dönemi Süslemeli Mezar Taşları" konulu bu doktora çalışmasında Gördes'te Ağalar, Büyük, Garipler, Hüseyni Baba Mezarlıklarından üçyüzotuzsekiz mezar taşı, Belediye'ye ait Soğuk Hava Deposu önünde bulunan mezar taşlarından beş mezar taşı incelenerek, katalog çalışmamızda yer almıştır. Mezar taşlarında tarihi bilinen bütün örnekler XVIII.yy.başı ile XX.yy. ilk çeyreği arasındadır. Üçyüzkırküç örnekten yetmişsekiz tanesi XVIII.yy., yüzdoksanbeş tanesi XIX.yy., otuziki tanesi XX.yy. ilk çeyreği, kırk tanesinin de tarihi bilinmemekle birlikte benzer malzeme, form ve bezeme özelliklerine göre tarihlendirilip, XVIII-XIX.yy. arasındaki bir zaman diliminde olabileceği düşünülmektedir. Mezar taşlarının yedi tanesi taş, geri kalanı da mermer malzemeden yapılmıştır. Mezar taşlarının büyükten küçüğe doğru yükseklikleri 190 cm. ile 31 cm., genişlikleri 54 cm. ile 15 cm., kalınlıkları ise 38 ile 3 cm. arasında değişmektedir.

Gördes'te bulunan mezar taşları şahideli tiptedir. Örneklerin çoğu dikdörtgen gövdeli, bir kısmı da dikdörtgen prizmal gövdelidir. Ellidört mezar taşında ayak taşı bulunmaktadır. Seksenyedi mezar taşında ikisi kadın başlığı olmak üzere kavuk, sarık, fes, külah türü başlık bulunmaktadır.

Genel olarak ele aldığımız bütün mezar taşlarından üçyüzonsekiz tanesi kitabelidir. Yirmibeş tanesi kitabesizdir. Üçyüzbir örneğin kitabe dizilişi diagonal, onyedi tanesi yataydır. Baş ve ayak taşlarının üçyüz tanesi sağlam, bunlardan elliiki tanesi toprak üstündedir. Kırkdokuz örnek kırık, eksik veya aşınmış durumdadır. Üçyüzkırküç mezar taşından seksenbeş tanesi erkek mezarı, ikiyüzellisekiz tanesi kadınlara ait mezarlardır. Taşlar üzerindeki açıklamalar yeterli olmadığından bu gruplama da çocuk mezar taşları düşünce düzeyinde ele alınmıştır.

Şahidelerin yapım tekniği olarak oyma ve kazıma karşımıza çıkmaktadır. Süsleme tekniği olarak oyma, kazıma ve boyama tekniği uygulanmıştır.Kazıma tekniği daha çok ayak taşlarında karşımıza çıkmaktadır. Taşın üzerine çizilerek yapılan süsleme oldukça şematik ve yüzeyseldir. Boyama tekniğinde, doğal boyalarla daha çok taşın

kitabesi renklendirilmiştir. Az örnekte de tepelikteki süslemenin üzeri boyanmıştır. Kitabelerin ve süslemelerin çoğu kabartma görünümünde yapılmıştır.

Süsleme konusu olarak bitkisel, nesneli, geometrik bezeme unsurları ve yazı kullanılmıştır. Bitkisel tasvirlerde en çok akantus, servi, gül, lale, kır çiçekleri , bazen tek , bazen çiçek demetleri şeklinde, bazen de mimari ve geometrik unsurlarla beraber kullanılmıştır. Nesneli bezemelerde değişik tipte vazolar, saksı, meyve kaseleri ve içinde yer alan meyveler, çiçekler, inci ve gerdanlık dizisi, geometrik süslemelerden çarkıfelek, burma, ışın çubuğu, hilal, saç örgüsü, zikzak, testere dişi, yıldız, yürek motifi diğer örneklerde olduğu gibi taşın tepeliğinde, alınlığında, alınlıkla kitabeyi çeviren yatay kuşak veya kitabeyi ters U şeklinde saran kuşak içerisinde, kitabenin üst yan köşelerinde ve ayak taşlarında karşımıza çıkmaktadır. Genellikle tabiattan alınan bitkisel süslemeler çoğunlukla natüralist bir yaklaşımla taşın yüzeyine işlenmiştir.

Mimari kompozisyonlu mezar taşları taşın alınlık kısmında yer almaktadır. Kompozisyon içinde akantus, serviler, çiçekler, vazo, meyve kasesi ve diğer bitkisel unsurlarla birlikte tasvir edilmiştir. Cami, türbe ve evlerin yer aldığı mimari tasvirler 1709 ile 1877 tarihleri arasındaki 168 yıllık bir zaman dilimini kapsamaktadır. Yüzbir mezar taşında mimari tasvirler göze çarpmaktadır. On mezar taşında sadece alem ve cami kubbesinin küçük bir kısmı verilerek caminin bir ünitesiyle cami vurgulanmak istenmiştir.

Taşçı işaretli mezar taşları ondokuz örnekte bulunmaktadır. Üç tanesi Hüseyni Baba, altı tanesi Garipler, on tanesi Büyük Mezarlıkta yer almaktadır. Kitabesi bulunmayan mezar taşlarının yüzeyinde işlenen şekillerin insanı ve kadın cinsini akla getirmektedir. Diğer bölgelerdeki mezarlık alanlarında bu tür işaretlerle karşılaşılamamış olması dolayısıyla, Gördes'e özgü olabileceğini düşünülen işaretler mezar taşı alanında önem arz etmektedir.

SUMMARY

This concerns, "The Decorated Ottoman Gravestones from Manisa Gordes". Among the cemeteries of Gordes Ağalar, Büyük, Garipler, Hüseyni Baba Cemeteries and municipality's five gravestones were observed and included in the catalogue. The dates of the gravestones are between 18.th-20.th centuries and 78 samples of 343 are from 18.th. century, 195 are from 19.th. century, 32 are from 19. are from 20.th. century. The dates of 40 samples are unknown but maybe from 18.th.-19.th. centuries. Seven of the gravestones were made of stone and the others were of marble. The lenghts of the stones are between 190 cm.-31 cm., their widths are between 54 cm.-15 cm., their thicknesses are between 38 cm.-3 cm.

Most of the samples are in rectangular and shapes and some are rectangular-prizmal. 54 of them have Foot gravestones. 87 head gravestones have large wadded turban (kavuk), turban (sarık), fez (fes), cap (külah) and kerchief.

All of the gravestones have inscriptions. 25 of them are without inscriptions. Inscriptions on 301 samples were laid diagonal, and 17 of them were laid in a linear system, 300 of head ve foot gravesones are in good condition and 52 of them are on the earth. 49 samples are broken. 85 of 343 gravestones are men's and 258 are of women's.

While scarping was used for making gravestones are scarping, and painting were used as the main decoration tecnique is seen on foot stone with the painting technique, inscriptions of stones were coloured. Most of the inscriptions and decorations are relieved.

Decoration subjects seen on gravestones are phytomorphic , geometric, objective and calligraphic. Most of the floral decorations are naturalistic. The gravestones with architectural compositions are on the facades. Acanthus, cypress, flowers, vases, fruit dishes and other floral compositions where used together. Architectural composition of the mosques, tombs and houses are dated

between 1709-1877. On the ten of the gravestones only crescent and small part of the mosque dome were reflected.

19 samples include stone makers' marks. Three of them are from Hüseyni Baba, six of them are from Garipler, ten of them are in Büyük Mezarlık. We believe that stones without inscriptions remind us . We didn't see this signs other regions so this signs may be characteristic of Gordes. These marked as which we believe that characteristic of Gordes are very important.